

CRONICILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI
III

27267

ISTORIA ȚĂRII ROMÎNEȘTI

1290-1690

LETOPISEȚUL CANTACUZINESC —

EDIȚIE CRITICĂ

Intocmită de

C. GRECESCU și D. SIMONESCU

193290
B.C.U. - IASI

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE
1960

29 JUL 1960

I. 3.858
BIBLIOTECA DE ISTORIE
T. III - 2.138

I. 45986
Biblioteca Facultății de filol.-istorie-filoz.
T. III - 7160

INTRODUCERE

După un manuscris ce a aparținut domnitorului Ștefan Cantacuzino, Nic. Bălcescu a publicat, sub titlul „Istoria Țării Românești de cînd au descălecat romîinii” o istorie, care, începînd de la Radu Negru, ajungea pînă prin august 1688. „Istoria” era fără nume de autor și de aceea istoricii literari, istoricii, multă vreme i-au spus „Anonimul romînesc”. Studiile ce s-au mai făcut asupra acestei „Istorii” îi spun și „Cronica cantacuzinească”, pentru ultimii treizeci de ani ai „Istoriei”, iar pentru cei trei sute șaptezeci de ani anteriori s-a admis ipoteza unei cronici a țării care ar fi mers pînă la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab sau la sfîrșitul primei domnii a lui Grigore Ghica — susține I. G. Sbiera —, la care cronică s-ar fi adăugat continuarea, scrisă de oameni ai familiei Cantacuzino.

Ne propunem ca în *Introducerea* ediției de față să cercetăm concluziile care se generalizaseră, la începutul secolului al XX-lea, în legătură cu această „Istorie” și să vedem întrucît ele mai corespund astăzi; să vedem dacă toate manuscrisele ce avem la îndemînă ne permit să considerăm astfel unele probleme privind cuprinsul „Istoriei”, privind pe autor și data redacției, prefacerile ulterioare și dacă această istorie este cantacuzinească numai pentru ultimii treizeci de ani din cei patru sute de care se ocupă.

1. Cum servește cronica interesele Cantacuzinilor

„Istoria Țării Românești”, privită din punctul de vedere al modului de închezare și realizare, prezintă multe inegalități. Se disting două mari părți: o primă parte de la început la domnia lui Leon Vodă, în care expunerea evenimentelor e disproporționat făcută; sînt domnii pentru care se aduc date informative sau se introduc expuneri de-a gata, cum e „Viața lui Nifon” pentru domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab și sînt domnii cu date foarte sumare, neglijate sau de-a dreptul eronate.

A doua parte a „Istoriei”, de la domnia lui Leon vodă pînă la sfîrșit, are o expunere proporționată asupra fiecărei domnii și date asupra celor ce s-au întîmplat în fiecare domnie, cu anumită înclinare în favoarea unor boieri dregători și a domnilor care apreciază pe acești dregători.

S-a spus că această „Istorie” este cantacuzinească, este a lui Șerban vodă, pentru că urmărește să înfiereze pe omoritorii lui Constantin Cantacuzino postelnicul și să justifice atitudinea Cantacuzinilor și a partidei lor. Acceptat acest punct de vedere, s-ar părea că renunțăm la toată partea „Istoriei” anterioară omoririi postelnicului Constantin Cantacuzino. Și totuși, cronica toată e cantacuzinească, căci, cum se va vedea, altul e suportul ei ideologic.

1. Letopisețul începe cu o propoziție adversativă: „Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani. . .”. Aceasta înseamnă că propoziția urmează după alta anterioară, care exprimă ceva opus. Într-adevăr, „Însă dintăi. . .” continuă ideea din titlu, care spune că „Istoria Țării Rumînești” pe care o scrie, începe „de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, adică de la „descălecarea a doua” a legendarului Negru vodă. „Însă < cititorii letopisețului trebuie să știe că > dintăi”, adică prima „descălecare” a fost aceea a lui Traian, împăratul romanilor, pe cuprinsul Daciei întregi, „pînă la Maramurăș”.

Cronica, numai în unele manuscrise, începe cu „Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miazănoapte. Deci trecînd apa Dunării, au descălecat la Turnul Severinului. . .” etc. (p. 1₃₋₅). După cum bine s-a arătat încă din 1893 (*Revista Critică-Literară*, I, 36—38), începutul acestei grupe de manuscrise este *confuz*, pentru că din el reiese că romîinii coexistau cu romanii și că unii din romîni s-au despărțit de romani. Sensul, exprimat însă *confuz* de cronicar, este clar: romîinii izvodesc din romanii, care < după ce au cucerit Iliria și Tracia, din sudul Dunării > au trecut Dunărea la Turnu Severin, cucerind și Dacia toată, „pînă la Maramurăș”.

Începutul cronicii în această grupă de manuscrise mai este și *lacunar*, pasajul omis de copişti ivindu-se după cuvîntul „miazănoapte”. Din, ferice, lacuna este completată în grupele de manuscrise A și O și tocmai acesta este meritul ediției de față, că ea reșă în aparat tradiția tuturor manuscriselor. Iată și completarea lacunii: „Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miazănoapte și fiind lor căpetnie mare Traian și cu fiul său Siverie” (p. 1₂₁₋₂₂). Completarea lacunii lămurește clar că este vorba de întinderea cuceririi romane în Dacia și nicidecum de o migrațiune ulterioară a romînilor.

Cronicarul continuă că romanii s-au întins nu numai „pînă la Maramurăș”, dar și pe sub munte, pînă în apa Oltului și în marginea Nicopolei. Aceștia și-au ales conducători banoveți, dintr-un neam mai ales,

numit Basarabeschi și, sub conducerea acestora, au trăit în pace pînă cînd Radu Negru, cu mulțime de oameni, a trecut de peste munți la Cîmpulung, apoi la Curtea de Argeș și și-a întins și el stăpînirea pînă în Olt, Ișnăre și Siret. Partea din „Istorie...” referitoare la „Radu Negrul voevod” se bazează pe vechea tradiție a „descălecatului”. Se știe că cei mai mulți dintre istoricii noștri n-au admis un asemenea descălecat. Cît privește pe Radul Negru, voevod al tradiției, acesta, *ca întemeietor de stat*, trebuie identificat cu Basarab I (c. 1310—1352). Confuziile și erorile istorice continuă în „Istorie” pînă la domnia lui Radu cel Mare (în ediția de față, p. 1—5).

Basarabeschi din Oltenia, cu boierimea de acolo, s-au sculat cu toții de au venit la Radul vodă Negru, închinîndu-i-se „să fie supt porunca lui și numai el să fie <domn> preste toți”. Atunci, deci, s-a întemeiat Țara Romînească, prin unirea romînilor din Oltenia cu ceilalți coboritori din Făgăraș, conduși de Radu Negru.

După această sudare a tradiției originii romane a romînilor cu tradiția despre „descălecatul” lui Radu Negru din Făgăraș, „Istoria” continuă apoi: „De aici să începe povestea altor domni, carii au venit pre urma Negrului vodă”²⁾, pînă la sfîrșitul secolului al XV-lea și se încheie cu mențiunea că Ștefan cel Mare al Moldovei a domnit timp de 16 ani în Țara Romînească, după înfringerea și moartea lui Țepeluș în lupta de la Rîmnicul Sărat. Pentru aproape două secole, sînt prezentate zece domnii în 35—40 de rinduri.

Autorul, care știe a povesti amănunte despre ceea ce au făcut romîni care s-au despărțit de romani, după ce au trecut în Oltenia, abia face mențiuni anacronice despre urmașii lui Radu Negru. Prelucrătorii de mai tîrziu ai acestei „Istorii” au cules informații din diverse izvoare străine și au îmbogățit, treptat, expunerea, pînă la forma redacției din manuscrisul publicat de Stoica Nicolaescu, sau la forma redacției din ms lui Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunșii. Înseși domniile s-au înmulțit. În această parte a cronicii s-au îngrămădit mereu date privind istoria popoarelor creștine din Peninsula Balcanică în luptă cu turcii, apoi date privind pe unguri, pe poloni în lupta cu aceiași turci, după izvoare bizantine și ungurești.

Urmează o parte care cuprinde domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab. Unele mss au o expunere suinară asupra acestor domnii, altele au în locul expunerii sumare „Viața lui Nifon”, care nu e numai o hagiografie, ci cuprinde multe fapte de ordin politic petrecute în Țara Romînească după moartea patriarhului Nifon.

După Radu cel Mare e ridicat domn Mihnea, fiul Drăcii armașul. Cum se vede domn, acesta începe chinuirea boierilor ca să le ia averile.

²⁾ Vezi ediția de față, p. 3_a—8. Citatele care vor urma se vor face după această ediție.

„Iar pre un neam care era mai ales și mai temător de dumnezeu, căruia îi era numele de moșie banoveți (adecă *Băsărăbești*), el, cu multe amăgele și șutele și cu grele jurăminturi să lega cu boiarii, carii era de acel neam, că nu-i va omori, nici le va face nici o nevoe, și făcu și cărți de jurămint și de afurisenii. Iar el în toate zilele le săpa groapă și cugeta cum va face să piarză și neamul lor...” (p. 15₈₋₁₀). Urmează sfătuirea lui Mihnea cu Stoican, omul lui de încredere, într-o pivniță, cum să prindă pe Basarabești și prinderea acestei sfătuiri de către un copil al Barsarabeștilor. Acest copil descoperă neamului său uneltirile lui Mihnea. Părinții și rudele copilului se sfătuiesc, iau oameni și avuții cât pot și trec în dreapta Dunării, scăpând de cursa lui Mihnea. Acesta, aflând de fuga Basarabeștilor, le arde curțile, le risipește casele, mănăstirea lor Bistrița o năruie din temelie, iar pe acei dintre ei care nu fugiseră, îi prinde și-i chinuiește, iar pe alții îi omoară.

Basarabeștii, scăpați peste Dunăre, merg la împărăție și arată toate răutățile lui Mihnea. Sultanul le pune domn pe Vlăduț. Domnul și Basarabeștii își jură credință. Venind spre țară, la Dunăre, înaintea lui Mehmet pașa, „zise neamul Băsărăbeștilor așa : De vom umbla noi cu hicleșug și de nu vom sluji domnului nostru, Vladului vodă, cu dreptate, să piarză numele și neamul nostru dintr-această țară în véci”, iar Vlad vodă zise : „De voi face eu acestui neam vreun rău sau vreun hicleșug, sabiia ta să tae capul meu cu mare rușine și să pierzi neamul meu dintr-această țară” (p. 18₄₋₁₀).

Trecând în Țara Românească cu oaste turcească, Vlad vodă alungă pe Mihnea, iar el prospera în avere și în cinste, dar numai cât „au ținut sfatul acelui neam ales”. Dar iată că „să iuți Vlad vodă și să ațiță foarte cu minie mare asupra acelui neam drept”, (p. 21₇₋₈) din cauza unor minciuni pe care le spunea un boier, Bogdan, lui Vlad vodă, cum că Neagoe vrea să-l scoată din domnie.

Zadarnic alți boieri, care înțeleseseră intriga, ziseră domnului : „Doamne, părăsește-te de aceasta, nu asculta cuvintele lui Bogdan, că *Neagoe iaste cu adevărat fecior al nostru* și nu are întru sine hicleșug, cum știu toți boiarii Țării Muntenesti cu toată adevărta” (p. 21₁₆₋₁₉). Domnul vrea să omoare și pe Neagoe și pe acei care îi luau apărarea. Un călugăr însă destăinuie Basarabeștilor planul lui Vlăduț și ei fug din nou peste Dunăre, merg la Mehmet pașa și-i spun patimile suferite de la domnie.

Pașa intră cu oaste în țară și în urma luptei ce are loc lângă București, Vlăduț e prins și însuși pașa îi taie capul. Poporul aclamă domn pe Neagoe care se opune la început, apoi primește domnia. În această parte e accentuat mereu rolul boierilor Basarabești, acel „neam mare și drept”, în opoziție cu boierii lingușitori și cu domnii asupritori.

— Expunerea evenimentelor de la moartea lui Neagoe Basarab pînă la domnia lui Mihai Viteazul constituie o altă unitate. După moartea lui

Neagoe încep lupte între boieri și domnie. Când turcii voiesc să pună un pașă în țară, e ridicat domn Radu de la Afumat ginere al lui Neagoe vodă și vajnic luptător contra turcilor. Omoruri de boieri mari la fiecare domnie, apariția de noi impozite sau mărirea celor vechi dau nota epocii, pînă la sfîrșitul secolului.

Pentru prezentarea domniei lui Mihai Viteazul, se folosește o lucrare independentă, care a fost intercalată la locul cuvenit. Manuscrisul prim al acestei lucrări a avut o lacună care se constată în toate manuscriptele existente ale „Istoriei Țării Românești”. De la Mirăslău, unde Mihai Vodă s-a lovit cu oastea răsculaților transilvăneni, ni se spune că a venit, ca biruator, în luncile Turzii. În realitate, Mihai Vodă a fost biruit la Mirăslău, apoi a plecat spre Țara Românească, unde a purtat lupte cu moldovenii ajutați de poloni, pe care nu i-a putut opri și, în disperare, a părăsit țara mergînd la împăratul Rudolf. Împreună cu Basta, vine din nou să supună Transilvania ascultării lui Rudolf. A urmat biruința de la Gorăslău și coborîrea în luncile Turzii, unde a fost asasinat. Între lupta de la Mirăslău și venirea lui Mihai în luncile Turzii e un an la mijloc și toate aceste evenimente lipsesc din cronică. Se poate să lipsească întîmplător, dar noi credem că deliberat s-a trecut peste întîmplările acestui an. În partea finală a prezentării domniei lui Mihai Vodă, unele subgrupe de mss atribuie și alte țeluri mai mari, luptei lui cu turcii și adaugă alte considerații asupra sfîrșitului lui.

✦ Răstimpul de la venirea lui Simion Movilă cu oști în Țara Românească pînă la domnia lui Leon vodă, e ultima parte din „Istoria Țării Românești” care se înfățișează inegală în date.

— După izgonirea lui Simion Movilă, Buzestii vin și se sfătuiesc cu boierii care au fost cu Mihai Vodă în Ardeal, pe cine să pună domn, ca să nu mai fie răuțați și robii în țară. Atunci „... aléseră pre unul den boiari, carele era den *semenția băsdrăbească*, neamul domnesc, anume Șarban, nepot răposatului Basarab vodă... Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz” (p. 84—85). Războaiele lui Radu Șerban cu Moise Secuiul (Székely) și Bator Gabor (Gabriel Báthory) sînt înfățișate ca provocări ale acestora. Părăsind țara, Radu Șerban se retrage spre Suceava, unde „... era și doamnă-șă și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vlădica Crinca, numînd-o Elena” (p. 89₇₋₈).

Între 1611 și domnia lui Leon vodă apar în „Istorie” comploturi și ridicări obștești împotriva grecilor exploataitori, aduși din Constantinopol.

Deci, în partea întîia a „Istoriei”; s-a vorbit de rolul Basarabeștilor la întemeierea Țării Românești, din momentul în care acest neam „mai ales” din Oltenia a venit la Radu Negru vodă și i s-a închinat, s-a vorbit de rolul acestor Basarabești în conducerea statului și, mai tîrziu, de lupta lor împotriva exploataților turci și a exploataților și lingștorilor interni.

Cronica mai lasă să se vadă că Basarabeștii au urmărit binele țării și al săracilor. Apoi, din cronică reiese că prin Elena, fiica lui Radu Șerban, care se căsătorește cu postelnicul Constantin Cantacuzino, Cantacuzinii devin urmași direcți ai întemeietorilor țării, ca Basarabești. Pe Cantacuzini, acești noi Basarabești, cronica îi pune în fruntea partidei naționale care luptă împotriva domnilor exploatare ai țării, contra dregătorilor greci puși pe jaf și îmbogățire.

2. De la domnia lui Leon vodă pînă la sfîrșit avem a doua parte a „Istoriei Țării Românești”; în ea toate domniile sînt prezentate pe larg. Domnia lui Leon vodă e pentru cronicar numai un motiv al grăbirii domniei lui Matei aga din Brîncoveni, din cauza birurilor și a revoltei boierilor împotriva extorsionilor bănești. După mazilirea lui Leon vodă, boierii olteni insistă pe lângă Matei să ocupe scaunul domniei și apoi primirea ce-i face populația românească la întoarcerea lui de la Poartă, e a unui salvator. Și acest Matei — spune cronica — e tot din neam basarabesc.

Unele mss au la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab izvodul cărții lui Theofan. patriarhul Ierusalimului, carte din 1634, tradusă de Simion, al doilea logofăt. Intercalarea acestui izvod, care privește o ceartă între călugării de la Ierusalim, izvod străin de conținutul „Istoriei” și anacronic așezat, socotim că se datorește întâmplării. Un alt ms pune acest izvod la sfîrșitul compilației, iar alte mss nu-l au în cuprinsul lor.

Povestea omorîrii lui Ghinea vistierul și a lui Radul armașul, boieri de încredere ai lui Matei vodă, către sfîrșitul domniei lui, în cele mai multe mss se află la sfîrșitul primei domnii a lui Grigore Ghica, în altele e readusă la timpul și locul corespunzător de la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab, la răscoala seimenilor și dorobanților (mai pe larg, v. p. XII — XIII).

După moartea lui Matei Basarab, mitropolitul, curtea, slujitorii, fac sfat și cu voia tuturor aleg „să le fie domn, Costandin voevod sin Șarban Basarab voevod, că-l știa că iaste de neam mare, domnesc și iaste om bun și înțelept și blind. Și toți să bucurară și să veseliră” (p. 117₁₅₋₁₇). Constantin Șerban fiind mazilit, e numit de la Poartă Mihnea al 3-lea, ca om de încredere al turcilor. Dar acesta abia numit domn, și pune la cale planuri de răscoală contra turcilor. În timpul acestei domnii așează cronica începutul prigonirii lui Const. Cantacuzino și a rudelor sale. Postelnicul Constantin, împreună cu gineri-său Pană Filipescu, reușesc să fugă din satele lor de sub munte, la Brașov și de acolo în Moldova, la Gh. Ghica. Mihnea trimite pră la turci contra postelnicului, dar cînd acesta merge la Poartă, arată planurile nebunești ale domnului din Țara Românească și în cele din urmă turcii se conving, mazilesc pe Mihnea și în locul lui trec pe Gh. Ghica, domnul din Moldova. Fiind țara risipită,

nu se poate strînge haracinl la timp și turcii socotesc aceasta drept ofensă și, pe lîngă înlocuirea domnului, dau zvon că vor face țara pașalic.

Atunci postelnicul Constantin Cantacuzino intervine ca țara să nu devină pașalic și vizirul îi cere să recomande alt domn în locul celui care a fost. Postelnicul recomandă pe Grigore Ghica. Acesta, peste cîtăva vreme, ascultînd îndemnurile lui Stroe Leurdeanu și ale altora, omoară pe postelnic. Nu trece mult și Grigore Ghica fuge în Austria, de teama turcilor. În locul lui, de la Poartă, e trimis Radu Leon, plin de datorii și însoțit de greci, vestiți în extorsiuni bănești. La reinnoirea domniei, boierii țării cer lui Radu Leon să renunțe la boierii greci exploataitori, ca Balasache și Sofialăul și domnul le promite. E trimis înainte, la Poartă, Drăghici spătarul Cantacuzino, fiul postelnicului, să aranjeze treburile domniei, iar cînd domnul sosește să aranjeze repede domnia.

Cu Radu Leon intenționau să meargă înapoi aceiași greci, ca în prima domnie; spătarul Drăghici îi atrage atenția că Balasache și Sofialăul nu trebuie să revie în țară. Grecii țarigrădeni otrăvesc pe Drăghici, iar Radu Leon se întoarce domn cu toți oamenii lui. Cronica înfățișează o neașteptată ridicare a maselor populare, a boierilor și dorobanților împotriva domniei, apoi maziirea lui Radu Leon și numirea ca domn a lui Antonie din Popești.

În timpul acestui domn, se face pentru prima dată o cercetare asupra morții postelnicului Cantacuzino; sînt date în vileag niște scrisori de piră ale lui Stroe Leurdeanu împotriva postelnicului. Judecat, cu toate că ar fi trebuit să suporte pedeapsa morții, Cantacuzinii stăruie să fie numai călugărit.

În timpul celei de a doua domnii a lui Grigore Ghica și în timpul domniei lui Gh. Duca, fiii postelnicului și rudele lor înfundă închisorile.

Cînd Șerban Cantacuzino ajunge domn al Țării Românești, activitatea sa se concentrează în sensul vederilor lui pentru îndreptarea țării.

Caracterizarea domniei lui Șerban vodă, în manuscrisele care duc expunerea „Istoriei Țării Românești” pîuă la retragerea lui Heissler, în ianuarie 1690, definește favorabil pe domn, în sensul în care au fost caracterizați toți Basarabii (v. p. 193, 10).

Spre sfîrșit, cronica povestește alegerea logofătului Const. Brîncoveanu de către mitropolit, boieri, negustori și ostași, ca domn „că-l știa că iaste înțelept și se trăgea din odraslă domnească” (p. 190) și se termină cu retragerea lui „Aizer” (generalul austriac Heissler) de la Drăgănești la Tirgoviște, la zvonul că vin tătarii (p. 196). Alegerea lui Const. Brîncoveanu ca domn apare în cronică ceva normal. În mod unitar și stăruitor, cronica arată că Basarabestii și apoi Cantacuzinii, urmașii lor, luptă pentru păstrarea statului și a credinței, împotriva exploataților greci și romîni, împotriva lîngușitorilor, deci lor li se cuvine conducerea statului. Așa servește pe Cantacuzini acela ce a scris „Istoria Țării Românești”.

2. Data redactării cronicii

S-a menționat că „Istoria Țării Românești” însumează și alte lucrări, cum sînt „Viața lui Nifon”, „Istoria lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă”, istoria domniei lui Matei Basarab, lucrări independente, elaborate în epoci anterioare. În rîndurile care urmează, vom încerca să stabilim data cînd s-a putut face redacția unitară a „Istoriei Țării Românești” pînă la ianuarie 1690.

Încercarea de a preciza această dată întîmpină dificultăți serioase, pentru că în cronică lipsesc elementele de datare, iar aluziile referitoare la contemporaneitate, cum vom vedea, nu ne ajută prea mult să tragem concluzii precise.

În partea de compilație a cronicii găsim o singură asemenea aluzie : se arată că în vremea lui Alexandru Cocorul (august 1623—noiembrie 1627), tătarii au robît țara pînă la Olt așu de crîncen „și s-au întors de acolo cu mare plîn, est au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu” (p. 85₁₀). Această singură și generală referință ne îndreptățește să spunem că partea respectivă din compilație a fost scrisă la cîtiva ani după invazia tătarilor din toamna anului 1623, dar nu ne ajută să fixăm cu precizie data redactării întregului letopisef.

Există în letopisef un alt pasaj care povestește despre fuga lui Grigore Ghica în Ardeal, la anul „7173” (decembrie, 1664). Din Ardeal, continuă cronicarul, „au trecut în Țara Neamțenseă, de gade acolo. Și s-au făcut papistaș” (p. 152₁₆₋₁₇). Cuvintele acestea sînt primele din letopisef care ar putea arăta că autorul începe să redacteze despre evenimentele respective din cronică în timp ce Gligorașco Ghica se afla în străinătate, adică între anul 1664—1672 ¹⁾. Ultimul eveniment amintit în „Istorie” este din ianuarie 1690, deci redactarea ei s-a încheiat după acest an.

După domnia lui Grigorie Ghica, cele mai multe din manuscrisurile variante adaugă episodul cu „povestea a unor boiari răi, ce au fost în zilele lui Matei vodă, anume Ghinea vistiernul, ce i-au zis Tucală și Radul [armașul], ce i-au zis Vărzariul” (p. 153₁—155₁₁). ²⁾ Plasarea episodului aici,

¹⁾ Știindu-se bînuit de turei că are legături secrete cu nemții, Grigore Ghica fuge prin Moldova (20 nov. 1664) la Viena (martie 1665). Se împacă cu tureii la Constantinopol (nov. 1671, de unde vine în țară, din nou ca domn, în februarie 1672 pînă în noiembrie 1673. Moare la Constantinopol de „moarte groaznică” (Istoria Țării Românești, p. 169₉). Ion Neculce, Letopisețul Țării Moldovei, ediția acad. Iorgu Iordan, București, 1955, p. 140, prezintă moartea lui spre „nărocul Cantacuzineștilor ! Dă-le unii să să fie aglunsu Cantacuzineștilor cu un doftor și să-l fie ortăvil”. Andrei Veress, Pribežia lui Gligorașcu vodă prin Ungaria și aiurea (1664—1672), în Mem. Acad. Rom. Ist. s. III, t. II (1924), p. 269—336. Vezi și însemnările critice ale lui N. Iorga, Histoire des Roumains et de la romanité orientale, vol. VI. Les Monarques, București, 1940, p. 321—322, nota 3.

²⁾ Iată tradiția manuscriselor în ce privește plasarea acestui episod. În anul 1653 : mss 52 și 57 Craiova, 196, 269, 298, 940, 3439, 4301, 4649 din Bibl. Acad. R.P.R. În anul 1654, după domnia lui Matei Basarab : mss 1321, 3441, 3444, din Bibl. Acad. R.P.R. În anul 1664 : mss Stolan din Tușii, 136 Muz. Rom.-Rus., ed. Ioanid, 53, 59, 97 și 112 din Cluj-Blaia ; 284, 441, 2455, 5022, 4463 din Bibl. Acad. R.P.R. Omite episodul : ms II 25, Iași.

Între domnia lui Grigorie Ghica și cea următoare a lui Radu Leon, este anacronică pentru că, după cum se știe, răscoala seimenilor, crimele celor doi boieri și apoi omorirea lor au avut loc în primele luni ale anului 1654.

Dar episodul nu aparține autorului cronicii domniei lui Matei Basarab, ci autorului „Istoriei Țării Românești”, care l-a scris aici nu fără oarecare temei. O pagină mai sus de această „poveste a răilor boieri”, autorul spune că a fost „amestecat în singele lui Costandin postelnicul” și Constantin vel paharnicul lui Grigore Ghica, fiul Radului armașul Vărzariul. Deci cronicarul spune că vinovatul de crimă, vel paharnicul Constantin din 1663, nu făcuse altceva decât ce făcuse și tatăl său, omoritorul de boieri din vremea lui Matei Basarab. Această idee a vrut să ne-o arate cronicarul, intercalând aici pasajul cu povestea celor doi boieri. Comparînd faptele Vărzarilor, tatăl și fiul, cronicarul condamnă cu joc de cuvinte și ironie usturătoare, mai mult pe fiu, ale cărui fapte erau și mai recente : „ci din varza cea rea, ce-i zic morococean, au eșit fie-său și mai morococean el” (p. 151₁₉₋₂₀). Acest episod este scris, firește, tot între anii 1665—1672, aparținînd primei etape din redactarea unitară a letopisețului.

Urmează domnia lui Radu Leon vodă, din decembrie 1664. Ea este semnalată prin cuvintele : „De aicea începem poveste de cine au venit domn în urma lui Gligorie vodă” (p. 155₁₂₋₁₃). Acest mod de semnalare este interpretat de unii cercetători ca „semn evident că de aici înainte a continuat cronica altcineva”.¹⁾ Credem că interpretarea aceasta este greșită. Spiritul general favorabil Cantacuzinilor, pregătit cu abilitate în prima parte a cronicii, afirmat mai puternic de la domnia lui Mihnea al III-lea (anul 1658), se continuă pînă la sfîrșitul ei. În ce privește formula de semnalare, ea se repetă în mai multe rînduri în cuprinsul cronicii și chiar la perioade de timp foarte apropiate una de alta : capitolele referitoare la urmașii Negrului vodă, la domnia lui Mihai Viteazul și a lui Simion Movilă, izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului, povestea despre Ghinea vistierul și Radul armașul, despre domniile urmași ai lui Grigore Ghica, „patimile” mitropolitului Teodosie, domnia lui Șerban Cantacuzino²⁾. Nu înseamnă că în toate aceste cazuri, cînd autorul începe cu formulele „aici începem”, „aicea semnăm”... , avem de-a face cu noi cronici și cu noi autori, ci că unul singur a stilizat unitar mai multe izvoare, la care apoi a adăugat și cronica lui personală.

Este sigur că acest adaus, care se colorează ca o cronică a partidei boierilor Cantacuzini nu a putut fi scris, în mod definitiv, în timpul prigo-nirilor politice. Între domnia lui Mihnea al III-lea și sfîrșitul domniei lui

¹⁾ N. Simache și T. Cristescu, *Letopisețul Cantacuzinesc 1690—1688*, Buzău, 1942, p. 181, nota 1.

²⁾ *Istoria Țării Românești*, ed. de față, p. 3₀₋₁, 54₀₋₁₀, 83₁, 117₂₇ și p. 202, începutul anexii nr. 12, 153₁, 155₁₂₋₁₃, 169₁₀, 177₆ și 186₄.

Gheorghe Duca în Țara Românească, adică între anii 1658—1678, nu existau condiții de siguranță, ca să fi putut scrie cineva o cronică de partid. Numai după venirea la domnie a lui Șerban Cantacuzino (după relatările letopisețului, la 6 ianuarie 1679 a intrat domnitorul în București) s-a putut scrie acest adaus, și nu *imediat*, ci după ce a trecut cîtva timp. Autorul a păstrat ca unitate de redacție pe cuprinsul *întregei* cronici, tendința de preamărire a Basarabilor, pînă la recunoașterea că și Șerban Cantacuzino este un descendent al familiei domnitoare Basarab. Admițînd această epocă de redactare, ne putem explica modul de exprimare viu și afectiv al autorului în prezentarea atîtor amănunte. Cronica lasă să se vadă că autorul a trăit în mijlocul evenimentelor, fiind martor al desfășurării lor. Cronicarul ia parte la bucuriile cît și la durerile *tuturor* membrilor familiei Cantacuzino, fără să se anunțe prin tonul ei ¹⁾ ca o cronică oficială a domniei lui Șerban.

Privind problemele referitoare la data alcătuirii „Istoriei Țării Românești”, ajungem la următoarele concluzii :

1. Analiza internă a „Istoriei” nu permite a distinge cu precizie data redactării ei.

2. Sînt indicii că între anii 1665—1672, autorul a putut începe o înșăilare a evenimentelor.

3. Redactarea „Istoriei”, în cea mai importantă parte a ei, aceea care se afirmă ca cronică a Cantacuzinilor, s-a scris la cîtiva ani după anul 1690, într-o perioadă mai liniștită a domniei lui Constantin Brîncoveanu.

3. Autorul cronicii

Determinarea numelui autorului „Istoriei Țării Românești” este o problemă care, ca și aceea referitoare la datarea operei, nu se poate rezolva cu precizie, din cauză că lipsesc izvoarele informative necesare. Nici unul dintre copiiștii numeroaselor manuscrise care au transmis cronică, nu a însemnat numele autorului. Nici chiar copiiști apropiați de familia Cantacuzino, ca acela al ms 112 Cluj, de la sfîrșitul secolului al XVII-lea sau începutul secolului al XVIII-lea, nici Stan, logofețelul lui Iordache Crețulescu, copistul ms C² din 1731, nu cunoșteau adevăratul autor al cronicii. Manuscrisul 112 Cluj a aparținut domnitorului Ștefan Cantacuzino (1714—1716); copia lui Stan logofețelul s-a scris în casa lui Iordache Crețulescu, ginerele lui Constantin Brîncoveanu. Deci, în cele două familii înrudite, între anii 1714—1731, sau nu se cunoștea, sau mai degrabă se tăinuia numele autorului cronicii. De asemenea Filistich, traducînd în

¹⁾ Așa cum fac celelalte cronici oficiale domnești, de exemplu a domniei lui Const. Brîncoveanu (Radu Greceanu), a domniei în Țara Românească a lui Niculae Mavrocordat (Radu Popescu) și a aceluiași domnitor în Moldova (Axinta Urliciu).

limba germană, la Braşov, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea „Istoria Țării Româneşti” şi „Viaţa lui Constandin vodă Brîncoveanu” le atribuie greşit pe amîndouă lui Radu Greceanu¹.

Numele autorului nu este arătat nici de cronicarii care au citit şi au folosit „Istoria Țării Româneşti”, la scurt timp după alcătuirea ei. Astfel, se pare că Radu Greceanu cunoştea „Istoria...”, pentru că făcînd legătura dintre sfîrşitul ei şi cronica sa despre domnia lui Constantin Brîncoveanu, scrie : „... cîte războaie şi turburări între aceste două împărăţii <nemţii şi turcii> s-au întimplat, care la viaţa acestuiaşi Şerban vodă pare-mi-se că scrise vor fi”²), dar nu numea pe acela care le scrisese. Radu Popescu a folosit „Istoria Țării Româneşti”, dar vorbeşte despre autorul ei în termeni vagi : „... de s-au şi făcut niscareva lucruri vrednice de auzit, şi, nepomenindu-le alţii, noi încă tăcem”; sau „ai noştri nimic n-au scris” <despre Mircea cel Bătrîn>³). Dimitrie Cantemir, în 1719, cînd a scris în romîneşte *Hronicul* său, ne spune că avea „la mînă”, în Rusia, „Hronicul... de la Radul vodă <Negru> începînd, pînă la domnia lui Constantin vodă Brîncovianul”. Apoi adaugă : „însă noi neputînd dosluşi de cine să fie scris (*căci numele nu-ş iveste*), şi de să potriveşte cu alte hronice a Țării Munteneste, din scriitoriu fără nume ca acesta, pînă nu-l vom înfăţăşe şi, cu alţii, a ne încredinţa n-am îndrăzni”⁴). S-a dovedit că cronica la care se referă D. Cantemir în rîndurile citate nu este alta decît „Istoria Țării Româneşti”, dar într-o redacţie asemănătoare cu copia scrisă la 6 martie 1747 de Tudosie, fiul lui Stoian Sirbul din Tunşii⁵). Într-adevăr, într-o altă operă a sa, Cantemir citează aceeaşi cronică sub titlul de „Analile romîneşti”, în legătură cu lupta de la Cosovo (1448), despre care „Istoria Țării Româneşti” dă ştiri foarte preţioase, dar numai în copia lui Tudosie sin Stoian din Tunşii⁶). Parcurgînd deci paginile istoriografilor noştri medievali, constatăm că aceştia au folosit din plin „Istoria Țării Romîneşti”, însă fără să cunoască numele autorului ei.

În istoriografia modernă, N. Bălcescu, primul editor al „Istoriei Țării Romîneşti”, socotea această cronică drept opera „lui Tudosie, fiul

¹) Greşeala a fost repetată de Mihai Kogălniceanu în notele autografe de pe fostele lui manuscrise de cronici, acum în Bibl. Acad. R.P.R. (vezi I. Bianu, *Catalogul manuscrisurilor româneşti din Bibl. Acad. Rom.*, vol. I, Bucureşti, 1907, p. 415, 645).

²) *Viaţa lui Constandin Vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Greceanu*, cu note şi anexe de Ştefan D. Greceanu, Bucureşti, 1906, p. 8.

³) *Istoriile domnilor Țării Româneşti...*, ed. N. Iorga, Bucureşti, 1902, p. 5, 12, 18 ş.a. N. Iorga, în notele ediţiei sale, a urmărit înrîndirea dintre „Istoriile domnilor” şi „Istoria Țării Româneşti”. Radu Popescu, cînd foloseşte „Istoria”, o numeşte „letopiseşul” (*Istoriile domnilor*, ed. N. Iorga, p. 63 : „însă nu însemnează letopiseşul”).

⁴) D. Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, publicat..., de pre originalul manuscris al autorului de Gr. G. Tocilescu, Bucureşti, 1901, p. 462.

⁵) I. Minea, *O versiune a cronicii lui Stoica Ludescu*, în *Cercetări istorice*, I (1925),

p. 2-7.

⁶) D. Cantemir, *Istoria imperiului otoman*, trad. de dr. I. Hodoslu, Bucureşti, 1876, p. 127, nota 47. Vezi mai jos, p. LV.

lui Stoian din Tunșii" ¹. Greșeala de a socoti pe unul din copiiști — Tudose din Tunșii — drept autor, o repetă mai târziu și Ion. G. Sbiera, care numește acest letopisec „cronica cantacuzineană” ²). Mai prudenți au fost Gr. Tocilescu și Al. Xenopol, care ocupându-se, primul de manuscrisele cronicii ³) și al doilea de cuprinsul ei ⁴), o numesc „Cronica anonimă”.

Primul cercetător care a încercat să caracterizeze opera numind-o „Cronica lui Șerban vodă”, a fost Iorga. După ce, mai întâi, ne spune că „numele care s-ar potrivi mai bine compilatorului” este cel de „Anonimul cantacuzinesc”, încearcă apoi o identificare a autorului în persoana logofătului Stoica Ludescu ⁵). Argumentele lui N. Iorga sînt următoarele :

(1) Autorul cronicii este un devotat al Cantacuzinilor. Devotatul acesta nu poate fi decît logofătul Stoica Ludescu, omul de casă al familiei Cantacuzino, căreia autorul îi recunoaște atîtea merite în cronica sa.

(2) Sînt în cronică două pasaje, unul (p. 166₈₋₁₀) în care se vorbește despre întemnițarea lui Stoica Ludescu la Oenele Mari de către Grigore Ghica, la 1672 și în celălalt (p. 170₁₆₋₁₇) de eliberarea lui de către Duca vodă, în 1674. O dată cu Stoica Ludescu, povestește cronică, au mai fost întemnițați și Gheorghe vornicul, socrul lui Matei aga Cantacuzino și Gheța clucerul, socrul lui Șerban Cantacuzino, astfel că prigoana celor trei este înfățișată în „Istorie” ca o persecuție din partea lui Grigore Ghica îndreptată împotriva rudelor și oamenilor Cantacuzinilor. Iorga socotește aceste pasaje ca autobiografice, deși ele vorbesc despre Stoica Ludescu la persoana a treia.

3. Ultimul argument este că în actele familiei Cantacuzino scrise de Stoica Ludescu, acesta își dă numele : „Și am scris eu, bătrînul, sluga dumnealor, Stoica Liudescul, log<ofăt>” ⁶ și că în cronică apar formule asemănătoare : „Stoica logofătul Ludescul, care au fost slugă bătrînă la casa răposatului Costandin postelnicul” (p. 166₈₋₁₀).

¹) N. Bălcescu, *Cuvînt preliminaru despre izvoarele istoriei romniilor*, în *Magazin istoric pentru Dacia*, I (1845), p. 10.

²) Dr. I. G. Sbiera, *Miscări culturale și literare la rominii din stînga Dunării în răstimpul de la 1504—1714*, Cernăuți, 1897, p. 193—195.

³) Gr. Tocilescu, *Studii critice asupra cronicelor romîne. Cum sînt publicate cronicile romîne, în Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, II (1884), vol. II, p. 271—278.

⁴) A. D. Xenopol, *Istoria Romniilor din Dacia Traiană*, ed. III, București, 1929, vol. VIII, p. 225—226.

⁵) N. Iorga, *Cronicele muntene, Intitul memoriu. Cronicele din secolul al XVII-lea*, București, 1899, p. 1—24. (Extras din *Analele Academiei Romîne*, Ist., s. II, tom. XXI); citatul este la p. 3, iar documentarea în problema paternității, p. 23—24.

⁶) N. Iorga, *Documente privilegiate la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 110 : la p. 95 : „... eu, bătrînul, plecat slugă al dumnealor, Stoica Ludescul logofăt”; p. 128 : „s-au făcut diată, cu slova Stoicăi log. cel bătrîn Ludescul, sluga cea credincioasă a casii dumnealor den copilăria lui ...”.

7

Ipoteza lui N. Iorga din 1899, susținută de el și în alte lucrări ulterioare ¹⁾, a fost acceptată unanim ²⁾ în istoriografia română modernă, iar istoricii literari l-au considerat pe Stoica Ludescu primul scriitor muntean autor de narațiuni istorice ³⁾. Istoricii au adunat și au publicat mai mult documente privitoare la viața lui Stoica Ludescu.

Ultimul biograf al lui Stoica Ludescu este profesorul I. Ionașcu, care a folosit toate izvoarele documentare publicate anterior și a adăugat altele necunoscute ⁴⁾. Cercetarea atentă a noilor acte referitoare la viața lui Ludescu face pe I. Ionașcu să privească cu suspiciune ipoteza lui N. Iorga : „În ceea ce privește paternitatea cronicii anonime („Istoria Țării Românești”), discuția trebuie reluată și adâncită, acum cînd avem date noi relative la viața lui Stoica Ludescu în răstimpul 1631—1658, care fac să se amplifice îndoiala cercetătorului asupra existenței, la acest diac domnesc, a unor preocupări de caracter cronicăresc.

Nu este în intenția noastră de a încerca, în finalul acestei comunicări, rezolvarea problemei identificării autorului cronicii discutate, ea comportînd un studiu special, pe care îl pregătim ; ținem însă să subliniem că este de neconceput ca alcătuitorul unei cronici favorabile taberei feudale a Cantacuzinilor și lui Șerban vodă, conducătorul ei, să fi avut cu domnul atari relații în care să se descifreze, fără multă greutate, lipsa de avînt și un atașament reținut” ⁵⁾. Profesorul I. Ionașcu constată că actele rămase de la Ludescu dovedesc „că acesta nu excela în memorie, nu are însușiri de memorialist” (p. 282). Mai departe, autorul cercetează actele redactate, începînd cu anul 1666, „din însărcinarea și în interesul Cantacuzinilor” și le împarte în două categorii : unele cu caracter privat, privind chestiuni referitoare la moșii și moștenire, redactate de Stoica Ludescu, și altele cu caracter politic, „privind recunoașterea publică a nevinovăției postelnicului ucis” (p. 282), redactate de diacul de cancelarie Dumitrașco logofăt Dumbravici. O comparație între aceste acte cantacuzinești și fragmentele cu caracter religios ale cronicii duc pe profesorul Ionașcu la concluzia că există asemănări de expresii mistice între cronica și actele cu caracter public redactate de Dumitrașco logofăt Dumbravici,

¹⁾ N. Iorga, *Istoria literaturii românești*, ed. II, București, 1925, vol. I, p. 353—358. Același, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*, București, 1929, p. 94. Același, *Istoria românilor*, VI. *Monarhiile*, București, 1938, p. 247—280, cap. „Apariția partidului cantacuzinesc”, dar mai ales p. 265—269. N. Iorga, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, vol. VI. *Les Monarques*, Bucarest, 1940, p. 329—332.

²⁾ Excepție face Const. Giurescu, care admite pe Ludescu autor al cronicii, dar numai al acelei părți care se întinde de la 1664—26 aprilie 1679 (Vezi *Contribuțiuni la studiul cronicelor muntene*, București, 1906, p. 5—6).

³⁾ N. Cartoian, *Istoria literaturii române vechi*, vol. III, București, 1945, p. 239.

⁴⁾ I. Ionașcu, *Despre logofătul Stoica Ludescu și paternitatea cronicii „Istoria Țării Românești”*, în *Analele Universității C. I. Parhon* București (Seria științelor sociale. Istorie, nr. 5 din 1956, p. 261—299 (și extras).

⁵⁾ *Ibidem*, p. 281.

iar nu cu actele private redactate de Ludescu. Fără să afirme o atitudine categorică, totuși studiul se termină cu sugestia că cercetările privind paternitatea cronicii trebuie să ia în considerație și pe diacul Dumitrașco Dumbravici ca autor posibil ¹⁾. La p. 281 a lucrării sale, autorul promite că va documenta amplu opiniile sale cu privire la infirmarea paternității lui Ludescu.

Este adevărat că într-o scrisoare din 7 mai 1687 trimisă domnitorului Șerban Cantacuzino de Stoica Ludescu, acesta face greșeala de a pune moartea lui Mateias, fiul lui Matei Basarab, cu 50 de ani în urmă, în loc de 35 ani ²⁾. Afirmatia aceasta, apreciată însă în ansamblul scrisorii, este un motiv în plus invocat de Ludescu pentru a refuza să vie de la Tîrgoviște la București, ca martor într-un proces la care-l chemase Șerban Cantacuzino. Respingînd chemarea lui Șerban, Ludescu a invocat tot felul de motive: că e în mare slăbiciune, că nu mai ține minte faptele cum s-au întîmplat, că „n-am umblat de cînd sînt” cu asemenea chestiuni. Credem, deci, că „greșeala” mai sus amintită, era mai mult un pretext și de aceea afirmația că Ludescu „nu excela în memorie, nu are însușiri de memorialist” ³⁾ nu se poate generaliza numai pe baza acestui singur document.

Stoica Ludescu a început prin a fi „diac” în vremea lui Matei Basarab și apoi în familia Cantacuzinilor, dar a ajuns „vornic de Tîrgoviște”, deci s-a ridicat la rang de mare boier. El a avut un loc de seamă în partida cantacuzinească și a fost apreciat de fruntașii acesteia. A fost nu numai sfătuitoarea Cantacuzinilor în grelele împrejurări prin care uneori au trecut aceștia ⁴⁾, dar a fost respectat și iubit de aceștia. În 1682, domnitorul Șerban Cantacuzino îi dăruiește o evanghelie (cea tipărită la București în 1682) ⁵⁾ pentru biserica ce ridicase Ludescu în Valea Potopului, din satul Ludești ⁶⁾.

Pînă tîrziu, Ludescu continuă să se bucure de stima fruntașilor vremii. Ca dovadă este că la bătrînețe, în 1692, primește în dar din partea mitropolitului Teodosie un exemplar din *Biblia* lui Șerban, acel monument de cultură ce se tipărise măreț, la București, în 1688 ⁷⁾. În schimb,

¹⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 282, notele 135 și 137 trimit la două documente scrise de log. Dumitrașco Dumbravici: unul din 14 aprilie 1666, altul la 18 iunie 1669 (vezi N. Iorga, *Documente privilegiate la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 65—69 și 77—82).

²⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 295.

³⁾ *Ibidem*, p. 282.

⁴⁾ Aceasta se vede și din spiritul în care Ludescu a redactat el însuși multe acte cantacuzinești, n-a fost numai copistul lor. Vezi N. Iorga, *Documente privilegiate la familia Cantacuzinilor*, București, 1902, p. 42—60, 83—95, 104—110 (toate trei cuprinzînd testamentele post-Cantacuzinilor) și p. 72—75 (Radu vodă Leon întărește anume proprietăți ale Cantacuzinilor).

⁵⁾ I. Blănu, N. Hodoș, *Bibliografia românească veche*, I, București, 1903, p. 246—251.

⁶⁾ N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, București, 1908, vol. II, p. 274—275 (*Studii și documente*, XV).

⁷⁾ N. Iorga, *Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene*, București, 1906, p. 145 (*Studii și documente*, XIII).

Dumitrașco Dumbravici a avut o activitate foarte redusă de copiator de acte; după cercetările prof. I. Ionașcu, acest diac „se menține în cadrul cancelariei domnești pînă prin anul 1684, *caligrafînd mai totdeauna acte redactate de Șerban vtori logofăt Grecianu*, fratele lui Radu Grecianu, cronicarul lui Brîncoveanu”¹⁾, deci neavînd personal darul redactării.

Materialele cunoscute pînă acum în problema autorului permit a face numai o ipoteză și poate, mai puțin plauzibilă decît cea admisă de N. Iorga. Constantin Giurescu a observat just că domnia lui Șerban Cantacuzino (ianuarie 1679, venirea lui în București — august 1688) este scrisă „destul de rece și absolut neoficial”²⁾. Faptele principale ale lui Șerban (participări la campanii militare peste hotarele țării) și ale membrilor familiei Cantacuzino (călătoria postelnicesei Elina la Ierusalim, moartea ei și apoi a „coconului” ei Matei, căsătoria domniței Alexandra cu Gligorașco Băleanu, moartea domniței și apoi a domnitorului Șerban) sînt prezentate obiectiv, fără o participare afectivă a autorului la desfășurarea evenimentelor. O simțire mai caldă întîlnim abia spre sfîrșitul letopisețului, în caracterizarea apologetică, de factură clasică, ce face domnitorului cu prilejul morții sale. Dar și acest portret fizic și moral al lui Șerban Cantacuzino apare mai mult ca un exercițiu retoric decît ca aprecieri și sentimente sincere (ed. de față, p. 193₁₋₁₀). Această atitudine a cronicarului poate avea totuși o explicație. Se știe că cel mai vechi dintre manuscrisele care au transmis cronica este ms 112 Cluj. Acest ms a aparținut lui Ștefan Cantacuzino, domnul Țării Romînești (1714—1716). Autorul cronicii a fost un „om al Cantacuzinilor”, dar al fracțiunii care s-a alăturat, mai ales după moartea domnitorului Șerban, stolnicului Constantin și lui Ștefan Cantacuzino. Azi cunoaștem rolul însemnat pe care l-a jucat Ludescu între anii 1667—1681, ca sfătuitoare al postelnicesei Elina și ca redactor al testamentelor ei, prin care voia să îngrădească lăcomia abuzivă (ca domnitor) a lui Șerban, îndreptată împotriva fraților lui. După cercetările și documentele publicate de prof. I. Ionașcu³⁾, Ludescu s-a situat în tabăra postelnicesei, a stolnicului Constantin și a lui Ștefan Cantacuzino, iar nu în aceea a lui Șerban. Acest considerent de ordin biografic atîrnă greu în favoarea paternității lui Ludescu, explicînd tonul neoficial al cronicii în legătură cu domnia lui Șerban; de altă parte, el mai explică simpatia cu care sînt înfățișate acțiunile postelnicesei. Pînă la descoperirea unei mărturii categorice din partea contemporanilor, problema paternității „Istoriei Țării Romînești” s-ar putea considera încă deseșisă.

¹⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 282.

²⁾ C. Giurescu, *Contribuțiuni la studiul cronicelor muntene*, București 1906, p. 6.

³⁾ Cum, de exemplu, documentul din 7 mai 1715 (1687), prin care Ludescu refuză să jure, ca martor, în favoarea lui Șerban Cantacuzino (cf. I. Ionașcu, *loc. cit.*, anexa 27).

4. Opiniile social-politice ale cronicarului

Letopisețele sau cronicile sînt genuri literare specifice culturii medievale. Ele sînt dominate de elemente religioase și de aprecieri apologetice în favoarea marilor latifundiari (domni, boieri și aristocrația clericală), aceasta ca o consecință a relațiilor de producție feudale. Scrise în cea mai mare parte pentru marii feudali, cronicile medievale povestesc laudativ faptele de viteză, dar și pe cele mai mărunte, ale clasei stăpînitoare. Diferitele categorii sociale care alcătuiau clasa stăpînitoare din evul mediu, solidare în acțiunea de exploatare a maselor de iobagi, se ciocneau adesea între ele, măcinate de contradicții și de interese individuale sau de castă.

Fiecare etapă din evoluția orînduirii feudale își are genul ei specific istoriografic. Astfel, tendințele de centralizare a puterii economice și politice în minile domnitorilor au dat naștere letopisețului voievodal, în timp ce tendințele boierimii de a cuceri și păstra, ea, puterea și privilegiile feudale au generat letopisețul de castă al clasei boierești. Contradicțiile din sînul clasei stăpînitoare, luptele dintre boieri și partizanii lor, pentru menținerea marilor privilegii și interese ale unei singure fracțiuni a clasei boierești, au determinat apariția letopisețului subiectiv, de partid.

„Istoria Țării Românești”, alcătuită pe temeiul altor cronici elaborate anterior începînd cu secolul al XVI-lea, am putea spune că intrunește în conținutul ei toate aceste genuri ale istoriografiei medievale. Astfel, după scurte însemnări analistice, care ar putea aparține vechilor anale ale țării, nu lipsește din ea letopisețul bogat în elemente religioase, pentru domniile de la Radu cel Mare pînă la Neagoe Basarab inclusiv, perioadă pentru care faptele istorice se împletesc cu elemente religioase hagiografice din „Viața lui Nifon”.

Pentru anii 1531—1601, sînt reprezentative părțile din „Istorie” consacrate atîtor viteji domni care au luptat împotriva jugului otoman, culminînd cu cronica domniei lui Mihai Viteazul. Cronica acestei domnii este un exemplu de letopiseț voievodal. Începînd cu domnia lui Alexandru Iliș și a domnilor următori lui, sprijiniți în domnie prin abuzuri împotriva maselor populare și prin intrigi împotriva boierimii autohtone, avem letopisețul marelui boierimii autohtone, interesată în lupta împotriva boierimii străine de țară — greci din Țarigrad — care căuta, în ce privește folosirea privilegiilor feudale, să se substituie boierimii băștinașă. Modul cum sînt înfățișate domniile posterioare anului 1611 (a lui Radu Mihnea, a lui Alexandru Iliș, Leon Tomșa, Matei Basarab și Constantin zis Cîrnul), cu răscoalele lui Lupu Mehedințeanu, a seimenilor și dorobanților, dezvăluie o parte din însușirile letopisețului de castă, boieresc¹⁾.

¹⁾ Zicem „o parte”, pentru că cele mai bune exemple de letopiseț de castă sînt cronicile moldovenești, a lui Grigore Ureche și a lui Ioan Neculce. Vezi în această pri-

În ultima și cea mai nouă parte a cronicii, începînd cu domnia lui Radu Mihnea al III-lea (1658—1659), letopisețul oglindește pătimașele lupte interne dintre reprezentanții marii boierimi a Țării Românești, împărțită în două fracțiuni: partida Cantacuzinilor și partida Bălenilor, aceștia din urmă instigați — după părerea cronicarului — de greci. Această parte a cronicii constituie un bun exemplu letopiseț legat de interesele restrinse ale unei singure fracțiuni boierești.

Prin această stratificare a surselor, fiecare răspunzînd unei alte etape din orînduirea feudală — cu toată redactarea și stilizarea lor unitară de la sfîrșitul secolului al XVII-lea — „Istoria Țării Românești” este mai importantă decît alte cronici din istoriografia medievală romînească.

„Istoria Țării Românești” este importantă nu numai ca izvor istoric narativ, ci și pentru că ea oglindește gîndirea istorică și politică a autorului, determinată de condițiile materiale ale epocii în care s-a alcătuit. Vom arăta sumar ideile principale ale ideologiei feudale oglindite în cronică, privind domnia, boierimea, tîrgoveții și țărani, precum și relațiile dintre aceste categorii sociale.

1. *Domnia*. Autorul susține că înainte de constituirea domniei, a existat *bănia*. Deși nu folosește chiar acest cuvînt, totuși spune că „marii bani”, sau „banoveți” au condus <oști> în calitate de „cap”, într-un teritoriu limitat, „pre supt poalele muntelui pînă în apa Oltului”. „Scaunul” banului a fost pe rînd, la Turnu Severin, Strehaia și apoi Craiova. „Banoveți” — continuă cronicarul — erau boieri „de neam mare... ce le zicea Băsărabi”. Nu este cazul să combatem aici erorile istorice ale cronicarului referitoare la confuzia ce face între Craiovești și Basarabi¹⁾. Reținem totuși relația care se stabilește în mod greșit între bănia Olteniei și Basarabi, pentru că ea corespunde tendinței cronicarului de a preamări rolul Basarabilor. Tendința aceasta este evidentă de-a lungul întregii cronici și culminează în prezentarea domniei lui Șerban Cantacuzino.

Primul „domn” amintit de cronicar este legendarul „Radul Negrul voevod”. Domnia lui este concepută astfel, încît „cu toții” trebuie „să fie supt porunca lui”. El își întocmește țara în condiții de „pace” și independență.

În „Istoria Țării Românești”, venirea domnilor în scaun este anunțată fără explicații, pînă la Vlad voievod cel Tânăr (1510); acesta a fost pus domn de „împăratul”, deci de turci. Este prima domnie pentru care

vință Gr. Scorpan, *Reflecția poziției de clasă a boierimii în stilul cronicii lui Grigore Ureche*, extras din *Studii și cercetări științifice*. Academia R.P.R., Filiala Iași, voi. I (1950), 39 p. Introducerea acad. Iorgu Iordan la ediția sa, Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei*, București E.S.P.L.A., 1955, p. 5—100 și V. P. Koroban, E. M. Russev, *Kronikarul Ioan Neculce. Viața și opera*. Kișinău, Editura de stat a Moldovei. 1956, 183 p., dar mai ales capitolul „I. Neculce — ideolog al clasei feudale din Moldova”.

¹⁾ 1. C. Filitti, *Banatul Olteniei și Craioveștii*, în *Arhivele Olteniei*, XI (1932), p. 15—21.

autorul dă amănunte: domnul și boierii își jurară credință reciproc, apoi „veni țara de i se închină și aduse daruri multe...”. Contextul arată aci că „țara” înseamnă o comunitate mai mare de locuitori (clerici, boieri mai mici, țigoveți)¹⁾, în afară de marea boierime, care dase deja aprobarea ei, prin jurământul depus anterior.

Nici modul cum sfîrșesc domniile nu a produs în gîndirea autorului reflecții deosebite; el consemnează durata domniei și plecarea din domnie, prin mazilire. La domnia lui Vlad cel Tânăr (1510—1512), autorul povestește că Mehmet pașa i-a tăiat capul în București, „supt un păr”, pentru că își călcase jurământul față de Craiovești²⁾.

2. *Boierimea*. Amestecul turcilor în numirea și mazilirea domnilor este scos în evidență de cronicar, pentru secolul al XVI-lea, cu numeroase exemple. Acest amestec era provocat de contradicțiile și conflictele dintre domni și diferitele partide boierești, domnul luptînd împotriva fărîmîțării feudale, care îi slăbea puterea în stat, iar boierii susținînd fărîmîțarea, care ridica pe primul plan interesele lor economice și politice³⁾.

„Istoria Țării Romînești” aduce în atenția cititorilor patru mari familii boierești: Craioveștii sau Pîrvuleștii, Buzestii, Cantașuzinii și Bălenii. În prezentarea faptelor lor, autorul manifestă simpatie și aprobare, cu excepția numai a familiei Bălenilor, ai cărei membri sînt arătați ca intriganți și răi.

Pîrvuleștii (unele variante îi numesc „niamul Craiovei”) apar pentru prima dată în cadrul domniei lui Mihnea cel Rău, la leatul 7017 (1508). Mihnea taie mulți boieri, „iar pre un neam care era mai ales..., căruia îi era numele de moșie banoveți (adecă Băsărăbești)” nu l-a putut distruge, pentru că fruntașii acelui neam („Pîrvuleștii” în ms O) au fugit la Țari-grad. Craioveștii sînt arătați ca filo-turci. În luptele cu Mircea, fiul Mihnei, Pîrvuleștii au săvîrșit acte de vitejie. Admirația cronicarului pentru Pîrvulești este așa de mare, încît, fără justificare, îi socotește „de moșie banoveți, adecă Băsărăbești” (p. 15 și 18). Neamul lor este numit „mai ales și mai temător de dumnezeu”, sfătuitorul de bine al domnilor. Domnii, atîta timp cît „au ținut sfatul acelui neam”, au avut victorii și succese, „iar deacă lepădă sfatul acelui neam și primi al altora”, prin aceasta și-au atras „mîniia lui dumnezeu”. Exemplificarea o face cu Vlad cel

¹⁾ I. Coteanu, *Țara în secolul al XVII-lea*, în *Cum vorbim*, 1949, nr. 2, p. 11—12.

²⁾ Amănuntul „supt un păr”, neconfirmat de alte izvoare, a fost într-adins căutat de autor, cu să justifice omorrea călcătorului de jurămint, prin „îndecata și răscumpărarea lui dumnezeu”. Autorul l-a găsit în cartea a doua a lui Samuil, XVIII, 9 (*Biografia*, trad. de V. Radu și Gala Galaction, București, 1938, p. 340). Vezi ed. de față, p. 22.

³⁾ Barbu T. Cîmpina, *Dezvoltarea economiei feudale și începuturile luptei pentru centralizarea statului, în a doua jumătate a secolului al XV-lea, în Moldova și Țara Romînească* București, Ed. Acad. R.P.R., 1950, p. 1—5.

Tînăr, căruia paşa Mehmet îi taie capul, tocmai pentru că ieşise desub ascultarea Pîrvuleştilor.

Urcarea pe tron a lui Radu de la Afumaţi (1522), cronicarul o înfăţişează cu adeziunea întregii boierimi: „boiarii toţi, şi mari şi mici şi toată curtea”, deci inclusiv Pîrvuleştii. Aceştia, după părerea cronicarului, ocrotesc domnia lui Radu de la Afumaţi, pentru că era membru al familiei lor, era „ginerele lui Băsărab vodă”¹⁾ (Neagoe).

Cronicarul prinde bine rostul duşmăniei dintre banul Pîrvu şi Vladislav al III-lea (cu întreruperi, domn între aprilie 1523 — iunie 1525), concurentul şi uzurpatorul domnitorului Radu de la Afumaţi; el spune că Vladislav „s-au bătut joc de Pîrvul banul”, făcîndu-l din ban mare „postelnic în casă” (p. 46₃₋₄). În realitate, Pîrvu voia readucerea în domnie a lui Radu, ceea ce a şi reuşit să îndeplinească, avînd ajutor pe „voinicii lui”, adică oastea lui personală (p. 46₄₋₉).

Cînd partida adversă, în frunte cu Neagoe vornicul şi Drăgan postelnicul, l-a urmărit să-l prinză pe Radu, acesta s-a gîndit că nu poate scăpa decît fugind „la banul Pîrvu, la Craiova”, dar boierii din opoziţie îl prind şi îl omoară împreună cu fiul său Vlad, pe dealul Cetăţuia de lîngă Rîmnicul Vîlcea, la 4 ianuarie 1529²⁾.

Conflictele din sînul clasei stăpînitoare, adică dintre boierime şi domnie, se ivesc mai cumpline în timpul domniilor lui Mircea Ciobanul. Acesta, abia instalat în domnie (17 martie 1545), taie capetele a cinci boieri numiţi de cronicari şi ale altora „mulţi boiari carii nu sînt scrişi aici”, le confiscă averile, chinuîndu-i cu „mare muncă, pentru avuţie”. Motivul urii dezlănţuite nu este arătat de cronicar, dar era teama lui Mircea că aceşti boieri să nu readucă în domnie pe vitregul său frate Radu Paisie (surghiunit apoi în Egipt, unde a şi murit). Cronicarul ia atitudine faţă de omorurile săvîrşite, le consideră nejuste („vărsîndu-se mult sînge nevinovat”) şi Mircea Ciobanul, continuă cronicarul, „da-va seama înaintea lui Dumnezeu” (p. 50₁₁₋₁₂).

Mai departe, autorul descrie uciderea a 11 boieri mari din ordinul domnitorului Alexandru al II-lea (cu întreruperi, domn din iunie 1568 — 1 septembrie 1577), descendent al pretendentului la domnie Mircea, fiul Mihniei, deci nepotul lui Mihnea cel Rău³⁾.

În timpul lui Mihnea Turcitul (fiul lui Alexandru al II-lea), după spusa cronicarului, s-a ridicat împotriva domniei o nouă partidă boierească

¹⁾ Radu de la Afumaţi s-a căsătorit cu fiica lui Neagoe Basarab, Ruxandra, în 1526.

²⁾ George D. Florescu, *Un înel domnesc din veacul al XVI-lea şi cîteva consideraţii noi cu privire la neamul Basarabilor din acel veac*, Bucureşti, 1940, p. 12—14.

³⁾ Letopiseşul (p. 51₁₂₋₁₃) îl socoteşte greşit fiul lui Mircea Ciobanul şi frate cu Petru cel Tînăr (v. Stoica Nicolaescu, *Pelru Vodă cel Tînăr şi Pelru Vodă Şchiopul. O chestiune controversată din istoria romînilor*, Bucureşti, 1915).

„boiarii mehedinti”, voind a impune domn pe Radu Popa, dar, în lupta dată la Craiova, izbîndu a fost a lui Mihnea vodă (iulie 1581).

Cînd Petru vodă Cercel ia tronul cu drepturile sale de strănepot al lui Radu cel Mare ¹⁾, întîmpină opoziția mării boierimi, a lui Mihăilă vornicul, Dragomir banul și Gonțea paharnicul, care susțineau pe Mihnea Turcitul ²⁾, dar îi omoară, tăindu-i pe toți.

O dată cu venirea pe tron a lui Mihai Viteazul, o nouă familie apare în centrul de interese al cronicii, familia boierilor *Buzești*. Cronicarul ține să dea cititorilor impresia că politica de luptă a lui Mihai împotriva turcilor era în consensul boierimii întregi : „Mihai vodă cu toți boiarii să închisese de răul turcilor, (p. 55₂). El înfățișează pe Mihai în situații grele, pe care le rezolvă însă tot cu sfatul *unanim* al boierilor. Astfel, pentru hotărîrea retragerii lui la Stoienesti, pe Dîmbovița, „făcu sfat cu boiarii” (p. 61₁₀). Cînd cei doi frați Báthory plănuiesc izgonirea lui Mihai din Ardeal, Mihai — scrie cronicarul — „*încă-și strînse toți boiarii și făcură sfat foarte de folos*” (p. 73₂) și anume hotărîră trimiterea soliei la împăratul Rudolf. La sfatul „cu toți boiarii” țării se adaugă și sfatul „cu némișii Ardealului și cugetară să nu dea Ardealul împăratului creștinesc” Rudolf (p. 76₇₋₈). Deci, din „Istoria Țării Romînești” rezultă că Mihai a vrut ca, în lupta sa de eliberare națională și de centralizare a statului feudal, să intereseze întreaga boierime. Din această boierime ies în evidență, ca viteji comandanți de oști și slujitori devotați ai domnului, frații Radu, Stroe și Preda Buzescu. Dar faptele Buzeștilor, numeric mai multe decît ale altor boieri, cronicarul nu le înregistrează în nici o formă retorică specială, astfel că nu se poate vorbi de această parte a „Istoriei Țării Romînești”, ca de o cronică de familie — „cronica Buzeștilor” ³⁾; ea este tot o cronică domnească, cronică domniei lui Mihai Viteazul.

Relatările despre *Cantacuzini* ocupă în cronică un spațiu mai întins. Cronicarul socotește pe boierii Cantacuzini ca romîni de baștină, desigur după muma lor Elina, fiica domnitorului Radu Șerban (1602—1611), descendent al Craioveștilor ⁴⁾. Viața Elinei, soția postelnicului C. Constantacuzino, este urmărită de cronicar în toate momentele ei principale, de la nașterea și botezul ei (1611, la Suceava), pînă la moartea și înmormîntarea ei (2 martie 1687). Autorul are față de Elina un sentiment de venerație

¹⁾ Radu cel Mare → Radu Paisie → Pătrașcu cel Bun → Petru Cercel (v. P. P. Panaitescu, *Originea lui Petru Cercel*, București, 1936).

²⁾ Acesta venea în numele altei linii dinastice : Mihnea cel Rău → pretendentul Mircea → Alexandru al II-lea → Mihnea Turcitul.

³⁾ Se știe că N. Iorga a susținut existența unei cronici a Buzeștilor, publicînd-o ca atare : *Viața lui Mihai Viteazul povestită de un om din acele timpuri*, Vălenii de Munte, 1908 (Biblioteca „Ligii culturale”, nr. 1). La sfîrșit (p. 70), editorul scrie : „Această povestire a făcut-o un credincios al fraților Buzești, al cărui nume nu se știe”. Din faptele străbunilor. *Povestiri ale cronicarilor*, Ed. II-a, București, 1923, p. 140—171, cu mențiunea : „Din cronică Buzeștilor”.

⁴⁾ Vezi *Țăranii*, mai jos, p. XXVII—XXVIII.

și compasiune pentru suferințele provocate de desfășurarea evenimentelor politice interne. Începînd cu anul 1658, faptele Cantacuzinilor intră tot mai adînc în ansamblul evenimentelor narate de cronicar. Mihnea al III-lea trimite în acest an bani vizirului Kiupriuli, ca să omoare pe Constantin postelnicul, dar acesta, ca un om drept și nevinovat „fu izbăvit din moarte” (p. 137₁₀). În concepția lui feudală, cronicarul aduce pe omoritorul de boieri Mihnea să dea „seama înaintea lui Dumnezeu, la vremea înfricoșatului județ” (p. 138₉₋₁₀) și, într-adevăr, arată el, — nu ca ceva întîmplător — că „acolo <în Ardeal> își sfîrși viața lui cum au fost mai rău” (p. 141₁₃). Urmărind viața bătrînului „Costandin postelnicul, bunul creștin și vrednic de slujbă”, cronicarul povestește mișcător sugrumarea postelnicului: „seara pre la cină, l-au omorît în trapezăriia mănăstirii” Snagov (duminică, 20 decembrie 1663), la ordinul lui Gligorașco (p. 149₁₈₋₂₂). Cronicarul aruncă „de trei ori anathema” asupra omorîtorilor, iar de aici înainte înfățișează larg seria de suferințe ale urmașilor și lupta lor împotriva persecutorilor, domni și boieri, care continuau să aprindă ura turcilor împotriva Cantacuzinilor. Cel mai aprig dintre prigonitori ne este înfățișat Duca vodă 1673—1678). Acesta trădează pe Cantacuzini, eare-l ajutaseră să vie domn și poruncește prinderea lor, simultan, în cele 3 centre deosebite, la conacele cantacuzinești din Drăgănești, Cocorăști și Mărgineni. Planul lui Duca era să-i omoare, dar ei scapă, fugind „în Țeara Ungurească” (p. 171—172). După părerea cronicarului, tot Dumnezeu, cu „mila lui cea nespusă”, curmă prigonirea boierilor Cantacuzini, prin numirea lui Șerban ca domn al țării (29 noiembrie 1678).

Cronicarul înfățișează ca dușmani de moarte ai Cantacuzinilor pe greci ¹⁾ și pe boierii Băleni. Conducătorii acestei partide erau Gheorghe vornicul Băleanu și Hrizea vistierul, ginerele lui Gheorghe. Grecii „și ceta” lor „spurcată” sînt înfățișați ca „răi boiari” și „îndrăciți”, „fără rușine, cu rău cuget”. Motivul urei lor, spune cronicarul, era invidia „că ei <Cantacuzinii> tot boeresc la toți domnii” (p. 163₁₀₋₁₁). Pe cît de răi sînt înfățișați domnii susținători ai Bălenilor, pe atît apar de buni susținătorii Cantacuzinilor, de exemplu Antonie vodă. Autorul cronicii, pentru evenimentele de la 1658—1690, este în mod evident părtaș la suferințele Cantacuzinilor; faptele acestora îl interesează și le prezintă cu amănunte.

Pe dușmanii Cantacuzinilor, autorul li prezintă ca pe niște dușmani personali ai lui și ca pe niște „pizmași neamului rumînesc”.

3. Orașe, țîrguri și locuitorii lor. Cele mai vechi așezări amintite în cronică sînt situate geografic de-a lungul Dunării: cetatea „Turnul

¹⁾ Dintre aceștia, cronicarul numește pe Dumitrașco țarigrădeanul, Ghinea vistierul, „grec lăcătaru de la Rumele”, Nicola Sofialiul și Balasache. Cu grecii „se făcuse soție” (= tovarăși, unelte), și „rumîinii de moșie” Stroe Leurdăanul, Radu armașul și fiul său Costantin precum și Bălenii.

Severinului", apoi „marginea Necopoei” (Turnu Măgurele). Urmează cele din Oltenia : Strehaia și Craiova. Apariția acestor așezări este explicată de autor prin „descălicările” succesive ale „ruminilor”, „care s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miază noapte” (p. 1). Rostul primelor așezări indicat de cronicar este administrativ și militar. Se spune, anume, că „ruminii” avînd și „cap, adecă mari bani”, au dat numele de „scaun” (reședință), întîi Turnului Severin, „al doilea scaun s-au pogorît la Strehaia, al treilea scaun s-au pogorît la Craiova” — acestea întîmplîndu-se „multă vrème” înainte de anul 1290.

Autorul, trecînd de la forma administrativ-militară a băniei la aceea a domniei, spune că „Radul Negrul voevod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș” a făcut întîi „orașul ce-i zic Cîmpul Lung”.

Populația orașului, la întemeiere, se compunea din „mulțime de noroadе : rumîni, papistași, sași, de tot féliul de oameni”. Al doilea „oraș mare”, unde „s-au pus scaunul de domnie” este amintit „Argeșul” (pe numele de azi : Curtea de Argeș). Instituțiile specifice fuedalismului erau biserica și reședința întărită a feudalului. De aceea, în ambele aceste orașe, domnitorul construiește cîte „o biserică mare și frumoasă și înaltă”, precum și „curți de pîiatră și case domnești”, elemente de adăpostire și siguranță.

Cele mai vechi „tîrguri” semnalate în cronică sînt Tîrgoviștea și Tîr<g>șorul (p. 4). Tîrgoviștea este înfățișată pe vremea lui Vlad Țepeș, în legătură cu conflictul dintre domn și „orășani”, „pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului vodă”¹⁾, Țepeș îi pedepsește trăgînd în țeapă pe „cîți au fost oameni mari bătrîni”, iar pe cei tineri (bărbați, neveste, fete) i-a ridicat de la ospete și hore, împodobîți și îmbrăcați ca de Paști și i-a dus la Poenari (în munți, pe Argeș). „de au tot lucrat la cetate, pînă s-au spart toate hainele duple ei”. Faptul nu este amintit de nici un alt izvor documentar, se găsește însă în legendele istorice ale poporului²⁾. Povestirea cronicărească dezvăluie astfel cel dintîi conflict dintre domnie și tîrgoveți.

Bucureștiul este pomenit întîi cu prilejul pomenirii tăierii capului lui Vlad cel Tînăr (23 ianuarie 1512), „în oraș, în București” (p. 22₁₇). Abia în cadrul domniei lui Radu de la Afumați, cronicarul dă Bucureștilor calitatea de „scaun” al țării³⁾ (p. 44₇).

Cronicarul scriind despre locuitorii orașelor Sibiu și Brașov, îi numește „cetățeni” (p. 20₃₄, 73₁₁), în sensul de locuitori din „cetate”.

¹⁾ Un singur ms. nr. 91, de la Cluj (vezi anexa nr. 13, p. 205₁₋₃), precizează vina : boierii tîrgovișteni au îngropat de viu un frate al domnitorului.

²⁾ Petre Ispirescu, *Povești despre Vlad Țepeș*, 1935, p. 3—11. În legenda populară, fratele lui Țepeș fusese huiduit de tîrgovișteni, pentru că silise iubirea unei fete de boier.

³⁾ În mod greșit, pentru că, se știe, în documente Bucureștii apar ca cetate de scaun încă din 20 septembrie 1459 (cf. P. P. Panaitescu, *Interpretări românești*, București, 1947, p. 227).

Fără să se ocupe în mod special de populația orașelor, înțelegem din paginile cronicii că majoritatea populației o formau „neguțătorii”, greci și turci. Dar mai constatăm că „neguțătorii” aceștia erau cei mai des loviți în cursul mișcărilor de masă. Astfel, Lupu Mehedințeanu (1616 — 1618) obligă pe negustori să plătească lefii ostașilor unguri din armata sa. În aceeași vreme, căpitanul Buzdugan tăia negustorii greci de oi și le confisca „marfa” (p. 93₆₋₈). În timpul domniei lui Constantin Basarab, seimenii și dorobanții „au dat jaf caselor boerești și neguțătorilor” (p. 123₇).

Puținele date din cronică referitoare la târguri și târgoveți ne arată că la noi, ca și îndeobște ¹⁾, procesul de transformare a orașelor și târgurilor a evoluat de la forme administrative și militare la centre meșteșugărești și comerciale.

4. *Țăranii*. Țăranii și satele ocupă un loc restrîns în cugetarea politică a autorului „Istoriei Țării Românești”. Numirile folosite de cronicar pentru noțiunea de țăran sînt variate, după tendințele și efectele pe care le urmărește : „țărani”, „săraci”, „noroadă”. Cînd vine vorba de țărani, autorul nu face decît să constate starea lor mizeră și să-i compătimească pentru „năpăștile” ce li se fac. Însă mila boierilor și a domnilor pentru suferințele țăranilor este arătată de autor prin prisma intereselor de partid, cronicarul voind să ne convingă de omenia numai a unor anumite persoane, înfățișate de el consecvent simpatice. Este cazul lui Matei Basarab, de la care se spera că „vor avea săracii pace și odihnă” (p. 99₃). Urmează cazul unui alt Basarab, Constantin Cîrnul, în gura căruia cronicarul pune următoarea mărturisire pe care ar fi declarat-o în timpul răscoalei seimenilor și dorobanților : „m-am împăcat cu toate țările, ca să putem face bine și țăranilor, că sînt săraci și impresurați de bir și de năpăști” (p. 120₁₉₋₂₀). Evident, rostind aceste cuvinte în fața mulțimii, domnitorul voia să-și apropie masele populare în mijlocul primejdiei ce venea din răscularea ostașilor domnitorului. Răscoala militară a seimenilor și dorobanților, așa cum este înfățișată în „Istorie...”, a pătruns mai adînc și în rîndurile mulțimii și ale țăranilor, pentru că măsurile luate de domnitorul Constantin Șerban se întind și asupra lor : „Și au început a face milă mare țării, ertîndu-le toate năpăștile... Și au ertat țara de bir 3 luni” (p. 119₃₋₄).

Cronicarul mai vrea să statornicească o idee : legătura Cantacuzinilor cu „țara” și cu „țăranii”. Însuși postelnicul Const. Cantacuzino, grec din Tarigrad, venit în țară din prima generație, este arătat nu ca grec, ci ca „moșnean într-însa <în țară>, cu case și cu olate, ca și alți boiari” (p. 146₃₋₄). De aceea, în sugrumarea postelnicului, cronicarul vede un motiv de întristare și la mulțimea noastră : „plîngîndu-l și săracii, că ș-au pierdut mila”

¹⁾ M. N. Tihoimirov, Древнерусские города, ed. II, Moscova, 1956, p. 435 — 438, și H. Pirenne, *Les villes du moyen -Age*, Bruxelles, 1927, p. 68—70.

(p. 150₁₀). Părtinirea autorului se manifestă și pentru Drăghici, cel mai virtuos dintre fiii postelnicului, care de asemenea este lăudat, pentru că „sta tare pentru săraca de țară” și „căuta de toți săracii” (p. 157₁₀₋₁₁). Răvașele lui Stroe Leurdeanu, prin care năpăstuia pe postelnicul Constantin Cantacuzino, „să arătară tuturor noroadelor”, pentru ca trezind simpatia maselor, să condamne și ele pe vânzător (p. 162₁₆₋₁₈).

Cu toată situația socială boierească pe care a avut-o, desigur, autorul, el vădește totuși sentimente de compasiune pentru mase și, în orice caz, nu ascunde adevărul că țărănimia era cu desăvîrșire lipsită, năpăstuită și prădată fără dreptate.

5. Problema dărilor reflectată în cronică

Perioada de lupte între pretendenții la domnie oglindită în cronică (sec. XV—XVI) se caracterizează din punct de vedere fiscal prin numeroase dări puse pe seama țărănimii.

Să vedem poziția autorului și față de această problemă.

Cronicarul semnalează că fiecare domn nou aducea în sistemul fiscal o nouă impunere: „Adaos-au Pătru vodă cu mumă-sa <Chiajna> la bir 5 aspri” (p. 51₉₋₁₀)¹⁾, semnalează cronicarul ca ceva obișnuit cu cruzimea Chiajnei. Citeva rînduri mai departe, autorul scrie că Alexandru vodă (1568—1577) „au adaos în țară un bir, ce i-au zis oae seacă”²⁾.

Mihnea (1577—1583, 1585—1591) a înființat „găleata” de grîne, obligînd și „pe megiiși” să o dea; apoi „au mai adaos în țară un bir ce i-au zis năpaste”³⁾ și a pus și o dijmă nouă: „din 5 stupi un stup” (p. 53₁₃). Afirmațiile cronicarului concordă cu realitatea istorică, pentru că este știut că Mihnea a dezlănțuit un mare jaf fiscal pentru a putea răspunde turcilor marea sumă de bani cerută pentru uciderea rivalului Petru Cercel⁴⁾. Dar și acesta „au pus birul curții foarte mare și gorștină de oi” (p. 53₁₃₋₁₄).

¹⁾ Chiajna trebuia să răspundă în vremea la care se referă cronicarul 30 000 scuzi pentru a fi repus în domnie fiul ei Petru (A. D. Xenopol, *Istoria romnilor*, București, 1927, vol. V, p. 23).

²⁾ Vezi p. 52—53. Se știe că acest bir a fost impus în 1574, pe oile sterpe, pentru cele cu lapte plătinindu-se „oeritul”.

³⁾ Nu se precizează natura năpăștilor. Se crede că năpasta era plata pentru singele unui om ucis și o plăteau locuitorii în hotarul cărora era găsit ucisul, chiar dacă acei locuitori erau nevinovați de ucidere (C. C. Giurescu, *Istoria romnilor*, II. Partea a doua, ed. III, București, 1940, p. 497). Mai există încă și părerea, mai plauzibilă, care consideră năpasta ca o obligație solidară la plata dărilor (Damaschin Mloc, *Despre modul de impunere și percepere a birului în Țara Românească pînă la 1632*, în *Studii și materiale de istorie medie*, vol. II, București, Acad. R.P.R., Inst. de Ist., 1957, p. 110—111).

⁴⁾ A. D. Xenopol, *Istoria romnilor*, V, București, 1927, p. 44—46.

Jaful fiscal dezlănțuit de Leon Tomșa (1629—1632) este — după chiar relatările cronicarului (p. 95—96) — cauza răscoalei poporului sub conducerea boierilor olteni, în frunte cu Matei aga. Cronicarul ne povestește că „spartu-s-au toate județele de preste Olt, fugind care încâtro au putut”, din cauza a „multe biruri grele ce au fost asupra săracilor”. Cronicarul compătimeste „săraca de țară” — care, în vremea domniei lui Radu Leon (1664—1669) suferi cea mai grea povară fiscală, trebuind să plătească noi biruri grele numite „prihăni” (p. 157—158).

De mai multe ori găsim amintit în cronică și *haraciul* datorat Porții otomane. Mulți dintre domnitori căutau să-și asigure posibilitățile de plată a haraciului prin mijlocirea boierilor. Când aceștia pribegeau ca ostili domnitorului, pericolul era dublu pentru acesta: lipsa boierilor din țară dăuna completarea haraciului, iar pribegia lor însemna țeserea unor noi intrigi pentru răsturnarea domnitorului. Așa se explică de ce în „Istoria Țării Românești” găsim, în cadrul mai multor domnii, informația că domnitorul face apel la boierii fugiți și pribegi să se reîntoarcă „cineși la moșiia lui, să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului” (p. 141—142). „Zăbava haraciului”, ne spune cronicarul, a adus maziirea lui Gheorghe Ghica, în 1660. Rezistența românilor în ce privește plata obligațiilor către Poartă pare că era mai dirză decât a altor popoare subjugate. Așa pretinde vizirul într-o mustrare ce-o face postelnicului Constantin Cantacuzino, mustrare pe care cronicarul o reproduce întocmai: „au făcut Ghica vodă și rumînii rușine împăratului, de n-au adus haraciul la vreme. Și cum împăratul biruiaște <= încasează biruri> de la răsărit pînă la apus și nu iaste altă țară mai rea decât Țara Rumînească. Că nu apucă o nebulie să să potolească, alta rădică” (p. 144—145).

Rezistența țării la plata haraciului este condamnată cu asprime de cronicar, dar nu din simpatie pentru turci (se va vedea că, în general, autorul era împotriva turcilor), ci datorită concepției ce avea că domnitorul trebuie slujit cu devotament: „iar ei <boierii birnici>, ca niște oameni nebuni și dăzmëtici, să trăgea fieșcarele și să ascundea și nu vrea să-și dea birul după obicei, gîndind domnului lor rău, cum era și învățați” (p. 144₅₋₇).

Prin prisma intereselor de partid, cronicarul condamnă numai pe unii domni și boieri că au jefuit țara și acoperă pe alții. De asemenea, semnaleză „mila” numai a unor domni și boieri, manifestată prin iertarea birului și a altor dăjdii. Această favoare, autorul o acordă larg lui Constantin Șerban: acesta „preste puținea vreme” împacă și pe sultan, trimițîndu-i „haraciul și poclonul de domnie”, dar împacă și sărăcimea țării, iertînd-o temporar de biruri și năpăști (p. 118—119). Cronicarul, care în alte împrejurări se arată ostil străinilor, acum scoate în evidență meritul domnitorului de a se fi purtat bine cu *toți* cetățenii țării: „să bucura toți și moșnăni

și streini" (p. 119₁₀₋₁₁). Aceste contradicții ale concepției cronicarului se pot explica numai prin apartenența sa la fracțiunea boierească favorabilă Cantacuzinilor: Constantin Șerban era din tabăra celor cruțați de cronicar, era fratele doamnei Elina, soția postelnicului Constantin Cantacuzino.

§6. Concepția cronicarului cu privire la alte popoare

În ciuda contradicțiilor care caracterizează adesea conținutul letopisețului, rămâne, totuși, ca o linie unitară, patriotismul autorului, interesul lui pentru istoria patriei, pentru lupta ei de a se menține „tare" (expresia cronicarului), cu ființa și credința ei, în mijlocul popoarelor înconjurătoare.

Dar care este ideea generală a autorului despre popoarele vecine și ce atitudine ia el în problema relațiilor politice dintre români și ele? Dintre aceste popoare, turcii și grecii se găsesc mereu prezenți în filele letopisețului.

Turoii. Chiar din primele pagini, când scrie despre „Radul Negrul voevod", autorul strecoară următoarea cugetare referitoare la turci: „toemitu-s-au Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era de turci împresurată" (p. 3_{6-a}). Pusă aici, în legătură cu vremuri mult îndepărtate de apariția turcilor în Europa, această reflecție apare ca o obsesie, ca o observație a autorului, verificată, asupra contemporaneității, că cotropirea țării de către turci era o piedică serioasă în dezvoltarea economică, politică, administrativă și culturală a țării.

În timp ce versiunea O a letopisețului arată crîncenele lupte date de români în secolul XIV—XV, alături de alte popoare creștine, împotriva turcilor (v. anexele nr. 5, 6, 8, 9), celelalte versiuni (inclusiv V, cea luată ca text de bază) nu pătrund semnificația patriotică a acestor lupte. Mai departe, autorul emite părerea greșită că „Laiotă Basarab vodă cel Bătrîn... au închinat țara turcilor"¹. Scriind despre jurămîntul de credință al lui Vlad cel Țînăr, autorul lasă să se vadă cum s-a născut la noi primul partid filo-turc, al boierilor Craiovești². Astfel se suie pe tron, cu ajutorul turcilor³, un membru al acestei familii, Neagoe, „primul domn al Țării Românești ales dintre boieri, în locul descendenților vechii dinastii"⁴. Luptele sîngeroase din secolul al XVI-lea dintre turci și parti-

¹) Vezi p. 4. Se știe că Radu cel Frumos, omul turcilor, a făcut această închinare. Cf. N. Iorga, *Istoriile domnilor Țării Românești*, București, 1902, p. 25, nota 1 și *Genealogia Cantacuzinilor de banul Mihail Cantacuzino*, ed. N. Iorga, București, 1902, p. 68—69, nota 3.

²) Hurmuzaki, *Documente*, vol. XV, partea I, p. 218, raportul din 14 februarie 1512, scris la Buda.

³) Numeroase alte izvoare istorice confirmă relatările cronicilor. Cf. Șt. Ștefănescu, *Rolul boierilor Craiovești în subjugarea Țării Românești de către turci*, în *Studii și referate privind istoria României*, Partea I, București, Ed. Acad. R.P.R., 1954, p. 697—718.

⁴) P. P. Panaitescu, *Învăduirile lui Neagoe Basarab*, București, 1946, p. 8.

zanii lor cu boierii ostili politicii filo-turce, iau în concepția autorului un caracter nou, care se va accentua în restul cronicii. Exprimări ca : „procleții de turci... mulți creștini tăiară”, în timp ce ungurii sînt rugați „să se milostivească să nu lase țara creștinească în mîinile păgînilor” (p. 45, 54, 55, 82 etc.) — arată că autorul cronicii împărțea lumea balcanică în două tabere : a creștinilor și a păgînilor. Aceeași concepție teologică întîlnim la cronicar și mai tîrziu, cînd își exprimă bucuria de „izbinda creștinilor” la 1683 (asediul Vienei) și pentru evenimentele dintre anii 1687—1688 (luptele dintre austrieci și turci).

Dar cronica dezvăluie și în ce privește atitudinea față de turci contradicții explicabile numai prin caracterul ei de castă. Astfel, autorul este dominat de prejudecăți și sentimente pătimașe în prezentarea domniei lui Mihnea al III-lea. Cronicarul, pînă la acest moment al cronicii, anti-otoman, condamnă cu asprime răscoala lui Mihnea împotriva turcilor și uciderea de către Mihnea a boierilor filo-turci, numai pentru că Mihnea se declarase dușman al partidei Cantacuzinilor (p. 136—138). De asemenea, cronicarul subliniază ca o însușire patriotică a postelnicului Cantacuzino faptul că acesta „ține cu raiaoa împăratului” (p. 145₂₄).

O particularitate caracteristică a turcilor, lăcomia de bani, este însă consecvent și des evidențiată : turcii „ca niște lei căsca gurile să-i înghiță pre toți, fiind țara plină de nevoe și de sărăcie” (p. 147₁₅₋₁₆).

Grecii. Partea din cronică referitoare la secolul al XVII-lea dezvăluie lupta socială și națională dintre boierimea de baștină a țării și grecii exploataitori stabiliți în țară, la început, ca negustori și mici slujitori, iar mai tîrziu ajunși la dregătorii influente.

Povestind aceste lupte din vremea primilor domni filo-greci, Radu Mihnea (1611—1616) și Alexandru Iliaș (1616—1618), cronicarul nu ia o atitudine categorică ostilă împotriva grecilor.

Boierul Bărcan din Merișani, care instigase boierimea împotriva lui Radu Mihnea, este socotit „că un om rău”, călcător de jurămint, deși cronicarul recunoaște că acest complot era îndreptățit „pentru căci îi <pe boieri> impresurase <domnitorul> cu mulțime de greci de la Țarigrad și de la Rumele” (p. 90₁₋₂). Cronicarul insistă asupra cauzelor revoltei boierilor olteni din 1618 : „boierii fiind impresurați de mulțimea grecilor și ocăriți de trufășia lor, care nu putea să o mai rabde” ¹⁾ (p. 91₁₋₂). Cronicarul reproduce chiar dialogul dintre Alexandru vodă și oștenii răsculați : „Stați cu mine, și eu să vă dau lefi îndoite” — la care ademenire oștenii răspund : „nu vor sta, căci ai călcat jurămintul și ne-ai oprit simbriile și ne-ai stricat obiceiurile, cît am rămas la mare sărăcie” (p. 92₄₋₆). Totuși,

¹⁾ Aceeași asuprire o afirmă și cronicarii sași Simlon Massa și Marcus Fuchs în cronică lor, capitolul „Tumultus Walachici” (1618), în *Quellen zur Geschichte der Stadt Brasso*, V, p. 371—372.

uciderea prin înțepare a lui Lupu Mehedințeanu și Buzdugan, conducătorii răscoalei, este înfățișată în termeni reci; căpitanul Buzdugan, care tăiasse mulți negustori greci, luându-le „toată marfa”, chiar este calificat drept „om rău” (p. 93).

„Răscoala” boierimii oltene începută la 17 octombrie 1630, în timpul lui Leon Tomșa, împotriva grecilor, este asociată de cronicar de problema birurilor grele. Acestea neputând fi acoperite de birnicii legali, domnitorul a obligat pe boieri să completeze, de la ei, sumele neachitate. Boierii refuză și fug în Ardeal, lucrînd de acolo pentru mazilirea lui Leon Tomșa. În aceste împrejurări se ivește concurent la tron un boier al țării, „Matei aga din Brincoveni” (p. 96). Jalbele boierilor revoltați trimise vizirului Abaza pașa arătau „pentru greci, cum au spart grădina împăratului cu jahurile și cu toate răutățile” (p. 104¹⁹⁻²⁰), iar cronicarul mai afirmă că înșiși turcii recunoșteau că „străinii, cu grecii țarigrădeni” jefuiesc țara. De-a lungul cronicii, grecii sînt înfățișați „avani”. Pe „grecii leșinați încă i-au săturat” domnitorul Radu Leon (1664—1669) pînă într-atîta, încît însuși domnitorul declară că „alt grec lîngă el nu-i mai trebuie” (p. 156). Lupta desfășurată timp de aproape un veac încetează, pentru perioada cuprinsă în cronică, cu triumful partidei naționale asupra grecilor. O delegație „cu slujitori din toate cetele”, cam 200 de oameni, merg la sultan de-i reclamă cum „grecii Țarigradului... au spart raiaoa Țării Rumînești”. Rezultatul este că „înțelegînd împărăția, poruncit-au cu mare minie de au scos pre toți grecii din țară, cu mare rușine”, iar Radu Leon, protectorul lor, fu mazilit (p. 159—160).

Cronicarul scoate din masa de greci exploataitori veniți din Levant, caracterizați în mod general defavorabil în opera sa, cîteva tipuri de greci și-i arată în repetate rînduri, intriganți, veroși, oportuniști, răi, precum: Nicola Sofialul, Curt Celebi, Ghinea vistierul și Balasache. Autorul nu are spirit critic, pentru că ocolește adevărata cauză a conflictelor dintre boierimea autohtonă și greci; care, în fond, era interesul boierilor autohtoni de a menține numai ei dregătoriile și avantajele din care începea să se înfrupte tot mai mult și o boierime nouă, boierimea de origină levantină.

„Istoria Țării Romînești” se tipărește acum pentru prima dată în forma ei completă și împreună cu tipurile reprezentative ale variantelor ei manuscrise. Această ediție dă posibilitatea cercetătorilor să o înțeleagă și să o reconsidere științific¹⁾. În rîndurile care preced n-am urmărit nicidecum scopul de a da un studiu exhaustiv asupra conținutului ei interesant,

¹⁾ Istoriografia rusă medievală, atît de bogată și de variată în genuri și forme narative, dar mai ales studiul asupra ei al lui D. G. Lihacov, Русские летописи и их культурно-историческое значение (Letopisețele rusești și importanța lor istorico-culturală — Ed. Academiei de științe U.R.S.S.), Moscova-Leningrad, 1947, 500 p., ne-au fost ajutor prețios în orientarea noastră științifică pentru pregătirea volumului de față.

ci numai de a deschide cititorilor perspectivele asupra epocii și realității vii pe care „Istoria” le oglindește în paginile ei.

„Istoria”, ca orice operă a culturii medievale, reflectă tendințele dominante ale sistemului economic, administrativ, social și politic feudal.

În ansamblu, cronica se resimte și de influența realității zilnice, vii și populare, dincolo de formele închistate ale sistemului feudal. Astfel, am văzut că autorul constată și înfățișează mizeria prin care au trecut masele populare ale țării, populația ei majoritară compusă din țărani săraci, exploatați și încărcăți de biruri. Din relatările cronicarului s-a mai văzut și lupta dusă, cu greutate, dar eroic, de popor împotriva coto-pitorilor turci, lacomilor dregători greci și asupritorilor boieri ai țării. Autorul cronicii nu s-a putut sustrage influenței populare și a scris pagini mișcătoare în care arată năzuințele poporului român pentru independență națională, libertate și dreptate socială; le arată cu duioșie și compasiune, de loc mobilizator, dar mereu le pune în fața cititorilor.

Prin această însușire de realism, prin calitățile literar-narative și adesea stilistice, „Istoria Țării Românești” nu se adresează numai specialiștilor și istoricilor, dar și cercurilor mai largi de cititori care vor găsi numeroase și mărețe pagini din trecutul de luptă al poporului nostru.

7. Descrierea și filiația manuscriselor

„Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” a ajuns pînă la noi prin cîteva zeci de manuscrise, cele mai multe fiind compilații în care această istorie e precedată, dar mai ales continuată, de alte lucrări. Făcînd o cercetare atentă a lor, le putem împărți în două grupe principale.

O primă grupă cuprinde manuscrise în care „Istoria Țării Românești” se încheie cu cîteva luni înainte de moartea lui Șerban Cantacuzino, cu cuvintele „și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit (p. 188₁₀)”; a doua grupă cuprinde manuscrisele ce trec peste acest moment, și includ în expunere și moartea lui Șerban Cantacuzino, oprindu-se la evenimentele din ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler cu austrieii, din Țara Românească.

Prima grupă se compune din patru subgrupe de manuscrise, iar a doua grupă se compune din șapte subgrupe.

Fiind vorba de aceeași lucrare, ar însemna ca toate manuscrisele să fie identice ca întindere și cuprins. Manuscrisele însă au suferit adăugiri și înlocuiri însemnate sau mai puțin însemnate, întîmplătoare sau deliberate. Toate aceste schimbări constituie caracteristice care ne ajută la clasarea manuscriselor.

I. Am afirmat că grupa întâia e formată din patru subgrupe. Aceste subgrupe reprezintă o compilație a Crețuleștilor, două compilații mavrocordătești și o compilație cantacuzinească.

1. Compilația Crețuleștilor C³ se compune din următoarele manuscrise :

a) Ms C, miscelaneu cu 393 foi, plus 5 foi albe, format 15,5 cm × 21,5 cm, de la de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5463, este o copie din jumătatea a doua a secolului al XVIII-lea, dar după alt manuscris mai vechi, acesta scris de „Stan logofetelul ot dum <neului> Iordache Crețulescu vel dvornic, la leat 7239 (1731)” (f. 192^v). La f. 1, în locul titlului, este lăsat loc liber pentru completarea lui ulterioară, care însă nu s-a mai făcut. Cuprinde <Istoria Țării Rumânești de când au descălecat pravoslavnici <i> creștini > și începe la f. 1 : „Iusă dintâi pravoslavnici <i> izvodindu-să derumini carii s-au despărțit din romani și au pribegit...”, și sfârșește la fila 192 : „cu înțelepciunea lui toate le-au potolit”. Pe f. 192 — 393 urmează capitolele 1—80 din „Viața lui Brîncoveanu”, scrisă de logofătul Radu Greceanu.

b) Ms C¹, cu 4 foi nenumerate, plus 75 foi numerotate și alte foi albe nenumerate, format 21 cm × 25 cm, din Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 36. E copiat de Tache Roșiescu, condicarul Trib. Ilfov, la 30 august 1844, după un ms cu data de 1 mai 1769, scris de Ștefan log. ot Constantin Crețulescu vel vornic. Ms acefal, începe cu domnia lui Vlad Țepeș : „o vină mare ce au fost făcut oroșanii unui frate al Vladului vodă” și sfârșește cu domnia lui Constantin Brîncoveanu. Moartea lui Șerban Cantacuzino și începutul domniei lui Const. Brîncoveanu prezintă o redacție proprie copistului, un rezumat, pînă la ieșirea domnului și a boierilor din București, din cauza apropierei austrieilor. Se vorbește apoi de moartea lui Constantin Bălăceanu în lupta de la Zărnești și, în 10—12 rînduri, se termină domnia și caracterizarea lui Const. Brîncoveanu. Observăm că între apropierea austrieilor de București și cele lătmplate la Zărnești e o lacună. Caracterizarea lui Brîncoveanu la f. 75 : „Domnit-au ani 25 pol și foarte s-au înbogățit și el și boierii lui, elt să dedese veste în toate părțile de bogăție. Și era biruitor la toate, ce vrea, aceia făcea, nimeni împotrivă nu putea să-i stea. Și făcînd multe amestecături, cum și cu muscalii și cu nemții, și vrînd să hăinească de către împărăția tureilor și înțelegînd împărăția și pîrîndu-l și Cantacuzinii, rău sfîrșit au luat casa lui, că au perit de sabia lui Mehmed împărat, dinpreună cu feciorii lui. Și-i luară toată averea ; ei de au făcut el și bunătăți, dar au biruit cu multele rele ce au făcut și domnia lui mai mult este de hula decît de laudă”. Tache Roșiescu a redus din textul „Viații lui Nifon”, după cum singur afirmă și, fără să mai spună, a omis și scrisoarea patriarhului Theofan, dar acuzațiile ce privesc pe Grigore Ghica există în forma caracteristică subgrupe C³.

c) Ms C², cu 394 foi, format 13,5 cm × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1350. Foile 395—402, 405, 409—411 sînt nescrise, iar pe f. 403—404^v și 406—407^v este o tablă a cuprinsului. Are la f. 198 nota: „Și acestea sîntu scrise prin osteneala lui Stan logofețelul ot dum <nealui> Iordache Crețulescu vel dvornic, la leat 7239” (1731). Acest ms a servit ca original copistului ms C, descris mai sus.

Pe f. 1—3, text din introducerea lui Radu Greceanu la „Viața lui Constantin Vodă Brîncoveanu”, iar de la f. 4—198^v <„Istoria Țării Romînești de cînd au descălecat romîinii”>, *inc.* f. 4: „Inșă dentăi pravoslavnicii izvodindu-să de rumîinii carii s-au despărțit...”, *fin.* „cu înțelepciunea lui toate le-au potolit” (f. 198^v).

De la f. 199^v — f. 394^v, fără titlu, cap. 1—80 din „Viața lui Constantin Vodă Brîncoveanu”. Prin grija lui Iordache Crețulescu, mare vornic, ginerele lui Constantin Brîncoveanu, s-a întocmit o compilație cu compoziție identică subgrupeii V, dar „Viața lui Brîncoveanu” cuprinde aici mai mult decît 48 de capitole, cuprinde 80 capitole. A scris Stan logofețelul la 7239 (1731); alte copii (mss C¹, U¹) menționează pe un Ștefan log. ot. Constantin Crețulescu, mare vornic, la mai 1769 și 1782.

Subgrupa C³ adaugă date împotriva lui Grigore Ghica, care, ca reprezentant la turci al domnului Țării Romînești Gh. G~~X~~^{va}, tatăl său, face afirmații înaintea vizirului, provocînd mazilirea propriului său părinte, a domnului Gheorghe Ghica. Același Grigore Ghica, după prima domnie, fugind din Țara Romînească, trece în Ardeal, apoi în Austria, unde promite împăratului că se va face catolic. Sub acest pretext plecînd la Roma, de la Veneția schimbă direcția, ajunge la Poartă și obține din nou domnia Țării Romînești. Despre Stroe Leurdeanu, amestecat la omorîrea lui Constantin postelnicul Cantacuzino, călugărit fără voie, se spune în subgrupa C³ că ar fi cerut să fie numit, în călugărie, Regep.

2. Corpul de cronică reprezentat prin subgrupa L⁵, e o compilație în care domniile lui Nic. Mavrocordat din Țara Romînească, în expunerea lui Radu Popescu vornicul, sînt legate de istoria Munteniei prin compilația cantacuzinească.

Lucrarea s-a întocmit de Radu Lupescu, logofețel, din ordinul domnului N. Mavrocordat și era terminată la 31 octombrie 1729, după cum se precizează în titlu. Acestei compilații, cercetătorii cronicilor i-au dat numele de primul corp de cronică mavrocordătești sau simplu — corpul mavrocordătesc.

a) Ms L, cu f. 44—246, format 25 cm × 39 cm, în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 59, copie din sec. al XIX-lea, înainte de 1840. De la f. 211—246 inclusiv foile ms sînt cu 4 cm mai scurte decît foile pînă la f. 210; foile 243—246 nescrise.

Pe f. 44 r. și v., titlul general al compilației întocmite de Radu logofețelul de divan, așa cum îl reproducem la ms L³. Pe f. 45—123^v, „Istoria

Țării Rumânești de cînd au descălicat pravoslavnici <i> creștini", *inc.* f. 45 : „Însă dintîiu izvodindu-să de rumîni carii s-au despărțit...", *fin.* f. 123^v : „și așa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate"; continuă pe f. 123^v — 176 cu cap. 1 — 48 din „Viața lui Brîncoveanu" și pe f. 176 — 242^v cu „Istoriile..." de Radu Popescu vornicul.

Ms are unele corectări în text făcute de Nicolae Bălcescu (vezi facsimil mai jos, nr. 4), atît la „Istoria Țării Romînești", cît și la celelalte două fragmente, pentru că Bălcescu le-a folosit la edițiile sale publicate în „Magazinul istoric pentru Dacia".

b) Ms L¹, cu 198 foi, format 21 cm × 30,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 121, copiat pe la sfîrșitul sec. al XVIII-lea. Pe f. 1 și 1^v, titlul general al compilației întocmite de Radu logofețelul de divan (vezi facsimil mai jos, nr. 11), apoi pe f. 2 — 84 : „Istoriia Țării <i> Rumînești de cînd au descălecatu pravoslavnici <i> creștini"; *inc.* f. 2 : „Însă dintăi izvodindu-să de rumînii carii s-au dăspărțit de romani", *fin.* f. 84 : „cu înțelepciunea lui au potolit toate" și continuă cu cap. 1 — 48 din „Viața lui Brîncoveanu" f. 84 — 138^v și cu „Istoriile..." de Radu Popescu vornicul, f. 139 — 198^v.

c) Ms L², cu f. 3 — 113, format 21,5 cm × 35,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss nr. 327, copie pe hîrtie albăstruie, după 1832. Este aceeași compilație întocmită de Radu logofețelul de divan. Pe f. 2 titlul general al compilației cum e reproduș mai jos, la ms L³. De la f. 3 — 49 : „Istoria Țării Rumânești de cînd au dăscălicat pravoslavnici <i> creștini", *inc.* f. 3 : „Însă dentîiu izvodindu-să de rumînii carii s-au dăspărțit", *fin.* f. 49 : „Și așa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate"; continuă pe f. 49 — 80 cu cap. 1 — 48 din „Viața lui Brîncoveanu", și pe f. 80 — 113 cu „Istoriile..." de Radu Popescu vornicul.

d) Ms L³, cu 188 foi, format 20,3 cm × 33 cm, în Biblioteca Acad. R.P.R. secția mss, nr. 100, are un titlu general, f. 2 : <„Létopisețul Țării Rumînești > întru care coprinde toate istoriile a tuturor domnilor dînceputul țării, de la întăiul domnu Radul Negrul voevod pînă acuma la domnia de a doo a mării sale lui Nicolae Alexandru voevod, acum de iznoavă scrisă din porunca mării sale prea luminatului și prea înălțatului domnului nostru Iω Nicolae Alexandru vvd, întru al unsprezecilea an dintru a dooa domnie a mării sale, de Radul logofețelul de divan sin Mihaiu ieromonahul Lupescul, la anii de la zidirea lumii 7238, iar de la nașterea domnului nostru Is IIs 1729, luna lui oct. 31".

Cuprinde : „Istoriia Țării Rumînești de cînd au discălecat pravoslavnici <i> creștini", f. 3 — 80; *inc.* f. 3 : „Însă dintăi izvodindu-să de rumînii carii s-au despărțit de romani", *fin.* f. 80 : „Și așa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate" și continuă cu cap. 1 — 48 din „Viața lui Brîncoveanu", f. 80 — 130 și apoi cu „Istoriile domnilor Țării Romînești",

f. 130^v—188^v, de Radu Popescu vornicul. E o copie de la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

e) L⁴. Un ms similar celor din această subgrupă a fost folosit de librarul-editor George Ioanid pentru *Istoria Țării Românești de când au descălecat pravoslavnicii creștini*, editată în publicația „Istoria Moldo-României”, București, 1858—1859, vol. II, care, de la p. 1—165, cuprinde „Istoria Țării Românești”, atît cît se află în ediția lui Nic. Bălcescu, continuă la p. 166—278 cu cele 48 de capitole din „Viața lui Brincoveanu”, apoi pe p. 278—399 cu *Celea ce au scris chir Rafail monahul, carele pre nume mirenesc l-au chemat Radul Popescul b<iv> vel vornic*. Ioanid a modernizat limba, a înlocuit cuvinte vechi prin altele noi. Modul cum a reprodus acel ms a stricat mult din valoarea istorică a lucrării.

Subgrupa L⁵ prezintă primul corp de cronici mavrocordătesc în care „Istoria Țării Românești de când au descălecat pravoslavnicii creștini” a fost înglobată, așa cum se află în compilația cantacuzinească, dar întregită cu „Istoriile...” lui Radu Popescu.

3. O compilație, U³, prezintă istoria paralelă a Țării Românești și a Moldovei, încheindu-se în ambele țări cu ultimele domnii ale lui Nic. Mavrocordat.

a) Ms U, cu 435 foi, format 21 cm × 32 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția ms, nr. 2591, scris către jumătatea sec. al XVIII-lea, are istoria paralelă a Țării Românești și a Moldovei ce merge pînă la Leon vodă și pînă la Moise Movilă inclusiv.

Titlul general al ms, pe f. 7, e : „Létopisețul Ț<ă>răi Românești și a Ț<ă>răi Moldovei. De viața a prea luminaților domni ce-au stăpînit întru acéste 2 țări și ce s-au lucrat în dzilele lor și a părților streine care să megieșesc cu acéste țări. Pre largu adunate den multe létopisețe și cu bună îndreptare alcătuit precum să véde”. Inc. f. 7 : „Valahia. Domnu 1. Domnie 1. Radul Negrul vod<ă>, întiul domnu Ț<ă>răi Românești.

Cap. 1. Acest Radul Negrul vod<ă> fiind în Ț<a>ra Unguriască voevod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș, rădicatu-s-au de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de năroade : romîni, papistași, sași”.

Fin. f. 435^v : „petrecînd <Moise Movilă, domnul Moldovei, a doua domnie, 25 iunie 1633—aprilie 1634> în odihnă, cu ocine, în Țara Leșască și în cinste de la Lés, i s-au săvîrșit și viața în zilele domniei Dabijej vod<ă>, domnind an 1”. Istoria „Valahiei” în acest ms se termină cu domnia lui Leon vodă inclusiv.

Leon vodă fiind mazilit, turcii dau domnia lui Radu vodă, fiul lui Alexandru Iliăș, domnul din Moldova. Boierii și slujitorii de peste Olt se sfătuiesc și hotărăsc să nu aștepte „pre Radul vod<ă> cu atîta datorie, ca să-i mai mănînce și să-i prade”, iau pe Matei aga cu sila „de l-au adus la scaun să fie domnu Țării Munteneste. Și au domnit Leon vodă ani 3” (f. 424 jos).

b) Ms U¹, cu 191 foi, format 21 cm × 30 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 340, copiat de „Ștefan logofătu ot Crețulescul” la 1782 (f. 6—7 jos și f. 191^v), arc același conținut cu ms U, după care s-a și copiat.

Titlul general, la f. 6, ca în ms U și apoi reproducerea domniei lui Radu Negru. La f. 185^v se termină „Istoria” pentru Țara Românească: Matei aga vine domn Țării Românești cu ajutorul pașii din Nicopole. Acest ms nu are continuare.

c) Ms U², cu 401 foi, format 21 cm × 32 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5367, fără început și fără sfârșit normale. Ms U² e continuarea ms U. Fila 1 existentă corespunde paginei 861, după numerotația veche, care continuă paginația de la U. *Inc.* f. 1: „într-aceste vremi sînt Șirăneștii. Unul din Cantimirești atunce, anume Azamet Mîrza, pre care l-am apucat și eu, era dvorialnic la Vladislav craiul leșesc”.

Fila ultimă 401^v — numerotația veche f. 361 — *fin.*: „Trimis-au toți cei mari carii sânt supt stăpănirea sa daruri scumpe, trimis-au și măria sa domnul Nicolae vod <ă> daruri scumpe și altele carele să cuvin împărăției”. „Istoria Țării Românești” se sfîrșește în ms cu domnia lui Constantin Șerban, f. 30—37^v. *Fin.*: „au trecut muntele la Ardeal cu toată casa lui întreagă și cu toți boierii țării. Și au domnit Constantin vodă ani 4”.

Partea finală a domniei lui Mihnea al 3-lea (f. 61^v—62), domniile lui Gh. Ghica (f. 75^v—76^v) și a lui Gr. Ghica (f. 85—85^v) sînt într-o redacție a lui Axinte Uricariul.

„Istoria Țării Românești” intră în această compilație numai pînă la domnia Radu Leon exclusiv; începînd cu domnia lui Radu Leon, pentru Țara Românească, compilerul reproduce după „Istoriile...” lui Radu Popescu vornicul. După unele indicațiuni din text, această compilație a fost lucrată în bună parte de Axinte Uricariul. Compilerul a lăsat afară partea de la început despre „rominii care s-au despărțit de romani” și a început cu descălecatul lui Radu Negru. Are „Viața lui Nifon”; domnia lui Matei Basarab fiind la începutul lui U², unde lipsesc foile, nu se poate controla.

Se folosește în această compilație, la fiecare domnie, un plan schematic care obligă expunerea să răspundă acestui schematism; se aduc și informații noi.

Pentru că această compilație se încheie cu domniile lui Nicolae Mavrocordat în Moldova și în Țara Românească, pentru că Axinte Uricariul a înfățișat ultima domnie a lui Nic. Mavrocordat din Moldova, socotim și această compilație ca un corp de cronici mavrocordătesc, ca al treilea corp mavrocordătesc, al doilea corp fiind, după cum se știe, numai domniile

din Moldova și Țara Românească ale lui Nic. Mavrocordat, scrise respectiv de Axinte Uricariul și Radu Popescu ¹.

4. Subgrupa V⁴ e compilația cantacuzinească, în care „Istoria Țării Românești”, fără a vorbi de sfârșitul lui Șerban Cantacuzino, e continuată cu primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”.

a) Ms V, cu 204 foi numerotate plus 1 foaie nenumerotată, format 16 cm × 21 cm, acum în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 112, poartă pe fiecare filă ștampila cu legenda „Iw Ștefan Cantacuzino voevod”, iar pe unele foi ștampilele Eforiei Școalelor Naționale și a Bibliotecii Colegiului sf. Sava din București.

Pe baza anilor de domnie a lui Ștefan Cantacuzino, ms e datat între aprilie 1714 și ianuarie 1716. Însemnări de la 1731, 1781 atestă că acest ms, înainte de a fi al Eforiei Școalelor Naționale, a aparținut familiei Brăiloiu din Gorj. E un miscelaneu compus din „Istoriia Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 1 : „Însă dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 1), *fin.* f. 127 : „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” (v. facsimilul mai jos; nr. 2). Continuat cu „Începutul istorii vieții luminatului și prea creștinului domnului Țării Rumânești Iw Constantin Brîncoveanu Basarab voevod”, *inc.* f. 127^v „Multe și vrédnice de auzit istorii”, *fin.* f. 204 : „multă mîhnire au dat domnului său și priiatenilor lui”, — deci cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu” redactată de Radu log. Greceanu, fără însă a fi menționat titlul complet al acestei „Vieți”, nici numele autorului.

Ms a folosit lui Nic. Bălcescu pentru ediția „Istoria Țării Românești de cînd au descălecat romînii” pe care a publicat-o în *Magazin istoric pentru Dacia*, IV (1847), p. 231—372 și V (1847), p. 3—32.

b) Ms V¹, cu 164 foi, format 15 cm × 21 cm, e un miscelaneu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2455.

Însemnări succesive pe f. 15, 24^v, 45, 61, 93^v, 101 și 108 precizează că ms e copiat de „Popa Ioan ot Iași”, de la „mai 12 deni lt. 7261” (1753) pînă prin iulie 1753. „Iași” de aici sînt un sat din Gorj. De la f. 1—101 e „Istoriia Țerăi Rum<i>nești de cînd au descălecat pravoslavnici<i> creștini”, *inc.* f. 1 : „Însă dintăi izvodindu-să din rumăni care s-au despărțit de la romani”; *fin.* f. 101 : „Și așa cu înțelepciunea lui toate le-au potolit”, iar între f. 101^v—161^v sînt cap. 1—45 din „Viața lui Brîncoveanu”.

Acest ms la f. 4—4^v introduce domnia lui Vlad Călugărul, spre deosebire de V care nu o are, iar scrisoarea patriarhului Theofan nu mai e după domnia lui Matei Basarab, ci la sfârșitul compilației, la f. 161^v—164^v. Între f. 30^v și 31 ale ms constatăm o lacună importantă, de la Mircea

¹) Primul corp este compilația lui Radu logofețelul Lupescu (v. subgrupa L⁴).

Ciobanul pînă în domnia lui Mihai Viteazul. Fila 30^v sfîrșește : „iară <cin>du au fost la mart 3 d., cu meșteșug au chiebat pre”, iar f. 31 începe „iar pînă a veni ajutoriul de la Batăr Jigmon, turci trecură Dunărea”.

c) Ms V², cu 87 foi, format 15 cm × 21 cm, în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 97. Cu coperte de lemn îmbrăcate în piele, fără început și fără sfîrșit normale, a aparținut lui T. Cipariu. Ms e o copie veche. O însemnare din anul 1714 : „Tudorache log. Lupovici, dascăl ot Rîmnicu Sărat 7222”. Însemnări de posesori din 20 februarie 1721 și din 1724. Comparată grafia ms cu grafia însemnărilor lui Tudorache, rezultă că întregul ms a fost scris de acesta, pe la 1714.

Pe f. 1—2, fragmente de texte religioase ; de la f. 2—87 este „Istoria Țării Romînești”, *inc.* f. 2 : „voinici, oameni, fete și dobitoac și multă pagubă au făcut pre locul acela, pre apa Buzăului, mai 2 dni și iar s-au întors turcii la Tîrgoviște” (v. ed. de față, p. 43₅₋₈). Este vorba de incursiunea lui Mehmet bei împotriva Buzoienilor, care au ridicat domn împotriva lui Teodosie, fiul lui Neagoe Basarab și au provocat moartea lui Preda, fratele lui Neagoe. Ms sfîrșește cu înapoierea doamnei Elena, mama lui Șerban vodă, din călătoria de la Ierusalim, cu cuvintele : „eșindu-le înainte fiiu-său Șarban Vodă cu toți boiarii lui și cu toată curtea lui. Împreunîndu-se cu maică-sa, sărutatu-i-au mîna cu mare liubov” (v. ed. de față p. 181₈₋₁₀).

d) Ms V³, cu 103 foi ; format 16 cm × 21 cm, se află la Muzeul regional din Craiova, nr. 53, fără început și fără sfîrșit normale, copiat înainte de 21 februarie 1760 (v. nota de la f. 78). Lipsesc foile 25—29 și 44, iar din f. 4 și 5 au rămas numai colțurile din stînga de sus. Pe pag. 1 este desenat portretul lui „Batăr Andriiaș craiu” stînd pe tron. Pe f. 4 *inc.* : „și frumoasă și naltă. De acolo au descălecat la Argeș” (v. ed. de față p. 2). Pe ultima foaie existentă, la sfîrșit (f. 103^v), e începutul luptei de la Fînta : „iar Matei vodă era numai cu curtea lui, ca la 7000. Și așa să lovîră iute unii cu alții cît să” (ed. de față, p. 110₁₀₋₂₀). Textul, atît cît se păstrează, nu are nimic deosebit față de ms V.

Subgrupa V⁴ cuprinde compilația cantacuzinească ce merge pînă în octombrie 1688. „Istoria Țării Romînești” se încheie cu cuvintele „și așa, cu înțelepciunea lui, toate au potolit”, iar din „Viața lui Brîncoveanu” se reproduc cap. 1—48.

„Viața lui Nifon”, scrisoarea patriarhului Theofan există în cuprinsul mss. Povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul e la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica. Dar nu putem trece cu vederea că, la anul 1753, în redacția acestei subgrupe se constată modificări : scrisoarea patriarhului Theofan se deplasează pentru eliminare, e la sfîrșitul unui ms, iar înainte de Radu cel Mare se introduce domnia lui Vlad Călugărul, care nu există în V (ed. de față, p. 5₂₆₋₂₈).

II. Manuscrisele din a doua grupă care păstrează „Istoria Țării Românești”, merg pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară și se pot împărți în șapte subgrupe. Unele dintre acestea continuă expunerea în redacție unitară pînă la ianuarie 1690, la retragerea austriacilor din țară; alte subgrupe continuă, după moartea lui Șerban vodă, cu „Viața lui Brîncoveanu” (sau cu un rezumat al ei), ori cu „Istoria Țării Românești de la anul 1689 încoace” ¹⁾ (sau rezumat după ea).

5. Subgrupa A³ întrunește manuscrise ce merg în redacție unitară de la Radu Negru pînă la retragerea lui Heissler din Țara Românească, în ianuarie 1690 și continuă cu „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu vornicul.

a) Ms A, cu 228 foi, format 15 cm × 22 cm, miscelaneu, la Muzeul regional din Craiova, nr. 57, e scris, după o însemnare de la f. 227, pe la jumătatea sec. 18 de Constantin Acsinte ²⁾.

Titlul ei: „Istoriia Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aici în țară, fiindu crugul anilor de la Adam 6738”, *inc.* f. 1 „Însă izvodindu-să întâiu din Roma carii s-au despărțit din romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 12) și *fin.* f. 125^v: „arătînd o seamă de boeri ca să s <e> lepede Costandin vodă de turci și să fie cu nemții”, o frază care dă în rezumat discuțiile domnului cu boierii și cronica apoi continuă cu „Istoriile” lui Radu Popescu: „dar Costandin vodă văzînd că într-alt chip nu vor își nemții din țară” (f. 125^v, rîndul 3), unde se prezintă întîlnirea de la Drăgănești ș. a.

Deci la retragerea lui Heissler se face racordarea cu „Istoriile...” lui Radu Popescu al căror text e reprodus pînă la lupta de la Stănilești, dintre ruși și turci.

b) Ms A¹, cu 256 foi, format 15 cm × 21,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 4301, miscelaneu scris înainte de jumătatea sec. al XVIII-lea. E compus din „Istoriia Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738”, în redacție unitară de la început pînă la ianuarie 1690, f. 1—132^v, rînd 7; *inc.*: „Însă izvodindu-se întâiu din Roma carii s-au despărțit din romani”, *fin.* 132^v: „să vie de la București să se împreune la Drăgănești, fără de nici o oaste. Și au făcut așa, că au mersu și s-au împreunat; vorbele cele ce vor fi fost, ei le vor fi știut, iar noi, ce-am văzut, scriem”. Cu cuvintele „vorbele cele ce vor fi fost” începe redacția „Istoriilor” lui Radu Popescu, care ține pînă la f. 141^v: „s-au pogorît pe Prut în jos pînă la un

¹⁾ Publicată cu acest titlu de N. Bălcescu în *Magazin istoric pentru Dacia*. V (1847), p. 93—181 și în ediție critică de Const. Grecescu, *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 la martie 1717*, București, Ed. științifică, 1959.

²⁾ Vezi G. Erbleanu, *Material pentru Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aici în țară*. Fragment inedit asupra domniei lui Const. Brîncoveanu scris de Const. Acsinte, în rev. *Biserica ortodoxă română*, an XV (1891—1892), p. 883—901.

loc foarte mlăcos și înghesuit; acolo eșindu-le tureii și tă...”, de unde, mai departe, este rupt; deci, începutul povestirii luptei de la Stănilești dintre ruși și turei.

Folle 142—144 sînt intercalate ulterior și nescrise, iar pe f. 145—254 sînt texte religioase, copiate de monahul Rafail în martie 1768 (f. 254). Foile 255 și 256 nescrise.

c) Ms A², cu f. 4—211, format 31 cm × 21 cm, miscelaneu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3439, copiat de Ghelasie ieromonah, cîntăreț la episcopia Argeșului, la 1830 (f. 126^v).

„Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aicea în țară, fiind cursul anului de la Adam 6738” se află pe f. 128—180. *Inc.* f. 128: „Însă izvodindu-să întîiu din Roma carii s-au dăspărțit din romani”, *fin.* f. 175^v, rîndurile 2—3: „și s-au făcut așa că au venit și s-au întîlnit, iar vorbele ce au vorbit, ei le știu și noi, ce am văzut, aicea am scris”. La f. 180 e sfîrșitul domniei lui Const. Brîncoveanu: „Și au domnit 25 de ani și 6 luni”, iar pe f. 181—182 se află o listă a domniilor (1290—1689).

Manuscrisele din subgrupa A³, pe lîngă faptul că au redacție unitară de la început pînă la ianuarie 1690, ele mai completează începutul cronicii că romanii au venit cu Traian și cu „Siver, fiul său”, că tureii au trecut în Europa pe la Galipoli, în vremea lui Alexandru vodă din Țara Românească și că tot atunci se întemeiază Moldova de către Dragoș vodă. Înainte de Radul-cel-Mare e introdusă domnia lui Vlad Călugărul. „Viața lui Nifon” suferă unele reduceri din cauza copiștilor, iar la sfîrșitul domniei lui Mihai Viteazul se arată angajamentul lui Turturea. La domnia lui Matei Basarab, se descrie primirea ce-i face populația românească, ca unui al doilea Mesia: îi întinde pînze înaintea calului, pe care mergea spre capitală, ca o manifestare a iubirii față de domnul pămîntean, spre deosebire de domnii streini.

6. Subgrupa K⁴ cuprinde mss care merg în redacție unitară de la Radu Negru pînă la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler.

a) Ms K, cu 4 foi nescrise, plus 133 foi, format 16 cm × 21,5 cm, la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 196, copie moldovenească. O însemnare pe f. 133 precizează că la 13 octombrie 1718, manuscrisul aparținea lui Manea Mătăsaru. De la f. 118—122, șirul domnilor munteni, de la 1290—1774.

„Istorie Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 1: „Însă întîii izvodindu-se den romîinii carii era despărțiți de la romani” și *fin.* f. 117: „iar Aizer întălegînd de vinirea tătarilor au dat dosul fugînd pin Țărgoviște de n-au mai descălicat” (v. facsimilele mai jos, nr. 9 și 10).

Menționează trecerea tureilor pe la Galipoli în Europa și descălecatul Moldovei de către Dragoș; domnia lui Vlad Călugărul este și ea introdusă.

„Viața lui Nifon”, angajamentul dintre Turturea și Mihai Viteazul, precum și primirea deosebită ce face populația românească lui Matei Basarab la înapoierea de la Poartă se află și aici. Povestea lui Ghinea vistierul și a lui Radu armașul e la sfârșitul domniei lui Matei Basarab, cu un incident în plus : un dorobanț taie o bucată de carne din trupul muribund al lui Radu armașul, ca să o frigă și să o mănince ca răzbunare că l-a sărăcit când a fost neguțător (ed. de față, p. 152₅₂₋₅₃).

b) Ms K¹, cu f. 4—253, format 14 cm × 19 cm, miscelaneu, fără început și fără sfârșit, la Muzeul regional din Craiova, sub nr. 52, citit și însemnat de „Costandinache copil, fecior popii Costandin”, în zilele împărătesei Ecaterina, „cînd ave bătaie cu turcii, la anul „17< ? > 1).

Pe f. 4—34^v : viața și fabulele lui Esop ; pe f. 35—40 : „scară” a hronografului lui Moxa, iar pe f. 41—67 textul acestui hronograf însuși : „De începutul lumii dentii”, terminîndu-se cu împărăția lui „Iulian”. De la f. 68—227^v : „Istoriia Țării Rumînești de cînd o au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 68 : „Insă dintîi izvodîndu-se din rumînii carii s-au dăspărțit de la romani și au pribegit spre miază noapte”, fin. 227^v : „Iar Aizer înțelegând de venirea tătarălor, de mare groază au dat dosul fugind până în Târgoviște, de n-au mai descălecat, la ghenarie 2 zile 7198”.

Începe, așa dar, de la descălecat și merge unitar pînă la retragerea lui Heissler, în ianuarie 1690, apoi continuă prin racordare cu „Viața lui Brincoveanu” pînă la mai 1694, unde se întrerupe întimplător.

c) Ms K², cu 71 foi, format 20,5 cm × 30,5 cm, foile 68—70 nescrise, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 940. După o însemnare pe f. 7—13^v rezultă că a fost scris înainte de 1732. La f. 5, o listă a domnilor ar putea induce în eroare pe cititori că cronica ar merge numai pînă la domnia a doua a lui Radu vodă cel tînăr. Realitatea este alta.

La f. 6 : „Létopisețul Țării Muntenesti de cînd au descălecat-o pravoslavnicii creștini. Predoslovie”. Textul se încheie cu retragerea lui Heissler. Inc. : f. 6, „Insă dentăi isvodindu-să den romînii carii s-au despărțit de la romani”, fin. f. 67^v : „Iar Aizer înțelegînd de vinirea tătarilor, de mare frică au dat dos fugind pînă în Tîrgoviște de n-au mai descălecat”. Componentă similară aceleia din K.

d) Ms K³, cu 189 foi, format 13 cm × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 298. Copia s-a făcut de către Iordache Sion și s-a sfîrșit la 5 octombrie 1777. „Istorie Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 4 : „Insă întii izvodindu-si românii carii era dispărțiți de la romăni” (sic) ; fin. f. 177^v : „iar Hezer ghinărar, simțînd di vinirea tătarălor, au dat dosul fugind pin Târgovești de n-au mai discălicat”.

¹⁾ Din foaia cu însemnarea lui Costandinache, de la f. 40, legătorul a tăiat marginile.

Pe f. 178—180 tabla domniilor. Are aceeași componență cu a ms K. Mss subgrupeii K⁴ încep de la Radu Negru și se opresc la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler din Țara Românească. Sînt amintite faptele de istorie generală, trecerea turcilor în Europa pe la Galipoli, descălecatul Moldovei de către Dragoș vodă. Se introduce domnia lui Vlad Călugărul înainte de Radu cel Mare. „Viața lui Nifon”, angajamentul dintre Turturea și Mihai Viteazul, ca și primirea deosebită ce face populația română lui Matei vodă cînd se întoarce de la Poartă confirmat în domnie, există. De asemenea apare în subgrupă și răzbușnarea unui dorobanș, fost negustor, față de Radu armașul Vărzarul.

7. Mss subgrupeii B⁵ cuprind „Istoria Țării Românești” în redacție unitară, de la Radu Negru pînă la retragerea lui Heissler din Țara Românească.

a) Ms B, cu 129 foi, format 15,5 × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3444, scris în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cuprinde „Istoria Țării Rumânești de cîndu au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 1 „Insă dentii izvodindu-se de rumânii carei s-au despărțit de romani”, continuă cu „Viața lui Nifon”, povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Fin. f. 129^v: „...fugind nemții de aici, den București la ghen. 12 dni”.

b) Ms B¹, cu f. 3—143, format 17 cm × 20,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss., nr. 1321, scris pe la începutul secolului al XIX-lea. Foile 140^v—141^v nescrise. Pe f. 140, semnătura cunoscutului bibliofil din prima jumătate a sec. al XIX-lea, C. C. Oltelniceanu.

Cuprinde „Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 3: „Insă dintăi isvodindu-să de rumânii carei s-au despărțit de romani”, continuă cu „Viața lui Nifon”, povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul la domnia lui Matei Basarab. Se încheie cu fuga lui Heissler cu austriecii, la 12 ian (f. 143).

c) Ms B², cu f. 16—197, format 15 cm × 20,5 cm, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 84, scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, fără început și sfîrșit normale.

„Istoria Țării Românești” începe de la Mihai Viteazul; inc. f. 16, „oști într-ajutor și căpitan fusese preste ei Borcea Andreieși” (v. textul, p. 59₁₆) și merge pînă la 1683, la prinderea lui Gh. Duca vodă de către podghiazurile polone (f. 121, rînd 1 jos).

De la f. 121^v, cu „Iar turcii auzind de întîmplarea Ducăi vodă”, începe redacție a „Istoriilor...” lui Radu Popescu, pînă la 1723 (f. 197^v).

d) Ms B³, cu f. 2—190, format 15,5 cm × 20,5 cm, la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, nr. 646, copiat înainte de 1777, are o componență identică cu B⁴. Redacția „Istoriei Țării Românești” începe

cu moartea doamnei Elina a lui Matei Basarab (f. 91) și merge pînă la prinderea lui Gh. Duca vodă, de către poloni, în decembrie 1683, la Domnești.

e) Ms B⁴, cu 169 foi, format 15,5 cm × 22,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 436, copiat, la 6 martie 1800, de către Dumitrache logofătul de divan (f. 169^v), cuprinde „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu, pînă la sfințirea mănăstirii Văcărești. Textul „Istoriilor...”, de la moartea doamnei Elina a lui Matei Basarab, f. 84^v, rind 7, pînă la prinderea lui Gh. Duca vodă de către poloni, la Domnești, în decembrie 1683, f. 115 jos, a fost scos și înlocuit cu redacția „Istoriei Țării Românești”, pentru a înlătura acuzațiile ce se aduceau Cantacuzinilor și partidei lor în această parte a „Istoriilor...”.

Și în manuscrisele acestei subgrupe B⁵ se menționează trecerea turcilor în Europa pe la Galipoli și întemeierea Moldovei de către Dragoș vodă, în vremea cînd în Țara Românească domnea Alexandru vodă. În lupta lui Ștefan vodă cu Țepeluș, la Rimnic, pierde Țepeluș, dar pierde și hatmanul moldovean Șandru, apoi Ștefan domnește 16 ani în Țara Românească. Laude pentru vitejiile lui Mihai vodă contra turcilor, deoarece cu ajutorul lui creștinii așteptau recucerirea Constantinopolului. Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul e la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Lui Constantin postelnicul Cantacuzino, care împreună cu ginerisău Pană Filipescu, era la satele lor la munte, i se spune „Constantin voevod”.

8. Subgrupa S⁶ întrunește mss în care „Istoria Țării Românești de la Radu Negru pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino e încadrată la început de „Istoria romînilor dintru început” și la sfîrșit de „Istoria Țării Românești de la 1689 încoace, continuată de un anonim” — cum a numit-o N. Bălcescu ¹⁾.

a) Ms S, cu f. 70—146, format 20,5 cm × 29,5 cm, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 53, copie de pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, fără început și fără sfîrșit normal.

După vechea numerotare, ms începe la f. 76, cu textul „Istoriei Țării Românești”, „<Mihai vodă> tăind mulțime de turci îi înecară în Dunăre și sparseră și cetatea (ed. de față, p. 63₂₋₃) și sfîrșește cu moartea fiicei lui Șerban vodă, Sanda, cea căsătorită cu Grigore Băleanu, fin.: „nimică n-au folosit, că moartea n-are fățarie, ci la tot omul obște tocmai” (ed. de față, p. 186₂₋₃: v. facsimilul mai jos, nr. 3).

În continuare, pe f. 114—146, expunerea domniei lui Constantin Brîncoveanu și începutul domniei lui Ștefan Cantacuzino, care nu e altceva decît „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace...”, publicată de N. Băl-

¹⁾ *Magazinul istoric pentru Dacia*, V (1847), p. 93—184. Vezi și p. XLI, nota 1.

cescu (*Magazin istoric pentru Dacia*, V, p. 93—184), chiar după acest
ms rămas necunoscut cercetătorilor timp de un secol.

b) Ms S¹, cu 357 foi (f. 358^r—360^v nescrise), format 15 cm × 21 cm
la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 441, terminat de scris la 4
octombrie 1792 de către Ioniță Șoimescu, cuprinde mai întâi, la f. 1—93,
„Istoria Țării Românești dintru început” până la Atila (cronica atribuită
stolnicului Const. Cantacuzino). De la f. 94—257^v urmează „Istoria
Țării Rumânești de când au descălecat pravoslavnicii, creștini”, care se
încheie cu moartea lui Șerban Cantacuzino. *Inc.* f. 94 : „Însă dintîi izvo-
dindu-să den ruuăanii care s-au dăspărțit de romani”, *fin.* f. 257^v : „...să-și
ridice domnu din țară ca nu carecumvaș să să prinză vreo zmințeală, căci
țara este ocolită de vrăjmaș<i> Impărății”.

Începînd cu „Domnia lui Constantin voevod Brîncoveanu”, f. 257^v,
pînă la f. 258^r, rînd 11, unde Brîncoveanu se adresează boierilor, e tot
redacție a „Istoriei Țării Românești”. Dar, cu cuvintele „bine știți toți
că eu am fost la casa mea ca un domn”, se schimbă redacția și începe
„Istoria Țării Românești de la 1688 încoace” sau Cronica anonimă, care
ține pînă la f. 357^v. De la Radu cel Frumos pînă la Radu cel Mare textul
este lacunar.

c) Ms S², cu 5 foi nescrise, nenumerotate, plus 230 foi, format 21 cm ×
× 15,5 cm, coperte legate în piele maron ce se prind cu 2 catarama, la
Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3441, copiat pe la jumătatea
secolului al XVIII-lea (v. facsimilul mai jos, nr. 7).

După numerotarea veche, foile 95, 171, 188, 197 și 236 lipsesc, iar
cu 222 sînt numerotate două foi; toate acestea nu strică continuitatea
textului.

Cuprinsul manuscrisului este „Istoria Țării Românești” pînă la
moartea lui Șerban Cantacuzino, continuată, pentru domnia lui Const.
Brîncoveanu, cu „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace” sau „Cronica
anonimă”. Este scris de aceeași mină, afară de f. 1^v, care e copiată în
secolul al XIX-lea, înlocuind o foaie deteriorată. *Inc.* „era un frate al
Vladului vodă, cîndu, în zioa de Paști, fiindu toți oroșeni<i> la ospătu și
tineri<i> la horă, așa fără veste, i-au coprinsu” (v. textul, p. 4₁₋₂).

La f. 149^v, „Istoria Țării Românești” sfîrșește cu moartea lui Șerban
Cantacuzino. Pe ~~aceeași~~ pagină e începutul domniei lui Const. Brîncoveanu
în redacția sus-amintită, care merge pînă la f. 230^v, unde textul e între-
rupt prin rupere. Ultimele cuvinte pe f. 230^v sînt : „Și fiind Dumitrașco
hatmanul, fratele lui Mihaiu vodă, pribeag în Ardeal, la Brașov, fiind
ginere lui Mihaiu spătariu Cantacuzino, la dinzul au trimis de au făcut
toate peceteile boiarilor Țării Românești și li-au”. Se constată și în acest
ms lacuna de la Radu cel Frumos la Radu cel Mare, cit și lipsa scrisorii
patriarhului Theofan.

d) Ms S³, cu f. 18—351, format 32 cm × 22 cm, la Muzeul romîno-rus din Bucureşti, nr. 136 (fost 718), acefal, scris de Gheorghe Dacălul la 1797 ¹⁾, cuprinde „Istoria Țării Romîneşti dintru început”, f. 18—87^v; apoi „Istoriia Țării Rum<i>neşti de când au descălecat pravoslavnicii creştini” *inc.* f. 87^v: „Insă dintiu izvodindu-se de rumînii carii s-au despărţit...”, *fin.* f. 254, rîndurile 3—4: „vécina egò pámiat, adecă vécinică pomenirea lui”. Mai merge expunere uniformă pînă la f. 255^v, rîndurile 6—8, *fin.*: „iată, am ascultat <Const. Brîncoveanu> rugăciunea dumnea-voastră de mi-am lăsat odihna şi toate moşile”, apoi, imediat, cu vorbele „bine ştiţi toţi că eu am fost la casa mea ca un domn”, continuă „Istoria Țării Romîneşti de la 1688 încoace”, f. 255^v—351^v.

În „Istoria Țării Romîneşti”, la f. 91, există lacuna observată şi la celelalte mss din această subgrupă, de la Radu cel Frumos la Radu cel Mare; rîndul 3 de jos, cuvintele: „Acesta învăţa...” se referă la Radu cel Mare, iar nu la Radu cel Frumos, cum ar rezulta din succesiunea textului.

După moartea lui Şerban Cantacuzino, se povesteşte, fără nici un titlu, alegerea de domn a lui Const. Brîncoveanu în redacţia sus-menţionată care merge pînă în martie 1717.

e) Ms S⁴, cu f. 237, format 16 cm × 22 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secţia mss, nr. 180. Foile 1, 5, 226—236^v şi 237^v nescrise.

De la f. 2—4 sumarul ms, apoi pe f. 7—67^v „Istoriia Țării Rumăneşti de când au descălecat pravoslavnicii creştini”, *inc.* f. 7: „Insă dentăi izvodindu-să de rumânii carii s-au despărţit de romani” (v. facsimil mai jos, nr. 180), care merge pînă la Alexandru Iliaş, sfîrşind cu menţiunea prăzii tătarilor: „cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu”, f. 67^v. Începînd cu f. 68—145^v, rînd 2, adică de la Alexandru Iliaş vodă pînă la moartea fiicei lui Şerban vodă, cea căsătorită cu Grigore Băleanu, e redacţie a „Istoriilor...” lui Radu Popescu.

Paragraful următor pe f. 145^v: „Aşijdere şi părinţilor ei” e din nou redacţie a „Istoriei Țării Romîneşti pînă în domnia lui Const. Brîncoveanu”, acolo unde se arată cum a fost tratată familia lui Şerban vodă (f. 152^v, rînd 14).

Mai departe e povestea pe scurt a celor patru boieri care au mers la Viena, apoi reproducere după „Viaţa lui Brîncoveanu” pînă la cap. 41, sfîrşind cu cuvintele „Cucul-chihaia şi cu Zagaragi-başa” ²⁾.

f) Ms S⁵, cu 215 foi, format 30,5 cm × 21 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secţia mss, nr. 3417, copiat la Chişinău, de la 10 ianuarie pînă la 24 februarie 1763, de către Lupu Batcu (f. 209 jos).

¹⁾ Vezi f. 229, 230, 288^v şi 351^v cu diferite însemnări ale copistului.

²⁾ Radu logofăt Grecianu, *Viaţa lui Costandin vodă Brîncoveanu*, ed. Şt. D. Grecianu, Bucureşti, 1906, p. 82, rîndul 13.

Accefal, pe f. 1 *ino.* : „pînă în Oltu. Atunco și Băsărăbeștii” (ed. de Iași, p. 2₁₁₋₁₂), deci este vorba de descălecatul lui Radu Negru, așa cum e prezentat în „Istoria Țării Românești” și merge pînă pe f. 1^v. De la f. 2—135^v avem „Istoriile domnilor Țării Românești” de cronicarul Radu Popescu, de la început pînă la sfîrșitul domniei lui Gh. Duca.

De la f. 136—149^v reîncepe redacție a „Istoriei Țării Românești” pentru domnia lui Șerban vodă și a lui Const. Brîncoveanu pînă în ianuarie 1690, terminînd cu retragerea lui Heissler cu austrieii. De la f. 150—215^v se reia expunerea domniei lui Const. Brîncoveanu în redacția „Istoriei Țării Românești de la 1688 încoace” (Cronica anonimă).

În manuscrisele subgrupeii S^o, „Istoria Țării Românești” merge de la Radu Negru pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară și cu o lacună de la Radu cel Frumos pînă la Radu cel Mare. Unul din manuscrise continuă și după moartea lui Șerban vodă cu expunerea, pînă la retragerea lui Heissler, iar mai departe povestește din nou evenimentele reproducînd Cronica anonimă.

9. Subgrupa T^a cuprinde „Istoria Țării Românești” de la început pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino, în redacție unitară.

a) Ms T, cu 112 foi, format 15 cm × 20 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2150; este scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Acefal, „Istoria Țării Românești”, f. 1—103, începe cu descrierea mănăstirii Argeș, ridicată de Neugoe Basarab; *inc.* f. 1: „și au prinsu toate pietrile pre dinlăuntru din dos, una cu alta, cu scoabe de fier” (v. textul, p. 35₁₇₋₁₈) și sfîrșește cu retragerea lui Heissler cu austrieii, în ianuarie 1690. De aici înainte cineva a mai scris vreo 15 rînduri prin care termină cu domnia, viața și familia lui Constantin Brîncoveanu și alte 5 rînduri, la fel de expeditiv, pentru Ștefan vodă Cantacuzino. Iată acest text: f. 103: „... fugind nemiții de aicea, din București, în luna lui ghen. 12, într-o vineri. Și acest domn, Costandin vodă Brîncovean, au domnit ani 25 pol fără zile 30 și bine au slujit împăraților stăpînului, adică turcilor. Și pentru lăcomia lui și nedreptăți ce făcea țării, să mînie domnul dumnezeu de veniră turcii de-l luoră la joi-mari, cu doamnă cu tot și cu 4 feciori și cu 4 gineri și cu nepoți cu tot și i-au luat tot și i-au vîndut tot pînă și cenușa.

Și i-au închis în Țarigrad în Edicula, și pre toți priiatenii lui i-au căznit turcii și multă avere au găsit de au luat: scule și pietri și haine și bani cu mîile. Și au domnit ani 25 pol fără zile 30.

Domnia lui Ștefan vodă și Costandin Cantacuzino bir cel stolnic. Pre acest Ștefan vodă l-au pus domnu joi în zioa de joi-mari și în zioa de blagovestenie, în luna lui mart 25 dni, la leat 7222. Și acest Ștefan vodă Cantacuzino au domnit luni 21 și iară l-au luat turcii la ghen. 8 dni, leat 7224.”

La domnia lui Șerban Cantacuzino e dezordine în prezentarea faptelor; astfel, odată cu intrarea lui în București, ca domn, aflăm și vîrsta, anul, luna, ziua și ceasul cînd va muri și că atunci boierii ridică domn pe Const. Brîncoveanu, „la 7197 oct. . . la 10 ceasuri din zi”. Deci, o anticipare cu aproape zece ani de relatare a evenimentelor, fără nici o motivare. Abia acum urmează reînstalarea lui Teodosie ca mitropolit al țării și începe povestirea celor întîmplate în timpul lui Șerban vodă.

b) Ms T¹, cu 274 foi numerotate și altele nenumerate și nescrise, format 15 cm × 20 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1817; este copiat după 1705 și înainte de 1732, miscelaneu.

„Istoria Țării Romînești” inc. f. 173: „cele mari de la Lavra, de la Vatopedi”, deci începe cu invitația arhimandriților de la Athos, la sfințirea mănăstirii de la Argeș. Sfîrșitul de asemenea e întîmplător, fin. f. 274^v: „Și mergându Preda spăt <ar> Pîrșcoveanu cu cărți la Beciu”.

În ms lipsesc foile 185—189, 257 și 258, după numerotarea veche. F. 184^v sfîrșește: „și au biruit Laiotă Basarab voevod pre Radul voevod și au fugit Radul vodă”. La f. 190 începe: „rând și au trimis la boierii cari era pribegi în Țara Ungurească de i-au chemat făcându mare jurămîntu”. Foaia 256^v sfîrșește: „cu răvășalele lui cele de vînzare de să arătară tuturor năroadelor ca să-l știe toți că s-au”, iar foaia 259 începe: „țară să șază la casele lor. Iar alt rău nimica nu le-au făcut”. La f. 199, înainte de a începe domnia lui Radu Șerban, e o interpolare privind pristăvirea marelui ban Cornea Brăiloiul, mort vineri, 13 iulie 1705, la Craiova și îngropat cu pompă la mănăstirea Tismana. Interpolarea se datorește lui „Tanasie dascălul ot Craiova”, care semnează ¹⁾. Alte însemnări sînt din anul 1732.

Manuscrisele subgrupeii T² sînt acefale și cu sfîrșit întîmplător. Cuprind „Viața lui Nifon” și merg pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară. Unul din manuscrise ajunge pînă la retragerea lui Heissler, altul însă abia anunță plecarea spătarului Preda după solia trimisă la Viena.

10. Subgrupa de mss G⁴ cuprinde „Istoria Țării Romînești” de la Radu Negru pînă la începutul domniei lui Const. Brîncoveanu. „Viața lui Nifon” și scrisoarea patriarhului Theofan nu intră în cuprinsul manuscriselor subgrupeii.

a) Ms G, cu 233 foi, format 10 cm × 15,5 cm, legătură veche în scoarțe de lemn îmbrăcate în piele, cu paftale de închidere, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5022. Copistul este un Florea Domie (care semnează la f. 124^v), probabil în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Miscelaneu (v. facsimil mai jos, nr. 5).

¹⁾ Publicată de P. P. Panaitescu în „Arhivele Otteniei”, XI (1932), p. 352.

„Istoria Țării Rumînești de cînd an descălecat pravoslavnicii creștini” *inc.* la f. 1: „Însă dintăi izvodindu-să de rumânii carei s-au despărțit de romani”, *fin.* f. 193^v: „și slugile ei căte au avut le-au făcut cărți de milă ca să slujască acei case până ce vor fi”.

Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea patriarhului Theofan; povestea lui Ghinea vistierul și a lui Radu armașul Vărzarul este la sfîrșitul domniei lui Gr. Ghica. Sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino și începutul domniei lui Const. Brîncoveanu în redacție unitară, pînă la f. 193^v. Foile 194—195 cuprind povestirea luptelor date de turci în Banat, după 20 iunie 7204 (1696).

Începînd de la f. 196 pînă la f. 207^v reproducere după „Viața lui Brîncoveanu”, părți din cap. 5 și cap. 9¹⁾.

Neglijent copiat, cu omisiuni de cuvinte și cu particularități fonetice, de exemplu: ajons, buiarii, haidoci, jaherile, jorămînt, Muldova, Mulduvei, să poe, socuti, tut, tuți etc.

b) Ms G¹, f. 2—240, format 16 cm × 21 cm, e un miscelaneu scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea de o singură mină, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 91.

La f. 46 e însemnarea: „Și aceasta dăntru alte cărți este a dumisale Matei — biv vel vistier, mart 6 d. 1756”. Poate fi același cu Matei Roset, biv vel bistier în Țara Romînească amintit într-un act din 16 iunie 1755, ce se află la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, pach. LXXX, doc. 40. „Istoria Țării Romînești” ocupă numai f. 2—46 ale acestui manuscris. *Inc.*: „o biserică mare și frumoasă, iar noroadele ce pogori cu dinsul; uni s-au tinsu pre suptu podgorie” (vezi anexa nr. 13, p. 204—209, unde îl reproducem pentru evenimentele pînă la domnia lui Mihai Viteazul). *Fin.*: „Alexandru vodă Iliiaș iarăș au venit domn dă la Poartă al doilea rînd și au domnit ani 2 și l-au mazilit”. În continuare, ms reproduce „Istoriile domnilor Țării Romînești” de Radu Popescu, de la domnia lui Leon vodă pînă la sfîntirea mănăstirii Văcărești.

c) Ms G², cu f. 1—94 și 97 r și v, format 17,50 cm × 21 cm, la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 284, acefal și cu sfîrșit întimplător, scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Textul „Istoriei Țării Romînești”, pe f. 1, începe: „pre Mateiu aga și nimic nu i-au <rupt>, ce întorcîndu-să oștile iară i-au <rupt> și au prădat țara de peste Olt”. Este deci vorba de lupta lui Matei aga din Brîncoveni contra lui Leon vodă, pentru a-l alunga din domnie. Sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino și ridicarea în domnie a lui Const. Brîncoveanu e în redacție unitară.

¹⁾ *Viața lui Constantin vodă Brîncoveanu* de Rada Grecianu, ed. St. D. Grecianu, București, 1906, p. 13, r. 22 — p. 20, r. 7 de jos („Dacă mergînd Preda spătarul... Preda Prodocan și Matei Bălăcianul, vărul său”).

Fin. f. 85^v: „Așijderea și slugile ei, cîte au avut, le-au făcut cărți de milă ca să slujască acei case până ce vor fi”.

De aci înainte avem reproducerea „Viații lui Brîncoveanu”, începînd: „Cînd au fost trimis mîria sa vodă pre Preda spătar la boiarii carii era trimiși la Beciu” (Radu logofăt Greceann, *Viața lui Constandin vodă Brîncoveanu*, ed. Șt. D. Greciann, p. 13, r. 22 și urm., pînă la p. 20, r. 28). Pe f. 97 e text scris o dată cu ms precedent și de aceeași mînă, unde sînt povestite lupte ale turcilor cu nemții în Banat, după 20 iunie 1704 și apoi trecerea sultanului și vizirului prin Țara Românească și întîmpinarea lor cu daruri de către Const. Brîncoveanu și petrecerea lor pînă trec Dunărea.

d) G³ este un ms copiat la 5 septembrie 1727 și tradus în limba germană, la Brașov, de către Filstich; a fost reprodus de către I. Chr. Engel în *Geschichte der Moldau und Walachey*, Halle, 1804, vol. I, p. 59—62 și anume partea de la început a „Istoriei Țării Românești” pînă la Neagoe Basarab inclusiv; fără „Viața lui Nifon”.

Din manuscrisele ce țin de subgrupa G⁴, numai unul merge unitar de la Radu Negru pînă la începutul domniei lui Const. Brîncoveanu; celelalte mss fiind rupte, sînt necomplete, dar ceea ce se păstrează corespunde caracteristicilor acestei subgrupe, adică nu au „Viața lui Nifon”, nici scrisoarea patriarhului Theofan, iar povestea lui Ghinea vistiierul și Radu armașul este la domnia lui Grigore Ghica.

11. Redacția „Istoriei Țării Românești”, păstrată în subgrupa G⁴, dar completată cu multe fapte din istoria popoarelor vecine, mai ales pînă la începutul secolului al XVI-lea, constituie subgrupa O².

a) Ms. O, cu 111 foi, format 19 cm × 23 cm, hirtie groasă, scriere neglijentă de pe la începutul secolului al XIX-lea, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1713.

Cuprinde „Litopisețul Țării Rumânești din descălecătură, de unde au venit rumîni <i> de s-au așezat în Țara Rumânească”, fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea lui Theofan. Inc. f. 2: „Însă dintîi izvodindu-să din rumîni cari s-au despărțit din romani și au pribegit”. (v. facsimilul mai jos, nr. 6). La f. 102 se termină expunerea domniei lui Șerban Cantacuzino. De la f. 102^v—105 este expunerea unitară a domniei lui Const. Brîncoveanu, pînă la retragerea lui Heissler, ianuarie 1690, iar mai departe, pînă la f. 111, redacția e la fel cu aceea a ms O¹, pentru Const. Brîncoveanu. *Fin. f. 111^v*: ultimele 5 rînduri anunță domnia lui Ștefan Cantacuzino și sfîrșește: „Începu a face multe bunătăți și milă țării că întîi au ertat vîcărîitul, cu legătură mare, cu blestem și cu groznică afurișanie de mulți arhierei, ca să nu mai fie și au pus toate”; aci se intrerupe.

b) Ms. O¹, cu 202 foi, format 14 cm × 19 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 263, e copiat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. De la f. 3—117 e „Litopisețul Țării Rumânești din descă-

cătoare și de unde au venit rumânii de s-au așezat în Țara Rumînească” și o continuare sumară pînă la 1733, apoi texte religioase. Are foile legate greșit; de la f. 20 continuarea este la f. 36—43 inclusiv, iar continuarea f. 35 trebuie căutată la f. 44.

Inc. f. 3: „Însă dintăiu izvodindu-se din rumânii carii s-au despărțit din romani”: *Fin.* f. 117: „În Grigore Ghica voevod au venit domnu din Moldova și au intrat în scaun în București, mai 20, lt. 7241”.

Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea patriarhului Theofan. Povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul se găsește la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica.

La f. 105 se spune că Const. Brîncoveanu a trimis la Poartă „pre Pîrvul Cantacozino vel log<ofăt> și pre alți boeri de i-au adus caftan și steag de domnie...”. Pentru textul ce urmează: „Și într-aceea vrême iar s-au ridicat turcii cu mare oaste și au mersu asupra nemților. Și au venit și sultan Suleiman împăratul turcesc pîn la < Sofiia de la Solun” — este o notă marginală care precizează că: „De aici nainte s-au <scris> după alt letopiseț”¹⁾. Redacția e identică cu a ms O.

c) Ms O², cu 322 foi; format 14,5 cm × 21 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 4649, miscelaneu, copiat de Tudosie dascăl de la Slămnice, care face însemnare, la f. 103, că a scris la 20 februarie 1764. La început, diferite texte religioase, pe f. 1—173^v; de la f. 174—181: „De începerea vechiului neam slovenesc și de numirea lui” iar de la f. 132—284: „Létopisețul Țării Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumîinii de s-au așezatu în Țara-Rumînească”. Pe f. 285—322^v, o cronologie a domnilor Țării Romînești pentru anii 1290—1667, întocmită după pisanii, după letopiseț și după hrisoave.

La f. 182 *inc.*: „Însă dintăiu izvodindu-se din rumânii carii s-au despărțit din romani”. Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea lui Theofan. Știri streine masive pentru epoca veche, cum s-a specificat pentru întreaga subgrupă.

La domnia lui Șerban Cantacuzino sînt omise date privind călătoria postelnicesei Elena la Ierusalim, moartea și înmormîntarea ei, căsătoria fiicei lui Șerban vodă cu Grigore Băleanu și alte cîteva știri privind pe membrii familiei Cantacuzino. Expunerea merge unitar pînă la ocuparea scaunului domniei de către Const. Brîncoveanu, domnie pe care numai o anunță, ultimele cuvinte fiind „de i-au adus caftan și steag de domnie” (f. 284^v jos)²⁾.

¹⁾ Vezi St. Nicolaescu, *Letopisețul Țării-Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumîinii de s-au așezat în Țara-Rumînească* — în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, vol. XI, partea a II-a, 1910 (București, 1911), p. 347—355.

²⁾ Stolca Nicolaescu a publicat în revista citată în nota precedentă, vol. XI, partea I-a, 1910 (București, 1910), p. 97—99, un mic studiu asupra manuscrisului; p. 99—105, textul istoriei „vechiului neam slovenesc”, iar la p. 105—186, textul „Letopisețul Țării Rumînești”. Pentru continuarea lui dar după ms O¹269, vezi nota precedentă.

d) Un ms, O³, la Biblioteca centrală raională din T. Severin, copie de prin 1900, cuprinde de asemenea „Letopisețul Țării Rumânești din descălecătoare și de unde au venit ruminii de s-au așăzat în Țara Ruminească”, sfîrșind la fei cu O² și O⁴, are aceeași compunere caracteristică subgrupeii, încă și cronologia domnilor Țării Românești pentru anii 1290—1667. întocmită după pisanii, letopiseț și hrisoave.

e) Ms O⁴, cu 188 foi, format 16,5 cm × 21 cm, hîrtie albăstruie, semnat (f. 14), în 1845, de căp. Olteniceanu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1322, miscelaneu.

De la f. 25—88 : „Létopisețul Țării Rumânești din descălecătoare și de unde au venit ruminii de s-au așezat în Țara Ruminească”.

Inc. f. 25 : „Inșă dîntii izvorindu-să din ruminii carii s-au despărțit din romani”. Sfirșește cu începutul domniei lui Const. Brîncoveanu : „Io Constandin Brîncoveanu Basarab început-au a căuta de rîndul țării și de așezămîntul țării și trimise la împărăție pă Pirvul Cantacozino vel log<ofăt> și pre alți boeri de i-au adus caftan și steag de domnie” (f. 88^v).

Ms se întrerupe astfel, rămînînd încă foi libere pînă la sfîrșit. La f. 59^v, rîndul 2 de jos, este o lacună în text, de la Mihai Viteazul la Mihnea al 3-lea. Cînd Mihai vodă, în dreapta Dunării, urmărea pe turci, a fost atacat pe neașteptate de un turc cu sulița. Mihai vodă prinde sulița cu mîinile și căuta în toate părțile ajutor. Doi din frații Buzești aleargă în ajutorul domnului, omoară pe turc și astfel îl salvează din pericol. În ms avem : „și alții nu să aflară nimenea mai aproape cu doi feciori ai lui, anume Negoită și Moise logofătul”. Partea din citat „și alții nu să aflară nimenea mai aproape” privește, într-adevăr, momentul acesta din întîmplarea lui Mihai Viteazul, iar „cu doi feciori ai lui, anume Negoită și Moise logofătul” este tocmai din domnia lui Mihnea al 3-lea, unde se vorbește de omorîrea boierilor Cîndești.

Această lacună corespunde paginilor 131, rînd 5 de jos, pînă la p. 164, rînd 4 de jos, din ediția publicată în *Rev. p. ist. arch. și fil.* an XI (1910) (ediția de față, p. 71₁₋₂—137₁₃).

f) Ms O⁵, cu f. 3—26, format 18 cm × 23 cm la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2631, e „Létopisețul Țării Rumânești din descălecătoare și de unde au venit rumîni<i> de s-au așăzat în Țara Rumânească”, *inc.* f. 3 : „Inșă dîntiiu izvodindu-să di ruminii carii s-au despărțit din romani și au pribegit”, și continuă pînă la domnia lui Mihai Viteazul, sfîrșind cu cuvintele : „ajutor ca să-l izbăvească din moarte și alți<i> nu să aflară nimenea mai aproape”, f. 26^v. Este deci un fragment fără să aflară nimenea mai aproape”, f. 26^v. Este deci un fragment fără „Viața lui Nifon”, iar ultimul eveniment relatat de ms se referă la Mihai Viteazul, atacat de turci cu sulița, dar salvat de Buzești. Aici se întreprinde ms.

g) Un alt ms, O⁶, din Biblioteca G. T. Kirileanu de la Piatra Neamț, cu f. 16—175, deci fără început și fără sfârșit normale, a fost copiat la 7 martie 7255 (1747), „foarte de grabă”, de către Tudosie sin Stoian Sîrbul ot Tunși.

Cuprinde „Istoria Țării Românești”, inc. „-ri și el cu ceata lui și intră tocmai în mijlocul inicerilor căutînd pe craiu”, f. 16. După acest început, după alte cîteva indicații, e vorba de lupta de la Varna dintre creștini și turci (vezi *Rev. p. ist. arch. și fil.* XI (1910), p. 112, rînd 24—113, rînd 1). Ms sfîrșește întîmplător în domnia lui Șerban Cantacuzino : „iar nemții déca văzură atăta mulțime de oști să deteră înapoi și au tăbărât la un loc”, f. 175^v. Acest război din 4 august 1687 e descris exact cu aceleași cuvinte în *Rev. p. ist. arch. și fil.*, XI (1910), p. 185, rînd 15 și următoarele.

Deci ms copiat de Tudosie fiul lui Stoian Sîrbul din Tunși face parte din subgrupa O⁹ și, în plus; față de mss din această subgrupă, introduce, după izvoare ungurești (G. Heltai), descrieri mai amănunțite ale luptelor creștinilor contra turcilor la Varna, la Cîmpul Mierlei ș.a. (v. anexa nr. 6, p. 199—200).

h) Ms fragmentar O⁷, cu f. 51—122 (lipsesc f. 72—73, 80—81), ce se află la Biblioteca Centrală „N. Bălcescu” a Universității din Iași sub cota II, 25, cuprinde — după cum serie în rîndul din colon-titlu — „Letopisețul Țării Rumînești” cu evenimentele dintre anii 1596—1674 din „Istoria Țării Romînești”. Inc. : „-nilor și descălecară lingă cetatea Ora-diei (textul, p. 68₁₇) și sfîrșește : „iară începură a face sfat necurat asupra ticăloșilor de boeri, pîrindu-i la Duca vodă, în multe” (textul p. 171₁₈₋₁₉). Se păstrează deci partea din domnia lui Mihai Viteazul pînă la domnia lui Gheorghe Duca.

i) Ms O⁸, copie fotografică 15,50 cm × 22,50 cm, la Biblioteca Inst. de istorie, limbă și literatură al Academiei de științe U.R.S.S., Filiala Kișinău, sub cota : Fond. nr. 19, opis 3. Această copie fotografică cu 143 pagini reproduce originalul care se află la Leningrad (nu ni s-a comunicat în ce anume bibliotecă din Leningrad) ¹⁾

Cuprinde „Istoria Țării Romînești” copiată de un moldovean în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Textul păstrează numirile slavonești pentru o serie de sărbători bisericești, de asemenea dă citatele din biblie în slavonește și romînește. Lipsesc începutul și sfîrșitul manuscrisului.

Inc. : „București. Și îndată tăiară pre turci cîț<i> găsiră toț<i> aflară acolo. Într-acel război fu rănit Stroe stolnicul Buzăscul la mîna stîngă” (ed. de față, p. 56₁₋₃).

¹⁾ Prin bunăvoința tov. prof. N. A. Mohov s-a trimis la Institutul de istorie al Acad. R.P.R. copia fotografică a acestui manuscris.

Fin. : <Gligorașco Băleanu> „au rămas la mare jelea, cu multe lacrimi și cu mari suspini de la inema, duprecum este toată lume obiciuită. Și cu aceia nimica n-au folosit, că moarte n-are fățăria, ce la totu omul obște tocma“ (ed. de față, p. 186₁₋₃).

Deci, ms lacunar din U.R.S.S. cuprinde „Istoria Țării Românești” pentru evenimente de la 1594 (luptele lui Mihai Viteazul cu turcii) până prin mai 1688, sfârșind cu moartea Sandei, fiica domnitorului Șerban Cantacuzino, abia căsătorită cu Gligorașco Băleanu.

Manuscrisul de la Leningrad—Kișinău nu transmite toate particularitățile subgrupeii de mss O^o. Astfel, la p. 130 a acestui ms, între ultimul și penultimul rînd, adică între cuvintele „de cum fusese mai nainte” și „Iar cîndu am fostu la văliat 7188”, lipsește un întreg pasaj, existent în ms Academiei R.P.R., nr. 1713 (vezi pasajul reprodus în ed. de față, la p. 177, r. 31—39). În părțile unde se depărtează de subgrupa O^o, ms Leningrad—Kișinău se apropie de subgrupa V⁴, cu care are multe particularități comune.

Dacă ms din U.R.S.S. ar fi păstrat și foile de la început, referitoare la luptele romînilor din secolul al XV-lea împotriva turcilor, atunci am fi putut întări convingerea noastră¹⁾, că, prin acest ms, cunoaștem încă un exemplar al „Istoriei Țării Românești” similar aceluia copiat de Stoian din Tunși, ms azi în Biblioteca lui Gh. T. Kirileanu din Piatra Neamț.

Manuscrisele subgrupeii O^o au în redacția lor, mai ales pînă la începutul sec. al XVI-lea, multe date din istoria popoarelor vecine în luptă cu turcii. Nu au „Viața lui Nifon” și scrisoarea patriarhului Theofan în cuprinsul lor, iar la domnia lui Șerban Cantacuzino sînt lăsate afară informațiuni privind pe membrii familiei Cantacuzino, dar se introduc știri despre lupte ale austrieilor cu turcii. Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul se află la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica, dar în unele mss și la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Const. Brîncoveanu, ales domn, e repede confirmat de Poartă și de aici înainte continuarea se face după alt letopiseș.

12. Cîteva fragmente din „Istoria Țării Românești” fiind prea reduse, nu au putut fi repartizate în subgrupe, le menționăm totuși aici, la sfîrșit. Astfel mss 173 și 439 de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, după titlul „Istoriia Țării Rumînești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” prezintă pe scurt originea romînilor, apoi descălecarea și domnia lui Radu Negru, sfîrșind cu cuvintele „De aici să începe istoriile altor domni care

¹⁾ Noi credem că manuscrisul din Leningrad a făcut parte din biblioteca lui D. Cantemir și că nu este alt manuscris decît cel amintit de Cantemir în *Itinerar* și folosit în *Istoria Imperiului otoman* (v. mai sus, p. XV și notele respective). În cursul timpului, s-au pierdut pagini de la începutul și sfîrșitul manuscrisului, care, chîd Cantemir l-a avut „la mînă”, începea cu domnia lui Radu Vodă <Negru> pînă la domnia lui Constantin Brîncoveanu (v. D. Cantemir, *Itinerarul vechimei a romano-moldo-valahilor*, ed. Gr. G. Tocilescu, București, 1901, p. 462).

au venit. Radul Negru vodă, precum arată înaintea" (f. 1—2^v). Însă nu urmează „istoriile altor domni”, ci din nou expunerea domniei lui Radu Negru, dar în redacția lui Radu Popescu. Cu acest început, mss 173 și 439 au și sfârșit cu textul reprodus din „Istoria Țării Românești”.

Ms 760 de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, cuprinde de la f. 66—75 : „Viața domnului Mathei Basarab v<oe>vod după hronograful cel de obște ce să află aicea și scriere pentru domnia lui pînă în sfârșit”. Este un extras din „Istoria Țării Românești” cuprinzînd expunerea domniilor lui Leon voevod și a lui Matei Basarab, iar de la f. 79—93^v e același text, dar cu titlul în grecește, urmat de scrisoarea patriarhului Theofan, și apoi înmormîntarea lui Matei vodă. ~

Ms 4227 de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, cuprinde de asemenea „Viața domnului Matheiu Basarab v<eo>vod după hronograful cel de obște...” (f. 33^v—76), începînd tot de la Leon vodă pînă la înmormîntarea lui Matei vodă. E o copie, din 1861, făcută la mănăstirea Căldărușani, de Ghymnasie shimonah.

O copie din secolul al XIX-lea, cu 42 foi, după un fragment din „Istoria Țării Românești” de la început pînă la Alexandru Iliaș, fost în bibliotecă lui G. T. Kirileanu din P. Neamț, acum la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3326, prezintă unele deosebiri în comparație cu redacția cunoscută. Astfel, Radu Negru din Țara Ungurească pogoară pe apa Dunării la Turnul Severinului, unde așază scaun de domnie. De aici s-a întins pe apa Mureșului, pe apa Tisei. La Cîmpulung, după acest ms, descalecă în anul 6703 (1195), dacă nu cumva e o greșeală de copist.

Începînd cu domnia lui Mircea vodă Bătrînul pînă la începutul domniei lui Radu cel Mare e o lacună în text. La sfîrșitul domniei lui Mihai Viteazul se relatează legămîntul dintre Mihai și postelnicul Turturea. Fragmentul sfîrșește : „Alexandru vodă Iliaș iar au venit al doilea rînd domn de la Poartă”.

★

Prin descrierile ce s-au făcut au fost trecute în revistă manuscrisele din depozitele publice care păstrează „Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”. S-a văzut că aceste mss se împart în două grupe mari : o grupă în care „Istoria Țării Românești” se oprește cu cîteva luni înainte de moartea lui Șerban Cantacuzino, dar se află totdeauna continuată prin „Viața lui Brîncoveanu” pentru 10 sau 20 de ani — și a doua grupă de mss în care „Istoria Țării Românești” merge pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino și chiar mai departe, în redacție unitară și anume pînă în ianuarie 1690, la retragerea generalului austriac Heissler și a oastei sale din țară. Ca vechime și o grupă și cealaltă au mss de la începutul secolului al XVIII-lea. Această constatare ridică o problemă importantă și anume : care e întinderea acestei „Istории a Țării Românești” ?

Este ea atita cît s-a publicat de Nic. Bălcescu, după un ms din prima grupă, sau este atita cît se întind manuscrisele din a doua grupă, adică avind și moartea lui Șerban vodă și, în continuare, pînă la ianuarie 1690 ?

Noi credem că „Istoria Țării Românești” a fost atita cît arată mss grupei a doua, adică pînă la retragerea lui Heissler. Numai după ce Const. Brincoveanu a fost mazilit și omorît de turci „Istoria Țării Românești” a fost scurtată pînă la evenimente și acțiuni politice ale lui Șerban vodă de prin august 1688, care obținuseră și aprobarea turcilor. La această formă redusă s-au adăugat primele 48 de capitole din „Viața lui Brincoveanu”, scrisă de Radu Greceanu. E forma compilației manuscrisului V, fost în posesia domnitorului Ștefan Cantacuzino și a compilațiilor care se redactează în jurul anului 1730.

Cine a avut interes să dispară urmele tratatelor politice cu austriei ? Partida Cantacuzinilor în general și Ștefan Cantacuzino, domnul, în mod special. Pentru aceste motive socotim că o ediție științifică a „Istoriei Țării Românești” trebuie să meargă pînă la 1690. Acestea, în ceea ce privește momentul final din întinderea „Istoriei”.

Un element comun ambelor grupe de manuscrise e lacuna existentă în expunerea domniei lui Mihai Viteazul, între lupta de la Mirăslău și venirea în cîmpia Turdei.

Mihai vodă vine în cîmpia Turdei după biruința de la Gorăslău. Între Mirăslău — unde a fost învins — și Gorăslău este un an. Tot ceea ce s-a petrecut în acest timp nu se vede în „Istorie”.

În componența „Istoriei Țării Românești” intră „Viața patriarhului Nifon”. Sînt însă două subgrupe de mss, G⁴ și O⁹, care, pentru cele patru domnii : a lui Radu cel Mare, a lui Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab au o expunere scurtă, fără „Viața lui Nifon”. Expunerea scurtă a subgrupeii G⁴ poate fi socotită că reprezintă urme ale redacției vechilor anale și de aceea am reprodus-o, după ms G¹, în anexa nr. 13. Pentru a confirma această ipoteză, e nevoie de documentare într-un cadru mai larg. Ceea ce putem preciza acum, e că forma grupei O⁹ s-a stabilit mai tirziu, abia la 1745, cînd Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunși, copia un ms cu elemente în plus față de subgrupa G⁴ și față de celelalte mss ale subgrupeii O⁹.

Subgrupa K⁴ păstrează „Istoria Țării Românești” în redacție unitară pînă la retragerea lui Heissler, iar subgrupa A³, foarte apropiată de K⁴, continuă de la retragerea lui Heissler (ianuarie 1690), pînă la 1711, prin „Istoriile domnilor Țării Românești”, cronica lui Radu Popescu. Această continuare s-a putut face cel mai devreme după 1724.

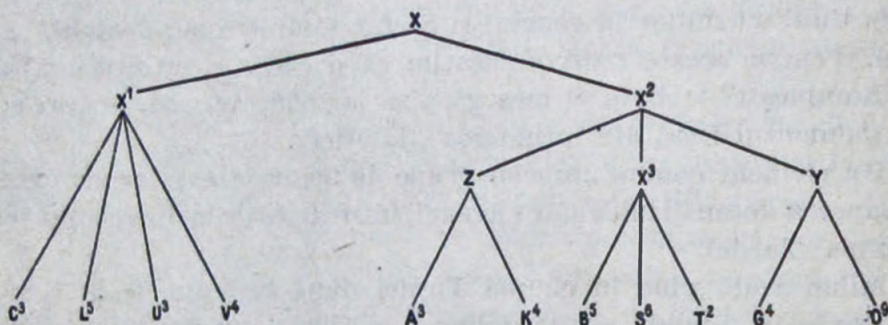
La subgrupele B⁵, S⁶, T² nu e ceva deosebit de remarcant, dar atragem atenția asupra ms S⁵, care merge în redacție unitară pînă la retragerea lui Heissler și continuă prin „Istoria Țării Românești” de la 1688

„încoace” (Cronica anonimă), reluînd expunerea domniei lui Brîncoveanu în această redacție, de la început.

Ținînd seama de caracteristicile semnalate la grupele și subgrupele de mss, întocmim și grafic legătura dintre arhetipul pierdut al „Istoriei Țării Romînești” și subgrupele de mss ce se păstrează.

Cu X s-a notat arhetipul „Istoriei Țării Romînești”, care s-a răspîndit prin X¹ și prin X². Prin X¹, avem forma scurtată pe care o întîlnim în compilațiile păstrate în bibliotecile lui Ștefan Cantacuzino, Iordache Crețulescu și în două din corpurile mavrocordătești. Prin X² s-au notat subgrupele A³ K⁴ și B⁵ S⁶ T², apoi G⁴ și O⁹.

Stema manuscriselor „Istoriei Țării Romînești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” este deci aceasta :

8. Ediții. Sigle. Prescurtări.

„Istoria Țării Romînești” a avut în ms o circulație intensă. A circulat prin multe copii, a intrat în multe compilații. Și astăzi, ca mărturie a acestei intense circulații, cronică se păstrează, după cum s-a văzut, în cîteva zeci de manuscrise. Aceste manuscrise comparate prezintă deosebiri în expunerea evenimentelor, adaose și omisiuni de fapte, substituiți de redacții, modernizarea limbii etc.

Edițiile „Istoriei Țării Romînești” ce s-au făcut pînă acum au constat din reproducerea unui ms în forma și cadrul în care această „Istorie” se găsea în acel manuscris.

Astfel, Nic. Bălcescu a tipărit pentru prima dată acum o sută și mai bine de ani în *Magazinul istoric pentru Dacia*, IV (1847), p. 231—372 și V (1847), p. 3—32, *Istoria Țării Romînești de cînd au descălecat romîinii*, folosind pentru această ediție un ms din timpul lui Ștefan Cantacuzino. Acel ms din timpul lui Ștefan Cantacuzino se afla, cînd s-a făcut ediția, în biblioteca Colegiului sf. Sava din București, iar acum se găsește în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, sub nr. 112. Expune-

rea se încheie cu expresia „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” și se oprește la evenimente din august 1688, deci înainte de sfârșitul domniei lui Șerban Cantacuzino.

În 1859, librarul-editor George Ioanid tipărește sub titlul „Istoria Terrei Romînesci de cînd a descîlecat pravoslavnicii creștini”¹⁾ un manuscris al primei compilații mavrocordățești întocmite de Radu logofetelul Lupescu, care, cum am văzut, are aceeași întindere ca în ediția lui Nic. Bălcescu, continuă cu primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu” pe p. 166—278 și de la p. 278—399 cu „Celea ce au scris chir Rafail monahul, carele pre nume mirenesc l-au chiebat Radul Popescul biv vel vornic”.

Editorul a modernizat limba, a înlocuit uneori cuvintele vechi și oferă multe lecturi eronate, încît nu se poate pune temei pe această ediție.

Cu toate că manuscrisul folosit nu se mai păstrează azi, noi am putut totuși determina, după ediția lui, că aparține subgrupeii de manuscrise L⁵.

Stoica Nicolaescu a publicat în *Revista pentru istorie, archeologie și filologie*, XI, partea I-a (1910), p. 105—186 și partea a II-a, p. 347—355 altă redacție a acestei istorii sub titlul: *Letopisețul Țării Rumînești din descîlecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așezat în Țara-Rumînească*, folosind pentru aceasta mss ce se află la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, n-rele 4649 și 269. Sînt mss în care „Istoria Țării Romînești”, mai ales pînă în secolul al XVI-lea, e copleșită de relații privind luptele popoarelor balcanice și ale ungurilor cu otomanii.

În 1942, profesorii N. Simache și Tr. Cristescu publică „Istoria Țării Romînești”, reproducînd textul după ediția lui N. Bălcescu din *Magazinul istoric pentru Dacia*. Titlul ediției lor este *Letopisețul cantacuzinesc, 1290—1688*, Buzău, 1942, 206 p., plus un tabel cu „Vechile pomelnice domnești muntene”. O serie de „Lămuriri...” pe p. 3—60, preced textul, lămuriri adunate cu grijă din studiile înaintașilor.

Aceiași profesori în *Variante ale Letopisețului cantacuzinesc*, Buzău, 1942, p. 14—50, reeditează varianta ce se află în ediția lui Stoica Nicolaescu amintită mai sus și continuă (p. 51—66) cu reeditarea fragmentului publicat de M. Gaster, pentru anii 1290—1591²⁾ și cu cel publicat de Const. Grecescu, pentru anii 1659—1664³⁾.

Ediția de față. Ediția de față, plecînd de la studiul comparativ al tuturor manuscriselor existente, stabilește altă întindere „Istoriei Țării Romînești”, potrivit tradiției manuscriselor și nu numai cît și cum se

¹⁾ *Istoria Țerrei Romanesti*, Vol. II (al colecției *Istoria Moldo-României*), București, Librariu-editor George Ioanid, 1859, p. 1—165.

²⁾ În *Revista istorică romîna*, VII (1937), p. 156—162.

³⁾ În *Revista istorică romîna*, VIII (1938), p. 87—94. Publicațiile amintite ale lui N. Simache și T. Cristescu fac parte din colecția „Cronicile romînești”, vol. II și III.

prezintă această „Istorie” într-o anumită compilație. Ediția de față nu se mai termină cu expresia „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit”, nici cu încheierea „vécina <ia> egò pámiat”, folosită după anunțarea morții lui Șerban vodă Cantacuzino, ci se termină cu mențiunea retragerii din țară, în ianuarie 1690, a generalului Heissler cu austriecii care-l însoțeau.

Expunerea evenimentelor din Țara Românească din septembrie 1688 pînă în ianuarie 1690, ce se face prin mss pe care le socotim cele mai bune, e o expunere unitară cu ceea ce e mai înainte, atît ca mod de a privi evenimentele, cît și ca redacție și totodată independentă de expunerile cronicești ce s-au scris cam în aceeași vreme asupra aceleiași epoci, cum sînt aceea din „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu, aceea din „Viața lui Brîncoveanu” de Radu Greceanu și aceea din „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace” zisă și Cronica Anonimă.

Cum nu s-a descoperit pînă acum arhetipul acestei „Istории...”, iar ceea ce avem sînt numai manuscrise în care s-au făcut schimbări, în ediția de față e vorba de publicarea unui text socotit de noi reprezentativ și de notarea variantelor ce rezultă din compararea acelui text de bază cu celelalte mss ce se iau în considerare. Din cele 11 subgrupe în care s-au clasat manuscrisele „Istoriei Țării Românești”, am ales manuscrise mai vechi și fără lacune pentru stabilirea redacției și controlul lecturilor. Astfel, se folosește, ca ms de bază, ms V, cel mai vechi, datat sigur, ms fără lacune întimplătoare, precum și alte două mss, C și L din subgrupe apropiate de aceea a manuscriptului de bază.

De asemenea am ales două mss, G și O, din subgrupele care nu au „Viața lui Nifon” și cu adaose privind luptele creștinilor cu otomanii. Ms G e utilizat în aparatul variantelor de la domnia lui Mihai Viteazul înainte, pentru că pînă aci se reproduce în anexa nr. 13 textul ms G¹ din aceeași subgrupă. Informațiunile din mss A, O, O⁶, C, B² și V ce depășesc cadrul obișnuit al expunerii, se reproduc în anexele nr. 1—12. La mss C, L, G și O s-au mai adăugat în aparat și mss A și K, care merg cu expunerea evenimentelor în redacție unitară pînă la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler din Țara Românească.

De la expresia „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” (ed. de față, p. 188₁₀), cu care se încheie ms de bază V, s-a introdus ca ms de bază, în continuare pînă la ianuarie 1690, ms K¹.

Tot după locul sus-amintit (ed. de față, p. 188₁₁ înainte), unde s-au întrerupt, pentru textul de bază ms V|și, pentru aparat, mss A, C, L și O (O încetează de la p. 184 înainte), s-a folosit ca text de bază ms K¹ și s-au introdus în aparat mss A¹, B și S², pe lângă mss A, K și G.

Utilizarea acestor mss din subgrupe pentru ediție prezintă marea însemnătate de a pune în evidență formele principale sub care s-a tot prefăcut și a circulat „Istoria...” în secolul al XVIII-lea. Urmărirea și

lectura acestor prefaceri semnalate în aparatul critic al ediției și în anexe, vor da cercetătorilor posibilitatea să determine tendințele și interesele celor ce au schimbat forma și conținutul cronicii.

Chirilica textelor românești din secolul al XVIII-lea nu prezintă greutăți de transcriere, cere însă consecvență. Semnele *ч*, *у* s-au redat prin literele *c*, *g* urmate de *i* sau *e*, după cum se scrie azi cuvântul respectiv, în limba română.

Semnul *ѣ* s-a transcris prin *e* și prin *ea*, când în limba actuală avem diftongul. Litera *ѣ*, care apare în copiile de texte făcute în Moldova, în cuvinte ca *dumnedzău*, *dzică* ș.a., se întâlnește, când nu e neglijat ¹⁾, numai în aparatul variantelor.

Semnele *ѣ* și *ѧ* finale, care nu se pronunță în vorbirea actuală, s-au neglijat.

În ms de bază, semnele *ѣ*, *ѧ* s-au dat prin *i*, în cuvinte care azi se pronunță astfel. S-au copiat de exemplu, *cînd* nu când, *trecînd* nu trecând, *mergînd*, *învăţînd*, nu mergând, învățând.

De asemenea, cuvinte ca *biv*, *i*, *leat*, *mesița*, *vel* din unele manuscrise (altele nu le au în slavonește), au fost copiate prin forma românească corespunzătoare, pentru că aceste înlocuiri nu sînt de natură a schimba sensul propozițiilor.

Celelalte chirilice s-au transcris prin echivalentul lor latin.

Sigle. Pentru o orientare ușoară a cititorilor asupra manuscriselor folosite, dăm un tabel al lor în ordinea alfabetică a siglelor subgrupelor. În prima coloană, vertical, sînt siglele însoțite de un exponent, care indică numărul mss ce se află în acea subgrupă. În continuare, orizontal, sînt sigle identice cu cele din capul rîndului (ele arată apartenența la subgrupă), cu sau fără exponent și cu un număr care exprimă cota topografică unde se află mss în bibliotecă. Acest număr adesea e însoțit de numele unei localități sau al unei persoane care posedă acel ms; de exemplu „A 57 Craiova” înseamnă că ms A se află la Craiova, la Muzeul regional, inventariat sub nr. 57.

Cînd după siglă nu se află cota topografică a ms, ci indicația „trad. Filstich” sau „ed. Ioanid”, însemnează că acel ms nu e cunoscut decît prin traducerea lui Filstich sau prin ediția librarului Ioanid. Toate celelalte sigle însoțite numai de un număr de inventar, reprezintă mss din depozitul Bibliotecii Academiei R.P.R. din București.

TABLOUL MANUSCRISELOR FOLOSITE

A ³	A 57 Craiova; A ¹ 4301; A ³ 3439.
B ⁵	B 3444; B ¹ 1321; B ³ 84 Cluj; B ³ 646 Cluj; B ⁴ 436.

¹⁾ Este cazul ms K, ale cărui variante cu *dz* nu le-am mai trecut în aparat, pentru simplificarea lui.

C ³	C 5463; C ¹ 36 Cluj; C ² 1350.
G ⁴	G 5022; G ¹ 91 Cluj; G ² 284; G ³ traducerea Filistich.
K ⁴	K 196; K ¹ 52 Craiova; K ² 940; K ³ 298.
L ⁵	L 59 Cluj; L ¹ 121; L ² 327; L ³ 100; L ⁴ ediția Ioanid.
O ⁶	O 1713; O ¹ 269; O ² 4649; O ³ Turnu Severin; O ⁴ 1322; O ⁵ 2631; O ⁶ G. T. Kirileanu; O ⁷ II, 25, Iași; O ⁸ Leningrad.
S ⁶	S 55 Cluj; S ¹ 441; S ² 3441; S ³ 136 Muzeul romîno-rus, București; S ⁴ 180; S ⁵ 3417.
T ²	T 2150; T ¹ 1817.
U ³	U 2591; U ¹ 340; U ² 5367.
V ⁴	V 112 Cluj; V ¹ 2455; V ² 97 Cluj; V ³ 53 Craiova.

Fragmente : 173, 439, 760, 3326 și 4227.

Manuscrisurile folosite la alcătuirea studiului și ediției de față au fost copiate de *Alexiu Eleonora, Bălan Constantin, Ilieș Aurora, Nicolaiasa Gheorghe* și *Simonescu Dan* din colectivul „Cronici” al Institutului de Istorie al Academiei R.P.R.

Prescurtări. În aparatul variantelor s-au folosit curent *ad.* pentru *adaugă* și *om.* pentru *omite* sau *omit*, urmate de sigle, pentru a indica adaosuri sau lipsuri din unele manuscrise, în comparație cu ms de bază.

Nu s-a reprodus uneori lema în aparatul variantelor, când se putea face ușor legătura între variantă și lectura admisă în textul de bază.

S-au folosit la descrierea manuscrisurilor și în aparat câteva titluri de cronici în forme prescurtate, pe care le completăm aici :

1. *Istoria Romînilor dintru început* = „Istoriia Țării Rumînești întru care să cuprindă numele ei cel dintîi și cine au fost lăcuiitorii ei atunci și apoi cine o au mai descălecat și o au stăpînit pînă și în vremile de acum, cum s-au tras și stă” (în ediția : *Stolnicul Constantin Cantacuzino, Istoria Țării Rumînești*. Ediție de pe un manuscris necunoscut, îngrijită și comentată de N. Cartoian și Dan Simonescu, Craiova <1944 >).

2. *Istoriile* = „Istoriile domnilor Țării Românești, de Radu Popescu (în ediția : *Istoriile domnilor Țării Românești, cuprinzînd istoria munteană de la început pînă la 1688...* Publicate din nou de N. Iorga, București, 1902, atribuită greșit, de editor, lui Constantin căpitanul Filipescu).

3. *Viața lui Brîncoveanu* = „Viața lui Constandin vodă Brîncoveanu” de Radu Greceanu (în ediția : *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*. Cu note și anexe de Ștefan D. Grecianu, București, 1906).

4. *Viața lui Nifon* = „Viața și traiul... părintelui nostru Nifon patriarhul Țarigradului, de Gavril, protul Sfetagorei (în edițiile : *Viața și traiul sfîntului Nifon, patriarhul Constantinopolului*. Introducere și text, de Tit. Simedrea, București, 1937. *Viața sfîntului Nifon*. O redacțiune grecească inedită, editată, tradusă și însoțită cu o introducere de Vasile Grecu, București, 1944).

**II. ISTORIA ȚĂRII ROMÎNEȘTI
DE CÎND AU DESCĂLECAT
PRAVOSLAVNICII CREȘTINI**

(TEXTUL ȘI APARATUL CRITIC)

ISTORIA ȚĂRII RUMÎNEȘTI DE CÎND AU DESCĂLECAT PRAVOSLAVNICII CREȘTINI

Însă dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miiazănoapte. Deci trecînd apa Dunării, au descălecat la Turnul Severinului; alții în Țara Ungurească*), pre apa Oltului și pre apa Morășului și pre apa Tisei ajungînd și pînă la Maramurăș. 5

Iar cei ce au descălecat la Turnul Severinului s-au tins pre supt poalele muntelui pînă în apa Oltului; alții s-au pogorît pre Dunăre în jos. Și așa umplindu-se tot locul de ei, [au venit pînă în marginea Necopoei. 10

Atunce s-au ales dintr-înșii boiarii carii au fost de neam mare. 10
Și puseră banoveți un neam ce le zicea [Basarabi], să le fie lor cap (adecă mari bani) și-i așăzară întăi să le fie scaunul la Turnul Severinului, al doilea scaun s-au pogorît la Strehaia, al treilea scaun s-au pogorît la Craiova. Și așa fiind, multă vrême au trecut tot ei oblăduind acea parte de loc. 15

1 Istoria] Istorie K Rumînești] Rumănești A, Romănești K 1 — 2 Litopisețul Țării Rumînești din descălecătură de unde au venit Rumîni de s-au așezat în Țara Rumînească O 2 creștini] creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738 A 3 dintăi] întăi K dintăi izvodindu-se] izvodindu-să întăi A, dintăi pravoslavnic izvodindu-să C de rumîni] din Roma A, de rumîni CL, den romîni K, din rumîni O s-au despărțit] era despărțit K de la] din ACO, de L 4 miiazănoapte] amiazănoapte AO, miiazănoapte K Deci] și fiind lor căpetenie mare Traian și cu fiul său Siverle. Deci, A și O unii au descălecat AO 5 Săverinului K După Severinului ad. și au făcut acolo oraș și s-au numit Turnul Severinului, ce au făcut Sivelie împărat A alții] alții au descălecat O pre] pe A, trecînd O 6 Morășului] Mureșului ACL, Murășului O Tisei] Tichii C aglungînd K și om. AKL pînă om. O Maramurăș] Maramureș, A, Mareamureș C, Maramorăș K, Maramureș L, Maramorăș, supt munții leșăști O 7 cel] cea O tins] întins O 8 muntelui] munților CKLO pre] pe C, pă L, pre lîngă O jos] glos K 9 așa umplindu-se] au plinit A de ei] om. A, de dînșii K au] și au A în] la KO margina Necopol C Nicopoei ARLO 10 Atunce A L s-au] au A diutr-înșii] dintru (dentre K) dînșii AK boiarii] boeri mari A, boeri COV au fost] era O 11—12 banoveți... mari bani] numele de le zise Basarabi banoveți, adică ban mare A 12 mari bani] om. K, ban mare O și-l] și AKLO, și-l C au așăzat scaunul la Turnul Severinului A 13 pogorît] pus L s-au] și-au C, au K 14 Craiova L fiind om. AO au trecut multă vrême A, trecînd multă vrême O tot ei oblăduînd] și așa oblăduînd A, oblăduînd tot ei K, au lăcult stăpînînd tot ei O 15 de loc] de loc, an] AO A

*) Referindu-se la Transilvania cu orașele ei Brașov, Sibiu, Alba-Iullu, Făgăraș, Cluj, Timișoara, cronicarul o numește deseori „Țara Ungurească”. Locuitorii Transilvaniei, la rîndul lor, sînt adesea numiți în corpore „unguri”, fără a se face distincție între romîni, unguri, sași. Această denumire nu este întîlnită numai la autorul cronicii de față, ea este frecventă în cronicile din evul mediu al căror autori aveau în vedere, în primul rînd, nu poporul care constituia majoritatea populației, ci pe stăpînitorii politici și în general pe feudali.

1290

Iar cînd au fost la cursul anilor de la Adam 6798, fiind în Țara Ungurească un voevod ce l-au chemat Radul Negrul voevod, mare herțeg pre Almaș și pre Făgăraș, rădicat-s-au de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade: rumîni, papistași, sași, de tot féliul de oameni, pogorîndu-se pre apa Dîmboviții, început-au a face țară noao.

Întăi au făcut orașul ce-i zic Cîmpul Lung. Acolo au făcut și o biserică mare și frumoasă și înaltă. De acolo au dăscălecat la Argeș și iar au făcut oraș mare și ș-au pus scaunul de domnie făcînd curți de pîiatră și case domnești și o biserică mare și frumoasă.

Iar noroadele ce pogorîse cu dînsul, unii s-au dat pre supt podgorie ajungînd pînă în apa Siretului și pînă la Brăilă; iar alții s-au tîns în jos, preste tot locul, de au făcut orașă și sate pînă în marginea Dunării și pînă în Olt.

Atunce și Băsrăbeștii cu toată boerimea ce era mai nainte preste Olt, s-au sculat cu toții de au venit la Radul vodă, închinîndu-se să fie supt porunca lui și numai el să fie preste toți. De atunce s-au numit de-i zic Țara Rumînească, iar titulușul domnului s-au făcut precum arată mai jos: « V Hrista boga blagoveanom u blagocestivomu i Hristo liubivomu samoderjavnomu, Io Radul Negru voevod bojiu milosti gospodariu vseia zemli Ungrovlahiskii za planinski i ot Almaș i Fagăraș herțegu ». Acestea să tilcuesc pre limba rumînească: Întru Hristos dumnezeul cel bun credincios și cel bun de cinste și cel iubitor de Hristos și singur biruitor,

1 Înainte de iar introduce titlul Domnii Radului Negrul Vodă ce au descălicat Țara Rumînească K 6798]6798. Domnii Țării Rumânești din descălicătoare, de la domnul Radul Negru voevod. A, 6798, iar de la Hristos 1290 O 2 ce l-au chemat]anume K 3 Amlași AL și]i C După Făgăraș ad. în zilele lu Andreiaș craiu O cu²om. C 4 norod A Sași om. K de tot]și cam de tot K, și de tot LO 5 pogorînd AO pre]pă C au început O țară]străzi C noao C, noă L 6 ce-i zic] ce să chlamă A, ce-i zice L și om. L 7 și înaltă]și naltă A, om. O De acolo]și de acolo AKO 8 au pus AKO scaunul]scaun CK, și scaunul gînd]ajun V Siretiului KO și pînă la Brăilă om. O tîns]tîns O 12 preste] peste KCLO sate și orașe C marginea]apa O 14 Atunce]Atunce ACK, Atunci LO mai nainte]di mai nainte K, mai dinainte L, mai denainte. O preste]peste CKL, vremi peste O 15 Radul Negrul AK vodă]voevod A închinîndu-se]închinîndu-i-să L, de s-au închinat O 15-16 să fie supt porunca lui și numai el să fie preste toți]lul K, să fie supt porunca... preste toți stăpînitor L, ca să fie supt ascultare și porunca... să fie mai mare preste toti O 16 De atunce]De atunce (atunci CK)ACKO, și atunce L s-au numit]s-au început și s-au numit O 17 de-i zic]om. K, de-i zice L Țara Rumînească], Ungrovlahia O titlușul CO, titelușul K precum arată mai jos]precum arată în jos C, întru acesta chip O 18-20 Forma titulușului în limba slavă om. O 18 boga]vlat L blagoveanom]blagovniiu A, blagovearnimu L blagocestivomu]om. AC, i blagocistivi K i Hristo liubivomu]om. AC, Hristu liubivii K 19 samoderjavnomu]om. A, samoderjavni K Io]Ioan K Io Radul Negru voevod om. A gospodariu]gospodar AK, i gospodar L 20 vseia zemli]vsea zemlea AC, vsei zemli KL Ungrovlahiskii]Ungrovlahscoe A. Ungrovlahu K, Ungrovlashiea L zaplaninski]i ot Almaș]Almaș A i o Almaș K, i ot Amlaș L i ot Făgăraș C 21 tilcuesc]tîlmăcesc ACL, înțeleg K întru]într-un C 21-22 domnul dumnezeu bun credinciosul O 22 și cel bun de cinste om. O și cel iubitor de Hristos]de Hristos liubitoriu K, și liubitorul de Hristos O și³om. K

Io Radul voevod, cu mila lui Dumnezeu domn a toată Țara Ruminească dentru Ungurie dăscălecat și de la Almaș și Făgăraș herțeg. Acesta iaste titulușul domnilor de atunci începîndu-se pînă acum, precum adevărat să vede că iaste scris la toate hrisoavele țării.

Și într-acestaș chip tocmitu-ș-au Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era de turci împresurată. Și au domnit pînă la moarte, îngropîndu-l la biserică lui din Argeș. Și au domnit ani 24.

De aici să începe povestea altor domni, carii au venit pre urma Negrului vodă, precum arată mai jos.

Mihail vodă au domnit ani 19.

Dan vodă au domnit ani 23. Acesta au fost frate cu Mircea vodă bătrînul și l-au ucis Șușman vodă, domnul sîrbilor, cînd era cursul anilor de la Adam 6864.

Alexandru vodă au domnit ani 27.

Mircea voevod bătrînul. Acesta au avut mare războiu cu Baezet sultanul. Făcutu-s-au acel războiu pre apa Ialomișii. Biruit-au Mircea vodă pre turci și fără de număr au perit, trecînd Baezet Dunărea fără vad. Și alte multe războaie au avut cu turcii. Făcut-au și sfînta mănăstire den Coziia și sfînta mănăstire Cotmeana cînd era vîleatul 6891. Și au domnit Mircea vodă ani 29 și au murit în domnie și s-au îngropat la mănăstirea lui, la Coziia.

1 Io Radul voevod] Io Radul Negru voevod ACO, Ioan Radul Negru voevod K cu mila] din mila K 2 dentru] dintru ACKL Ungurie] unguri K dăscălecat] descălecat A. descălecat CL, descălecată KO de la] de O Amalaș L de Făgăraș O 3 iaste] este AL titulușul] titulușu AC, titulușul K, titulușul O Înainte de domnilor ad. tuturor AKO, al (a L) tuturor CL atunce] atunci ACK, atuncea L pînă] pînă ACKLO acum] acumu K, acumu L 4 adevărat să vede] să vede adevărat AC, să vede O iaste] este AL la] în K 5 Și om. K într-acesta CKO, într-acest L voevod O După țara ad. foarte bine O 6 moarte] moarte ani 24 C, ani 24 O 6-7 îngropîndu-l] și au murit la leatul 6823 și l-au îngropat O 7 din] de la A, în K, la O Și au domnit ani 24] om. CO, domnit-au (domnind L) ani 24 KL 8-9 De aici să scrie pentru alți domni ce au fost în urmă după Radul Negru vodă K, om. titlul și introduce anexa 1 O 8 pre urma] în (pă C) urma AC 9 mai jos arată L 10 voevod CKLO După ani 19 introduce anexa 2 O 11 voevod CKL ani 23] ani 25 A 11-13 Dan vodă ... de la Adam 6864] Io Dan voevod, din neamul bășărăbesc, au venit domn la leatul 6842. Acesta au fost frate cu Mircea voevod bătrînul și au avut mare război cu Mășcan voevod, din neamul sîrbilor. Și au perit Dan voevod la leat 6864 și au domnit ani 23 O 11 cu Mircea vodă] Dan Mihail cu Mircea vodă C, Mircea vodă K 12 sîrbilor] sîrbesc K 12-13 cînd era cursul anilor] în anii K de la Adam om. A 14 Înainte de Alexandru vodă introduce anexa 3 O Io Alexandru voevod O După ani 27 ad. Atuncea (Atunci K) și turcii au venit de la Calipoli, trecînd marea și mai departe anexa 4 AK, anexa 5 O După trei ani a domni lui Alexandru vodă, la leatu (în anii K) 6867 au descălecat Dragoș (Draguș A) vodă în (om. în K) Țara Moldovii AK 15 Mircea voevod] Mircea vodă AK, Io Mircea voevod O După bătrînul ad. au domnit ani 29. Acesta au făcut sfînta mănăstire din Cozia la leatul 6891 O Acesta] și O 15-16 Baezet sultanul] Balzit belu ot (din C, de la KO) Nicopoe (Nicopola CL) CKLOV 16 acel] acest KL pre] pe LO După Ialomișii ad. și la Cralova au mai avut și alt război tot cu acest sultan A Biruit-au] Și au biruit O 17 pe CL fără de] fără CKL și fără de număr au perit om. O trecînd] și au trecut O Baezet] Balzit bel CKOV, Balzit belu L fără] fără de ACO 18 multe om. C Și alte ... cu Turcii] Și au făcut și alte războaie multe cu Turcii O 18-19 și sfînta mănăstire den Coziia om. LO 19 den] din AC, de să cheamă K și sfînta mănăstire Cotmeana om. AKO cînd era vîleatul 6891] cînd era cursul anilor 6891 A, în anul 6891 K, om. O 20 s-au] au L 19-21 Și au domnit ... la Coziia] Și au domnit ani 29 AK, și au murit în domnie la leatul 6912 O 21 După Coziia ad. la leatul 6920 C și mai departe anexa 6 O

- ✓ Vlad vodă Tăpeș. Acesta au făcut cetatea de la Poenari și au făcut
sfința mănăstire ot Sneagov. Mai făcut-au un lucru cu orășanii den
Tirgoviște, pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului
vodă. Când au fost în ziua Paștilor, fiind toți orășanii la ospete, iar cei
5 tineri la hore, așa fără veste pre toți i-au cuprins. Deci cîți au fost oameni
mari, bătrîni, pre toți i-au înțepat de au ocolit cu ei tot tirgul, iar cîți
au fost tineri cu nevestele lor și cu fete mari, așa cum au fost împodobii
în ziua Paștilor, pre toți i-au dus la Poenari de au tot lucrat la cetate,
pînă s-au spart toate hainele duple ei și au rămas toți dezvăscuți în pieile
10 goale. Pentru aceia i-au scos nume Tăpeluș. Domnit-au ani 15.
- 30 ✓ Vădislav voevod bătrînul au venit domn cînd | au fost cursul anilor
de la Adam 6935. Acesta au făcut bisărica domnească den Tirșor. Și au
perit de sabie, în mijlocul Tirșorului. Și au domnit ani 18.
- ✓ Radul vodă cel Frumos, acesta au făcut mănăstrea ot Tinganul.
15 Și au domnit ani 15.
- ✓ Laiotă Basarab vodă cel bătrîn, care au închinat țara turcilor,
domnit-au ani 17. Avut-au mare războiu la Rîmnicul Sărat.
- ✓ După el au domnit Tăpeluș vodă; și au avut războiu la Rîmnicul
Sărat cu bătrînul Ștefan vodă den țara Moldovei. Atunce în oaste au

- 20 1 Vlad|Vladul L, lo Vlad O voevod CLO Tăpeș|Tăpeluș K, Tăpeșul O făcut|fost C 2 ot
Sneagov|Snagovul AK, din Sneagov C, ot Znagov L, din Sinagov O Mai om. O un lucru
cu orășanii|și orășenilor O den|din AKLO 3 După Tirgoviște ad. mare pedeapsă O vină|vină
O al|a K, a lui O Vlad O 4 Cînd au fost .. Paștilor|Cînd (Decl cînd O) au fost
(era K) în zloa (Intr-o dzi K) de Paști (Paște LO) KLO oște|ospăt K, oaspeți O
25 5 hore|o horă C, hori KL fără|fără de A pre toți fără de veste O 6 și bătrîni O înțepat
de au ... tirgul|înțepat pen preglurul tirgului de au ocolit tirgul K cu el tot
om. AO Tirgul|Tirgoviște O 8 ziua|dzua K de Paști KO pre toți|așa K, pă toți L totom. AK
9 au spart O duple ei|depre dinși K, lor de pe el O dezvăscuți|desvănui V, dăzvăliți AC,
om. KO, despuleți L In|cu KO piele CL 10 acela|aceasta O l-au scos|l-au scos A, l-au pus
30 KO numele AC, poreclă O Tăpeșul O După Tăpeluș ad. Da-va seama înaintea lui Dumnezeu
AK Și au domnit AKO 11 Vădislav|Vlădislav A, lo Vădislav O voevod|vodă A, om. K
bătrînul om. L au fost|era O 12 de la Adam om. AKO 6935|6933 A bisărica|mănăstire K
cea domnească O Tirșor|Tirșor K, Tirgoviște L, Tirgușor O 12—13 Și au perit ... ani
35 Vădislav vodă de sabie în mijlocul Tirgușorului O În continuarea r. 13 ad. anexa 7 O Tirșo-
rului|Tirgușorului KLO 14 Radul vodă|lo Radul voevod O După Frumos ad. Acesta au venit
domn cînd au fost cursul anilor 6953 (în anii 6983 K) AK ot|de la AK, din C 15 După ani
15 ad. În zilele acestuia au luat turcii Tarigradul cînd au fost (era K) cursul anilor 6961,
Intr-o marți, maiu 29 (Intr-o marți, maiu 29 om. K) AK, și au perit la leatul 6968 O În continuare
40 ad. anezele 8 O⁸ și 9 O 16 Lalută K, Lalot L, lo Lalotă O Basarab vodă|vodă (voevod CL)
Basarab ACL, Basarabă voevod O cel bătrîn, care|cel bătrîn. Acesta (carele K) AK, cel bătrîn
au domnit ani 18. Acesta O țara|Țara Rumânească CO După turcilor ad. În zilele acestui
domn au venit sultan Baiazit, al optulea, din neamul lui Osman, cu mulțime de oști asupra
țării Moldovii și au luat Cetate Albă ce era parte de Țara Rumânească și au robii țara Moldovei
45 foarte rău și s-au întors la Tarigrad cu mulțime de robi și de roabe O 17 domnit-au|au domnit AK,
și au domnit L, om. O ani 17|ani 15 L, om. O Avut-au ... R-Sărat om. AKO După R.-Sărat
ad. anexa 10 C 18 După el|și după el C. După el (acesta K), cînd au fost (în K) cursul
anilor 6985 AK au domnit|au venit domn AK După el .. războiu|lo Vladul voevod
Tăpăluș au domnit luni 9 și au avut mare război O După Tăpeluș vodă repedă Tăpăluș vodă
50 au domnit după Lalot vodă L 18—19 la R.-Sărat om. AK 19 den țara Moldovei|al Moldovei
la R.-Sărat O Atunce LO în oaste om. O

perit și Țepeluș vodă și au fost izbînda lui Ștefan vodă. Și au șaznt aicea în țară de au domnit ani 16.

Radul vodă cel Mare, acesta au făcut mănăstirea din Dial și au domnit ani 15.

În zilele acestuia să întimplase de scosese den scaun Amira împă-
ratul pre sfîntul Nifon patriiarhul Țarigradului și-l trimesese la închisoare
la Odriiu. De a căruia sfîntă bună viață eșind vîstea în toate părțile,
s-au auzit și în Țara Rumînească, și au înțeles și domnul Radul vodă de
bărbățiile cele sufletești ale sfîntului și au trimis cu rugăminte la acest sfînt
părinte ca să vie în țara lui, că-l pohtește țara. Iar sfîntul i-au dat răspuns
zicînd : Măria ta, însuși vezi goana și închisoarea mea, care iaste de la
vrăjmașii cei văzuți ai lui dumnezeu. Dar cum voi veni în țara ta ? Iar
domnul iar i-au trimis cuvînt zicîndu-i : Nu purta grijă de aceasta, că
grija mea iaste. Iar sfîntul patriiarh i-au dat răspuns zicînd : Cum știi,
așa fă. Și îndată au trimis Radul vodă la împărăție de au cerșut pre acest
păstoriu mare și nu-i fu peste voe, ci i se împlu voia de la împărăție și
de grab trimise de aduse pre sfîntul în țara sa și-i dăde toate pre mină
zicînd : Eu să domnesc, iar tu să ne îndreptezi și să ne înveți legea lui
dumnezeu și să ne fii tată și păstoriu mie și tuturor oamenilor și solitor
la dumnezeu. Iar el află turma neplecată și neascultătoare și bisERICA 20

1 și 1 om. AO vodă] om. L vodă și oastea cu totui O lui] la K vodă] voevod O După
vodă ad. Și au domnit Țepeluș (Țăpăluș K) vodă ani 3 (om. 3 K) AK Și au șazut] Iar
Ștefan vodă au șazut AK, Io Ștefan voevod bătrînul au șazut în scaun la leatul 6986 O
2 aicea] aici ACK, om. O în țară om. O de au domnit] domn și au domnit A,
domn K, și au domnit O După ani 16 ad. Acesta au făcut o bescarică la Rimnicul Sărat. O 25
Între r. 2 și r. 3 ad. Vlad vodă Călugărul au domnit ani 3. Și cînd s-au pus (așăzat K)
domn au fost cursul anilor (în anii K) 7001. Și au murit cum scrie létopisețul slovenesc. Și după
el (După acesta K) au stătut (vinut K) domn AK 3 Radul vodă cel Mare] cînd au fost cursul
anilor 7004, Radul vodă cel mare A, Io Radul voevod cel mare, feciorul Vladului voevod au
luat domnie la leatul 7002 O După Mare od. În anii 7004 K din Dial] din Deal, de la Tirgoviște 30
AK, Dealului lîngă Tirgoviște, foarte frumoasă, tot de piatră cloplită, cu multă cheltuială O
3—4 și au domnit ani 15] om. AK, și au domnit ani 15 și au murit și s-au îngropat în mănăstire
Dealului care este făcută de dînsul O 4 Începînd cu r. 5 pînă la p. 14 r. 16 ultimele cuvinte
fiînd fericitul Nifon om. O 5—11 În zilele acestuia ... răspuns zicînd : Măria] și au adus și
pă (pre K) sfîntul (sfete K) Nifon aici în țară. Că fiînd patriiarh la Țarigrad, multe nevoi și 35
închisori au pătîit de păgîni. Că (că om. K) încă fiînd sfîntul (ad. Nifon K) la închisoare, rugat
(ruga-l K) fiînd (foarte K) tare ca (ca om. K) să vie aici (aicea K) în țară, iar sfîntul zise
către domn : Măria AK 5 zilele C acestuia] acestui domn (domn om. C) CL den] din CL
6 pre] spre C, pe L trimisăse C 7 Odrli C a căruia bună și sfîntă L 7 și bună C eșind] fiînd C
vîstea] vîstea CL 8 înțăles C 10 vie] fiile C pohtește CL 11 însuși] însuși ACL care] 40
care K iaste] este AC, ese L dela] de AK 12 vrăjmașul C cei văzuți ai om. C văzuți] adevărați
AKL ai] la K 13 i-au] iar i-au CL 14 i-au dat răspuns zicînd] zise AK răspuns] răspunsul C,
cuvînt L zicînd] zicîndu-i L 15 așa om. AK au trimis] trimise AK de au] și au L au cerșut]
cerșu A pre] pe L 16 păstoriu] păstor ACKL și nu-i fu peste voe om. K fu peste voe] fu
voia C preste A ci] să] și să K împlu] plini K, umplu L 17 trimiseră de aduseră C dăde] 45
dăde ACL pre] prin C 18 zicîndu-i L Eu] leu K iar] iară K să ne îndreptezi] să ne fii în-
dreptător A îndreptezi K 19 dumnăzău K păstor ACL mie] mie C tuturor] tutulor C,
tuturora K oaminilor K solitar V, solitor A, solitoriu K 20 dumnăzău K neplecată] plecată K

izvrătită și cu obiceiuri rele și nesocotite. Și chemă pre toți egumenii
 de la toate mănăstirile Țării Muntenesti și tot clirosul bisericii și făcu
 10 săbor mare dinpreună cu domnul și cu toți boiarii, cu | preoții și cu mirénii
 și îndată slobozi izvoară de învățătură limpede și necurmată și le spunea
 5 den sfinta scriptură și învăța pre toți și-i adăpa cu apa milei, credinței
 oei adevărate. Grăia-le de pravilă și de lege, de tocmitrea bisericii și de
 dumnezeieștile slujbe, de domnie și de boerii și de mănăstiri și de biserică
 și de alte rinduri de toate. Și tocmi toate obiceiurile pe pravilă și pe
 tocmélele sfinților apostoli. Décii hirotoni și 2 episcopi și le dède și
 10 eparhii cu hotară, care citu va birui, și-i învăță pentru cum vor purta
 grija și vor paște oile care le sînt date în seamă, ca să să îndrepteze
 toată țara aceia de acei 3 arhierii. Iar domnului îi zise : Ție, doamne,
 și să cade să îndreptezi pre cei strimbi cu judecată tare și îngrozită și
 dreaptă, după cuvîntul lui dumnezeu, care zise cătră Moisi îngăduitoriul
 15 său și cătră toți feciorii lui Israil grăind : Iată, v-am dat légea mea și
 judecata și îndreptarea în mîinile voastre. Nu fățări nici a mic, nici a
 mare, nici a văduvă, nici a vinetic |, nici pre sărac să nu miluești cu
 judecata, nici celui bogat să fățărești, că judecata iaste a lui dumnezeu,
 iar în sfinta evanghelie zice : Nu judecați în fățarie, ci judecați în dreptate.
 20 Și iar au mai zis dumnezeu lui Moisi și feciorilor lui Israil grăind : De veți
 umbla după poruncile méle și veți păzi légea mea și o veți face, vă voi
 da roao în vrémea ei și pămîntul va da sămănătura sa și pomii vor da

mentala la lea

- 1 Izvrătită]izvrită AK, izvretită C obiceiuri rele AC chleimă A 1—3 egumenii
 de la toate mănăstirile Țării Muntenesti și tot clirosul bisericii și făcu săbor mare dinpreună cu
 25 domnul și cu toți om. AK 2 Muntenesti]Rumînesci C bisericii]bisericesc CL 3 săbor]
 sobor CL boerii ACL, bolarii K cu preoții]preoți K și om. A cu om. K mirénii
 mirreni AL, mirni K 4 izvoară]izvor ACK învățătură L și om. A necurmată]
 necurmat C, necurmăte L 5 din AL și]și-l A pre]pă L milei]mili KL
 credinței]om. AK, credință C 6 Grăia-le]Grăia C, Grăi ei K de]din AC, den K de]și
 30 de AC tocmire K biserică A 7 dumnăzăștile K domnie]domni AK boerii]boeri L
 și om. AKL de mănăstiri]milostivire AK biserică A 8 de om. A rinduri]rindueli L
 tocm]sau tocmi K obiceiurile]bisericile AK, obiceiurile CL pe]pre C pelpă A 9 toc-
 mélele]toemelle ACL Décii]Deci A, deci C hirotoni]și au hirotonit K, hirotonisi L
 dède]dete ACL și om. AK 10 hotară]hotar CK careină A birui]linea C și-i]și CKL
 35 pentru om. AK 11 grije K oile]turma K sînt date]laste dată K în]pre K seamă]sumă C.
 samă K ea]pentru K să se C îndrepteze]îndrepteze A, îndreptează K 12 acela]această L
 acele]ei A iară K domnului]domnul C Ție]Ție C 13 om. CKL pre]om. A, pe L
 judecata K 14 dreaptă K dune L dumnăzău K care]ce au K, carele L zise]
 40 zice AL, zis K cătră]lui A, către L Moisi]noi C, Moisei K îngăduitoriului AK 15 către A
 feciorii]fii K Israil]Israil L légea]legea A, lége K 16 judecata]giudeț K îndreptarea]
 dreptarea C, dreptate K mîinile]mîinele A, mîine K Nu fățări]Cu fățării C fățări
 nici]fățarnici K nici]nice K 17 văduvă]văduvi C, văduve K nici a]nice a K vnetic]
 venetic A, strîn K nu om. AK 18 judecata]giudetul tău K nice K bogat]sărac AK
 45 să nu fățărești C laste]este A a lui d-zeu este L dumnăzău K 19 iară K în om. K
 20 zis]zise K dumnăzău K Moise C feciorilor]fii lor K Israil]Izdrail C, Israil L
 21 după]în K poronelle K méle]mele K legea A o ve]lo viți K 21—22 vă voi da]da-vă
 voi K 22 roao]voa L vrémea A pămînt V sămănătura]roada C și om. AK vor]va L

roada sa și veți mânca în săturare și veți fi întăriți în țara voastră și voi
da pace țării voastre și nu veți fi fricoși, și oști și războaie nu vor trece
prin țara voastră, și veți goni vrăjmașii voștri și vor cădea vrăjmașii
voștri înaintea voastră; și 5 de ai voștri vor goni pre 100, iar 100 pre
întunerece, și voi căuta spre voi și vă voi blagoslovi și vă voi înmulți
și vă voi umplea și voi pune legea mea cu voi, și veți mânca cele vechi
și bucatele voastre să vor impresura cele vechi de cele noao și voi umbla
cu voi și voi îmi veți fi oamenii, iar eu voi fi voao dumnezeu. Iar de nu
mă veți asculta, nici nu veți face poruncile mele, ci vă veți lepăda de
dîsele și nu veți păzi legea mea toată, eu vă voi face voao așa, că
voi aduce pre voi pustiire, și semințele voastre în zadar le veți sămăna
și ostenițele voastre le vor mânca vrăjmașii voștri și vă vor goni dușmanii
voștri și veți fugi nefiind goniți de nimenea, și țăriia voastră va fi în
dășărt, și voi trimite pre voi hieri sălbatece și pre țara voastră și vor
mânca dobitoacele voastre și pre voi vă voi imputina, și țara voastră
va fi pustie; și deacă vă veți dăzlipi de mine și eu mă voi depărta de
la voi. Așa grăiește domnul sfîntul lui Israil. Acestea și altele multe învă-
țături den sfintele scripturi îi învăța; și încă mai zicea: Beția și curvia
cu totul să să lepede și să să dăzrădăcineze de la voi. Că s-au zis cu apos-
tolul: Nunta iaste curată și pat nespurcat, iar curvarilor și preacurvarilor
va judeca dumnezeu. Pentru curvie să inecă lumea cea dintâi, iar mai
apoi și Sodomul cu 5 orașe să prăpădiră și arseră cu foc și cu piatră
pucioasă pentru sodomiia (adecă curvia cu parte bărbătească) că acolo

1 săturare|sațiu K volu|vor A 2 și oști și|și orice L vor|va A trece|trece A,
trezi C 3 După voastră ad. și voi da pace țării voastre K 4 și 5|și 3 A pre¹om. A, 25
o C 5 întunerece|întunerece AL, întunerece C volu|vor L vă volu¹|volu K 6 umplea|
împlea K legea C cele C 7 bucatele voastre|bișugul vostru K să vor|să va K
să vor impresura|să vor înmulți și să vor impresura A cele^{1,2}|cele A cele vechi
de cele|cel vechi de cel K noao|noao C, nou K, nuoă L 7—8 și voi umbla cu voi
om. V înbla K 8 imi|în veci K oamenii|mie oamenii C, nărod mie K, oameni L 30
iar eu|iar ieu K, și eu L voi fi|vă volu fi KL voao|voao C, om. K, voă L
9 mă om. A nu om. ACK mele A ci|și K 10 dîsele|dășile C, dîsăle K
toată om. A vă om. A așa (așea K) voao AK voao|voao C, voă L 11 pre voi|om. A, spre
voi K semințele|sămânțele C, sămînțele K le veți|le (să K) vorCK semăna L 12 ostenițele|
ostineale K, ostenele L vă vor|vor K goni|conl L 12—13 dușmanii voștri|pre voi 35
vrăjmașii voștri K 13 nimenea|nimic A, nime K țăriia|țăriia AL 14 dășărt|deșert K, deșărt L
pre voi|spre voi K hieri|hilară A, hearăle C, iară K, heri L sălbatece|sălbateți C, sălba|
tecă K 15 dobitoacele L imputina K 16 va fi pustie|volu pustii AK pustile C deacăt-
dacă ACL, de K dăzlipi|dezlipi AK, deslpi CL depărta om. V 17 grăiește|grăiaște
K, grăește L sfîntul lui|sfîntului L Israil|Israil C, Izrail K, Istrail L altele|alte AK 40
18 den|din AK mal|li mai K zicea|zicia L Beția|Beții K, om. L curvia|curvii K
19 să să|să-s A, să le K, să se L lepede AK dăzrădăcinează|dezrădăcineze AL, dezrădăcineză K
19—20 cu apostolul om. AK Nunta|că nunta AK iaste|este AL patul AL iar|iare K
curvarilor și om. C curvarilor și preacurvarilor|curvarii A, curvarii și prea-
curvarii K 21 va judeca|gludeca-l-va K Pentru|Că pentru AK curvie|curvia A, curvile C, 45
curvii K să inecă|să potopi AK 22 și om. K 5 orașe|cu oraș K orașă L arslă C și cu
piatră|de iarbă K 23 sodomiia|sodomii K, sodomie L adecă curvia|adică curvia A, adecă că el
curvia C, adecă curvii K, adecă căci curvia LV cu parte bărbătească|cu bărbat A, bărbat
cu bărbat K

să arată capul spurcăciunii cei mai mari. Deci, fraților, fugiți de curvie și de toată necurăție, cum zice Pavel, și umblați după curăție, ca să vedeți pre dumnezeu. Acestea, zic voao, să le păziți deacă. vă iaste voia să moșteniți împărăția cea cercască.

- 5 Iar pizmașul diavolul văzind învățături folositoare de suflet ca aceste, nu putu răbda, ci făcea multe meșteșuguri și hicleșuguri ca să gonească pre fericitul Nifon din Țara Panoniei, cum și făcu în chip ca acesta, o, vai și amar, că-i zise Radul voadă dimpreună cu boiarii : Pasă și cei din țara noastră, că viața și traiul și învățăturile tale noi nu le putem
- 10 răbda, că strici obiceiurile noastre. Iar sfântul Nifon deaca auzi așa niște cuvinte nebune și turburate ca acestea, să miră și zise : Nu așa, doamne, nu așa, ci te îndreptează după legea lui dumnezeu și pre tine și pre boiari, ca nu cumva să porniți și să aduceți mîniia lui dumnezeu asupra voastră și a țării voastre, că vă zic că pentru fărdelegile voastre
- 15 curînd va să se sloboază spre voi, iar mie nimic | nu-mi iaste de aceia ce ziceți voi, că puterea și tăria mea iaste légia: Ci făr de rușine și făr dă fățarie grăesc înaintea mării tale și boiarilor tuturor. Că pre soru-ta, care o ai măritat duple Bogdan, făr de lege, avînd el muiare cu lege și o au lăsat făr de nici o vină și au luat pre soru-ta, el iaste curva-
- 20 riu și soru-ta ca o precurvă. Ce-i desparță și dă bărbatului iar muiarea sa și potolește mîniia lui dumnezeu mai nainte, pînă nu să pornéște pre voi.

- 1 capul om. AK spurcăciunii cel|spurcăciunea cea AK mare A Deci|De aceia A curvie|curvie A, curvii K 2 necurăția CKL și de toată necurăție, cum zice Pavel| cum zice Pavel și de toată necurăția A cum zice Pavel om. K Pavel apostolu L umblați|
- 25 imblați K după|dupre L curăție|curație C, curății K 3 dumnăzau K Acestea K zic voao|zic voao C, vă zic voă L să le|să L deacă|daca CL, de K vă iaste voia|veți AK laste|este L 4 cea cerească|ceriului AK 5 pismașul C diavolul|diavolul A, diavol L văzind A învățatură K 6 aceste|acestea A, aceasta K nu putu|mi putea C, n-au putut K răbda|să rabde AK c|ce K făcea|au făcut K meșteșuguri K hicleșuguri|vicleșuguri
- 30 ACL, viclenii K 7 pre|pă A, pe L fericitul|sfîntul A, om. K Țara Panonie|Țara Rumînească (Romînească K) AK, țara pronie V și făcu|și fu A, au și făcut K 7-8 în chip ca acesta|într-acestaș (într-acesta K) chip AK 8 o, vai|oh, vai A, ah, vai K că-i| că C domnul Radul A dimpreună|dinpreună ACL, înpreună K boiarii|boerii ACL Pasă|Pas A, să mergi K 9 și cși|și să leși K viața AK 10 răbda|suferi K că|și AK obleeaiurile|obiceiurile ACL, obiceiale K Nifon om. L dacă CKL așa om. AK 11 turba-te AKL să miră|s-au mirat K zise|au zis K 12 ci te|ci A, zic C, ci K îndreptează K legea A dumnăzau K 13-13 și pre tine și pre boiari|pre boiari și pre tine (nime A) AK 13 boiari|boerii tăi C, boeri L să porniți și să aduceți|să aduceți și să porniți AK dumnăzau K 14 asupra voastră|spre voi V a țării voastre|spre țara voastră V că vă zic călcă văz că CLV
- 40 pentru om. C fărdelegile K 15 să se|să o A, să să CL, să K sloboază|slobozească AK spre| pre C, pă L După voi ad. urgia sa K mie|miei C nimic|nimică K, nimica L laste|este AL, este C 16 ce ziceți voi om. AK puterea|virtutea A, virtute K și tăria|și tărie K, om. L mea om. AK este legea AL Ci făr|Ce fără K 16-17 și făr de fățarie om. AK 17 boiarilor tuturor boerilor (boiarilor K) AK boerilor L tutulor C Că|și L 18 duple Bogdan, făr de lege|făr de (fără K) lege si o ai dat după Bogdan AK el|iei K muiare| muere ACL 19 și o au lăsat făr de nici o vină|și făr de (careia fără K) nici o vină| au lăsat AK lăsat|lăsat-o L făr de|fără L luat|luat L el|iei K laste|este AL parți A, ci să-i desparți CL desparți K 20-21 dă bărbatului iar muiarea sa idă muerea
- 50 (muiarea K) bărbatului-și și AK muerea CL 21 și potolește|ca să potolești K dumnă-zău K nainte|înainte C să pornéște|va veni A, vine K pre voi|asupra voastră C, spre voi K

Iar aceste cuvinte foarte ațîțară și mîniară inima domnului. Și îndată goni pre sfîntul den naintea sa și porunci să nu-l mai bage nimeni în seamă, nici să-l socotească, nici să-l cinstească. Iar dumnezeiescul Nifon nimic nu băga în seamă, nici grijă de aceia, ci-și punea nădejdea pre dumnezeu, după cum zice proorocul: Nu vă nădăjduiți pre domni, nici pre fiii omenești. Dumnezeu trimise corbul de hrănea pe Ilie prooroc; așijderea păzi cu bucate și pre Daniil proorocul cu Avvacum. În chip ca acesta păzi și pre acesta, cu un fecior de boiar ce-l chiema Neagoe, care era mai mare preste vînători. Și așa făcu și dumnezeu din cele amare 7
dului și din cele pizmașă cu prietnicie. Că aducea bucate de hrana sfîntului și aiave și într-ascuns, cu îndemnarea lui dumnezeu, fără de nici o tîmîre. Iar fericitul Nifon îl întărea cu rugile sale, ca să să crească și să să înalțe în toate faptele cele bune și să să rădice în noroc bun și să fie plăcut înaintea lui dumnezeu și a oamenilor, cum mai apoi, cu rugăciunea sfîinții sale, să umplură amîndoa. 10

Iar Radul vodă tot ținea pizmă pre sfînt și nu putea folosi nimic nici cu frica, nici cu alte amăgele, pînă iar să plecă el sfîntului cu smerenie și-l chemă în taină și-i zise aceste cuvinte amăgitoare zicînd: Părinte, iartă-ne sfîinția ta și aibi și sfîinția ta ertăciune de la noi. Și să-ți dăm 20
avuție cîtă îți va trebui și să n-aibi părere rea nici pre mine, nici pre

1 Iar]și AK După cuvînt ad. deaca le grăi A ațîțară C inima C 1-2 îndată]acl-
lași A, aciș K 2 den]din ACL dinaîntea K să]lui AK porunci]au poroncî K 2-3 să
nu-l ... în seamă]ca (ca om. A) să nu mai fie de nimeni (nimenea A) băgat în seamă
(sămă K) AK 3 nici]nice K cînstî, nici (nice K) socotî AK Iară K dumnezeiescul
dumnezeescul ACL, dumnăzescul K 4 nimic]nimică K, nimica L samă CK grijă de 25
aceia]grijia AK, grija (grijia C) de aceia CL ci-și]ci-ș C nădejdea]toată nădejdea A,
nădejdea K 5 pre]spre CK dumnăzau K nădăjduiți]nădăjduiți AL, nedejduiți K
pre]spre AKL domni]domn A, domnul C 6 omenești]oamenilor C Dumnăzau K cor-
bul]pre corbul AK hrănea]hrăni A, hrănia C, au hrăni C pe]pre AKL Ilie prooroc]
prooroc Ilie A, Ilie prooroc L 7 păzi]hrăni L bucate]hrană AK și om. C pre]pă CL 30
proorocul cu]proroc cu proroc (prorocul K) AK cu om. C 7-8 în chip cu acesta]într-aces-
taș chip A, așa în intr-această chip K, într-acest chip L 8 păzî]au păzit K pre]pă L
cu un]Că un AK fecior]volnic AK de boiar]om. AK, de boer CL 8-9 ce-l
chiema Neagoe, ... preste vînători]care (ce K) era mai mare preste vînători, pre care îl
chiema (pre ... chiema = anume K) Neagoe AK 9 Și]că AK șlom. AKL 10 piz- 35
mașe CK prietnicie]prieteni A, prietenile C, prietini K, prietenie L hrana]hrănia C
sfîntului]pre sfîntul C 11 alave]de față A, aveau CL într-ascuns]în taină K 11-12 cu
îndemnarea ... tîmîre]fără de nici o tîmîre cu (grije dintru K) îndemnarea lui d-zeu (dumnăzau
K) AK fără nici L 12 tîmîre]fără de nici o tîmîre cu (grije dintru K) îndemnarea lui d-zeu (dumnăzau
K) AK 12-13 să să]să-l C, să L 13 înalțe]înnață K cele]cele A să 40
să]să CL rădice]ridice C năroc K fle]file C 14 plăcut]plecat C înaintea CK dum-
năzau K 14-15 rugăciunea sfîinții sale]rugăciunile (rugile K) sfîntului AK 15 umplu-
ră]primiră K amîndoa]amîndoo A, amîndoa C 16 Radul]domnul Radul AK ținea]ațî-
nea C pizmă]pizmă neschimbată CL pre sint]pre sfîntul nelncetat AK, pre (pă L) sfîntul CL
nu putea om. K folosi nimic]nimică nu folosi K nimica L 17 amăge]L să plecă] 45
s-au plecat K el om. AK smerenie L 18 și-l chemă om. AK și-l zise în taină AK zisă C
aceste om. AK amăgitoare ca acestea K zicînd]grăind AK, grăind (zicîndu-l C) așa CL
Părinte]om. A, Părinte sfînte K 19 sfîinția ta om. AK și să albi sfîinția L și albi ... de la
noi]și să fii ertat AK După dăm ad. de la noi AK 20 avuție]javuție C, avere K cîtă]cît
fîi AL, cîtă-ți K și om. AC păreare K să n-aibi părere rea nici pre mine, nici pre bolari 50
(bolari de la p. 10,) om. A mine]nimini C

boiari. Și pentru însurarea lui Bogdan încă nu te mai amesteca, că el au
 luat blagoslovenie de la alți sfinți arhieriei. Iar tu pasă cu pace ori unde
 vei vrea și roagă pre dumnezeu pentru mine. Și unde vei lăcui, eu tot voi
 70 purta grija pentru hrana ta | și ce-ți va trebui tot voi trimite. Atuncea
 5 sfântul răspunse cu îndrăzneală și ca unui om prost, îi zise : Radule, Radule,
 tu și priiatenii tăi cu multe rugăciuni m-ați plecat de m-ați adus în țara
 voastră și m-ați pus să vă învăț legea lui dumnezeu. Deci de v-am învă-
 țat ceva rău și fără de lege, spuneți voi și mărturisiți fărădelegile mele,
 iar de faceți voi fără de lege, cum și la arătare și aiave vă vedeți și vă arată
 10 faptele voastre, căci mă goniți fără dreptate din țara voastră, căci v-am
 spus adevărul. Oi eu însă mă voi duce, după cuvântul vostru, iar
 voi rămâneți în păcatul vostru și pre mine iar veți să mă căutați în vremea
 care nu mă veți afla, ci veți să muriți în păcatul vostru și nu va să fie
 cine să vă ajute într-acéia vreme. Și deaca zise așa, eși din țară și
 15 veni în locul care-i porunci dumnezeu, cum și lui Avraam acela în Eliu.
 Iar acesta iar trecu prin Machedoniia și pren Thetuliia și mersese în sfântul
 munte care să chiamă Athon, ca să să petreacă acolo, în locul carele
 8 iaste făgăduit călugărilor. | Și cum mersese, îndată să prinse de lăcaș în
 sfînta și mare mănăstire a Vatopedului. Și cei ce dorea căștigară și dobîn-
 20 diră pre cel jeluit și să bucurară și mulțumiră lui dumnezeu pentru
 acel lucru. Și deaca auziră, mergea toți dentru acel sfînt munte la dinsul
 cu osîrdie, ca la un izvor curător de viață, de la care toți își meștea băutură

1 boiar|boeri CL încă om. AK amesteca nimica AK 1—2 au luat|mal are C au luat
 blagoslovenie|s-au blagoslovit AK 2 sfinți om. AK pasă|să mergi K 3 dum-
 25 năzău K Și unde|iar tu unde AK eu om. AK 4 purta|avea AK pentru hrana
 ta|și (și om. K) pentru tine și pentru hrana ta AK și|de AK tot volu|ți volu A,
 eu tot îți volu C, tot îți volu L tot volu trimite|trimite-ți-volu K Atuncea|
 iar AK 5 au răspuns K îndrăzneală|îndrăznire și grâl K și ca unui|și-l grâl ca unui A
 |și A, și-l K zise|zicea K 6 tu și|tu și cu AK priiateni|prietenii AL, priiatinii K
 30 plecat|apucat K 7 să vă învăț|legea|învățător legii A, învățătorul de legea K dumnăzău K
 8 voi om. AK mele A 9 fără de lege A alave|avee AL, alavea C vă vedeți|vă vădiți K
 10 faptele voastre vă arată AK fără|fără de A căl|căci că A 11 Ci om. AK eu
 însă|însă eu AK iară K 11—12 iar voi rămâneți în păcatul vostru om. C 12 păcatul|
 păcatele K și|ci C pre|pe A, pă L iar|om. AK, iară C 12 vremea care|vremea aceea cînd A,
 35 vremea cea cînd K 13 ci|și AKL îile C 13—14 și nu va să fie ... vreme|și într-aceia
 (întru aceea K) vreme nu va să fie (fi K) cine să vă ajute (ajuta K) AK 14 întru acea vreme
 (vreme L) CL deaca|daca AL, dacă CK zise|au zis K eși|au eși K țară|țara lor AK,
 țară afară L 15 veni|au venit K locul|locuri L care-l|cari-l C, unde-l K, care îl L poruncise K
 40 dumnăzău K cum și ca și A, precum și K Eliu|Eleu AC, om. K 16 Machedoniia C
 iar prin Machedoniia (Machedoni K) și prin (prin om. A) Thetulia (Thetulia K) trecu AK
 pren|prin CL Thetulia|Tetula C, Tetulia L mersese|merse A, au mers K 17 care|ce K
 ca să să petreacă|să petriacă K carele|carc-l A, care K 18 lasteleste L mersese|merse A,
 mersese (merse L) acolo CL, mîlase K să om. A prinse C să prinse de lăcaș|s-au sălășuit K
 45 lăcaș|sălaș A 19 mare|marea ACKL a Vatopedului|care să chiamă Vaton Pedl
 (Vatopedi K) AK cel celcel ce A, cea ce K dorea căștigară|dorila și pohtea (pohtia
 K) căștigare (căștigară K) AK dobindire A 20 cel jeluit|cela (cila K) ce-l (ce A) lăluia ACKL
 bucura AK mulțumiră CK lui|multul AK dumnăzău K pentru|către A 21 acel|acest
 A, acesta K deaca|cum AK, deacă C, dacă L dintru L 21—22 mergea toți ... cu
 50 osîrdie|dintru acel sfînt munte mergea cu osîrdie la dinsul AK 22 osîrdie C un izvor|
 izvorul cel AK curător|curgător A, cură|itor CL viață CK de lădin A care|carele CL
 își om. A de la care toți își meștea băutură|care tocmеше pâhar K

de veselie trupească și sufletească. Și lăcui sfintul într-acea sfîntă
 mănăstire mai mult de un an. Și într-acea vreme lăcuind el acolo, pre 2
 din frați carei mersese cu dinsul, trimise - i către dumnezeu, iar pre al
 treilea lăsa-l să meargă în cetatea Solunului și-l întări cu rugăciunile
 sale, ca să se sfirșească cu sfîrșitul mucenicilor. Carele și dobindi, 5
 și pătîmind multe munci, să sfîrși pentru lege și dobindi cunună împletită
 în 3 vițe, cu postul și cu ascultarea și cu munca. Iar mult pătimașul
 al său trup, al lui Macarie (că așa chema pre acel mucenic), fu îngropat în
 Solun; iar sufletul acum dăntuiește cu îngerii în ceriu. Dăcii dumnezeiescul
 Nifon pri | cepu că va să fie aproape și petrecania sa și să bucură sufle- 10
 tește și să veseli; și luă cu sine poslușnicul care - i rămăsese, pre Iosaf și 8
 trecu muntele de ceia parte și mersese la mănăstirea Dionisatului și să
 prinse de lăcaș, că și mai înainte acolo lăcuise. Și dumnezeu încă vru să-și
 săvîrșească sfintul viața acolo. Iar cit petrecu acolo, în toate era întocma
 cu alți frați și cu mîncarea și cu postul; și fără de preget atita, cit era 15
 altor frați rușine de smereniia și de nevoița lui. Că era tuturor chip de
 învățătură și de mustrare și să nevoia spre toate poslușaniile și tuturor
 fraților, la toate slujbele le ajuta. La moară mergea de măcina, la magher-
 niță ajuta, la magupie așijderea și la alte poslușanii la toate atita, cit
 striga ostenințile lui (cum și eu l-am văzut făcînd lucruri ca acestea). 20

1 veselie|vesellie C, veselie K sufletească și trupească AK sfîntă om. ACKL 2 de un an|
 decît un an C Și într-acea vreme lăcuind el acolo|și acolo lăcuind într-atita vreme AK
 într-acea|într-atita CL el om. CL pre om. AK 3 din om. K carei|care AL, cari C, ce K
 cu|cătră K trimise-|li trimise ACL către ACL dumnăzau K 4 treile K lăsa-|li lăsa C.
 l-au lăsat K, lăsa L marga K Solonului AC și-l întări|și l-au întărit K rugile K 25
 5 să se|să A, să să CKL sfîrșască AKL muceniților C Carele și|Care o și A, care au
 și K dobindit K 6 pătîmi L și pătîmind (pătîmi K) multe munci om. AK să
 sfîrși|să sfîrși cu munci A, că s-au sfîrșit cu munci K dobindi|au dobindit K cununi înple-
 tite A 6-7 împletită în 3 vițe|în trei împletită K 7 și¹ om. AK ascultare K După
 munca ad. Și acum dăntuiește cu îngerii dinpreună (împreună K) AK multul pătimaș A 30
 7-8 mult pătimașul al său om. K 8 al¹ om. CL al său trup|om. A, trupul K Ma-
 carie trup A chema|li chema L că așa chema pre acel mucenic om. AK fu îngropat|să
 îngropă AK 9 Solon AK iar sufletul acum dăntuiește cu îngerii în ceriu om. AK Dăcii|
 iar AK, Deci C dumnezeiescul ACL, dumnăzăescul C 10 pricepu că va să fie aproa-
 pe și petrecania sa și om. AK să bucură| să bucura AK sufletește|cu sufletul AK 35
 și să bucură sufletește om. C 11 După veselii ad. și putere cerească dintr-această lume AK
 luă|luo CV, au luat K sine K poslușnicul ACL care-|cu care A, care C, ce K, carele
 li L rămăsese|avea K pre Iosaf|la nume Iosaf K Iosif L 12 au trecut K ceia|ceia K
 mersese|mersă C, au mers K Deonist K și să|și acolo să A, și acolo s-au K 13 prinse de
 lăcaș|sălășuit K lăcaș|sălăș A, lăcaș acolo CL că și|că și de K înainte|din înainte A 13-14 Și 40
 d-zeu încă vru ... viața acolo|și acolo vru și d-năzau pentru sfîntul Nifon să-și săvîrșască
 viața (d-zeu să-și săvîrșască viața A) AK 14 săvîrșască C iar|lată CL, lară K petrecu|vie-
 țui A, au viețuit K întocma|întocmai A, tocmal C, de-a-toema K 15 mîncarea|hrana AK
 postul|postul și cu osteneala CL fără de preget atita|cu osteneala, nelenevos (uelenivos K)
 a trăi AK 16 altor|și altor AK frați|frați tuturor AK După smereniia ad. lui AK smereni- 45
 ia L nevoița lui|nevoița care avea AK chip|cip L 17 și să nevoia ... poslușaniile|și în
 toate poslușaniile să nevoia AK tuturor C 18 După slujbele ad. și poslușaniile A 18-20
 La moară mergea ... atita cit striga|la magupie așijderea, atita cit striga A 18 magherniță|
 macerniță C 19 magupie|magopie C și la alte poslușanii la toate om. K atita cit|cum C,
 atite cit K 20 ostenințile|ostenința AK, ostenelle L acestea K 30

Si ce aş putea spune smereniia cea multă şi osteninţile lui, că nu spun numai fraţii carii sînt lăcuitori întru acea mănăstire, ci şi alţii du pren alte mănăstiri dă pre împrejur. Toţi spun şi mărturisesc că era nevoi-
 9 toriu spre slujbe şi spre ispovedanii şi spre pocăinţă şi spre curăţie,
 5 şi pre alţii pre toţi îi certa şi-i învăţa, zicînd : Amar, fraţilor şi părinţilor, celuia ce-l va afla moartea nepocăit, că în iad nu iaste pocăinţă. Şi pre mulţi i-au scos tocma din gura diavolului şi pre mulţi din păgîni, turci, armeni, papistaşi şi de alte erése au întors de i-au botezat şi i-au uns cu sfîntul mir şi i-au adus în credinţa cea adevărată a pravoslaviei, mai
 10 mult de 4000 de suflete.

Iar pre cîţi mişai au miluit şi săraci, şi cîţi au scos din robie, zic, că aceia n-au număr, aşa era bun şi milostiv tuturor, asemene lui dumnezeu. Drept acéia şi dumnezeu proslăvi pre cel ce-l proslăvia şi-l chemă la sine. Iar sfîntul cunoscînd cu adevărat trecerea sa dintr-această lume,
 15 i să bucură sufletul foarte şi îndată chemă toţi fraţii şi le spuse de vrémea petrecăinii sale şi cum îl chiamă Hristos la împărăţia ceriului cea gătită, şi-i blagoslovi, precum iaste obiceiul, şi să ertă cu toţi şi arată cătră
 19 toţi dragoste iar nu pizmă. Şi cîţi făcuse lui rău şi necaz şi cîţi era blestemaţi, pre toţi îi ertă şi-i dezlegă, ca un ucenic adevărat al lui Hristos,
 20 cu al căruia trup şi sînge să şi preceştui, şi aşa-şi dăde sufletul în mîinile lui dumnezeu, şi luo lumina luminilor cereşti în care iaste Hristos, şi ce

— Hristos, Hristos, Hristos (cel) — Dumnezeu

1 Şi om. AK ce aşcine ar K smereniia cea multă] lucruri de smerenie A, multa smerenie K şi osteninţile lui] şi multe (multe om. K) lucrurile sale AK ostenelile L lui om. C spun] spune A 2 carii] care CL 2—3 du pren alte] dintr-alte AK, de prent-alte C, om. L 3 mănăstiri om. L dă pre împrejur] du prin prejur A, du pren prejur C, de pin pregiur K, de prin prejur L spun şi om. AK mărturisesc toţi A 4 ispovedanie AL, spovedanii C şi spre pocăinţă om. AK curăţie] curăţii K, curăţenie L 5 îi om. K şi-i] şi K, şi îi L zicînd] grînd A 6 celuia] celui K, celor L ce-l va] ce-l vor L afla] apuca A nu laste] nu este AL, nu-i K 7 i-au scos ... gura diavolului] tocma (tocma om. K) din gura diavolului s-au (i-au K) scos AK tocmai C diavolului] diavolului C, iadului L din] şi L păgînii A 8 armeni, papistaşi] armeni şi papistaşi A, papistaşi, armeni L de alte erése] dintr-alte erése (crlase K) AK au întors] i-au scos şi i-au întors A, i-au întors CK i-au] s-au A i-au] s-au A 9 adus] dus A adivărată K a pravoslaviei] creştinească AK, a pravoslavii L 11 pre] pe L au miluit om. L cîţi mişai au miluit ... din robie] cîţi oameni i-au (au K) miluit şi i-au răscum-
 35 părat din robie (robii K), săraci şi mişai (mişel K) AK 12 că acela] aceştia A, aceştia K bun şi milostiv] de (de om. CL) milostiv şi bun AKCL asemene (asemenea CL).. d-zeu] d-zeu drept A, d-năzau K 13 Drept acéia] pentru aceea (aceae K) AK d-năzau K proslă-
 40 vi] au proslăvit K cel ce-l] acela ce l-au K, cel ce L proslăvia] proslăvia AC, proslăvit K şi-l chiamă] şi l-au chimat K 14 sine]sne K cunoscînd] văzînd AK, cunosc C cu ade-
 45 vărat om. A trecerea ACLO, treacirea K dintr-această lume] din lumea aceasta K 15 i să bucură] şi să bucură ACL, i s-au bucurat K chemă] chime A, au chemat K toţi] pre toţi AKL spuse] arătă K 15—16 şi de vrémea petrecăinii sale le spuse I, de vrémea petrecăinii] ceasul petrecirii K 16 petrecerii C chiamă AK cerului CL 17 şi-i] şi CKL precum] cum ACK iaste] este AL, este C obiceiul ACL şi om. L să ertă] s-au ertat K toţi] toţi AL 17—18 cătră toţi] tutulor C, către toţi L 18 nu pizmă] pre pizmaşi K făcuse lui] făcuse K, făcure lui L năcaz K 19 îi om. L dăzligă V ucenic] mucenic L al lui] lu K al lui Hristos adevărat A 20 cu a căruia K trup şi sînge] trup V să şi preceştui] să şi (s-au şi K) priceştui (priceştuit K) AK aşa-şi] aşa şi C, asea K dăde] dăde ACL, şi-au dat K mîinile] mîna K 21 d-zeu] om. A, d-năzau K luol] luă ALO, au luat K
 50 iaste] este ACL

era din pământ pământului lăasă. Și cu multe cîntări de la toți călugării din toate mănăstirile muntelui Athonului să îngropă trupul lui cu mare cinste, în luna lui avgust în 12 zile, cînd era cursul anilor de la zidirea lumii 7016. Și apuse zarea soarelui dinnaintea a tot ochiul și rămase între toți frații plingere și tînguială făr de mingliare și nu era nici unul dentru dinșii care să nu fie vărsat lacrăme pentru lipsirea părintelui și învățătorului celui bun a toată lumea.

Iar Iosaf, poslușnicul sfintului Nifon iubitorului de dumnezeu, lăasă toată jalea și întristarea nevoindu-se să umple porunca părintelui său și mărse numaidecît la Țarigrad și tocmi toate poruncile sfintului foarte bine și pătimi acolo multe munci pentru lege. Iar apoi îl și arseră turcii în foc și să învrednici și el cetei mucenicilor.

Că și de aceasta încă mărturisise sfintul Nifon mai nainte, ca și de Țara Rumînească mai nainte, cînd zise cătră ighemonul Radul, grăind așa : Văz, zice, pogorîndu-se pre voi și pre țara voastră, pentru netocmirea biséricii și pentru mulțimea fărdelegilor voastre minia lui dumnezeu. Décii deaca eși fericitul Nifon din Țara Panoniei, nu trecu vrème multă, ci căzu ighemonul Radul într-o boală groaznică și cumplită și alte răutăți mult îl încungiurară și nu i să mai putea ușura nevoile, ci de ce mergea, de aceia-i mergea grijile mai cu greu. Și să scorniră în țară răutăți și

1 din]de pre AK 2 din]de prin A muntelui Athonului om. AK Adonului L s-au îngropat K 3 în 12 zile]12 zile A, în două zile C, 12 L zădirea K 3-4 cînd era cursul anilor de la zidirea lumii 7016 om. A 4 dinnaintea]de la V au rămas K 5 între]întru C tînguială]jale K făr de]fără KL mingliare]minglere AL era]jerea C nici unul]nici C, nicle K 6 dentru]dintru AK, dintre L dinșii om. AK 25 dintr-âșii C care]caril era acolo K fie]fi A, fie C lacrămi AKL lipsirea părintelui]jălirea unui părinte A, un părinte ca acela K 7 învățătorului]învățător AK celui bun]bua AK, om. CL 8 Iosaf]Iosif KL sfintului Nifon iubitorului de d-zeu]iubitorul lui către d-zeu și al lui Nifon A, iubitorului de d-năzău a lui Nifon K 9 lăasă]au lăsat K întristarea]sclrba AK nevoindu-se]nevoindu-să ACL umple]împle K poronca K părintelui]stăpinulul său și părinte A 10 mărse]au mers K numaidecît]îndată K tocmi]au tocmi K poroncile K 11 și pătimi acolo multe munci pentru lege. Și acolo să învrednici (s-au învrednicit K) de să săvirși (s-au săvirșit K) fiind muncit AK arsiră C 11-12 iar apoi îl și arseră... mucenicilor]Fu ars (Fost-au ars K) după cum (precum K) și pohtea (au și poftit K) cu întărirea rugii a (rugii a om. K) sfintului său părinte. iar mai nainte de arsură (ars K) alte 35 multe munci pătimi (au pătimit K) AK 12 în foc turcii L cetil L 13 încă om. C Că și de... Nifon]Precum zisese și (și om. A) de aceasta dumnezeescul (fericitul K) Nifon AK mai]încă mai AC, încă de mai K 13-15 ca și de Țara Rumînească ... grăind așa]ca și cătră Radul vodă în Țara Rumînească zicînd cînd era acolo K 14 Rumînească]Muntenească ACL mai nainte om. ACKL cînd zise om. A zice către CL ighemonul Radul]Radul vodă A 14-15 40 grăind așa]grăind cînd era acolo A 15 Văz]veazl K zice]zise L zice, pogorîndu-se]minia lui d-zeu vîind A, ce mîcenii a lui d-năzău vin K pre]pă A, om. C 16 mulțimea fărdelegilor voastre]fărdelegile voastre cele multe AK 17 Décii]Deci ACL deaca eși]după eșirea K eșilau eșit A fericitul Nifon]sfintul (sfintului K) Nifon AK din]în A Panoniei]Muntenească A. Romînească K nu trecu]au trecut AK multă vrème CK 18 ci om. AK căzu]căzut 45 au K ighemonul Radul]Radul vodă ACK într-o]în K groaznică]grea K răutăți]răotăți A 19 mult]multe ACKL încungiurară]încunjurară A, împresurară K, încungiurase K, încunjurară L i s-a mai]să AK putea]putură K cl]ce CK 19-20 de ce mergea, de aceia-i mergea grijile mai cu greu]totdeauna de ce mergea, de acela să îngreulia și să împresura grijile A, tot să mai îngreulia și împresura grijile K 20 acela-i mergea grijile mai cu greu]acela 50 i să mai (mai om. C) îngreulia nevoile și (nevoile și om. C) grijile CL

gilcevi și bisericii netocmire. Și să sfîrși Radul vodă întru niște întîmplări
rele ca acestea. Iar mai nainte de petrecania sa, el căuta pre sfîntul, cum
zisese el, și nu-l afla, ci era sufletul lui plin de frică și de cutremur, și
atunci pricepură toți că să umplură cuvintele sfîntului, care zisese mai
5 nainte, de Radul vodă și de Țara Muntenească.

10 Iar trupul | Radului vodă îl îngropară în mormîntul carele făcuse
în tinda biséricii, în mănăstirea den Deal, unde iaste hramul sfîntului
Nicolae făcătorul de minuni, care o zidise din temelie în domnia sa, tot
de piatră cioplită și stîlpii ușilor și ferestrele tot de marmură, cum să vede
10 și acum, biserică frumoasă și minunată. Iar a o zugrăvi, el n-au apucat,
ci apoi s-au zugrăvit cu porunca lui Neagoe vodă, cu vâpsele și cu aur.
Decii, după moartea lui, boiarii nu să putea voi pe cine vor pune domn,
că unii zicea „să fie cesta”, iar alții „ba cela”, și era gilceavă și ceartă
între dîșii, după cuvîntul evangheliei, ce zice: Cînd să va împărți casa
15 adinsu ei-și, atunci să va pustii. Și așa fiind ei împărecheați, rădicară
caznă asupra lor, pentru păcatele lor, cum zisese fericitul Nifon, și puseră
domn în scaunul țării pre Mihnea, feciorul Dracii armașul. Și cum apucă
domnia, îndată să dăzbracă lupul de piiale de oae și-și astupă urechile
ca aspida și ca vasiliscul, iar arcul și-l încordă și găti săgeți de a săgeta și
20 a fulgera și | mîna și-o întărea spre rane și prinse pre toți boiarii cei mari
11

1 gilcevi|gilcevi CL 1-2 Și să sfîrși ... ca acestea|Și într-aceste (și ca într-aceste K)
întîmplări (întîmplări K) să sfîrși (s-au sfîrșit K) Radul vodă AK 2 réle|grele L petrecania|
petrecere K el om. AK cum|precum K 3 lui plin om. L 4 atunce L pricepură|pricepu A
să umplură|să umplu A, s-au plinit K, să umpluse L sfîntului|sfîntului Nifon C ce zi-
25 slasă K 4-5 mai nainte om. AK 5 Muntenească|lui AK 6 îl îngropară|l-au îngropat K
care-l A, ce K făcuse|făcuse lui A, au făcut K 7 în mănăstirea|mănăstirii A unde iaste|om.
A, unde este L 8 făcătorul CL sfîntului și făcătorului (făcătorul K) de minuni Nicolae
AK o zidise|o au zidit K temelie|temelia sa A 9 piatră L stîlpii om. AK ușilor|
30 ușile AK ferestrelor L tot om. AK tot de toate C marmură|marmură albă AK cum|
precum K și acum să vede AK 10 biserică frumoasă și minunată om. AK Începînd cu
r. 10 - r. 16 în. biserică |în. fericitul Nifon om. O 11 ci|iar K apoi s-au zugrăvit ...
Neagoe vodă|apoi, cu porunca Neagului vodă s-au zugrăvit și biserica și tinda AK lui
Neagoe vodă|Neagului vodă C vâpsele|vâpsea K După aur ad. Și au domnit ani 15 AK
35 Tînu nou ad. Cap. 13. Domnia Mihnei vodă K 12 Decii|Deci CL, iară K boiarii|boerii L
voi pe|în voi pre CL nu să putea învoi (voi K) boerii (boiarii K) pre AK pune|rădica A
13 ceta|acesta K gilceavă și om. AK ceartă|aciasta K 14 dîșii|iei K după|după cum AK
cuvîntul evangheliei ce zice|zisese sfînta evanghelie A, evangheliei ce zice C, zice sfînta evan-
ghelie cînd zice K cînd om. K împărți|împărechia L 15 adinsu ei-și|adinsulu-și A, adin-
40 așa AK. Așa și L el om. AK împărecheați|împărechiați CL, împărecheați K 16 caznă asu-
pra lor|domn AK După zisese ad. de cazna lor AK fericitul|sfîntul AK 17 în scaunul
puseră domn ... Dracii armașul|pre Mihnea vodă, feciorul Dracii armașul din Mănești (din
Mănești om. A), cînd au fost (era K) cursul anilor (anilor K) 7016 și-l puseră (l-au pus K) în scau-
45 leatul 7017 și au domnit ani 1 și luni 8. O Începînd cu cuvintele și cum apucă domnia pînă la
p. 16 r. 2 sfîrșind cu cuvintele ochilor lor om. O 19 ca² om. C iară K și-l încordă|și-l în-
20 mîna|mîna lui A, mînia lui K și-o întărea|și sabila lui (o C, de a L) fulgera ACKL
După rane ad. Și curînd să dezbracă (dezbracă K) de haina cea de oae și să îmbracă în lup
50 svăpălat AK prinse|prinsese A boiarii|boerii ACL

și aleși și-i munci cu munci, cu multe munci și cumplite și le luo toată
 avuția și să culca cu toate jupînesele și cu fetele lor înaintea ochilor lor.
 Decii unora le-au tăiat nasurile și buzele, pre alții i-au înecat și pre alții
 i-au spinzurat, iar el să îmbogățească și creștea ca chedrul, pînă la ceriu
 și-și umplea toată voia sa. Iar pre un neam care era mai ales și mai temător
 de dumnezeu, căruia îi era numele de moșie banoveți (adecă Băsărăbești),
 el, cu multe amăgele și șutele și cu grele jurămînturi să lega cu boiarii,
 carii era de acel neam, că nu-i va omori, nici le va face nici o nevoe, și
 făcu și cărți de jurămînt și de afurisenii. Iar el în toate zilele săpa groapă
 și cugeta cum va face să piarză și neamul lor, ca să nu să mai pomenească
 în Țara Panoniei. Iar rugăciunea sfîntului Nifon nu-l slobozea, nici îl lăsa
 să le facă nici un necaz, ci toate meșteșugurile lui cele | hiclene ca niște
 păianjeni să strica. Iar el fiind îndemnat tot de răutatea minții sale, chemă
 pre Stoican, sfetnicul său cel mai mare și intră numai cu dînsul în pimnița
 domnească și scoase pre pimniceri afară. Iar cu voia lui dumnezeu, rămase
 un copil care era și el de acel neam, ce făcea sfat să-l piarză. Și deaca văzu
 pre nedreptul domn că intră în pimniță, el să umplu de frică și de groază,
 și neavînd unde fugi, intră într-o bute seacă de să ascunse, că așa tocmi

1 și-|și L munci|muncia A cu munci *om.* L cu multe munci și *om.* AKL *După* cumplite *ad.* și-l
 prăda AK și le luojde le lua AK, și le luoă (luă) CL 1-2 toată avuția|toate avuțiile (ave- 20
 rile K) AK 2 culcă C toate *om.* ACKL jupînesile CL *După* jupînesele *ad.* lor A fetele CL
 lor² *om.* C ochilor lor|oamenilor C 3 Decii|Deacela C, Deci KL le-au tăiat|le tăia A, le tăe K
 nasurile|capetele A buzăle C pre|iar pre A al|ii|unii K înecat|înecat C, înecat K și³ iară K
 3-4 Deci unora le-au tăiat ... spinzurat| Acesta au tăiat mulți boieri O 4 iar el|și el AK
 îmbogățe|îmbogăția CL cedrul|cer AL, chedrul C cerul|cer AL 4-5 iar el să îmbogă- 25
 țea ... toată voia sa *om.* O 5 și-și umplea|și lș înplea K Iară K neam|niam K care|
 mare care (ce K) AK era|jerea C *După* mal² *ad.* mare K temătorlu K 5-6 iar pre un ne-
 am ... (adecă Băsărăbești)|iar niște boeri ci le zicea Pîrvulești O 8 dumnăzu K căruia il|
 căroro K de|dă C banoviți AK adică ACKL 7 șutele|cu multe C amăgele|amăgiture K
 șutele| înșălăciuni K, cu șopte L și cu grele jurămînturi|și jurămînturi grele AK *De la p. 15* 30
r. 7 inc. el cu multe amăgele *pînă la p. 16. r. 9-10 fin.* cuvintele lui *om.* O boiarii|boierii AL
 8 caril|care AL, ce K acel|acest C nu-i va omori ... nici o nevoe|nu le va face nimic (nimica
 K) și nici o nevoe nu vor avea de el (dînsul K) nici îl va omori AK 9 făcu|făcuse A, au făcut K
 cărți de jurămînt și de afurisenii|zapis de blesteme (blăstăm K) AK afurisenii|afu-
 risanie C, afurisanii L zilele săpa|zile le săpa K groapă|groapa CK 10 și cugeta|și în 35
 toate zilele să învăța și cugeta A, și să învăța și cugeta K face|putea face ACKL să piarză|
 ca să (să-l A) piarză AK ca să|să AK nu să|nu-l A pomlenească K 11 Panonii K rugă-
 ciunea|ruga K nu-l slobozea|nu-l da voe AK slobozia C, slobozia L il|il A 12 să le|ca să
 le L nici|vre L c|ce K meșteșugurile K viclene ACK niște|pă (pe K) niști AK
 13 pălanjeni|păiajane A, păiajani C, păingini K, păiejin L să|le AK tot îndemnat K răutatea| 40
om. L Intră|au intrat K numai *om.* A dînsul|acela K pimnița|temniță C, pivnița KL 15
 scoase pre pimniceri|pre pimniceri il scoaseră (i-au scos K) AK scoaseră pe C pimniceri|
 temnicer C, pivniceri L voia|socoteala AK rămase|au rămas K 16 de acel neam ce|de
 neamul acela ce A de acel|dintre acel C neam|neam mare K ce făcea|spre care făcea CL 45
 să-l|să K piarză L deacă|daca CKL 17 nedreptul K pimniță|temniță C, pivniță KL
 el *om.* AK să umplu|s-au umplut K groază|temere AK 18 intră|ol intră AK seacă|
 deșurtă K de să|și să AK ascunse, că așa tocmi dumnezeu (d-zeu *la p. 16, 1*)|ascunse (as-
 cunsă K) într-în|sa că d-zeu așa (d-năzau așa-l K) tocmi AK că așa|și așa L

dumnezeu. Și cum intră în pimniță domnul cu Stoican, începură a să sfātu
cum și în ce chip vor face să piarză pre acel neam, cugetînd că nu iaste
nimeni în pimniță să-i auză. Décii, deaca obîrși sfatul, chemă pimnicerii
și le zise să bea vin de unde va fi mai bun ; și deacă băură, eși domnul și Stol-
5 can den pimniță veseli gîndind că n-au auz t nimeni sfatul lor cel hiclean.
Décii, după dînșii eși și copilul furis și nu spuse nimunui nimic, ci-și căuta
12 treaba și slujba sa, pînă află vréme și prilej | de spuse părinților și neamului
său celui mai mare toate lucrurile și hicleșugurile călcătoriului de jurămînt
domn. Décii, ei deaca auziră așa și cunoscură că sînt adevărate cuvintele
10 lui, ei să adunară de să sfătuiră ; și luară avuție și oameni cît putură și
trecură Dunărea de cea parte și scăpară toți de cursa Mihnii vodă, călcă-
toriul de jurămînt. Că era dumnezeu cu dînșii și rugăciunile sfintului Nifon
patriarhul și nu putea nimeni să să protivească lor, ca și lui Moisi, marele
proroc. Iar zvăpăiatul domn deaca auzi de pribegirea lor, de părere rea, i
15 să schimbă firea, și bucuria i să întoarse în tristăciune și-și arată urgia
și minia ce avea spre dînșii și altă nimic nu putu să le strice. În pizmă,
le-au ars curțile și casele le-au răsipit ; iar cîți au aflat de acel neam rămași,
pre toți i-au muncit cu multe feliuri de munci. Pre unii i-au și omorît și
mănăstirea lor, care o făcuse ei pre riul Bistriții den temelie, o au răsipit

20 1 domnul în pimniță (pivniță K) ACK cu Stolcan]și cu Stoica CL După Stoican ad.
cugetînd că nu este niminea în pimniță AK 2 face]putea face AK pre]pă A cugetînd C
laste]este L 2-3 cugetînd ... să-i auză om. A 3 nimini C, niminea L să-i auză]om. C,
ca să auză L Décii]Deci CL, și K chemă]chemară AK, chlemă L pivnicerii KL, pivnicerul C
4 le om. AC zise]ziseră K să bea vin]să le dea vin AK, să le dea vin să bea (să bea vin C) CL
25 va fi]aste K bun]bun să bea AK deacă]dacă CKL eși]eșit-au K domnul]domnul vesel AK
Stoica CL 4-5 și Stoican den pimniță veseli]din pimniță (pivniță K) împreună (impre-
ună om. A) cu Stoica A 5 gîndind]și gîndiră AK n-au]nu au A, nu i-au K nimeni]nici]știe
niminea (nime K) AK cel hiclean]om. AK, cel viclean CL 6 eși ... furis]într-ascuns eși (eșit-
au K) și copilul AK nimunul]nimărul KL ci-și]ce-și CKL căută C 7 sa om. K pînă]
30 pînă ce AK vremea C și prilej]om. AK, și prăle]C de] și AK părinților]părinților
săi AK 8 celui mai mare om. K lucrurile și hicleșugurile]lucrurile și meșteșugurile și
vicleșugurile A hicleșugurile]vicleșugurile CL, meșteșugurile K călcătoriului AL 9 Décii]
Deci AKL, de acela C deaca]dacă CKL 0-10 și cunoscură ... cuvintele lui]și văzură așa
35 că este adevărat ce zice el A, că laste așa adevărat K 10 el om. K de să sfătuiră om. AK
luoară L avuție]avere KL 10-11 el să adunară ... și scăpară toți]au scăpat și au fugit
peste Dunăre O De la r. 11 inc. de cursa pînă la p. 17 r. 10 în. zise mai sus om. O cit]
cîți AK 11 Dunăre]peste Dunăre K de cea parte om. K toți om. K de cursa]din
cursa CL 11-12 călcătoriului de jurămînt a Mihnii vodă AK 12 era]vrea C Că era
40 d-zeu]că d-zeu era AK rugăclunea AK 13 patriarh A și nu putea nimeni]și nimini (ni-
mică, K, niminea L) nu putea (pute K) AKL să se L protivească]potrivească ACKL
marele]marele A, om. L 14 prorocul L deaca]deca K pribegirea]pribegia K de părere
rea om. L 15 să schimbă]s-au schimbat K și bucuria ... în tristăciune]și i să întoarse
50 (întoarsă K) bucuria în (întu A) întristare (scribă K) AK întru întristăciune L și-si arată]
și îndată să porni (s-au pornit K) AK 15-16 urgia și minia]cu urgie și cu minie AK, minia
45 și urgia C 16 ce avea om. AK altă]om. AK, alt CL nimic]nemic K, nimica L nutu]le-au
putut A. au putut K să le strice]strica AK În pizmă]Ci în pizmă ACKL 17 le-au]au AK
curțile]cărțile L casele L le-au]lor au A risipit L au aflat]au rămas AK curțile și casele
18 pre]pe K cu]în K feluri CL 19 lor om. CK care]ce K o făcuse el]au făcut-o el A,
era zidită de dînșii K Bistreții C risipit L

și bise | rica Sfinților Apostoli, care o zidise Neagoe, socotitoriul lui sveti 120
Nifon, să fie de îngropare morților, iar o au sfărîmat, încă și pomii i-au
tăiat și i-au dăzrădăcinat, și rădică mare goană asupra acelu neam bla-
goslovit, iar preoților du pren satele lor tuturor le-au tăiat nasurile, spre
batjocura bisericii și să ispitea și să sfătuia să arză pre toți egumenii dă pre 5
la toate mănăstirile, și alte răutăți multe vrea să facă. Ci dumnezeu cel
văzătoriu de inimi și de cugete nu vru să lase să cază dreptii în miinile
muncitoriului, ci-i mîntui de moartea cea cumplită.

Décii acei boiari drepti pre carii îi ferise dumnezeu din miinile mun-
citoriului, de carii să zise mai sus, merseră la împărăție și spuseră inaintea 10
împăratului toate răutățile Mihnii vodă. Iar împăratul deaca auzi așa,
și înțelese că sint cuvintele lor adevărate, făcu sfat dinpreună cu dinșii,
socotind în ce chip va putea goni pre Mihnea vodă din scaunul Țării Pano-
niei, și le puse domn pe Vladul, fratele Radului vodă, care fusese domn
înain | tea Mihnii vodă, de care s-au spus mai sus, că ei îl cerșură pre 15
acela de la împăratul. Décii zise împăratul către dinșii: Iată eu vă dau
pre dînsul în miinile voastre și pre voi în miinile lui, iar pre dumnezeu în
mijlocul vostru. Deci de veți face voi lui vre un hicleșug, sau de va face el 13

1 Sfinților Apostoli | Sfinții Apostoli A, Sfinților C o au zidit AK socotitorul L lul sveti |
lul sftntul C, lui sfteti K, sftntului L 2 fiie C de | pentru K îngroparea ACK iar o au sfăr- 20
lîmat om. AK sfărîmat-o L pomii | popii V 3 dezrădăcinat KL După dăzrădăcinat ad. și
toate putrejunii au dat AK și rădică mare goană | și mare goană au rădicat AK rđdică L
asupra acelu neam blagoslovit om. AK 4 du pren | din AK, duprin CL tuturor om. AK
5 și să | și A ispitea | ispitiia CK și sfătuia K să | ca să L pre | pă A, și pre L igume-
nii K dă pre | de AK, de pre C, du pre L 6 vrea | vru A Ci | Ce K, și L d-zeu | sfinția sa 25
d-zeu A 6—7 cel văzătoriu de inimi și de cugete om. AK 7 văzător CL inimi | mînuni C
nu vru | n-au vrut AK să lase om. L să cază | a cădea AK dreptii | cei drepti AK mînile |
mînule K 8 muncitorului CL ci-l mîntui | ci l-au mîntuit AK, ci mîntui C moarte K cea
om. K 0 Décii | Deci ACKL boiari | boeri CL acei boiari | boerii cei AK drepti K carii |
care AL îi ferise | i-au ferit AK, îi ferice L din | de C mînile | mîna A, mînule K munci- 30
torului CL 10 carii | care ACL să zise | s-au zis AK, să zice CL merseră | au mers AK merseră
la împărăție | și s-au dus la Țarigrad O împărăție | împăratul AK spuseră | au spus AK
10—11 Inc. și spuseră fin. auzi așa om. O 11 împăratului | lul AK Mhnei vodă K deaca |
dacă K, dacă L auzi așa | auzi de aceasta A, auzi C, au aflat de aceasta K 12 și înțelese că
sint cuvintele lor adevărate | cu adevărat K lor om. A făcu | făcut-au K dinpreună cu dinșii | 35
cu acei boeri AK 12—14 inc. și înțelese fin. țării Panoniei om. O 13 va | vor C pre Mihnea
vodă | pă dînsul (dînsul K) AK După din ad. domnie și să-l scoată din A 13—14 scaunul
țării Panoniei | scaun A, scaonul domniei K Panoniei om. C 14 și le puse | Deci au pus lor AK
pe | pre AK Vladul | Vlad voevod (vodă K) cel tînăr AK, Vladul vodă C 11—16 și le puse
domn pe Vladul ... de la împăratul | și au cerut la împăratul de le-au dat domn pre Io Vlă- 40
duță voevod, feciorul Vladului vodă O vodă | voevod A După vodă ad. Și au domnit Mi-
hnea vodă ani 2 (doi ani K) AK care | carele L 15 Mihnii | lul Mhnea L 14—15 care fusese
domn înaintea Mihnii vodă | Acest (acel K) Radul vodă este (laste K) care au fost domn mai
naintea (de mai naintea K) Mihnii vodă AK de care s-au spus | cum s-au povestit (pominit K)
AK el | el V că ei | om. AK, căci il L cerșură | ceruse C, cerură L 13—16 cerșură pre 45
acela de la împăratul | pre care (carile K) au cerșut AK 16 Décii | om. AK, Deci CL zise ...
cătră dinșii | zise (zice K) către dinșii împăratul AK către CL eu | că A, om. K De la
r. 18 inc. Décii zise pîndă la p. 18 r. 7 | n. amin. om. O vă | vl-l K 18—17 dau în
mînile (mînule K) voastre pre dînsul AK 17 mînile | mînule K și pre voi în mînile lui
om. A lar | A și | derea și A, și K 18 lul om. AK vicleșug CL vicleșug ului K de va face 50
om. AK

vom, dumnezeu să vă piară du pre fața pământului cu tot neamul vostru. Iar ei ziseră toți amin și jurară jurămint Vladul vodă împreună cu boiarii. Și le dăde împăratul oaste mare și purceseră; și deaca sosiră la Dunăre, iar făcură jurămint înaintea lui Mehmet. pașă al Dunării, și zise neamul Băsa-
 8 răbeștilor așa: De vom umbla noi cu hicleșug și de nu vom sluji domnului nostru, Vladului vodă cu dreptate, să piară numele și neamul nostru dintr-această țară în vécii. Și ziseră toți: amin. Așijderea și Vladul vodă zise către Mehmet pașă: De voi face eu acestui neam vreun rău sau vreun hicleșug, sabia ta să taie capul meu cu mare rușine și să pierzi
 10 neamul meu dintr-această țară. Și iar ziseră toți amin. Și așa | trecură
 12 Dunărea cu toată oastea. Și deaca trecură, făcură oastea în 3 pîlcuri, și un pîlc luo Neagoe nădăjduindu-se spre ruga sfîntului Nifon, părintelui său.

Iar Mircea, feciorul Mihnii vodă, deaca înțelese așa, mîrse pre
 14 supt cumpăt la mănăstirea Cotmenii care să chiamă Ospățul cel de seara
 16 (adecă metohul Coziei) și de năpraznă să făcu gilceavă mare de oastea lui Neagoe. Și auzind acestea feciorul Mihnii vodă, Mircea, de grab numai ce au scăpat cu un fecior a lui Stoican, de care s-au zis mai sus, pre o fereastră, noaptea, dăscuți, dăcînși și fără îlice. Iar Neagoe îi tăie oastea,

- 1 I voa|veo A, voă CL de prejdepre K, după L 2 toți om. AK După amin ad. Cînd au
 20 fost cursul anilor 7018 A și om. A jurară|făcură L jurămintul ACL și jurară jurămint
 Vladul vodă împreună cu boiarii om. K După amin ad. Domnia lui Vlad vodă. Cînd era la
 anul 7018, făcut-au jurămint Vlad vodă cu boiarii înaintea pașii de la Dunăre K Vlad A
 împreună|om. A, dinpreună CL După boiarii ad. înaintea pașii al (al om. CL) Dunării ACL
 25 8 le dăde|au dat lor A, li-au dat lor K dete CL și purceseră|om. AK, și purceseră C dacă KL
 sosiră|ajunse C iar|iar mai L 8-4 iar făcură jurămint|și jurară K 4 înainte K Mehmet|
 Mehmet bei AK, Mahmut C al Dunării|care (ce K) era pă (pre K) Dunăre AK zise|au
 zis AK neamul|tot neamul AK 5 așa|că AK umbla|în|bla K noi cu hicleșug om. AK
 vicleșug CL nu om. AK sluji|sluji cu vicleșug AK 8 Vladului|lui Vlad AK cu|în CL cu
 30 dreptate om. AK să|să să A piară L neamul și numele ACKL nostru om. A 7 ziseră|
 zise AK, zisăra C toți|cătore toți AK amin|așa să fie AK 7-8 și Vladul vodă zise|zise și
 Vlad vodă A, zis-au Vlad vodă K 8 către AL Mehmet|Mahmut C acestui|cestui A 8-9
 vreun rău sau vreun vicleșug acestui neam C 9 vreun om. K vicleșug AKL să taie sabla
 35 ta AK tale C mare om. L cu mare rușine om. C să pierzi|să să piară AC, să piară K
 10 neamul meu|numele meu AK dintr|dentru K iar om. AK așa om. AK 10-12 Și așa
 12 trecură... un pîlc luo Neagoe|și au venit în țară împreună cu Pîrvuleștii și cu mulțime de
 14 Turci O 11 deaca trecură om. K deaca trecură... 3 pîlcuri|oastea o împărțiră în trei părți
 și făcură 3 pîlcuri A făcură|împărțiră CKL pîlcuri|polcuri KL 12 pîlc|polc L luolau luat
 AK, luă L Neagoe|Neagoe feciorul de domn AK nădăjduindu-să ACL, nedejduindu-se K
 40 spre|pre AKJ. sfîntului|sfîntii sale lui A părintelui|părintele C părintelui său om. AK
 12 în r. 12 în. nădăjduindu-se pînă la p. 19 r. 8 în. va face? om. O 13 iar Mircea om.
 AK feciorul Mihnii vodă... înțelese așa|și dacă înțelese|în|ălăse K feciorul Mihnii vodă
 aceasta AK mîrse|să duse A, s-au dus K pre|pă A, pe l. 14 mănăstire K Cotmenii CL
 45 care|care i, carea l. Ospățul cel de seara|părvul cerni AK 15 adică KL metohul|laeste me-
 toh K Cozii L năpraznă CKL s-au făcut K 15-16 lui Neagoe|Neagului vodă K 16
 16 Negote C auzind|auzindu-l K acestea|acesta A, aciasta K Mircea (Mihnen l.) feciorul
 Mihnii vodă ACL Mircea om. K. 17 ce au scăpat om. K a lui|lui C Stoican|Stuica l.
 care|carele K va face om. O 17-18 pre o fereastră, noaptea|au scăpat pre o fereastră A,
 50 au scăpat noaptea pre o fereastră K pre o|pe o f. 18 dăscuți|din curți A, dăscuți CL, dă-
 cuți K dăcînși și fără îlice|fără de îlice și deacînși, noaptea A, deacînși și fără de îlice CL,
 și fără îlice și deacînși K iar K Neagoe vodă AK li om. AK tăie|tăie CL, au tăiat K

iar pre cîți nu tîe pre toți li prinse vii. Numai ei scăpă feciorul muncitorului și a lui Stoican, cum s-au zis mai sus. dăscuți, dăscinș, iar armele le-au luat. Și împacă mîndăstirea și călugării de frică ce avea. Iar feciorul Mihnei vodă au merz la tată-său și i-au spus toate cu multă frică. Iar el, deaca ausi așa, să sperie și zise cătră ei : Cine au făcut noao aceasta ? 5
Ei ziseră : Neagoe, vîtahul de vîntori. Aceasta auzind Mihnea vodă, să amplu de | frică și zise : De vreme ce făcu puil leului așa, dar cînd va 16
veni leul cel mare, ce va face ? Și aciuși să sculă din scaun și fugi în Țara Ungurească și acolo să deșteptă dintr-acea frică, iar alții să răsipră prin 10
toată Țara Muntenască. Și nu era nimeni să le ajute, că așa ajută ruga 10
fericitului Nifon, și minia cea ce au prorocit sfîntia sa s-au umplut.

De aciaș căsu în scaun Vladul vodă și veni țara de i să inehină și adune daruri multe și să întoarseră iarăș cine pre la case-și cu mare bucurie. Iar Vladul vodă cu ajutorul lui dumnezeu ereștea întru mai mari bunătăși și în cînste pîn cît au ținut sfatul acelui neam drept. 15

Iar Mihnea vodă au căsūt în ereaul hulei duhului sfînt, că iată cum iaste tot ținutul apusului de putrezește cu marele Rîm în ereșele sale. Și cum au perit al doilea Iulian călcătoriu pentru închinarea idolilor, așa

1 Iar pre cîți nu tîe om. AK nu tîe|au-l tîe CL pre toți li prinse vîlji prinse (au prins K) pre toți AK cî|ce CKL scăpă|li-au (au K) scăpat AK muncitorului|muncitorului Mihnei 20
CL, muncitorului, adică a Mihnei vodă K 2 și a lui Stoican...dăscinș om. AK și al lui Stoican (Stoica L) CL descuți și (și om. L) descinș precum (cam L) s-au zis CL armile L 2—3 Iar armele le-au luat| Iar (iară K) briul și cizmele și toate armele lui au luat AK 3
luat|luat L Și împacă...ce avea|Iar călugării și m-rea, de (din K) frică ce avea, au împăcat (scăpat K) AK 4 au merz la|au venit (vialt K) cătră AK i-au spus toate cu multă 25
frică|tot cu frică au (i-au K) spus AK Iar el|carele AK, Iar L 5 deaca|dacă K ausi|au ausit A, au zis L așa|de aceasta AK să sperie|să sperie C, să au spăruit K zise|au zis K către C el|dinși K noao|om. AK, voao C, vod L 6 El|Iar el AK ziseră|zise L Neagoe C vîtahul|vîtaf A, vîtavui K, vîtaful L Aceasta|Deci A, Iară K Mihnea vodă de aceasta AK Mihne V 8—7 să umplu de frică|să înfricoșă A, s-au înfricoșat K 7 de vreme ce|Aceasta AK 30
făcu|au făcut AK leul|așa|de leu AK cînd|deaca A, dacă K cel mare om. AK face|face atunci (atunci K) AK aciuși|îndată AK, acelaș C, aciași L să sculă|s-au sculat K scaun|scaunul lui A, scaonu-ș K fugi|au fugit K 8—9 Și aciuși în Țara Ungurească|Iar Mihnea voevod n-au cutezat a-l aștepta ce au fugit preste munți în Țara Ungurească, în cetate 35
Sibilului () 9 să deșteptă|s-au deșteptat AK dintr-acea frică|din (de K) frica acela AK Iară K De la r. 9 inc. și acolo pînă la p. 20, r. 6 fin. Ungurească om. O să răsipră|s-au răsiprit (risipit K) AK 10 toată|fața A Țara Muntenască|Țării Huuânești A, Țara Romînească K nimeni|niminea A, nimini C, nime K, ulmenea L ajute|ajutori A, da ajutori K rugă|gura C 11 fericitului|sfîntului AC cea|acela A, om. KL au|s-au A prorocit|poruncit L sfîntia sa om. AK umplut|plinit AK După umplut ud. și au domni Mihnea vodă au doi 40
făr de 3 luni A 12 De aciaș|Și K, Deci L căsu|săzînd C Vladul vodă|Vlad vodă cînd era leatul 7018 A, Vlad vodă domnînd la II. 1455 de la Hristos, domnul sfînt tînar de 18 ani C, IIIU nou : Cap. 14. Pentru domnia lui Vlad vodă și pentru Mihnea vodă K și veni|venit-au AK țara|toată țara CKL de i să închină|și s-au închinat lui AK și|și-l ACKL 13 aduse|aduseră A, adusă K daruri multe|în multe chipuri daruri A multe om. K întoarseră|în- 45
toarse C iarăș|om. AK, Iar C cine|cineș C cine pre la case-și cu mare bucurie|cu mare bucurie C iarăș|om. AK, Iar C cine|cineș K pre la casele lor AK pre la case-și|pe la case L bucuria C 14 Iară K Vlad (Vladul K) vodă cu ajutorul AK mari|mare L 15 în om. ACL pîn|pînă ACKL cînd AK neam drept|niame drept K 16 Iară K hulei|spre hula AK După sfînt ud. oă 50
vai de el AK cum|leli L 17 Iaste|stele AL tol (tuul apusului)|țara apusului, toată K de o.n. AK marile L Rîm în ereșele sale|Istia de să lăpcele întru ereauriui AK ereșile L 18 doilea|dolle K Iulian KL călcătoriu|călcătorul AL, călcători C, călcătorul K

și acesta pentru luptarea duhului sfint, că s-au împrietenit cu ungurii și
 14° s-au împletit mreji hiclene asupra tinărului Vladului vodă. Și veniră
 5 asu |pră-i, și deaca să loviră oștile, iar Danciul marele vornic ajută Vla-
 dului vodă, că era și el de un neam iar bun și drept, și biruiră pre oastea
 5 călcătoriului și hulitoriului Mihnii vodă și fugiră toți rușinați în Țara
 Ungurească. Și veni minia lui dumnezeu pre Mihnea vodă, al doilea Iulian,
 și fu rănit de viteazul Dumitru Iacșici și muri. Pre carele trimisese dumnezeu
 ca și pre sfintul mucenic Mercurie asupra păginului Iulian, și ca pre sfeti
 10 Nestor de au ucis pre Liia, cu ruga lui sfeti Dimitrie. Așa și acest Dumitru
 Iacșici, pentru ruga lui sfeti Nifon, au rănit și au omorît pre uritul munci-
 tor, pre Mihnea și stătu ca Fineas în țara Madiamului pentru ovrei și fură
 lucrurile lui pre îngăduință. Așa și acest Dumitru stătu și fu pre îngăduința
 tuturor. Și să opri războiul și dobîndi laudă den neam în neam.

1 că|de AK Imprietenit|Imprietenit AC. Inpriitinit K cu ungurii|om. A. cu ungurenii C
 15 1—2 și s-au|și au ACKL 2 mreji|nreze L hiclene|viclene ACKL asupra|spre AK tlnă-
 rului Vladului vodă|creștlni A, om. K 2—3 veniră asupra-|căzură spre el A, sosiră spre
 dñsul K, venirea asupra-i L 3 deaca|daca KL loviră|adunară AK 3—4 iar Danciul...
 Vladului vodă|ajută Danciul marele vornic Vladului voevod (vodă K) AK 4 că era|carele
 20 era AK și el de un neam|dintr-acel neam AK iar bun și om. AK drept K biruiră pre|au
 biruit AK 5 călcătoriului|călcătorului Mihnii vodă AK, călcătorului CL și¹ om. AK huli-
 toriului Mihnii vodă|hulitoriul duhului sfint AK, hulitoriului Mihnii (Mihnei L) vodă CL
 6 veni|vinii K pre|spre AK Mihnea vodă, al doilea Iulian|al doilea Iulian adecă (adecă
 om. A) pre Mihnea vodă AK De la Și veni minia lui ptnă la r. 13 fin. laudă den neam
 25 In neam|Atunce Dumitru a lui Iacșiciu și cu Danciul, feciorul lui Vlad vodă Țăpăluș, au
 venit cu carte de la craiu și au mers la biserica papistașilor și s-au Intlmipinat cu Mihai
 (sic l) vodă suindu-să pe trepte, pentru că el să lepădasă de pravoslavică credință și să făcuse
 papistaș. Și acolo In strlmtoare au dat cu hangeriul și i-au Injunghiet. Și șade și plră In zioa
 de astăzi capul Mihnii vodă zugrăvit In zid, unde l-au Injunghiet. Iar Dumitru a lui Iacșiciu
 30 au alergat tare de s-au suit In turn și au strigat tare zicnd : tot omul să știe că au Injunghiat
 pre Mihne vodă cu poronca lui Mătieș craiul. Iar un pușcas de-i Mihnei vodă au pus pușca pre cră-
 cane și l-au lovit Intre sprncene și făcu moarte pentru moarte. Iar pe Danciul, feciorul lui
 Țăpăluș, l-au ucis cetățenii O Iulian C 7 și fu|că fu AK vitiazul K Dimitrie Iacșicul AK
 și muri om. AK carele trimisese|carele au trimis A, i-au trimis K și om. L 8 sfntul
 35 mucenic|sfete A. sfntul K păginului Iulian|lui Iulian călcătoriul AK sfeti|sfete A, sfnt-
 ul CKL 9 Nestor|Nistor AK de au ucis pre Liia ... sfeti Dimitrie|cu ruga sfntului (lui
 sfeti K) Dimitrie (Dimitrii K), ucise (de ucise K) pre Lie AK Liia|Lie CL acest|acesta
 AK, cu acest C Dimitrie K 10 Iacșici om. AK lui sfeti|sfntului ACL rănit|rămas C
 și au omorît om. AK muncitoriu K 11 pre Mihnea|om. AK, pre Mihnea vodă L, pre Mih-
 40 nea l-au omorât la Sibiu In cetate, mergnd la biserica, unde să vede până astăzi și zugrăvit
 groaznicul lul chip In zid C Fineas|Finicii A, Fiiniei C, Finis K, Finiei L, Fineas V Madi-
 amului C ovrei|jidovi K fură|au fost K 12 pre|spre A, pin K pre îngăduință. Așa și
 40 acest Dumitru stătu și fu om. K acest|acestui C îngăduință L 13 tutulor C doblndi|au
 doblndi K din neam In neam, In veci (In veci om. K) AK După In neam introduce textul :
 45 Iar cind au fost la un an din domnia lui Vlăduță vodă, venit-au Mircea vodă, feciorul
 Mihnii vodă Dracea din Țara Ungurească cu mulți unguri de au făcut cu Vlăduță vodă mare
 războiul la tîrgul Gherghiții. Arătat-u-s-au Plrvuleștil cu mare vitejie și au biruit pe Mircea vodă
 și mulți unguri au perit. Iar Mircea vodă au fugit pe Dunăre și s-au dus la Tarigrad. Și au mai
 domnit Vlăduță vodă Inci un an cu pace. Dar fiind Plrvuleștii zavistuiți la Vlăduță vodă
 50 de oricari pizmași și el ascultînd minciunile lor, cerca vreme ca să-i doblndească, să-i omoare,
 Iar nefîind voia lui d-zău ca să piară, prîneră de veste și fugind peste Dunăre, rădicară
 domn pre Negoe, feciorul Plrvului vorneacul, din neamul băsărabesc. Și strîlseră cîtăva seamă
 de oști luînd Intra-ajutori și pre Mecmet beiu, ce-i zicea Mihaiolu. Viînd la București cu toată
 tăiat capul. Și au domnit ani 2 O

Iar de Vladul vodă eși veste mare pretutindinea pentru războiu și pentru noroc bun pină cind au ținut sfatul acelu neam ales de dumnezeu, al Băsărăbeștilor. Iar deaca lepădă | sfatul acelu neam și primi al altora, ca Avesalom, feciorul lui David, cind s-au sculat asupra tătine-său, așa și Vladul au priimit sfatul fărdelegiuitoriului Bogdan și sări asupra acelu fericit de dumnezeu neam. Atunce pogori și pre dinsul minia lui dumnezeu. Că deaca să iuți Vlad vodă și să ațiță foarte cu minie mare asupra acelu neam drept, care tocmise și ijderise Bogdan cel făr de lege, pre care-l afurisise fericitul Nifon și l-au lepădat de sfinta biserică pentru preacurvia lui, cum s-au spus în cuvintul mai dentăi, grăia minciuni cătră domn pentru tinărul Neagoe, zicind așa : Doamne, eu am înțeles cu adevărat că Neagoe va să te scoată den scaun. Iar tu nevoiaște să-i sfărâmi capul, sau să-i tai nasul, sau să-i scoți un ochiu. Deci domnul foarte priimi sfatul lui, pârindu-i că iaste adevărat, și să ispiti să facă acest lucru și trimise să aducă dentru acelu neam drept pre iubitul Neagoe la dinsul. Iar alții boieri deaca înțelăseră, ziseră domnului : Doamne, pă | răsēte-te de aceasta, nu asculta cuvintele lui Bogdan, că Neagoe iaste cu adevărat fecior al nostru și nu are intru sine hicleșug, cum știu toți boiarii Țării Muntenești cu toată adevărinta. Iar domnul zise : Deaca iaste așa, voi il aduceți și jurați pentru dinsul. Iar ei să nevoia să-l împreune să stea cu Bogdan de

1 De la Iar de Vladul pină la p. 23, r. 1 fin. de-l Ingropără om. O Iar de Vladul vodă om. AK eși | ași C, de i-au eșit K mare om. A prettindrea K pentru de AK 1—2 și pentru | și de A, cu K 2 năroc K cind om. A acelu | cu boerii (boiarii K) cel de (acelu K) AK neam ales | neam bun și aleși A, niam bun ales K 3 al Băsărăbeștilor om. AK Iară K deaca | dacă KL lepădă | au lepădat K acelu | celul A primi | au primit (priimit K) AK, priimi CL al om. K 4 Avesalom om. AK ficiorul K și om. K 5 Vladul | Vlad vodă AK, Vladul vodă C fărdelegiuitoriului Bogdan | lui Bogdan cel făr (fără K) de lege AK, fărdelegiuitoriului Bogdan CL 5—6 acelu fericit de d-zeu neam | neamului celu ferit (fericit K) de d-zeu (d-năzău K) AK 6 Atunce | atunci AK pogori | au pogorit A și pre dinsu au pogorit K 7 deaca | dacă K, dacă L să luți | s-au luțit K Vladul CL să ațiță | s-au aprins AK, să ațițară L cu minie foarte AK 7—8 asupra acelu | spre cel A, pre acelu K 8 drept | drept K, om. L care tocmise | carele au tocmi AK ijderise | le-au (au K) ațițat AK, ijdărise L După ijderise ad. asupra acelu neam drept C care-l | carele ACL, careli K 9 afurise | se-au afurisit AK de | din CK, și L 10 spus | zis AK dintăi CL în cuvintul mal dentăi | mai sus cu cuvintul A, mai sus cu cuvintul de aciasta K grăia | deci acesta (om. K) tocmia AK minciunile AK către domnul CL 11 pentru | spre AK așa | că AK Doamne om. C 10—11 Doamne ... va să te | am înțeles, adevărat (om. A) doamne, că va să te AK 12 den scaun | din scaunul (scaonul K) tău AK tuțtu doamne AK nevoiaște | nevoiește-te A, nevoiești-te C, nevoiaști-te K, nevoiește L sfărâmi | zdrobești K, sfărâmi L 13 nasul | capul A să-i scoți | li scoate A foarte om. AK priimi | au priimit AK 14 pârindu-i | să L este AL și să | și K să facă | ca să facă AK și om. AK trimise | trimis-au K, porunci să L 15 să aducă pentru acelu neam drept | cătră acelu neam drept (drept K) să aducă AK dintru CL pre | pe L iubitul | acelu iubit AK la | către A, cătră K dinsul | ei A alți CL 16 boieri | om. AK, boieri C dacă CKL înțelăseră | auziră AK ziseră așa C ziseră domnul | zise către domnul A, zisără cătră domn K părăsește-te doamne AK 17 să nu ascuți AK cuvintele | cuvintul K Nlagoe K este AL cu om. AK 18 sine | sine-și A vicleșug ACKL știu om. AK boiarii | boerii AL După boiarii ad. și tot | iguménii A Muntenești | Ruminești K 19 toată adevărinta | adevărat știu AK domnul om. AK Deaca | De AK, dacă CL iaste | este AL voi il aduceți | aduceți-l AK 20 dinsul | el A să om. CL el să nevoia | alți li voia AK să-l | să L să stea cu Bogdan | ei AK

5 lașă. Ci el, călcătoriul și afurisitul, totdeauna sfătuia pre domn pre uciderea
 lui Neagoe și a neamului lui. Așa totdeauna îndemnînd Bogdan pre domn,
 să aprinse cu minie spre uciderea lor, și vrea să nu știe nimeni de aceasta.
 Și de n-ar fi trimis dumnezeu pre un călugăr de le-au spus, pre toți i-ar
 fi pierdut. Ci cu ajutoriul lui dumnezeu și pentru rugăciunea sfintului
 Nifon să mintuiră de minia și de moartea cea năpraznică și au scăpat la
 un ostrov, den care au trecut Dunărea, ca Isus Navii Iordanul. Și mer-
 seră iar la Mehmet pașă și-i spuseră toate patemiile cîte li s-au întîmplat
 10 aceluia neam (măcar deși era păgîn) și strînse oaste mare și trecu Dunărea
 16 dimpreună cu dinșii și făcu războiul lingă orașul București și birui pre
 oastea Vladului vodă. Iar el văzînd oastea lui biruită și căzută, vru să
 fugă, iar, cu împiedecarea lui dumnezeu, fu prins de oastea lui Mehmet
 pașă și-l duseră în București la pașă legat. Iar deaca-l văzu pașă, zise-i
 15 ou ocară: O, călcător de jurămînt, iată, să-ți fie după cuvîntul jurămîn-
 tului tău și să taie sabiia mea capul tău. Cum să și umplu, că însuș
 pașă cu mina lui i-au tăiat capul în oraș în București, supt un păr, ca și
 pre Avesalom cînd îl săgetă Ioav, fiind el încurcat de păr de ramura
 unui stejariu, în luna Efremului. Și să umplu judecata și răscumpărarea
 20 lui dumnezeu, cea dreaptă. Și-i luară trupul de-l duseră la mănăstirea din

- I Ci el]Ce Bogdan AK călcătorul de lege L totdeauna]tot desupra A, tot K, totdeauna L
 pre]pe L domn]domnul ACL pre]spre CL 1—2 pre uciderea lui Neagoe și a neamului lui.
 Așa totdeauna îndemnînd Bogdan pre domn om. AK domnul L 3 aprinse A să aprinse
 cu minie om. K minile C spre uciderea]asupra uciderei L vrea]au vrut A știe C nimeni]
 25 niminea AL, nimini K 4 Și]că AK dumnăzu K le-au spus]le-au dat veste AK 4—5 ar
 fi pierdut pre toți AK 5 Ci]iară K ajutorul CL rugăciunea]ruga K sfîntului]lui sfinți K
 5—6 și pentru rugăciunea sfîntului Nifon să mintuiră de minia]s-au mintuit de minie și
 cu ruga sfîntului Nifon A 6 moarte AK cea om. AK năprasnică CL și]că AK
 7 den]pre A, prin K ca]precum K Isus Navii]și Isus A, Isus a lui Navii K 7—8 mer-
 30 seră]veniră A 8 Ia]cître A Mehmet K și-i]și AKL spuseră]om. A, spusă C, i-au
 spus lui K patemiile]patemiile A, patimile CL, patimele K li om. AK întîmplat ior AK
 9 vodă]vodă i-au spus A Iar pașă om. A dumnezeire CL 9—10 să aprinse ... (măcar
 deși era păgîn)]măcar că era pașă (pașă om. K) păgîn, ci (ce K) s-au aprins cu dumnezeire
 spre răscumpărarea ior (patimilor K) AK 10 el păgîn C și strînse]Adună A, au adunat K
 35 și trecu]degrabă au trecut AK Dunărea om. AK 11 dimpreună cu dinșii]Inpreună
 o apă mare, Jison (Fison K) cu neamul cel blagoslovit și (blagoslovit și om. K) drept AK făcu]-
 făcură AK războiul]războiul la Văcărești K lingă orașul București]anproape de orașul
 (oraș A) Bucureștilor (Bucureștii, la Văcărești A) AK și]și-i K birui]biruiră A pre om. K
 16 Vladului]lui Vlad A văzînd]deaca (dacă K) văzu AK oastea lui biruită și căzută]oastea că-
 40 derii lui A, căderea ostii sale K vrui]au vrut K 13 Iar]oe K împiedecarea CL, împiedicarea K
 Mehmet]Mahmet C, Mehmet K 14 duseră]aduseră CL, i-au adus K la pașă în Bucu-
 rești AK în]la C deaca-l]dacă îl L văzu]au văzut K 14—15 zise-i ou ocară]ou ocară zise
 (au zis K) către el AK, îi zise ou ocară L 15 călcător]călcătoriile K, călcătorile L cu-
 vîntul]om. A, cuvintele K 16 și să taie sabiia mea]și (ce K) sabiia mea va tăia K capu al
 45 mină]minile C i-au]i-au AK capul în oraș om. AK orașul L 17—18 ca și pre]asemenea
 lui A, asemănatu-s-au lui K 18 Avesalom]Vesalom L 18—19 cînd îl săgeta Ioav ... în
 luna Efremului]pre care (carele K) i-au săgetat (sigitat K) supt un maslin din muntele Ele-
 onului (Eleonului A) AK de ramura]în ramurile L 19 stejar CL Și să umplu]Pre carele
 50 s-au umplut (plinit K) AK judecata și]judecată A, județul K 19—20 răscumpărarea lui
 d-zeu, cea dreaptă]lui d-zeu cea dreaptă (cel drept K) și răscumpărarea (rare K) AK 20 cea]a L
 Și-i luară]Deci (de K) i-au adus AK, și-i luară L trupul lui AK de-l duseră om. AK

Deal, care o făcuse frate-său Radu vodă, de-l îngropară. Iar pre cele
ce-i zicea ei, pentru pizma, că va să rădăce domn, ca să-l piarză, pre
acela dumnezeu cu voia sa și cu porunca l-au uns și l-au pus domn și au
zis ca și Ieremieii prorocul : Mai nainte de nașterea ta te-am semnat și
te-am ales să fii mai mare întru Israilăteni. Iar el nici într-un chip nu
vrea să plăce să fie domn ci cu glas mare zise cătră tot nărodul : Pu-
neți alt pre carele veți vrea dempreună și cu sfatul nostru, iar pre
mine mă ertați, că nu voi fi. Iar nărodul tot striga și zicea cătră dînsul :
Iată, nu va dumnezeu să fie altul, nici noi, ci numai tu să fii noao domn.
Iată, și aici să întimplă cum și de dămunt, în légea véche, Saul și-au eșit
din minte și Ionathan au căzut de sabie, iar David fu rădicat împărat.
Deci și Neagoe să plecă glasului năroadelor și luă coruna, și scaunul a
toată Țara Ruminească. Și îndată făcu judecată și dreptate între oameni.
Și cum rădică David chivotul légii domnului, așa și Neagoe vodă ră-
dică bisérica cea căzută și puse pre Macarie mitropolit a toată Țara
Ungrovlahiei, Plaiului și Severinului, cu blagoslovenia lui Pahomie, pa-
triarhul Țarigradului.

1 care o făcuse . . . Radu vodă om. AK de-l îngropară și acolo l-au îngropat lângă frate-său
Radul vodă (voevod A). Și au domnit Vlad vodă ani 2 AK De la r. 1 inc. Iar pre cele ce-l zicea
ei. . . pînă la p. 42 r. 14 inclusiv avem redacție scurtă la Neagoe Basarabă voevod acesta la hrîso-
vile lui să iscăle la Basarabă voevod. Și au șăzut în scaun fevruari 8, leatul 7020. După acela
tare s-au căit Basarabă vodă pentru moarte lui Vlăduță vodă și au chemat patriarșii și vlădici
și episcopi și egumeni și tot cinul preușesc și călugăresc și au venit toți în cetatea Țirgoviștii,
în sfînta mitropolie, de au făcut rugăciuni și slujbe dumnezeiești și au dat multă milostenie la
mulți oameni ; făcut-au mănăstiri și biserici multe aicea în țară și la Sfîntagura și alte multe
bunătăți care sînt scrise mai pre larg la o carte ce au făcut în viața lui și au dat-o să fie stătu-
toare la Sfînta mitropolie din Țirgoviște. Mai pre urmă au făcut o sfîntă mănăstire la Curtea
de Argeș, foarte frumoasă și împodobită și din lăuntru și din afară, cu mare cheltuială. Și au
domnit ani 8 și luni 8 și au murit și s-au îngropat la mănăstire lui, la Argeș O 1—2 pre cele
ce-i zicea. . . ca să-l piarză pre carele cu pizmă au (l-au K) chiebat domnul și au vrut să-l însă-
mnează și (să-l însămnează și om. A) să-l piarză AK Cele ce-l ceta ce CL 2 domn domnul C
2—3 ca să-l piarză, pre acela d-zeu cu voia sa și cu porunca l-au uns și l-au pus domn om. L
3 voia vrea AK, volia C porunca cugetul AK, porunca sa C l-au^{1,2} l-a C uns pomăzuit K
4 zis zis lui A Ieremieii Irimii A, Irimia C, Eremia L to om. L semnat însemnat ACK
5 să fii fi A, să-i fii K Intru între K Israilăteni Israilteni A, Istrailiteni CL, Izrailteul K
nici într-un chip nici de cum A, nice cum K 5—6 nu vrea n-au vrut AK 6 ci cu glas. . .
nărodul ci zise (ce zicea K) către tot norodul cu glas mare AK zise zicea L norodul CL
7 alt alt domn AL, domn C, pre altul domn K veți vrea voiți A dempreună împreună
A, dimpreună CL, inpreună K prepe L 7—8 iar pre mine. . . nu voi fi că eu nu voi fi,
ertați-mă AK 8 norodul CL striga și om. AK către AC dînsul A 9 nu va d-zeu. . .
nici noi d-zeu nu să fie altul, nice (nici A) noi AK ci om. AK noao noao A, noao C,
noa L 12 Iată Iară K aici aicea L să întimplă s-au întimplat AK și om. AL și de dămunt
era de demult AK în la KL légea lége K 10—11 și-au eșit din minte s-au neburat AK 11
Ionathan Ionathan AK, Viathan C sabie C Iară K rădicat înălțat AK 12 și om. AK
glasului cu glasul lui A năroadelor noroadelor AL luă au luat AK, luoa C coruna coroana
ACL, corona K 12—13 scaunul a toată Țara Ruminească scaunul domniei. Cînd au
fost cursul anilor 7020, s-au pus Neagoe vodă domn A, scaunul domniei în anii 7020 K 12 După
Ruminească om. februar 8 deni 7020 L făcu judecată. . . între oameni făcu dreptate și judecată
întru oameni A. făcu dreptate K. Urmează titlu nou Cap. 15. De domnia Neagului vodă și moștile
lui Nifon. Apeși îndată cit au stăut Niagul vodă domn, au făcut judecări și dreptate între
oameni K 14 Și cum rădică. . . domnului ca (cum) și mai de demult David împărat AK Ne-
agoe C 14—15 rădică au rădicat K 15 puse au L prepe A, pe L Macarie C mitropolit
arhieru AK 16 Plaiului și a plaiurilor A, și plaiului K 17 Țarigradului din (de K)
Țarigrad AK

Décii dintr-aceia vréme pină astăzi s-au potolit | și s-au împăcat țara de gilceavă și bisericile să veseliră, că așa ajuta ruga sfintului Nifon. Iar Bogdan cel afurisit vru să fugă, ci judecata lui Dumnezeu nu-l lăsă, pentru mozaviriia ce mozavarise pre sfântul Nifon și pentru hicleniia, ci 5 căzu în mreaja cea hicleană și-l apucară ca pre o hiară înșălătoare care să prinde cu amîndoa picioarele în cursă și să vină el în lațul care vrea să vineze pre Neagoe. Că fugind de Neagoe vodă ca de leu, dede în Dunăre și scăpă de Corcodel, iar de șarpe fu apucat și trimis la Neagoe vodă. Iar el, deaca-l văzu într-atîta pedepsă, zise-i : O, vai de tine, ocaanice, dar 10 căzutu-ți-s-au ție să faci hiclenie ca aceasta, căci nu te-ai temut de Dumnezeu, cela ce știe și vede toate știutele și neștiutele ? Dar pentru ce varșă hiclesugul tău cel fără de lege atîta singe ? Iată, de toate te ert pentru Dumnezeu. Și de acum înainte să te pocăești de răutățile tale, iar avuțiile cele domnești care le-ai luat tu fără de dreptate și le-ai ascuns, să mi le spui 15 și nu vei păți nici o nevoe ; | iar de nu, păcatul să fie pre capul tău și pe sufletul tău. Iar el nu vru să spue nimic, că-i întunecase diavolul, cel ce-l iubea pe el, mintea și inima, pentru care lucru multe munci au luat pină ce ș-au dat și sufletul, cum au prorocit și de aceasta sfântul Nifon, de au zis că cu rea moarte va să moară Bogdan. Iar trupul lui nici fierăle, nici 20 pasările, nici pămîntul nu l-au putut minca, ci numai ce s-au pirjolit și au negrit intru răutatea tuturor.

1 Décii]Deci AL, De aceia C, și K dintr-aceia]de atunci K, dintr-această L 2 ajuta]ajută A sfintului]sfintii sale lui AK 3 vru]au vrut AK ci]ci cu AK, și C nu-l lăsă om. AK 4 pentru]și pentru AK mozaviriia ce mozavarise]blestemul AK, mozaviriia ce moza- 25 viriia C pre sfintul]sfintului A, lui K Nifon]Nifon patriiarhul AK și pentru hicle- niia]că cel vicleni A, și pentru vicleniia lui C, căci-l vicleniră K, și pentru viclesugurile lui L 4-5 el căzu în mreaja cea hicleană]întru mreaja cea vicliană au căzut AK 5 hicleană]vi- cleană CL și-l apucară]și l-au apucat K hiară]pasăre A, paseră K, heară cea L înșălă- toare]vicleană AK care]ce K 6 amîndoa]amîndoo A, imbe K, amîndoa L și să vină 30 el om. AK vină]vână C în lațul care]întru acela laț A, într-aciaia cursă ce K care]carele C vrea]au vrut AK 7 să vîneză K pre]pă A fugind]fugi AK de]dă C leulleu pre mare K dede]și deaca (dacă K) au căzut AK, dete CL 8 și scăpă]au scăpat AK de]dă C trimis]fu trimis AK, trimise C 8-8 Iar el]pre carele AK 9 deaca-l]dacă-l KL într-atîta pe- 35 dedpsă om. AK pedeapsă L zise-i]zise întru atâtea pedepse, zise către el A, zise C, au zis către el K, zisu-:-au L ocaamice]ocaianice A, ocaianice K, Ocainice L dar]iată AK 10 căzutu-ți-s-au... aceasta]această viclenie ție (și K) s-au căzut să fie (faci K) AK căci]drept ce AK, care C te-al]te-i K 11 știe și om. AK și vede... neștiutele]și le vede cele știute și cele neștiute C 11-12 pentru ce varșă... atîta singe]atîta singe drept ce 40 ție AK 13 și om. AK pocăești]părăsești L de]den C răutățile]toate răutățile AK, răo- tățile C avuțiile]comorile A, comoarale K 14 cele om. L care]ce A le-ai]le-au L tu om. L fără dreptate L le-ai luat... și le-ai ascuns]ai ascuns și ai luat fără de (fără K) dreptate (drep- tate K) AK mi om. C 15 păcatul tău L 15-16 să fie pre ... sufletul tău]pă (pre K) 45 vru să spue K 16-17 că-i întunecase diavolul... mintea și inima]că-l întunecase mintea ma cel ce iubia C, că-i întunecase diavolul, cel ce iubea el, mintea și inima L 18 ce]cînd AK Nifon]Nifon patriiarhul AK 18-19 de au zis om. AK 19 va să moară Bogdan]au murit AK 50 lui om. A nice K fierăle]bilarale A, fiarale K, fierle K 20 pasările]pasirele K ci om. AK ce]acel A și au]și s-au AK 21 negrit]innegrit AC răutatea]răutatea A, rautate K

Și pierdu dumnezeu pre toți vrăjmașii lui Neagoe vodă și i-au plecat supt picioarele lui. Și toate avuțiile i le-au dăscoperit. Și pământul izvoră bunătate și roadă. Și mulțumi lui dumnezeu toți pentru domnia lui, căci s-au spodobit a vedea și a avea domn ca acela.

Décii îi veni gând bun și cuget dumnezeiesc în inima lui, ca și de dămunt sfintului Theodosie cel mic împărat, să mute moaștele sfintului Ioan Hrisostom de la Cucus în Țarigrad, ca să dea ertare și tămăduire maicii sale, Evdoxiei împărătesei. Întru al acestuia chip să asemănă și creștinul Neagoe vodă. Și trimise din boiarii săi cei credincioși cu cărți la sfintul muntele Athonului să aducă moaștele sfinții sale părintelui Nifon patriiarhul, ca să curățească și să tămăduiască greșala Radului vodă și a altora carii făcuse sfinții sale rău fără de vină.

Și deaca sosiră boiarii la Sfetagora, merseră la mănăstirea Dionisat și să închinară bisericii, cum iaste obiceiul creștinesc. Și luind blagoslovenie de la părinți, dederă cartea domnului în mina egumenului și a bătrînilor. Iar ei să închinară și deaca citiră cartea, socotiră toate pre amăruntul și să mirară toți de acel lucru mare și de cêrerea domnului cum vor face. Și nici într-un chip nu cutezară spre acel lucru să-l dea, nici vrea să lase pre nimeni să se apropie să dăstupe mormintul sfintului, ce numai să umplură toți de frică și de cutremur. Iar sluga cea credincioasă, ce era

1 pierdu|au pierdut AK 1-au|au K 2 avu|țiile|cârnările A, câuârile K 1 om. ACK le-au|au AK dăscoperit|descoperit lui AK, descoperit CL Izvoru|au izvorit AK, izvorit C, izvorind L 3 roadă|rod AK mulțumil|norodul și toți mulțumila A, uultămiea C, toți mulțamila K, mulțumila L toți|om. AK toți lui d-zeu C căci|căci că ACL, pentru că K 4 spodobit|destoinicit A, împodobit L și a avea om. AK acela|cela K 5 Décii|Deci A, De acela L 11 om. AK gând bun și cuget dumnezeiesc|cuget și gând bun ca acela (ca acela om. C) ACK, cuget bun și dumnezeesc L în|întru AK ca și|cum AK 5-6 de dămunt|mal de demult ACKL 6 sfintului|sfintul K împăratul C moaștele|moștile K sfintului|lui sfeti A 7 Hrisostom|Zlataust AK Cucus|Cucu A, Cuco C, Cucuson L ca|pentru ca AK ertare și tămăduire|vindecare și ertare AK, 8 Evdoxiei|Evdochiei K împărătesei om. AK Întru al acestuia|Într-acestași A, Într-acesta K să asemăna|și|fu AK 9 creștinul|creștinul A Neagoe|Niagoc K Și om. AK trimise|au trimis A, trimis-au K din|om. A, pre K boiarii|boerii ACL să|se| K 10 muntele|munte al ACKL să aducă|cu să aducă AK moștile K 11 ca să|pentru ca să A, pentru să K tămăduiască|vindece AK greșala|greșalile L 12 a altora|tuturor AK carii|care AC făcuse|au făcut AK rău sfinții sale AK de|nici o L 13 boiarii|om. AK, boerii CL Sfetagora|Sfinta Gora CL merseră|și au venit AK Dionisat|lui Dionisie AK, Dionisatul C, Dionisatului L 14 să închinară|s-au închinat AK cum|după cum AK iaste|este AL obiceiul|obiceiul ACL, obiceiul și tocmala K creștinească K luind|au luat AK blagoslovenia CL 15 dederă|și deteră A, detără CL mina|minile A, minile K egumenului L 16 iar|iară K deaca|dacă CKI, cetlă carte K După amăruntul ad. scrisoarea și citirea pentru mare lucru K 17 și să mirară|miratu-s-au K și să mirară ... cum vor face|scrisoarea și citirea pentru mare lucrul. Cludiră-să și să mirară toți de cêrerea domnului, ce vor să facă A de acel lucru mare și om. K de¹ om. C 18 nu cutezară spre acel lucru să-l dea|n-au vrut să facă să îndrăznească spre acest lucru ca să-l dea AK nici vrea să lase |nici lăsară AK 19 pre nimeni|om. AK, pre nimenea L să se apropie|să se (să-l K) atingă cineva (cinevași A) AK dăstupe|dezgroape AK, destupe L mormintul|groapa A 18-20 ce numai ... de cutremur|și nimini (nime K) n-au îndrăznit, că să umplură (Înplură K) de frică și de cutremur să la această îndrăznire AK 20 iar|pluă cînd (cînd om. A) s-au apropiat AK sluga cea credincioasă ce era trimis (trimis la p. 26.)| boiarii acela care au (ci-au K) fost trimiși AK cea|ce V

trimis pentru acel lucru m^{er}se la din^{șii} și le zise : Sfin^{ți} părin^{ți}, nici o
 1 frică de aceasta să nu ave^{ți}, ci să ne ertă^{ți} că noi ne nădă^jduim pre credin^{ța}
 domnului nostru, care are cătră sfin^{ția} sa. Nimeni nu va avea nici o pri-
 14 me^jde, nici voi, nici noi. Atunce ei zise | ră : Face^{ți} cum vă iaste voia.
 5 Și îndată luo sapa sluga cea mai mare, căruia li era numele lui Danciu^l
 logofătul, și chemind credin^{ța} domnă-său care avea cătră fericitul Nifon,
 lepădă toată frica și începu de săpă pln ajunse de moaștele sfin^{tului}.
 D^écii le scoase afară și le băgă într-un sicriu de lemn cu miroseală bună.
 Și să adunară to^{ți} călugării de la toate mănăstirile și veniră de să închinară
 10 sfin^{tului}, și săruta moaștele mul^țumind lui dumnezeu, celui ce au proslă-
 vit pre robul său cel mult nevoitor și ziseră : Fericita pomenirea ta, Nifoane,
 îndreptătorul părin^{ților} și învă^{ță}torul a toată lumea.

Și acil^{și} arată dumnezeu minuni, că vindecă pre un călugăr care era
 de mul^{ți} ani mut și pre alt de durerea capului și pre altul de friguri și pre
 15 al^{ții} pre mul^{ți} de multe f^élluri de boale li tămădui.

D^écii li grijiră bine și cu cinste, ca pre un cinstit, și-l trimiseră în
 17 Țara Paunice^ș, la domnul Neagoe vodă. Și trimiseră cu sfin^{ția} sa și pre
 chir Neofit, om ales și sfin^t, ase | mene părin^{ților} celor de dăm^{ult}, carele
 19 era din cetatea Ahila din Evropa Elispondului, și cu al^{ți} călugări de la
 20 mănăstire. Și | deaca sosiră în Țara Ruminească, de grab făcură știre dom-
 nului Neagoe vodă. Iar el adună tot clirosul bisericii și to^{ți} boiarii aștep-
 tînd pre părintele său cel sufletesc. Și deaca sosiră la scaun, iar domnul cu

1 pentru acel lucru]a acea trebu^ă AK acest AKO m^{er}se la din^{șii} om. AK le om. AK
 25 zise]ziseră K Sfin^{ți}]căt^{re} sfin^{ții} A 2 de acestu^ă să nu ave^{ți} nici o frică AK de aceasta]de
 acest lucru C ei să ne ertă^{ți}]pentru cure lucru să da^{ți} noao ertare AK ne om. AK pre
 spre AK 3 Nimeni]Nime K, nimeni A nu va avea nici o pri]me]de]nu va pătⁱ nici un
 rău A, nice un rău nu va pătⁱ K 4 nici noi, nici voi L Atunce]lară AK ziseră lor AK
 iaste]ate AL 5 îndată]același A luo]luă L mal om. L 5-6 luo sapa sluga ... Danciu
 30 logofătul]logofătul Danciu, sluga cea mai mare, luă (au luat K) sapa AK lui om. CL 6 che-
 mind]chemă A, au chemat K domnă-său]domnului său ACKL avea]au avut K 7 lepădă]
 și-au (au K) lepădat AK de săpă]a săpa AK ajunse]ajunseră AK moștile K sfin^{tului}
 sfin^{ții} sale AK 8 le scoase]le-au scos A, le scoaseră KL le băgă]le-au pus AK într-un
 s^{er}riu]într-o raelă AK miroseală bună]bun miros A, miros bun K, bună miroseală L 9 de la]
 după la L închinară]închina L 10 sfin^{tului}]sfin^{ții} sale AK și săruta]și-l sărutară A, și
 35 sărută C, și l-au sărutat K moaștele om. AK mul^țumind]și mul^țumiră A, au mul^țumit K
 celui]cel A, celula K 11 pre om. AK cel]și AK nevoltor]nevoltorul A și ziseră om. L
 Nifone C 12 învă^{ță}torul K 13 acil^{și}]acel ț C, acil iarăș L minun]o cludesă (minune K)
 cu dⁱⁿșul AK, minune L vindecă]au vindecat K cure era om. AK 14 mut de mul^{ți} ani AK
 40 alt]altul CKL durerea capului]durere de cap K pre^o om. A 15 pre mul^{ți} om. AK al^{ții}
 pre mul^{ți}]al^{ți} mul^{ți} L de multe]în multe AK f^élluri]chitpuri AK li tămădui om. AK, și
 tămădui L 16 D^écii li grijiră]Pre carele au îngrijit A, și grijindu-l K, deci îngrijiră L și om. C
 și-l trimiseră]trimisă-l AK la]căt^{re}AK vodă]voevodă 17 Și trimiseră om. AK sfin^{ția}
 45 a]a]sfin^{ția} sa tad. părinte K mitropolitul Nifon AK 17-18 și pre chir Neofit om. AK
 18 chir]chear C sfin^{tul} C asemenea]asemănându-să ACKL părin^{ților} celor de dăm^{ult}]celor
 de demult părin^{ți} AK de dăm^{ult}]mul de demult C carele]ce K, care L 19 din cetatea Ahila
 din Evropa Elispondului]dintru Ahila cetate în Elispond, dintru Evropa A. dintru Ahila ceta-
 tea Elispondului dintru Evrosta K 20 Ruminească K făcură]au dat AK 20-21 dom-
 nului om. K 21 voevod A iar el]carele AK to^{ți} om. AK 21-22 așteptînd]aștepta C 22 pre
 50 cu îndreptarea (îndreptările K) lui d-zeu, cum s-au spus (zis K) mai sus de aceasta AK deaca]
 dacă CL, dacă K sosiră]au sosit K, sosit L iar om. AK

credința sufletului și a inimii cuprinse coșciugul cu moaștele sfântului în
brațe, știind că sînt ale iubitorului său, și le sărută cu lacrimi și cu multă
veselie, împreună cu tot norodul creștinesc. Și duseră sicriul cu moaștele
sfântului cu toți oamenii intru cinstita mănăstire Dealul, unde iaste hramul
sfântului și făcătorului de minuni ierarh Nicolae, și-l puseră deasupra
mormintului Radului vodă. Și făcură bdenie toată noaptea împreună cu
domnul Neagoe vodă, rugindu-se sfinții sale pentru ertarea păcatului
Radului vodă, care fără dreptate au lepădat pre sfântul de la sine și l-au
gonit din țara sa. (Ia ascultați ce făcu dumnezeu). !

19

Cînd fu dăspre sfîrșitul slujbei utrănei, vrînd dumnezeu să arate
aiave ertarea păcatului Radului vodă și al altora cari-i făcuse nevoie și
scribă sfîntului, văzu singur Neagoe vodă descoperire ca aceasta de la
dumnezeu : Unde s-au rumpt scoabele cele de hier și acoperămîntul
mormîntului Radului vodă și de grab să desfăcură marmurile și să ivi din
lăuntru trupul Radului vodă groaznic și întunecat, plin de puroi și de
putoare. Și iată, să dăschise sicriul cu moaștele sfîntului Nifon și izvorî
de la sfîntul, izvor de apă și spală tot trupul Radului vodă și-l arată
luminat. Apoi iar înseși toate incueturile și pietrile singur s-au închis
și s-au incuiat ca și mai nainte. Și să arată și Radul vodă lui Neagoe vodă
și-i făcu mare mulțumire pentru lucrul cel de milostenie ce au făcut pentru
dînsul. Și aciiși fu un sunet oarece și să dusă de naintea ochilor lui. Iar

20

1 credința]dorința AK cuprinse]au coprins AK coșciugul]racla AK sfîntului om. L 1—2
cu moaștele sfîntului în brațe]cu sfintele moaște (moștii K) în brațe AK 2 iubitorului]iubitorului AK, săruta cu lacrimi L 3 duseră]aduseră AK sicriul]racla AK 3—4 cu moaștele
sfîntului cu]sfinții sale AK 4 cu om. L Dealul om. AK iaste]este L 4—5 unde iaste
hramul ... ierarh Nicolae]a lui sfete erarh Nicolae, făcătorul de minuni AK 5 erarhul C
și-l]și AK deasupra]racla sfîntului deasupra AK, de-a-dreapta C 6 mormîntului]gropii AK
bdenie]bdenie A, blădenie C, denie L împreună]dînpună A 7 domnul om. K voevod A
rugindu-să ACKL ertarea]curățirea AK, ertăciunea L 7—8 păcatului Radului vodă]păca-
telor lui AK care]pre carele A 8 fără]fără de A pre sfîntul]om. AK, sfîntul L sine]ini-
mă AK l-au]s-au A 9 țara sa]țară AK Ia]Decl C, Iani K să ascultați K 10 fu]era K
dăspre]despre AKL slujbei om. AK utrănei]utrînii A, utrenii C 11 aiave]aevea ACL
păcatului]păcatelor AK al]a AKL altora]tuturor AK cari-i]care AL, carii CK făcuse]au
făcut A 11—12 nevoi și scribe L 12 sfîntului]sfinții sale AK văzu]văzînd K 13
Unde]Cum AK scoabele]verigile AK cele om. AK hier]fier CL 13—14 acoperămîntul mormîntului]zaveasa gropi AK 14 și de grab să desfăcură marmurile]cît și marmurile de nă-
praznă să dechiseră AK 14—15 să ivi din lăuntru]și din lăuntru (lontru K) s-au
arătat AK 15 trupul groaznic și întunecat al (a K) Radului vodă AK puroi]
gunoae AK 16 iată]iată acelaș C, iată aci iarăș L 16—18 Și iată, să dăschise sicriul ... și-l
arată luminat]și de năpraznă, în vederea tuturor, s-au dechis racla cu moaștele (moștile K)
cele dumnezești ale (a K) lui Nifon și izvor de apă au izvorit de la sfîntul și tot trupul Radului
vodă au spălat și l-au arătat luminat AK izvor]izvoră C 17 tot om. L 18 Apoi iar înseși]
cărui AK Incueturile]lanțurile AK, incheeturile CL singur]singure ACKL închis]întărit AK,
deschis L 19 și s-au incuiat]și s-au făcut C, om. AK ca și]ca și cum era AK Și să arată]că
s-au arătat AK și]la alave A, om. C, alave K 19—21 Radul vodă lui Neagoe vodă și-l
făcu ... pentru dînsul]Radul vodă, iar nu uitarea, ci mare mulțumită făcu lui Neagoe vodă
pentru lucrul cel milostiv carele au făcut pentru el AK 20 milostenie]milostivire L 21
aciiși]aciiși A, acelaș C, acieș K, aciași L fu]s-au făcut K sunet]semn C oarece]oare-
care A, oareșce C, oarecarele K să dusă]s-au dus K naintea]de la el dinaintea A, din-
naintea CKL ochilor lui]oamenilor (ochilor K) lui Neagoe vodă AK

50

Neagoe vodă să sperie. Și-și veni în fire și socoti de minunea sfintului
 10 Nifon, cum iaste adevărată ertarea Radului vodă. Și mulțumia lui
 dumnezeu de aceasta și sfintului Nifon, făcătorul de minuni. Cum apoi
 văzu și cu ochii săi aia ve trupul Radului vodă ertat. Așijderea și altă
 5 minune făcu sfînțila sa, că să arată însuș sfînția sa lui Neagoe vodă
 și-i zise : Fătul meu Neagoe, socotește cu deadinsul și vezi că toți mă
 țin sfînt, căci ei sînt cu darul cel bun al duhului sfînt, și toți sărută cu
 credință moaștele mele și să umplu îndoit de dar bun. Numai cutare
 boiaru—și-i spuse și numele care iaste—n-are credință cătră mine, nici
 10 sărută moaștele mele. Ci ia aminte de vezi lucru adevărat. Și cum zise,
 așa fu nevăzut. Iar Neagoe vodă, deaca să dășteptă, căută și văzu
 pre toți oamenii sărutînd sfintele moaște ; iar cea ce-l spuzere sfînția sa,
 el trecu cu meșteșug, ca-ntr-ascuns, și nu-i băgă nimeni seama. Iar
 Neagoe vodă, deaca văzu, el îl chemă la sine și-i zise : Ce va să fie aceasta,
 15 că toți boiarii și oamenii sărută moaștele sfintului, iar tu nu vrei să le
 sărute, dar în ce chip hulești pre sfînția sa așa ? Iar boiarul acela, deaca
 20 auzi așa, îndată îl cuprinse frică și cutremur, cit îi mai eșă sufletul, de
 nu vrea mărturisi pre sfînția sa că iaste sfînt. Și îndată chemă numele
 sfintului Nifon și dede laudă și mulțumire sfînții sale pentru mila ce făcu cu
 20 dinsul. Și dintr-acei ceas mare credință avea acel boiar cătră moaștele sfintu-

1 sperie|spărie K, spere V socot|iau socotit AK de om. AK minunea|cludesa A
 sfintului|ul sfete AK 2 Nifon|Nifon, făcătorul de minuni C. iaste|este AL adevărat CL
 ertareu|și ertarea AK mulțumia|mulțămen C, au mulțămît K 3 de aceasta om. AL și sfintului
 și lui sfeti A, și sfînții sale lui K și sfintului Nifon de aceasta C făcătorul de minuni om. C
 23 minun|cludesi A, minune K apol|la aveva A, om. K 4 văzu|au văzut AK și cu ochii să|cu
 ochii AK a|ave trupul Radului vodă ertat|ertarea Radului vodă AK trupul|pe trupul L
 4—5 altă minune|alte cludesi (minuni K) AK 5 făcu sfînț|ia sa|ule sfînți sale AK că să arată
 însuș sfînț|ia sa om. L că|care AK să arăt|ău arătat AK însuș|singur AK sfînț|ia sa om. AK
 5—6 lui Neagoe vodă și-i zise|lui Neagoe vodă, iar nu (nu cu K) altul, el singur sfînț|ia sa s-au
 30 arătat și zise AK 6 Fătul meu Neagoe, socotește cu deadinsul|Socotește cu deadinsul, flul
 meu Neagoe AK și vezi om. AK 6—7 mă |în|au pre mine AK 7 căci om. K cel
 bun al AK sfînt om. A 7—8 cu credință sărută AK 8 umplu|plini K de dar bun|de darul
 cel bun AK 9 și-i spuse și numele care iaste|și l-au spus (și-i zise K) și numele (pre nume
 K) AK care iaste|carele este L. 10 Ci ia aminte de vezi|și să socotești (socoti|aste K) singur
 35 (insuș K) AK 10—11 cum zise, așa om. AK 11 Iară K deaca|daca CKL să dășteptă|să
 trezi (s-au trezit K) și-și veni (și și-au venit K) în fire AK căută și om. AK văzu|văzut-au K
 12 toți oamenii|toți boiarii și nărodul K sfintele moaște|moaștele sfintului AKL 12—13
 cea ce-l spuzere sfînț|ia sa, el|pe care au arătat A, pro carile îl arătase sfîntul, precum
 s-au scria mai sus, acela K 13 ca-ntr-ascuns|în taină AK, cam într-ascuns L și nu-l
 40 băgă nimeni seama|de nimeni (nime K) nu fu cunoscut AK 13—14 Iar Neagoe vodă, deaca
 văzu|Deaca văzu Neagoe vodă A, Iară dacă l-au văzut Neagoe vodă K 11 văzu|văzu așa CL
 el om. A la sine om. A el îl chemă la sine și-i zise|și-au chie|mat și l-au zis K va să fie|poate
 fi K 15 boiarii și om. AK vrei să le|om. A, vei să le C, le K 16 dar|iar C dar în ce chip
 45 hulești pre sfînț|ia sa om. AK Iar boiarul acela om. AK 16—17 deaca auzi așa|Aceasta
 deaca auzi (au auzit K) el (așa K) AK Iar boiarul acela, deaca auzi așa om. L 17 îndată îl
 cuprinse|așa de năpras|nă căzu pre el A, îndată au căzut K frică și cutremur|frica pre
 20 dinsu și cutremur K cit îl|citu-i AK îl mai eșă|mai îi eș|ia C sufletul|sufletul celui
 boer L 18 pre|pă A iaste|este AL îndată|numai|decît AK 19 sfintului|sfînț|el sale lui AK
 și-și-l L dede|dete ACEL, au dat K mulțumire|mulțămîtă K sfînții sale|sfînții AK
 20 mila ce făcu|mila sa ce au făcut AK 20 dintr-acei ceas|de atunci|AK avea|avu K
 boer către AL moaștele sfintului|trupul sfînții sale lui AK

lui Nifon. Așijderea și alte ciudese multe și arătări făcea dumnezeu în toate zilele cu moaștele preacuviosului său. Și tot cine mergea la dinsul și-i chema numele sfinții sale într-ajutor toată vindecarea și sănătatea dobîndea.

Deci domnul Neagoe vodă văzînd că fac moaștele sfîntului atîtea minuni, 5
dăde de făcu sicriu de argint curat și-l polei cu aur și-l înfrumuseță cu
mărgăritar frumos și cu alte pietri scumpe și cu zmalț. Și deasupra
pe plehupă scris chipul sfîntului întreg, iar jos, la picioarele sfîntului
să scris pre sine în genunchi, rugîndu-se sfinții sale. Și-l trimise cu mare
cînte la mănăstirea Dionisatul împreună cu sfinții săi părintele chir 10
Neofit mitropolitul și cu credincioșii săi boiari. Și deaca-l duseră la mănă-
stire, iar călugării de acolo deaderă lui Neagoe vodă poclon capul sfîn- 21
tuinii și o mină și blagoslovenie de la părinții cei sfinți cari era în mănăs-
tire, ca să fie de sfințire și de ajutor domnului. Iar el primi acele daruri
cu mare bucurie, ca și Moisi prorocul tablele legii vechi. Și le purta cu 15
sine pre unde mergea, și în curte și în biserică, iar în cale el le purta în
carătă, ca și Israel racla legii. Iar în muntele Athonului, pre groapa
sfîntului, zidi beserică frumoasă în numele sfîntului Nifon, iar mănăs-
tirea o au îmbogățit cu multă avuție și multe ziduri au făcut și înalte.
Iată de aceasta pîn aici. 20

1 ciudese multe | multe cludesil A. multe minuni K arătări | minuni A făcea | făcu C d-zeu |
sfinții sa d-zeu AK 2 Și tot | Deci AK. și toți L mergea | venia AK la dinsul | către el
AK 3 și-i | și-l AK. și CL numele sfinții sale într-ajutor | într-ajutoriu numele sfinției sale
AK toată | atîta AK vindecarea | vindecari A. vindecare K sănătate AK 5 Deci domnul |
lară K vodă om. C văzînd | deaca văzură A. dacă văzu K fac moaștele sfîntului atîtea mi- 25
nuni | atîte minuni făcînd moaștele sfîntului AK atîtea | atîta L 6 dăde de făcu | învătă să
făcă AK sicriu | lăcră A. raclă K 6-9 și-l polei cu aur ... rugîndu-se sfinții sale | și deaca o au
făcut (o au făcut om. K) o înfrumuseță și scris deasupra chipul sfinții sale (după sale ad. și pre
Neagoe vodă în genunchiat și rugîndu-se sfîntului K). Care lăcră o au poleit cu aur și o au înfru-
musețat cu tot felul de vâpsele (cu de toate vâpselele K) și cu mărgăritar (mărgăritari K) și cu 30
pietre scumpe. Și într-însa (într-aceia K) au pus moaștele sfîntului AK 7 zmalț | zmanț CL
8 pe plehupă | plopă L jos | mai jos L 9 Și-l trimise | și trimise A. și i-au trimis K 10 mănă-
stirea Dionisatul | sfînta m-re a lui Dionisie AK sfinții sa om. K chir om. K Neofit |
Onifit K 11 credincioșii săi boiari | boeril săi cei credincioși AK Și | Care A deaca-l duseră |
dacă l-au dus K la | întru aceea AK mănăstire | mănăstire de care (ce K) s-au zis mai sus 35
AK 12 iar | decia A. de acolo om. AK deaderă | deteră ACL dăderă poclon lui Neagoe
vodă K 12-13 lui Neagoe vodă poclon capul sfîntului și o mină | capul poclon lui Neagoe
vodă și o parte din moaștele sfîntului A capul și o parte din moaștele sfîntului K 13 pă-
rinții cei sfinți | sfinții părinți K cari era în | ai A. a sfintei K mănăstirii ACK 14 ca să |
pentru ca să (să-i A) AK de | lul întru AK de | întru AK ajutor domnului | ajutorul domniei 40
lui K 14-15 primi acele daruri cu mare bucurie | cu mare bucurie au primit darul AK 15 ta-
blele legii vechi | în legea veche tablele AK 15-16 Și le purta cu sine pre unde mergea | care
pretutîndinea (pretulînderea K) purta cu dinsul AK cu sine | tot cu sine CL 16 în cale | pre
cale A el om. AK 17 carătă | leagîn AK Israel | strail AL legii om. C 17-18 pre groapa
sfîntului zidi | făcu pre groapa sfîntului A. au zidit pre mormîntul sfîntului K 18 o beserică CK 45
frumoasă | înfrumusețată AK în | întru AK sfîntului | sfinției sale lui AK iar m-re | sfînta
mănăstire A. și K 19 o au îmbogățit | o au în podobit-o și o au bogățit-o C multă avuție |
avere multă A. avere K multe ziduri | ziduri mari AK și înalte | om. A. și au rădicat L
20 Iată | Deci iată AK pîn aici | pînă alcea KL.

Iar mănăstirea lui Hariton, care de obște să chiamă Cotlumuz, care au început a o zidi den temelie Radu vodă, Neagoe vodă o au săvîrșit, și cu toate frumusețile și podoabele o au împodobit denlăuntru și denafară, iar împrejur o au îngrădit cu zid. Și au făcut biserică sfintului Nicolae
 5 făcătoriul de minune, cu turle, chilii și trapezărie, pimnița, maghernița
 270 și magaziia, grădina și poartă mică și mare, bolniță și ospătărie și dohirie, jîtniță și visterie și alte case de toată treaba. Iar biserica și chiliile le-au umplut de frumusețe și le-au săvîrșit de acoperămînt, iar biserica și tinda o au învălit cu plumb, și au pus sticle pre la toate ferestrele. Și o au și
 10 tîrnosit cu blagoslovenia arhiereului și a protului și a altor egumeni de la alte mănăstiri. Și făcu cînte mare marilor și celor mici, și-i dăru cu daruri mari. Și să duseră careși pre la locurile sale, cu mare bucurie mulțumind lui Dumnezeu.

Așijderea făcu o pristanîște în Ascalon, la mare, să fie de corăbiiari, și o corabie mare și alta mică cu tot ce trebuiaște. Și o au zidit cu zid împrejur, și au făcut o culă cu arme și cu tunuri, să le fie de pază. Și alte metohuri cu de toate au zidit și au făcut și bine le-au tocmît, din care are mănăstirea mult venit. Și i-au pus numele : lavra cea mare a Țării Mun-

20 Iar lavra sfintului Athanasie, toată bise | rica cea mare, cu oltariul
 22 și cu tinzile, le-au înnoit și au împreunat plumbul cel vechiu cu altul nou

1 Înainte de Iar ad. titlul Pentru mînăstiri ce au zidit și au înnoit Niagoe vodă în Sfetagora și la Ierusalim și la alte părți K Iar om. K lui | sfîntului L După Hariton ad. în Sfetagora K care | ce K de obște să chiamă | să chiamă dinpreună (de obște L) AKL Cotlumuz | Cottle-
 25 mus AK, Conlomuz C, Hottlomuz L 2 au început a o zidi den temelie | o au început din temelie a o zidi A, din temelie o au zidit K, au fost început-o a o zidi Radul vodă din temelie L După vodă ad. și neaîngînd să o obîrșască K Neagoe vodă o au săvîrșit | și (om. K) o au obîrșit Neagoe vodă AK au săvîrșit-o L 3 toate | de toate AK și podoabele om. AK Împo-
 30 dedit | înfrumusețat AK denlăuntru | denlontru A 4 iar | și A împrejur o au îngrădit cu zid | împrejur o au îngrădit cu zid și cu turnuri A, cu zid o au îngrădit K Și om. A Și au făcut | Și cu turnuri au făcut K 5 făcătoriul | făcătoriului AL minune | ciudesii A, minuni CKL cu turle om. AK chilii și | Așijderea și chilii AK și om. L trapezărie | trepăzări K pivnița KL
 6 și magaziia | magopiia ACKL mare și mică AK dohirie | duhriia A, duhorie K, dehirie L 7 jîtniță | jîtnița AL, jîlniță C visteria A Iar | Și toată AK 7—8 le-au umplut de frumu-
 35 sețe | cu frumusețe le-au umplut (plinit K) AK 8 le-au săvîrșit de acoperămînt | acoperămîntul i-au obîrșit AK iar | și L 9 Înainte de o au ad. toată cu plumb K și au pus sticle ... fe-
 40 reștrile | toate ferestrele cu ușcioare de sticlă au închis și au înfrumusețat AK pre la | p la C și om. AK 10 După tîrnosit ad. cu ruga și AK protului | arhimandritului AK, protopopului L a om. K igumeni AL 11 de la | după la A făcu | au făcut K mare cînte AK marilor și
 40 celor mici | tuturor ACKL 11—12 și-i dăru cu daruri mari | și cu dar mare (mari daruri K) i-au dăruit AK 12 duseră | duse A careși pre la | toți care pe la A, cineși pre la K 14 fă-
 50 cu | au făcut K o | și o AK Ascalon | Alcalon K la mare | îngă mare C să fie om. K de corăbiiari | pentru corabii AK 15 cu tot | cu de tot felul de toate A, cu de tot K ce trebu-
 45 iaște | cite trebuiești AK După trebuiaște ad. au făcut K o om. AC 15—16 Și o au zidit cu zid împrejur | și împrejur cu zid o au zidit K 16 au făcut om. AK o culă | un turn AK să
 45 le fie de pază | ca să străjuiască A, ca să fie și să străjuiască K 16—17 Și alte metohuri cu de toate | om. A, Și altofori K 17 au zidit cu de toate K au făcut și au zidit L și au
 50 făcut și bine le-au tocmît | și tot bine au tocmît AK 17—18 din care are marea mult venit | pentru care (dentru carele K) venit are sfînta mînăstire AK 18 i-au | au A cea om. AK Mun-
 50 tenești | Rumânești AK 20 sfîntului | lui sfeti AK oltarul ACL 21 tinzile | toate tinzile AK le-au înnoit și au | au înnoit și o au K cel vechiu cu altul nou | cel nou cu
 cel vechiu K altul | cel A

și o au acoperit de iznoavă. Și toată clisernița o au zidit den temelie. Și au făcut vase de treaba bisericii, de aur și de argint. Și zăvese cusute cu sirmă de aur, prea înfrumusețate au dat. Și i-au făcut și mertic mare, cîte 10.000 de talere de an.

Iar în lavra Iverului a lui sfeti Evtimie făcătoriul de minuni, pre sus pre ziduri au adus apă cu urloaie ca de 2 mile de loc dă dăparte. Și cu multă avuție o au împodobit. Iar cinstita lui doamnă, Despina, dat-au o zăvesă cusută tot cu sirmă de aur și prea înfrumusețată, să o pue înaintea sfintei și făcătoarei de minuni icoane în care iaste scris chipul prea curatei fecioare și maicii lui dumnezeu, Mariei, care să chiamă portăriță, care au venit pre mare la acea mănăstire cu mare minune, cum să află scris de dînsa.

Iar la mănăstirea Pandocrator au făcut mari ziduri, ca și la Iver, și au dăruit multe daruri.

Și în lavra cea mare a Hilandarului iar au adus apă tot ca la Iver.

Iar în lăudata mănăstire a Vatopedului pohti să dea milă pre an ca și la lavra lui sfeti Athanasie. Și au pus pre făcătoarea de minuni icoană a Precistii un măr de aur cu mărgăritari și cu pietri scumpe. Și zidi și pimniță mare den temelie.

Și au împodobit și marea mănăstire Xeropotam, că au făcut o trapezarie den temelie și pimniță.

1 o au acoperit|au acoperit-o toată CL o au acoperit de iznoavă|tot cu nou o au învălit AK clisernița toată AK o om. AK zidit-o L din temelie au zidit AK 2 au făcut om. AK vase| vasele AK de treaba om. AK de aur și de argint|și altele de aur și de argint multe au dăruit AK 2-3 Și zăvese cusute cu sirmă de aur prea înfrumusețate au dat|și de alte cu de toate treble zăvesele cusute cu sirmă de aur și de argint și prea frumusețate AK zăvese|zveze L 3 i-au|au L și om. L Și i-au făcut și mertic mare|și mertic (venit K) au tocmit AK 4 cîte 10.000 de talere de an|cu 11.000 de taleri AK, taleri 10.000 pã an L 5 în om. K Iverului| Iverească AK Eftimie KL minunil|cludesil A 5-6 pre sus pre ziduri au adus apă cu urloaie ca de 2 mile de loc dă dăparte|pre urloaie și pre ziduri rătunde au adus pre sus (dedesupt A) apă în mănăstire ca (cit A) de 2 păpriști de departe AK 6 pe urloae L dă|de L 6-7 Și cu multă avuție o au împodobit|Cu mare milă au îmbogățit și pre acela AK 7 avuție|bogăție C împodobit|înbogățit C Îmbogățit-o L doamnă|doamnă-l C dat-au|au dat A 8 o zăvesă cusută tot|un sarasir AK tot cusută L și prea|foarte AK, și L să o|ca să AK 9 minuni|cludesil A icoane|icoanil AK, icoană L iaste|este L în care iaste scris chipul om. AK 10 fecioare|stăpînii noastre AK, fecioarei CL și maicii lui|născătoarii de AK Mariei om. AK care|ce AKL la acea|întru acea AK După mănăstire ad. a lui Pantocrator AK 11-12 cu mare minune, cum să află scris de dînsa om. AK 13 Iar la m-re a Pandocrator au făcut mari ziduri om. AK ca și la|Așijderea și acel (și acei om. A) lavre a AK Iver|Everiil K 11 și au dăruit multe daruri|au tocmit zidurile (zidiuril K) mari și acolo multe daruri au înmulțit AK 15 Și în|Ca și AK a Hilandarului om. AK iar au adus apă tot ca la Iver|acele daruri AK tot om. L 16 Iar în lăudata m-re a Vatopedului|Iar într'acelaș chip au adus apă întru tot lăudata m-re Vatopedului (Zatopediului A) AK pohti|tocmi CL să dea|să dea CL pohti să dea milă pre an om. AK milă|mir C 17 la|în AK După Athanasie ad. să se dea din visteriile lui AK 17-18 Și au pus pre... pietri scumpe|Și pre icoana a (a om. K) făcătorii de cludesil (minuni K) a Preacistel au pus un măr de aur și cu mărgăritari și cu pietri scumpe AK făcătoarea|făcătorul L 19 pimnița CL Și zidi și pimniță mare den temelie|Și pimniță mare din temelie au zidit înfrumusețată AK 20 Și au împodobit și|Și întru AK și marea|în marea CL că au făcut om. AK 20-21 trapezarie|trepăzer K 21 den temelie|frumoasă A, om. K și pimniță|cu pimniță au zidit AK

Iar la sfeti Pavel au zidit o culă den temelie, să fie de strajă.

Ce vom mai lungi-le cuvintele spuind toate mănăstirile pre rînd ?
Că toate mănăstirile den sfintul muntele Athonului le-au îmbogățit cu bani și cu vase. Și dobitoace încă le-au dat. Și multe ziduri au făcut. Și
5 fu ctitor a toată Sfetagora.

Dar bisérica cea mare, săbornică, din Țarigrad ? Au adunat plumbul cel vechiu și au cumpărat și altul nou încă mai mult și o au învălit de iznoavă.

Și toate chiliile din patrierșie le-au înnoit. Și patrierșia cu bani și cu multe daruri o au îmbogățit.

10 Și sfintul munte al Sinaei cu toate vasele bisericii și cu alte daruri multe din destul au îmbogățit și i-au făcut mertic mare.

Iar sfinta cetate a Ierusalimului, Sionul, care iaste muma bisericii, așijderea o au dăruit și o au îmbogățit dimpreună cu toate bisericile
23 dinprejurul ei. Și alte mănăstiri de la | Răsărit, toate.

15 Așijderea și în măgura Misiei, mănăstirea Oreiscului, unde sînt moaștele sfintului Grigorie făcătoriul de minuni, tinda bisericii o au zidit și o au acoperit cu plumb. Și pre tronul cu moaștele au făcut un cerdăcel de piatră și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit. Iar pre tronul sfintelor moaște au pus un covor de mătase cusut tot cu sîrmă de aur.

20 Și la metohul aceiași mănăstiri, care să chiamă Menorlița, au zidit o casă mare, să fie de odihna mănăstirii, în care să făcea toate slujbele ce trebuia.

1 Iar la sfeti Pavel|Și în m-rea lui Pavel AK sfeti|sfintul C au zidit o culă den temelie|un
turn din temelle au zidit AK să|să-l C de om. A streajă ACL 2 Ce|Și ce AK lungi-le|
25 În mulți ACKL toate|nume toate AK mănăstirile om. K pre rînd om AK 3 den sfintul
muntele|a sfintei măguri a AK, și sfintul munte al L le-au|au AK 4 și om. ACKL Și|
cu KL încă le-au dat om. AK făcut|noit AK 5 fu|s-au făcut K ctitor|ctitor mare ACKL
Sfetagora|măgura Athonului AK, Sfinta gora L 6 Dar|Iar ACKL 7 au cumpărat și altul
nou încă mai mult|și altul nou încă mai mult au cumpărat A, și cel nou mai mult au cumpă-
30 rat K și mai mult C o au învălit de iznoavă|toată o au învălit AK, au acoperit-o toată
de iznoavă CL 8 toate chiliile din patrierșie|chiliile și toate în patrierșie A, chiliile a patrier-
șiei toate K Și patrierșia om. AK 9 și cu multe daruri o|cu darul (daruri K) mai
mult AK După îmbogățit ad. și i-au făcut și mertic mare C 10 sfintul munte al|sfinta
măgură a A După Sinaei ad. mare toc|mare tocmit și A 10—11 Și sfintul munte ...
35 mertic mare om. KV 11 și mertic mare C 12 a om. C carele L iaste|este AL
muma|malca AK bisericii|bisericiilor ACKL 13 așijderea om. K o^{1,2}|om. A o au dăruit
și o au îmbogățit|au dăruit-o și au îmbogățit-o dimpreună om. AK 14 dinprejurul|înpre-
jurul AK, după împrejurul L alte|alte toate AK mănăstiri|m-rile AK, biserici L toate
om. AK 15 sînt|zac AK 16 sfintului|sfînții sale lui (lui om. A) AK zidit-o L 17 aco-
40 perit-o L și o au acoperit cu plumb|și cu plumb o au învălit AK pre|pe AL tronul|lăca A,
racla K cu moaștele|sfintelor moaște AK, moaștele sfintelor C 17—18 au făcut un
cerdăcel de piatră și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit|o cămară prea înfrumusețată (fru-
m|s|at| K) în multe chipuri de vâpséle și cu aur o au poleit AK, om. C 18—19 Iar pre tronul
sfintelor moaște|și lăca (racla K) cu pocrov AK, om. C sfintelor moaște|cu sfintele
45 moaște L 19 au pus un covor de mătase cusut tot cu sîrmă de aur|cu sîrmă de aur cusut
(cusuta K) au îmbrăcat-o (o au îmbrăcat K) AK 20 metohul|metohul ACM, mitohul K acel-
iași|aceiaș C, acleș K care să|ce să AK Menorlița|Micorlița A, Minorlița K, Mercu-
lița L 20—21 care să chiamă Menorlița ... să fie de odihna mănăstirii om. C 21 să fie
50 de|pentru AK în|întru AK 21—22 să făcea toate slujbele ce trebuia|și toate slujbele
cele de treabă făcea AK

Iar în Elada, sfînta mănăstire anume Meteor o au îmbogătit cu multe daruri și multe ziduri au făcut.

Așijderea și în Pethlagonia, mănăstirea anume Trescaviță o au îmbogătit.

Și în Machedonia, mănăstirea ce să chiamă Cusniță o au miluit. 5

Iar în măgura Cathesca, care să chiamă acuma Cuceina, multe lucruri au făcut. Și alte biserică de acolo toate. Și lăcașurile călugărești hrănea. Și făcu și acolo ziduri ca și prent-alte locuri.

Ce voi mai spune deosebi lucrurile și mănăstirile care | le-au miluit ? 25
Să zicem denpreună toate cîte sînt în Evropa, în Thrachia, în Elada, 10
în Ahia, în Iliric, în Cambania, în Elispond, în Misiia, în Lugdunia,
în Pethlagonia, în Dalmația și în toate laturi de la răsărit pîn la apus și
de la miazăzi pîn la miazănoapte. Toate sfintele biserică le hrănea și
multă milă pretutindenea da. Și mai virtos pre cei ce să streina pren
pustii și pren pēstere și prin schituri, făr de nici o scumpătate hrănea. 15
Și nu numai creștinilor fu bun, ce și păgînilor. Și fu tuturor tată milostiv,
asemănîndu-se domnului celui ceresc, care strălucēște soarele său și ploao
și spre cei buni și spre cei răi, cum arată sfînta evanghelie.

Și mai virtos în Țara Muntenescă, mari și minunate mănăstiri au
făcut : Arhimandria sfîntului și purtătorului de dumnezeu, părintelui 20
nostru Nicodim, care să chiamă Tismeana, hram adormirea preacuratei

1 Elada]Sladatha A sfînta om. AK Meteor]Mitor AK, Metior CL 1-2 o au îmbogătit
cu multe daruri]cu de toate darurile o au îmbogătit AK 2 și multe ziduri au făcut
om. A 3 și om. K Pethlagonia]Pellagonia CL, Potlegonia K Trescaviță]Trecaveț K,
Tresnaviță L 3-4 Așijderea și în Pethlagonia, mănăstirea anume Trescaviță o au îm- 25
bogătit om. A 4 Îmbogătit-o L 5 Cusniță]Cuznița C 6 în om. ACK Cathesca]Catima
A, Catina K care]ce K sâ]o A 6-7 multe lucruri au făcut om. AK 7 Și alte biserică
de acolo toate]și toate sfintele biserică AK 7-8 Și lăcașurile călugărești hrănea]și petre-
cerea călugărească hrănia AK 8 Și făcu și acolo ziduri ca și prent-alte locuri]și ziduri
ca și pretutindenea (pretutindenea K) făcu și acolo AK 9 Ce voi]Dar ce vom A, Ce vom CL, 30
Și ce vom K spune]împărți AK și om. K care om AK le-au miluit]miluit-au AK 10 Să
zicem]Ce să zice AK denpreună toate]toate dinpreună AK cîte]cele ce AK 10-12 în
Thrachia, în Elada... în Pethlagonia, în Dalmația]în Thrachia, în Elispond (Elpod K), în
Minia (Menia K), în Machedonia, în Thetalia, în Elada, în Ahia, în Iliric, în Cazbia, în
Erseina, în Lugdunia, în Patlagonia, în Dalmația AK 11 După Misia ad. în Machedonia, 35
în Thetalia, în Sermia CL 12 și¹ om. AK laturile ACKL și¹ om. A 13 miazăzi]amiazăzi
AKL amiazănoapte AL Toate om. A le om. AK 14 multă]mult A, multe K milă]milula
A, milui K pretutindenea]petutindenea A, pretutindenea K da] om. A, făcea K Și]Ci A
mai]încă mai K să streina]s-au streinat AK, să înstreina K 14-15 pren^{1,2}]la¹ în² A, în^{1,2}
K, prin L 15 pēstere]poștire C făr de nici o scumpătate hrănea]pre toți hrănia făr de scum- 40
pete (cumpăt K) AK scumpătate]scumpete CL 16 ce și]ci și ACL fu tuturor]tuturor fu
(era K) AK tată milostiv]părinte bun și milostiv A, părinte milostiv K 17 domnului]lui d-zeu
AK celui om. C celui milostiv ceresc K care]carele ACKL său om. AK ploao]ploaoă C,
dă ploae K. ploă L 18 și¹ om. AK spre cei buni]spre cel drept AK și spre cei răi]și pre- 45
cei nedrepti A, și celor nedrepti K arată]laste (este A) scris în AK 19 Și]Ci A Munte-
nească]Rumînească A, Romînească K 19-20 mari și minunate m-ri au făcut]mai multe
biserică au făcut (au făcut om. A) ACK 20 Arhimandria]marea arhimandrie a AK 21 care
să chiamă om. AK hramul adormirii L hram adormirea... și pururea (și pururea de la
p. 34,) om. AK

născătoarei de dumnezeu și pururea fecioarei Mariei, toată biserică o au acoperit cu plumb și alte lucruri au săvârșit. |

24 Iar mănăstirea den Nucet, unde iaste hramul sfintului și marelui mucenic Gheorghie, multe au înnoit. Și pre făcătoarea de minune icoană
5 a sfintului mucenic bătut-au însuși Neagoe vodă, cu cuișoare, un măr de aur curat, împodobit cu mărgăritar și cu pietri scumpe. Și au adus și icoana cea făcătoare de minuni den Țarigrad, pre care era semnat chipul domnului nostru Isus Hristos atotțiitorul, carea mai nainte o junghiasă
10 un ovreiu cu hangériul; și cum o junghe, îndată eși izvor de sînge din locul hangériului, cît stropi și hainele acelu ovreiu; iar el, de frică că-i sint hainele stropite de sînge, nu văzu, ci numai ce au văzut sîngele carele era pre icoană; și așa fiind, el, cuprins de spaimă ca aceasta, aruncă icoana într-un puț care era într-o pimniță (că și el într-o pimniță într-ascung junghiasă sfînta icoană).

15 Déci eși afară ca cum n-ar ști el nimic de acea minune; și cum eși el afară, îndată-l întîmpinară niște oameni, și deaca-l văzură că iaste așa crunt de sînge pre haine, îl prinse și-l întrebă: ce va să fie aceasta? |
24 Iar el văzîndu-și hainele crunte, îi fu a mărturisi aiave și el minunea sfîntii icoane. Și alergică toți dinpreună la puț și scoaseră icoana afară;
20 iar sîngele tot izvoră din urma hangériului, neoprit, atîta cît și apa acéia să făcuse roșie de sînge.

1 și om. C fecioarei Mariei om. AK toată om. AK biserică]biserica cea (cea om. K) mare AK o om. AK 2 acoperit-o L alte lucruri au săvârșit]tot lucrul desăvârșit au făcut AK 3 Iar]La AK den]de la AK iaste]este AL 4 multe]mult ACK au înnoit]au ajutat și acolea AK 25 au noitC 4—5 făcătoarea de minune icoană a sfîntului mucenic]icoana cea făcătoare de minuni a sfîntii sale AK 5 bătut-au]au pus AK Insuș Neagoe vodă cu cuișoare om. AK 6 curat om. C împodobit om. AK cu]și A mărgăritari K și]iarăși A După scumpe ad. carele singur]Insuș K) Neagoe vodă l-au găvozdit AK 6—8 Și au adus și icoana... Hristos atotțiitorul]și pre icoana sfîntii sale (sfîntii sale om. K) domnului nostru Isus Hristos ce se chiamă Pantocrator, pentru care lucru că au făcut sfîntiia sa mare ciudese (minune K), deci o au (de au A) adus cu mare cheltuială în țara sa din Țarigrad AK 7 semnat]semnul C, însemnat L chipul]capul L 8 nostru om. C carea]că AK nainte]nainte vreme A, înainte vrîme K o junghiasă]om. AK, o junghiesă L 9 După ovreiu (jidov K) ad. oaricarile, în pizmă cu cugetul (cu un cuțit K) pre ascuns au junghiat pre acea sfîntă icoană Pandocrator AK cu hangériul]cuțitului AK stropi și hainele acelu ovreiu]și hainele ovreului (jidovului K) au stropit AK 10—11 de frică n-au văzut (uu văzu CL) că-i sint hainele stropite de sînge ACKL 11 ce om. C carele]care A 12 pre]pă ACL și așa fiind]deci fiind AK o spaimă C aceasta] 40 acia K aruncă]au aruncat AK 13—14 care era... sfînta icoană om. AK 15 Déci eși]și au eșit ei A, iar el au eșit K ca om. AK el om. K nimic]nimică K acea]această AK, acia C 15—16 și cum eși el afară om. AK îndată-l]iar ceia ce-l (ce K) AK 16 întîm-
pînară]l-au întîmpinat K niște oameni]pă el A, pre dînsul K văzură]văzu L iaste]este L 16—17 și deaca-l văzură că iaste așa crunt de sînge pre haine]cum văzură (au văzut K) sînge (sîngele K) pre hainele lui AK 17 îl prinse]îndată-l prinseră (l-au prins K) AK, îl prinseră CL 45 hainele sale AK 18—19 îi fu a mărturiei aiave și el minunea sfîntii icoane]la arătare ciudese (minunea K) icoanei, fără de voce au mărturisit AK 19 sîntii om. CL Și alergică toți din-
preună]și de groază alergică toți de năprasă (de năprasă om. K) AK icoana afară]icoana
50 AK din urma hangériului neoprit]dintr-acel loc junghiat A, de unde era junghiată K de sînge om. L 21 să făcuse]s-au făcut A, să făcu KL

O, mari sînt minunile tale, doamne Isuse Hristoase, dumnezeul nostru. Care lucru, deaca văzu acel ovreu, crezu în Hristos, fiul lui dumnezeu și să boteză el și toată casa lui. Așijderea și alți ovrei mulți carei văzură cu ochii lor acea minune mare, să botezară. Pentru care minune iaste pretutindinea scrisă și vestită.

5

Iar mutarea acei sfinte icoane din Țarigrad în Țara Muntenească așa fu : Că să arată în vis această sfintă icoană domnului Neagoe vodă și-i zise să o mute din Țarigrad în țara sa. Care lucru și făcu. Iar Radul vodă mult să nevoieise să o aducă în țara sa, ca și alte dumnezești icoane și moaște sfinte ; ci lui nicum nu i s-au dat. Iar cînd îi fu ei voia, atuncia și dumneziescul lucru s-au săvîrșit, și s-au mutat. Pre care, cu mare bucurie și mulțumire o aștepta domnul Neagoe vodă și cu multă cheltuială o au adus. Și deaca o au adus, cu dragoste o au primit. Și i-au făcut cununa tot de aur curat, și o a împodobit cu mărgăritari ales și cu alte feliuri de pietri scumpe.

15

Și sparse mitropoliia din Argeș den temeliia ei și zidi în locul ei altă sfintă beserică tot de piatră cioplită și netezită și săpată cu flori. Și au prins pre dănlăuntru toate pietrele una cu alta pe dăndos cu scoabe de her, cu mare meșteșug și au vîrsat plumb de le-au întărit. Și au făcut pren

1 mari mare CK sînt] sînt A dumnezeul] dumnăzăule K 2 Care] de care L văzu] au 20
văzut K ovreiu] jidov K crezu] au crezut K fiul lui d-zeu om. AK 3 să boteză] s-au bo-
tezat K și] cu AK Așijderea om. AK și] și cu AK alți ovrei mulți] mulți ovrei A, alți mulți
jidovi K carei] care AL, carii CK 4 văzură] au văzut AK să botezară om. AK După mare
ad. Și fu (și s-au făcut K) mare bucurie pravoslavnicilor înpreună cu cei ce s-au botezat AK
Pentru] De AK minune] ciudese A 5 iaste pretutindinea scrisă și vestită] s-au scris și s-au 25
vestit în toate părțile AK 6 Iar] Iar de AK icoane] icoane a lui Pantocrator AK din] de la AK
Muntenească] Rumănească ACKL 7 fu] este AK că să arată] s-au arătat A, arătat-u-s-au K vis]
vederea AK domnului] dumnalei C această sfintă icoană domnului Neagoe vodă] domnului
celuia de care am zis mai nainte, Neagoe vodă, această sfintă icoană A, domnului lui Neagoe
vodă acea sfintă icoană K 8 și-i zise] și au zis lui a ceea că A, zicîndu-i aiave K să o] ca să o K 30
și făcu] au și făcut K, el și făcu L Iar] de care mai nainte AK 8—9 Radul vodă mult să
nevoise] mult au nevoit (s-au nevoit K) Radul vodă AK 9 nevoie] nevoie mai nainte CL să
o] ca să o A și om. K icoane dumnezești AK 10 moaște sfinte] moaștele sfinților multe A,
moști a mulți sfinți K ci lui] și AK nicum nu i s-au dat] nu s-au dat lui nicum (nici cît
A) AK li fu ei voia] vru ia, de a ei bună voe A, de bună voe au vrut sfînta icoană K 11 lucrul 35
cel dumnezeesc AK săvîrșit] sîrșit A, plinit K și] de AK 12 mulțumire] cu mare mulțumire
mai nainte AK aștepta] au așteptat AK, așteaptă C domnul Neagoe vodă om. AK 12—13
multă cheltuială o au adus. Și deaca o au adus, cu om. AK 13 adus] 2] adus-o L primit-o L
Și i-au făcut] Deci Neagoe vodă au făcut AK cununa] coroana AK 14 curat om. AK și o
a] și o au CL 14—15 și o a împodobit cu mărgăritari ales și cu alte feliuri de pietri scumpe] cu 40
pietre scumpe și cu mărgăritari ales de mult preț și o au înfrumusețat K 16 sparse] au risipit
AK din] de la A el om. AK 18—17 și zidi în locul ei altă sfintă beserică] și altă sfîntă
biserica au zidit AK 17 tot de piatră] de marmură albă AK și săpată cu flori om. AK
18 prins] coprins AK pre dănlăuntru toate pietrele om. AK prins toate pietrele pre dîn-
lăuntru din dos (dăndu-să C) una cu alta CL pe dăndos om. AK 19 cu mare meșteșug și au 45
vîrsat plumb de le-au întărit] și au vîrsat plumb foarte cu meșteșug AK După întărit ad. și
o au înfrumusețat cu multe feliuri de vâpșe AK Începînd cu r. 19 : Și au făcut pren mijlocul
plin la p. 36, r. 20 sfîrșind cu le polei cu aur e redacția : Și în mijlocul bisericii și în tîndă au
făcut 12 (doi A) stîlpi înalți, iarăși de marmură. — Deci (continuarea la p. 36)

- mijlocul tinzii biséricii 12 stâlpi înalți, tot de piatră, ciopliți și învîrțiți, foarte frumoși și minunați, carii închipuesc 12 apostoli. Și în sfîntul altariu, deasupra pristolului, încă făcu uu lucru minunat, cu turlisoare vîrsate. Iar ferestrele altariului și ale biséricii, cele dupe dăsupra, și ale tinzii
- 5 tot scobite și răzbătute pren pîatră, cu mare meșteșug le făcu. Și la mijloc ocoli cu un briu de pîiatră împletit în 3 vițe și cioplit cu flori și poleit,
- 25^v bisERICA cu altariul dempreună cu | tinda, închipuind sfînta și nedespărțita troiță. Iar pre supt strășina cea mai din jos, împrejur a toată bisERICA, făcu ca o strășină, tot de marmură albă, cioplită cu flori și foarte scobite
- 10 și săpate frumos ! Iar acoperămîntul, tot de plumb amestecat cu cositoriu. Și crucile pre turla, tot poleite cu aur și turla tot cioplită cu flori și unele făcute sucite. Și împrejurul boltelor, făcute steme de pîiatră, cioplit <e> cu meșteșug și poleite cu aur. Și făcu un cerdăcel denaintea biséricii, pre 4 stâlpi de marmură pestriță, foarte minunat boltit și zugrăvit,
- 15 și învălit și acela cu plumb. Și făcu scara biséricii tot de pîiatră scobită cu flori și cu 12 trépte, semnînd 12 semenții ale lui Israil. Și pardosi toată bisERICA, tinda și altariul împreună și acel cerdăcel, cu marmură albă. Și o împodobi pre dinlăuntru și pre dănafară foarte frumos. Și toate scobiturile pietrilor pe dănafară le vâpsi cu lazur albastru, iar florile le
- 20 polei cu aur.
- 26 Și așa vom putea spune cu adevărat că nu iaste așa mare și | săbornică, ca Sionul carele-l făcu Solomon, nici ca sfînta Sofiia carele o făcu Iustinian împărat ; iar cu frumusețea iaste mai pe deasupra decît acélia.
- 45 Și cum au zis sfînția sa părintele Nifon încă la Radul vodă, că să
- 25 va muta mitropolia din Argeș în Tirgoviște, ci Radul vodă nu s-au învred-

- treptele și vîrfurile cele prea înfrumusețate nu e cu puțință să le poată spune vreun cuget de om — care au închipuit 12 (2 A) apostoli ai lui Hristos. Iar în sfîntul oltariu, preastolul care este (iaste K) o vedere minunată în multe chipuri, că dedesupt stepcnile (este penele A) iară deasupra înconjurarea rătundă și prea înfrumusețată cu de tot (toate K) felul de vâpsele (vâpsélele K).
- 30 Iar turla cu alte multe cioplituri în multe chipuri vîrsate. Ferestrele și inerișoare scobite cu multe meșteșuguri și toate cu briu vîrsate în trei vițe (viță K) înpletite întru numele sfîntel și nedespărțitei troițe împrejur cu tinda încinsă și cu aur poleită și cu lazur zugrăvit (și poleit ad. A). Iar acoperemîntul tot cu plumb învălit. Și crucile pă turlă cu aur poleite. Și toate (toate om. K) din lăuntru și din afară, cine poate să le spue (spune K) frumusețea lor ? în AK
- 35 1 nalți C ciopliți | cioplită L învîrțiți | învîrstați C 2 altariu | oltar CL 4 oltarul CL. dupe dăsupra | pe deasupra CL 5 le făcu | le făcu C 7 dinpreună CL 8 din jos | de jos CL împrejurul CL 9 — 10 scobită și săpată L 11 pre | ne I. 12 făcute steme | făcute tot stéle (steme L) CL 13 un | și un C denaintea | dinlăuntru CL 14 stâlpi om. LV și zugrăvit om. C 16 Israil | Izrail L 17 altariu C 18 o om. C pre 12 | pă CL dănafară |
- 40 din afară C 19 pe dănafară | din afară CL 21 Și așa om. AK vom putea spune om. A vom putea spune cu adevărat | că adevărat nu putem zice K culcă A că nu iaste | nu putem zice că este A 21 — 22 și săbornică | nici așa izvorînd AK și om. L 22 ca Sionul | ca bisERICA Sionului o făcu | u marelui AK 23 Iustinian împărat | marele împărat Iustinian CL iaste mai pe dea-
- 45 supra | covîrșește mai mult (mai presus K) AK decît acélia | aceloră CL 24 zis | prorocit AK părintele Nifon | Nifon patriarhul ACKL 25 în | la C el | deci K învrednic | spodobit AK

nicit a o muta, iar cu Neagoe vodă s-au umplut cuvîntul sfinții sale. Și cu a lui blagoslovenie, zidi mitropolie în Tirgoviște, mare și frumoasă, cu 8 turle și tot rătunde, cum să satură ochii tuturor de vederea ei.

Și încă mai zidi și altă biserică în Tirgoviște, den temelie, hramul sfîntului și marelui mucenic Gheorghe, cu clopotniță naltă pre tindă. 5

Iar acea mănăstire Coziia, de care am povestit, s-au innoit biserica cea veche și au pus icoane prea frumoase : sfînta și nedespărțita troiță și preacuratei despuitoare a lui dumnezeu născătoare și pururea fecioară Mariia și alte poale de analoghi și odăjdii multe și frumoase. Că acea mănăstire are loc făr de gilceavă și ales de petrecerea călugărească, dăpărtat de lume 10 și plin de toate bunătățile, cu munți mari | îngrădită și cu văi, și ocolită 20 cu un rîu mare, și izvoară multe înprejurul ei. Și are toată hrana călugărească poeni și livezi, nuci și alți pomi roditori fără de număr, vii și grădini Și acolo cură piatră pucioasă. Și tot pămîntul înprejurul ei iaste pămînt roditoriu. Care și noi cu ochii l-am văzut acel loc, și i-am zis : pămîntul 15 cel făgăduit.

Iată, într-acesta chip avea nevoință și de dumneziescul lucru carele era la Argeș.

De acum, pentru lungimé, să spunem mai pe scurt și să facem și sfîrșit aceștii cărți. 20

Că porunci Neagoe vodă și pohti să vie toți arhimandriții din muntele cel sfînt al Athonului dimpreună cu egumenii de la toate mănăstirile,

1 cu om. ACK s-au|au K umplut|plinit K sfinții sale|fericitul Nifon patriarhul AK
2 a lui blagoslovenie|blagoslovenia sfinții sale AK zidi|au zidit AK mitropolia ACK mare
și frumoasă|mai mare (mai om. K) polojenila (polojenle K) și foarte înfrumusețată AK 3 turle] 25
turle multe AK tot om. AK 4 Și încă mai zidi și altă biserică|încă și altă biserică au zidit
AK In Tirgoviște den temelie|din temelie In Tirgoviște AK 4-5 hramul sfîntului și|întru
numele AK 5 cu clopotniță naltă pre tindă|cu tindă și cu clopotniță mare, naltă A. om.
K 6 Iar acea mănăstire Cozia om. K După povestit ad. mai nainte K s-au|au CL 6-7
s-au innoit biserica cea veche|biserica veche o au inoit A, de biserica veche, au innoit a m-ril 30
Coziei K 7 și au pus icoane prea frumoase|și icoane prea frumoase au pus AK și|și a
L 8 despuitoare a lui|născătoare de A a om. K născătoare și pururea fecioară Mariia|
Mariei și pururea fecioarei A, jarnel(?) depururea fecioarei K fecioarei Marii L 9 alte poale
de analoghi|cu alte zavese AK și frumoase|și prea frumoase (înfrumusețate K) AK 10 are| 35
avea AK făr de|fără KL și om. AK 11 și plin de toate bunătățile|și de toate bunătățile
plină AK cu munți mari îngrădită|Și este (de laste K) supt o măgură (un muete K) naltă
îngrădită cu munți AK și om. L 12 cu un rlu mare|cu rîul mari AK un om. L izvoară
multe|cu izvoară de ape A, cu izvoare multe K și înprejurul K Și are|Avlud AK 13 alți
om. AK pomi|copaci AK de om. CL făr de număr|cărora nu (le K) este număr (nu-
mărul K) AK 13-11 vii și grădini. Și acolo cură piatră pucioasă|Și de altele de tot felul 40
de poame, că acolo cură piatră pucioasă, vii și (In A) grădini AK 14 tot|de tot AK în-
prejurul ei iaste pămînt|cu de toate A. om. K 15 roditoriu|roditoare A Care și|Care loc și
AK ochii l-am văzut|ochii am văzut AK, ochii noștri am văzut CL acel loc om. AK i-am|am
AKL, iaste C zis|zis acelui pămînt AK 16 cel om. AK 17 într-acesta|într-acestași A, într-
acest CL de om. C dumneziescul|d-zeu A lucru, carele|cu lucru care A 18 la|în K 45
10 lungimea AL spunem|le spunem AK și om. AK 20 aceștii cărți|cărții aceștii C 21 po-
runci și rugă Neagoe vodă domnul Ungrovlabei AK și pohti|om. AK, și pofti CL 21-22
să vie toți arhimandriții din muntele cel sfînt al Athonului|în tot sfîntul munte al Athonului
să vie de acolo toți arhimandriții AK 22 dimpreună|înpreună K cu egumenii|cu cuvioșii
egumeni AK de la|din AK mănăstirile|mănăstirile în țara Panoniei K 50

și scrise și carte. Iar Gavriil Protul, deaca văzu cartea și scrisoarea domnului, aciiși chemă pre toți egumenii de la mănăstirile cele mari: de la lavra de la Vatoped, de la Iver, de la Hilindariu, de la Xeropotam, de la Caracal, de la biserica lui Olimpie, și a lui Hariton, Cotlumuz, care iaste
 5 lavră rumânească, de la biserica lui Filothei, | de la Xenof, de la Zugraf,
 27 care iaste lavră bulgărească, de la Simenca, de la Dohiar și de la lavra rusească, de la Pantocrator și de la Castamonit, de la sfetii Pavel și de la Dionisat, de la biserica lui sfeti Grigorie și de la Simon Petra.

Acești egumeni toți veniră la eghemonul Neagoe în Țara Rumînească
 10 denpreună cu Gavriil Protul, carele fu zis mai sus.

Décii chemă domnul și pre Theolipt patriiarhul Țarigradului, care iaste patriiarh a toată lumea, și cu dînsul pre 4 mitropoliți: de la Sires și de la Sardiia, de la Midiia și de la Milinic. Și veniră și ei. Și-i priimi domnul cu mare cinste.

15 Și chemă încă și pre toți egumenii din Țara Muntenească și cu tot clirosul dimpreună cu ighemonul Neagoe și intrară toți în lavra cea mare zidită și făcură vecernie cu colivă în lauda preacuratei născătoarei de dumnezeu, din care luară toți oamenii, după obiceiul.

Décii făcură cină pentru odihnă. Și lăudară pre dumnezeu. Și după
 20 acéia îndată începură bde | niia, și făcură toată noaptea ighimonul, pa-

27^v 1 După carte ad. la domnul care (ce iaste K) este mai sus scris AK Protul|arhimandritul AK văzu|au văzut K domnului|ul Neagoe vodă AK 2 aciiși|îndată AK, aceeaș C, acieși L chemă|au chemat K egumenii cel mari AK de la m-rile cele mari om. AK de la¹ de (dupre L) la toate CL 3 Vatopedi AK de la²|și de la C Iver|Iverlia A, Iveri K Hilindar CL, Hilindar K Xeropotam|Xerapontu K 4 Olimpie|Alimpe ACKL și a lui Hariton|de la Haritonul CLV iaste|este acum AK, om. L 5 de la biserica lui Filothei om. AK Xenof|Zinov A, Xenofont C, Xnofi K Zugraf|Zugravul A, Zograf CL, Zugravi K 6 care iaste om. AK bulgărească|bulcerească A, bulghiriască K Simenca|lavra Seminsca AK, Simensca C și om. AK 7 După rusească ad. de la biserica lui Filotel AK și¹ om. K Castamonit|Constamonit CKV de la sfetii|de la sfintul A, și de la K 7—8 și de la Dionisat|de la m-rea sfintului (lui stil K) Dionisie AK de la²|și de la L 8 biserica om. AK lui sfetii|sfintul A, a lui sfeti K și om. A Simon Petra|Simo Postra K, Simon Petru L 9 toți om. L la eghemonul Neagoe|egumenul A, om. K 10 Gavrilul protul|arhimandritul A carele fu zis mai sus|care fuso mai sus, Gavrilul, în Țara Muntenească A, om. K 11 domnul și om. AK Theolipt|Theolli A, Theolipt C, Theolint K, Theoclian L patriiarhul Țarigradului|patriiarh de la Țarigrad AK, Țarigradlanul CL 12 care|carele CKL iaste|este AL patriiarh om. AK cu dînsul om. AKL pre|pe K, om. L 12—13 de la Sires|mitropolitul de la Sires AK 13 și¹ om. AK Midiia|Lidia C și² om. AK Milinic|Iania A, Melenic C, de la Elini K, Mesenic L și ei|toți la Neagoe vodă (la domnul A) AK 14 domnul om. AK 15 Și|Și-l L chemă|au chemat K încă și pre|om. AK. Insuș pre C, și pre L toți om. C După egumenii ad. de la toate mănăstirile K din Țara Muntenească|de la toată țara sa A, din țară C, din țara sa K, din țara sa, pre toți L și cu|și pre AL, și K 15—16 și cu tot clirosul om. C 16 dimpreună|împreună K, și merseră dinpreună L ighemonul Neagoe|Neagoe voevod egumenul Panonil și cu Macarie mitropolitul Ungrovlahiei, al platurilor și al Severinului AK, Neagoe ighemonul Panoniei și cu Macarie mitropolitul țării la m-rea noao (cea noă L) și minunată la Argeș CL și intrară om. AK 16—17 și intrară toți în lavra cea mare zidită om. CL toți în lavra cea mare zidită|la m-rea cea slăvită și noo (noao K) zidită AK 17 și colivă ACK în|întru K preacuratei|adormirea preacuratei CL 18 din care luară|și dăte și (de L) luară CL din care gustară K oamenii|oamenii din colivă CL 19 Décii|Apoi CL făcură|făcu KL pentru odihnă|ca să se și odihnească oamenii CL Și lăudară|lăudînd CL 20 acéia|cină CL îndată începură bdenia|îndată începură bdenie A, tocară CL, om. K făcură|făcură bdenie CL, au făcut bdenie K și ighimonul cu (cu om. K) patriiarhului (v. și p. 39,) AK patriiarhul și ighimenul (egumenul C) CL

triiarhul și cu mitropoliții, carii fură mai sus ziși, și cu arhimandritul și
 cu egumenii, tot stătură în picioare de să ruga cu rugăciune și cu cîntări,
 iar alți oameni toți zicea : gospodi pomilui. Și sfîrșiră bdenia cînd să
 făcea zionă. Iar deaca trecu un ceas den zi, în luna lui avgust 15 zile,
 traseră clopotele, pentru ca să meargă patriiarhul împreună cu arhieriei 5
 și cu egumenii cei mari cu toții și cu tot clirosul, să tirnosească biserică,
 care fu mai sus zisă. Și tocmi în altariu sfîntul préstol Neagoe vodă cu
 mîinile lui, spre sfîntire, în lauda adormirii stăpinei de dumnezeu născă-
 toarei și pururea fecioară Mariia. Și duse și făcătoarea de minune icoană
 a lui Pantocrator, de care s-au zis mai nainte și o puseră de-a dreapta în 10
 biserică, ferecată cu aur și cu argint și cu mărgăritar mult împodobită.
 Așijderea și alte sfinte icoane ; și era tot ferecate cu argint și cu mărgări-
 tarius și cu pietri scumpe, între carele era și icoana chipului sfîntului Nifon
 patriiarhul, împo | dobită tot cu argint și cu aur ferecată peste tot. Și făclii 15
 și candile și tetrapoade poleite și alte podoabe, carele nici o minte nu le
 poate închipui să le spue.

Deci după ce tirnosi și tocmi toate înnoirile, iar Neagoe vodă și
 doamna lui, Despina și coconii lor care le dăruise dumnezeu, și cu toți

1 și cu]dinpreună cu CL carii fură mai sus ziși]care fură ziși mai sus CL, ce s-au zis
 mai sus K arhimandritul]Protul CL 1—2 și cu egumenii]cu toți egumenii Sfetagorli și 20
 ai țării CL 2 cu]om. K tot]toți A tot stătură în picioare om. CL de să]și să CL ruga]
 ruga lui d-zeu CL rugăciuni KL și om. L 3 iar alți oameni]iar alt nărod K gospodi
 pomilui]Chirle eleison A sfîrșiră]săvrșiră K 3—4 să făcea]să vîrșa C, se revîrșa L zionă]
 zările C, zul K, zorile L Iar]Décila C, deci L trecu un ceas]trecu aceasta la un ceas
 AK august 15]august în 15 CKL zile om. C 5 clopotele cele mari K pentru om. 25
 ACL 5—6 împreună cu arhieriei și cu egumenii cei mari cu toții]cu mitropoliții CL 6 cel
 mari cu toții și cu tot om. K clirosul]om. K, clirosul dinpreună L 7 care fu mai sus zisă]
 care fu zisă (ce s-au zis K) mai nainte AK, om. CL Și tocmi în altariu sfîntul prestol
 Neagoe]iar préstolul în altar tocmi-l (il întocmi L) și-l așeză însuși (însă C) Neagoe CL în
 om. A altariu]oltariul A, oltar K 8 minile]minule K lui]săle ACKL 8—9 în lauda 30
 adormirii stăpinei de d-zeu născătoarei și pururea fecioară Mariia]în (întru K) lauda adormirii
 preacuratei stăpînii noastre de d-zeu născătoarei și pururea fecioarei Marii AK, în lauda ador-
 mirii stăpinei de d-zeu născătoare C, om. L 9 Și duse]și așeză CL, și duseră K făcătoarele de
 minuni ACKL icoane ACKL 10 de care s-au zis mai nainte om. L 10—11 și o puseră
 de-a dreapta în biserică]și a preclisel (preacinstitel C) în biserică la locul lor CL 11 După 35
 biserică ad. iar de-a stînga puse icoana preacuratei născătoare]de d-zeu și acela făcătoare de mi-
 nuni AK 11 ferecată cu aur și cu argint și cu mărgăritar mult împodobită]împodobite tot
 cu pietri scumpe și cu aur CL 12 După Așijderea ad. puse CL După icoane ad. puseră A,
 ce puseră K 12—13 și era tot ferecate cu aur și cu argint și cu mărgăritar și cu pietri 40
 scumpe]Intr-acea sfîntă biserică și în tindă pentre stîlpi iar puseră (puse A) icoane și era tot
 ferecate cu argint și cu mărgăritar și cu pietre (alte pietre K) scumpe AK, cîte încăpură și în
 tindă pentre stîlpi. Și cele din tindă era cîte cu 2 fețe și pe deasupra cu bolte săpate cu meș-
 teșug și poleite. Și era (era om. L) acele icoane toate ferecate cu argint curat și poleit cu aur
 CL 13 carele]care A, care icoane CL icoana chipului]chipul CL 14 patriiarhul om. CL 45
 împodobită tot cu argint și cu aur ferecată peste tot]ferecat tot cu aur și cu pietre scumpe
 înfrumuseță atît de minunat CL 14—15 Și făclii și candile și tetrapoade poleite și alte
 podoabe om. CL 15 tetrapod poleit A podoabe]podoabo într-insul (într-insule K) toate
 AK le om. K 15—16 carele nici o minte nu le poate închipui să le spue]cît nu putea
 (poate L) mintea omului să o om. L închipulască și să spue CL 16 După închipul 50
 ad. toate A 17 după ce tirnosi]după ce tirnosiră AK, dacă tirnosiră biserică CL tocmi toate
 înnoirile]tocmiră toate înnoirile AK, așazară toate lucrurile cele noao și le sfîntiră, odihniră
 pușinei și iar merseră la biserică CL iar]domnul CL vodă]voevod A 17—18 și cu doamna
 KL 18 Despina K lor om. CL

boiarii și patriiarhul și mitropoliții și egumenii și tot clirosul, deaca săvârși dumnezeiasca liturghie, făcu domnul ospăț maro și veselie tuturor noroadelor. Și dăruie pre toți, pre cei mici și pre cei mari, pre săraci și pre văduve, pe mișăi, pe cei neputincioși și tuturor cîți li să cădea milă, le dăde. Iar
5 slujba, care o făcuse, să făcuse și pentru sfintul Nifon. Și să blagoslovi de Theolipt patriiarhul și de tot soborul, ca să fie slujba lui cu vecernie, cu utrâne și cu liturghie, deplin.

Și puseră arhimandrit pre chir Iosif într-acea mănăstire noao, ce să chiamă Argeșul. Și-l blagosloviră să facă liturghie cu bedernița. Așijderea
10 și cîți vor fi după el, tot așa să facă și tot să se ție acest | obicéiu în véci.
28^p

Aceasta déte patriiarhul Theolipt și de tot săborul, cum și mai nainte să dădesă în Tismana cu blagosloveniia lui Filothei patriiarhul. Și tocma să fie aceste mănăstiri amîndoa arhimandrii, într-un chip cinstite și scaunile mai mari decît toate mănăstirile ale Țării Muntenestei, pîn în
15 véci. Că așa s-au tocmit și s-au așăzat și s-au legat cu mare blestem.

Iar mitropoliia de acolea s-au mutat în Țirgoviște, cum zisese dumneziescul Nifon încă în zilele Radului vodă. Care acum s-au umplut zisa lui cea mai denainte, de Theolipt patriiarhul și de chir Macarie preasfințitul mitropolit al Ungrovlahiei și de ceialalți mitropoliți și de Gavriil

- 20 1 boiarii|boiarii înpreună K și²dinpreună cu A, fiind C, cu K, fiind și L și³și cei șase A, și cu cei șase K, cu CL După mitropolitiil ad. ce fură ziși (s-au zis K) mai nainte (sus K) AK și⁴și cu toți ACKL și tot|și cu tot AK, și CL clirosul|clirosul bisericii CL deaca|și deaca (dacă K) AK, iar dacă CL săvîrși|sîfîrși A, sîfîrșiră CL, au săvîrșit K 2—3 noroadelor|oamenilor CL 3 pre toți om. K pre cei mici și pre cei mari|cel mari și pre cei mici
25 AK, pre cei mari și pre cei mici CL 4 pe ¹pă A, pre CL pe cei|și pă cei A, și pre cei CL neputincioși|neputernici CL și tuturor|pre toți AK le dăde|li milui A, le déte CL 5 ojsă ACKL făcuse|făcu CL să făcuse și om. ACKL și pentru|pentru cel prilostit cu sfintul și marele luminător AK, om. CL sfintul Nifon|fericitul Nifon patriarh AK, fericitului Nifon CL Și om. ACKL 6 Theolipt|Theolil A, Theolip C, Theolint K ca să fie slujba lui|ca să fie slujba lui și să șază prietudinea. Drept aceea tocmiră slujba lui AK, să să facă și să să așaze pretutindinea (pretutindinea L). Și tocmiră de făcură și slujba sfinții sale CL 6—7 cu vecernie, cu utrâne și cu liturghie, deplin|cu vecernie, cu (și cu C) utrenie și cu liturghie de o făcusă (de o făcură om. CL) ACKL 8 pre (pră L) chir Iosif să fie arhimandrit CL noao|naltă A 8—9 ce să chiamă Argeșul om. CL 9 Și-l|și CL bederniță|nebederniță K 10 el|dinsul CKL tot așa să facă și om. ACKL tot să se ție acest obicéiu în véci|toți să poarte bederniță și să să cheme arhimandriti pînă în veac CL și om. K tot|toți K să se|să K în véci|pînă în véci AK 11 După Aceasta ad. blagoslovenle să CL patriiarhul Theolipt|Theolil (Theolint K) patriiarhul AK de chir Theolipt (Theolip C) patriiarhul CL, Theofilip V de om. V nainte|dinainte L 12 să dădesă|să dedese și să (să om. K) făcuse CKL blagosloveni K tocma|tocmiră CL, tocmi K 13 acste|aciasta K amîndoa|amîndoa C arhimandrii într-un chip cinstite|cinstite într-un chip și arhimandriti (arhimandrii L) CL 14 scaunile|ale A, scaune L ale om. CL Muntenestei|Romînești K 14—15 pîn în véci om. CL 15 Că așa s-au tocmit... mare blestem|și să făcu lucrul acesta cu mare legătură și cu groaznic blestem CL și s-au așăzat om. AK 16 de acolea|dintr-acelaș Argeș AK. om. CL mutat din
45 Argeș CL în|la K cum|și cum CL 16—17 dumneziescul Nifon încă în zilele Radului vodă|mal nainte sfintul Nifon CL Care om. CL s-au umplut|să umplu CL, s-au plinit K 17—18 zisa lui cea mai denainte om. CL 18 Theolipt|Theolil A, Theolip C, Theolint K După patriiarhul ad. Țirigradului CL chir om. CL preasfințitul om. CL 18 mitropolit al Ungrovlahiei|al Ungrovlahiei din mitropolie AK, mitropolitul țării CL și de ceialalți mitropoliți|împreună
50 cu alți mitropoliți care fură mai sus ziși (ce s-au zis mai sus K) AK și de ceialalți mitropoliți... egumenii țării (egumenii țării la p. 41₂) om. CL și om. A

protul Sfetagorei, și de alți egumeni ai aceluși sfânt munte, și de toți egumenii țării, și de domnul, și de toți boiarii mari și mici, și de tot sfântul săbor. Și așa să tocmi, ca de acum înaintea niciodată, în veci, în Argeș să nu mai fie mitropolie, cum am mai zis. Iar în Tîrgo | viște să fie mitropolie 29
stătătoare, cum s-au așăzat. Și să făcură acesté lucruri cu mare opreală 5
și blestem, ca să nu să mai clătească nici să se mute, în veac, nici de patriarh nici de mitropolit, nici de domn.

Acéstea toate să așăzară cînd fu cursul anilor 7025 avgust 17, în zilele bunului credincios domn Io Neagoe vodă și ale lui Theolipt patriarhul 10
Țarigradului și ale lui Macarie mitropolitul Ungrovlahiei, în slava lui dumnezeu și în frumusețea și lauda a toată Țara Muntenească. Drept acéia făcură domnului și boiariilor lui laudă și cuvînt de cinste, și a to<a>tă curtea mării sale și tuturor oamenilor țării. Deci bunul și iubitoriul de Hristos domnul Neagoe vodă le făcu mare cinste și-i dăruî cu multe daruri și să duseră toți care pre la locul său. 15

Iar mănăstirea cea noao din Argeș o îngrădi împrejur cu curte de zid și înlăuntrul curții făcu multe chilii călugărești, și o infrumuseți cu tot felul de trebuințe. Făcu trapezărie și magherniță, magopie și povarnă 29
de olovină, pimniță și clopotniță înaltă. Și puse clopote mari. Și | cu alte frumuseți, cu de toate o împodobi și o făcu asemene raiului lui dumnezău. 20
Iar în mijloc era acea casă dumnezeiască stînd ca și pomul acela al cunoștinței. Ci însă nu așa, că dintr-acela mincară strămoșii noștri pomana morții; iar dintru acesta să mănîncă dătătorul de viață trup și singe al

1 protul|mai marele AK 1gumeni A 2 1gumeni A și de domnul|și de domn AK, și de Neagoe vodă domnul Ungrovlahiei CL de toți|toți C mari|cel mari ACKL mici|cel mici CL 25
3 săbor|săbor de oameni K Înainte om. ACKL 4 cum am mai zis|ci să fie mănăstiri și arhimandrie cum am și mai zis AK, om. CL să fie|să fie și K 5 să om. C Și să făcură... mare opreală|Și aceste lucruri (acest lucru K) s-au făcut cu mare opreală AK 6 blăstăm K să se|să să AKL veac|veci, amin A, veci C, veaci K 6-7 patriarhi|patriarși A, patriarh C, patriarși K, patriarhul L 7 mitropoliți AK domni A După domn ad. nici de 30
sobor (boiari C, boeri L) niciodată ACKL 8 Acéstea|Și aceste AK așezară L fu|au fost AK După anilor ad. de la zidirea lumii L avgust 17|luna lui avgust, zile 16 A, în luna lui avgust în 17 C, avgust în 16 zile K, în luna lui avgust L 9 credincios|credinciosului C, și credincios L domn om. A vodă|voevod ACKL 9-10 ale|a K ale lui Theolipt patriarhul Țarigradului și ale om. C Theolipt|Theolii A, Theolint K 10 ale a K Macarie C al Ungrovlahiei A 11 dumnezău K în om. C frumusețe K laudă K Muntenească|Rumînească A Drept|Dirept K 12 făcură|au făcut K boerilor A lui om. ACK cuvînt|cuvînte CKL 13 mării sale|lui ACKL țării om. V bunul|domnul L 14 domnul|om. A, domn K vodă|voevod A și-i|și L 15 și să duseră|și-i (și CL) lăsa de să duseră ACKL care|careș C în carii K pre|pe CL locui său|locurile lor KL 16 fără K noao|noo A, noă L o îngrădi|o au îngrădit AK 17 înlă- 40
untrul|înăuntru C, înluntrul K o om. C infrumuseți|frumuseția A, infrumoseți C, infrumuseți KL 18 felul L trebuințe|bunătați AK, trebuință L Începtînd cu cuvintele Făcu trapezărie pînă la p. 42 r. 11 ultimele cuvînte fiind domnul Panoniei, text omis în AK Făcu și L trapezerie C magopie C 19 pimniță|pivnița L 21 dumnezeiască C, dumnezească L acela|cela CL 21-22 cunoștință CL 22 Ci|Ce L dintr-acele L 23 dintr-acesta C 45

domnului nostru Isus Hristos, care să junghe în toate zilele întru ertarea păcatelor și viața de véci.

Acestea făcu bunul credincios domn Io Neagoe vodă, fericită să fie pomenirea lui ! Și totdeauna creștea și să înmulțea bunătățile în inima acestui bun domn. Și scoase slujbe și rugăciuni dreptului și fericitului Nifon, părintelui și sprijinitorului său. Iar rugăciunile lui îl păzea cu pace în domnia sa și pre toți vrăjmașii îi supunea supt picioarele sale. Și cum înălță pre Avraam rugăciunea și dragostea și credința lui Melhisedec și cum întăriră rugăciunile lui Samuil prorocul și arhiereul pre David asupra lui Goliath, așa și acum ajutară rugăciunile sfintului Nifon lui Neagoe voevodul, domnul Panoniei.

Și au domnit cu bună pace, până au murit în domnie. Și l-au îngropat în sfânta și minunata mănăstirea lui, în Argeș. Domnit-au ani 8, luni 8.

Iar după moartea lui Băsărab vodă s-au înălțat domn Preda, fratele lui Băsărab voevod, ca să ție domnia lui Theodosie, nepotă-său. Iar boiarii nu l-au priimit, ci au rădicat alt domn, pre nume Radul vodă Călugărul, despre partea Buzăului. Și au venit Radul vodă cu boiarii și cu oaste, ca să se lovească cu Preda, la Tirgoviște, și au fost izbînda Radului vodă și au perit Preda.

1 junghe|junghe L, jurghe V 2 și viața|și în viața CL 3 bunul și credincios domnu C vodă|voevod C 4 în|și L înema C 5 slujbă și rugăciune L 6 său om. L pă-
ze|păzila C 7 domnia L pre|pă L sale|jul CL 8 înălță|înălță C, 11 înălță L
credința și dragostea L 11 voevod CL domnul Panoniei om. AK 12 și au|și tot au AK
25 în domnie om. AK 13 în sfînta și minunata om. AK mănăstirea lui|la m-reă lui AK din
Argeș AK Domnit-au|Și au domnit AK 14 luni|și luni AL După indicația de la p. 23,¹⁹⁻²⁰
după cuvintele ani 8, luni 8 reintră în aparat O Intre r. 14 și 15 titlul: Domnia Radului
vodă despre partea Buzăului, cum s-au rădicat la domnie și cum au perit în K 15 Iar după
Iar cînd au fost cursul anilor 7029, după AK Băsărab voevod|Băsărabă vodă (voevod K)
30 CK, Neagoe Basarab voevod L 15-16 Iar după moartea... nepotă-său|lo Theodosie voevod,
feciorul lui Neagoe Băsărab voevod, acesta la hrîsoavele lui să iscăle lo Basarab voevod, fecio-
rul lui Basarabă vodă. Pre acesta l-au rădicat unchiu-său, Preda vel ban, ca să fie domn în
locul tătine-său, pentru că fiind el tînăr de vîrstă, socoté că-i va purta de grijă și va ține dom-
nia O Preda|Preda voevod A, Preda vodă KL 16 Băsărabă vodă K nepotă-său|nepotul
35 său (nepotu-său CK) feciorul lui Basarab (Neagoe Basarab L) voevod (vodă K) ACKL
16-20 Iar boiarii nu l-au priimit... au perit Preda|Iar la a șasea lună din domnia lui, unli din
boeri s-au vîlenit și au rădicat alt domn, anume lo Radul voevod Călugărul, din partea Buză-
ului. Și au venit cu oști asupra lui Theodosă voevod și asupra banului Predii. Iar el nefîind gata,
a rădicat prin Mehmet beiu de la Nicopoe ca să le vî cu oști într-ajutor și fiind zăbavă. Iar
40 Radul vodă cu boeri au grăbit de au venit la Tirgoviște și au făcut războiu cu banul Preda și
cu Theodosie voevod și fiind izbînda a lui Radu vodă, atunceă au perit banul Preda, iar
Theodosie voevod au fugit peste Dunăre și s-au dus la Tarigrad și acolo au murit. Și au dom-
nit aici în țară luni 6 O 17 nu l-au priimit|n-au vrut să-l primească (iubească CL) ACKL
45 nume|anume K vodă|voevod A 18 despre|dupre O, pre C Și au|și așa au C vodă|voe-
vod AL ca om. K 19-20 Preda, la Tirgoviște și au fost izbînda Radului vodă și-au perit
Preda|Într-aceea Preda au chemat pre Mehmet beiu într-ajutor lui, iar Mehmet beiu n-au vrut
să vie la oaste curînd. Deci Radul vodă au venit cu boiari și cu oaste de s-au lovit cu
Preda la Tirgoviște și au biruit Radul vodă și au perit Preda și Datco (și Datco om. CL) ACKL

Deci cind au fost apoi, au venit Mehmet bei cu turcii, că-l chemase Preda întâi ajutoriu și zăbovise a veni. Și au făcut războiu cu Radul vodă la Tîrgoviște și au biruit Mehmet beiu, și au prins pe Radul vodă viu și pre alții boiari. Într-acéia, Mehmet bei pentru moartea Predii, el au trimis turci de au prădat pre buzăiani fără de veste, și au luat mulți oameni 5 voinici și fete și dobitoc mult, și multă pagubă și pradă au făcut pre locul acela, însă pre apa Buzăului, în luna lui mai în 2 zile. Și iar s-au întors turcii | la Tîrgoviște, și au șăzut Mehmet bei puțină vreme cu turcii, 30° și s-au întors preste Dunăre, la Necopoe, și cu Radul vodă și cu oarecine din boiari, anume : Bădica comisul, văr premare cu Băsărab vodă. El au 10 tăiat capul Radului vodă Călugărul cu voia lui Mehmet beiu.

Într-acéia vreme și pre Theodosie l-au ajuns moartea la Țarigrad.

Iar după acéia, Mehmet beiu au cerșut domnia de la împăratul aici în Țara Romînească, zicînd că-l pohteste țara să fie el domn. Drept acéia împăratul crezu pre Mehmet bei și i-au dat domnia în Țara Rumînească. 15 Iar Stoica logofătul, fiind într-acea vreme la Poartă în Țarigrad, curînd au trimis aice în Țara Rumînească, la toți boiarii, ca să rădice domn cum mai curînd pre Radul vodă din Afumați, pentru că piiare țara de turci. Într-acéia

1 apol]mal în urmă O au¹]a C venit]sosit și O Mahmet C 1—2 că-l chemase Preda întâi ajutoriu și zăbovise a veni om. ACKLO 2 făcut]avut ACKL vodă]voevod 20 AC 3 au biruit Mehmet belu]fiind izbînda turcilor O Mahmet C și au prins]prinseră și O pe]pă AL, pre CKO 4 pre]pă L bei om. A el om. A Într-acea, Mehmet-bel, pentru moartea Predii, el au trimis]Și pentru moartea Predii vel ban trlomisă Meemet beiu O 5 prădat]lovit O pre om. ACL buzăiani]buzăenii A, buzăianii C, buzăoani K fără de]fără KL veste]viaste K 5—6 luat mulți oameni voinici]prădat și au robît mulțime de oameni O 6 și ¹om. CKLO dobitoc mult]dobitoace AL, dobitoc CK, dobitoace multe O multă]mare O și pradă om. ACKLO pre]pă L 7 locul acela]acele locuri O însă om. O în luna lui mai în 2 zile]luna mai (mai în A) 2 zile AC, meșta mai 2 zile L, la mai 2 leatul 7028 O 7—8 Și s-au întors turcii iar O 8 După Tîrgoviște ad. cu tot plenu O puțină]puținea A 8—8 și au șăzut... și s-au întors]și au șăzut puțină vreme Mehmet beiu și s-au întors îndărăt L, și de acolo rădicîndu-să Meemet beiu s-au dus O 9 După întors ad. îndărăt și au mers A, îndărăt (îndărăpt) K Mers-au CKL Necopoe]Nicoipoia A și cu ¹]și au luat și pre O vodă]voevod CL cu ¹om. ACL 9—10 și cu oarecine din boiari anume om. O 10 anume om. ACKL Bădica]Iar Bădica O văr]care era văr O premare] premare bun A, primar CK Băsărab vodă]Radul vodă A, Basarabă voevod C, 35 Neagoe Basarab voevod L El om. O au]i-au K 11 Radului vodă Călugărul om. K cu voia]însă cu voia CO 12 Într-acéia]Într-acea A, Într-aceiași L vreme om. KL moartea]moarte de au murit ACKL Într-acéia... Țarigrad om. O între r. 12 și r. 13 ad. titlul Pentru Mehmet bei cum au cerșut de la împăratul domnia Țării Romînești și pentru domnia Radului vodă cel tînăr din Afumați K 13 Iar om. O Meemet O de la]la ACK împă- 40 rat A aici]aicea KL 13—14 de la împăratul aici în Țara Romînească]Țării Romînești la împăratul O 14 Rumînească ACK că-l]că O pohteste CL el om. KLO el domn]așa turc, cum au fost el A Drept acéia]Într-acea vreme A, Întru acela C, om. KL, deci O 15 Împăratul]Împărățila O crezu]au crezut A, îl crezu O pre]pe AL pre Mehmet bei om. O și i-au dat]și-l dedi O domnia Țării Romînești O 16 Stoica]Stolcan A Într-acea] 45 Într-aceia C, Într-ace O la Poartă]chiale la Poartă O în Țarigrad om. O curînd]curînd K, îndată O 16—17 au trimis]trlomisă O 17 alce]carte ACKL. cărți O în Țara Rumînească om. O la toți boiarii om. A ca om. ACKLO 17—18 cum mai curînd om. ACKLO 18 pre]pă A vodă din]voevod de la (din L) AL, postelnicul de la O După Afumați ad. ginerile lui Neagoe Băsărabă vodă O pentru]cum A, om. C piiare]piere AL pentru că piiare țara de 50 turci]că vor să cuprînză turcii Țara Rumînească O Într-acéia]Într-acea vreme C, și O

curînd s-au adunat boiarii toți și mari și mici și toată curtea și au rădicat domn pre Radul vodă din Afumați, ginerile lui Băsărab vodă, la leatul 7030. Și au venit Mehmet bei cu steag de la Poartă, cu mulțime de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă cel Tânăr s-au gătit și au eșit |
 5 înaintea lui cu oaste, și au făcut războiu la sat la Glubavi, și au biruit
 31 Radul vodă pre Mehmet bei și au fugit Mehmet bei, de s-au mai gătit încă de războiu. Iar Radul vodă s-au întors îndărăt în scaun, în București. Deci peste puțină vreme, Mehmet bei au venit cu mulțime de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă i-au eșit înainte cu oaste. Și s-au lovit la
 10 Clejani. Și au biruit pre Mehmet bei ca dintăi, și mulți turci au perit; iar cînd au fost apoi, au biruit turcii. Și au perit Benga, iar Radul vodă cu boierii au fugit în Țara Ungurească.

Iar Mehmet bei au pus oamenii lui subași pre la toate orașele. Și s-au dus Mehmet bei preste Dunăre. Iar preste puțină vreme au venit iar
 15 Radul vodă din Țara Ungurească cu boiarii și cu mulți unguri. Și au trimis curînd oameni aleși, de au cuprins toți subașii pren toate satele și orașele și le-au tăiat capetele. Și au strîns Radul vodă oaste mare. Și iar au venit Mehmet bei cu toate oștile și sângélele gata de oaste și au intrat în țară. Și au eșit Radul vodă cu boiarii înaintea lui cu oaste, și făcu război |

- 20 1 curînd]de grabă O s-au adunat]s-au îndemnat K, să adunare O toți boiarii CO și]om. K mari și mici]mare și mic A 1-2 au rădicat]îndată rădicară O 2 Io Radul O pre]pa A vodă din]voevod de la ALO, vodă de la CK Băsărab]Neagoe Basarab L vodă] voevod ACL 2-3 ginerile lui Băsărab vodă la leatul 7030 om. O la leatul]cînd au fost cursul anilor AK, om. L 3 7030 om. L bei om. A Mehmet]Mahmet C mulțime de]mulți CL
 25 Și au venit Mehmet bei cu steag de la Poartă]Deci Meemet belu, dîndu-i împărăția domnia Țării Rumînești, au venit cu steag la Poartă O 4 Iar om. O vodă]voevod L, vodă încă O cel Tânăr om. CLO gătit]gătit de oaste CL, gătit cu oștile O i-au eșit O 5 înaintea]întîmpinarea ACK, întru întîmpinare L lui om. O cu oaste om. CL făcut]avut ACKL mare război O 6 vodă]voevod AL Meemet beiul O au fugit Mehmet bei]fugind au trecut
 30 Dunărea cu mare groază O de s-au]și s-au A, om. O mai om. LO încă om. ACKLO 7 de războiu om. O vodă]voevod LO întors îndărăt]înturnat înapoi CL, întors O în scaun]la scaunul lui O 8 puțină]puținea V Deci Mehmet belu peste A Meemet belu iar s-au rădicat de au venit O iar au venit CL cu mulțime]în țară cu mulțime O 9 Radul vodă iar O vodă]voevod el L i-au eșit înainte]au eșit înainte-i A, el au eșit înainte C, i-au eșit
 35 cu oaste înainte O 9-10 la Clejani]la sat la Clejeni O 10 prepe A, om. V ca om. AKL pre Mehmet bei ca dintăi și mulți turci au perit]pre turci O 11 Iar cînd]Deci cînd O au fost apoi]au mai eșit la al doilea război O Benga]Bînga K 12 cu boerii lui O 13 Iar om. O Mehmet C, Meemet O au pus]încă au cuprins toată țara și au pus O oamenii K, din oamenii O subași]slujbași L pre la]pe la A, prin CL orașele]satele și orașele AKO
 40 14 s-au dus Mehmet bei]el s-au dus O preste]peste A, prin CL orașele]satele și orașele AKO Iar om. CKL 14-15 au venit iar Radul vodă din]Radul voevod iar au venit din O 15 cu boiarii și cu mulți unguri]cu mulți unguri și cu boerii lui A Și om. A 15-16 au trimis curînd oameni aleși]îndată (degrabă O) au trimis oameni aleși KO 16 de]și O cuprins] prins ACKO subași toți ACKL, pre toți subașii O pren]du prin AK, din CLO satele
 45 bei... Intrat în țară]iar Meemet belu, decă întîîlesă de aceasta, s-au sculat cu toate oștile și au venit de au intrat în țară O 18 toate om. A sângélele]sangerile A, sangeările K 19 Și au]și i-au K eșit]venit L Și au eșit Radu vodă... cu oaste]Radul vodă încă i-au eșit înainte cu boeri și cu oastea lui O cu boiarii înaintea lui cu oaste]iar (iarăși CL) înainte război mare (mare la p. 46)] mare război O

mare la Grumazi; și s-au sfădit, de dimineată pînă seara, și mulți turci și delii au perit. Iar Mehmet bei, deaca au văzut așa, au început a fugi, și Radul vodă încă s-au întors la scaun. Iar apoi procleții de turci ei s-au înturnat înapoi și mulți creștini tăiară și au fost izbînda turcilor. Atuncea au perit Neagoe spătarul și Stanciul portariul. Iar Radul vodă au fugit cu boiarii în Țara Ungurească. Și s-au dus la Ianoș crai, și au căzut la picioarele lui și l-au rugat să se milostivească să nu lase țara creștinească în mîinile păgînilor. Într-acéia Ianoș s-au milostivit pre creștini și s-au gătit de oaste cu 30.000 de unguri, tot voinici aleși. Și au pogorît pre la Rucăr aice în țară, și au venit Ianoș crai pîn la oraș la Pitești. Iar Mehmet bei n-au cutezat ca să-l aștepte, ci curînd au fugit peste Dunăre. Décii Ianoș crai s-au întors înapoi cu mare dar și s-au dus în Țara Ungurească. Și au venit Radul vodă în Țirgoviște vésel și cu toți boiarii și s-au sfătuit cum vor face să scoată țara creștinească din mîinile păgînilor de turci. Și au plecat capul și s-au dus Radul vodă la Țarigrad, la împărăție. Într-acéia împăratul au ținut pre Radul vodă multă vreme și n-au vrut să-i dea nici un răspuns, pentru căci au avut piră de Mehmet bei.

X Deci împăratul a dat domniia lui Vădislav vodă. Și au venit Vădislav vodă domn Țării Rumînești cu steag; și au venit toți boiarii de s-au închi-

1 sat la Gumazi O După Grumazi ad. și s-au lovit Radul vodă (voevod A) de față (de față L, față O) cu turcii și au biruit Radul (dintli Radul C) voevod (vodă CK. vodă dintăi perind mulți turci O) ACKLO sfădit]sfătuit V și s-au sfădit]și mult au stătut de s-au sfătuit (de sfat de au sfătuit A, de s-au sfătuit om. C) ACKLO seara]In sară K 1—2 și mulți turci și delii au perit om. O 2 delii]de ai lui L Iar]Deci O Mehmet bei]Mahmet bei C, Meemet beiul O deaca au văzut așa]Dacă văzu așa LO au început]el au început CL au început a fugi]să dedî înapoi spre Dunăre O 3 și]Iar AC, om. O s-au]l-au C la]In ACKL scaun]scaun fugind AKLO, scaun în București fugind C apoi om. A 3—4 Iar apoi procleții de turci ei s-au înturnat înapoi]Aceasta dacă văzură turcii că au fugit Radul vodă cu oastea, ei să întoarsără O 4 și mulți creștini tăiară om. ACKLO au fost]fu O turcilor]lor O 4—5 Atuncea au perit Neagoe spătarul și Stanciul portariul om. CLO 5 și Neagoe A spătarul K vodă]voevod AL 5—8 au fugit cu boiarii]cu boeri au fugit O 8 s-au dus]au mers K După dus ad. Radul vodă (voevod L) ACKL și]de O 71-au rugat]tăre să ruga O să se milostivească om. ACKLO să nu]ca să nu O creștinească]creștină KL 8 mîinile]mîna CKL păgînilor]turcilor și să nu (nu om. C) fie pre voia lor ACKL Într-acéia]Pentru acela O Ianoș]Ianoș craiul ACKLO pre]spre C, pentru KLO 9 30.000]16.000 L, 38.000 O purcezînd au pogorît O pre la]pe la L 10 Rucăr]Rucăr KL, Ricul O aici ACKL pîn]pînă CKLO Mehmet bei]Mahmet bei C, Meemet beiul O 11 n-au]nu s-au AK, auzînd n-au O ca să-l aștepte]a-l aștepta AKLO ci]și L curînd om. ACKLO peste]preste A, pisteC Dunăre]Dunăre cu mare rușine O Décii]Deci ACO 12 Ianoș crai]craiul O întors]înturnat C înapoi]la țara lui O dar]dare K și s-au dus în Țara Ungurească om. O 13 Și]Iar O Radul vodă au venit O vodă]voevod A în]la O și]om. LO boerii ALO 14 să scoată]să scoată A, să să scoată K țara creștinească]Țara Rumînească AO, țara C, țara creștină L mîinile]mîna C, gura KL păgînilor de turci]turcilor AK, păgînilor O 15 capul și s-au dus Radul vodă]Radul vodă capul la turci și s-au dus O vodă]voevod A la Țarigrad, la împărăție]la împărăție, la Țarigrad AC, la Țarigrad O împărăție]împăratul L 16 Într-acéia]Deci O au ținut împăratul K pre]pă A, pe L multă vreme pre Radul vodă O vreme]vriame K 17 nici un răspuns]domniia ACKLO pentru căci]pentru că AKO piră]multă piră O de]de către CLO Mehmet]Mahmet C, Meemet O 18 Deci împăratul om. O a dat]au dat ACKL, și au dat O Vădislav]Vlădislav C vodă]voevod CO, om. L și au venit]venit-au K Vlădislav C 19 vodă]voevod ALO domn Țării Rumînești]în țară O cu steag]cu steag de la împărăție O toți boiarii]boerii toți AK

nat lui Vădislav vodă. Și cînd au fost apoi, au venit și Pîrvul, banul de la Craiova, cu mulți voinici aleși și s-au închinat lui Vădislav vodă. După acéia Vădislav vodă ș-au bătut joc de Pîrvul banul și au zis să fie postelnic în casă, și puse alt boiar ban mare în locul lui. Iar cînd au fost preste
 5 noapte, iar Pîrvul banul au fugit înapoi la voinicii lui. Deci cînd au fost apoi, s-au întors curînd cătră Vădislav vodă gata de oaste și au făcut războiu Pîrvul banul cu Vădislav vodă și au fugit Vădislav vodă peste Dunăre. După acéia împăratul s-au milostivit de au dat domniia iar Radului vodă. }

32" ~~X~~ Și iar au venit Radul vodă domn de la Poartă, și s-au așăzat în
 10 scaun în București, februarie 28 deni. Și au domnit Radul vodă ani 7. Și după acéia Neagoe vornecul și Drăgan postelnicul ei au rădicat oaste pre ascuns pre capul Radului vodă. Decii cînd au prins de veste Radul vodă, el nu ș-au putut strînge oaste degrab, ci numaidecît au fugit cu fie-său, cu Vlad vodă, la banul Pîrvul, la Craiova. Deci cînd au fost
 15 Radul vodă în oraș în Rîmnic, iar boiarii au ajuns pre Radul vodă, de l-au legat și i-au tăiat capul și lui și fie-său, Vlad vodă, și au perit amîndoi în oraș în Rîmnic, cînd au fost cursul anilor 7037.

1 Iul]Iul, Iul A Vădislav]Vlădislav C, om. O vodă]voevod AL, om. O După Vădislav vodă, pe rînd deosebit, titlul Pentru domniia lui Vădislav vodă în K apoi]mai pre
 20 urmă O Pîrvul]Pavăl O 1—2 de la Iot L, din O 2cu mulți voinici aleși om. O și]de O Vădislav]Vlădislav C, om. O vodă om. O 2—3 După acéia]Intr-aceia AKL, Intr-aceia vreme C, Iar O 3 Vădislav vodă]Vădislav voevod A, el O ș-au bătut joc]ș-au bat]giocurl K de Pîrvul banul]de el K, de banul O au zis]l-au zis CL 4 puse]să pusă ACL, să pue K boiar]boer ALO ban mare alt boer C ban mare]mare K, om. L Iar]deci ACKLO
 25 au fost]fu AK 5 Iar om. L el au fugit C 5—6 Deci cînd au fost apoi om. KO 6 s-au întors curînd cătră]și curînd s-au întors Innapol cătră K, și degrabă au venit asupra Iul O Vladislav C vodă]voevod ALO gata de oaste om. O au făcut război]au biruit ACKL, și au biruit O 7 cu]pă ALO, pre CK Vădislav C vodă¹]voevod L și au fugit Vădislav vodă peste Dunăre]și peste Dunăre fugînd Vădislav voevod L, Iar Vădislav voevod L au fugit peste Dunăre
 30 O 8 După acéia]Deci Intr-aceia vreme A, Deci Intr-aceia CL, deci KO de]și K Iar]Iarăși C, om. L Radului vodă]Iul Io Radul voevod, ginerile Iul Băsărabă voevod O Intre r. 8 și r. 9 e titlul Pentru domniia Radului vodă a doa ce-au venit de la Poartă și de perirea Iul în K 9 Iar om. ACLO Și Iar au venit]Venit-au K Radul vodă om. A vodă] voevod L domn]domnul C, domn de al dollea rînd O de la Poartă]de la Poartă cu steag CKL,
 35 om. O s-au așăzat]au șăzut ACLO 10 scaun în București]scaunul Bucureștilor O februarie 28 deni]în luna Iul februar 28 de zile (de zile om. KL) AKL, februarie 28 C, februarie 28. Ieatul 7031 O Radul vodă om. O vodă]voevod AL ani 7]7 ani CL. 7 ani cu pace O 11 Și după acéia]Intr-aceia A, Iar Intr-aceia CKL, Iar cînd au fost la Ieatul 7037 O și²]și CL rîdicat L 12 pre ascuns]în taină ACKLO pre capul]asupra capului L, asupra O Decii]Decia A au]le-au
 40 CLO de veste]veste K 12—13 Radul vodă om. O 13 degrab]în grabă O ci]ce K, și L 14 fie-său]fiu-său ALO, fiul său C, fiu-seu K cu³om. ACKLO vodă]voevod L la banul Pîrvul]la banul ACKL, să scape la Pîrvul banul O la³]din O 15 în³]la A Rîmnic]Rîmnicul Dulce O au]l-au ACKLO pre Radul vodă om. ACKLO de¹]deși A de l-au legat om. O 16 l-au]le-au O capul]capetele amîndurora O și Iul]și Radului vodă O fie-său]fiu-său CK
 45 Vlad]Vladul C, Vladului KI.O vodă]om. AC, voevod L și așe au perit O amîndoi Inpreună KI.O 17 oraș In]orașul L în Rîmnic peste Olt O cînd au fost]Iar cînd au fost A, om: CLO, cînd era K cursul anilor 7037]Ieatul (văleatul I.) 7037 CL

X Apoi au venit Moisi vodă, feciorul lui Vădislav vodă, de la Poartă, cu steag. Și au domnit un an pol. Și au tăiat pre boiari, anume: Neagoe vornicul și pă Preda postelnicul. Iar alți boiari au fugit în Țarigrad și au adus domn pre Vlad vodă. Și au fugit Moisi vodă în Țara Ungurească, cînd au fost cursul anilor 7038. Deci cînd au trecut 2 luni, au venit Moisi vodă pre Olt cu unguri și au avut războiu cu Vlad vodă la sat la Vișoara. Și au perit Moisi vodă și Barbul banul din Craiova. Și au domnit Vladul vodă ani 2 pol, și apoi s-au înecat în Dimbovița, la sat la Popești. 5 33

X Și după acéia boiarii au rădicat domn pre Vintilă vodă den oraș de la Slatină. S-au făcut Vintilă vodă sfînta mănăstire den Menedic. Și au tăiat mulți boiari. Deci cînd au fost al treilea an a domniei lui, s-au dus Vintilă vodă la Craiova, să vîneze cerbi preste Jiuu, și s-au sfătuit Vintilă vodă cu oamenii lui de taină, acolo să tae alți boiari. Iar boiarii s-au gătît ei de au tăiat pre Vintilă vodă în malul Jiului. Și au domnit Vintilă vodă ani 3 pol. — 7040. (1532) 10 15

1 venit]venit domn C vodă^{1,2}]voevod ACL Vladislav C 1—2 Apoi au venit Moisi vodă ... cu steag]lo Moisei voevod, feciorul lui Vădislav voevod, au venit domn de la Poartă cu steag împărătesc O După vodă² introduce titlul Domniia lui Moisei vodă, feciorul lui Vădislav vodă K de la Poartă cu steag]Dacă au vinit Moisei vodă de la Poartă cu stia de domnie K 2 Și om. K un an pol]un an și 6 luni A, ani 1 jumătate C, ani 1 și jumătate K, ani 1 pol LO boeri ALO Neagoe]pre Neagoe K 3 și păi C, și pre KO, și L Preda]Drăgan O Iar om. C alți]alți C boeri ALO In]la CLO 4 Vlad]Vladul CL, Io Vlad O vodă]voevod ALO Și au fugit Moisi vodă]Iară Moisi (Moisei O) vodă (voevod O) au fugit KO 5 au fost]era K cînd au fost cursul anilor 7038 om. CLO După 7038 introduce titlul Pentru domniia lui Vlad vodă și de moarte lui Moisi vodă K Deci cînd au trecut 2 luni]stătu domn Vlad vodă, iara dacă au trecut 2 luni K cînd]daca C cînd au trecut]treclnd O au]el au AL, iar au O După venit ad. din Țara Ungurească O Moisi vodă om. O Moisi K, Moise L 6 vodă]voevod A cu ungurii pre Olt O au avut războiu]au făcut mare războiu O cu Vlad vodă la sat la Vișoara]la sat la Vișoară cu Vlad voevod (vodă CK) ACKL Vișoara]Vișoară în gura Himingului. Și fu izbînda lui Vlad vodă O 7 Moisi K, Moise L, Moisei O voevod O banul Barbul ACL din]de la AC, de K, ot L Vladul]Vlad AKO 8 vodă]voevod AL ani 2 pol]ani 2 jumătate C, ani 2 și jumătate K, 2 pol L apoi om. O înecat]Inchinat L După Popești ad. Și au rădicat boiarii pre Vintilă vodă în anul de la zidirea lumii 7041 și pe rînd deosebit titlul Pentru domniia lui Vintilă vodă și pentru moartea lui K 9 Și om. O Și după acéia om. K boiarii]boerii, cînd au fost cursul anilor 7041 A au rădicat]să sfătuiră și rădicară O, rădicat-au boiarii domn pre K vodă]voevod ACLO 10 de la]din KO vodă]voevod AO, om. L Menedic]Omiidic K, Omedic V, foarte mare și frumoasă și cu zlduri de piatră împrejur, pre apa Slănicului, într-un munte ce să chiamă Menedic O 11 pre mulți boiari K Deci cînd au fost al]Iar în al K, Iar cînd au fost al O treilea]triale O a]ai V a domniei]din domniia AO, de domnia CL 12 Vintilă vodă om. O vîneză K preste]peste ACKL, pre O Jiuu]Jăiu CO 13 Vintilă vodă]Vintilă voevod A, Vintilă C, om. O oamenii]boiarii C acolo să tae]să tae acolo el AK, să tae pre cumnată-său și pre O 14 s-au gătît]s-au sfătuit gătindu-să L Iar boiarii s-au gătît ei de au tăiat pre Vintilă vodă în malul Jiului]Iar cumnată-său prinzîndu-l de veste să sfătui cu boeri ca să omoare pre Vintilă vodă și învăță pre 2 slugi ale lui, unul arvat și altul ungurean, cînd vor mergi ei cu Vintilă vodă pre malul Jiului vorbind, iar ei să să repeză cu cai și să-l ia în sulită să-l omoare. Și așa păzîră acea vreme și mergînd Vintilă vodă împreună cu toți boerii, iar slugile acele începură a repezi cail și într-o parte și într-alta. Și căutînd Vintilă vodă înapoi, zisără: ce aleargă cu cai? Iar cumnată-său zisă: cei nebuni ai mei ungureni. Și așa li păru că vor să treacă pre lîngă dînsul înapoi, iar ei să alătură și-l junghiară cu sulităle și muri O de au tăiat ei AKL pre]pe CL vodă]voevod A In]la K Jiului L 15 Vintilă vodă om. LO ani 3 pol]ani 3 jumătate C, ani 3 și jumătate K 7040]cînd au fost cursul anilor 7044 A, leatul 7040 C, în anii 7044 K, om. O 50

Apoi boiarii au venit la sfînta mănăstire Argeşul de au luat pre egumenul Paisie şi l-au rădicat domn. Şi i-au schimbat numele, de i-au zis Radu vodă. Şi au făcut sfînta mănăstire Mislea, hram sfînta troiţă. Şi după aceea Radu voevod au tăiat pre banul Toma şi pre Vlaicul logăfătul.

- 5x Deci preste puţină vreme au venit Laiotă Băsărabă vodă cu nişte
330 pibegi, anume: Stroe pibeagul şi Manole şi Mihalco | şi cu haiducii din Ţara Ungurească şi au avut război cu Radul vodă, şi au biruit Laiotă vodă pre Radul vodă. Şi au fugit Radul vodă cu boiarii la Necopoe, şi au venit Laiotă Băsărab vodă în Tîrgovişte. Iar cînd au trecut 2 luni,
10 Radul vodă iar au venit cu mulţime de turci şi au avut război la Fîntina Tiganului, şi au fost izbînda Radului vodă Paisie. Atuncea au perit şi Laiotă vodă Băsărab, şi Stroe pibeagul şi Manole şi Mihalco. Şi au domnit Radul vodă 9 ani şi 8 luni. Şi l-au mazilit turcii. Şi mergînd la Tarigrad l-au făcut surgun la Eghipet şi acolo au murit.
- 15x Mircea vodă au venit domn de la Poartă cu steag şi au intrat în Bucureşti, martie 17, 7053. Şi trecînd 2 săptămîni, au tăiat pre boiari, anume: Coadă vornecul, i brat ego Radul comisul, i Dragul stolnicul, i

- 1 la sfînta mănăstire Argeşul]la mănăstire la Argeş O de]şi CO luat L pre]pă L
2 Paisie egumenul K rădicat]pus O 3 vodă]voevod AC Radu vodă]lo Radul voevod
20 feciorul Radului voevod, la leatul 7043 O Şi]Acesta O sfînta om. CO mănăstirea C Mislea]de la Mislea O hram]unde este hramul AK, hramul el O sfînta troiţă]sfetala troiţă C După troiţă ad. Acest Radul vodă să vede într-o carte a Radului vodă Mihnil, care este a m-ril Stăneştili A Tot după troiţă ad. titlu Domniia Radului vodă Paisie şi de Lalotă vodă Băsărabă K Continuă după titlu Stătu domn Radul vodă cum s-au zis mai sus. Acest Radu vodă să vede într-o carte a Radului vodă Mihnil care iaste a m-ril Stăneştili K 4 după]după ACKL
25 Radul voevod om. O voevod]vodă ACKL Vlaicul logofătul]Stolca logofătul de la Pliscani O 5 preste]peste CK Lalotă Băsărabă vodă]Lalotă voevod Basarab A, Io Lalotă Băsărabă voevod din Ţara Ungurească O nişte]boeri O 6 pibeagul om. O Manole]Manul O haiducii]mulţi haiduci O 7 din Ţara Ungurească om. O au avut]a avut (făcut O) COV
30 8 Lalotă vodă] Lalotă voevod (vodă K) Basarab AK, Lalotă Basarab voevod CL vodă] voevod A. pre Radul vodă om. L 7—8 Şi au biruit Lalotă vodă pre Radul vodă]au fost izbînda lui Lalotă vodă şi au venit la Tîrgovişte O Şi au fugit Radul vodă cu boiarii]Iar Radul vodă cu boiarii au fugit O la Necopoe]peste Dunăre şi s-au dus la Necopoe O 9 Lalotă Băsărab vodă]Lalotă vodă Basarab A, Lalotă Basarab voevod CL şi au venit Lalotă
35 Băsărab vodă lu Tîrgovişte om. O Iar cînd]Iar (Şi O) dacă CKO 10 Radul vodă om. O mulţime O avut război]făcut mare război O 11 fost izbînda]biruit O Radul O Paisie om. O 12 şi]om. O Lalotă voevod Basarab A, Lalotă Basarab voevod C, Lalot Basarab L Băsărab om. O pibeagul om. O Manole şi Mihalco]Mihalco şi Manul O, Manolache I Mihalco C După Mihalco ad. şi au venit Radul vodă iar în scaun O 13 Radul vodă om. O 9 ani şi 8 luni]9 ani şi luni 7 AK, ani 9 luni 8 CO mazilit A, mazilit C
40 14 surghin AL au murit]au murit, cînd au fost cursul anilor 7053 K Intre r. 14 şi r. 15 ad. titlu Domniia Mircei vodă şi pentru Radul vodă ce i-au zis iile cum au vinut asupra Mircei vodă cu boiari pibegi din Ţara Ungurească K 15 Mircea vodă au venit domn]Cînd au fost cursul anilor 7053 au venit Mircea voevod domn A, Şi au pus domn de la Poartă pre Mircea
45 voevod C, Venit-au Mircea vodă domn K, Io Mircea voevod, feciorul Radului vodă Dracea au venit domn O steag]steag împărătesc O 15—16 intrat în Bucureşti]săzut în scaun în Bucureşti O 16 martie 17,7053]în luna iu mart 17 zile A, martie 17, leatul 7053 CLO, martie 17 zile K pre boiari]mulţi boeri O 17 anume om. O pre Coadă O i brat ego]şi pre frate-său AK, şi pe fratele lui C, şi pre O 18]şi A, şi pe K, şi pre O i Dragul stolnicul]om. L,
50 şi pre Drăganu post. O 19]şi pă AK

Stroe spătarul și Vintilă comisul, și pre mulți bolari caril nu sînt scriși aici. Și le-au dat mare muncă, pentru avuție. Iar cîți boiari au scăpat, au fugit în Țara Ungurească. Și trecînd 2 ani, iar au venit acei boieri | pribégi cu oaste, pre gura Praovei, și au avut războiu mare cu Mircea 34
vodă la sat la Periş, și au fost izbînda Mircii. Atuncea au perit și Udriște 5
vistierul și Theodosie banul.

După acéia au venit Radul vodă, ce i-au zis Ilie, din Țara Ungurească, cu boiari pribégi și cu mulți haiduci. Făcut-au războiu la sat la Măneși, și fu izbînda Radului vodă Iliaș. Și au gonit pre Mircea vodă pîn în Giurgiov, perind mulți oameni. După acéia Mircea vodă iar au venit 10
al doilea rînd cu hanul și cu mulți turci, de au gonit pre Radul vodă peste munte. Și au domnit Mircea vodă ani 8 pol. Și s-au mazilit de la turci și s-au dus la Țarigrad.

Pătrașco vodă, cela Bunul, au venit domn în sîmbăta Paștilor 7062. Deci trecînd 3 ani den domniia lui, el s-au dus preste munte, în 15
Țara Ungurească, cu toți boiarii lui și cu multă oaste, trimetînd pre Socol vornicul în Țara Leșască, la cetatea de la Lvov, de au adus de acolo pre Izabela crăiasa și pre fii-său Ianoș craiu, aşăzîndu-l pre crăie în cetatea

1 și]și pă A, i CL, și pre KO mulți] alți L, alți mulți O 1-2 caril nu sînt scriși
alci]om. O, caril alcea nu sînt scriși L 2 avuție]avere K. avuție O cîți boiari au scăpat]alți 20
boeri cîți au scăpat O 3 Și trecînd 2 ani]Și la al doile an din domnia lui O iar om. O acei
alci A, om. O 3-4 boieri pribégi]boierii A, boieri K, om. O 4 oaste]oști O Praovei]Pra-
hoviei războiu mare]mare război O, război V 4-5 Mircea vodă la sat]Mircea vodă. Și
au fost acest războiu la sat AK 5 Periş]Periş L, Opriş O fost]tăcut O Mircii]Mircii vodă
ACKL, Mirce vodă O Atuncea au perit și]și au prins din pribegi pre O 6 vistierul]vistierul 25
C, visterul K și]l L pre Theodosie O 7 acéia ACLO vinit K voevod A celci C, ce-i
O i-au om. O zis]zicea O Ilie]Iliaș C, și Ilie L, Iliaș O 7-8 din Țara Ungurească ... hai-
ducii]cu pribegii din Țara Ungurească și cu haiduci O 8 bolari]boierii A, bolarii CK, boieri L
pribégi]pribegii ACL Făcut-au]Făcură ACKL, și au făcut O războiu]mare războiu O După
războiu ad. cu Mircea vodă O Mănești]Minști O 9 fu izbînda]fiind izbînda KO Iliaș]Iliaș 30
L, om. O Și om. O pre]pă A pîn în]pînă în ACKO 9-10 pîn în Giurgiov, perind mulți
oameni. După acela Mircea vodă om. L 10 Giurgiov]Giurgiov AC Mircea vodă om. AK
vinit K 11 al doilea rînd cu hanul]hanul al doilea rînd AK și om. K 10-12 După
acéia Mircea vodă ... peste munte]Și au venit Io Radul voevod Iliaș în scaun în București.
Și trecînd 7 luni, Mirce vodă iar au venit în țară cu multime de turci și de tătari. Radul vodă 35
incă înțelegînd de aceasta, îndată au trecut muntele cu haiduci în Țara Ungurească și iar au
venit Io Mircea voevod, feciorul Radului vodă O 11 pre]pe A, pă L 12 preste C vodă]voevod
A pol]umătate C, și giumătate K mazilit AK de la]de AKL 13 După Țarigrad ad. în
(în om. A) cursul anilor 7062 AK Între r. 13 - 14 avem titlul Cap. 24. Domnia lui Pătrașco
vodă în K 14 Pătrașco vodă cela Bunul]Pătrașco voevod (vodă L) cel bun AL, om. O vinit 40
K După domn ad. de la Poartă cu steag împărătesc și au intrat în scaun în București martie
24 O sîmbăta]săptămîna L 15 7062]om. AK. leatul 7062 CO, veleatul 7062 L Deci tre-
cînd]iar cînd au fost O 3 ani]ani 3 AK, la al treilea an O den domnia]a domniei K preste]peste
CKL 15-16 el s-au dus ... cu multă oaste]rădicatu-s-au cu toți boeri și cu toată
oaste lui de au trecut în Țara Ungurească O 16 bolarii]boierii AL luls]săi K trimetînd] 45
trimi]înd ACKLO 17 dvornicul CL cetate KO de la]din ACKL, la O Lvov]Leov
ACK, Llov O de au]de s-au C, di-au K 18 Izabela]Havela AKO, Haleva CV fii-său]fiul său C,
fiu-sau K, fiu-său O, hie-său V Ianoș crai K aşăzîndu-l]aşăzîndu-l A, aşăzînd C pre]pă
A, în O cetate O

ot Clujvar. De acolo Pătrașco vodă s-au întors iar în țară, de au domnit
340 ani 4. | Și au murit în scaun, septembrie 24, 7066.

1 Mircea vodă iar au venit domn al treilea¹ rînd. Și au trimis la
boiarii carii era pribegi în Țara Ungurească, de i-au chemat, făcînd mare
5 jurămint. Deci ei crezîndu-l, s-au sculat de au venit, Stănilă vornicul și
cu toți boiarii și cu toată curtea, de s-au închinat la Mircea vodă, de
credință și legătură ce-au făcut. Iar cînd au fost la martie 3 deni, cu
meșteșug mare au chemat pre Stănilă vornicul și pre toți boiarii și pre
amîndoi episcopii și toți egumenii cu mulțime de călugări, în cetate în
10 București. Și așa fără veste au năpustit într-înșii pre beșliii lui și pre
mulți turci, de i-au tăiat pre toți, vîrsîndu-se mult sînge nevinovat. Da-va
seama înaintea lui dumnezeu ! Și au domnit Mircea vodă 5 ani și 8 luni,
murind în scaun. Îngropatu-s-au în biserică domnească, în București,
septembrie 21 deni, 7068.

15 Deci cînd au fost a doao săptămînă, puținei boiari, ce au fost scăpat
preste munte, ei au venit cu puținea oaste, de au făcut războiu cu boiarii
Mircii vodă, la satul Ruminești, și fu izbînda pribegilor. Iar doamna
35 Chiajna | a Mircii vodă și cu fie-său Pătru vodă au fugit peste Dunăre;
iar boiarii ei au rămas în Giurgiu. Și iar au venit al doilea rînd de au

- 20 1 ot]de la AK, la O Clușvar L De acolo ... au domnit]De acolo iar s-au întors Pătrașco
vodă de au venit în țară și au domnit O iar]om. CK, iarăși L 2 ani 4]uni 4. Acesta au
făcut biserica din Rîmnic, hram preapodobna Paraschiva A scaun K septembrie 24]sep-
temvrie 24 de zile (de zile om. L) AL 7066]cînd au fost (era K) cursul anilor 7067 (7066 K) AK,
leatul 7066 C, leatul 7066 și s-au îngropat în mănăstiri Dealului. În zilele acestui domn, la
25 leatul 7065, au fost foamete foarte rea, că mulți oameni au murit de foame O Între r. 2 și 3
introduce titlul Cap. 25. A treia domnie a Mircii vodă și de moartea lui K 3 Mircea vodă]lo
Mircea voevod, fiicul Radului vodă Mihnea O iar om. CL vinut K al treilea rîndul domn C
al treilea]al treile K, de al trile O 4 boiarii]boeri A. boiari C, boeri L carii]care ACL
de]și C 3—14 De la trimis la pîndă la septembrie 21 deni, 7068 e redacția șăzut în scaun, în
30 București, leatul 7066. Și trecînd cîteva vremi, au trimis pre mitropolitul cu cărți, cu mare
jurămint de au adus boeri pribegi din Țara Ungurească, pre Stănilă vornicul și pre alți boeri
mulți și s-au închinat Mircii vodă făcînd legătură mare. Iar cînd au fost mal în urmă, Mircea
vodă au căleat jurămintul și au tăiat boeri, pre Stănilă vornicul și pre alți mulți, mari și
mici, la martie 3, leatul 7067. Și au făcut biserica cea domnească din București. Și au domnit
35 ani 1 și luni 8 și au murit în scaun, septembrie 25, leatul 7068 și s-au îngropat la biserica
cea domnească în București în O 5 jurămint]jurămint cu (dă C) el AC crezîndu-]crezînd AL,
înerezîndu-se K venit]vinut toți K 6 boeri AL 7 ce-au]au A, s-au C martie 3]malu
3 C, martie în 3 L deni]zile AKL, om. C 8 pre¹]pă AL boeri ACL 10 fără de veste A
au năpustit într-înșii]într-înșii năpusti A pre¹om. A lul om. AK 11 l-au]au K văr-
40 sîndu-să ACL 12 înaintea CK 5 ani]un an A, ani 1 C, ani doi K și 8 luni]fără 4 luni K
13 murind]murit-au K, și au murit L îngropatu-s-au]și l-au îngropat K, îngropatu-l-au L
14 septembrie AL 21 deni]24 de zile A, 25 CL, 23 de zile K 7068]cînd au fost (era K) cursul
anilor 7068 (7066 K) AK, leatul 7068 CL Înainte de r. 15 ad. Cap. 26. Războae ce-au
făcut boiarii pribegi cu boiarii Mircii vodă; pentru domnia lui Pătru vodă, fiicul Mircii
45 vodă K 15 a dooa]a doo A, doo C, a doa KLO săptămînă]săptămîni C puținei]puțini C
iară puținei K, puțini O boeri ACLO ce]cești O 16 preste munte]peste munte (Dunăre K)
CKL, de Mirce vodă în Țara Ungurească O el om. O puținea]puțină CKLO boeri ACLO
17 satul Ruminești]sat la Ruminești O iar om. K 18 Chiajna a om. A și om. A fie-său]
fi-său ALO, fiul său C, fiul seu K 19 boiarii]boeri ACLO el om. AKLO în]ia AKO au¹]a O
50 Giurgiu]grad Giurgiu C iar om. O al doilea]al doile K, de al doile O

făcut războiu cu pribégii la sat la Șarpătești, și fu izbînda a boiarilor Mircii. Atuncea au perit Badea clucerul și alți oameni de ai pribégilor. Și iar au venit doamna Chiajna cu fie-său Pătru vodă în București. Și trecînd o săptămînă, iar au venit alți boiari pribégi, pre apa Oltului, anume: Stanciul Bengăi și Matei al Margăi, i Radul, i Vilsan și alții, făcînd războiu cu Pătru vodă la sat la Boiani, avînd lingă dînsul mulțime de turci, și fu izbînda lui Pătru vodă, perînd mulți oameni. Atuncea au venit Stepan, vel portarul de la Poartă, de au adus steag lui Pătru vodă de domnie noao, să fie în locul tătine-său, Mircii vodă. Adaos-au Pătru vodă cu mumă-sa la bir 5 aspri. Domnit-au ani 8 și mazilindu-se s-au dus la Țarigrad.

Și au venit în locul lui domn frate-său Alexandru vodă, iar fecior Mircii, mai 7 zile, leatul 7076.

Deci atuncea boiarii cîți era pribégi încă au venit de s-au închinat toți la Alexandru vodă. După acéia trecînd 2 luni, iar Alexandru vodă au început de au tăiat mulțime de boiari, anume: Radul logofătul ot Drăgoești, i Mihnea ot Bădăni, i sin Udriște vistierul, i Tudor ot Bucov, i Vladul Caplii, i Pătrașco, i Calotă, i Stan sin Drăgulețului, i Radul stolnicul

1-2 a boiarilor Mircii]a (a om. AKLO) boerilor (boiarilor K) Mircii vodă (vodă om. C) ACKLO 2 Atuncea]Atunci K, Atunce O clucerul]crucerul C, clucerului KO de al]de a K, de-i O 3 venit]vinut de iznoavă K cu]și cu O fie-său]fiu-său ALO, fiu-său (seu K) CK vodă]voevod A 4 iar om. O boeri ACKLO pre apa Oltului]de peste Olt O 5 și Matei]Matei C al Margăi]al Margii A, a Marci K, Armagăi L i]și AK Radul]Radul logofătul ACKL, Radul vornecl O i]și AKO Vilsan]Vilcan KO și alții]și alți boeri mulți O 8 cu Pătru vodă la sat la Boiani] la sat la Boian. Pătru vodă AK, cu Pătru vodă la sat la Boiani (Coeni L, Boeni O) CLO dînsul]sine K 6-7 avînd lingă dînsul mulțime de turci]avînd Pătru vodă mulți turci într-ajutoriu O 7 și fu]fu AK izbînda lui Pătru vodă]izbînda turcilor cu Pătru vodă K, izbînda lui O oameni]oameni de-i pribégilor, iar cîți scăpară trecură în Țara Ungurească O Atuncea]Atunci ACK, într-acea vreme O 8 au venit]veni și O Stepan]Ștefan C vel portarul]marele portar A, vel portar LO Poartă]Țarigrad O de au]de i-au O steagul C 8-9 lui Pătru vodă de domnie noao, să fie]de domn lui lo Pătru voevod să fie domn O 9 tătine-său]tătine-seu K, tătini-său O Adaos-au]Și au adaos O 10 cu mumă-sa om. O la bir]șara la bir O 5]3 A Domnit-au]Și au domnit AKO ani 8]8 ani C, 8L mazilindu-se]mazilindu-să dă turci C, mazilindu-să O 12 în locul lui]în locul său A, om. O frate-său domn L Alexandru]fo Alexandru O vodă]voevod ACO 12-13 iar fecior Mircii]om. A, iar feciorul Mircii vodă CL, feciorul Mircii vodă, cu steag de la împărăție și au intrat în scaun în București O 13 mai 7 zile]în luna lui mai 7 zile A, mai 17 O leatul 7076]cînd au fost cursul anilor 7076 A, 7076 CL Pentru r. 12 inc. iar fecior plîd la r. 13 fin. leatul 7066, avem titlul și redacția Cap. 27. Domnia lui Alexandru vodă fciiorul Mircii vodă. În anii 7076, în luna lui mart 7 zile au vinut Alexandru vodă în scaun K 14 atuncea]om. A, de atunci K boiarii]boerii ACL Deci atuncea boiarii cîți era pribégi]și au trimis cărți cu mare jurămînt la boeri pribegi ce era în Țara Ungurească O încă]de atuncea A, de O 14-15 de s-au închinat toți]toți și s-au închinat O 15 la Alexandru vodă]la Alexandru voevod AL, lui O După acéia]și O trecînd]au trecut AO iar om. O 16 au început de]călcă jurămîntul și O mulțime de]mulți CO boiari]boeri ALO Radul]pre Radul O 16-17 logofătul ot Drăgoești]din Drăgoești logofătul A, logofătul din Drăgoești K, logofătul Drăgănescu O 17 i]și A, și pre KO Mihne O ot]din AK, de la O i².³]om. AK, și C, și pre O sin]feciorul lui ACKO, Stan L Udriște]Udreș O vistierul]vistieri O i]și pă A, și pre KO Tudor]Tutor O ot Bucov]de la Bucov AK, Bucoveanul O 18 i²]și pă A, și pre KO Vladul]Vlaicul K i²]și pă A, și pe K, și pre O i²]și pe (pre O) KO Calotă]Calotă Perișanul O i²]și pă (pre K, pe O) AKO Stan]Stanciul K sin]feciorul AKO, fiul C Drăgulețului]Drăguțului K i²]și pre (pe O) AKO

ot Boldești, i Radul sin Socol dvornicul, și alții, meșița septemvrie 1 deni. Și au făcut Alexandru vodă, din jos de București, o mănăstire mare, hram svetaia troiță.

Iar cînd au fost al patrulea an din domnia lui, luînd frate-său Pătru
5 domnia la Moldova, fost-au poruncit la Dumbravă dvornicul și la toată
boe:imea Moldovei, ca să vie înainte, la Focșani. Atuncea Alexandru
vodă încă au eșit în timpinarea lui Pătru vodă, frăține-său, de au făcut
ospăț la sat la Săpățeni. Iar Dumbravă vornicul cu toată curtea Moldovei,
ei au venit să se închine la Pătru vodă. Iar deaca s-au apropiat, ei fără
10 veste au lovit pre Pătru vodă și pre frate-său Alexandru, gonind pre
Pătru vodă pîn la Brăilă, iar Alexandru vodă au fugit la oraș, la Floci.
36 Moldovenii încă, făcînd această izbîndă, s-au întors la margine, la Ionaș
co vodă.

Deci atuncea Ionașco vodă au trimis pre Vintilă vodă cu mulți
15 lotri, ca să fie domn în Țara Rumînească. Și au intrat în cetatea din Bucu-
rești, șazănd acolo 4 zile. Alexandru vodă încă au trimis pre o seamă de
boiari ai lui cu oaste, anume: Dragomir dvornicul, i Mitrea comisul, i
Bratul păharnicul, i Ion pîrcălabul, de au lovit pre Vintilă vodă și pre
acei lotri fără veste. Și atuncea au perit Vintilă vodă și acei lotri toți;
20 și iar au venit Alexandru vodă în scaun în București. Și au adaos în țară

1 ot Boldești]din Boldești AK, Boldescul O iși pre (pe O) AKO sin]feciorul lui ACKO
dvornicul]vornicul Cornățeanul O și alții]și pre alții AK, om. O meșița]om. CL, în luna
lui KO septemvrie 1 deni]septemvre 1 AL, sechtembrie 1 C, septemvrii 1 K, septemvri
în 1 leatul 7077 O 2 voevod A o mănăstire din jos de București O mare om. AK
25 3 hram]hramul C, hramul ei LO svetaia]sfînta ACKLO 4 iar]Deci O patrulea]treilea C,
patrăle O din domnia]a domniei K, din domnia lui, la leatul 7080 O Pătru]Pătru
vodă AKO 5 la Moldova]țării Moldovii O fost-au poruncit] poruncit-au O la]lui A
vornicul O 6 Moldovei]Moldovii CL, țării Moldovii O să vie]să-i vie (iasă O) ACO Ina-
inte]Inainte-i K, om. L Focșani]Galați O Atuncea]Atunci K, Atunce și O 7 voevod A
30 în timpinarea]Inainte întru (om. Inainte L) Intimpinarea A, Inainte în timpinare K, la Intim-
pinare O lui Pătru vodă, frăține-său]frăține-său lui Pătru voevod (vodă C) AC, frăține-
șeu K 7—8 de au făcut ospăț om. K 8 ospeți O la sat om. C Săpățeni]Săpățani C,
Sipețiani K, Puțeni O și cu toată AK curte O 9 ei au venit]ei au eșit C, s-au făcut
a veni O la Pătru vodă să să închine V la]lui KO voevod A iară K dacă ACKLO
35 apropiat AK ei om. O 9—10 fără veste]fără (fără O) de veste ACO 10 pre]pă ACL voevod A
pre]pă AL au lovit pre Pătru vodă și pre frate-său Alexandru]i-au lovit pre amîndoi O go-
nind]și au gonit O pre]pă ACL 11 voevod A pîn]plă O Brăilă]Brăila CO Alexan-
dru voevod (vodă K) AK la oraș]plă la oraș O Floci]Folticeni C 12 întors la]Intors
iarăși (iar KL) ACKL la¹ om. O 13 voevod A 14 atuncea]atunci CK, om. O vodă¹
40 voevod A au trimis]trimisă O pre]pă A vodă²]vornicul AK 15 în Țara Rumînească]
Țării Romînești O cetatea om. O din]de K, om. O 16 șazănd]șizînd O zile O Alexan-
dru]Deci Alexandru O au trimis]trimisă O pre]pă L samă KO de]dă C, din O 17 bo-
eri ALO ai lui]om. AK, lui O iși pă (pe K, pre O) AKO Mitre O i²]și A, și pe (pre O) KO
18 iși A, și pre (pe (pe O) KO pîrcălabul]paharnicul CLV vodă]vornicul ce era să fie
45 domn A 18—19 pre acei]cu ai lui A 19 fără veste CKL atunci ACK Și atuncea au
perit Vintilă vodă și acei]și au fost izbînda boerilor lui Alixandru vodă, iar Vintilă vodă au
perit și O lotrii toți AKO 20 iar om. O a venit L în scaun în București]în București,
în scaun AL, în București O

un bir ce i-au zis oae seacă. Și <a> murit în scaunul lui, iulie 25 deni, leatul 7085.

Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domn. Și au trimis pre Mitrea vistierul și i-au adus steag de la Poartă. Și au adaos în țară găleata. Deci cînd au fost al patrulea an din domnia lui, iar boiarii mehedinți au rădicat uu domn ce i-au zis Radul Popa. Și au făcut războiu cu Mihnea vodă la Craiova și au fost izbînda Mihnei vodă. Făcut-au și o mănăstire, de la Tutana. Domnit-au 6 ani. Și l-au ma | zilit turcii, de s-au dus la Poartă.

Pătru vodă Cercel sin Pătrașco vodă au venit domn de la Poartă intrînd în București august 29 deni, leatul 7092. Și au făcut biserica ce iaste în cetatea Tirgoviștii. Și au tăiat pre Mihăilă dvornicul, i Dobromir banul și pe Gonțea paharnicul. Și au pus birul curții foarte mare și gorștină de oi. Deci trecînd 2 ani de la domnia lui, venitu-i-au mazilie de la Poartă și au trecut muntele cu tot ce au avut

Mihnea vodă iar au venit domn al doilea rînd. Și au mai adaos în țară un bir ce i-au zis năpaste. Și au pus pre roșii un bir foarte mare; și pre megiași găleată de piine și dijma din 5 stupi un stup. Și au tăiat

1 un bir în țară O ce i-au zis om. A oae seacă | oala seacă AKO Și <a> murit | Și domnia cu pace și au murit O, și murit V în scaunul lui | în scaun K, în scaunul lui în București O iulie 25 deni | iunie 25 zile (de zile K) AK, iulie 25 zile (zile om. L) CL, în luna lui iunie 25 O 2 leatul 7085 | cînd au fost (era K) cursul anilor 7085 (7035 A) AK, 7085 C După 7085 ad. Și au domnit ani 9 și s-au îngropat în mănăstire lui din jos de București O 3 Înainte de Mihnea introduce titlul Cap. 28. Domnia Mihnei vodă ficiorul lui Alexandru vodă O vodă | voevod A Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domn | Rămas-au Mihnea vodă domn în locul tătine-său K, în Mihnea voevod, ficiorul lui Alexandru voevod, îl pusăra boeri ca să fie domn în locul tătine-său O trimes CO pre | pă C, pe l. O 4 Mitre vistieri O și i-au adus steag de la Poartă | la Poartă de l-au adus steag de domnie (de domnie om. AK) AKO în țară | țara A găleata | un bir ce-i zice găleată O 5 Deci cînd au fost al patrulea an din domnia lui om. AK patrulea | patrilea C, patrăle O din | dă C, de L boiarii | boeri ALO mehedinți | de peste Olt au strîns oastea Mehedinților și O 6 un | alt A ce | care C ce-i zice Radu vodă Popa O războiu | mare război O 7 După Mihnei vodă ad. iar Radul vodă au fugit la cetate la Tîmeșvar O Făcut-au Mihne vodă O o om. KO 8 de la | la O Și au domnit ani 6 AKO l-au mazilit | mazilit | lîndu-l O de | și A, om. O 9 Poartă | Tarigrad O Înaintea r. 10 introduce titlul Cap. 29. Domnia lui Pătru vodă ce i-au zis Cercel K 10 Pătru vodă | lo Pătru voevod O Cercel | ce l-au zis Cercel A sin | ficiorul lui ACO Pătru vodă Cercel ... domn de la Poartă | Venit-au de la Poartă domn Pătru vodă Cercel, ficiorul lui Pătrașco vodă K 11 intrînd | și au intrat în scaun O august 29 deni | august 29 ACLO, în 29 de zile a lui avugst K leatul 7092 | cînd era cursul anilor 7092 K, 7092 L biserica | biserică K, biserica O 11-12 ce laste | ce este AL, om. O 12 în cetate în Tirgoviști O Mihăilă Mihail AK i Dobromir | și pre Dobromir AK, i Dobrămîr C, și pe Dragomîr O și pe | și pre A K, om. C, i L 13 Gonțea | Gonți O pus | scos O curții | țării C gorștină | gorștina C, goștină O 14 După o ad. din zeci oi o oal O Deci trecînd 2 ani de la domnia lui | Și au domnit ani 1 și luni 9 O 2 ani | ani 2 K de la | din AGL, den C, om. K venitu-i-au | l-au venit A, venit-au L venitu-i-au mazilie de la Poartă | Și mazilit | lîndu-l turcii, el n-au vrut să miargă la Tarigrad O mazilie | mazilile C, mazilie L 15 și | ce O trecut | tricut K muntele | muntele în Țara Ungurească O tot | toate O Între r. 15 și 16 titlul Cap. 29. A doa domnie a Mihnei vodă K 16 Mihnea vodă | lo Mihnea voevod, ficiorul lui Alexandru voevod O iar om. O venit | vinut K al doilea | al doile K, în de al doile O După rînd ad. cu steag împărătesc și au intrat în scaun mai 20, leatul 7094. Și au tăiat pre Stanciu logofătul O adaos un bir în țară K 17 ce l-au zis | ce-i zicea O pus | băgat ACK pre | pe A, pă L un om. ACK 18 și dijma | și dijmărit A un stup | unul AKL, 1 C au tălat | l-au tălat C

91
pre Stanciul logofătul. După acéia s-au mazilit și el de la turci. Ducându-se la Țarigrad, au lăsat légea creștinească și s-au făcut turc, de voia lui. Și au domnit Mihnea vodă al doilea rind 5 ani, 7099.

Ștefan vodă Surdul au venit domn de la Poartă cu stiag și au domnit 5 ani 1 pol.

Alexandru vodă au venit domn de la Poartă cu steag și au domnit 37° ani 1, luni 3.]

De aicea să începe istoriia lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă, carele au făcut multe războaie cu turcii pentru creștinătate precum de aicea înainte să arată.

Cind au fost cursul anilor de la Adam 7101, venit-au Mihai vodă domn Țării Ruminești. Iar in Țarigrad împărătea sultan Murat; iar in Țara Ungurească era crai Batăr Jicmond; iar la Moldova era domn Aron vodă. Și intr-acéia vrême impresurase turcii Țara Ruminească cu datorii multe și cu nevoi foarte gréle, încit nu mai avea să plătească țara și să scape din gurile vrăjmașilor. Și începură turcii a coprinde Țara Ruminească și a-și face lăcașuri și meceturi. Și începură a țiparea creștinii de

- 1 Și au tăiat (acestea de la p. 53¹⁸) pre Stanciul logofătul om. O După]Dupre CL mazilit] mazilit L și el de la]de la A, de K ducindu-să AC 1-3 După acéia ... 5 ani, 20 7099]Și au domnit ani 5 și mazilindu-să de turci s-au dus la Țarigrad și s-au lepădat de legi lui ce creștinească și s-au făcut turc de a lui bună voe O 2 In Țarigrad K légea]legea AC de voia lui]de a lui bună voe AK, diavolui L 3 al]de al A 5 ani]ani 5 AK 7099]cind au fost (era K) cursul anilor 7099 AK, văleat 7099 L 4 Ștefan vodă]Ștefan voevod A, Cap. 30. Ștefan vodă K, Io Ștefan voevod O Surdul om. L După Surdul ad. feciorul lui Ion vodă 25 ce au fost domn in Moldova O vinit K cu stiag]cu steag împărătesc, leatul 7098 O 5 ani 1 pol]ani 1 și jumătate CK, un an și jumătate L, ani 1 pol și l-au mazilit O 6 Alexandru vodă]Cap. 31. Alexandru vodă K, Io Alexandru voevod, feciorul lui Bogdan vodă ce au fost domn in Moldova O vinit K cu steag]om. CKL, cu steag împărătesc, leatul 7100 O 7 ani 1]un an L, 1 O luni 3]și luni 3 AK, și trei luni CL, și trei luni și s-au mazilit O 8 De aicea] 30 De aici (aice O) AO, Cap. 32. De aicea K să începe]Incepem AC, Incepe L, Incepem a scrie O Istoria lui]Istorie de K voevod A 8-10 Istoria lui Mihai vodă ... să arată] Istoria de vitej]ile lui Mihai voevod cel viteaz O sin]feciorul lui ACKL Pătrașcu L 9 voevod A carele]care KL multe războaie au făcut L 10 aicea]alci AKL Innainte C să arată]arată AK II cursul anilor]văleatul G, la cursul anilor V de la Adam]ot Adam 35 G, om. K 11-12 Cind au fost ... Țării Ruminești]Io Mihai voevod, feciorul lui Pătrașco voevod, au venit domn de la Poartă cu steag împărătesc și au șazut in scaun in București august 25, leatul 7102 O Mihai vodă]Mihai voevod A, domn Mihai vodă C, și Mihai vodă G 12 domn]domn al L Rominești K Iar]iară K, Și intr-acc vreme O in Țarigrad împărătea]In Țarigrad împărăția (împărăția L) ACGKL, era împăratul turcesc in Țarigrad O 40 sultan Murat]Sultan Sellm al unsprăzecile din neamul lui Osman, feciorul lui sultan Suleman O 13 Batăr]Bator GKL Jicmon A, Jicmon C, Jicmon GLO, Jicmont K Iar om. L la Moldova]In Moldova AK, la Moldova G, in țara Moldovii O domn om. AC 13-14 Aron vodă]Arlon voevod A, Arlon vodă G, Aron voevoda K 14 Și om. KL intr-acéia]Intru acea A, intr-aceia L vrême]vreme ACL, vrémia G Inpresura K turcii om. G Rominească K 45 cu datorii multe in Țara Ruminească L 14-16 Și intr-acéia vrême ... gurile vrăjmașilor]Și Incepu Mihai vodă a căuta de rindul țării și a să lupta cu neville ce-l vine de la Poartă. Și nu pute nci intr-un chip să o indrepteze, pentru că turcii foarte să luțasă și să înălțase intru ace vremi, cît nimene din creștini nu le pute sta împotriva O 15 foarte om. C griale K inct]cît AKL, cum G avea]avea putere K să să]să- C 16 Și om. ACGKL turcii om. O 50 cuprinde GO 16-17 Țara Ruminească]toată K, țara O 17 Și începură a țiparea... (conf]nuă la p. 56.) răul turcilor]Și multă răutate și nevoi era in creștini O a țiparea]a țipa AKL, a speria C

nevoia turcilor, și pretutindenea era vaet și suspin de răul turcilor. Încît însuși Mihai vodă cu toți boiarii să închisese de răul turcilor; și în multă vreme creștinii zicea: doar să vor potoli turcii de asupra-le; iar ei mai mult rău făcea. Că începuse a călcaré țara și légea creștinilor. Ci-și strinse toți boiarii mari și mici din toată țara și să sfătuiră | cum vor face să izbăvească dumnezeu țara din miinile păginilor. Și deaca văzură că într-alt chip nu vor putea izbăvi, deci ei ziseră: numai cu bărbăția, să rădice sabie asupra vrăjmașilor. Deci socoti Mihai vodă cum ar avea ajutor și dintr-alte părți. Deci trimise pre Radul clucerul Buzescul sol la Batir Jicmon, ca să se înțeleagă una cu dînsul și să-i dea ajutor oaste, ca să poată bate cu turcii. Trimis-au și la Aaron vodă sol pre Stroe stolnicul Buzescul, ca să-i fie într-ajutor. Și amîndoi fură bucuroși. Și îndată trimise Aaron vodă pre un boiaru al lui, dînd jurîmint lui Mihai vodă, ca să ajute unul cu altul. Așijderea și Batir Jicmon craiul încă legă jurămint cu Mihai vodă, ca să fie nedăspărțiți unii cu alții.

Deci cînd fu văleatul 7103 noemvrie 5 deni, trimise Batir Jicmon o seamă de oști puindu-le și capete pe Horvat Mihai și pre Bechiș Ișfan.

7103

5593

1 nevoia|năvoia G pretutindene|pătutindinea A, pretutindine K și pretutindenea era vaet și suspin de răul turcilor om. V vaet|vaete ACGK suspin|suspînuri A, suspînind G, suspine K Încît|cît CG, cînd K, cît și LO 2 Mihai|Micaî G cu toți boiarii|cu toți boerii lui (boiarii sei K) AK, om. CL, cu boiarii G, împreună cu boerii lui, văzînd atîta răutate și turburare ce era în țară O să închisese|să închise G, să închiseră K, să închisără în casăle domnești O în om. G 3 vreme L doară G asupra-le|asupra G, asupra K 3-4 vreme creștinii ... légea creștinilor|socotind din zi în zi doar să vor mai linblînzi. Iar ei mai mult să luția și să sălbătice asupra creștinilor și strica țara și călca legea creștinească și arde sfintele biserici și alte multe răutăți face creștinilor O mult om. K 4 Că|Încă L începuse|începură L alși a L călcaré|călca ACKL legea L Ci-și|Ce GK, Ci să L strînse|s-au strîns Mihai vodă K Ci-și strînse| Aceasta văzînd Mihai vodă, numaidecît își strînsă O 5 toți om. K boerii ALO mari|cei (și O) mari CO să sfătuiră|sfătuiră A, se svătuiră G, s-au sfătuit K 6 izbăvească|izbăvască K, izbîndească O d-zău O țara|țara creștină GL, Țara Rumînească O mlinile|mîlinile G, mînule K, mîlnele O deaca|dacă CKL, deca O 7 vor putea|să vor putia G, vor folosi O deci el om. KO bărbăția|bărbățiile C, bărbății O să rădice|să ridice G, să să ridice (rădice O) LO 8 sabie|sabiia KL, om. O Deci|Și LO socotiră O Mihai vodă|Mihai voevod A, om. O cum ar avea|cum ar vrea C, să ia O 9 părți|țări străine O Deci|Și KL, Și așa O trimise|au trimis K, trimisă O clucerul Buzescul|clucerul AK, Buzăscul vel clucer C, Buzescu cluceru L Batir|Batăr AGL, Bator K 10 Jicmon|Jăcmon craiu C, Jigmond K, Jicmont L, Jicmon craiul unguresc O să se|să ACG, să L înțeleagă|Înțeleagă AC, Înțelegă G una cu dînsul|cu dînsul C, unul cu ajutor O ajutor oaste|oaste A, ajutori O 10-11 să să poată bate|să să bată AKLO Aaron|Aron AGKLO sol pre|sol pă A, la Moldova sol pre O 11-12 Buzăscu stolnicul C 11 fie C într-ajutoriu KO Și îndată|Și acilași A, Și acie C, acilași G, Și aciiș K, și gata O trimise|trimis-au O 13 Aaron vodă pre|om. AK, Aron vodă pre GL, și Aron vodă O boiaru|boier AL, boiar CGK, boiaru O al lui|de ai lui O dînd jurămint lui Mihai vodă|la Mihai vodă dîndu-i jurămint O să să|să se L 14 Batir|Batăr ACG, Bator KL Jicmon|Jigmond K, Jicmont L craiul om. O legă|au legat K 15 nedespărțiți CGKLO cu|de CL 16 fu|au fost V văleatul|la cursul anilor AK, la leatul (văleatul G, vealeat L) CGL la noemvrie 5, leatul 7103 O deni|zile AK, om. CLO trimise|trimis-au O Variantele la nume ca Batir Jicmon, de aici înainte se consemnează numai în caz de inversiune sau de lipsă a unuiu din termen. Jicmon|Jăcmon craiul C Batir Jicmon trimise A, Bator Jigmond trimis-au O 17 samă G oști|oaste K, oști ungurești și om. L pe|pre AGKLO, om. C Horvat Mihai|Orbat Mihai A, om. C, Mihai Horvat O și om. C pre|pe A Bechiș|Beche G Ișfan|Ișvan G, Ișfan K

Si veniră la Mihai vodă în cetate în București. Și îndată tăiară pre toți
turcii cîți aflară acolo. Într-acel război fu rănit Stroe Buzescul la mîna |
38 stîngă.

După acéia fără zabavă fură turcii scoși din țară și rămaseră creștinii
5 izbăviți din gurile lor. Deci cînd fu după război a treia zi, purcese Mihai
vodă cu munténii și cu ungurii la Giurgiu și ocolind cetatea Giurgiovului,
începură a o bate cu tunurile cîtăva vrême. Văzînd Mihai vodă că nu
poate să o dobindească, căci că venea turcilor ajutor arme și bucate de
la cetatea de la Rușciuc, o năpusti și iarăși s-au întors în scaun în București.

10 Iar sultan Murat, împăratul turcesc, daca au prins de veste, numai-
decît au trimis pre Mustafa pașa, cu mulțime de turci și cu un domn,
anume Bogdan vodă sin la <n>cului vodă, ca să scoată pre Mihai vodă
de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă domn. Și venind turcii la
Dunăre, la cetatea den Rușciuc, iar Mihai vodă dea a prinse de veste, el
15 încă grăbi de-și strînse oștile și purcese asupra Dunării, ghenar 8 zile,
și purcese la sat la Pietri. Și gătindu-se ca să treacă Dunărea, ca să lovească
38^v cu Mustafa pașa, veni-i veste | cum au intrat hanul cu tătarii în țară
și au început a robi și a prăda. Iar Mihai vodă foarte să îngrijă tare și

1 în cetate om. O pre om. AO 1—2 toți turcii|turci K 2 cîții |cîți li V acolo|
20 acolea, la noemvrie 5 O Și într-acela O Buzescul|Buzăscul CK, stolnicul Buzescul O 4 acela
LO fără|fără de A fură turcii scoși|au scos pre turci K, scoaseră toți turcii O După scoși ad.
afară V rămasără GKO 5 din|de CO gurile lor|din|și O cînd fu după război a treia
zi|a treia zi după război O după|dupre G treia|treia AL, trila K purcese|purcuse AL,
25 purcesă G 6 munténii AL cu ungurii și cu munténii O ungurenii AL la Giurgiu și|la
Giurgiov CKL, și veniră la Giurgiov O și²om. ACGKL ocolind|ocoliră GO Giurgiovului|
Giurgiovului C, om. O 7 Începură a o bate|Începură a o batere G, și o bătură O tu-
nurile|tunuri AK vreme AO Și văzînd OV Mihai vodă om. O 8 poate|o poate L, pot O
dobindească|la O căci că|căci ACGKL, pentru că O venea|venia ACK, le vine O
ajutor|om. AK, ajutori O 8—9 de la cetatea|la cetatea C, om. O 9 de la|din ACK, de G,
30 di L Rușciuc|Ruși ACGKL, Rușciuc O o năpusti|o au năpustit A, năpustitu-o-au CL, nă-
pustitu-o G, năpustitu-s-au K, au lăsat-o O iarăși|iar AGL, om. O s-au întors|au venit O
în scaun|om. AO, în scaun K în²la O 10 Murat|Selim GOV turcesc|turcilor G deaca AG
au prins|prinse CGL au prins de veste|auzi de Mihai vodă că s-au făcut hain O 11 au trim-
is|trimise AGL, trimisă O Mustafa pașa|Mustafa pașa vizirul V cu mulțime|cu oaste
35 mulțime ACGKL, om. O de turci om. O și cu un domn|și domnul A, și cu domn C 12
anume|a L După vodă² ad. și au poruncit și hanului să vie cu tătarii O sin|feciorul ACK
12—13 sin la <n>cului vodă ca să scoată pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan
vodă om. L scoată|scoată G ca să scoată pre Mihai vodă de aici din țară și să pue
pre Bogdan vodă domn om. O 13 de aici din țară|din scaun și din țară A, din țară G pre|pă
40 A domn om. AK domn|domn de aici din țară C Și venind|Și veniră AK, Și viind L, Și
așa veniră O 13—14 turcii la Dunăre|plină la Dunăre O 14 cetate KO den|din AGL,
de la O Rușciuc|Ruși ACGKL iar om. O deaca prinse de veste|daca au prins de veste L,
încă în|ălegînd de aceasta O veste A 14—15 el încă|încă A, om. O 15 grăbi|au grăbit K
de-și strînse|de s-au adunat K, de-și strînsără O oștile|oști A toate oștile O purcese|purcuse
45 AL, au purces K, purcesă O ghenar|la ghenarele (ghenari O) CO, ghenarie GL 8 zile|18 zile
A, 8 CLO, 8 dni G, în 8 zile K 16 și purcese la|și merse (mersă G, merseră L, mersă O)
ACGKLO la|până (plină CGKL, plr o) la ACGKLO Pietri|Pietre AL gătindu-se|gri|indu-să
ACGKL ca om. CGKLO ca să|să să AGK, să se L, ca să să CO lovască GK 17 veni-
50 |veni ACGKL, fi veni O veste|veste AO, vestea G cum|cum că GO hanul cu tătarii au
intrat O în țară om. L 18 Început|prins K să îngrijă|să îngriji AL, s-au îngrijeat K tare
om. O

numaidecît să învîrteji îndărăt cu toate oștile și puse tabăra la sat la Hulubești și trimise străji asupra tătarilor, pe Radul Buzescul cu frații lui, Preda postelnicul, i Stroe stolnicul, i Radul Calomfirescu cu o seamă de oști alése. Deci cînd au fost la ghenar 14 deni, ei să întîmpinară cu tătarii, în streji. la sat la Putinei și fură biruiți tătarii de Buzești, perind tătari mulți și vii încă prinsă ră mulți. Iar hanul deaca prinse de veste, el încă trimise pre un nepot al lui cu mulțime de tătari și veniră pin la sat la Stănești. Iar Buzeștii încă páziră și le eșiră în întîmpinare și să loviră de față la ghenar 16 deni și fură bătuți acei tătari. Atunce au perit și nepotul hanului cu mulțime de tătari. Iar hanul s-au fost tăbărit la Șărpătești împreună cu Mustafa și cu Bogdan vodă. Iar Mihai vodă, deaca prinse veste de dînșii, numaidecît trimise oști asupra lor cu banul Manta, și noaptea, fără veste-i | lovi, de i-au tăiat și i-au gonit pin i-au trecut Dunărea. Mihai vodă încă purcesese cu toate gloatele lui, pogorindu-se în jos pin la Șărpătești. Iar hanul, înțelegînd, nu-l așteptă, ci să dăspărți de Mustafa pașa și de Bogdan vodă și fugiră. Iar pașa rămase la cetatea de la Ruștiuc ca să să mai bată cu Mihai vodă. Iar Mihai vodă purcese cu oștile asupra lor și trecură Dunărea pre ghiață pre la Marotin

1 numaidecît|îndată K să învîrteji|s-au învîrtejit K, să întoarsă O îndărăt|înapoi O cu toate oștile înapoi L puse|au pus K Și puse tabăra|și au tăbărit O la sat|la un sat CGKL 1—2 la Hulubești|anume Hulubești ACGKL 2 trimise|au trimis K străji|streji ALO asupra|înpotriva ACGLO, înpotriva K pe|pre CGKO 3 Preda|cu Preda K i Stroe|și pre(cu K) Stroe AK, și Stroe O stolnicul|postelnicu L i|și pre AK, și cu O Calomfirescu GV samă O 4 alése|alese AG, alesă O au fost|fu AK Deci cînd au fost om. O la|în K, și la O ghenar 14 deni|ghenar (ghenarie O) 14 (24 A) zile (zile om. LO) 25 ACLO, 14 zile a lui ghenar K să întîmpinară|să (se G) tinpinară GK, să loviră O 5 în streji|streji A, străjile K, om. O Putineiul A tătarii biruiți K fură biruiți tătarii de Buzești|fu izblînda Buzeștilor O perind|și perind (periră K) AK 6 mulți tătari LO încă om. KL prinsă ră|prinșind L, om. V După mulți^a ad. și le tăiară capetele O deaca|dacă KLO prinse|au prins K, auzi O de veste|de aceasta O 7 el încă|el K, om. O trimise|au trimis K, 30 trimis-au O pre un nepot al lui|pre nepotu-său O cu mulțime de tătari|cu alți tătari și mai mulți O veniră K 7—8 la sat|în sat G 8 Iar om. O le om. AK eșiră O în întîmpinare|întru întîmpinare AL, în tîmpinare CGK, înainte O 9 la ghenar 16 deni|ghenar 26 A, la ghenar (septemvrie G) 16 (17 L) GLO, în 16 zile a lui ghenar K bătuți|biruiți AG, biruiți și CL bătuți acei tătari|izblînda tătarilor O Atunce|Atunceea ACGL, Atunci K 10 s-au|au ACGK, 35 încă au O 11 Șărpătești|Șerpetești G, Șerpătești K, Șerpetești O împreună om. O Mustafa|Mustafa pașa AKO Iar|Deci O 12 deaca|daca CL, om. O prinse|au prins K, om. O veste|de veste AGL, om. O de dînșii om. O numaidecît|îndată K, om. O trimise|au trimis K, trimis-au O oști|oștile G, o seamă de oști O asupra lor|la dînșii asupra-le C, om. O 13 și noaptea fără veste-i lovi|și fără de veste noaptea îl lovi AG, și-i loviră noaptea fără de veste O 40 După lovi ad. fără de veste V de i-au tăiat|și-i tăiară K, de au (și i-au O) tăiat GO După tăiat ad. foarte rău O și i-au gonit|și-i goniră K 13—14 și noaptea fără veste-i ... i-au trecut Dunărea om. L i-au trecut|iar trecură G 14 Mihai|Și Mihai G, Iar el O purcesese|purcuse ACGL, purceasă K toate|toată AK, toatele L gloatele|gloata AK, om. L 45 14—15 încă purcesese ... pin la Șărpătești|venia mai urmă cu toate oștile asupra turelor K pogorîndu-să ACGKL 15 Șerpătești GK, Șăbătești L Iar|Deci O înțelegînd|înțelegînd K, decă înțalesă de Mihai vodă că vine O nu-l așteptă|nu l-au așteptat K, om. O ci să|numaidecît O 18 dăspărți|despărți CGKO și de|GL fugiră|fugi O Iar pașa rămase|Iar pașa au rămas K, și rămasă ră numai Mustafa pașa cu Bogdan vodă O 17 de la|din A Ruștiuc|Ruși O, Ruști V ca om. O Iar|Ci și L 18 purcese|purcuse AL, purcesă O asupra lor 50 om. O trecură|trecu CGO, au trecut K pre|pe O pre la|pe la C, pă la L

și pripiră de să loviră unii cu alții, la ghenar 25 deni și fură bătuți turcii. Atuncea au perit și Mustafa pașa cu mulțime de turci. Bogdan vodă încă de-abia au scăpat. Și arseră Rușciucu și toată marginea țării lor și să invirtojiră cu multă dobîndă la scaunul lui, la București.

Bătînd Mihai vodă aceste războaie, trimise pre Mihalcea banul cu oști de arseră Dirstorul. Iar turcii din Hirșova încă eșiră cu oaste împotriva Predii spătarul și a Radului comisului. Și păziră de să loviră cu turcii, și fură biruți turcii; gonindu-i pre gbiață, îi tăiară foarte rău. Și aprinseră și Hirșova.

Făcîndu-se aceste războaie, iar Horvat și Bechiș Ișfan, căpitani ungurilor, avură împuțaciune cu Mihai vodă. Iar Mihai vodă nu-i suferi, ci-i trimise la Batir Jicmon craiul. Și-i trimise alți căpitani, pre Kiraly Albert. Iar Mihai vodă îl trimise cu banul Manta la cetatea Brăilii. Și acolo tocîmînd oștile, începură a o bate cetatea tare și o sparseră pînă în pămînt, și mulți turei periră.

Făcîndu-se aceste războaie și nevoindu-se Mihai vodă foarte tare pentru creștini, iar Batir Jicmon, craiul unguresc, socotise că nu va mai avea Mihai vodă nici o nevoie de turei, ci făcu sfat cu toți voievozii Ardealului cum să scază pre Mihai vodă despre Țara Muntenescă, să fie mai mic și ascultătoriu de poruncile lui și să-i oprească țara cu tot venitul ei.

1 și pripiră de să loviră unii cu alții și mersă la Rușciuc O alții la țări K la ghenar ghenar AK, la ghenario CGL, și la ghenari O 25 deni 29 de zile A, 25 CL O, în 21 de zile K bătuți biruți ACGK și fură bătuți turcii să lovi cu turcii și fu izbînda lui Mihai vodă O
25 Atuncea Atunel C, iar O și om. AK au perit și Mustafa pașa cu mulțime de turei Mustafa pașa au perit cu mulți turei O 3 de-abia de sabla C, abila K arseră O Rușciucu Rușciucul O margine O țării om. AK, țării CGO lor turești O 3-4 să invirtojiră sa-au invirtojit K, sa-au întors O 4 la țări O scaunul scaunul K, scaun O lui om. O la țări CGL O 5 aceste aceste AC Bătînd ... războaie și făcîndu-să acest război O trimise trimisă K, trimis au O preșă A, Mihai vodă pre O 5-6 banul cu oști banul și pre Proda spătarul și pre Radul comisul cu oști O, banul V 6 arseră au ars orașu A, arseră orașul GK, arse L Hirșova Hirșova G Pentru r. 6 înc. Iar turcii pînă la r. 6 în. Hirșova redacția (arseră) și cetatea de la Hirșova. Și prădară țara turească foarte rău în O 6-7 împotriva K 7 spătarul stolnicul V a Radului Radul AL, Radul C comisul comisul ACL, comis K, cum G gonindu-gonind O 8 și om. AK 10 făcîndu-se Doel făcîndu-să ACGKL, aceste aceste CG Horvat Horvat GL Bechiș Bechiș GK Ișfan Ișfan G, Ișfan K Incepînd cu făcîndu-se aceste pînă la r. 15 în. Kiraly Albert om. O căpitani căpitania G 12 ci-lol C, co-l G și-l și GG preșpre un G Kiraly Kiraly ALOV, Chil C. om. G, Kelari K 13 Albert Hent AKOV, Arbant C, Larbent G, Best L 13-17 Iar Mihai vodă îl trimise ... pentru creștini de acolo să ducă cu oștile la cetate Brăilii și începură cu tunuri și o sfărîmară pîră în temelie. Și periră mulți într-acei război, nevoindu-se Mihai vodă tare pentru creștini O îl trimise au trimis K 14 tocîmînd tocmi A începură și începură A, început-au K 15 om. CGKL, tare om. AGK 16 o sparseră și o luoră și sparseră G, și o au spart K 15 pămîntul temelie AK periră au perit G 16 făcîndu-să ACG aceste C nevoindu-să ACG tare om. AK 17 unguresc al ungurilor A, om. L După Iar ad. diavolul cel ce nu va binele și pacea intră în
45 înima lui O socotise socoti AK 17-18 socotise că nu va mai avea Mihai vodă nici o nevoie de turei om. O 18 de turei despre turei G el și KO 18-19 Ardealul cum om. O 19 scază scază O despre Țara Muntenescă de domnie Țării Ruminești O Țara țara A Muntenescă Romînescă K Neștie C 19-20 să fie mai mic și ascultătoriu de poruncile lui om. O 20 ascultător ACG purinello G să-l și O venitul K

Iar Mihai vodă deaca prinse de veste, el nu să putn suferi, ci trimise la Batir Jicmon boiari bătrini sfetnici, anume: Evthimie mitropolitul cu amindoi episcopii și pre Mitrea dvornicul, i Isar logofătul, i Dumitru dvornicul, i Radul Buzescul și alți mulți boiari de țară, cum Mihai vodă să fie ascultător de Batir Jicmon, iar de țară să n-aibă scădere, ci să și-o ție deplin; și să se ajute unii cu alții, cum le-au fost jurământul dentăi.

Dentr-acești boiari ce-i trimisese Mihai vodă pentru tocmeală, învrăjbitoriul diavolul umblase în mijlocul lor, de să apucară unii ca aceia mai mult să facă vrajbă decît pace, cum să scază pre Mihai vodă din țară. Iar ceilalți boiari ce să nevoia să slujască domnu-său în dreptate, de nepriia-teni fură biruiți. Și scăzură pre Mihai vodă despre domnia țării și despre venitul ei, numai să fie tocma cu căpitanii lui. Și alése Batir Jicmon 12 boiari jurați munténi puindu-i ispravnici preste tot venitul țării și să fie supt porunca lui.

În vrémea aceia fiind Aron vodă domn Moldovei, trimise Batir Jicmon oști ajutor și căpitan pre ei Bărcea Andreiaș. Și nevoindu-se Aron vodă pentru creștini tare, tăiară turci mulți, ca să dobindească cinste. Iar el căzu la mare pacoste și năpaste pentru multe pîri mincinoase, că trimise Batir Jicmon de-l legă cu doamnă-sa și-i luară toată avérea, scotîndu-l

1 Iar Mihai vodă deaca prinse de veste|De aceasta dacă prinsără de veste Mihai vodă O
doaca|dacă KL prinse|au prins K veste A putu om. L cîlce G trimise|au trimis K
1—2 el nu să putu suferi, ci trimise la Batir Jicmon boiari bătrini sfetnici, anume|alesă o
seamă de boeri|bătrini O 2 Evthimie|Eftimie ACGKL, pre Eftimie O episcopii G
pre|pe L Mitrea|Mitru G 1 Isar|și Isar ACK, 1 Isaf L, și pre Isar O 1|și ACK, și pre O
dvornicul^a om. O 4 1| AK, și pre O boeri AL de țară|din țară AC și alți mulți boiari de
țară|și-l trimisă soli la Batir Jicmon O 5 ascultători GO să fie ascultător Mihai vodă L
de țară|din țară AK, din țară și de venitul ei O n-albă scădere|nu fie lipsit O să^a om. C
5—0 ci să și-o ... jurământul dentăi om. O 6 să se|să să ACGL unil cu alți|unul cu
altul C cum|și cum C, după cum L 7 Dentr-acești|Deci într-acești (Întru A, între K
ACGKL, Deci acești O boeri|boeri ALO ce-i|ce C trimisese|trimisese AL, trimise G, trime-
sesă O tocmeală|tocmală GK, tocmlre păcii O 8 învrăjbitoriul|iar învrăjbitorul AK
dlavolul ACG umblase|umbra A, înblase G, înbla K învrăjbitoriul ... în mijlocul lor|întrase
diavolul între dînșii O de|și O unil ca acela|unil cu alții K, om. O 9 mai mult să facă|
mai tare să facă ACGKL, de făcură mai multă O 9—11 cum să scază ... fură biruiți om. O
10 Colialți AL boeri A nevoia|om A, năvoia G slujască|lujască G domnu-său|domnului
său AKL, domn s-au G în dreptate|îndreptat G neprliteni|neprietenii AL 11 scăzură|lipsiră O
despre domnia|din domnie O despre|de O 12 vinitul K numal|și el O tocma|tocmai
CL, întocma O alése|alesă A, au ales K 13 boeri|boeri AL jurați munteni|de țară și-l
jură O puindu-l|și-l pusă O ispravnici|să fie ispravnici O preste|peste ACKL, pre O vinitul
țării K porinca G 13—14 și să fie supt porunca lui om. O 15 În vrémea acela|într-aceia
(Într-acea O) vreme CO, În vrémia acela GK Aron|Aron AG, Aaron C, și Aron O vodă
om. G domn|domn în țara A, domnul KL, domn țării O trimise|trimisu-l-au ACGLO,
trimis-au K Batir Jicmon|om. AK, Bator C, Bătar G 18 oști om. GL căpitani K pre
ei|om. G, pre K, peste dînșii L Bărcea|Birce K, pre Bărcea L, Borcea O Andreiaș|Andriaș
GK, Andrieș O nevoindu-să ACGO Aron|Aron A, Aaron C, om. O vodă om. O 17 tare
pentru creștini AGKO tălat-au mulți turci și tătari O cinste|mai multă cinste O el|el
ticăloșul O 18 căzu|au căzut K la mare|la mai mare A multă piră mincinoasă AKO
pire G 19 legă|legase GLOV, l-au legat K și-l|și le A, și CO luoră G avérea|averea ACL,
avuțlia O

10" din țară cu mare ru | șine, băgîndu-l în temnița Vinților, tăindu-i boiarii și toate capetele, la aprilie 23 deni, 7103. Și puseră domn, în locul lui, pre Răzvan, care era agă la Aron vodă, și-i schimbă numele : Ștefan vodă.

Iar Mihai vodă, deaca prinse de veste, foarte să întristă.

5 Pre aceia vrîme muri și sultan Murat și luo împărăția sultan Mehmet. Și deaca stătu el împărat, nu putu răbda atîta rușine, ci alése pre Sinan pașa cu multime de turci trimițîndu-i asupra lui Mihai vodă. Viînd pin la Rușciuc, făcură pod preste Dunăre. Mihai vodă deaca înțelése de aceasta, el încă își strînsese oștile, ca să iasă împotriva vrăjmașilor. Trimise 10 și la Ștefan vodă al Moldovei ca să-i vie cu oști ajutor. Și îndată purcese gata.

Iar Batir Jicmon trimise la Rodoful, împăratul creștinesc, ca să-i dea pre soru-sa, să-i fie crăiasă. Trimise și la Mihai vodă ca să vie, să fie și el la nuntă, că nu știa de turci că vin asupra Țării Muntenestei.

15 Iar Mihai vodă văzînd atîția vrăjmași că vin asupra creștinilor, trimis-au la Batir pre Stroe Buzescul, i Radul Calofirescul cu daruri scumpe 41 de nuntă. Și | spuseră și această veste, cum turcii, cu toată puterea împărătească, au sosit la Dunăre și au făcut pod să treacă asupra creștinilor.

1 din țară]din țara lui ACGKL băgîndu-l]bătîndu-l L, și l-au băgat O temnița]timniț
20 G, temniță O Vinților]vinovaților AL, ca pre un vinovat O boerii L 2 capetele]căpete-
niile G la aprilie]april AGK 23 deni]23 de zileAK, 23 CL, 25 dni (dni om. O)GO 7103]om.
AK, leatul 7103 O puseră]puse AGK, pusă O alt domn O în locul lui]om. AK, în locul lui
domn C După domn ad. cînd au fost cursul anilor 7103A 3 care]carele GK era]au fost K
25 agă]agă mare O Aron]Arion A, Aaron C și-i]și L După numele ad. de-i zicea (zisără O)
KO vodă]vodă, cînd era cursul anilor 7103 K, voevod O 4 deaca]dacă K, dacă L, decă O
prinse de veste]au prins de veste K, auzi de patemile lui Aron vodă O foarte om. L să
întristă]s-au întristat K 5 Pre aceia]Pe acea A, Pre acea GL, Într-ace O muri]au murit K, să
întîmplă de muri O și om. AKO Murat]Amurat L, Selim O luo]luă AKLO sultan]soltan G,
30 fii-său O Mehmet]Mahmet C, Amurat, al doisprăzecile din neamul lui Osman O 6 deaca]daca
AL, dacă K stătu]au stătu K Și deaca stătu el împărat om. O el om. K nu]și nu O
atîta]el atîta AK ci]ce G alése]alese AL, au ales K, alesă O pre]pă A 7 trimițîndu-i]și-i
trimise L, și-l trimise O lui]lu G lui Mihai vodă]Țării Rumînești O 7-8 vîînd pin la]decl
deca veniră la O Rușciuc]Rușciuc O, Ruși V făcură]făcînd C preste]peste AGKLO
Dunăre]Dunăre, împotriva Giurgiului O Mihai]Iar Mihai AO deaca]dacă K, dacă L, om. O
35 înțelése]au înțales K, înțălegînd O de om. GK 9 aceasta]aiasta G el încă]el K, om. O
își strînsese]s-au strîns K, își strînsără O oștile]toate oștile ACG, oștile toate K, oștile lîngă
dînsul O ca să iasă împotriva vrăjmașilor om. O Trimise]trimis-au K, și trimisă O 10 să-i
vie]să vie AKL oști]oștile AO 10-11 Și îndată purcese gata]și fu bucuros și purcese să
40 K, om. O creștinesc]nemtesc O 13 pre]pă A să-i fie]să fie G Trimise]Trimis-au AKO, iar
trimise G să vie]să meargă (margă GK)CGKL 13-14 să fie și el la nuntă]la nuntă să fie
și el A, să-l fie și el la nuntă K, și el la nuntă O 14 că]pentru că O știa]știe O că-i vin
asupra-i C Țării Muntenestei]Țării Rumînești AGO, în Țara Muntenescă C 15 atîția]atîta
ACL creștinilor]Țării O 16 Batir]Batir Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL pre]cu
45 A, pe O Stroe om. K Buzăscul K își pre ACKO Caionîrescul C 17 și om. AK
cumică AK toate G 17-18 această veste, cum turcii, cu toată puterea împărătească, au
sosit la Dunăre]de turci că au venit cu multă puteri și au făcut pod peste Dunăre O împă-

Atuncea Batir degrab trimese în toată țara lui de-și strinse toate oștile, și trimise și la împăratul creștinesc, de-i dăde o seamă de oști ajutor.

Iar pînă vru a veni ajutoriul de la Batir, turcii trecură Dunărea și începură a robi și a prăda. Și-și puseră tabăra la sat la Călugăreni. Iar Mihai vodă deaca văzu că i să zăbovește ajutoriul, el își strinse oastea cită 5
avu și pripi de să lovira cu turcii de față, în apa Neajlovului, în vadul Călugărenilor. Și fu război foarte mare, la avgust 13 deni, de dimineața 23
pînă în seară; și mult singe se vîrșă, cit și apa era amestecată cu singe. Atuncea Sinan pașa, văzînd că nu-i sporește, întornatu-s-au cu rușine. Deci el strinse toți pașii și toate căpeteniile oștilor și făcură năvală mare 10
asupra lui Mihai vodă, ca să izbindească într-un chip, și luară cîteva tunuri. Atunci Mihai vodă văzînd atîta hărborie mare, el încă își strinse
toți boiarii și toți căpitanii și eșiră întru întîmpinarea lor de față. Și aiciși 11
Mihai vodă, cu mîna lui, tăe pre Caraiman pașa și infrinseră pre turci înapoi. Iar boiarii și căpitanii, pre capete, năvăliră asupra turcilor, de-i 15
tăia și-i îneca în tină. Deci cu cită hvală venea Sinan pașa la acel război, mai cu multă rușine să întoarse. Și luo Mihai vodă toate tunurile înapoi și multe steaguri turcești.

Iar cînd fu preste noapte, Mihai vodă făcu sfat cu boiarii, cum ajuto-
riul nu mai vine de la Batir, și fiind Mihai vodă cu puținea oaste, nu vor 20

1 Atuncea|Atunci K, Și dacă auzi O Batir|Batir Jicmon AO, Bator Jigmond (Jic-
mont L) KL degrab trimese|degrab trimisă K, trimis-au degrab O în|prin O de-și|și AC,
de K strinse|au strins K 2 trimise|au trimis K creștinesc|nemițăsc O dăde|deta A, dedi O
ajutor|într-ajutor G, om. O 3 lar|Deci O vru a veni|vrea a veni G, a vini KO ajutorul|
ajutor CL, ajutori O Batir|Batir Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL trecură| 25
trecu AG 4 puseră|puse L Și-și puseră tabăra|Și tăbărlă O la sat om. AK 5 deac|
dacă KLO că i să|că AKO, că i G zăbovește CK ajutorul ACGL el își strinse|el ș-au
strins K, elu-și strinse G, strinseră O oastea|oaste KO 6 avu|au avut KO pripi|pripiră C
loviră|lovi AKO de față om. O 6-7 cu turcii de față, în apa Neajlovului, în vadul Călugă-
renilor om. L 7 mare|tare L la avgust 13 deni|la avgust 13 ACO, în 13 zile a lui avgust K, 30
avgust în 30 zile L dimineață KO 8 pînă în seară|pînă seara (sara K) ACKLO să vîrșă
ACLO, s-au vîrșat K era amestecată cu|era mesticată cu K, să roșisă de O 9 Atuncea|
Atunci K, Iar O văzînd|dacă-i văzu O Atuncea Sinan pașa, văzînd că nu-i sporește, întur-
natu-s-au cu rușine om. L Intornatu-s-au cu|nimic (nimic om. O) ci să (se G) va întoarge (Intur-
na GK) cu AGKO rușine|marl rușini O 10 Deci om. AGKO strinse|au strins K, strinsă O 35
și făcură|ea să facă O 11 ca să|să-și O luară|luoară G 11-12 într-un chip și luară cîteva
tunuri|și așazără toate tunurile O 12 Atunci|Atuncea AGL, Iar KO văzînd|cunosclnd O
altă|această GKL, om. O hărborie mare|hrăborie mare AC, turburie mare G. Înălăciune
lor O își strinse|ș-au strins K După strinse ad. toate oștile și O 13 boerii ALO întru întim-
plinarea|în timpinarea ACGK, om. O lor de față|lor L, om. O aciiși|acilași A. acieși K, aci 40
larăși L 13-18 Și aciiși ... steaguri turcești e redacția și așa să lovira de tare cit să ames-
tecară unii cu alții. Și să bătră foarte tare și fu birunța lui Mihai vodă, iar turcii înce-
pură a fugi cu mare rușine. Și la acest război au tăiat Mihai vodă pre Caraiman pașa cu
mîna lui. Și multe steaguri turcești au luat și tunuri au luat în O 14 tăe cu mîna lui AK
pre|pă A infrinseră|infrinsă K, infrinse L pre turci|turcii A 15 boerii AL pre|pă C, pe L 45
turcilor|tureli A de-|dă-i C 10 tăia|tăiară G îneca|înecară GL hvală|vîlvă A, tală GL,
vîlvă K venea|venia ACG, au vinit K acel|acest L 17 multă om. L luo|luă A, au luat
K, luoă L 19 Iar|Deci O preste|peste ACKLO boiarii|toți boerii (boarii GK) ACGKL,
boerii O cum|cum că O 19-20 ajutorul ACG, ajutor L 20 nu|nu-l C vine|veni G
Batir|Batir Jicmon G, Bator Jicmont L de la Batir Jicmon nu mai sosește O fiind Mihai 50
vodă|Mihai vodă fiind AK, fiind O puținea|puțină GKL, puțină O oste C nu vor|socoti
că nu va K

putea sta împotriva turcilor, că era foarte mulți; ei socotiră cum vor face să se poată lupta cu atâtea vrăjmași. Ei să dădă înapoi, pre apa Dimboviții în sus, la sat la Stoențești, așteptând de la Batir să le vie ajutorul. Iar turcii înțelegând de aceasta, să rădicară cu toții de veniră la București și făcură acolo cetate și ajunseră și pînă în Tirgoviște și acolo încă făcu
 5 cetate; și cuprinseră | toată Țara Muntenească. Atuncea Ieremia vodă Moghila el înțelegând de Ștefan vodă cum s-a sculat cu toate oștile să vie ajutoriu lui Mihai vodă, el încă au venit cu oaste leșască, de au intrat în Iași, să fie domn Moldovei. Iar Ștefan vodă trecu muntele cu toată oastea
 10 lui și mersă de să împreună cu Batir, că purcesese și el să vie să se împreune cu Mihai vodă. Și citeși 3 domnii să împreună, la octomvrie 6 deni, 7104, și purcaseră toți asupra turcilor. Iar ei văzînd că le vin atîtea oști asupra-le, ei nu așteptară, ci toți, dă pretutindinea, dădă dosul a fugi. Și alăseră pre Ali pașa cu o seamă de oști ca să păzească cetatea Tirgoviștii, iar Sinan
 15 pașa cu oști veniră la București. Iar Batir, Mihai vodă, și Ștefan, cu toate oștile, veniră de ocoliră cetatea din Tirgoviște și îndată fu aprinsă. Turcii, cîți fură acolo, toți periră, iar pre Ali pașa îl prinseră viu și-l trimiseră în

1 împotriva înaintea GL turcilor la atîta vrăjmași O cîce GK 1—2 ei socotiră cum vor face să se poată lupta cu atîtea vrăjmași om. O 2 atîtea atîți C Cîce GK, și
 20 LO dădă|dădă CL, dădă O 2—3 pre apa Dimboviții în sus|în sus pînă la Dimboviții A 3 în sus|mai sus L, om. O la sat|pînă la sat K După Stoențești ad. și pusă tabără acolo O de la Batir să le vie ajutorul|să-l (să le O) vie ajutor (ajutoriu O) de la Batir Jicmon AO, de la Bator (Batir Jicmon G) să le (le om. G) vie ajutor CGKL 4 cu toți om. O deși A 5 acolo om. O cetate|cetate la mănăstire Radului vodă O 5—6 și ajunseră și pînă în Tirgoviște și acolo încă făcu cetate om. L pînă în|pînă la AC făcură|făcu V ajunseră și pînă în|de acolo mersă la O și acolo încă făcu|și făcu și acolo O 6 cuprinseră|prinseră A, coprinseră C Muntenească|Românească O Atuncea|Atunci AK, iar O Ieremia|Irimia AGL, Irimie O 7 Moghila el|Moghila (Movila O) GO, om. K înțelegînd KO cum|că A oștile|oștile lui O să vie|să fie L, și au venit O 8 el încă au venit|numai decît s-au sculat O oaste leșască|oștile fără samă C intrat|vinut K, venit O 8—9 în Iași|în Țara Moldovii, la Iași (la Iași om. O) LO 9 să|ca să O Moldovei|în Moldova L, om. O După vodă ad. auzînd de aceasta O trecu muntele|au trecut în Țara Ungurească O toată|toate K oaste|oștile K, oște O 10 mersă de|au mers de K, om. O să|se G împreună|împreună K Batir|Batir Jicmon AO purcesese și el|purcese (purcese L) și el GL, el încă purcăsă O 10—11 să vie să se împreune cu Mihai vodă|de vinea ajutoriu lui Mihai vodă O 11 Și citeși 3 domnii să împreună la oct. 6 deni, 7104|Deci cînd fu la octomvrie 6, leatul 7104 sosi și Batir Jicmon și Ștefan vodă cu toate oștile lor și să împreună cu Mihai vodă O să împreună|s-au împreună K, să împreunăse L la oct. 6 deni|la oct. 6 (16 L) zile (om. zile C) ACL, în 6 zile a lui octomvrie K 7104|cînd au fost cursul (în cursul K) anilor 7104 AK, leatul (văleatul G) 7104 CG 12 purcăsă O văzînd că le|decă înțalesă de O vin atîtea oști|vine atîta oști AC, vin atîta oști L, atîte oști că vin O asupra-le|asupra CGKL. om. O 13 ei om. AKO dă|de ACGKLO pretutîndinea|pretutînderea K dădă|dădă C, dădă G, dat-au K, dădă O dosul|dos K alăseră|alăseră C, alăseră K, lăsară O 14 pre Ali|pre alt C seamă|samă K, sumă O oști|oaste K ca să|să O la cetate de la Tirgoviște ca să păzască O păzească GK 15 cu oști|cu alte (multe A) oști ACGKL, om. O veniră|mersă O Batir|Batir Jicmon A Mihai vodă|și (I GL) Mihai vodă (om. vodă C) ACGKL 1 Ștefan|și Ștefan vodă (om. vodă CGI.) ACGKL craiul și cu domnii amîndoi O 15—16 cu toate oștile veniră de om. O 16 cetate O din Tirgoviște|Tirgoviștii KO și îndată fu aprinsă|om. G, și începură a o bate de toate părțile și o
 50 aprinsă O Turcii|îndată turcii G, și turcii K, Deci cîți turci O 17 Ali|alt C îl prinseră|l-au prins K și-l trimiseră|și l-au trimis K

temnița Chiutvarului. Dupre acéia purcésēră după Sinan pașa pînă ajunseră la cetatea Giurgiovlui și îndată stricară podul. Tăind mulțime de turci, îi înecară în Dună | re și sparseră și cetatea, fiind atîta perire în turci. De-abia au scăpat Sinan pașa cu puținea oaste, și cu multă rușine fură scoși din țară. Și scoaseră de la mîinile lor robi mulți fără număr. Și de acolo să întoarseră cu veselie și cu multă dobîndă și toți creștinii dederă har lui dumnezeu.

Atuncea Batir Jicmon, deaca văzu pre Mihai vodă cu atîta vitejie și cu atîta înțelepciune, slobozit-au Țara Rumînească cu tot venitul ei, ca să fie iar pre seama lui Mihai vodă. Și să înturnară cineși la țara lui.

Pre vrîme ce purcése Batir ajutor lui Mihai vodă de bătură pre turci în Țara Muntenească, au fost trimis craiu o seamă de oști și la Lipova, și la Ianova și la multe cetăți denprejurul lor și mult rău făcură turcilor.

În vrîmea acéia rădicatu-s-au și hanul cu mulțime de tătari, ca să vie asupra Țării Muntenești și viind pren țara Moldovei, iar Ieremiia vodă cu moldovenii și cu leșii pripiră dă le eșiră înainte la Țuțora și făcură acolo șanț mare și să bătură acolo 3 zile și nu biruiră nici unii, nici alții. Deaca văzură tă | tarăi că nu pot folosi nimic, făcură pace unii cu alții și să întoarse hanul cu tătarii iar în țara lor, și lășii așijderea, iar el încă să așază în scaunu-și.

1 Chiutvarului|Clusvarului AK, Chluiutvarului C, Chliușvarului G, Chiotvarului L, Chlovarului O Dupre|După ACGKO, Despre L purcésēră|purcése G, purciasă K, purcesără O După pașa ad. și-l goniră O pînă|pă A, pînă-l G, pîr la O 2 cetatea om. O Giurgiovlui AC, Giurgiov O După Giurgiov ad. și-l ajunsără O îndată om. O stricară|strică C tăind| 25 tăindu-l C, și tăiară O mulțime|mulți K 2-3 de turci|turci K 3 și-i AK, alții să O și cetatea|cetate Giurgiovlui pîră în temelle O fiind|făcînd L atîta|mare V fiind atîta perire în turci om. O perire|pelre AGKL 4 De-abia|abili AK De-abia au scăpat Sinan pașa|Iar Sinan pașa de-able au scăpat O puținea oaste|puținei turci A, puțină (puține O)oaste CGKLO 4-5 cu multă rușine fură scoși|au fugit cu mare rușine O 5 Și scoaseră|om. G, Și scoase L 5-7 Și scoaseră . . . lui dumnezeu e redacția Iar domni și toate oștile să întoarsără înnapoi cu multă dobîndă mulțămînd lui d-zeu pentru biruința ce le-au dat în O mîinile|mîinile K fără|fără de ACG 5-6 Și de acolo să întoarseră|Și să întoarseră (întoarse AC) de acolo ACGKL 6 dederă|deteră AGL, dădără G har|bar și laudă K 8 Atunci KO deaca văzu|văzînd O vodă om. G atîtea vitejii K 9 și cu atîta înțelepciune om. O slobozit-au Țara Rumînească|datu-i-au țara O Romînească K 10 ca om. AO iar|iarăși L pre|pă AL seama|sama CK Mihai vodă|Mihal G, om. O Și să înturnară cineși la țara lui L, Și să despărțiră unii de alții și să duse craiul în țara sa O 11-13 Pre vrîme ce|Pre (Pe C) aceea (acéia K, om. C) vrîme ce ACK, om. L purcése|purcesese ACK, om. L Batir|Batir Jicmon A, Bator C, Bator Jigmond K, om. L ajutor lui Mihai vodă om. L 11-14 Pre vrîme . . . 40 făcură turcilor om. O pre|pă AL 12 Muntenească|Rumînească G fost om. G samă CG și om. ACK 13 la om. G denprejurul|de prin prejurul A, înprejurul G 15 În vrîmea acéia|În vrîmea aceea G, Într-ace vrîmi O rădicatu-s-au|să rădicară O 16 Muntenești|Romînești O pren|prin ACGKLO Ieremiia|Irimia AGL, Ierimle K, Irimle O 17 moldoveni și cu leși A pripiră|grăbiră A dă|de ACG eșiră|șiră A, leșiră O 18 acolo om. O șanț mare| 45 șanțuri mari AK acolo om. AGKLO nu biruiră|nu să putură birui A 18 Deaca|dacă K, Dacă L Deci tătarii decă văzură O nimica ALO pace|o pace C 18-20 Deaca văzură . . . și leșii așijderea|și s-au întors hanul cu tătarii iar în țara lor, înpăcîndu-se unii cu alții; dacă văzură că nimic nu pot face tătarii și leșii, așijderea leșii s-au întors în țara lor K unii cu alții| cu moldovenii O 20 întoarse|întoarsără GO hanul cu tătarii om. O Iar om. L în|la CO Așijderea și leșii să duseră O 21 Iar el|Iară Ierimlia vodă K, Irimle vodă O să așază|s-au așăzat K scaunu-și|scaun KO

Atunce și Ștefan vodă, deaca prinse de veste că s-au răsipit oștile Ieremiei vodă, el ceru de la Batir oști ajutor. Și îndată i să dăde și purceșe asupra Ieremiei vodă, la noemvrie 27 deni, leatul 7105. Iar Ieremiia vodă, deaca prinse de veste, el încă își strinse oștile și trimise la starostea de la Camenița de-i dăde lăși ajutor. Și să întimpinară unii cu alții la Suceavă, și fu biruit Ștefan vodă. Și el fugind, fu prins dă niște țărani și îndată îl înțepă Ierimiia vodă, iar oastea îi peri cu totul.

Batir încă, înțelegind de aceasta, foarte să întristă. Și netrecind multă vreme, Batir iar își strinse toate oștile și purceșe asupra Timișoarei, și începură a o bate de toate părțile. Iar hanul cu tătarăi încă venise să fie ajutor cetății, și brodiia în toată vremea furiș, de lovia oastea ungurească. Iar Batir, deaca văzu că n-are răzbun de tătari, el lăsă străji să păzească cetatea și purceșe asupra tătarălor și să lovire de față, și fură biruiți | tătarii. După acéia iar să întoarse Batir la cetate, bătind-o 3 săptămîni. De multe ori făcură și năvală și nu putură face izbîndă. Și să întoarse craiul iar la scaunul lui.

Iar cînd fu la cursul anilor 7105 mai 6 deni, trimise Mihai vodă pre Velicico cu haiducii la Baba, de o ocoliră și o bătură și o aprinseră și multă bunătate și avuție dobîndiră. Și întorcîndu-se înapoi cu dobînda,

- 20 1 Atunce|Atuncea ACGL, iar O și om. ACO După vodă ad. fiind pribiag. În Țara Ungurească O deaca|dacă KL, și diacă O prinse de veste|au prins de veste AK, auzi O răsipit|rădicat C 2 Ieremiei|Irimiei AGL, lui Irimie O ceru|cerșu A, au cerșut K Batir|Batir Jicmon A, Bator Jiginond K oști om. AK ceru oști intr-ajutoriu de la Batir Jicmon O i să|li O dăde|dăte AL, dăte C, dedi O purceșe|purcesă O 3 Ieremiei vodă|Irimiei vodă AGL, lui O la om. GO noemvrie 27 deni|noemvre 27 de zile A, noemvrie 27 (26 L) CL, în 27 zile a lui noemvrie K leatul 7105|cînd au fost cursul anilor 7105 A, vâleatul 7105 G, în anul 7105 K, 7105 L, om. O Ieremiia|Irimia AGL, Ierimiia K, Irimie O 4 deaca prinse|prin-zindu-i O de veste|veste K el încă își|el încă-și A, el încă ș-au K, îndată își O strinse|strîns K, strînsără O oștile|toate oștile O și la starostele O 4-5 de la|din. AK, de O 30 5 Cameniț O dăde|dăte AL, dăte C, diade K, dedi O lăși ajutor|o samă de oști intr-ajutoriu O să întimpinară unii cu alții|eșiră în timpinare unii altora K, făcură război O Suceavă|Suciavă, la noemvri 27, leatul 7103 O 6 biruit|biruiți C Și|CăK el fugind|fugină el să scape O fu prins dă|l-au prins KO dă|de ACKLO niște|nește K, nești O 6-7 îndată îl înțepă Ierimiia vodă|îndată-l înțepă Erimia vodă K, aducîndu-l la Irimie vodă, îl înțepă O 35 înțepă G 7 Ierimlia|Irimia AG, Irimia L oastea li|oastea A, oastea-i K, oaste li O 8-16 om. O 8 Batir|Batir Jicmon A, Batăr CG, Bator Jicmont (Jicmont om. K) KL încă om. AK să întristă|s-au întristat AGKL 9 vreme ACL Batăr Jicmon A, iar își|iarăși AGKL, iar C strînsă K oștile toate AK purcesă L 10 începură|începu AL a oja u G de|din L cu tătarăi|cu toată tărila G 11 venise|veni A, vinise K să fie|să fie C, om. K brodiia în toată vremea|în toată vremea brodiia A vrémila G furiș de lovia|de să lovia furiș A, de lovia C, lovia GKLO 12 ungurească|ungurească furiș C Batir|Batăr Jicmon A, Batăr CG, Bator K. om. L răzbun|război CL, ezbindă G 13 străji|strejiile A 14 tătarii|de tătari C După|Dupre L Batir|Batăr Jicmon A, Batăr GK, Bator L 15 bătînd-o|bătînd A năvală|năvală mare AGK putură|putu C 16 izbîndă|ezbîndă G Și|Ci ACL, Ce GK iar om. AK scaunul lui|scaun (scaon K) AGKL, scaunu-i C 17 fu|au fost ACGKLO la|în K cursul anilor om. O 7105 mai 6 deni|7105 mai 6 zile A, 7105 mai 6 CL, 7105 în 6 zile a lui mai K. mai 6 leatul 7105 O trimise|trimis-au K, Mihai vodă trimis-au O Mihai om. C 18 pre|pă L Velicico|Velicico AO, Velincu G, Velișcu L haiduci|mulți haiduci O de o|si O După ocoliră ad. toată cetate O și o bătură om. G și o aprinseră|și o prinseră L, om. O 50 19 multă|luoară multă O și avuție|și avere K, avuție O dobîndiră om. O dobînda înapoi A dobîndă GK înapoi cu dobînda|să vie O

iar turcii să strinseră de toate părțile și purcaseră după Velicico și-l
ajunseră la un loc ce să chiamă Comisul și dederă război unii cu alții și
fu război 3 zile; turcii tot să inglotia și fu biruit Velicico și periră toți
haiducii și-și luară turcii tot plénul înapoi.

Mihai vodă foarte să intristă. Iar cînd fu la iulie 16 deni, alése Mihai
vodă oști care era mai de folos și le puse căpitan pre Farcaș aga și-i trimise
la Diu ca să-l dobîndească; și trecură Dunărea pre la Jdegla. Iar turcii
încă le prinse de veste, mulțime cu totul, și nu eșiră să se lovească de
față, ci să ascunseră, de făcură meșteșug. Că mergînd oștile lui Mihai
vodă fără de nici un teamăt, iar turcii îi loviră de față și fără veste. Și fu
războiu tare multă vréme, însă cea de | apoi biruiră turcii pre oastea lui
Mihai vodă. Și cîți fură călări printr-înșii scăpară cite ceva, însă puținei;
iar pedestrașii periră cu totul.

După acéia, Mihai vodă deaca pierdu atîtea voinici, el fu scirbit.
Și începu a trimite pen toate țările streine, ca să strîngă voinici viteji și
aduse léși și cazaci și de tot felul de oameni, cari-i erau de folos.

Stringîndu-și Mihai vodă oaste ca să se lupte cu turcii, iar niște
nepriateni porniră pîră mincinoasă asupra lui Mihai vodă. Deci Batîr

1 dupre]după ACLO Velicico]Velincu G. Velico LO 2 ce să chiamă]anume ACKLO,
om. G Comisul]Cumisul G Muntele Comisului O dederă]deteră AL, dėtără C 2-3 și dederă 20
război unil cu alții și fu război 3 zile; turcii tot să inglotia]și să bătura tril zile O, și dederă
războiu unil cu alții V 3 tot om. A Ingloia L fu]fură G Velicico]Velico LO și periră
perindu-i O 4 și-și]și le AK, și O tot]om. L, toată O plénul]dobinda O innapol K
5 și Mihai G Mihai vodă foarte să intristă om. O fu]om. A, au fost O lulle]lunle A
16 deni]16 zile A, 16 CL, în 16 zile K, 16 leatul 7105 O alése]ales-au K 5-8 alése Mihai 25
vodă... și-l trimise]Mihai vodă trimis-au alte oști cu Farcaș aga O 8 vodă om. C oști]oș-
tile KL căpitan]cap ACGKL pre]pe L și-l]și G 7 Diu]Dil C, Dilul O să-l]să CG dobîn-
dească]la O trecură]trecuse GK pre]pe L la Jdegla]Jderlea G 8 încă om. KO le om. C
prinse]prinseră ACL, prinsese K, prinzînd O mulțime]mulțimea KL mulțime cu totul]să
strinsără și să făcură oaste mare O să se]să să ACGK, să-l L lovească GK 8-8 să se 30
lovească de față]de față să să bată O 9 ci să]ei el să A, ce să G de]și A meșteșug]meșter-
șug K ci să ascunseră de făcură meșteșug]ci făcură meșteșug ca să-l lovească fără de veste O
Că]om. A, și O 10 fără de]fără CGKL nici un]nici o A, nici u G, de nici o O teamăt]temere
AO, teamă G de față și fără veste]fără de veste O fără]fără de A și om. AK fu]om. L,
făcură O 11 tare]foarte tare O cea]cea mai AK de apoi]după urmă L multă vréme om. O 35
11-12 însă cea de apol... oastea lui Mihai vodă e redacția și fu izbînda turelor în O biruiră]
birui L oastea]oaste G 12 fură]fuseră A, era K cîți fură călări... puține]din călări
scăpară puține]O puține]puține AC, cite puține L 13 pedestrași]din pedestrime O cu
totul]cu toți G 14 După acéia]După (Dupre G) aceea (acéia G) GL, Deci O deaca]deaca-și
CG, dacă KL pierdu]s-au pierdut K, pierdură O atîtea]atîți C, atîta L el fu scirbit]foarte 40
să intristară O 15 începu a trimite]trimisă O pen]prin ACGKL strîne K ca să]să K,
de O stringă]strînsă O voinici viteji]oamenii de oaste O 15-18 și aduse om. O 19 și
om. O și de]și G După cazaci ad. sirbi, bulgari, unguri O și de tot felul de oameni cari-l
erau de folos om. O felul]felul K, felul O omeni G cari-l]care AL erau]era ACKL
17 Stringîndu-și]Stringînd AK oaste]oastea L să se]să să CGK lupte]bată L Stringîndu-și... 45
cu turcii]și făcu oaste foarte mare ca să poată sta împotriva păgînilor O iar niște nepria-
teni pîră la p. 66, fin. tocmélele țărilor om. O 18 nepriateni]neprietenii A, prietenii L
porniră]scorniră ACGKL pîră]pl G luj]lu G Deci]De CGKL

- Jicmon crai, cum s-au lepădat Mihai vodă și s-au împrietenit cu turcii, Batir Jicmon făcu sfat cu toți voivozii Ardealului, ca să afle de dreptatea lui Mihai vodă. Iar Mihai vodă, deaca-l chemară, el să temu de înșalăciune și de piră mincinoasă și purcese Mihai vodă să să împreune cu
- 5 Batir Jicmon numai cu 2 — 3 boiari, anume Mihalcea banul, i Radul Buzescul și alți boiari. Iar Batir Jicmon deaca văzu că vine Mihai vodă bucuros la împreunare, el încă trimise postelnicul cel mare, Jenea Poncraț,
- 14° cu mulți nēmți și cu 40 de cucii și cu multă cinste înaintea lui Mihai | vodă. Ci dăscălecară în cetate în Beligrad și să împreună cu mare cinste,
- 10 mesița dechemvrie 19 deni, leatul 7106.^{15^o} Și fură împreună 10 zile, și multă cinste petrecură și mai mare credință legară și întocmiră toate lucrurile și să înturnă Mihai vodă cu mare bucurie la scaunu-și. Iar Batir Jicmon purcese la împăratul creștin. Și trimise și Mihai vodă pre banul Mihalcea cu Batir Jicmon împreună pentru tocmélele țărilor.
- 15 Săzind Mihai vodă cu toți boiarii la scaun, veni veste cum sultan Mehmet s-au scornit din scaunu-și, din Tarigrad, cu tot Răsăritul și cu toată puterea lui, cu turcii și cu tătarii și purcese să se bată cu împăratul creștinesc Rodoful. Și dăscălecară la cetatea Egherul și începură a o bate cetatea de 3 părți. Iar împăratul creștin, deaca prinse de veste, el își
- 20 strinse oștile și le trimese cu frate-său Maximilian asupra turcilor. Și sări însuși Batir Jicmon craiul, capul lui, cu toate oștile și să împreună cu Maximilian și purcese asupra vrăjmașilor. Iar sultan Mehmet, împăratul

- 1 cum|cum că A s-au|s-a G împrietenit|prietenit AC, înpretinlt G, înprltinlt K
- 2 Batir Jicmon|Deci Batir C, Batir G făcu|făcut-au K voivozii|voinicii L să afle|să să
- 25 afle A de om. ACGKL 3 Iar Mihai vodă om. G deaca-l|dacă-l K, dacă-l L 4 pirl L mincinoase KL purcease K 4—6 purcese Mihai vodă numai cu 2—3 boiari anume Mihalcea banul și Radul Buzescul și cu alți boiari să-s împreune cu Batir Jicmon C 5 |și AKL 6 Buzăscul K boeri AL deaca|dacă K, dacă L că|cum LG 7 bucuros om. G la împreunare bucuros K postelnicul cel mare|postelnici mari AK După mare ad. anume C Jenea|
- 30 Jinea ACK, Tenea L Poncraț|Pocrați ACKL, Poprac G 8 nēmți|nēmți A și cu|cu ACGKL cueli|cocini K multă cinste|cinste multă C, multe cinste G 9 Ci|și ACGKL descălecară ACGL cetate în|cetatea din K Belgrad G împreună|înpreună C, înpreunare G 10 mesița|în luna lui A, om. CK dechemvrie|dichemvre AL, la dechemvrie C, în dichemvri K deni|zile AKL, om. C leatul|cînd au fost (era K) cursul anilor AK 7106|7107 G 11 și întocmiră|și (și-și G) tocmiră ACGKL 12 înturnă|întorc G scaunu-și|scaunul lui A, scaunul seu K 13 purcese om. L Mihalcea banul K 14 pentru|prin GL tocmélele|tocmeala A, tocmelle CL, tocmala K țărilor|țării lor L 15 Săzind GK toți om. L boerii A la|în A veni|veni-l C, vini-l K veste|veste A Începnd de la p. 66 r. 15 plnă la p. 67 r. 15 e redacția Într-acea vreme să rădicară turcii cu mare oaste asupra Țării Nemțesti și făcură mare război cu Nemții și luară cetate Egherului în O 16 Mehmet|Mahmet C scornit|sculat K scaunu-și|scaon K 17 puterea A După tătarii ad. și cu toată puterea împărăției turcești (împărătească L) ACGKL purceșe|au purces K 18 creștinesc|creștin C Rodoful|Rodolfu K descălecară ACGKL cetatea K Egherul|Egherului AK o om. AGKL 19 cetatea|cetatea Egherului (Egherul K) AK creștin|creștînesc A deaca|om. AL, dacă K prinse de veste|
- 45 au prins (luînd L) veste AL el om. AL 19—20 își strinse|și-și strînse AL, ș-au strîns K 20 trimese|trimise AK 20—22 Maximilian asupra turcilor. Și sări însuși Batir Jicmon craiul, capul lui, cu toate oștile și să împreună cu om. AK 21 capul|cu capul G 22 purcesel|purceseră AL, purceseră CGK Mehmet|Mahmet C, Mehmet G

turcilor după cebătu cetatea Egherul, veni-i veste cum îl impresoară
 Maximilian și cu Batir | Jicmon craiul și cu toate oștile. Iar sultan Mehmet
 lăsă-și oamenii în cetate și el, cu toate oștile, purcse la Cîrstești. Și să
 loviră de față unii cu alții și fu război mare și tare, în 5 zile și în 5 nopți
 și fu vărsare de sînge multă într-amîndoaă părțile, însă mai perea turcii,
 și dederă turcii dosul a fugiré pîn eșiră den tabără și din corturi și din
 toată marha lor. Și vrea fi fost dobînda și izbînda creștinilor. Iar creștinii
 nu să știură cumpăta, ci să dederă a jăhui. Deci pentru multă lăcomie a
 avuției, ei își puseră toți capetele, cum scrie și la sfînta scriptură veché,
 că lăcomia iaste rădăcina tuturor răutăților. O, amar mare ! Că văzînd
 turcii atîta netocmeală întru creștini, pentru lăcomia lor, curînd să
 întoarseră procleții de turci asupra lor și atîta fu moarte mare între creștini,
 cît fu voia lui Dumnezeu. Iar Maximilian cu cîți scăpă, el să întoarse la
 scaunul lui ; iar Batir Jicmon, craiul, cîți au scăpat cu el, iar s-au întors
 la scaunu-și, la Beligrad, și rămaseră turcii cu atîta bucurie.

Deci turcii | începură a să semeți și începură a eși în Țara Munte-
 nească, pre marginea Dunării, și prinseră turcii a prăda și a robi țara.
 Deci Mihai vodă încă strînse oștile și purcse asupra Necopoei. Și mergînd
 Mihai vodă prin țară, întîlni o seamă de turci pre apa Teleormanului
 robînd și stricînd țara. Deci îi prinseră pre toți vii, pîn sosi și Mihai vodă
 în vad la Necopoe. Și ocoli cetatea Turnul și-l bătură și-l arseră. Deci

1 după]dupre G bātu]au bātut K Egherul]Egherului A veni-l]veni ACGL, vîntu-i-au K
 veste]véstea G il]ce-l C 2 craiul om. GL și cu]cu GK Iar sultan Mehmet]Deci el G, om. L
 3 lăsă-și oamenii în cetate și el om. L la Cîrstești]și să întîmpinără toți la un sat (lînd satu L)
 anume (ce să chiamă anume A) Cîrstești (Cârstaș A) ACGKL Și să]și C 5 și fu]și fură G
 25 vărsare de sînge multă]multă vărsare de sînge L multă om. AK într-amîndoaă]într-amîndoo
 A, de înbe K, întru amîndoa L perea]perila AGK 6 dederă]deteră ACL turcii om. A
 dosul turcii C fugiré]fugi AL 7 toată om. K marha]marfa L, mahfa V il]hi GK dobînda
 și om. AC izbînda]ezbînda G 8 știură]putură C cl]ce GK dederă]deteră AL, détră C
 jăhui]jăfui AL, jăcui K multă om. V 9 își puseră]ș-au pus K capetele]capetile C, capi-
 tele K și la]om. A, la GK, și L 9-10 veché, că lăcomia iaste rădăcina tuturor răutăților
 om. G 10 că om. A iaste]este AL tutulor L răotăților AC O, amar mare]Oh, amar AK
 30 văzînd]văzură AK 11 turcii om. A netocmală K întru]în C lăcomia]lăcomiele K, lăca-
 șul L curînd]curund K 12 întorsără procleții K lor]creștinilor ACGKL fu]s-au făcut K
 între]întru AKL moarte întru creștini mare G După creștini ad. pentru lăcomie L 13 dume-
 nezău G Maximilian]Maximilian K el om. AK întoarsă K 14 scaunul K iar]aj]derea și K
 35 cl]i]cu cl]i AK, iar cu cl]i C craiul, cl]i au scăpat cu el om. G au scăpat]scăpă K cu el]om.
 ACK iar]iar aș]jdere G, om. K 15 scaunu-și]scaunul lui AK la]în AK Belgrad G rāma-
 seră]rāmase L 16 a să semeți]a se semiți G, a să simeți K Pentru r. 16 inc. Deci turcii pînd
 la r. 20 fin. robînd și e redacția Și întorcîndu-se oaste turcească, o seamă de oști au dat prin
 40 Țara Romînească și au început a robi și a prăda. Iar Mihai vodă dacă auzi, purciasă cu toate
 oștile asupra Nicopolei. Și mergînd prin țară, întîlni o sumă de turci pe apa Tellormanului
 robînd și în O 16-17 Muntenească]Romînească AK, Munténiască G 17 prinseră]prînsără
 C, prinse L 18 încă]încă-și AK, om. G Necopoei]Nicopoli ACL mărînd G 19 întîlni]
 45 întîlni K seamă]samă GK pe apa L Teleormanului]Teleajenului C 20 stricînd]strîngînd A
 Deci om. AKO il]om. A, și-l KO prinseră]prinse CG pre]pă L După vii ad. și le tăiară
 capetele O pîn sosi și]pînă sosi C, și ajungînd O Mihai vodă om. O 21 în vad la Necopoe]în
 vad Nicopoli A, la vad la Nicopoe O Nicopoe CKL Și om. O ocoli]ocoliră ACGKL și-l]și
 o A și-l]și o A Deci]și O

grijindu-se Mihai vodă să treacă la Nicopoe, veni-i veste den sus cum
sultan Mehmet împăratul turcesc au biruit pre Maximilian și pre Batir
Jicmon craiul. Deci Mihai vodă să întristă și începu a face pace cu turcii
și cu sangeacul Necopoei. Și fu Mihai vodă în loc 5 zile și legară pace și
5 să dăruiră cu daruri scumpe. Și fură acestea toate la octomvrie 6 dni, 7107.

Pre acéia vréme Batir Jicmon craiul supărase-i-se cu oștile și bătîn-
du-se cu turcii și și închină țara împăratului creștinesc, cum să-i poarte
grija. Și împăratul trimise 2 comisari, anume Suhai, 3 episcopi și pre
16 Iștfansin. Și jurară țara și toți domnii Ardealului, cum să fie pre mîna
10 împăratului. Și prinseră pre Jujica cancelarul la Batir Jicmon și-l tri-
miseră în cetate la Sacmar, și acolo-i tăiară capul. Iar Batir Jicmon el
își năpusti crăia sa în loc și să duse însuși, la împăratul creștin. Iar
împăratul îi dăde o cetate, anume Epuliia. Aceasta să adevără cum își
dăde țara pre o cetate.

15 Pre aceia vréme iarăși trimise sultan Mehmet un pașă, anume Mehmet
pașa vezirazemul, cu mulțime de turci și tătari fără număr asupra crești-
nilor și dăscălecară în cetatea Oradiei. Deci unii bătea cetatea, iar alții
prăda țara. Însă Batir Jicmon după ce-și năpusti țara întîi, apoi mult

- 1 grijindu-se]gătindu-se O Mihai vodă om. O să]ca să L la Nicopoe]Nicopola AC,
20 Necopoe G veni-]veni ACL, venia G, vinutu-l-au K, li veni O 1—3 den sus cun sultan
Mehmet împăratul turcesc au biruit pre Maximilian și pre Batir Jicmon Craiul]că au bătut turcii
pre nemți și pre Batir Jicmon O 2 Mehmet]Mahmet C Maximilian]Maximilian K crai-
ul]craiul cu toate oștile ACGKL Deci]De O să întristă]foarte să îngrijă O începură O
a face]face G 4 Necopoei]Nicopol A, Nicopolii C, de Nicopoe O în loc om. G 4—5 și
25 fu Mihai vodă... acestea toate om. O și să]și CGL 5 dăruiră]dusără K fură]fără C și
fură acestea toate om. G acestea]acest C toate om. ACKL la octomvrie]la luna lui octom-
vre AK, mesia octomvrie G dni] zile ACK, om. LO 7107]cînd au fost cursul anilor 7106 A,
7106 C, leatul 7107 GO, în anii 7106 K 6 Pre acéia]Pre acea AK. Pă acea L, Într-acea O
lui Batir Jicmon om. GO supărase-l-se]l să supărase A, l să supără O cu oștile]cu
30 oștile și cu războaiele O 6—7 bătîndu-să ACGL 7 și-și închină]ș-au închinat K crești-
nesc]creștin AKL, nemțesc O cum]ca A, om. O 8 grija]de grija O anume om. AK Suhai]
Suhai și Ișfan O 3 episcopi]și 3 episcopi (cardinali O) LO, 3 piscupi G 8—9 și pre Iștfan-
sin om. O 9 Iștfansin]Ișfan fiu-său AK, Iștefan fiul C, Ișvan jin G, Ișfan L țara om. AK
9—10 să fie pre mîna împăratului]să slujască împăratului și să fie supt poronca lui O
35 10 Jujica]Jujenca V cancelarul Gr]canțărăul A, canțerul C, canțerul GLV, canțărăul K, ca-
nțerul O 11 la Sacmar]în Secmar A, Secmaru C, în Seimar G, în Săc Mari K, în Secmaru L
10—11 la Batir Jicmon și-l trimiseră în cetate la Secmar om. O acolo-l]acolo li AK și acolo-l
tăiară capul]și-l tăiară capul în cetate Sacmarului O Iar]Deci O el om. O 12 năpusti]
lăsă G crăia sa]crăia AGO în loc]și țara O însuși]în sus V 12—13 creștin. Iar împă-
40 ratul om. O 13 li dăde]dăde-l A, dăde-l GK, li dăde CL, și-l dăde O Epuliia]Ipollia AK, Epol-
lia O După Epuliia ad. cu tot venitul ei, ca să șază și să să odihnească. Într-acest chip făcu Ba-
tir Jicmon O Aceasta să adevără om. O adevărl G cum își]cumu-și G, cum însuș K, că-și O
14 dăde]dăde AGLO țara]toată țara și crăia O pre]pe O 15 Pre acela]Pre acea A, După
acela O vréme iarăși]vréme iară (iar își G) GK, om. O sultan]sultanul K un]pre un C tri-
mise sultan Mehmet un pașă]sultan Murat împăratul turcesc trimis-au O anume]pre O
45 Mehmet]Mahmet C, Meemet O 16 vezirazemul]vezirazimul CGKO de tătari O fără]fără
de A -fără număr om. O 16—17 creștinilor]tării ungurești O 17 dăscălecară]descălecară
ACGK, tăbărlă O în]îngă O Oradie]în Oradie A, Oradie C iar om. A 17—18 unii prăda
țara, alții bătea cetate O 18 însă]încă K, Iar O după ce-și]după ce L. după ce Iși O
50 năpusti]închină O țara întîi]țara împăratului și-și năpusti scaunul O apoi mult]apoi (apoi
om. O) în urmă mult LO

să căi, însă năpusti cetatea Epuliei și noaptea fugi den cetate și veni iar la scaun la Ardeal. Și în ce ceas sosi, i să închinară toți domnii și voivozii și toată țara Ardealului. Și prinseră pre acei comișari împărătești de-i legară și-i trimise la Mihai vodă, pentru cea prietenie și credință dentăi, ca să fie iar unul cu altul. Și trimise la Mihai vodă să-i dea oști ajutoriu, 5 să se apere de vrăjmaș. Și-i dăde 3500 de voinici și le puse cap pre aga Leca.

Pre acéia vréme | era un pașă Hadîm pașă, pre care-l trimisese împăratul turcesc să fie pașă la margine, la Diu. El încă avusese împutăciune cu Mihai vodă, ci trimisese la Mehmet pașă den Dîrstor, ca să meargă 10 cu oști să apuce scaunul lui Mihai vodă. Deci el degrab strînsese oștile și eșise să să lovească. Iar Mihai vodă încă trimisese oști cu Dumitru dvornicul împotriva lui Mehmet pașă, de-i bătură și-i goniră luîndu-le și 2 steaguri de le-au dus la Mihai vodă în Caracal. Și foarte să îmbărbătă și strînse toate oștile în grab de purcése și el asupra lui Hadîm pașă. Și 15 trecu Mihai vodă Dunărea cu toată gloata pre din sus dă Necopoe și să lovîră de față cu Hadîm pașă și fură biruiți turcii și periră mulți, luîndu-le și toate tunurile și toată tabăra.

1 să căi|s-au căit AK Insă|și-și A, însuși K Insă năpusti cetatea Epuliei om. O năpusti|au năpustit K Epuliei|Ipoliia AK, Epuliia CGL fugi|au fugit K, fugind L Și fugi noapte din cetate Epoliei O și veni|și vini K, veni L Iar|iarăși L 2 la Ardeal, la scaun A la scaun| la scaunul lui O Și¹om. C sosi|au sosit K i om. CGLO i să închinară|închinară-l-să K toți|lui toți CO 3 și toată țara om. O prinseră|goniră O acei|cel 2 AO, cel G, toți pre cel C comișari C, comișeri L împărătești om. A 3-4 de-i legară om. O 4 și-l|și O trimise| trimiseră ACKL După vodă ad. de-l dăde K cea prietenie|cea prilitenie (priliten G) GK, prieteșug O și credință om. K dentăi|dintăiu AL, cea dintăi O 5 Iar unul cu altul|tot unul K cu altul om. A După altul ad. nedespărțiți O trimise la Mihai vodă om. O să-l| ca să-i AK După dea ad. o seamă de O ajutoriu|într-ajutor G 6 să se|să CGK, ca să să L vrăjmași CKO Și-l|și L dăde|dăde ACL, trimisă Mihai vodă O și le puse|puîndu-le O 8 Pre acéia|Pre acea A, Iar într-aceia L, Și într-ace O era om. AK pașă|pașe K Hadîm|anume Hadîm L Hadîm pașă om. O care-l|carele-l A, carele ll CK, carele GL 8-9 care-l trimisese împăratul turcesc să fie pașă la om. O 9 turcesc om. L la|pre AGK la margine, la Diu| la Diu, la margine L, pre margine Dunărei, ce-l zice Hadîm pașă O El încă avusese|și avu O 10 cî|ce K, și O trimisese|trimise de olac AGO la om. C Mehmet|Mahmet C, Mahmut O den|din AG, de K, la L, de la O Dîrstor|Dîrstor de olac K, Dîrstori O meargă|margă K, 35 miargă O 11 oști|oștile AL, oștile lui O scaunul K Deci el|Iar Mihai vodă O degrab strînsese oștile|strînse toate oștile AK, dacă prinsă de veste își strînsă toate oștile O strînse CGL 12 și eșise să să lovească om. O eșise|eși ACKL, eșiră G lovască GK Iar Mihai vodă încă om. O încă om. A trimisese|trimise K, și trimisă O oști|oștile GL, o samă de oști O 13 Mehmet|Mahmet C, Mahmut O După pașă ad. și păziră de să lovîră de față unli 40 cu alții la sat la Chiselet (Chesalită A, Cheselet K) și fu biruit Mehmet pașă AGK, și să în- timpinară oștile la sat la Chiselet și dădiră război unli cu alții O de-i bătură și-l goniră|și fură turcii biruiți O luîndu-le|și luară O 14 După steaguri ad. de turci O de le-au dus|de le-au adus A, și le adusă O în oraș în Caracal O 15 și strînse|și strînse ACGKL toate om. C 14-15 Și foarte... în grab de|După aceia Mihai vodă să găti cu toate oștile și O și el om. O 45 asupra|împotriva A asupra lui Hadîm pașă|la Hadîm pașă asupra-l G 16 tric K Mihai vodă om. GO în toată gloata|cu toate oștile K, om. O pre|pă A, pe CK din|din AL, dă C, den K dă|de ACGKLO Necopoe|Nicopoe AKO, Nicopola CL 16-17 să lovîră de față| făcură mare război O 17 fură biruiți turcii|au biruit pre turci O și periră mulți om. O mulți|mulțime L 17-18 luîndu-le și|și le-au luat O 18 și¹om. ACGKL tabăra|marfa O 50

Și după ce bătură pre turci, iar Mihai vodă să apucă și de cetatea Necopoei și începură a o bate cu tunurile. Însă cînd fu septemvrie 10 dni, sîmbătă, făcu Mihai vodă năvală foarte mare și o bătură multă vreme și nu putură intra în cetate, că spărgea ziova, iar turcii zidia noaptea.

- 5 Deci șazu Mihai vodă în loc 3 zile și | tot plenuia țara turcească. Și după
47 acéia el purcése cu toate oștile în sus, cătră Diiu, tot prădînd den Dunăre pîn în munți, pînă sosi împotriva Diiului. Iar sangiacul de acolo. încă trimise degrab de strînse toți turcii den ținutul Diiului și trimise și la beiful de la Baba, de veniră cu oști într-ajutor, eșînd întru întîmpinarea lui
10 Mihai vodă, în șesul Diiului. Și fu războiu tare multă vreme. Céia de apoi fură biruiți turcii de Mihai vodă; și multă peire să făcu turcilor, cît puțini scăpară în cetate, iar alții fură tăiați, alții goniți și răsiți.

- Să spunem de Mihai vodă ce i să întîmplă într-acest războiu, gonînd turcii și răsipindu-i în toate părțile. Iar turcii, însă o ceată, deacă văzură
15 peirea, ei să întoarseră cu mare hrăborie asupra lui Mihai vodă și atuncea să alése unul den turci cu sulita și o imponcișă asupra pîntecului lui Mihai vodă și o înfipse în pîntece. Iar Mihai vodă deaca văzu că piiare, el apucă sulita cu amîndoa mîinile de fier și căuta în toate părțile ca să-i vie cineva

- 1 prelpă A, pe C iar om. L să apucă Mihai vodă L și de cetatea de cetate K
20 Nicopoli AL 1—2 Și după ce ... cu tunurile|Și Incepu a bate cetate Necopoli cu tunurile foarte tare și de multe ori făcură și un val mare O 2 Incepură|Incepu L 2—3 septemvrie 10 dni|luna lui septemvrie 10 zile A, la septemvrie 10 zile (zile om. C) CG, în 6 zile a lui septemvri K. mesița septemvrie 10 zile L 2—7 Însă cînd fu sept... împotriva Diiului|Și nu putură să o ia că cît spărgea zloa, turcii zide noapte. Și văzînd că nu o poate lua, șazu
25 trii zile de tot prăda Țara Turcească, din Dunăre pînă în munți, pînă sosiră împotriva Diiului O 3 năvală|nevoe K o om. C 4 în cetate|înăuntru în cetate A că|cît A, că cît L ziova|zioa ACGL, zua K iar noaptea turcii zidia L 5 în loc|pre loc K, om. G plenuia|robla A și om. AGK 6 purcése|au purces K toate om. A cu toate oștile în sus cătră Diiu|în sus cătră Diiu cu toate oștile L tot|tot G 6—7 tot prădînd den Dunăre pîn în munți, pînă sosi
30 împotriva Diiului om. AK 7 sosi|sosiră CGL 7—8 încă trimise... den ținutul Diiului|și strînsă toate oștile O 8 trimise|trimisese CL toți om. L și la|la K 9 Baia V, om. K de veniră|de-l veni O oștilor|oștile lui O eșînd|și eșiră O întru întîmpinarea|în timpinarea CGK, înainte O 10 șesul|susul C, lunca L fu|făcură mare O tare multă vreme|mult A, multă vreme K, mare multă vreme L, în multe zile O Céia de apoi|în vremea acela apoi A, Cea (La cea L) de apoi CL 10—11 Céia de apoi fură biruiți turcii de Mihai vodă om. O multă|mult G 11 și multă peire să făcu turcilor|și mulți turci periră O să făcu|făcu AC cî|cîți L puțin|puținei L 12 scăpară|fură scăpați AGL în cetate om. C alții|ceilalți L tăiați|tăeți A 11—12 puțini scăpară... răsiți|de able au scăpat sangeacul cu puțin
40 KO că gonînd O 14 turcii|turci C, pre turci K risipindu-i A, răsipindu-i C turcii, însă o ceată|o ceată de turci KO, din turci o ceată L însă|încă A deacă|daca CLO, om. K văzură|văzîndu-și K 15 peirea|perire G, că vor să piară O el om. O întoarsă|lute O 15—16 atuncea să alése unul den turci cu sulita și o imponcișă asupra pîntecului|repezi unul o sulită să o înfîngă în pîntecul O 16 să alése|să aliaze K, om. L unul om. K imponcișă|în pîncișă C, poncișă GK pîntecului om. AKG lui|lu G 16—17 Mihai vodă și o înfipse în pîntece om. O 17 După vodă ad. drept în pîntece G o înfipse|o înfipse C Mihai vodă|el O piară|piere AL, va să piară O el om. O apucă|s-au apucat K 18 mîinile|mîinile amîndou A, amîndou L. mîinile G, mîinile K fier|fier A căuta|să uita O în toate părțile|într-o parte
50 și într-alta O să-i vie|să vie CGL cineva A

den boiari ajutor, să-l izbăvească den | peire. Și alții mai aproape nu să 170
aflară fără 2 boiari, anume Preda Buzescul și cu frate-său Stroe stolnicul. /
Ei grăbiră și tăiară capul turcului și pre celealalte soții ale lui și izbăviră
pre Mihai vodă din mâinile turcilor. Și multă bărbăție arătară Buzești
înaintea lui Mihai vodă, căci să luptară cu vrăjmașii și izbăviră pre domnul 5
lor den peire.

După ce bătură acest războiu, șezu Mihai vodă supt cetate 10 zile
deplin, arzînd împrejur toată marginea țării turcești, și iar să întoarse
Mihai vodă cu toate oștile și cu toată dobînda, ca să treacă Dunărea pre
la Rușavă. Însă cînd fu oștile jumătate trecute, să lăsă vînt cu vihor pre 10
Dunăre, și atunci să împărțiră oștile și rămaseră jumătate așteptînd
10 zile pînă să potoli vîntul. Iar oștile au tot plenuit și au ars Țara Turcească.
Décia trecură cu toată dobînda de să adunară la noemvrie 5 deni, leatul
7107. Și să întoarse Mihai vodă în scaun în Tirgoviște cu toți boiarii.

Pre acea vrîme Batîr Jicmon craiul iar intrase în multe gînduri, 15
care nu i-au fost nici de un folos, nici lui, nici țării, cum zice că omul
înțelept află calea și pe unde n-au umblat, iar deaca-ș pierde firea, rătă- 18
cește și pre unde au umblat, ca și Batîr Jicmon craiu, încă nu-i ajunsse

7407
5512
1598

1 den boiari]din boeri AL, om. O den]de KO peire]moarte O 1—2 mai aproa-
pe nu să aflară]nu să aflară nime mai aproape O 2 aflară]află L fără]fără dect A boiari] 20
boeri AL anume om. L fără 2 boiari anume]fără numai 2 boeri O Preda]Radu AO
Buzăscul K și cu]și L 3 și]de C celealalte]celealte ACO, cialalalte K, celalte L
soții O ale lui]a lui KO și]și așa O 4 pre]pă A minile]minule K din minile turcilor]de
moarte O multă]multe K bărbăție]bărbații K, vitejie O arătară]arătă L Buzăști C.
cătră Buzești O 5 căci să]că să ACGKL 5—6 căci să luptară cu vrăjmașii și izbăviră 25
pre domnul lor den peire]luptîndu-să cu păgîni O izbăviră]scoaseră G pre]pă A, pe GL
6 den]din AK, de C, de la G peire]moarte G 7 După ce bătură]Și după ce bătă Mihai
vodă O După ce]Depre el G bătă]butu G șezu]șăzu AC, și șezu G Mihai vodă om. O
8 deplin om. O împrejur]și prădînd O iar să întoarse]întoarsă O 9 Mihai vodă
om. GO cu toate oștile și om. O ca să]să O 9—10 pre la]la A, pă la L 10 Rușava A Însă] 30
încă A, iar O fu]fură CGKLO pă jumătate A vînt]vîntul C vihor]vîlor ACL, vivor K.
furtună O 11 atunce]atunci AC, atunce GKL 11—12 atunce să împărțiră... potoli
vîntul]să despărți oaste jumătate și șăzură 10 zile așteptînd piră să va potoli vîntul O rama-
seră]rămasc A După jumătate ad. de cea parte de Dunăre A 12 10 zile]5 zile C să potoli]
s-au potolit K iar]Și O oștile]oștile cîte nu trecură Dunăre O plenuit și au ars]ars și au 35
prădat O Turcească]Muntenească L 13 Décia]Deci AKL, De acela C, Și deca s-au potolit
vîntul O trecură]au trecut Dunăre O cu toată dobînda om. O de să adunară]de să adunară
toți (toți la un loc K) ACK, și s-au împreunat cu celealte oști O la noemvrie 5 deni]la luna
lul noemvre 5 AC, în 5 zile a lui noemvri K, la mesița noemvre 5 zile L, la noemvre 5 O
leatul]cînd au fost (era K) cursul anilor AK, văleatul G, om. L 14 să întoarse]s-au întors K, 40
au venit O scaon K Tirgoviște]București O boiarii]boeril A, boeril săi L cu toți boiarii]
cu multă veselie, dînd laudă lui d-zău O Între r. 14 și 15 ad. Și au făcut Mihai vodă o mănă-
sire foarte mari și frumoasă în oraș în București, care este în malul Dîmboviței, drept Gorgan.
hramul ei sîntul ierarh Nicolai, episcopul Mira Lichieli, făcătorul de minuni O 15 Pre] 45
între O acea]aceia CGK vrlame K Pre acea vrîme]după acela L craiul iar om. O în
om. G 16 care]de care A nici de]de nici CK nici lui om. A țării]țării K cum zice]pre-
cum zic O că]om. AK, ve că G 16—17 omul înțelept]omul înțelept O cel înțelept] O
17 află]cînd află A pe unde]pă (pre CKL) unde ACKL n-au umblat]neumblat L
umblat]înblat GK 17—18 iar deaca-ș pierde firea rătăcește și pre unde au umblat om. V
pierde]piarde G firea]mintea O el rătăcește O 18 acest Batîr O cralu om. GO 50
încă]că O ajunsse]sosi AK, prisosi]CG

- cît întîi își închină țara la împăratul nemțesc și apoi lăasă-și credința ce făcuse cu împăratul, năpustind cetatea Epuliei și veni iar la Ardeal și să apucă cu Mihai vodă de cea prietenie dintăi. Apoi el nici așa nu să așază, și iar gînd rău ca să să despartă de Mihai vodă și să închine Ardealul
- 5 turcilor. Ci aminterea n-au avut cum face pentru cel jurămint rău și greu, ce au făcut cu Mihai vodă cum, pîn va fi el crai în Ardeal, turcii să n-aibă treabă. Deci făcu Batir Jicmon sfat ficlean și trimise în Țara Leșască, la vāru-său Batir Andreiaș, cum să vie, să fie craiu în locul lui; și el să facă tocmeală cu turcii, ca să înșale pre Mihai vodă.
- 10 Și veni Batir Andreiaș în cetatea Mediașului. Acolo să împreună cu Batir Jicmon și să strinseră toți voievozii și nemișii jurind toți cu Batir Andreiaș. Iar Batir Jicmon au ales o cetate, anume Veliciul, și el însă purcese de să duse în Țara Leșască, iar Batir Andreiaș rămase a fi craiu Ardealului.
- 15 Atuncea Ierimiia vodă, domnul Moldovei, deaca să așază Batir Andreiaș pe crăie, iar el trimise cărți la Batir Andreiaș cum să fie amîndoi una și să scoată pre Mihai vodă din mijlocul lor.¹ Și de nu va eși de voe, ei să rădice oști asupra lui să-l prinză, să-l dea turcilor. Și Batir Andreiaș fu bucuros acelui sfat rău și trimise sol la Mihai vodă pre un nemiș,
- 20 anume Ciomirtan Tamaș, cum să iasă Mihai vodă din țară cu pace, că apoi

1 cit|că O întli om. L la împăratul|împăratului GO nemțesc|creștin AK, creștinesc CGL, nemțesc și făcu legătură cu dînsul O și¹ om. O lăasă-și|își lăasă O și² om. C credința|credința și legătura O 2 făcuse|făcu AGK cu|cătore L năpustind|lăsînd O Epuliei|Ipoliei AK, Epuliia CGL, Epolie O și¹ om. ACGK veni iar|viind L, iar veni O la Ardeal|la scaunul lui O 2—3 și să|să L 3 să apucă|s-au apucat K de cea prietenie dintăi|de cea dintăi prietenie A, iar de prietenie cea dintăi O 4 așază G și iar gînd rău|ci iar lăasă (luo CO, luă L, luînd G) gînd rău ACGKLO dăspartă CL să se închine C 5 Ci|Ce GKO aminterea|într-alt chip (fel O) CO, almintrea G, amintrea K n-au avut|nu avu O pentru|prin A cel|acel AO, om. L jurămintu L rău și greu|greu și rău AK, greu O 6 au făcut|făcuse CGLO cu Mihai vodă|amîndoi O cum|cum că A, că O va fi el crai în Ardeal|vor fi el domni O 6—7 turcii să n-aibă treabă|cu turcii prieteșug să nu facă O 7 Deci|Și așa O Batir Jicmon om. O ficlean|viclean ACGKL 7—8 trimise la vāru-său Batir Andreiaș în Țara Leșască O 8 vāră-său L Batir om. L Andriaș GK cum|ca O să fie|să hie G el om. O 9 tocmeală|tocmiale K, tocmeală O înșale|înșele O 10 în|pînă în ACGKL, pā la O cetate O Acolo|Și acolo O împreună O 11 strînsă|strînsă K, strînsă O voevozil ACK nemișu|nemeșii ACL, niamișii K, domnii Ardealului O 11—12 cu Batir Andreiaș|să asculte de Batir Andreiaș O 12 lui Batir Jicmon G au ales|i-au ales CGL iar Batir Jicmon au ales o cetate anume Veliciul om. O Veliciul|Velciul ACG, Veciul K, Belciul L 12—14 și el însă purcese... craiu Ardealului|Deci Batir Andreiaș rămase crai Țării Ungurești, iar Batir Jicmon să duse în Țara Leșască O însă|încă AKL purcese|purcuse AL, au purces K 13 să om. L să duse|s-au dus K a fi|de a fi L 15 Atunci KO Ierimiia|Ierimiia AL, Ieremiia C, Irimie O vodă|vodă Movilă O Moldovei|Țării Moldovii ACGKL deaca|dacă K 15—16 deaca să așază Batir Andreiaș pe crăie, iar el om. O 16 ne|nă A, pre GI. cărți|cărțile G la Batir Andreiaș cărți cum C cum om. A ei amîndoi K 17 una|împreună 45 A, într-una K pre|pā A Și de|iar de ACL, iar să GK voe|bunāvoe K 18 să rădice|să ridice C, să să rădice K, să să scoale cu O oștile G asupra lui|om. G, asupra-i KL să-l² om. C dea turcilor|de în mina turcilor O Și|Deci O 19 sfat rău|sfat A trimisă la Mihaai vodă sol O nemiș|niamiș K, nemeș L 20 Ciomirtan|Ciomertan A, Ciomortan C, Somărtag G anume Ciomirtan Tamaș om. O iasă|iasse K din țară cu pace om. C cu pace om. AGKLO

va încăpea în miinile turcilor. Iar Mihai vodă deaca anzi acel sfat rău n amar, el încă-și strinse toți boiarii și făcură sfat foarte de folos. Deaca văzu Mihai vodă că i să rădică atita rău pre cap, el într-altă parte nu cugetă, ci trimise la împăratul nemțesc, de unde avea de atita vrème milă și ajutor, și-i obidi de toate cîte i să întîmplă pre capul lui, și-i cerșu Mihai vodă oști ajutor cum să iasă împotriva lui Batir Andreiaș care să închinase turcilor. Iar împăratul nemțesc fu bucuros să-i facă de toate pe voia lui. Într-acéia Mihai vodă să veseli și degrab trimi|se de-și strinse toate oștile și purcese la Ardeal asupra lui Batir Andreiaș. Trecind muntele, dăscălecară în luncile Brașovului, și acolo veniră toți Brașovenii de să închinară la Mihai vodă cu daruri scumpe. Iar Mihai vodă deaca văzu că i să închină cetățenii, să veseli. Și trimise la Radul Buzescul și la Udrea banul, să sae și ei cu toate oștile Craiovei și ale Jiului și cu ale Mehedinților, să iasă cu iale împotriva lui Mihai vodă, cătră luncile Sibiiului.

Iar Batir Andreiaș, deaca înțelese de Mihai vodă că au intrat cu toate oștile în țară în Ardeal, el degrab strinse toate oștile și purcese și el cătră Sibiu, împotriva lui Mihai vodă. Și făcu șanț și răzîmă oastea lui, Batir Andreiaș, de cătră zidul cetății Sibiiului. Iar oștile lui Mihai vodă încă să strinseră toate și toți boiarii și puseră tabăra la sat la Veștem.

1 încăpea|întra ACGKLO mlinile|minele G. mtnule K, mtna O daca K acel|de
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000
 1001
 1002
 1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050
 1051
 1052
 1053
 1054
 1055
 1056
 1057
 1058
 1059
 1060
 1061
 1062
 1063
 1064
 1065
 1066
 1067
 1068
 1069
 1070
 1071
 1072
 1073
 1074
 1075
 1076
 1077
 1078
 1079
 1080
 1081
 1082
 1083
 1084
 1085
 1086
 1087
 1088
 1089
 1090
 1091
 1092
 1093
 1094
 1095
 1096
 1097
 1098
 1099
 1100
 1101
 1102
 1103
 1104
 1105
 1106
 1107
 1108
 1109
 1110
 1111
 1112
 1113
 1114
 1115
 1116
 1117
 1118
 1119
 1120
 1121
 1122
 1123
 1124
 1125
 1126
 1127
 1128
 1129
 1130
 1131
 1132
 1133
 1134
 1135
 1136
 1137
 1138
 1139
 1140
 1141
 1142
 1143
 1144
 1145
 1146
 1147
 1148
 1149
 1150
 1151
 1152
 1153
 1154
 1155
 1156
 1157
 1158
 1159
 1160
 1161
 1162
 1163
 1164
 1165
 1166
 1167
 1168
 1169
 1170
 1171
 1172
 1173
 1174
 1175
 1176
 1177
 1178
 1179
 1180
 1181
 1182
 1183
 1184
 1185
 1186
 1187
 1188
 1189
 1190
 1191
 1192
 1193
 1194
 1195
 1196
 1197
 1198
 1199
 1200
 1201
 1202
 1203
 1204
 1205
 1206
 1207
 1208
 1209
 1210
 1211
 1212
 1213
 1214
 1215
 1216
 1217
 1218
 1219
 1220
 1221
 1222
 1223
 1224
 1225
 1226
 1227
 1228
 1229
 1230
 1231
 1232
 1233
 1234
 1235
 1236
 1237
 1238
 1239
 1240
 1241
 1242
 1243
 1244
 1245
 1246
 1247
 1248
 1249
 1250
 1251
 1252
 1253
 1254
 1255
 1256
 1257
 1258
 1259
 1260
 1261
 1262
 1263
 1264
 1265
 1266
 1267
 1268
 1269
 1270
 1271
 1272
 1273
 1274
 1275
 1276
 1277
 1278
 1279
 1280
 1281
 1282
 1283
 1284
 1285
 1286
 1287
 1288
 1289
 1290
 1291
 1292
 1293
 1294
 1295
 1296
 1297
 1298
 1299
 1300
 1301
 1302
 1303
 1304
 1305
 1306
 1307
 1308
 1309
 1310
 1311
 1312
 1313
 1314
 1315
 1316
 1317
 1318
 1319
 1320
 1321
 1322
 1323
 1324
 1325
 1326
 1327
 1328
 1329
 1330
 1331
 1332
 1333
 1334
 1335
 1336
 1337
 1338
 1339
 1340
 1341
 1342
 1343
 1344
 1345
 1346
 1347
 1348
 1349
 1350
 1351
 1352
 1353
 1354
 1355
 1356
 1357
 1358
 1359
 1360
 1361
 1362
 1363
 1364
 1365
 1366
 1367
 1368
 1369
 1370
 1371
 1372
 1373
 1374
 1375
 1376
 1377
 1378
 1379
 1380
 1381
 1382
 1383
 1384
 1385
 1386
 1387
 1388
 1389
 1390
 1391
 1392
 1393
 1394
 1395
 1396
 1397
 1398
 1399
 1400
 1401
 1402
 1403
 1404
 1405
 1406
 1407
 1408
 1409
 1410
 1411
 1412
 1413
 1414
 1415
 1416
 1417
 1418
 1419
 1420
 1421
 1422
 1423
 1424
 1425
 1426
 1427
 1428
 1429
 1430
 1431
 1432
 1433
 1434
 1435
 1436
 1437
 1438
 1439
 1440
 1441
 1442

Deci cînd fu la octomvrie 17 dni, miercuri, arătară-se străjile lor și să văzură oștile unele cu altele. Iar deaca văzu Batîr Andreiaș cum |
 49° Mihai vodă iaste gata de război, el foarte să îngrijă tare și vru atunci să sfătuiască de pace. Oh, nepricepută minte omenească ! Cîtă vreme
 5 fu de a tocmi țara și a face pace, și nu tocmiră, ci vru să tocmească cînd nu fu nici de un folos. / Că trimițînd unii la alții pentru pace, iar mai mare vrajbă făcură. Că deaca să văzură oștile, ei năvălea spre sfadă și pace nu putură tocmi. Și să gătiră și să loviră unii cu alții la octomvrie 18 dni, joi. Și fu război foarte tare pînă seara și făcură încă a-i învinge
 10 Batîr Andreiaș cu ungurii, dar apoi birui Mihai vodă cu muntenii. Și mult sînge să vărsă și multe trupuri rămaseră pre cîmpii Sibiiului.

Batîr Andreiaș, deaca văzu că-i fugiră voinicii și i să sparse oastea și fu izbînda lui Mihai vodă, iar Batîr Andreiaș el tare începu a blestema pre Irimia vodă, căci scorni pre Mihai asupra-i, de-și răpuse țara și crălia
 15 și să alése cu puțini voinici și plecă a fugi, să scape în Țara Leșească. Deci dobîndi Mihai vodă scaunul de crăie și tot Ardealul și toată Țara Bîrsii și toți sâculii. |

50 Deci șazu Mihai vodă în scaun în Beligrad, octomvrie 26 dni, într-o zi luni.

20 Să spunem dar și de Batîr Andreiaș, ce i s-au întîmplat după spartul războiului. Fugind să pribegască, el fugi pîn în codrii Ciucului și acolo

-
- 1 la octomvrie] la luna lui octomvrie AC, în mesița octomvrie L dnl]zile AL, om. C la octomvrie 17 dni] în 17 zile a lui octomvrii K, la octomvrie, miercuri 11, leatul 7108 O să arătară LO. străjile lor] străjilor AG, strejea K, străjile O 2 văzură] viră C unele cu altele
 25 om. ACGKL dacă CL De la r. 2 inc. unele cu altele pînă la r. 9 / în. la octomvrie 18 dni, joi om. O 3 iaste] ești A gata de război] gata cu toate oștile și vine (venise CG) pre (spre ACK) război ACGKL îngrijă] îngriji CL, îngrije K 3—4 atunci să] om. A, atunci să K 4 de] dă L Oh] O C, Ah K nepricepută K 5 tocmi] tocmeire GK și a] și de a A ci vru să] ci vrură să (să să G) CG 6 nu fu] nu le-au fost A, nu le fu CGK nici de un] de nici un AG iar
 30 om. ACGKL 7 mare om. GL deaca] dacă L să om. CL năvălea] năvălîia AGK, năvălîră C spre] pre C 9 pace nu] pacea nu K, pa V Și să gătiră om. ACGKL și] însă CGKL loviră] loviră de față ACGKL la om. ACKL 9 dnl]zile AKL, om. C foarte tare] mare ACGKLO sara K 9—11 și făcură încă a-i... pre cîmpii Sibiiului] și înfrîneră pre unguri și periră oameni mulți dintr-amlndoao părțile O 10 apoi] mai apoi ACGK munténii K
 35 10—11 Și mult sînge să vărsă om. în K 11 multe] multă K trupuri] oase ACGK, oaste K rămaseră] era A, rămase G, au rămase K pre] pă ALK 12 Batir] iar Batir O deaca] dacă L, dacă O că-] că AL fugiră] pier (piare C, pier L, per O) toți ACGKLO i om. ACGK sparse] sperie A, sparseră C, sparge L oaste O 13 fu] este AL, iaste CGKO iar Batir Andreiaș] el A, om. CGKLO începu] au început G, începură O blestăma K 14 pre] pă A Irimia] Ieremia CK, Irimie O scorn] scornise ACGKL Mihai] Mihai vodă ACGKLO asu-
 40 pră-] lasupra lui O răpuse] puse CGKL 15 alése] alesă O puțini] puținei AKL, puțintel O plecă] plecară AO a fugi] de a fugi A să scape om. O 16 Deci] Și ACGKLO scaunul] scaun A, scaunul K de crăie] și crălia O 16—17 Și tot Ardealul și toată Țara Bîrsel și toți sâculii] Țării Ungurești O 19 Deci] Și O Mihai vodă] Mihai A, om. O scaun K scaun în Beligrad]
 45 scaunul Beogradului O octomvrie] în luna lui (mesița KL) octomvrie ACKL, la octomvrie O 26] 27 G, în 26 K dnl]zile AK, om. CLO 19 într-o zi om. CGO luni] leatul 7108 O 20 dar și] om. ACGKL, și O întîmplat] tîmplat K după] după G 21 Fugind] că fugind el O pribegască] pribegască în Țara Leșească O el om. O pîn în] pînă în A, prin K, pînă în O 21 inc. fugi pîn în pînă la p. 75₁ / în. rătăci și umblă om. G

rătăci și umblă oarecîtăva vréme rătăcit și nemincat, pînă la birui foamea și nimeri la niște păcurari, unul săcui, altul muntean. Și le spuse cum că el iaste Batir Andreiaș, craiul Ardealului și cum i s-au întîmplat de s-au bătut cu Mihai vodă și l-au scos din țară și cum fugind să scape în Țara Leșască, el au rătăcit și au flămînzit. Iar acei 2 păcurari îl duseră la lăcașul lor, de-l ospătară și după ospăț, el să rugă celor păcurari ca să-l povățuiască. Deci să sculă cel păcurar săcui de să făcu a-l povățuire, și-i tăe capul. Și-l băgă într-o traistă și-l duse la Mihai vodă. Și-i spuse de toate, cum au rătăcit și au nemerit la sălașul lor, și după ospăț s-au făcut a-l povățui și i-au tăiat capul, că socoti păcurariul că foarte va avea dar mare de la Mihai vodă. Iar Mihai vodă deaca văzu că iaste capul lui Batir Andreiaș, foarte rău îi păru de moartea lui. Și degrab trimise unde rămăsese trupul de-l aduseră și-i puseră capul la trup și-l îngropară în Beligrad, în biserica crăiască, și-l petrecură cu multă cinste, cu toți boiarii și cu nemișii Ardealului. Păcurariul, deaca tăia capul lui Batir Andreiaș și-l duse la Mihai vodă, cum spune scriptura, că cu ce măsură vei măsura, ți se va măsura; deci Mihai vodă zise de tăe capul păcurariului, altul așa să nu mai facă.

Deci dobîndi Mihai vodă 2 țări: Ardealul și Țara Ruminească.

1 și umblă]umblînd CL, și înblă K oarecîtăva]cîtăva K, multă O vréme]vre G, vria-
me K, vremi O și nemincat om. O pînă]pînă-l AG il birui]au biruit K foamea]foame O
2 nimeri]nimeri ACLO, au nimerit K la niște]la nește C, niște L altul]și altul C 2—3 cum
că]cum AGKL, că C 3 el iaste]este (iaste CK) el ACKL Ardealului] Țării Ungurești O
1 s-au întîmplat]este (iaste CGK) lucrul ACGKL, au fost lucru O de]că A 4 și l-au scos din
țară om. O și cum]cum ACKL să scape]ca să scape L, să pribegască O 5 După Leșască ad.
și cum s-au despărțit de volnicii lui O el]om. C, și O acei]cei CGKL 6 lăcașul]săla-
șul CGKLO de-l]și-l O de-l ospătară]ca să-l ospeteze (ospetează K) ACGKL și om. ACGKL
ospățul C celor]celor 2 A, celui C celor păcurari om. O 6—7 ca să-l]să-l ACGK, să-l O
7 povățuiască]povățască CK, povețească G, îndreptează calea în Țara Leșască O să sculă
cel păcurar săcui de]clobanul care era săcui O păcurar]păcurari G povățuire]povățul ACLO,
povețire G 8 și-l]și G băgă]vîrt G într-o]în GO traistă]glugă G și-l duse]și ducindu-l O
și-l]și A, il O 9 și au]și cum au A nemerit]nemerit flămînd AGKLO sălașul]lăcașul A,
sălașile K și om. ACGKL după]dupre G ospățul G s-au]cum s-au O 10 a-l]a K povă-
țui]povățuire CK, povățire G că socoti]că să socoti G că socoti păcurariul]socotînd O
10—11 că foarte... de la Mihai vodă]cum Mihai vodă foarte il va da dar mare L 35
11 Mihai vodă]el ACGKLO deaca]deaca-l G, dacă L iaste]este AL 12 foarte rău il
păru]foarte tare l-au părut rău O de]dă L degrab]îndată O trimise]trimisă O 13 unde]
unde-l CKL trupul]trupul lui A unde rămăsese trupul om. O de-l]de-l O aduseră]adu-
sără K, aduse trupul O puseră]pusără K, cusură O 14 și-l petrecură om. O multă]mare
K culde O 15 bolaril]boeril AL, domni O și cu]și ACKLO nemișil]voevozil O tăia]
tăe ACKL De la r. 15 inc. Păcurariul deaca.. pînă la r. 18 fin. să nu mai facă e redacția
Iar clobanului aceluia li tăiară capul, după cum zice la sfînta evanghelie, Mathel cap. 7, stih. 2,
că cu ce judecată veți judeca, judecată-vă-veți și cu ce măsură măsurați, măsura-să-vă voao în O
Batir om. L 16 duse]adusără K scriptura]în scriptură A că cu ce]cu ce AL 17 ți se va
măsura-]măsurați-să-va AK, cu acela ți să va măsura L tăe]tăiară A 17—18 păcura-
riului CL 19— p. 76 r. 2, inc. Deci dobîndi... fin. toată veselie e redacția Deci Mihai vodă
să așază craiu în Țara Ungurească, iar în Țara Românească puse domn pre fiu-său Io Neculai
voevod și domni ei țările amîndoa foarte bine în O

Și în Țara Muntenească trimise domn pre fie-său, Nicolae vodă și să
așăzără domni fiul și tatăl în 2 țări, domnind ei țările într-o toată veselie.

Iar lui Mihai vodă veni-i sol de la împăratul creștinesc Rodoful,
anume Osnu David și Sechil Mihai. Și aduseră solii veste cum să se lase
5 Mihai vodă de toată țara Ardealului, să fie numai pre mîna împăratului
și să se întoarcă la țară-și să-și ție Țara Muntenească. Iar Mihai vodă
încă făcu sfat cu toți boiarii și cu nemișii Ardealului și cugetară să nu
dea Ardealul împăratului creștinesc, numai să fie dajdnic împăratului
51 creștin, iar de domnie să fie tot Mihai vodă. Și acest sfat să potrive,
10 cum zice David prorocul la capul 20. Deci nu putu într-alt chip, numai
alése 2 boiari, anume pre Mihalcea banul și pe Stoica logofătul și-i trimise
la împăratul nemțesc cu solii, cum să lase împăratul Ardealul să-l dom-
nească Mihai vodă și să fie dajdnic. Iar împăratul nu le dăte nici un răs-
puns, fără numai ce-i fusese lui pohta dintăi. Iar Mihai vodă iar strînse
15 a doo oară sfat și-și aduseră aminte cum întâi era țara ocolită de vrăjmași,
iar acum au dat dumnezeu de iaste domn a doao țări. Și-i plecară mintea
lui Mihai vodă a nu să pleca celui mai mare, ci ziseră că nu va avea nevoie
de împăratul, ci-l va lăsa de va ținea Ardealul.

Deci să începură sfaturi multe într-o toți oamenii. Iar Mihai vodă
20 deaca văzu că nu-i va fi Ardealul cu pace, el începu a face pace cu carii
li era lui vrăjmași întâi. Că trimise la sultan Mehmet, împăratul turcesc,
și cu mare bucurie primi pre Mihai vodă și degrab trimise-i și steag.
Și trimise și la craiul leșăsc pentru pace și pentru tocmeală, ci nu să putură
51° tocmi, ci umblară cu | cuvinte deșarte.

-
- 25 1 Și în Țara Muntenească Că A, și în Țara Rumînească GK și Ci L domn|domn să
fie G pre|pă A fie-său|fiu-său AGKL, fiul său C Nicola|Necula G, Nicolae L vodă|voevod
A și să|și se K 2 așăzără|așăză A domni|domn A și fiul L tatăl|tată-său G domnind|
domnia AK țările K toată veselie|atita veselle AK toate G 3 veni-i|veni ACL, li veni G
de la|de C Rodoful|Rodolful C, Rodolful K De la p. 76 r. 3 inc. Iar lui Mihai vodă veni-i
30 sol ... pînă la p. 77 r. 2 fin. spre raul lui Mihai vodă om. O 4 Osnu David|Oscu (Osnă K)
David CK, Otnudavia L După David ad. și să închină Mihai vodă A și Sechil Mihai om. A
Sechil| Sechiel G, Sechel K adusără CK să se|să să AG, să K 5 de toată|toată K să|și
să A 6 să se|să să AKL la țară-și|la țară G, în țară-și K 7 boiarii|boerii A, boerii săi L
cu² om. AK nemișii|nemișil A, nemeșii CL, niemișii K 8 dajdnic|dajnică C, dajnici GK
35 9 creștin|creștinesc K 10 prorocul la capul 20|prooroc la (în G) 20 de capete CGKL putul
putură ACGKL chip|chip să facă ACGL 11 alése|alése Mihai vodă ACGKL boeri ACL
pre om. ACKL pe om. ACGKL și|i G Stoica|Stancul G și-i|și CL 12 la| soli la CG
nemțesc|creștin AC, creștinesc GK cu solii|om. A, cu solie C, solie G cum om. CL să-l|să
40 CL 13 și să fie dajdnic om. ACGKL dăte|dăte AK, dăde G 14 fără|fără de A fusese|
făcea A ce-i fusese lui pohta|ce i-au fost pohta lui CL lui om. K dentli K Iar om. ACGKL
15 doo|dooa L doo oară|dooară G sfat|sfat să facă AK, să facă sfat CGL și-și|și ACGKL
cum țara întil era ocolită G țara era ocolită L 16 laste|este AL dooa|doo AC, doă L și-i|
și C 17 lui Mihai vodă om. AGKL mai om. L ce zisără K 18 de împăratul|despre împă-
55 ratul G, dă intrat L ci-l|ce-l GK 19 să|se G omeni C 20 dacă L ci începu a om. A
face|făcu A pace om. L carii li|care AC, carii G, cel ce-l K 21 Mahmet C 22 și² om. CG
trimise-i|trimise AC, li trimise L steagul G 23 leșesc G pace|pacea AC tocmeală|toc-
meală CG, tocmală K ci|ce GK să|se K 24 ci|ce GK umblară|înbla K cu om. K

Iar împăratul Rodoful nemțesc deaca văzu pre Mihai vodă că să împacă cu turcii și să împrietenește cu streinii și să desparte de el, foarte să îngrijă, și socoti cum că-i va face Mihai vodă scădere de împărăție, deaca s-au închinat turcilor. Și socoti împăratul cum va face cu putere și cu armă să sară și să scoată pe Mihai vodă den Ardeal.

5

Iar Mihai vodă nu-și mai aduse aminte de cea de apoi, cum că nu-și va lăsa împăratul nemțesc cuvîntul să stea în deșărt, ci-și înălță Mihai vodă sfatul și mintea de om neînțelept și de pizma cea de dămunt a Irimiei vodă, ce să sfătuisă cu Batîr Andreiaș spre răul lui Mihai vodă. Iar Mihai vodă să rădică asupra Ierimiei vodă cu oști mari, la mai 6 dni. Și intră Mihai vodă cu oști în Moldova. Iar Ieremiia vodă deaca prinse de veste, el trimise de-ș strînse și el toate oștile Moldovei și cu leșii, ca să iasă împotriva lui Mihai vodă. Iar deaca mărse Ieremiia vodă împotriva lui Mihai vodă, el să întoarse dă plecă spre cetatea Hotinului, fugind Ieremiia vodă de tēmerea lui Mihai vodă. Iar oștile lui ajunseră pre oștile Ierimiei vodă la un loc anume Jajcea. | Și fu acolo război mare oarecîtăva vrēme și mulți moldoveni și leși periră. Décii moldovenii dēderă dosul a fugi și leși așijderea, pîn să apropiară de cetatea Hotinului.

15

15

1 Rodolful CK nemțesc om. ACGKL dacă KL 1—2 că să împacă]că să împacă A, împăcîndu-să CGL 2 împrietenește]prieteni C, împrietenî G, împriitini K desparte]de-
părta K 3 îngrijă]îngriji AL socoti]să socoti CG cum că-îcă K că-i va face Mihai vodă
scădere de împărăție]va avea lipsă împărăția lui de Mihai vodă AGK, va avea împărăția lui
lipsă (lipsă și scădere L) de Mihai vodă CL 4 Și să socoti CG împăratul om. ACGKL
putere]puterea A 5 să sară]să scoale K și să]să ACGL pe]pre C și să scoată pe Mihai
vodă]pre Mihai vodă să-i scoată K 6 de cea]dă acea L cum. om. ACGKL 7 nemțesc]
creștin ACGK, creștinesc L să stea om. ACGKL dășărt L înălță]înălța ACGLO, nălța K
7—8 Mihai vodă sfatul și om. AGL Mihai vodă om. K 8 mintea și sfatul C de om]de
sfat AL sfatul și mintea de om helnțelept]mintea de sfatul neînțelept GK neînțelept]ne-
drept A demult ACKL a Irimiei]a Irimii (Ieremiei CK) ACK, Irimia G, ce Irimia L 9 ce
să]să L sfătui]se]sfătui G, sfătui]să K 9—10 Iar Mihai vodă]El AGKL Iar Mihai vo-
să ... la mai 6 dni]Iar cînd au fost la mai 6, leatul 7108, Mihai vodă rădică mari oști asupra
Irimiei vodă O 10 Ierimiei vodă]Irimii (Ieremiei CK) vodă ACGK, lui Irimia vodă L oști
mari]oștile mare G la mai 6 dni]mai 6 dni (zile A) AG, în luna lui mai în 6 C, în 6 zile a lui mai K,
mal 6 L intră ACGKLO 11 Mihai vodă cu oști om. O oști]oștile ACGK Ieremiia vodă]
Irimia vodă AG, Irimia]L, Irimie vodă O deaca]daca CKL, decă O 12 el trimise de-și
om. O de-ș]dă-și C strînsă K și el om. ACGKLO toate om. K Moldovei]lui moldovenii L
cu om. CKL leși]leși A, liași K 12—14 Moldovei și cu leși, ca să iasă împotriva lui
Mihai vodă. Iar deaca mărse Ieremiia vodă împotriva lui Mihai vodă, el să întoarse om. O
13 daca KL mărse]merse AL, miarsă K împotriva]înaintea ACGKL 14 să întoarse]s-au în-
tors K dă]și O dă plecă]de au plecat K cetate G 14—15 fugind Ieremiia vodă de tē-
merea lui Mihai vodă om. ACGKLO 15 de tēmerea lui Mihai vodă om. C lui]lui Mihai
vodă ACGKL, lui începură a-i gon]și-i O ajunsără K pre]și C, pā L Ierimiei]Irimii AG, lui
Ieremiia (Ierimiia K, Irimia L) CKL pre oștile Ierimiei vodă om. O 16 anume]ce să
chiamă O Jajcea]Jașcea K, Țașcea L, Jitcea O fu acolo]acolo făcu A, dēdiră O mare oare-
cîtăva vrēme]mare oarecîtăva vrēme A, foarte tare O 17 mulți moldoveni și leși periră]pe-
riră mulți moldoveni și leși O Décii moldovenii dēderă]deteră (dederă GK) deci (dlice C)
moldovenii ACGKL a]de a A fugi]fugiré G 17—18 Décii moldovenii ... cetatea Hotinu-
lui]Iar cîți mal rămaseră dēdi dosul a fugi spre cetate Hotinului O 18 așijderea om. ACGKL
apropi]ară]apropia G

Décii iar să opriră a da război. Mihai vodă îi pripi. Ei deacă văzură
 că vor peri toți cîți scăpară, ei să închiseră cu Ierimîia vodă în cetatea
 Hotinului. Mihai vodă începu a bate cetatea și o bătură 3 zile. Iar deaca
 văzu Mihai vodă că nu o va putea sparge, puse paznici împrejurul cetății și
 5 să înturnă în Moldova, în scaun, în Iași. Iar Irimîia vodă deaca văzu că-l vor
 scoate din cetate, el eși furiș într-o noapte cu toți boiarii lui și fugi în Țara
 Leșască. Iar Mihai vodă începu a să scrie și a să mărturisi cum că iaste domn
 a 3 țări. Atuncea boiarii și bătrînii Moldovei pohtiră de la Mihai vodă
 să le dea domn pre fie-său, Neculai vodă. Și să făgădui Mihai vodă că
 10 le va face pre voe. Apoi în urmă să socoti Mihai vodă cum că iaste fie-său
 mic și nu va putea fi domn într-o țară de margine ca acéia, căci tot să
 12" temea de Iri|miia vodă. Deci Mihai vodă să lăsă de acea tocmeală. Și
 tocmi oștile și le puse capete mari 4 boiari, anume: Udrea hatmanul
 și pre Androne vistierul și pre Sava armașul și pre Negre spătarul, ca
 15 să ție țara Moldovei.

Iar Mihai vodă să întoarse în scaun în Belgrad. Și aciași veniră
 olaci de la Rodoful, împăratul nemțesc, cerșind țara Ardealului să fie
 a lui și să-și ție Mihai vodă țara Moldovei și Țara Rumînească, că-i va ajunge.

- 1 Décii|Deci ACGK să om. GL a da|a darea CGKL război|războiului L pripi|pripighi G
 20 Décii iar ... li pripi|Și deacă să aproplară spre cetate iar începură a da război foarte tare O
 El|om. G, Și O deacă|daca KL 2 peri|să piară O cîți scăpară|cîți scăpase K, om. O
 el om. K După ei ad Dedită dosul a fugi cu Irimle vodă și O Inchiseră|Inchise G, Inchisără K
 Ierimîia|Irimîia AGL, Ieremîia CK cu Ierimîia vodă om. O citatea K 3 Deci Mihai vodă O
 25 începui|ncepură G bate|ba G cetatea|om. G, cetate cu tunurile O o om. G Iar|Și AO,
 om. GKL deaca dacă KL 4 văzu|văzură G Mihai vodă om. ACGKLO o va|o vor KO pute
 spargi O puse|pusă K, puseră L paznici|păzitor CG, păzitori LO 5 înturnă|înturnară A,
 întoarsă O în Moldova om. O scaun K Irimîia|Ieremîia CK, Irimle O dacă KL 5-6 că-l
 vor scoate din|că vor să-l prindă de în O 6 el om. O el eși furiș într-o noapte|el fugi într-o
 30 noapte eșind furiș A eșiau eșit K furiș într-o noapte|noaptea furiș K boerii ALO și
 fugi în|și să duse în A 7 Iar|și O începu Mihai vodă O a să scrie|a scrie G mărturisi|
 mărturi C cum că iaste om. ACGKLO 8 a 3 țări|și a treia țară (țări G) CGL, preste trii
 țări O Atunci AK boiarii|boerii A, toți boerii CL Atuncea boiarii și bătrînii Moldovei pohtiră|
 Și veniră toți boerii Moldovii de să închinară lui Mihai vodă și pohtiră O de la|pre A de
 la Mihai vodă om. O 9 domn om. C fie-său|fiu-său AL, fiu-său CO Neculai vodă|Nicola AC,
 35 pre Nicola K, Necula vodă O 9-10 Și să făgădui Mihai vodă că le va face pre voe|Și să
 făgădui așa. Și alese 2 boeri anume Radul Buzescul și Stoica (Stolcan A) postelnicul (paharni-
 cul L) și 300 de boeri moldoveni ca (care C) să aducă pre Nicola (fiu-său Nicula A) vodă să le
 fie domn ACGKL, om. O 10 Apoi în urmă|Deci O să socoti Mihai vodă|Mihai vodă (el O)
 socoti (să socoti G) ACGKLO cum că|cum AGKL, că C iaste|este AL fiu-său iaste tînar O
 40 11 fi domn|domni G ca acéia om. ACGKL căci|căci că A, că L, pentru că O tot|toți C
 12 Irimîia|Ieremîia C, Ierimîia K, Irimle O acea tocmeală|aceia ACGKL Și|Și-și AK 12-13
 Deci Mihai vodă să lăsă de acea tocmeală. Și tocmi oștile om. O 13 oștile|oști C le puse
 capete mari|alesă O 4 boiari|4 boeri ALO, 20 boiari C 14 și pre|și (și pe L) ACKLO,
 45 I G Androne|Andronic AKLO, Andrînle C visternicul K Negre|Negri AG, Negrea CK
 15 ție|ție aceia CGL țara Moldovii|acea țară a Moldovii AK 16 Iar Mihai vodă|Și el ACGKL,
 Iar el O să întoarse|s-au întors K, să întoarseră L, să să întoarcă O în scaun|în (iar la CLO la
 CK) scaunul (scaun C) lui (iarăși G) ACGKLO în|la CO Belgrad|Beligrad AC, București L
 aciași|aceași C aciași li G veniră|li veni (veniră K) CKL 17 olaci|solli ACKLO, sol C
 Rădolfui C Împăratului C nemțesc|creștin ACG, creștinesc K, creștinilor L De la p. 78
 50 r. 16 pînă la p. 79 r. 5, inc. Și aciași veniră ... fin. să o la Împăratul om. O 18 să-și|să ACGKL
 țara Moldovei și Țara Rumînească|Țara Muntenească și țara Moldovei ACGKL ajunge
 prisosi ACGKL

Iar Mihai vodă nu să îndura de Ardeal, ci să siliia să-și tocmească de cătră împăratul ca să ție Ardealul. Și trimise 2 boiari: pre Tudosie logofătul și pre Corneș Gaspar, rugîndu-se împăratului să-i lase Ardealul, că l-au dobîndit cu sabiia, și să-l sloboază asupra turcilor; să meargă întii la Timișoară, să o ia de la turci și să o ia împăratul. Atuncea Mihai găti pre Marco vodă, sin Pătru vodă și-l trimise la Moldova să fie domn. Și trimise cu dînsul pă Preda Buzescul. Și deaca sosiră in Iași, începură a să veseli. Iar oștile Ierimiei vodă încă au fost viind la Moldova. Deci cu cită bucurie merseră, cu atîta rușine fugiră și năpustiră țara. |

Trimețînd Mihai vodă soli in toate părțile, ca să-și tocmească lucrul și cînd îi păru că ș-au tocmit mai bine, mai cu rău să stricară de toate părțile. Începîndu-se sfaturi mincinoase și hiclene, mai virtos întru toți Ardelénii, spre răul lui, că nu-l mai suferiia să le fie domn. Ce trimise la craiul leșăsc ca să le dea pre Batîr Jicmon să le fie craiu, cum le-au fost și să dea ajutor și Ierimiei vodă să fie la Moldova și să scoată pre Mihai vodă să nu mai fie în mijlocul lor. Iar Mihai vodă nu știa nimic

1 Mihai vodă]el ACGKL să om. CGKL tocmească K 2 către AL împăratul creștinesc K să ție]să-și ție A și Ardealul CGL ca să ție Ardealul] cerșînd țara Ardealului K boeri AL pre]anume ACGKL 2—3 Tudosie logofătul și pre Corneș Gaspar]Corniș (Cornea CL) Gaspar și (i GL) Tudosie logofătul ACGKL 3 rugîndu-să AL 4 că]cum ACGK l-au]și l-au L cu sabiia om. AGKL sioboază]slobozească CGKL margă K 5 și să o ia împăratul om. ACGKL Atuncea]Atunci K Mihai]om. AGKL, Mihai vodă C 5—6 Atuncea Mihai găti ... să fie domn]Și purcése Mihai vodă și veni în Țara Muntenească și trimise la Moldova să fie Marco vodă domn, feciorul lui Pătru vodă Cercel O la Moldova să fie domn]domn să fie în Moldova L 6 găti]gătînd și K pre]i pre AG, și pă L Marcu voevod G sin]feciorul lui AK Pătru vodă]Pătrașco vodă C, Pătrașcu voevod L să fie domn om. A 7 trimise om. ACGLO cu dînsul trimise K dînsul om. O pă]om. ACGLO, pe K Buzăscul CK deaca]dacă KL în Iași]în și G 8 a să]a se G oștile om. O Ierimiei]Irimii AGL, lui Ieremie (Ieremia K) CK încă au fost viind la Moldova]veni cu oști din Țara Leșăscă O au fost]s-au fost A au fost viind]au sosit K viind]viind A, venind C, venit G După Deci ad. Marco vodă cu ai săi K 9 cu cită bucurie ... năpustiră țara]Marco vodă nu cuteza a-l aștepta, ce fugi cu mare rușine în Țara Romînească O bucurie]veselie A merseră]merseră A, marsără K, mersese L 10 Trimețînd]Trimițînd AL, Și trimițînd C Trimețînd Mihai vodă soli]Deci Mihai vodă Incepu a trimeti soli O să-și]să L tocmească GK lucrul]lucrurile CGLO 11 cînd li]cîndu-l K ș-au]au A, s-au C cînd li păru că ș-au tocmit mai bine om. O cu rău]rău A să]om. ACGKL, li O de]despre ACGKL 12 Începîndu-să ACL hiclene]viclene ACKL, viclene G, vicleni O După hiclene ad. asupra lui O Intru]în ACGKL 12—13 mai virtos întru toți Ardeleni, spre răul lui]întăi despre unguri O 13 lui]lui Mihai vodă ACGKL nu-l]nu O mai om. ACGKLO suferiia]suferē O Ce trimise]Ci trimiseră (trimisără KO) ACGLO, trimiseră C 14 leșesc O ca să]să AO pre]pe A craiu]iar craiu O cum]precum L 15 fost]fost și mai denainte O să dea ajutor ... la Moldova]să să însoțească cu Irimie vodă să vie cu oști O Ierimiei]Irimii A, Ieremi C, Irimii L să fie]să vie AK, să vie iar GL la]în K pre]pă AL 15—16 să fie la Moldova și să scoată pre Mihai vodă om. C 16 să nu mai fie în mijlocul lor]din mijlocul lor, să nu mai fie între dîșii A să nu mai fie în]din O Mihai vodă]el ACGL, tel K nimica L Pentru r. 16, inc. Iar Mihai vodă... [In. p. 30 r. 4 la Timișoară urmează reducția Deci Mihai vodă, făcînd zăbavă la Moldova, iar boerii Ardealului au strîns oști ungurești. Și întorcîndu-să Mihai vodă de acolo, ca să vie la scaunul lui, la Beligrad, s-au întîmpinat cu dîșii în luncile Brașovului și acolo dădîră războiului cu alții și numaidecît fu biruit Mihai vodă, că ave oști puține. Și fugînd cu cliți scăpară dintr-acel război, trecură în Țara Rumînească și tăbărlă la sat la Scăeni, pre apa Telijănului. Și iată sosi și Simon vodă din Moldova cu oști. Și să lovîră de față și nu putu Mihai vodă să-i ste împotrîvă, ce numaidecît dedea dosul a fugi, că ave oaste (continuarea la p. 30₁₀)

de acéste sfaturi hicléne, ci să gătea să-și strîngă oștile, să meargă la
 Timișoară. Și trimise iar la împăratul nemțesc să-i dea ajutoriu. Și îndată
 găti pre Bașta Giurgiu cu o seamă de oști împărătești, și purcése ca să
 să întîmpine cu Mihai vodă, să meargă amîndoi la Timișoară. Iar domnii
 5 și nemișii și toți voivozii Ardealului era strînși toți la Turda, sfătuindu-se
 cum Batîr Jicmon zăbovéște, iar Bașta vine cu oști împărătești să fie
 10 priiaten cu Mihai vodă. Ci să mira cum vor face cu meșteșug și cu înșă-
 lăciune, să pue vrajbă între Mihai vodă și între Bașta Giurgiu. Și ziseră
 Baștii : Cum vii tu ajutor lui Mihai vodă și el iaste nepriiaten împăratului ?
 15 Că întăi nu va să dea Ardealul. Și alte multe cuvinte réle și ficléne îi ră-
 dicară asupră. Și ziseră : Mai bine domnéște tu, iar Mihai vodă să se ducă
 în țară-și și noi să fim închinați împăratului cu toată țara. Și învrăjbiră
 pre Bașta cu Mihai vodă. Atunce să veseliră toți ardelénii, iar lui Mihai
 vodă îi sosea peire, că nu știa nemic de acéstea. Însă oarecine spuse
 20 lui Mihai vodă de toate cîte i să făcea și ce i să rădica asupră. Și întăi
 nu crezu, iar apoi adevérind, degrab trimise de-și strînsé oștile, fiind
 Bașta Giurgiu pîn atunce tot cu el, și grăbi de să loviră cu oștile ungu-

slabă. Și au fugit tot pe supt poalele munților pînă la Rușava și au trecut munții de
 20 s-au dus la împăratul nemțesc. Și i-au spus de toate cîte l s-au întîmplat și au început a să
 ruga cu lacrimi ca să nu-l lase să fie de rușine, ci să-i de oști într-ajutoriu. Și îndată li déte pe
 Baștea Giurgea o cu seamă de oști nemțești și veniră în Ardeal. Iar domnii ungurești, simțind de
 aceasta, îndată strînsără toate oștile și tăbărliră la un loc șas ce-i zic Mirislău, pre apa Mure-
 șului. Și la septemvrie 8, leatul 7109, să loviră unii cu alții și fură biruiți ungurii. Și periră
 25 foarte mulți, grămădind toate trupurile cele moarte în malul Murășului, au făcut o movillă
 mare. Și de acolo să rădicară și veniră în luncile Turdii mulțămînd lui d-zău în O 1 acés-
 tejacéle GL hicléne|viclene ACL gătea|gătia ACG, găti K să-și|să GL oștile|oști L
 margă K 2 nemțesc|creștin ACGKL să-l ca să-l ACGL îndată|îndată-i C 3 Bașta|
 Baștea ACGL Giurgiu|Giurgi G, Giurgea K samă GK purcése|purcéséră A, purciasără L
 30 4 margă GK domnii|domnul L 5 și nemișii|și nemiși CKL, om. G voevozii CK toți
 om. CGL sfătuindu-să ACGL 5-7 era strînși toți la Turda ... cu Mihai vodă|văzînd că
 Batîr Jicmon nu mai vinea O 6 cum|cu C zăbovéște|zăbovindu-să C Bașta|Baștea
 Giurgiu ACGL, Bașta Giurgea K oștile G 7 priiaten|prieten ACL, priiatin GK Ci să
 mira|Ci (Ce G, Ei K, Și L) să mirară (mira K) ACGKL, să mirară O cu² om. CGLO meșteșug|
 35 meșteșug și cu viclesug A, meștersug K, meșteșuguri O și cu|cu CGL 7-8 și cu înșă-
 lăciune|vicleni O 8 să|ca să O pue|poe G ziseră|zise ACL 8 Baștii|cătră Baște Giur-
 giu O vodă om. G iaste|este AL nepriiaten|neprieten AL, nepriiatin CK, vrăjmaș O
 10 nu va să dea Ardealul|Ardealul nu va să-l dea împăratului (împăratului om. L) LO
 multe om. AO cuvinte multe C reii O viclene ACL 10-11 rădicară|rădică C 11 asupră|
 asupră-i O Și|Și-i K ziseră|zise L domnéște tu|tu domnește K, domnești tu L, să ne
 40 domnești tu O să se|să să ACK, să G ducă om. L 11-12 iar Mihai vodă să se ducă în
 țară-și om. O 12 în|la CL noi om. O țara|țara noastră O 12-13 Și învrăjbiră ... toți
 Ardelénii|Și-l făgăduiră multe daruri, ca să-i facă moarte O 13 pre|pă L Bașta|Bașta
 Giurgi K Atunce|Atunce ACGL, Atunci K lui om. ACGKL 13-14 iar lui Mihai vodă
 ... nemic de acéstea|iar ticălosul Mihai vodă ninică de aceste sfaturi viclene nu stila O
 45 14 îi sosea peire om. ACGKL că|tot AC, om. GK nimica L aceste ACL oarecine|oareș-
 cine A, oarecine-i CGK li spuse L De la p. 80 r. 14 Inc. Însă oarecine spuse ... pînă la
 p. 81 r. 7 în. eltăva vréme e redacția Ci fiind doamna lui și cu fiu-său Neculal vodă închiși
 de unguri în cetatea de la Făgăraș, făcu rugăciune către Baște Giurgi ca să-l de oști într-ajutoriu
 50 să margă acolo să o scoată în O 15 lui Mihai vodă om. ACGK i să|să ACGL ce i să|și să
 C, ce să G rădica|rădică L asupră|asupră-i AG 16 adivlirînd K fiind și AGL 17 Baș-
 tea AGL Bașta Giurgiu pîn atunce|pînă atunce și Baștea Giurgiu C pîn|pre K atunce|
 atunci AK el|dînsul AGKL și grăb|grăbîră ACGKL

rești la un loc ce să chiamă Mirăslău. Și fu izbînda lui Mihai vodă, sep-
tembrie 8 dni, 7108.

De acolo să rădîcară și veniră în luncile Turdii și dăte mulțumită
lui dumnezeu. Și mărse Mihai vodă la Bașta Giurgiu de i să rugă să-i
dea cîtăva oaste | ajutor ca să ducă la Făgăraș, să scoată de acolo
pre doamnă-sa și pre fie-său Neculai vodă, că era acolo închiși de
unguri de cîtăva vreme. Iar Bașta Giurgiu, fiind amestecat cu ardelenii
cu multe sfaturi rële și fîclene spre Mihai vodă ca să-l omoare, ci din gură
i să făgădui să-i dea nēmți ajutor. Iar Bașta făcînd meșteșug hiclean,
că zise lui Mihai vodă ca să-și trimită toate oștile înainte la Făgăraș, numai
să rămîie el cu curtea lui și, trecînd cîteva zile, îi va da ajutor. Și după
cuvîntul lui cel hiclean făcu așa. Oh, bun prilej își făcu Bașta spre piar-
derea bunului și viteazului Mihai vodă!

Iar cînd fu într-o dimineată, văzu Mihai vodă oastea nemțească
viind cătră cortul lui, unii călări, alții pedestri, și socoti Mihai vodă că
acéstea sînt ajutor lui, și nimica de dînșii nu se temea. Iar ei, procleții,
nu au fost ajutor, ci vrăjmași. Și deaca văzu că sosesc, eși Mihai vodă
din cortu-său înaintea lor vésel și le zise: Bine ați venit voinicilor,
vitějilor. Iar ei să repeziră asupra lui ca niște | dihanii sălbatece, cu

1 Mirăslău]om. K, Mireaslă L fu]fu atunci CGL 1—2 septembrie 8 dni]In luna lui 20
septemvrie 8 dni A, septemvrie 8 CL, In 8 zile a lui septemvrii K 2 7108]cînd au fost (era K)
cursul anilor 7108 AK, văleatul (leat L) 7108 GL 3 acolea A să rădîcară și]să ridîcară și
CG, om. L veniră]veniră de să tăbărlă (tăbărl G) AGK, veniră de să loviră și să bătură
la C, veniră de să bătură L Turdii]Turzii A dăte]dăde GK mulțumită GK 4 mărse]merse
AL, merseră G, au mers K Mihai vodă om. ACGKL Baștea AGL Giurgi CK isă]să K 25
4—5 Giurgiu de i să rugă să-i dea cîtăva oaste ajutor, ca să om. G 5 cătăva oaste]nemți
AK, ceva nemți CL săsă-i A să ducă]ducă A, margă K să scoată de acolo om. C de acolo
om. AGKL 6 pre]pă A fie-său]fii-său A, fliul său CL, fliu său GK Neculai]Nicola AK,
Necola C, Necula G, Nicolae L 6—7 de ungi om. G 7 amestecat]legat CGLO ames-
tecat cu ardelenii]cu ardelenii legat AK 8 cu multe sfaturi rële și fîclene spre Mihai vodă
ca să-l omoare]In sfatul cel dintăiu viclean rău l-au sfătuit ACGKL, In sfatul cel viclean O cl
om. ACGKLO 9 i să]ii AGL, om. K, i-au O făgădui]făgăduia C, făgăduit O să-i dea]că-l
va da CGKLO nēmți]om. G, oști O ajutor]Intr-ajutor GO Bașta om. ACGKLO viclean
meșteșug A meșteșug]alt meșteșug CGL, meșteșug K, alte meșteșuguri O hiclean]viclean
C, vician K, vicleni O 10 că om. ACGKLO zise]zise-i AK, au zis O lui Mihai vodă om. 35
ACGKLO trimită]trimată O 11 să rămîie numai O zle O ajutor]ajutorul L după]dupre L
11—12 Și după cuvîntul lui cel hiclean făcu așa]Deci Mihai vodă ascultă pre Baște Giurgi și-și
trimisă toate oștile la Făgăraș, numai ce rămasă el singur cu curte lui și aștepta să-i vie ajuto-
riu de la Baște Giurgiu O 12 cuvîntu G cel hiclean om. ACGKL făcu așa]asa au făcut
ACGKL 12—13 Oh, bun prilej ... Mihai vodă om. ACGKLO 14 demineată G Mihai 40
vodă om. ACGKLO oaste O 14—15 oastea nemțească viind]viind oastea (oaste GKL)
nemțească (nemțască GK) CGKL 15 către ACL cortu G socoti]socotînd L, socotea O
Mihai vodă om. ACGKLO 16 acéstea]aceștia AL, acela O ajutor]ajutoriu C, ajutoriu GKO
și nemică K dînșii]ei O nu se]nu să ACGLO procleții]ca niște păgîni O 17 au fost]i-au fost
KL ajutor]ajutoriu O cî]ci au fost A, ce G vrăjmași]vrăjmași de moarte O daca L 45
sosesc]sosăsc K, sosesc la cort O eș]le eși înainte O Mihai vodă om. ACGKLO 18 din cortu-
său înaintea lor vésel om. O cortu-său]cort AGKL său om. C vésel om. AGL le om. AL
18—19 voinicilor, vitějilor]voinicii mei sănătoși O 19 repeziră]răpeziră L luj]lor L să
repeziră asupra lui ca niște dihanii sălbatece]ca niște hiară sălbateci să răpezi asupra lui O
nește K dihanii]hiară C 50

săbiile scoase. Ci unul dăte cu sulita și-l lovi drept în inimă, iar altul degrab li tăie capul.

Și căzu trupul lui cel frumos ca un copaci, pentru că nu știuse, nici să înprilejise sabia lui cea iute în mina lui cea vitează. Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat, că așa au lucrat pizma încă dinceputul lumii. Că pizma au pierdut pre mulți bărbați fără de vină, ca și acesta.

Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, oit făcuse pre turci de tremura de frica lui. Iar diavolul, cel ce nu va binele neamului creștinesc, nu l-au lăsat, ci iată că cu meșterșugurile lui au intrat prin inima celor răi hieleni, pînă îl dăderă și morții. Și rămaseră creștinii și mai virtos Țara Ruminească, săraci de dînsul. Pentru aceasta, dar, cade-să să blestemăm toți creștinii pre neamul unguresc, mai virtos, căci sînt oameni răi și ficieni, încă din feliul lor. Așijderea și pre Bașta Giurgiu, căci au ascultat pre domnii ungurești, de au ucis pre Mihai vodă fără de nici o vină.

Unii ca aceia să fie anathema !

Adevăr, acel Bașta încă ș-au luat plata de la împăratul Rodoful, că l-au belit de viu foale, precum scrie, că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa.

- 20 1 Cl]ur ACKL, Și GO unul]unul dintr-înșii O dăte]dăde GK, să repezi L, dedi O drept]tocmal CO, drept G, drept K înmă]înemă K, plntece O 2 degrab li]degrabă-l K 3 După frumos ad. pre pămînt în picioarele calilor O ea un copaci om. O știuse]știu A 4 înprilejise]prilejise ACK, prileji L sabia]săbie GO, om. K lul cea iute]om. ACGKL, în mina lui cea iute O După lul ad. anexa 11 în mina lui cea vitează om. O vitează]lute ACGKL 25 Și-i]Și ACG rămase]rămas-a G trupul]trupul jos (lui KL) GKL 4-5 Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat om. O 5 aruncat în pulbere C că așa]așa ACGKLO dinceputul]denceputul C, din începutul O 8 pre om. AK bărbați]bărbați viteji AK. fără de]și fără AGKL, și fără de C de vină]de nici o vină O ca și acesta]așa și acesta (pre acesta O) ACGKLO 7 tare ca un viteaz bun]ca un zădl O bun viteaz A 8 cît]că O pre]pă A dă tremura dă L 30 diavolul AK 9 neamului om. AKO creștinesc]creștinilor KO nu l-au]n-au K lăsat]lăsat să fie viu O iată că om. O meșterșugurile CGLO 10 prin]în O înima]înimile AGKLO răi om. O hieleni și vicieni A, vicieni CGKO pin]pină-l A dăderă]detră C, dăteră L, dăderă O Și om. O 11 Țara Ruminească]Țara creștinească, adică Muntenească C, Țara Românească K săraci de dînsul]săraca de tot O dînsul]ei C 12 dar om. O blestemăm]blăstăme 35 G, blestemăm O ulamul K 13 căel]căel că O oamini K ficieni]vicieni AL, vicieni CGO, vicieni K încă]însă G, om. O feliul]felul CL, feliul K După lor ad. Căci ei cu adevărat sînt dintr-acele limbi rele și păgîne ce le-au închis Alexandru Machidon între 2 munți și le-au încluiat, iar ei au spart și au eșit de acolo la lume, precum mărturiséști litopiseșile lor O Așijderea]Așijdere G, Așijdere să blestemăm O Bașta]Baștea ACL, Baște G 14 Giurgiu]Giurgea 40 K căel]cînd G, precum L, că O de au ucis]și au omorît O 15 de om. L nici o om. AO 16 acela]acela de 3 ori CO, aceștia L anathema]anathema de 3 ori AK, fie de 3 ori anathema G 17 Adevăr] Însă și O acel]acest AO Bașta]Baște G, Baștea (Bașta K) Giurgiu (Giurgea K. Giurgi O) ACKO luat G și-au luat plata om. L Rodoful]Radolfu C, nemțesc O 18 de viu foale]foale de viu AK de viu om. O foale]fole G, făcîndu-l foale L, foale și l-au purtat 45 pe toate ulișile cetății Beziului O precum]dupre cum L groapă O 18-19 precum scrie, că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa om. O 19 într-însă G După r. 19 ad. De aicea să povestim de un boer, care au fost la Mihai vodă, anume Turturea postelnicul. Atuncia au fost legat Mihai vodă cu Turturea postelnicul jurămint tare și mare cum să să caute unul pre altul pînă la moartea lor. Și de să va prinde lui Mihai vodă să piele într-altă țară, să nu-l lase oasele acolo, ci să le aducă în Țara Rominească. Iar de să va prinde să piele acest postelnic Turturea într-altă țară, să nu-l lase Mihai vodă oasele, ci să le aducă în Țara Muntenească, să le îngroape. Drept acela, (continuarea la p. 83, 17-20)

Pîn aici s-au sfîrșit toată jitiia răposatului Mihai vodă. Și au domnit Mihai vodă ani zece.

Aicea semnăm pentru povéstea lui Simion vodă

Că fiind Mihai vodă la Ardeal în multe feliuri de primejdii de la ai lui vrăjmași, unguri, nēmți, léși, turci și fiind cu dinșii în luptă multă vreme, atuncea și Simion vodă, răul vrăjmași, vremea ș-au găsit, că au venit aici în Țara Rumînească cu léși și cu moldoveni, de au gonit pre doamna lui Mihai vodă și pre fie-său Nicula vodă și au șázut aicea domn în țară, găcind-o fără stăpînire. Numai ce era Buzestii, cîteși 3 frații, că să ficienise de cătră Mihai vodă și să închinase la Simeon.

O, sāraca de țară, ce au pățit atuncea cu leșii și cu moldovenii! Că au prădat și au jehuit toată țara, și mănăstirile și boiarii și sāraccii, pînă ce au luat tot | ce au găsit la dinșii.

Atuncea Buzestii vāzînd atita răutate, n-au mai putut răbda, ci au fugit preste Olt, la Craiova. Și îngrab au strîns toate oștile Mehedinților și numaidecît s-au învîrtejît înapoi la Simeon vodă. Iar el prinzînd

deaca văzu Turturea postelnicul că tăiară pre Mihai vodă, mult s-au nevoit pentru jurămîntul ca să aducă oasele lui Mihai vodă. Ci n-au putut, ci au luat numai capul de l-au adus în Țara Romînească și l-au îngropat la mînăstirea Din-deal, de la Tîrgoviște. Și au făcut milă mure care au fost lăsat Mihai vodă să le dea acei mănăstiri AK 1 Pîn aici]Pîn aicea G, Aicea K, om. O s-au sfîrșit]s-au săvîrșit GK, și să sfîrșî O jitiia]jitiia lui G, vitezia L, istorie de vitejii]O răposatului Mihai vodă]lui Mihai vodă răposatul O 1—2 Și au domnit Mihai vodă ani zece]d-zeu să-l erte A, om. CGKO 3 Aicea]De aicea înainte A, Cap. 33. Aici K semnām]Insemnām AL, sāmnam C, spunem G, însemnām K pentru]dentru C vodă]voevod CG Simeon voevod L Aicea semnām pentru povéstea lui Simion vodă]lo Simeon voevod Mo-ghila, ficiorul Irimiei voevod, au șázut în scaun în Tîrgoviște O 4 Că]Pentru că AO, om. K la Ardeal om. O în multe]Intr-un munte C felluri]feluri CL primejdii]vrăjmășle A 4—5 de la ai]de ai A de la ai lui vrăjmași]bătîndu-se O 5 unguri]cu ungurii O nēmți]niamți K, om. O léși]leși A, și cu leși O turci]turcii A, și turci KL, om. O și om. AK uultă]în multă AK, om. V 5—6 și fiind cu dinșii în luptă multă vreme om. O 6 atunci KO și om. K 10 Simion vodă]Simeon vodă L, el O răul vrăjmași]rău vrăjmașul L, ca un vrăjmaș rău O vremea]vrémea G, vréme K găsit]găsit G ș-au găsit vréme O 7 vinit K aici]aicea CK, om. O Romînească O léși]liași K, léși O și om. A moldoveni]moldovenii și au făcut război cu Mihai vodă O de au]și au O pre]pe L 9 fie-său]fii-său AGKL, fiul său C Nicula]Nicola ACK, Necula L, Neculai O vodă]voevod O au șázut]s-au așázat O 8—9 aicea 35 domn]el domn aici AK, el aicea domn C, el domn G, să fie el domn O 9 în țară]om. G, țării O găcindu-o O fără]făr de AO stăpînire]stăpîn K Buzăstii K cîteși]cîte ALO, om. K 10 frații om. O că]pentru căci O ficienise]ficienise ACKL, viclenisă O dejdă L către AL vodă]vodă după spartul războiului, cînd au fugit la Beclu O la]lul O Simeon]Simion (Si-meon CL) vodă ACKLO 11 O]oh ACK sāraca de]sāraca A, sāracă L țara A atuncea] atunci K, atuncea O cu]că L leși]liași K cu om. L 12 Că]o L jehuit]jăfuit ACLO, jefuit G, jăcuit K mănăstirile]mănăstiri GK, toate mănăstirile O boiarii]boerii ACL, boiari GK, pre boeri O și om. KO sāraccii om. O 13 pînă ce]pînă AGL ce au găsit la dinșii]de la dinșii ce au găsit L la dinșii om. O 14 Înainte de Atuncea Buzestii ad. și umplîndu-se un an dîn domnia lui O Atuncea]Atunci K, iar O răutate C n-au mai putut]nu mai putură AK 45 14—15 ci au]ce-au K, om. O 15 fugit preste Olt la Craiova om. O peste CKL îngrab]grab G, ndată O au strîns]strînse A, strînsără K 16 s-au învîrtejît înapoi la]au venit asupra lui O a]Impotriva lui ACGKL prinzînd G

de veste n-au putut sta împotriva lor, ci au dat dosul a fugi. Buzeștii încă duple dinșii gonindu-i, i-au ajuns la o vale mare, ce iaste dincoace de Focșani, și fără veste gonindu-i, lovindu-i, foarte rău i-au tăiat. Și de abia Simeon vodă cu puținei oameni au scăpat. Și luară tot plénul
 5 ce au luat din țară. De atunci acei vâi i-au pus numele Căcata. De acolo Buzeștii întorcându-se cu izbîndă, iar boiarii, cîți au fost cu Mihai vodă, după ce au murit domnul lor, au venit aici în țară, pre la Cîlineni, cu toate oștile rumînești. și s-au tăbărit la un sat ce-i zic Cirstienești, ce iaste
 10 din sus de mănăstirea den Argeș. Acolo și Buzeștii cu dinșii s-au înpreunat. Și mare sfat făcură, socotind pre cine ar pune domn, ca să poată oblădui Țara Ruminească, ca să nu mai între într-însa răutățile și robiile, cum au fost mai nainte.

66 Și den porunca dumnezăiască, | toți cu un gînd curat, aléseră pre unul den boiari, carele era den semenția băsărăbească neamul domnesc, 15 anume Șarban, nepot răposatului Basarab vodă. Și-l rădicară să fie el domn Țării Ruminești. Și de acolo veniră toți la cetatea den Tîrgoviște.

1 dă veste C n-au putut|nu putu A, n-au mai putut C putut sta|stătu O sta|a-l
 aștepta și a sta L împotriva lor|înprotiva lor K, de față O cî|ce GKO au dat|numaldeclt
 20 dédi O 1—2 Buzeștii încă duple dinșii gonindu-l om. O 2 duple|după AK, depre G gonin-
 du-i|gonindo-i G, om. K i-au|plină i-au A i-au ajuns|și ajungind O mare om. O iaste|
 este ACL 3 Focșeni O După Focșani ad. tăbărlă acolo. Buzeștii încă s-au luat după dinșii
 și acolo O și fără|și făr de A, făr de O gonindu-i om. AKO lovindu-i|l-au lovit O și i-au
 tăiat foarte rău O 3—4 Și de|Clt de AO, om. K 4 abia au scăpat Simlon vodă cu
 25 puținei oameni AKLO puținei|puținel C, puținl G luară|luoare G, le luoră L tot plé-
 nul|tot plianul K, toată prada înapoi O 5 ce|ce-l A au luat|luase AKO, luoră C, au luat GL
 După țară ad. și să întorsă cu mare izbîndă O De|Și de O atunci CK pus|pos G acei vâi
 i-au pus numele|s-au pus numele vâi acela O 5—8 De acolo Buzeștii întorcându-se cu iz-
 30 bindă om. O 6 Buzăștii K boerii ALO cîți au fost cu|lui O după|dupre G murit|perit
 AGK După vodă ad. cari era în Țara Ungurească O 7 după ce au murit om. O Domnul
 lor om. O venit K aicea GKL pre|pe A Cîlineni|Căianeni K 7—10 au venit aici în țară...
 s-au înpreunat|s-au pogorit cu toate oștile pre la Cîlineni de au venit în țară și s-au înpre-
 35 unat cu Buzeștii la un sat ce să chiamă Cirstienii, ce iaste din sus de Argeș O 8 romînești A
 un om. AL satul L ce-i zic|anume C Cirstienești|Cirsteștii C iaste|este ACL 9 de|dă
 L den|din ACL, de GK Argeș CG Buzăștii K înpreonat K 10 Și mare sfat făcură|Și
 făcură sfat O ar|vor L 10—12 socotind pre cine... cum au fost mai nainte|și alesă dîn
 40 neamul băsărăbesc pre Șarban vel păharnicul, nepot lui Băsărăbă vodă, pentru că știa că
 iaste om bun și milostiv și drept. Și-l puseră domn la octomvrie 20, leatul 7110 O 11 oblă-
 duil|bine oblădui CGL Rominească bine K răutățile|răutăți AK, răutăți O robiile|ro-
 bi AGK 12 mai|și mai GL nainte|dinnainte CG 13 den|din ACGKL porunca|po-
 45 runcă ACL, porincă G, poronca K dumnezăiască|lui d-zău K glnd curat|glas strigară și
 A, glas bun K glnd|sfat L alisără K pre|pă L 13—16 Și den porunca... domn Țării
 Ruminești|Acest Șarban voevod să iscălea lo Radul voevod, nepot lui Băsărăbă voevod,
 precum să védi la toate hrisoavele lui scris O 14 den|din ACL bolari|boeri AL, bolarii
 K carele|care ACK den|din ACGL, de K semenția|sămînța AK, semînța C, semînțe G,
 45 sămînția L băsărăbească|băsărăbască K neam AL 15 Șerban GK nepotul AC răpo-
 satului|lui K Băsărăbă K vodă|voevod AGL După vodă ad. Cap. 34. Pentru domnia lui
 Șerban vodă nepot răposatului Băsărăbă vodă K el om. G 15—16 Și-l rădicară să fie... den
 Tîrgoviște|În anii** vilind de la Cirstienești la Tîrgoviște rădicară domn Țării Rominești pre
 50 Șerban, nepot lui Băsărăbă vodă K 16 După Ruminești ad. cînd au fost cursul anilor
 ** luna lui** zile A veniră de acolo O toți|cu toți boerii și cu toate oștile O la cetatea den|în
 scaun în O din ACGL

Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz. Și pre toți streinii iubii și țara lui bine orinduișe. Și făcu pace cu împăratul turcesc, ca să-i dea haraci, să nu mai fie răutăți în țară. Așijderea făcu pace cu crai și domni carii era împrejurul Țării Ruminești. Că nu-i era dragă cierta, nici minia, ci-i era voia să aibă cu toți pace. Atuncea s-au potolit toate războaiele și oștile cele multe și s-au pogorit de la dumnezeu mare bucurie și veselie în Țara Ruminească. Și să strinseră toți oamenii cei răsiți, cineși la locul lui, mulțumind lui dumnezeu pentru pacea ce le-au dat. 5

Iar vrăjmașul cel rău, carele nu va binele nici unui creștin, iar începu a scorni pizmă și minie. Întâi de la unguri, că înfipse gind rău în inima lui Sechil Moș craiul. Că strinse oști multe și gindi, procletul, să pogoare aici în țară asupra lui Șarban vodă, ca să verse singe mult și să dobîndească slavă și cinste. 10

Atuncea Șarban vodă încă înțelegând de aceasta, mult să mira și făcu sfat cu boiarii lui de-i trimise daruri scumpe și-l poftea să se lase de acel gând și să aibă amândoi frăție și prieteșug ca și întâi, iar el nici-cum dragostea nu o vrea, nici darurile nu le priimi. 15

Atuncea Șarban vodă văzând una ca aceasta, numaidecît trimise în țară de-și strinse toate oștile și să gătiră de război. Și cînd fu la puresul lui den Tîrgoviște, strinse preoții bisericii de făcură bdenii și slujbe 20

1 Acest domn | Acesta K au fost | era K înțelept, bun și | înțelept și bun ACG. bun și înțelept K, bun, înțelept și L Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz | și începu a căuta de rîndul țării și așază | mintul domniei O 1—2 Și pre toți streinii iubii și țara lui bine orinduișe om. O 2 țara | țării L bine orinduișe | bună orinduișă li făcu L făcu | făcuse A 3 haraci | haraș C mai om. G să nu mai fie răutăți în țară om. O Așijderea | Așijdere GO, Așijderea K făcu | făcură A cu | și cu O crai | craiu A, craiul unguresc O 4 și domni | și cu (cu om. G) domni AGLO carii | care AC împrejurul | împrejur ca să nu mai fie răutate ca mai înainte vremi O Românești K Țării Ruminești om. O ceartă dragă G 3 nici minia | sau glicea O minia | minie G ci | | ce-l GK voia | voe O să aibă cu toți pace | cu toți să aibă pace K, să să aibă bine și cu pace O toții A Atuncea | Atunci K, Atunce O 6 războaiele G oștile | răzmirițele O și om. C 7 veselie O în Țara Ruminească | în toată Țara Ruminească (Muntenească CL) ACGKL, în toată țara O să strinseră | strînse L oamînii G răsiți | răsiți A, răsiți O 8 la | pă la L După locul lui ad. și la moșia sa O mulțumind | și mulțumind A, mulțămind G pace K li-au K 9 vrăjmașul | diavoiul, vrăjmașul O carele | care A, carile K va | voești O binile K nice K unui | unuia C 10 minie | minie asupra creștinilor O înfipse | înpinse AK 11 Sechil Moș | Sechel Măș K, Sechil Moș O craiul | craiul unguresc O Că | și O oști multe | mari oști O procletul | proclitul G, proclatul K, păgnul O să să pogoare O 12 aici | alcea C, om. G țară | Țara Ruminească AGL Șarban vodă | Mihai vodă C să verse | să verse A, să vearsă G r. 14—17 om. V 14 Atuncea | iar O încă înțelegând de aceasta | decă prinse de veste O mira | mirară G 15 cu boiarii | cu toți boerii (bolarii GK) AGLKLO dă-i L poftea | pohtila AG, pohtia KL, ruga O să să | ca să să O 16 acel | acest O gând | gând rău O frăție AGLKLO prilișug K ca și întâi om. O iară K 18—17 nicicum | nicicum K, nicidecum O 17 dragostea | dragoste K, om. O nu o vrea | nu prîimi (prîimii K) AKO prîimi | prîimii G 19 de-și | de ACGKL strînse | strînseră A, strînsă KO gătiră | găti ACGKLO de om. G După război ad. și trimisă la Sichel Moș răspuns zicînd : de vremi ce nu pohtești dragoste și frăție, lată eu vin asupra ta și am nădejde pre dumnezău să să facă capul tău jărtvă. Și mă rog lui dumnezău cît sîngi să va vărsa, să cază asupra sufletului tău, că eu nu vin asupra ta cu sable, ce numai cu putere lui dumnezău și de la dînsul să el plată O 20 den | din ACGKL strînse | strîns-au K bisericii | bisericilor LO de | dă L bdenii | bdenie ACG, denii L slujbi O. 50

dumnezeiești. Și-l blagosloviră toți, rugind pre dumnezeu să-l poarte într-această cale cu sănătate și cu biruință asupra vrăjmașilor. Și cînd fu a treia zi, trecu munții. Iar deaca înțelése Sechil Moș, el începu a să lăuda zicînd: Ia să vedeți acum acel rumin gros ce va să pață; numai să-mi
 5 întinz aripa ciastă dreaptă, numaidecît îl voi birui. Iar Șarban vodă rugă pre dumnezeu și-și rindui oștile și répede să porniră asupra ungurilor. Și de toate părțile fură ocoliți, și așa le déde o sabie și-i afundară la o tină mare, omorîndu-i și înecîndu-i acolo foarte rău, cît nu scăpară mai nimenea. Atunce la acel război află-să ucis și acel Sechil Moș crai, pentru
 10 nebuniia lui, și-și pierdu toată oastea, și-și pierdu și capul. Iar Șarban făcu mulțămită mare lui dumnezeu și să întoarse iar înapoi de veni la scaunul lui în Tirgoviște. Și să potoliră toate vrăjbile, și să aşază toată țara cu bună pace.

Mai făcut-au Șarban vodă și alt război în gura Teleajinului, cînd
 15 au venit Simeon vodă din Moldova asupra lui cu singur hanul și cu mulțime de tătari, ca să-l scoată din țară, să fie el domn. Și acolo s-au bătut foarte tare în 3 zile. Atunce, la acel război, au perit un nepot al hanului, cînd s-au lovit de față cu Preda Buzescul. Însăși el fu rănit la cap,

-
- 1 dumnezeiești]dumnezeiești AC, dumnezeiești GKO Și-l blagosloviră toți om. O pre]pă A
 20 om K 1—2 într-această cale]întru aceasta A, om. O 2 cale om. GK cu sănătate]sănătos O
 cînd fu om. O 3 munții]muntele G, munții în Țara Ungurească O iar om. AGK dacă
 KL înțelése]înțelese AC, înțelése K Sechil Moș]Secii Moș craiu ACL, om. G deaca
 înțelése Sechil Moș]Sechil Moj deca văzu oștile lui Șarban vodă O 4 zicînd]și zicea AK, om.
 G vedeți]vedem K acum]acuma CG, om. O acelu]cel G, acest O ce va să pață om. O
 25 să-mi]să G 5 întinz]tinz AGL, întinz eu O aripa]arepa G ciastă]cea A, această G,
 ceastă CKL, me cia O dreaptă]direaptă G, driaptă O îl voi]—oi L 6 rugă]să rugă A, om.
 G, rugînd K pre]lui A, om. GKV și-și]și A rîndui]orîndui CGLO și-și rîndui]au rînduit K
 porniră]porni CO 7 Și de toate părțile fură ocoliți]de-i ocoliră de toate părțile și-i
 înbulziră de toate părțile asupra unei levedi cu noroi mare O dede]dete AC afundară]
 30 înfundară AGK la o]într-o C 7—8 și-i afundară la o tină mare om. O 8 omorîndu-i G acolo
 foarte rău om. O cît]că O mai om. O 9 nimenea]niminea A, nimini C Atunce]Atunce
 AG, Atunci K află-să]se află O și om. K Sechil]Sichil CG, Sechel K Moș]Moj K crai
 om. A 10 nebunie K și-și]și O oastea]oastea lui L pierdu]puse L capul]capul lui ACK
 toată oastea și-și pierdu și capul]capul și toată oastea lui O Șarban]Șerban vodă ACGKLO
 35 11 mulțămită]mulțumită AC mare om. CO și să întoarse]și cu izbindă mare să întoarsă O
 vini KO 12 scaunul K în]din CKL aşază]aşază GO 12—13 toată țara]toate O pace
 bună C între r. 13—14 e titlul Războiul lui Șerban vodă cu Simion vodă în K 14 Șarban
 vodă mai făcut-au L în]la O Teleajănu]ului ACL, Tilejănu]ului O După Teleajănu]ului ad.
 în lunca Teeșanilor O 15 vinî K Simeon]Simion ACK vodă]vodă Moghila O din
 40 Moldova asupra lui om. O lui]lui Șerban vodă K singur]insuș ALO, singur K 15—16 mulțame
 O 16 să fie]și să fie O el om. G 16—17 s-au bătut foarte tare]făcură mare război foarte
 mare cu hanul O 17 în om. AL în 3 zile]în multe zile și nimică nu sporea tătarilor, că-l
 sprijine cu focul și sabila și însuș Șarban vodă cu vitejia lui alerga în toate părțile de-și
 îndemna voinicii lui și le zicea: stați cu vetejie și nu vă dați mijlocul că d-zău Iaste cu noi
 45 într-ajutoriu. Și așa să bătă vitejești O Atunce]Atunce ACL, Atunci K al]a K 17—18 au
 perit un nepot al hanului cînd s-au lovit de față cu Preda Buzescul om. O 18 Buzăscul
 K Însăși]Încă și AK, Însă și CGL Însăși el fu rănit la cap]fu rănit la cap Stroe Buzescul,
 cînd s-au lovit de față cu nepotul hanului și au tăiat pre nepotul hanului O

și trecind la Brașov, să se vindece, acolo au perit. Atuncea hanul văzînd că nu poate strica nimica lui Șărbănu vodă, fiind într-o zi, deaca au inserat, s-au miniat pre Simeon vodă și-l puse în hiară pre supt pîntecele calului. Purcegînd de acolo de cu seară, i s-au făcut ziua în Dunăre. Iar Șărbănu vodă s-au venit iar la scaun și domnia foarte bine, că avea pace dăspre toate părțile.

(Iar vrăjmașul diavolul, cel ce nu va să văză pacea în creștini, ci iar scorni vrajbă și nevoe mare asupra lui Șărbănu vodă. Că fiind Batir Gabăr crai în Ardeal, s-au fost gătit în taină cu oști grêle, neștiind Șărbănu nimica. Numai au prins de veste deaca au trecut aicea în țară. Deci nefiind el gata de război, n-au avut ce mai face, ci au fugit la țara Moldovei cu toți boiarii lui. Iar Batir Gabăr s-au tăbărit la scaunul Tirgoviștii, șazînd aicea în țară 3 luni, dînd voe oștilor de au prădat toată țara și toate mănăstirile, cît n-au rămas nimic în țară. Nici altă dată n-au mai fost aicea în țară răutate și jaf ca atuncea.

Deci țara văzînd atîta răutate, cerșură de la împărăție de le dede domn pre Radul vodă, fecior Mihnei vodă turcul. Și veni aici în țară cu

1 trecînd la Brașeu K să se|să AGKL Și trecînd la Brașov să se vindece acolo au perit|lar Stroe Buzescu fiind rănit, îndată îl trimise Șărbănu vodă la Brașov să-l vindece bărbieri de rană. Și nemică n-au folosit, ci acolo au murit O perit|murit AG Atuncea|lar O După hanul ad. decă peri nepotă-său și O 2 strica|folosi O nimic CGK lui Șărbănu vodă om. O dacă L însărat K 3 s-au miniat pre|s-au miniat tătarii (foarte C, tare KL) pre ACKL, tare s-au miniat pre O Simeon|Simion AGK, Simon O puse|puseră A hiară|flare C, flară KL pre|pă A, pe C pîntecele|pîntecile L, pîntecile K 4 Purcegînd|Purcezînd K, Și purcezînd O dă cu seara L ziua|ziua ACL, ziloG, zuo K, zloă O în|la O 5 s-au|au AKO venit K iar om. ALO la scaun|la scaunul său L, la scaunul lui în Tirgoviște, dînd laudă lui d-zeu O avea|avură A dăspre|despre ACK, de G între r. 6-7 ad. Făcutu-s-au și o foamete în zălele lui foarte rea, de să mănca om pre om și mulți oameni au murit de foame O 7 Iar vrăjmașul diavolul|lar cînd au fost cursul anilor 7119, atuncea vrăjmașul diavolul O cel ce nu va să văză pacea în creștini|carele nu încetează niciodată a nu face vrăjbi și zmintell în neamul omenesc O pace AGK în|între KL ci om. AKLO 8 iar scorni|iar începu a scorni O nevoe|nevoe în creștini și C marc om. C Și nevoe mare asupra lui Șărbănu vodă|și minie în creirii lui Batir Gabăr craiul unguresc O 8-10 Că fiind ... aicea în țară|Că fără de veste au venit cu toate oștile lui și au trecut aicea în țară. Atuncea Șărbănu voevod în|ălegînd de aceasta mult s-au mirat de unde au răsărit această pizmă mare O 9 Gabăr|Gabru A, Gabră K, Gabor L crai în Ardeal|craiul Ardealului ACK 10 nimica|vodă nimic (nemică K) ACKL de veste|veste A, dă veste L dacă KL aicea|om. AGK, aici C Deci|Și O 11 el om. O ce mai|eu O mai om. K cl|ce GK la|în K 11-12 ci au fugit ... boiarii lui|ce numai|ce s-au sculat cu la casa lui și cu toți boerii lui de au trecut în țara Moldovei O 12 boerii AL s-au tăbărit|au și au descălecat O scaunul K la scaunul Tirgoviștii|în Tirgoviște O șezînd GK 12-13 șazînd aicea în țară 3 luni|om. O 13 aicea|aici ACK, om. G dînd|dă el L, și au dat voe O oștilor|oștilor lui O 14 rămas|mai rămas A nimica CGL cît n-au rămas nimic în țară om. O Nici altă dată|carile jaf ca acela O n-au|au K mai om. A aicea|aici AC, om. G, altă dată O 14-15 aicea în țară răutate și jaf ca atuncea|jac ca acesta aici în țară K 15 După țară ad. Și au șazut în țară tril luni și jumătate, toată iarna O răutate și om. A răutate și jaf ca atuncea|văzînd atîta răutate și jaf ca acesta C, om. O atuncea|acesta AL 16 Deci|Dici G, Atuncea O țara văzînd|văzînd săraca țară O văzînd|văzîndu-să L atita|într-atîta L răutate AC cerșură|cerșu AC dede|dete ACL 17 pre|pă A Radul vodă|lo Radul voevod O fecior|feciorul AKLO, sin G Mihnea G vodă|voevod O fecior Mihnei vodă turcul|și Mihnea vodă turcul, feciorul Mihnei vodă turcul C veni aici|veniră A, și viniră K aici om. G, aicea L

steag împărătesc și goni pre Batir Gabăr, de să duse iar la țara lui. Iar el șezu domn în scaun în București.

Atuncea Șarban vodă fiind pribeag la Moldova, îi era mare obidă căci eși din țară fără veste și gîndi să strîngă oști, să vie asupra lui Batir, să-și izbîndească. Și îndată veni din Țara Leșască 800 de jolniri călări și 400 pedestrași. | Și trimise aici în țară pre Stanciul slugerul, dăde veste boiarilor și roșiilor, și la mari și la mici. Și toți fură bucuroși pentru acea amărăciune mare ce făcuse Batir. Și gata eșiră în tîmpinarea lui Șarban vodă. Și numaidecît trecură muntele, tăbărîndu-se în luncile Brașovului. Și dăderă război mare în zîoua lui sfetii Petru. Și aciiși dăde dumnezeu de birui pre vrăjmașul lui, pre Batir Gabăr. Și multe trupuri fură tăiate de oastea lui, făcîndu-se de dînșii o movilă mare în lunca Brașovului. Iar Batir Gabăr fugind, i-au căzut gujma din cap, și ca un cîine s-au ascuns și de-abia au scăpat, cu mare rușine. Și nu-i folosiră ninuc penele cele multe ce purta, pîn au scăpat de s-au închis la Sibiiu, că de la singur dumnezeu au luat acea plată. Atuncea Șarban vodă dăde mare mulțumită lui dumnezeu și cu izbîndă mare purcaseră de acolo să vie aici în țară.

- 1 stlag K După împărătesc ad. și cu mulțime de turci și de tătari O și gonișl-
20 gonișl A, și gonișl KO de sălde se G iar lașlîn AKO, iar în C 2 șezușăzu A, așază L
domn om. O scaon K Intre r. 2-3 e titlul Războiul lui Șerban vodă cu Bator Gabor în
luncile Brașovului și pentru pribegia lui Șerban vodă în Țara Nemțască la Beciu în K
3 Atuncea]Deci O la]în O li]și -i A, om. GO Filind atunci Șerban vodă pribag K li era]era-i K
mare]mai mare A, foarte O obidă]selrbt O 4 eși din]eși așa din ACG, eșlă din O fără]
25 făr de AO, așa fără K să]lea să AK să vie]lea să vie CGL, și să vie în țară (în țară
om. K) KO Batir]Batir Gabru (Gabor CKL, Gabăr O) ACKLO 5 îndată veni]aduse oști O
veni]venlă AG, vinlă K 800 de]70 de L jolniri]jolmiri AC, șolniri G jolniri călări 800 K
6 400 pedestrași]pedestri 700 (400 O) AKO, pedestrași 400 CL alcea CGKLO pre]pe L
slugerul]sluger C, slugearul K dăde]de dete ACLO, de dăde G, de au dat K 7 bolarilor]
30 boerilor AL roșilor A la mari și la mic]la mic și la mare A mari]mare G boerilor și la
mare și la mic și roșilor O 8 acea]cea AGK amărlciune mari K ce]cele AGKO Batir]
Batir Gabru (Gabor C, Gabăr O) ACO eșiră gata A gata]îndată O eșiră]eșlă toți O
în tîmpinare]întîmpinare înaltea lui C, întru întîmpinarea L 9 numaidecît trecură mun-
tele om. O trecură]trecu A tăbărîndu-se]tăbărînd C, tăbărîndu-să GL, și tăbărîră O 10 Bra-
35 șeului K dăderă]le dete A, detlă C, le dăde K, deteră L Și dăderă război mare în zîoua
lui sfetii Petru]Și la lunle 29, leat 7119, făcură mare război O zîoua]zîoa AGL, zîua C, zua K
lui sfetii]sfîntului A. de sfeti CGK Petru]Petăr K aciișl]aciișl AG, acelaș CO. acia L
dăde]dete ACL 11 birui pre vrăjmașul lui, pre Batir Gabăr]fu izbînda lui Șarban vodă O
vrăjmașii C lui, pre om. AG 11-12 Și multe trupuri fură tăiate de oastea lui]și perlă
40 oaste ungurească mai toată O 12 tăiate]tăete A, tăete dă L de oastea lui]om. AK, din oastea
lui G făcîndu-se]făcîndu-să ACGL, și s-au făcut O de dînșii om. O o movilă mare de
dîușli C mare]foarte mare O lunca]luncile G 12-13 Brașovului]Brașovului G, Brașeului K
După Brașovului ad. ca să să pomenească O 13 căzut]scăzut G gujma]guțma A, guglma
K, guglumanu LO cap]cap jos L După cap ad. și trecînd o (peste o O) tină mare, puțin de
45 în s-au înecat AGKO cline]cine K 14 s-au]s-a L ascuns]întors K de-abia]abia K, d-abia L
După rușine ad. de s-au închis în Săbîliu O nu-l]nu O folosiră]folosi L nimic]om. G,
nemică K, nimica L 15 ce purta]ce li lua O în Sibîliu K pîn au scăpat de s-au închis
la Sibîliu om. AO 15-16 că de la singur d-zeu au luat acea plată om. A 16 singur K
luat]luat L acea]om. K, această O Atuncea]om A, Și C, Atunci KO dăde]dete AC.
50 deteră L, dădi O mare om. O mulțumită GK lui d-zeu om. C cu izbîndă]cum ez-
bîndă G purcaseră]purcese AGK, purceasă O de]dă L 18 alci]lur alcea G, iarășl
alcea L, iar O

Iar Radul vodă, dîndu-i împărăția domniia, el au fost mers pre Teleajen cu mulțime de turci și cu tătari asupra lui Șarban vodă. Și neaflîndu-l acolo, numaidecît au purces du | pă dinsul. Iar Șarban vodă simțind de aceasta, fiindu-i oștile răsipite, n-au putut aștepta, ci au fugit la Moldova. Iar cînd au fost la Lunca Mare, i-au ajuns tătari gonaci fără veste. Atuncea Șarban vodă de-abia au scăpat cu o seamă de oameni pîn la Suciavă, că acolo era și doamnă-sa și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vlădica Crimca, numînd-o Elena. Și de acolo s-au rădicat cu totul de au trecut în Țara Leșască. Și de acolo s-au dus în Țara Nemțească, la Beciu, priimîndu-l împăratul Rodoful cu mare cinste, dîndu-i bani de cheltuială, ca să se poată odihni el și oamenii lui cu mare cinste și pace. Și acolo au lăcuit pîn la moartea lui. Domnit-au Șarban vodă ani 9, leat 7119.

Radul vodă Mihnii viind domn de la Poartă la scaunul lui din Tîrgoviște, începă a-și tocmi țara cum să cade. Și veniră toți boiarii și toți roșii și toți slujitorii, de să închinară lui și făcură mare jurămint ca să-i slujască cu dreptate. Și să odihniră toți cu pace.

Iar un boiaren mare, anume Bărcan vel stolnic ot Merişani, iar de moșie să trăgea de | Bucșani, el ca un om rău călcă jurămintul, și cu dinsul încă și alți 8. Că făcură sfat în taină ca să omoare pre Radu

1 Radul | Radul L împărăția | împăratul A, împărăție O domnia | domnie K, domnia
lul O fost mers | venit O pre | pă A, pe L 2 Teleajen | Teleajăn CL, Teleajin G, Tilijan O
mulțime O și cu | și de ACGKO, și dă L După vodă ad. și dete tare asupra lui Șarban
vodă A 3 numaidecît | îndată K au purces | s-au luat O după G 4 simțînd | înțelegînd G,
înțelegînd O flîndu-l | flînd A, și flîndu-l O răsipite | risipite A, răsipite CO cîlce K 4-5 n-au
putut aștepta, ci au fugit la Moldova | el numaidecît dete dosul a fugi spre Moldova O 5 iar |
Însă O la | in CL la Lunca Mare | in Lunca cea (cea om. GK) Mare AGKO i-au | au O gonaci |
gonaci după urmă A, gonaci K fără | fără de AO 8 Atunci K de-abia | de-bila G, abia KL
samă K oamini GK 7 pîn la Suciavă | pîn la (în K) Suciava ACGKL, și trecînd în Moldova
s-au dus la Suceavă O era | era L și om. O doamnă-sa | doamna sa A, doamna L și om. G 30
7-8 și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vlădica Crimca, numînd-o Elena om. O
8 botezînd-o | botezîndu-să de AG Crimca | Crimca AGLV numîndu-o G acolo | acolo A
8-9 de acolo s-au rădicat | rădicîndu-să O 9 de om. O în Țara Leșască. Și de acolo s-au
dus om. O 10 Nemțească CK priimîndu-l | priimîndu-l C, și priimîndu-l O Rodoful om. O
11 de | dă L cheltulală G să se | să ACL, să GK oamenii | omii G, oamini K 11-12 din-
du-l bani de cheltuială, ca să se poată odihni el și oamenii lui, cu mare cinste și pace și om. O
mare cinste și pace | bună pace ACK, pace bună G, om. L 12 Și acolo au lăcuit pîn la
moartea lui om. A lăcuit | lăcuit pace G pîn | pîn O moarte O Domnit-au | și au dom-
nit CO 12-13 Șarban vodă om. O 13 ani 9 | alce în țară ani 9 O leat 7119 | cînd au fost
cursul anilor 7121 A, vâleat 7119 GL, om. KO Înainte de r. 14 e titlul Cap. 35. Domnia Radului
vodă feciorul Mihnei vodă turcul în K 14 Radul vodă Mihnii viind | cînd au fost cursul ani-
lor 7119, Radul vodă au venit K Radul vodă | iar Radul voevod O Mihnii | feciorul Mihnii
vodă turcul C, om. O viind om. G viind domn de la Poartă | încă s-au întors și au venit O
la scaunul | in scaun O lui din | in O 14-15 Radul vodă ... din Tîrgoviște | Au venit domn
de la Poartă in scaunul din Tîrgoviște Radul vodă A 15 începă | începînd AK, și începă O 45
cum | precum L vintră K boeri ALO 15-16 toți slujitorii și toți roșii L toate breslele,
slujitorii O 17 dreptate K odihniră | așăzără O toți om. G pace | bună pace O 18 boia-
ren | boer AL, boier CK, boeri O Bărcan | Bercan K, Vălcău O vel | mare A, marele K ot | de
la AK, din C ot Merişani | Bucșani O 18-19 iar de | iar din C, care din L iar de moșie să
trăgea de Bucșani om. O 19 moșie | moși A din Bucșani ACGKL 19-20 el ca un om rău
călcă jurămintul și cu dinsul încă și alți 8 | și cu alți 8 boeri ca niște oameni răi și vicleni căl-
cură jurămintul O 20 încă | închise G și om. C alți 8 | alți boeri A, alți 8 boieri K Că | și O
în taină | pre taină L Radul C

vodă și să rădăce domn pre Mihai cămărașul; pentru căci îi impresurase cu mulțime de greci de la Țarigrad și de la Rumele. Iar Radul vodă prinzind de veste, îndată porunci de-i prinseră și porunci de-i tăe pre toți afară de poartă, ca să se învețe alți boiari a mai hicieni pre domnu-
 5 său. Și domnia tot cu bună pace.

Iar Batir Gabăr, domnul Ardealului, gândi să vie iar aici în țară cu oști, ca să facă răutăți, ca și întâi. Atunce Radul vodă numaidecît dede știre împărăției. Și îndată-i porunci să meargă împreună cu Ștefan vodă din Moldova și cu toate oștile lor. Iar Batir Gabăr deaca înțălăse
 10 de acéstea, numai ce tremura de frică și să mira ce va să facă. Iar boiarii lui făcură toți sfaț și îndată omoriră pre Gabăr, ca să nu mai între răutăți în țara lor pentru un om nebun ca acela. Iar Radul vodă și cu Ștefan vodă să întoarseră înapoi la țările lor și nu făcură nici un război. După
 59° acéia împăratul au mazilit pre Radul vodă, de s-au dus la Țarigrad. Și
 15 au domnit ani 3. Văleatul 7123.

4645 Alexandru vodă Iliiaș, acesta au venit domn de la Poartă și au șăzut în scaun la Țirgoviște. Și să închină ră lui toți boiarii cei mari și cei mici și toată țara. Și nu trecu multă vreme, venitu-i-au poruncă de la împărăție ca să meargă la oaste împreună cu Schinder pașa, la Țara
 20 Leșască. Deci Alexandru vodă s-au gătit și au scos tabăra afară.

1 domn pre Mihai cămărașul pre Mihai cămărașul domn C căci li]că li G, că-i K 2 mul-
 țame O de la]din ACKL, om. G și de la]i ot G vodă om. L 3 prinzind]prinse A îndată
 om. O prinseră]prinseră pre toți C, prinsără K porunci² om. O 3-4 porunci de-i tăe pre
 25 toți afară de poartă]afară din poartă poronci de-i tăe C, le tăiară capetele tuturor O 4 de
 poartă]din poartă GL ca]pentru ca O să să AGL învețe]mai învețe C, înveță K alți]și alți O
 boeri ALO hicieni]vicieni ACLO, viclini K 4-5 pre domnu-său]pre domnul său ACL, om. O
 5 bună om. CLO 6 domnul]craul AGKO Ardealului]unguresc O gîndi]gîndise G gîndi
 să vie iar]iar să găti să vie O aici]om. G, aicea KL 6-7 aici în țară cu oști]cu oști în Țara
 Romnească O 7 oști]oștile G ca²om. A ca²om. O Atunce]Atuncea AL, om. G, Atunci
 30 K, iar O După vodă ad. prinzind de veste O numaidecît om. L 8 dede]dete ACL, făcură O
 îndată-i]îndată AKO, îndată li G porinci G margă KO împreună]om. CO, el împreună G
 din]de la ACGK, al O Moldovii O și om. O După lor ad. și și purcesără cătră Ardeal O
 deaca]dacă K, dacă L, decă O înțălăse]înțelese ACL, înțelese G, înțăliase K, înțălesă O
 10 acéstea]aceasta ALO trimura K dă frică L va să facă]să facă A, va face L boerii AL
 35 11 lui om. AK făcură]făcu G toți om. O toți sfaț]sfaț toți AK omoriră]omorî CL Gabăr
 Batir Gabru (Gabăr C, Gabor K) ACK, Batăr G, Bator L 11-12 și îndată omoriră ... ca
 acela]cum pentru un nebun ca acesta să ne lăsăm să perim și să ne perdăm moșiele și să rădicară
 asupra lui și omoră și făcură pace O 12 om om. AK 12-13 Iar Radul vodă și cu Ștefan vodă
 40 să întoarseră înapoi la țările lor]și să întoarseră Radul vodă și Ștefan vodă cînș la țara sa O 13
 înapoi om. G făcură]avură K După]Dupre G 14 acéia A mazăllt C pre]pă A de
 Văleatul 7123]cînd au fost cursul anilor 7125 A, 7123 C, om. KO. văleat 7123 L După r. 15
 e titlul Cap. 36. Domnia lui Alexandru vodă Iliiaș în K 16 Alexandru vodă Iliiaș]Alexandru
 45 Iliiaș AC, cînd au fost cursul anilor 7135, în luna ** Alexandru vodă Iliiaș K, Io Alexandru
 vovod feciorul lui Iliiaș vovod O acesta om. K vinit K Poartă]Poartă, leat 7123 O
 17 șezut G la]în AKO Țirgoviști G Și să]Și i să A lui om. AK boerii ALO cei om. K
 17-18 cei mari și cei mici]și mari și mici A, om. O 18 cel]om. GK, i cei L multă vreme]
 vremi multă O venitu-i-au]și-i veni A, venit-au KLO poruncă]porincă G, poroncă K 19 ca
 om. K margă KO la oaste]cu oștile lui O împreună]dinpreună A Schinder]Schindesi G,
 50 Schender K, Schindis L la]în O 20 Deci Alexandru vodă]și așa O tabăra]toată tabăra A

Iar boiarii fiind înpresurați de mulțimea grecilor și ocăriți de tru-
fășia lor, care nu putea să o mai rabde, ci făcură sfat în taină să-i ucigă.
Iar Alexandru vodă prinse de veste, ci să găti să-i tae. Iar ei încă înțe-
legind de aceasta, Lupul păharnicul Mehedințul împreună cu o seamă
de boiari fugiră în Țara Ungurească, iar alți boiari, cîți rămaseră, plecară
capetele toți la Alexandru vodă. Iar el, neavînd ce face, că-l grăbiia turcii
să meargă la oaste, ci-i ertă și purcse de să împreună cu Schinder pașa.
Trecură Nistrul de merseră la Cameniță, și cîteva zile să bătură cu leșii
și nimic nu folosiră, ci făcură pace și să întoarseră cineși la țara lui.
Și sosind Alexandru vodă la scaunul lui în Tîrgoviște, îndată tae pre
Cirstea vel vornec. Și încă vrea să mai tae pre mulți, ci nu cuteza de
Schinder pașa, că-i cerea pentru Cirstea 40 000 de galbeni de aur. Iar
Lupul paharnicul împreună cu alți boiari plecară capul la crai, ca să le
dea oaste ajutor, să vie asupra lui Alexandru vodă. Iar el înțelegind de
aceasta, să intristă și îndată trimise carte la craiu, ca să vază și să adevé-
reze pentru acest lucru. Și-i trimise răspuns cum el nu știe nimic, nici
să stringe nici o oaste în țara lui, ca să-l lovească făr de veste. Iar alții
cine-i era priiateni, îi spunea că, adevărat, vine Lupul păharnicul cu oști
gréle. Iar el necrezînd, îi tîrîia de coadele cailor pren tîrg, pre alții îi

1 bolaril]boeril AL, boeril țării O mulțime G de mulțimea grecilor]de greci O 20
1-2 trufășia]trufia AGKLO, trufișia C 2 carea K nu o putea K mai om. AK
rebde K putea să o mai rabde]mai putē rābda O ci]ce GK, om. O făcură]făcu G tn taină
sfat A să-i]ca să-i O ucigă]omoare C 3 încă prinse AGK Iar Alexandru vodă prinse de
veste]Iar leficii slrbi mersă la Alexandru vodă de-i spuseră O ci]ce G ci să găti]și-l in-
demna O să-i tae]să tae pre boeri (boiari K) AKO ei]boeril AK încă om. AGK Iar ei 25
Incă]Atunce O 3-4 înțelegind K 4 peharnicul K Mehedințul om. O 4-5 o seamă de]
alți K, o seamă dă L, o semă de O 5 boeri ALO^{1,2} unguriască K rămaseră]rămăsese A,
rămăsese O După rămaseră ad. dă nu fugiră în Țara Ungurească L 6 capetele toți]toți
capul A, toți capitele CK, capul O Iar]Deci O grăblia]grăbia ACGKL, grăbie O 7 la oaste
să meargă G să meargă]om. C, să margă O în oaste K ci-i]l AO, ce-i GK purcse]
purceasără KO, plecă L de să împreună]împreunîndu-să ACG, împreună cu dînsul împreun-
îndu-se K, împreună L, de să dusără împreună O cu Schinder]cu Schender K, cu dînsul,
cu Schinder L 8 Și trecură O După Nistrul ad. în Țara Leșască O de]și O marsără K
Camenitșă]Caminiță K, Caminiț O să bătură cîteva zile O 9 și]ci A nimica L nimic nu
folosiră]dacă văzură că nu pot folosi nimică O ci]ce K, om. O întoarseră]întoarse CO iui]sa O 35
10 Și sosind om. O vodă la]vodă încă veni în O la scaunul lui]la scaun (scaun K) AK
În]la ACGL îndată]și cum sosi, îndată O tae]porunci de tae A, au tăiat KO 11 Cirstea]
Cristea G vellmarele K. om. O Și]ci L vrea]vre O tae]tae-l G tae pre mulți]tae și pre
alții pre mulți A pre mulți]și pre alți mulți O ci]ce KO cuteză AK 12 cerea]cere G
Cirstea]Cristea G, moarte Cirstei vornicul O de aur om. O 13 păharnicul Mehedințul K 40
împreună]împreunîndu-să A alți]alți G, alalți L boiari]boeri AL, boeri pribegi O crai]
craiu ACO ca om. ALO 14 oaste ajutor]ajutor L, oști O ca să vie A înțelegind KO
15 să intristă]s-au intristat K, foarte să intristă O îndată om. O ca om. O 15-16 și să
adevéreze]să adevéreză K, este cu adevărat O 16 pentru acest lucru om. O. acest]acel ACGL
Și-i]și AK Și-i trimise]Și-i trimiseră L, iar craiul îi trimisă O răspuns]răspunsul C, spun L 45
cum]cum că L, că O știe]știea O nimică K 16-17 nici să stringe nici o oaste]nice o
oaste stringe K 17 nici o]nici CV, om. LO ca să-l]pentru ca să-l O lovască G făr de]
fără CGK, fă L 18 cine-i]cine C, din O era om. O priiateni]prietenii AL, priiatini G,
priiatin K, prietenii iul O că]cu C, că cu KO Lupui]Lupui Mehedințul K 19 gréle]gréli O
Iar el om. K necrezînd]necrezînd G, necrizîndu-i K îi tîrîia]li tîra AL, îi tălară G, 50
li pedepsea și-i tărară O codele G de coadele cailor pren tîrg]prin tîrg legați de coadele ca-
lilor O pren]prin ACGKL pre alții om. L li om. AK

omoriia, cît nu mai cuteza nimenea să-i spue. Ci tot șădea în scaun negătît. Atuncea-i veni veste că au întrat Lupul în țară. Umplîndu-se de inimă rea, strînse puținei călărași și pedestrași, cîți să afluă acolo, și le zise : Stați cu mine, și eu să vă dau lefi îndoite. Iar ei răspunseră că nu vor sta, căci ai călcat jurămîntul | și ne-ai oprit simbrile și ne-ai stricat obiceiurile, cît am rămas la mare sărăcie, ci n-avem nici o armă, căci le-am vîndut toate pentru nevoile ce am avut de la tine, doamne. Nici îți putem folosi acum nimica. Ci numai te scoală și fugi, că vrăjmașii tăi s-au apropiat.

- 10 Atuncea Alexandru vodă le mulțumi și le dăde o pungă de bani, ca să împartă cu toți. Și numaidecît încălecă pre cal și fugi. Lupul încă sosi și începu a tăia pre boiarii greci și pre slugile lor, carii jăhuisse țara. Și mult sînge s-au vărsat. Și înoptînd, nu să știa cum fuge unul cu altul, de frică și de cutremur mare. Iar Alexandru vodă scăpînd numai cu dulama
- 15 pre trup, s-au despărțit de doamnă-sa și fugind tare sosi la Brăila, iar doamnă-sa mărse la Giurgiov. Radul vodă deaca înțelése de aceasta, îi trimise bani de cheltuială și haine de îmbrăcăminte, ca să-l cîntească. Iar Alexandru vodă avînd inimă rea și grijă pentru doamnă-sa, nici nu știa unde iaste. Și într-acel cîas sosi un om de la Rușciuc, dîndu-i veste
- 20 bună că au trecut la Rușciuc și iaste sănătoasă. Părîndu-i bine foarte |

- 1 omoriia|omora A, omorăla C, omorè O cît|că O nimenca|niminea A, nimini C, ni-
ni-nea G, niminile K, nime O Cl|Ce GK, Și O șădea G 1—2 scaun negătît|scaune gătît L
2 Atuncea-i|Atuncea ACG, Atunci K, pină îi O veni|vini-l K intrat|venit L Lupul|Lupul
păharnicul ACKO în om. G țară|țară cu oști greii O umplîndu-se|umplîndu-să ACL, înplîndu-
25 du-să (-se K) GK, iar el umplîndu-se O 3 strînse|strîns-au K puținei|puținei AK, pu-
ține O călărași|călărași C și pedestrași|pedestrame A, om. G, puțântei pedestrași O
4 zisă O Stați|să stați A și eu|iar eu AK vă om. L lefi|lefiile AO, liafă K îndoite|îndoită K
răspunseră|răspunsără K, răspunsă O 5 vor|vom CGKLO sta|pute sta O căci|căce G,
că O jurămîntul și ne-al oprit simbrile și ne-al stricat om. L ne-al-1.2|ni-al GK simbrile-
30 |simbrile K, lefiile O obiceiurile|obiceiurile GK, toate obiceiurile O cît am|c-am G,
că am O mare om. L cl|și AGO, că L n-avem|nu avem AG, nu avăm K armă|urmă K,
armă de război O căci|că LO 7 ce am|care le-am A doamne, de la tine G 7—8 Nici
îți|Nice-ți K Nici îți putem folosi acum nimică|Și acum nu-ț putem folosi nimica O 8 acum|
acuma A, acum K nimica|nimic C, nimică K Cl|Ce și fugi|de|fugi ACGK tăi om. ACKO
35 10 Atuncea|Atunci K, Atunce O mulțumi|mulți C, mulțami GKO dăde|dăde ACL, dedi O
și o pungă K bani|galbeni A 11 ca să împartă cu toți om. A ca să|să O înparti O cu
toți|toți CGKL numaidecît|îndată O încălecă O cal|cal O Lupul|Lupul păharnicul CO
12 boeri ALO carii|care AGLO jăhuisse|jăfuisse ACL, jehulse G, jeculsă K jăhuisse țara|
40 prăda țara și jăfuē și era mercuri în desară O 13 Și mult sînge s-au vărsat dm. O Innuptînd G
nu să|nu G știa|vedea ACGKL cu altul|de altul ACKL știa cum fuge unul cu altul|vidē
unul cu altul cum fug O 14 cutremur|cutrimur K, groază O După marc ad. Și periră mulți
din greci, boeri O 15 pre|pe CL doamnă-sa|domni sa G, doamna sa L fugind tare|au
50 fugit O sosit|au sosit K 16 doamnă-sa|domni sa G, doamna sa L mărse|au mers K, om. O
la|în K Giurgiov A, Giurgiu L După Giurgiov ad. Și au trecut Dunăre la Rușciuc O dea-
45 ca|dacă K, dacă L înțelése|înțălîase K, înțelése L li|îndată-i AG, îndată îi CKL
16—17 Radul vodă deaca înțelése de aceasta îi trimise bani de cheltuială și haine de îmbrăcă-
minte ca să-i cîntească om. O 18 Iar|Deci O avînd inimă rea|multă inimă rea avea O
și grijă om. AKO mic|că AGKO, căci CL 19 știa|știe GO unde|un G iaste|este AL
clas|ceas GL, om. O sosit|au sosit K om|olac A Rușciuc O, Rusci V dîndu-i|și-i aduse
50 O 20 că au|că i-au G trecut|trecut doamnă-sa A Rușciuc O, Ruși V iaste|este
AL iaste sănătoasă om. O foarte om. O

au dăruit pre acel om. Și intră într-o ghimie de ș-au dus la Rușciuc, împreu- 61
nindu-să cu doamnă-sa. Avea nădejde ca să între iar în țară domn. Iar
turcii nu-l îngăduiră, ci-l duseră la Țarigrad.

Atuncea Lupul păharnicul să mira ce va face, de cite au început,
ca să îmblânzească pre turci. Ungurii încă-i cerea lefi, bani nu avea, ci 5
apuca pre neguțători, de-i da ungurilor, să plătească ei lefile. Și trimisese
în țară pre Buzdugan căpitanul, fiind om rău, ca unde va găsi greci
neguțători gélepi, pre toți îi tăia și le lua toată marfa fără de nici o milă.

Și după această mazilie a lui Alexandru vodă, dăde împăratul
domnia lui Gavrilă vodă. Și au venit în scaun în Țirgoviște. Și preste puțină 10
vréme i-a venit poruncă de mărse cu toate oștile de să împreună cu Schin-
der pașa.

Fu prins și Lupul păharnicul cu Buzdugan căpitanul; dându-i în
mina pașii, îndată-i înțepă pre amindoi. Și așa și-au sfârșit viața lor.

Iar Gavrilă vodă întorcându-se de la oaste, puțin au mai domnit 15
și l-au mazilit. Deci n-au vrut să meargă la Poartă, ci au fugit în Țara
Ungurească și acolo ș-au sfârșit viața lui.

1 au dăruit|dăruit-au ACKO, l-au dăruit C întră|intrînd A, om. L de|om. A, și C ș-au
dus|să duse GO Rușciuc O, Ruși V 1—2 împreun|indu-să|și să împreună O 2 doamna sa L
Avea nădejde ca să între iar în țară domn om. AK între|vie O domn în țară GO 3 ci-l duseră| 20
om. G, ci-l dusără K După Țarigrad ad. Și au domnit ani 3 O 4 Atuncea|Atuncea GO,
Atunci K paharnicu L ce|cum K cite|cît L 5 îmblânzască C, îmblânzască KO pre|pă
A, pe C încă-i|încă îi LO lefi|léfe și K bani|și bani CGLO bani nu avea om. A c|ce GK
6 apucă A pre|pre toți KO, pe L de-i|și-i O ungurilor om. O să|ca să ACGKLO léfele K
trimisese|trimisese C, trimise KO 7 căpitanul om. A fiind om rău om. O greci om. C 25
7—8 neguțători greci A 8 gélepi|gélipi, pre toți să-l tae. Deci el, ca un om rău, căți greci
găse O îi tăia|să-i tae L și|și așa făcînd L le lua|le luară G, le lua și L toată om. K fără
de|fără de G, fără KLO 9 Și|iar O după|după ACKO această|acestea A. aceasta GL,
om. O mazilie|mazilind A, mazillia G, veni mazălia L a om. ACO lui|pă A Înainte de dăde
ad. cînd au fost cursul anilor ** luna lui ** (** luna lui ** om. K) AK dăde|dete ACO, dat-au 30
K, și dete L 10 domnia|domnle O Gavrilă vodă|Gavrill vodă ACKL, lo Gavrill voevod
Moghila, feciorul lui Simon voevod O După Gavrilă vodă ad. Alexandru vodă au domnit ani **
A, Domnit-au Alexandru vodă ani ** K Urmează lîlul Cap. 37. Domnia lui Gavrill vodă în K
Și au|venit în scaun în|și au venit Gavrill vodă domn de la Poartă, cu steag, luna ** A, venit-au
Gavrill vodă domn de la Poartă cu stîg și au intrat la scaun în K venit în|venit cu steag 35
împărătesc și au intrat în O în|la L Țirgoviște|om. A, Țirgoviște în luna ** K, Țirgoviște.
leat 7126 O preste|peste AKL 11 vréme|vreml O l-a venit|veni AO, îl veni CL, vinl-l K
poruncă|porîncă G, poroncă KO de|dă L mărse|mersă O oștile|oștile în ACGLO de să|pînă
să AGL înpreună|preună K 11—12 Schendir K 13 Fu prins|Fu trimis C, și fu prins G,
și atunci (aceiaș O) fu prins KO păharnicul|spătarul AK cu|împreună cu ACGKL, și O 40
dîndu-i|și dăndu-i O 14 îndată-i|și îndată-l AK, îndată îl GL, îndată porunci de-l O în|pă
GK pre|pă L amîndul G și-au|ș-au AK sfîrșit|săvrșit GKO 15 Gavrilă|Gavrill ACGKL
întorcîndu-să CGL dă la L 16 l-au|fu AGKL n-au vrut|nu vru AK, el n-au vrut O meargă
margă K Poartă|Țarigrad O c|ce K 17 Unguriască K ș-au sfîrșit|și s-au săvrșit K lui|
om. AGK, lor C ș-au sfîrșit viața lui|au murit O După lui ad. Și au domnit Gavrill vodă 45
ani ** cînd au fost cursul anilor de la Adam 7130, luna lui april zi 1 A, Si au domnit ani ** K
După r. 17 e Cap. 38. Domnia lui Radul vodă al dolle rînd în K, În zile acestul domn la leat
7127 s-au arătat cometa pre ceri, adică steașa cea cu coadă în O

61ⁿ X Radu vodă Mihnea iar au venit domn al doilea rînd și tot au domnit bine și cu pace. Mers-au și cu oaste în Țara Leșească, ajutor împăratului Osman Mehmet, învîrtejindu-se de acolo la scaunul lui, în Tîrgoviște. Domnit-au ani 3 pol, leatul 7131. Atunce l-au mazilit împăratul și l-au trimis în țara Moldovei, să fie acolo domn. Iar aici în Țara Muntenească au lăsat pre fie-său, Alexandru vodă.

Deci fiind prea tinăr, avea boiari foarte credincioși, de căutau toate trebile domniei și ale țării, și toate judecățile era asupra lor. Și domnia foarte bine și cu pace.

10 Iar apoi s-au rădicat asupra lui călărașii de la Mănești și de la Gherghița și de la Ploești și de la Rușii de Vede, ca să gonească pre Alexandru vodă. Iar boiarii lui prinzind de veste, toți s-au strîns și împreună cu toată curtea și grăbiră de să lovire cu ei la sat la Mănești. Și fu biruința lui Alexandru vodă cu boiarii lui. Și să întoarseră iar înapoi cu izbîndă.

15 Atunce iar să sculase niște lotri dă peste Olt cu un domn ce-i zicea Paisie. Iar boiarii prinzind de veste, trimiseră de i-au prins și i-au omorît cu domn cu tot.

62 Iar Radul vodă fiind în Moldova, | chiebat-au pre fie-său, Alexandru vodă de s-au iupreunat la Siret, și acolo i-au făcut nunta cu o

-
- 20 1 Radu vodă Mihnea]Radul vodă feciorul Mihnei vodă Turcul C, Cînd au fost cursul anilor ** In luna **, Radul vodă Mihnea K, Io Radul voevod feciorul Mihnei vodă turcul O iar au venit domn]venit-au domn K al doilea]al doile GK, de al doile O rînd om. A După rînd ad. cu steag înpărătesc și au intrat în scaun în Tîrgoviște leat 7128 O tot om. K 1—2 tot au domnit]au domnit tot O 2 și cu pace]cu bună pace C și cu oaste]cu oaste A, și în oaste K, și la oaste împreună cu turcii O Leșească]Nemțească în L 2—3 ajutor împăratului Osman Mehmet om. O 3 Osmian]sultan Osman K, om. L Mehmet]Mahmet C, om. K învîrtejindu-se] învîrtejindu-să ACGL, și întorcîndu-să KO la]în AL la scaunul lui]au venit în scaun O 4 Tîrgoviști G ani 3 pol]ani 3 și 6 luni K pol]jumătate C leatul]văleatul G, om. L leatul 7131]cînd (iară cînd K) au fost cursul anilor 7131 AK Atunce]Atuncea ACL, Atunci K mazi-lit]maizilit G, mazilit L 4—5 Domnit-au ani 3 pol, leatul 7131 ... să fie acolo domn]Decl mazilindu-l turcii l-au trimis să fie domn în Țara Moldovii. Și au domnit ani 3 pol O 5 aici] aicea KL, aice O 5—6 Țara Muntenească]Țara Rumînească (Romînească K) CK, țara O 6 au lăsat]au pus domn O pre]pă A fie-său]fil-său A, fiul său C, fiu-său GK, frate-său L Alexandru vodă]Io Alexandru voevod, feciorul Radului voevod, la leat 7131 O 7 fiind]fiind el O 35 preajel AK, el prea CGL tînăr O boeri ALO foarte]prea G de]dă L căutau]căuta ACGL O toate om. K 8 tribile K ale]a K toate]de toate O judecățile K eral]era C asupra lor era A asupra om. L 10 de la]di K, dă la L și de la]și din AK, l ot G, și dă la L 10—11 Gherghiță CL, Ghirghiță O 11 și de la 1,2]și din AK, l ot G, și dă la L Rușii-de-Vede]Rușii-dă-Vede L, Roșii-de-Vede O ca să]ca să-l O pre]pă A pre Alexandru vodă]din scaun O 12 boerii ALO lui om. O prinzind K de]dă CL vlaste K toți s-au strîns și împreună cu]îndată strînsără toți slujitorii și O și împreună]înpreună K 13 biruința]iz-bînda AO 14 vodă om. C lui Alexandru vodă cu boiarii lui]boerilor lui Alexandru vodă O cu boiarii lui om. A boerii CL întoarseră]întoarse GK iar om. K înapoi cu]înapoi cu boerii lui cu A, înapoi cu K Și să întoarseră iar înapoi cu izbîndă om. O 15 Atunce] 45 Atuncea ACGL, După aceea O să sculase]s-au sculat GO nește CK dă peste]de peste ACK, de preste G, du peste L cu un domn de peste Olt O 15—16 zice Paisie O 16 boerii ACLO dă veste L trimiseră]îndată trimiseră A, trimisără oaste K, trimisă oști O de]dă L de l-au prins] de-l prinsără KO și i-au omorît]și-i omorîră KO 18 fiind în]fiind domn în O fie-său]fil-său AKL, fiul său CG 19 vodă om. L înpreunat]înprlonat K Siret]Sirlat K, Siret] O 50 l-au]au A și acolo l-au făcut nunta cu o om. G

fată a lui Scărlet saigiu, ca să-i fie doamnă. Și săvîrșind-să nunta, iar să invîrtejiră cineși la țara lui.

Deci preste puținea vrême murind Radul vodă la Moldova, trimise fie-său Alexandru de i-au adus oasele aici în țară, de l-au îngropat la mănăstirea lui, unde iaste hramul sfetaia Troiță, din jos de București.

Fu și el mazilit de la împărăție și s-au dus la Poartă. Domnit-au ani 3 pol și luni 3, 7136.

În zilele acestui domn au intrat tătarii în țară, fără veste, de au robît țara pînă în Olt, și s-au întors de acolo cu mare plén, cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu.

Alexandru vodă Iliiaș iar au venit al doilea rînd domn de la Poartă. Și iar l-au mazilit. Domnit-au ani 2, 7138.

Leon Ștefan vodă venit-au de la împărăție să fie domn. Și au început a-și întocmi țara cum să cade.

Atunce și Matei avea dregătorie de la dînsul, agă mare. Și era de moșie din satul Brincovenii, fecior Danciului vornecul, care să trăgea din neamul bășărabesc. Datu-i-au Leon vodă județul Romanaților ca să-l ție de birărie. Deci pentru multe biruri grêle ce au fost asupra săracilor,

1 fată a lui Scărlet saigiu om. G Scărlet]Scrllet K, saigiu]gelepu ACO, glialipul K, om. L că să-l fie doamnă om. O săvîrșindu-să]săvîrșindu-se K, săvîrșind L, sfîrșindu-se O 2 să invîrteji]s-au invîrtejit C să invîrteji]ră cineși la țara lui]au venit la scaun O 3 preste]peste AKLO puținea]puțînă ACGKLO la]în KO trlmise]trimis-au K, au trimis O 4 fie-său]fii-său AKL, filul său C, pre fii-său G Alexandru vodă ACKO de]dă L oasăle O aici]lui aicea G, aice O de]și O l-au]le-au AL, și li-au K 5 mănăstire O iaste]este ACL hram A sfetaia]sfînta ACGK, sfetel L lui, din jos de București, unde iaste hramul sfintei Troiță O 6 Fu și el mazilit]Fu și el (mazil C) mazilit CL, mazilitu-s-au și el K, După acela Alexandru vodă fu mazilit O Poartă]Tarigrad O Domnit-au]și au domnit AKO 7 pol] om. AKL, jumătate C și luni 3]luni 3 CG, om. LO 7136]cînd au fost cursul anilor 7136 A, leatul (văleatul G, vealeat L) 7136 (7137 G) CGL, om. KO 8 După domn ad. cînd era cursul anilor 7136 K au intrat]intrat-au K în țară om. L fără]fără de AO de au]și au O 9 de acolo om. K mare plén]mare plian K, multă pradă de s-au dus în țara lor O cît] căci G 9—10 cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu om. O Intre r. 10—11 e titlul Cap. 39. A doa domnie a lui Alexandru Iliiaș în K 11 Alexandru vodă Iliiaș lo Alexandru voevod, feciorul lui Iliiaș voevod O iar au venit]vinlt-au K al doilea rînd domn]domn al (de al O) doilea (dolle K) rînd CKO doile G de la Poartă om. O 12 Și iar l-au mazilit. Domnit-au ani 2]și au domnit ani 2 și iar l-au mazilit AK 7138]cînd au fost cursul anilor 7138 A, leatul (văleatul G) 7138 CG, om. K Și iar ... 7138]și au intrat în scaun la leat 7136 și au domnit ani 2 pol și mazilindu-se de turci, s-au dus la Tarigrad O mazilit G Intre r. 12—13 e titlul Cap. 40. Domnia lui Ștefan vodă Leon în K 13 Leon Ștefan vodă] Cînd au fost cursul anilor 7138, Leon Ștefan vodă K, lo Leon voevod, feciorul lui Ștefan voevod O vodă]voevod L venit-au]au vinlt KO de la împărăție să fie domn]domn de la împărăție KO să fie]el să fie C 13—14 Și au început a-și întocmi țara cum să cade]om. AK, și au șazut în scaun în București, ghenari **. leat 7138 și începu a-și tocmi țara cum să cade O 15 Atunce] Atuncea ACGL. Atunci K și om. G De la p. 15 inc. Matei avea plnă la r. 18 fin. ție de birărie e redacția Matei feciorul Danciului vornecul carele să trăge din neamul bășărabesc, era vel agă la Leon vodă și l-au dat județul Romanaților ca să fie ispravnic pentru rîndul besc, era vel agă la Leon vodă și l-au dat județul Romanaților ca să fie ispravnic pentru rîndul birului în O era]și boeri G de]din C 16 Brincovenii A, Brincoveni C feciorul ACGL Danciului]Danciul G vornecul]vornicului GL, vornecul K carele]carele G trăgea]trage C, trăgila K din]de G 17 bășărabesc]besărebec G, bășărabesc K, bășărabestilor L Romanaților]Rominaților C, Ruminașilor G 18 birărie]biruri AK, biruire G biruri grêle]greu-utăți O grele A

neputînd să mai biruiască, spartu-s-au toate județele de preste Olt, fugind care încătro au putut. Iar boiarii carii ținea județele pătea mare nevoe de la domnie, că-i punea să plătească județele cu sila. Și ce avură, dăteră tot, și să îndatoriră pre la turci și pre la balgii. Că aprozii lui Leon vodă nu mai înceta de la casele lor, tot pentru bani; și le lua trépede cîte 30—40 de galbeni numai deodată.

Iar cînd au fost la octombrie 17 dni 7138, vîzînd acei boiari că nu mai pot birui, să sculară toți de pribegiră în Țara Ungurească, trecînd pre plațul Vilcanului, la Hațag. Însă boiarii anume: Matei aga din Brîncoveni, i Aslan vornecul, i Gorgan spătarul, i Barbul păharnicul Brădescul, i Mihai spătarul, i Dumitru slugerul, i Mitrea vistierul și alți mulți boiari. Și toți lăcuiră la un loc, avînd mare cinste și socotință de la Racoți Gheorghie craiul și de la groful și de la Zolomi David și de la toți némeșii. Iar Leon vodă trimise cărți la Matei aga și la alți pribégi cu jurămint, ca să vie în țară. Iar ei n-au vrut. Și iar mai trimise și al doile rînd, și al treilea rînd, și tot n-au vrut să vie | că nu l-au crezut. Iar deaca au venit părintele Theofil episcopul și Hrizea dvornicul din solie, Leon vodă iar au trimis cărți cu jurămint și a patra oară cu Radul logofătul din Desa și cu Stanciul postelnicul ot Dîlga, ca să vie pribégii la casele lor.

- 20 1 județele|gludețele G, gludețele K, județele L, judecățile O de preste|du preste L, de peste KO 2 care|carele G, carei K încătro|încotro CL, încărăo G boiarii|boerii ALO, bularii G, carii|care CGL, cari O ținea|ține O județele|județele AGL, județele G, gludețele K, judecățile O pătea|pătea GK, pătea L, pătea O mari nevol KO 3 domnie|domn A, domni G punea cu sila de plătea judecățile O județele|județele ACL, județul G, gludețele K
- 25 Și om. AK dăteră|dăderă GK, dăderă O 4 îndatorară A, îndatori GO pre la^{1,2} |pe (pă CL) la ACL și¹ om. O Că aprozii|scaprozii G lui|de la K 5 casele|casile CL, casăle K tot om. O lua trépede|luoa trépede G, lua treapăd (trepide O) KO cîte 30—40|cîte 20—30 C, cîte 30 de lei K, cîte 30, cîte 40 L, câte 40 O 6 galbeni|galbăn K 7 au fost|fu AGKLO la oct. 17 dni|17 zile a lui octomvrie K 17|16 A dni|zile ACGL, om. O 7138|cursul anilor 7138 A, leatul 7138 C, în cursul anilor 7138 K, 7139 O acel|alce G boeri ALO 8 mai pot birul|vor mai pute birul O pribegiră|prebegiră A, pribegiră G, pribegiră K 8—9 trecînd pre|preste A, trecînd prin O 9 Vilcanului|Vilsanului C, Velcanului G Hațag|Hanțag C, Hațag L boeri ALO anume|aceștia era O din|an G din Brîncoveni|Dinu Brîncoveanu L, Brîncoveanu O 10 |1,2 om. A, și CKO Aslan|Slan G După vornecul ad. Mihai spătarul
- 35 Coțofeanul C |^{1,4} om. A, și¹ C, și KO Barbul Brădescul paharnicul K |¹ om. G 10—11 Mihai spătarul|Mihai spătarul Coțofeanul AGLO, om. C, Mihai Coțofeanul spătarul K 11 |¹ om. A, CKO Dumitru Filșanul slugariul K |¹ și ACKO Mitrea|Mirea O boeri AL boeri mulți de peste Olt O 12 loc|scaun G și socotință om. AL de la|de AG Racoți|Racoș L Gheorghie|Gheorghe CG, om. O Gheorghie Racoți|K 13 cralul|cralul Ardealului O Zolomi|Zolomid AK, Zolomit G, Zolomidvia L toți om. A némeșii|nemeșii AG, niamsii K, nemeșii LO 14 vodă om. V trimise|decă înțalesă de aceasta foarte să întrestă și trimisă O pribegi AL cărți cu mare jurămint la Matei aga și la cîlanți boeri pribegi O 15 în țară|la casile lor O n-au vrut|nu vrură A, n-au vrut să vie nicîlunul O Și iar mai trimise|Și iar au mai trimis G, Trimis-au O doilea AC și al doilea rînd om. O și al¹ |încă și al AK, și ș-al G treilea|trile O 16 tot|iar O vrut|crezut A că nu l-au crezut om. O dacă CL 16—18 iar deaca... cu Radul
- 40 Trimis-au și al patru|le rînd alte cărți cu mare jurămint, cu părintele Theofil, episcopul Rîm-necul și cu Hrize vornecul, ca să vie pribegii și iar n-au vrut. Aceasta decă văzu Leon vodă scrisă și alte cărți a patra oară, cu mare jurămint și le trimisă cu Radul O 17 Theofil|Theo-fan L episcopul G solie|solie lui K iar au trimis|trimise A, au mai trimis CGK 18 din|dă A, de la O Desa|Desa G, Dega L Stanciul|Stan K 18—19 și cu Stanciul postelnicul ot Dîlga
- 50 om. G 18 ot|din ACL, de K, de la O Dîlga|Dlega K, Dinga O pribegii A

Deci cind an fost la Tirgul Jiiului, ei să întîmpinară cu străjile pribégilor, fiindu-le cap Barbul păharnicul Brădescul, i Mihai spătarul Coțofeanul. Și prinseră pre Radul logofătul din Desa, iar alții scăpară. Iar Matei aga și cu alți boiari, cu oaste ungurească și mulți roșii de preste Olt, ei încă venea pre urma strejilor, pre plaiul Vilcanului, pin au trecut aici in țară. Atunce Leon vodă prinzind de veste, trimise pe Mihul vel spătarul cu oști, străji. Și cind fu la sat la Ungurei, întîmpinară-se cu ei și să loviră străjile de față și fu biruit Mihul spătarul, cît de-abia scăpă și el. Iar Leon vodă deaca înțelése de această veste rea, îndată trimise pre doamnă-sa la Giurgiov impeună cu toate jupinésele boiarilor. Iar cind au fost la august 21 dni, 7139, eșit-au și Leon vodă cu oștile in timpinarea lui Matei aga și mērse pîn la sat la Pri | sicēui. Acolo făcură sfat mare cu slujitorii și dēde dorobanților lefi și iar să întoarse îndărăt la scaun, tăbărîndu-se cu toate oștile din jos de mănăstirea lui Pană vistierul, lingă drumul Giurgiovului. Și viind pribégii, tare să loviră unii cu alții deasupra viilor din jos de mănăstirea lui Mihai vodă. Și fu izbînda lui Leon vodă. Perit-au mulți oameni de tot felul, prins-au și pre Preda Brincoveanul,

7139
550
163

1 au fost|fu O la|pe la A Jiiului|Jiiului C el om. O să întîmpinară|s-au întîlnit A, să timpinară G 1—2 Deci cind au fost la Tirgul Jiiului, ei să întîmpinară cu străjile pribégilor om. K strejile pribégilor ACL 2 pribégilor|bribeșilor G păharnicul om. A Brădescul|Brădescul C I și AKO 3 prinseră|prinse A, priusără K din|de AK Desa|Diasa K, Dega L, om. O alții|lalți CG, celalți L, celalți O 4 și om. L boiari|boeri AL, boiarii G alți|boiari|celalți boeri O cu oaste|cu oastea L, venia cu oaste O mulți|cu mulți AKLO roșii|rușii G de preste|du peste A, de prădă G, de peste KO 5 el încă venea om. O venea|venia AGL pre|pă L străjilor G pin au|pînă ce au O trecut|tricit K, intrat O 6 alei|om. G, alcea KL Atunce|Atuncea AGL, Atunci K, Iar O prinzind GK de om. AL trimise|trimis-au K, îndată trimisă O pe|pre ACGKLO Mihul|Mihalcea G, Mihai O 7 cu oști|cu o seamă de oști O străji|streji ACL, streajă O fu om. L sat|satul A ia³ om. AK Ungurei|Ungureii K, Ungurēni O întîmpinară-se|întîmpinară-să ACGK, întîmpinaseră L, să întîmpinară O cu om. L și se K 7—8 cu ei și să loviră străjile de față|străjile și să loviră O 8 strejile AL biruit fu K cît|că O de-abia|de-abia G, abia K scăpă|au scăpat GLO 8—9 și el|el O 9 deaca|daca KL, decă O înțelése|înțelese A, înțălése K, auzi O După această ad. foarte să îngrijă și O veste rea|veste L, om. O 10 doamna sa A la|in K Giurgiov ACL jupinésele|jupinésele ACL, jupinésele K, jupănesile O boerilor ALO iar|și O 11 au fost|fu GO, au V avgust 21|avgust in 21 K dni|de zile AKL, om. CO 7139|și cursul anilor 7139 A, leatul (velcut) GL, in anul K) 7139 CGKLO și om. AKLO oștile|toate oștile O in|intru L timpinarea|timpinarea ACGK, întîmpinarea L, timparea V 11—12 in timpinarea lui Matei aga|inmalte pribégilor O 12 mērse|merse A, merseră GLO, marse K Prisiceni|Prisiceni AL, O, Prisiceni K Și acolo CO 13 cu slujitorii|cu boerii (boiarii G, boerii și O) cu slujitorii AGKLO dēde|dete AC, au dat K, dēdără L, dēdi O dorobanților lefi|dărăbanților lefi K, lefi dorobanților O întoarse|întoarseră CGL, întoarsără K îndărăt|îndărpt K, îndată L, om. O la scaun|la București O 13—14 tăbărîndu-se|tăbărîndu-să ACG, tăbărînd L, și pusă tabără O 14 cu toate oștile om. O toate om. AK den jos C mănăstire O După vistierul ad. unde lase hramul sfinții muciniță Iacaterina O 15 Giurgiovului AGL, Giurgiovului O Și viind pribégii|Și cind fu la avgust 23 leat 7139, sosiră și pribégii O pribégii|pribégii AL, om. K tare|prea tare K tare să loviră|și să loviră foarte tare O 15—16 unii cu alții deasupra viilor din jos de mănăstirea lui Mihai vodă om. O 16 den jos C dă L izbînda|ezbînda G 17 Perit-au|și au perit O mulți oameni|mulțime AK oamini G de tot felul|de (dă L) tot felul CGKL, dlutr-arulndu-se părțile O Brincoveanul|de la Brincovēni CL, Brincovanul K

1 nepot lui Matei aga și pre Radul logofătul de la Desa și s-au răscumpărat
 viața cu bani de la Leon vodă. Tăiat-au și pre Adam banul acolo în tabără
 și pre Preda Floricoiul din Greci și au înțepat pre Pusa armașul. Și au
 trimis la împărăție 40 de unguri. Făcut-au Leon vodă și o movilă mare
 5 lângă drum. Într-acel război împușcat-au pre Voicina căpitanul de sirbi
 într-o coapsă. Iar Matei aga, i Teodosie spătarul, i Gorgan spătarul, i Mihai
 spătarul, i Dumitru slugerul, i Barbul paharnicul, i Petru slugerul și cu alți
 boiari, cîți au scăpat de la războiu, ei au fugit și s-au închis la mănăstire
 den Tismana. Și au șazut acolo 10 zile. Iar Leon vodă îndată au trimis
 10 după ei pre cumnatu-său, Boul banul, i Nedelco Botea | nul cu oști,
 ca să ajungă pre Matei aga. Și fiind ei închiși acolo, la Tismana, acolo i-au
 15 ajuns și s-au bătut cu ei 3 zile, și nimic nu le-au putut strica. Decî
 întorcîndu-se oștile înapoi, prădat-au țara despre acea parte cum au fost
 mai rău. Iar Matei aga, văzînd că s-au dus oștile, au eșit din mănăstire
 15 și au mers în Izvarna, la casa stari Stoicăi. Povățuindu-i el, i-au suit la
 munte. Iar Leon vodă și a do oară trimiseră oști cu Gheorma căpitanul,
 20 ca să prinză pre Matei aga. Și nimica nu i-au putut strica. Ci întorcîndu-se,
 oștile iar au jăfuit și au prădat țara de preste Olt foarte rău.

Iară pre acia vreme fiind pre marginea Dunării ispravnic un pașă
 20 ce-l chema Abaza pașă, înțelegînd acesta pentru această săracă de țară,

1 nepotul ACLO Matei Mihai G de lajd A, din C, de GK După Matei aga și ad. stătu
 socru său Papa vel logofăt și dedi mulți bani O pre Radul log. de la Desa om. O Desa|Dega L
 și s-aujde s-au AC, de-sl O răscumpărat|răscumpărat G, răscumpărare O 2 viața|viața
 25 G, viața lor (lul O) LO de la Leon vodă cu bani (cu bani om. O) ACGKLO acolo în tabără|în
 tabără acolo G, în tabără O 3 pre|pă A, om. G, pe KO Floricoiul|Florescul K din|de la O
 înțepat G pre|pă A, și pre L Pusa|Pusar G 4 unguri|unguri vil O Leon vodă om. O
 mare om. L 5 drum|drum Giurgiului și au înșipt și o cruce de piatră în vîrf|ul movilii O
 Într-acel|Într-acel L Impușcat-au|pușcat-au G pre|și pre AGK Volcna|Vucina AK, lovcina G
 30 căpitan A sirbi C 5-6 Într-acel război Impușcat-au pre Voicina căpitanul de sirbi Într-o
 coapsă om. O 6 aga om. L 11,2,3 și ACKO Teodosie|Tudosle ALO Mihai|Matei A 6-7
 Mihai spătarul om. GI. Mihai spătarul, i Dumitru slugerul|Dumitru slugerul și Mihai Coșo-
 fecanul O 7 11,2,3 și ACK, și 2,3 O sulgearul|1,2 K paharnicul|Brădescul O slugerul|slugi-
 35 torul O 8 boeri ALO de lajdin AKO ei|el A, om. O și s-aujde s-au A la|în KL
 mănăstirea ACL 9 den|din ACG, la O Tezmana C 10 după|dupre CL ei|el A, din|și K
 pre|pă A cumnatu-său|cumnatul său A, cumnată-său LO banul|vel ban O 11 și AC, și cu K,
 și pă O Nedeleo Boteanul|Nedelcul G, Nédoleu Boteanul O 11 cu să|să L pre Matei aga|
 pribegii și să-l prinză O acolo 1 om. GLO Tezmana C acolo 2 om. O 12 nimica CGL nu le-au
 40 putut strica nimică O 13 întorcîndu-să ACGL oștile|cu oștile A despre acea parte|într-acea
 parte de loc O cum|precum I. 14 văzînd G au eșit|eșiră O 15 au mers|s-au dus C, au
 40 pures L, mersă O Izvarna|Isvoranul C, Zvarna L la casa stari Stoicăi om. O stari Stoicăi|
 Stoicăi celui bătrîn AK Stoicăi|Stoichil L. Povățuindu-l|Povățuindu-l AC, și povățuindu-l O
 el|starostea O 16 După munte ad. și au trecut în Țara Ungurească la Caravan Sebiș O și
 a om. O do oară|doo oară A, doo-ară CK, doară G, doă-oră L, om. O trimiseră|mai trimise
 45 AGKO, trimise CI. oștile|oștile G, și alte oști a dooră O cu|la L Ghlorma GKL 19 pre|
 pă I. pre Matei aga|pribegii O nu i-au putut|nu-l putu K, nu le-au putut O 17 au jăfuit
 și|au jăfuit (jăcult K) și CK, om. G de preste|despre ACK, dăspre toate părțile peste L, peste O
 19 pre 1|pă L, într O acia|acea ACLO pre 2|pă L, pe O ispravnic|isprăvnicatul L, om. O
 20 ce-l chema|anume K, ce-l zice O Abaza pașă|Abaza AGK, Mahmet Abaza pașă O și înțel-
 gînd O acesta|de aceasta A, aceasta GKL, om. O această om. G de om. AG

cum o au spart domnii streini cu grecii țarigrădēni, făcut-au sfat ca să aducă pre Matei aga de la Ardeal, să-l facă domn țării, că de la dînsul vor avea săracii pace și odihnă. Și îndată au trimis la el pre popa Ignatie Sîrbul den Necopoe, ca să vie să fie domn țării cu | voia pașii. Și s-au împreunat cu el la Făgăraș. Iar Leon vodă încă au fost trimis pre părintele Vlădica Grigore, i Ivașco dvornicul, i Gligore comisul, cu cărți și cu jurămint mare, la craiul Racoți și la Matei aga și la alți boiari, ca să vie la casele lor. Deci atunce o seamă de boiari, anume Filișanul, i Cotofeanul, i Brădescul, i Pătru slugerul, i Barbul ot Poiană, i Ionașco ot Gaia, ei au venit de s-au închinat la Leon vodă. Și au dat tuturor plăști și i-au boerit. Dupre dînșii au venit și Aslan dvornicul, de l-au făcut ban mare la Craiova. Iar cînd au fost la iulie 24 dni, 7140, venit-au de la Poartă de au luat domniia lui Leon vodă. Și îndată au purces de s-au dus la Țarigrad. Și au domnit ani 2 pol fără 8 zile.

Iar boiarii de aicea îndată trimiseră la Matei aga cărți cu Drăgușin, sluga lui, dîndu-i știre de maziliia lui Leon vodă, ca să-și vie la casa lui cu bună pace. Deci Matei aga înțelegînd de aceasta, dat-au mulțumită lui dumnezeu și, fiind supărat de streinătate, socotit-au să vie în țară. Iar mai nainte de această veste cu 5 zile, fost-au trimis pre cumnată-său Gorgan spătarul la Alexandru vodă Iliaș, domnul Moldovei, ca să-i | facă pace și acolo fu omorît de el.

1 o au spart|o spar G, au spart-o K domnii streini|domniia G țarigrădēni|Țarigradului O ca să|să C, cu toți boerii ca să O 2 pre|pă A domn|domnul G țării|Țării Rumânești A, țării fiind boeri de țară O 2-3 că de la ... și odihnă|vor avē săracii odihnă de la dînsul O 3 pace și odihnă|milă și odihnă AG, și odihnă C, odihnă și milă K au trimis|trimisă O Ignatie|Ernatii G 4 den|din ACK, de la LO Necopoe|Nicoipoia AL să fie|om. L, să-l facă O țării|om. G, Țării Rumânești O 5 el|ei A vodă om. L încă|încă G au fost|au KL, om. O trimis|priimit C, mai trimis GL, trimisă O 6 i|și ACKO Ivașco|pre Ivașcu LO dvornicul mare C i|și AK, și pre O cu¹ om. O 6-7 i Gligorie comisul cu cărți și cu jurămint mare om. C cu mare jurămint AGKO 7 la craiul Racoți|la Ricoți craiul O la Matei aga|ia aga Matei G, om. O și la alți boiari om. O vie la|vii boerii pribegi la O 7-8 casele lor|casile lor cu bună pace O 8 atunce om. O i¹⁻² și (i¹G) ACGKO 9 i¹⁻³ și ACKO Pătru|Petrea AK slugerul|sluger C, slugariul K, slujitoriul O ot|de la ACK ot Poiană|Poenarul O Poiană|Poeri G Ionașco|Ivașco L ot Gaia|de la Gaia (Baia C, Saia O) ACKO, aga G ei|la ei G 10 de|dă L la|lui O și au dat tuturor plăști om. O boerit|boerit pre toți O Dupre|După AKL 10-11 Dupre dînșii om. O 11 au venit|venit-au GL de|și O mare om. AK 12 cînd om. GLO iulie 24 dni|iunie 21 de zile A, iulie 21 CL, iunie 21 GO, 21 de zile a lui Iunii K 7140|cursul anilor 7141 A, leatul (văleatul G) 7140 CG, în anii 7141 K, leatul 7140 simbată O luat G de la Poartă|capigil de la Poartă cu schimni ceauș O 13 îndată au purces|au eșit din scaun luni noapte, iunie 23 O de la Poartă K de|și O 2 pol|2 și luni 6 K, 2 și jumătate L pol|jumătate G fără|fără de A 15 boerii ALO de aicea om. KO trimiseră|trimise A, au trimis O cărți la Matei aga AGK cărți cu|pre O 16 știre|de știre O lui|lu GV maziliia|mazilia A, mazilie O să-și|să O 17 în|ălegînd O dat-au|îndată au dat A mulțumită CK, mulmită G 17-18 dat-au mulțumită ... streinătate|și fiind supărat și de străinătate dēdi mulțumită lui d-zeu O 18 fiind om. L striinătate K 18 nainte|înainte L de această veste om. O veste|poveste K fost-au trimis|trimiseră O cumnatu-său G 20 Alicaștru C Iliaș C domnul Moldovei|în Moldova O să-i|să LO 21 de el|om. GO, de dînsu K

Iar Matei aga încă și-au luat ziua bună de la craiul Racoți și de la toți domnii și némeșii, și au purces să vie aici în țară. Iar craiul, pentru multă slujbă dreaptă ce i-au făcut cînd au venit némții asupra lui la Tocaia, n-au vrut să-l lase să vie fără de oameni, ci au ales pre Vaida Bun 5. căpitanul cu o seamă de oști, de au petrecut pre Matei aga cu mare cinste, purcegînd de la Caravan Sebeș, avgust 2 dni. Fostu-i-au conacul la sat la Cornu, pre locul turcesc. Acolo i-au eșit înainte beiful de la Rușava cu poclon. Și i-au dat bani împrumut cîți au pohtit, ca să-i fie de cheltuială. De acolo au trecut muntele aicea în țară, pre plaiul Drinovului și au tăbărit 10 în seliștea Preștnii, ca să-și vie la casa lui cu bună pace.

Iar de la împărăție au fost dat domniia Radului vodă sin Alexandru voevod, ca să fie domn în Țara Ruminească. Iar tată-său era domn la Moldova. Iar Matei aga trecînd muntele aici în țară, prinzînd de veste boiarii și roșii și toată țara, cîți era preste Olt, ei toți să strînseră și merseră de 15 să întîmpinară cu Matei aga și făcură mare sfat, soco | tind cum iaste țara 65° perită și mîncată de streini și mai virtos de greci, și cum nu vor mai putea aștepta pre Radul vodă cu atîta datorie de multă, ca să-i mai minince și să-i prade, ca și mai nainte. Ci au rugat toți pre dumnezeu și au luat pre Matei aga cu sila, neajuns la casa lui, de l-au dus la Mehmet Abaza 20 pașa, la cetatea din Necopoe. Și dupre ce s-au împreunat Matei aga cu dînsul,

-
- 1 încă om. O și-au]și O luat]fost luat C, luat G, luă O ziua]zia ACGLO Racoțe C Racoți craiul O 2 și¹ om. O aici]aicea KL, aice O craiu OV 3 dreaptă]direaptă GK l-au]au CK venit]fost O némții]niamții K asupra lui]asupra-i AGKO 4 Tocaia O fără de]fără GL omeni G au ales]au luat K, i-au ales L 4-5 Bun căpitanul]Buna Căpitanul C, Bunatanul L au ales ... de oști]i-au dat cîteva steaguri de unguri O 5 de au petrecut] de au (l-au O) petrecut (trecut G)GO pre Matei aga cu mare cinste om. O 6 purcegînd]purcezînd K, purcezînd O de la]din ACGKO, și L Caravan]Cavaran AKL, Cavara C, Camaran G Sebeș]Săbeși K avgust 2 dni]luna lui (la luna lui C, în G, mesița L, om. O) avgust 2 zile (zile om. CO, deni G) ACGLO, în 2 zile a lui avgust K Fostu-i-au]i-au fost O 30 Cornu] Cioranul L i-au]au L 8 poclon]plocon ACG împrumut bani ACGL cîți]cît A au pohtit]i-au trebuit AK, au pohtit CL ca om. K să-i]să G fie]fii O 9 De acolo]Și de acolo purcezînd O trecut]tricit K aicea]aici ACGKL, aice O 10 seliștea]siliștea ACL, silești GO, siliștea K Preștnii]Prejnii AL, Preștinii CO, Preștenia G, Prișnei K ca om. A să-și]să CO cu bună pace]om. C, cu pace L 11 dat]dată KO dat domniia]domniia dată L, domnie O sin]feciorul lui ACKO Alicesandru C 12 voevod]vodă (voevod G) Iliiaș AGKO, vodă CL ca om. K fie]vie A, vii O în Țara Ruminească]Țării Romînești KO Iar tată-său era domn la Moldova om. O la]în K 13 aga]vodă L trecînd]tricit K aici] om. G, aicea L, aice O prinzînd]și (și om. K) prinzînd KO de veste]veste AK boiarii]boerii ALO 14 și roșii]și rușii G, om. K cîți]era]de O preste]du (de G) preste CGL, 40 peste KO ei om. O toți să strînseră]să strînsără toți O strînsără CK merseră]mersără C, marsără K, mersără O 14-15 de să întîmpinară cu]în întîmpinare lui K 15 întîmpinară] timpinară G, închinară L sfat mare AGKL mare om. O socotind om. O iaste]este ACL 16 perită și om. A streini]striini A, străini C și²om. GO de greci]dă greci streini L cum om. O nu vor mai]vor AK 17 putea]pute O pre]și pre O datorie de multă]de multă datorie K. datorie multă L, datorie O să-i]să L mai om. CO 18 Ci]Ce K toți om. O d-zău GK 45 19 sila K casa]scaunul A la²om. G Mehmet]Mahmet C, Meemet O 20 pașa]bașa O la cetatea din]la cetatea K. în O Necopoe]Nicoloe AGL, Nicopolia C, Nicopoei K dupre ce] după ce AKO împreunat]întîmpinat O Matei aga om. O

numaidecît l-au îmbrăcat cu caftan. Și de acolo i s-au înălțat numele de domnie. Și au început a scrie cărți prin țară :

Io Mathei Basarab voevod, cu mila lui dumnezeu domn Țării Rumînești. Și-i dăde pașa surlari, ca unui domn, și turci și beșlii ajutor. Luîndu-și ziua bună de la pașa, au purces de la Dunăre septemvrie 17 dni și au intrat în scaun în București, septembrie 20 dni 7141.

Iar boiarii țării : Necula vistierul, i Hrizea dvornicul, i Papa logofătul, i Necula Catargiul, i Dumitru Dudescul, i Neagul aga și alți mulți boiari n-au vrut să aștepte pre Mathei vodă, ci s-au dus la Alexandru vodă, în Modova, ca să vie cu fie-său, Radul vodă | aici în țară.

Iar el n-au venit cu steagul pre unde vin domnii, ci au trecut Dunărea pre la Obluciță. Iar boiarii țării încă s-au fost tăbărit la Rimna, ca să cuprinză slujitori cu lefi. Matei vodă încă înțelegînd, au trimis străji înaintea lor, la Buzău, cu Mihai Coțofeanul, i Radul Desa. Iar boiarii deaca înțeleseră de aceasta, ei iar să întoarseră la Moldova foarte înspăimați și să împreună cu Radul vodă în malul Siretului, la Movilă și numaidecît dăderă știre lui Alexandru vodă. După acéia ei să sfătuiră și alăseră pre Calotă clucerul și pre Andrei vornicul, de i-au trimis cu cărți la slujitori ca să se închine la Radul vodă. Iar ei n-au vrut nici unul, ci încă i-au prins de i-au dus la Matei vodă. Și n-au avut nici o nevoe, ci

1 Și om. A 1—2 de domnie|lui de domn O 2 au început K, Incepu O prin|In K, pen O țară|țară ca un domn K 3 Io|Ion G Basarab AGK din mila K 3—4 Rumînești|Romînești iproci AK 4 dăde|dăte ACL și turci om. O beșli K Inceplnd cu cuvîntul beșlii plîa la p. 104 r. 12 sîrșînd cu cuvintele moldoveni, trimiși, text rupt în A ajutor|ajutori G, om. O și luîndu-și KO 3 ziua|zîoa CGLO, zua K septemvrie 17 dni|la luna lui septemvrie 17, leatul 7141 C, în 17 zile a lui septemvrie K 5—6 și au intrat|întrînd C 6 septembrie 20 dni|la (la om. GLO) septemvrie în (în om. GLO) 20 dni (deni om. GLO) CGLO 7141|om. C, cînd au fost cursul anilor 7149 K, leat 7141 O După r. 6 introduce Cap. 41. Domniia lui Matei vodă Basarabă. Viînd Matei vodă domn Țării Romînești K 7 Iar boiarii țării|Iar o samă(seamă O) dintre (de O) boeri anume KO boerii L Necula|Nicola CK, Nicolae L, Nicola O 11.2] și CKO Hrizea|cu Hristea C, Hriza K, Hrize O 8 i Necula Catargiul i Dumitru Dudescul i Neagul aga om. K Necula|Nicula C, Nicola L, om. O 12.3] și CO Catargiul|Canbaragiul G, om. O mulți om. O boeri mulți L boeri O 9 să aștepte pre|să aștepte (așteapte K) pre CKL, să să închine lui O Mathei|Matei CL, Matii K Alesandru C 10 fie-său|fiul său CG, sîlu-său K, sîi-său LO aici|alcea GKL, aici O în țară|în țară domn C 11 Iar el|Deci Radul vodă O vînit K stîagul K pre|pă L, pe O vin domnii vine domniia G, vin și alți domni O cîlce K trîcut K Dunăre O 12 Obluciță G boerii LO s-au|au KL fost om. C s-au fost tăbărit|tăbărlsă O Rimna|Romna C coprinză CL 13 slujitorii GKLO lefi|lefe K Matei|Iar Matei O încă om. O înțelegînd KO au trimis|îndată trimise O străji|streji CLO 14 înaintea|asupra O la Buzău|la Buzeu GK, la Putna L, om. O cu|pre O i|și C, și cu K, și pre O Desa|de Dăsa K boerii L dacă KL 14—15 Iar... aceasta|Și dacă prinsără de veste boerii O înțeleseră|înțelesă C, înțalesără K, înțeleseră L el Iar... foarte înspăimați|fuglîră în Moldova foarte înspălmîntați O să întoarseră|s-au întors Iar K înspăimați|înspălmîntați CGL 15—16 și se K 16 Siretului K, Săretului O 17 dăderă|dăte C, dăde (dăte O) GO, dăteră L Alesandru CG După acéia ei|Dupre acéia L, om. O și să sfătuiră O alăseră|alăsără K, alăsără O 18 pre|pă O vornicul|dvornecul L trimes O 19 la Radul|Radulul GO cîlce GK 18—20 încă i-au prins de|încă-i prinseră de G, încă L, încă i-au și prins de O 20 dus|adus O n-au avut nici o nevoe|nu le-au făcut nimica O cîlce GK

5 încă i-au trimis iar înapoi cu cărți la boiari, ca să să lase de ce s-au apucat
și să vie cineși la casa lui cu pace. Iar ei n-au vrut, ci încă au trimis de au
adus și tătari și au purces cu Radul, cu oaste grea, moldoveni, siiméni, cu
steag împărătesc, cu schimni ciauș, ca să vie să scoată pre Mathei vodă din
66^v scaun, făcînd multă peire și robiciune țării. Iar Matei vodă deacă |înțelese
că-i vin asupra, îndată-și strînse oștile și puse tabăra pre marginea orașului,
dăspre Dudești, și-i tocmi pre fieșcare la ceata lui. Iar Radul vodă încă
au fost tăbărit cu oastea lui și cu boiarii țării la pod la Obilești, la Colin-
tina, din jos de mănăstirea lui Dan dvornicul.

10 Deci cînd au fost la octombrie 25 dni, simbătă, lovitu-s-au străjile
din jos de mănăstirea Plumbuitei, și fură foarte rău înfrinți. Iar a doao
zi, duminecă, lovitu-s-au toți de față. Iar capetele oștilor lui Matei vodă :
pre călărași era Tudosie spătarul sin Vintilă dvornicul, i Gherghie spătarul
sin Lupul logofăt, iar pre roșii era Ivașco vornicul Băleanul, i Barbul
15 păharnicul Brădescul, iar pre dorobanți Oprea aga, i Lupul căpitanul.
Și hasna lui Matei vodă au fost arhanghel Mihail, iar hasna Radului vodă
au fost Orac Mirzea, capul tătarilor.

Fost-au război mare, de dimineța pînă seara. Făcut-au tătarii
mare năvală în multe rînduri, cît să amesteca unii cu alții, bătîndu-se tot
20 cu sabiile goale. Și nimic nu putură folosi. Ci cînd fu în deseară, au dat
dumnezeu de au fost izbînda lui Matei vodă, iar Radul vodă au dat dosul,

1 încă i-au trimis | încă-i trimise K iar înapoi cu cărți la bolari | cu cărți la bolari iară
înapoi K, iar cu cărți înapoi la boeri L, cu cărți iar înapoi la boeri O să se L lase | lasă O
2 cîlce GKO trimis | trimes CGL 3 și¹ om. C Radul | Radul vodă CGKLO grea | gre O mol-
25 doveni | cu (de K) moldoveni KL, moldoveni și tătari O 4 steag | steagul O schimni ciauș |
schimni ceauși C, schemni ceauș KL, capligiu și cu schimni ceauș O să vie om. O Matei CL
5 scaun | scaun K, domnie O multă peire | multe peiri K robiciune | robie KL deaca | daca KL,
deacă O înțelese | înțelese CL, înălăse K, prinse de veste O 6 că-i vin asupra | om. K, că
vine asupra-i O îndată-și | îndată își CKLO strînsă O tabără O pre marginea | pe margine O
30 orașului | Bucureștilor O 7 dăspre | de către C, despre GKLO și-l | și CLO fleșcare | flește-
care CGK, fleșcarele L, fleștecare O ciata O Iar om. O încă om. G 8 fost om. O oaste O
bolari | toți bolarii K, boerii L țării om. K Obilești | Obilești G, Plătărești L 8—9 la pod
la Obilești, la Colintina | la Colintina în drumul Obliștilor O 9 din jos de mănăstirea lui Dan
dvornicul om. O 10 au fost | fu KO octomvri L dni om. LO simbătă | leat 7141, simbătă O
35 lovitu-s-au | s-au lovit K la octombrie 25 dni | la luna lui octomvrie 25 C, 25 de zile a lui oc-
tomvri K străjile | strejile LO 11 dă m-rea Plumbuita L mănăstire O foarte rău fură O
înfrînți | înfrînți G, biruți moldovenii O doao | doao C, doo GO, doa L 12 duminecă | dumnică L,
octomvri 26 duminică O lovitu-s-au | s-au lovit O toți | oștile O Iar | Și O capetele | cape-
tile CL, capitele O oștilor | oștii K 13 Tudosie | Todosie K sin | feciorul lui CO 1 | și CO
40 Gherghie | Gherghie C, Ghiorghi O spătarul | spătari O sin Vintilă dvornicul i Gherghie spă-
tarul om. K 13—14 | Gherghie spătarul sin Lupul logofăt, iar pre roșii cra Ivașco vornicul om. L
14 sin | feciorul CKO Lupul | Lupu | lui CKO logofăt | vornicul O roșii | rușii G Ivașcu dvornic G
Băllanul vornicul K 11 | și CO i Barbul | Iară pre la Barbul K 15 Oprea | era Oprea CO, era
aga Oprea K 1 | și CGKO 16 hasna | haina L au fost | lera KO arhanghelul CLO hasnal
45 haina L 17 Mirzea | Mearză L 18 mare | foarte mare O dă dimineată | L sara GK 19 bătî-
du-să CGL tot om. C 20 cu sabiile goale | în săbii O nimică KO nu putură folosi | n-au
folosit L folosi | face G Cîlce K deseară | deseară C, diseară L au dat | dat-au K, dădi O
21 au fost | fu KO izbînda G

fugind cu mare spaimă | și cu capul gol. Și multe trupuri au căzut jos de 67
săbie. Atuncea au perit și Necula vistierul, i Papa logofătul ot Greci. Iar
Hrizea dvornicul, i Mihul spătarul, i Catargiul, i Vasilache aga, i Dudescul
vistierul, aceștea au scăpat cu Radul vodă la Moldova. Iar pre alți
boiari, pre toți i-au prins vii. Pre turci încă nu i-au bîntuit nimic, ci au venit 5
cu steagul împărătesc, de s-au închinat la Matei vodă. Făcutu-s-au de tru-
purile acelora o movilă mare în marginea orașului, dăspre Dudești, ca să
să pomenească. Iar Matei vodă încă s-au întors în oraș, la scaunul lui, dînd
laudă mare lui dumnezeu pentru că l-au izbăvit de vrăjmașii și ai lui și
ai țării.

Iar cînd fu la noemvrie 15 dni, fu chemat Matei vodă de Abaza 10
pașa la Ruș, de ș-au tocmît lucrurile lui și ale țării. Și iar s-au înturnat
înapoi, de au mers în scaun în București.

Iar cînd au fost la dechemvrie 15 dni, venit-au un capigiu de la 15
Poartă cu atîșerif împărătesc, de au dat lui Matei vodă steagul Radului
vodă, ce s-au fost luat de la război, ca să stăpînească el.

Iar cînd au fost la dechembrie 16 dni, purces-au Matei vodă la 20
împărăție cu Suliman aga, îmbrîhorul și mulți boiari mari și mici și părin |
tele vlădica Grigorie și Theofil episcopul, i roși, i călărași, i dorobanți, i popi. 670
Și au mers pre la Abaza pașa.

Iar doamna Elena a lui Matei vodă venit-au în scaun în București,
marți, dechemvrie 18 dni.

1 fugind|a fugi O și om. O au căzut|căzură O 2 Atuncea|Atuuci K, Atunce O și
om. KO Necula|Nicola CK. Nicolae L, Necola O vistlerul|visterul. KO i|și CKO După 25
logofătul ad. și Drăghici O ot|den C, de la K, om. O Greci om. O 3 Hrizea|Hrizi G
i|și CKO Mihul|Mihal G 12.3|și CKO Vasilache|Vasalache G, Vasilachii K Dodescul G
3-4 Vasilache aga i Dudescul vistlerul| Dudescul și Vasilache aga și Mitre pitari și Danciul
logofătul O 4 aceștea|aceștîia L, aceia O După Moldova ad. Și au luat Matei vodă și stea-
gul Radului vodă cel de domnie O 4-5 Iar pre alți boiari pre toți i-au prins vii om. O
5 boeri L prins|trimis L Pre|și pre O nimic|nime K cî|ce K vinit K 5-8 turci încă... 30
la Matei vodă|turci nu l-au bătut O 0 de s-au închinat om. K Făcutu-s-au|Făcut-au L.
Strîns-au O 6-7 de trupurile acelora|și trupuri moarte, căzute din război, de au făcut O
7 margine O despre CGKO 7-8 să se pomenească K 8 Iar Matei vodă om. O încă
s-au întors... scaunul lui|și au venit de au șăzut în scaun în București O 9 mare om. O
d-zău GK pentru că|pentru căci CGKL și al om. CKL 9-10 pentru că l-au izbăvit de 35
vrăjmașii și ai lui și ai țării om. O 9-11 de vrăjmașii și al lui și ai țării. Iar cînd fu la noem-
vrie 15 dni om. G 10 al|a K 11 fu|au fost O noemvre L, noemvri O 15 dni|5 CO, 5 zile L
chiamat C fu chemat|mat G de|la L 11-13 Iar cînd fu la noemvrie 15 dni, fu chemat
Matei vodă de Abaza pașa la Ruș de ș-au tocmît lucrurile lui și ale țării. Și iar s-au înturnat
înapoi, de au mers în scaun în București om. K 12 la Ruș om. O ș-au|s-au C întornat 40
G 12-13 s-au înturnat înapoi, de au mers în scaun în București|au venit la scaunul lui, la
București O 13 scaunul lui L 14 dechemvrie|noemvrie C, noemvre CKL 15 dni|15 CO.
5 zile K, 21 zile L capegiu L 15 Poartă|împărăție O atîșerif|atîșerif CK, atîșerif L Matei|
Matil K 16 s-au|au L de la|la KL ce s-au fost luat de la război|ce-l luasă de la război O 45
stăpînească|cînstescă L 17 au fost|fu KO dechembrie|dechemvrie CKL, dichevrie O dni|
în 13 C, 13 dni G, 13 zile KL, 13 leat 7141 O 18 împărăție C Suliman|Suleiman K
și|cu KO boeri LO și|și G și³ om. CG 19 vlădica|mitropolitul O Grigorie|Gligorii G
și|și GL 12.3|și CKO roși|roșii CGKL călărașii L dorobanții L i|om. C, și KO i|și
CK. om. O popi om. O 20 au mers|iners-au G pre la|pă la C 21 doamna|doamnă-sa K 50
Eliina G a lui Matei vodă om. K vinit-au K în|la K 21-22 în Buc., marți|marți în
București G Iar doamna Elena... 18 dni om. O 22 dechemvrie|în luna lui dechemvrie K
dni|om. C, zile KL

Iar Matei vodă s-au dus la împărăție. Sosit-au la Țarigrad ghenarie
5 dni și au dăscălecat la saraiul Moldovei. Și într-acéia zi au mers la viziriul
de l-au îmbrăcat cu caftin și s-au întors iar la sarai. Și tot acolo au șăzut,
din ghenar 5 dni, pînă s-au umplut zile 20. Și nici un răspuns nu s-au
5 mai dat. Și era cu multă grijă. Iar Curt Celebi grecu tot au umblat pre ascuns
la veziriul și s-au ispitit în multe chipuri. Și au adus la viziriul greci, gréce,
turcoalice, de au pirît cum le-au perit bărbații și frații și feciorii la războiul
lui Matei vodă. Și nimic n-au folosit.

Iar cînd au fost la ghenar 20, venit-au și boiarii pribégi de la Moldova
10 în Țarigrad, anume Dumitru Dudescul, Vasilache aga, Mitrea pitarul și
3 slugi ale Hrizii dvornicul : Danciul logofătul, i Radul vâtaful, i Damaschin
logofătul și cu moldovéni, trimiși de Alexandru Iliaș cu o carte de piră,
68 care o au dat în mina împăratului, făcînd piră boiarii | pribégi, cum au
fost mai greu și mai cu strîmbătate. Iar sultan Murat, împăratul, nimic
15 pira lor nu o au băgat în seamă, ci i-au trimis la vizirul, să stea de față.

Cînd au fost la ghenar 27 dni, stătut-au Matei vodă cu dinșii de
față, și multă piră și gilceavă s-au făcut întru ei, cît numai dumnezeu
le-au potolit toate. Iar cînd au fost a doao zi, mers-au boiarii lui Matei
vodă la divanul împărătesc și au făcut jalbă mare pentru greci, cum au
20 spart grădina împăratului cu jahurile și cu toate răutățile. Că iau tot ce

1 Iar Matei vodă]Și de acolo O Împărăție]Împărăție C, Țarigrad O Sosit-au]Și au so-
sit O la]In K, om. L Țarigrad om. LO ghenarie]la ghenarie CG, ghenar K 2 dni]In 5 C,
5 LO, In 5 zile K dăscălecat]descălecat AG, dăscălicat CL, descălicat KO într-acéia]
Intr-ace O zi om. K 3 de l-au]dă s-au L căftanul O 4 din ghenar 5 dni]dă la ghenarie In
25 5 C, din (dă la L) ghenar 5 zile KL, om. O s-au umplut zile]s-au Inplut zile CG, In K um-
plut]Inplut O zile 20]20 L, 20 de zile de ale lunii lui ghenarie O 4-5 s-au mai]i s-au mai
G, i s-au K, i-au O grijă]griji KO umblat]inblat GK pre om. O 6 chipuri]feliuri O Și
au adus la viziriul]aduclnd O gréce]grece CL, om. O 6-7 Și au adus la viziriul greci, gréce,
turcoalice, de au pirît cum le-au perit om. G 7 turcoalice, gréce K și turcoalice văduve O
30 dă au L cum]cărora O și]om. KLO frații om. KO 8 Matci]Mihal L Și nimic n-au folo-
sit]om. L, și nimic n-au putut folosi O 9 ghenar L 20]In 20 C ghenar 20]15 zile a lui
ghenar K vinit-au K boerii pribegi CLO de la]In O 10 Vasilache]și Vasilache CO,
Vasilachi GK Mitrea pitarul]și Danciul logofătul i Mitrea pitarul C, și Mitre pitarul O
11 dvornicul]vornicul anume O Danciul logofătul om. C logofătul om. G 12]și CO, om. K
35 Radul om. C 12 și cu]cu O moldovéni trimiși O Iliaș]vodă AKL, vodă Iliaș CGO o om. K
piră]pără C 13 o au]s-au GO, au L dat]dat-o CL boerii pribegi ACL O 14 greu]rău O
greu și mai cu strîmbătate]rău și mai greu, cu mare strîmbătate A strîmbătate]strâmbul O
sultan]soltan G, om. O Murat om. O După împăratul ad. turcesc V nimică C 15 piră G
40 pira lor nu o au băgat în seamă]n-au băgat In samă para lor O nu o au]n-au A, nu o a G
samă GK ci i-au]ci au C, ce-i K trimis]trimise K vizirul AC să stea]ca să stea L 16 Cînd]
Și cînd K, Deci cînd O au fost]fu KO ghenar]ghenarie CO 27 dni]27 ACL, 22 O la
ghenar 27 dni]In 27 de zile a lui ghenar K stătut-au]stătu KO 16-17 cu dinșii de față]de
față cu dinșii CK, față cu dinșii Innaltea vizizului O 17 multă piră]multe pire O gilcevi O
s-au făcut]au fost O intru-In]tre ACKO cît]cum G numai om. O d-zău GK 18 le-au
45 potolit toate]stele O toate om. C au fost]fu K doao]doo AC, do G, doo KL boerii ALO
19 și au]de au AK jalbă mare]piră mare AK, mare jalbă O cum]cum ei O 20 spart]spart ei G
grădina împăratului]raioa Țării Românești O După împăratului ad. cu vrăjbele și A jahuri-
le]jahurile G, jacurile K toate]tot felul de O răutățile]răutățile C, răutăți O iau]au luat O

strica. Ci s-au înturnat iar la tabără. A doao zi s-au mutat Abaza paşa cu tabăra mai jos, de au bătut un coştéiu ot Studeniţa. Şi au luat de acolo mulţi robi. Şi s-au întors înapoi fieştecare la ţara lui. Matei vodă încă au sosit în scaun în Bucureşti, noemvrie în 6 zile.

- 5 Şi în domniia lui arătat-au multă milostenie pre la creştini. | Şi au
69 făcut multe mănăstiri şi biserici : mănăstirea de la Cimpulung cea surpată,
a Negrului vodă, o au făcut din temei, o biserică în Piteşti şi o mănăstire
la Slobozia lui Enache şi o biserică la pod la Călugăreni şi mănăstirea ot
Căldăruşani şi o biserică la Gheorghiş şi preste Olt, la Sadova o mănăstire
10 şi la Gura Motrului o mănăstire şi la biserică De-un-Lemn o mănăstire
şi mănăstirea ot Arnota ; la Craiova, biserică cea domnească şi o biserică şi
casa la Caracal, şi la Brîncoveni o mănăstire şi o mănăstire la Negoşti
pre apa Argeşului, şi la Plătăreşti o mănăstire, la Breb o mănăstire, la
Tirşor o biserică, la Ploeşti alta, la Măxineni, lângă Siret, o mănăstire,
15 episcopia ot Buzău.

16 Şi s-au îndemnat Matei vodă de au făcut cetatea din Tîrgovişte de
iznoavă, leatul 7153.

- 1 Ci]Şi K înturnat]întors C, întornat G iar om. GO tabără]oastea lui L doao]doo A
dooa G, doa KL la tabără. A doao zi s-au mutat Abaza paşa om. O 1—2 cu tabăra mai jos]
20 cu tabăra lui mai jos K, înapoi cu tabăra O 2 de¹]şi O coştéiu]coştei ALO, coşteu C ot]de
la ACKO Studeniţa]Studiniţa K, Studeniţi L După Studeniţa ad. şi acolo au perit Barbul
postelnicul Bălăcianul O 3 mulţi]mulţame de O înapoi]iar înapoi G, om. O fieştecare]
fieştecarele AC, fiştecare G, fieşcare KL la ţara lui]la a lui ţară G, la ţara sa O 3—4 încă au
sosit om. A Matei vodă încă au sosit în scaun în Bucureşti om. L 4 sosit]venit O în²]la K,
25 om. O noemvrie în 6 zile]om. AK, la noemvrie 6 C, noemvrie 7 dni G, noemvrie 6 L, noem-
vrie în 6, leat 7142 O 5 în]om. G domnie O arătat-au]au arătat AC multe milostenii K
multe milostenii au arătat O la om. G 6 biserică CK mănăstirea]întăi mănăstire O sur-
pată]surpată din temelie O 7 a Negrului vodă]a lui Negru vodă ACKL, a Radului vodă cel
Negru O o au făcut om. ACGKLO din temei]din temelie AK, om. O o²]şi o CGKL bise-
30 rică ACKL şi om. O 8 Slobozia]Slobozia A, Slobozie O Enache]lanache CGO, Ianachie K
şi¹om. O Călugăreni]Călugăriani K, Călugărené O şi²]şi o G, o O mănăstirea]mănăstire GO
ot]de la ACK, din G, om. L 9 Căldăruşani]Căldăroşani A, Căldoruşani C, Căldăruşa O şi¹om. O
la om. L şi²om. A preste Olt la]pre la G peste L la²om. L o mănăstire la Sadova peste Olt O
9—10 o mănăstire la Gura Motrului O 10 şi¹ om. O o mănăstire¹ om. AK De-un-Lemn]
35 Dintr-un-lemn AK şi la biserică De-un-Lemn o mănăstire]o mănăstire la biserica Dintr-
un-lemn O 11 şi mănăstirea om. G ot]de la ACK şi mănăstirea ot Arnota]o mănăstire la
Arnota O şi la Craiova K cea om. AK biserica cea domnească la Craiova O o biserică]l
biserică G 11—12 şi o biserică şi casa la Caracal]o biserică şi casăle domneşti la Caracal O
şi casa]la casa (case K) AK, şi casă (case G) CG 12 casa la]casele L la¹]în K Caracal]
40 racal V Brîncoveni AC, Brîncoviani K şi la Brîncoveni o mănăstire]o mănăstire la Brîncov-
eni O şi²om. O o mănăstire la Negoşti]la Nigoeşti o mănăstire K, o mănăstire Negoşti O
Negueşti G 13 pă apa AK Argeşului G şi la Plătăreşti o mănăstire]o mănăstire la Plătă-
reşti O Breb]Breb AC, Brebu G, Breb L la²]şi la K la Breb o m-re]o mănăstire la Brebu O
12—14 la Tirşor]şi la Tirşor AK, la Tirşur G o biserică în Tirguşor O 14 biserică]mînăsti G
45 la Ploeşti alta]o biserică la (în O) Ploeşti AO, şi la Ploeşti altă biserica K Măxineni]Măxineni
C, Măxineşti K 14—15 la Măximeni, lângă Siret, o m-re, episcopia ot Buzău]la Măxineni,
lângă Siret G, episcopia Buzăului, o mănăstire]la Măxineni lângă Siret O 15 şi episcopia K
ot]de la AK, din C După Buzău ad. o mănăstire la Pin în judeţul Buzăului, la munte ; o mănă-
stire în Moldova pre apa Suşitei, ci să chiamă Soveja O 16 îndemnat K Matei vodă om. O
50 cetatea]şi cetate O din]ot G 17 iznoavă G leatul]cînd au fost (era K) cursul anilor AK, la
leatul C, văleatul G, la leat O 7153]7142 AK, 7152 CLO

Și alte multe milostenii și bunătăți au făcut aicea în țară și la sfântul Ierusalim și la Sfetaia Gora și într-alte părți, și au dăruit multe mănăstiri și le-au înțit.

Și țara lui, mare cu mic să bucura | și da laudă lui Dumnezeu pentru domn bun. Că avea pace și odihnă dăspre toate părțile. Și fleștecare avea hrană den dăstul.

Făcutu-s-au și războaie în zilele lui. Că întâi s-au sculat Vasilie Lupul vodă, domnul Moldovei, de au venit cu oaste asupra lui Matei vodă, ca să-l scoată din țară și să fie el domn. Și au venit pînă la Buzău. Iar Matei vodă, prinzind de veste, îndată au încălecat cu toate oștile lui. Trimisu-i-au și Racoși Gheorghie, craiul Ardealului, ajutor o seamă de unguri. Iar Vasilie vodă nu l-au așteptat, ci au fugit înapoi. Iar Matei vodă încă l-au gonit. Și au mers cu toată tabăra lui pînă la Putna. Și i-au prădat ungurii țara foarte rău, mergînd pre Trotuș să meargă la Ardeal. Iar Matei vodă s-au învîrtejit la scaunul lui în Țirgoviște cu cînte mare și cu izbîndă.

Al doilea rînd iar s-au sculat Vasilie vodă cu moldovenii și cu tătarii. Avut-au război mare la sat la Nănașori, pre apa Ialomîiții. Și au fost izbînda lui Matei vodă. Mulți într-acel război au căzut de sabie, cît de-abia au scăpat Vasilie vodă cu puținei oameni, la Brăilă.

Văzînd | turcii că are strîște la războiu și i să înmulțesc oștile și vitejii, sfătuitu-s-au cu mare meșteșug să-l prinză. Odată, au trimis pre

1 alte[alte] C multe milostenii și om. AK bunătăți și milostenii O alci A 1—2 sfîntul Ierusalim și la Sfetaia Gora | Sfeta Gora și la sfîntul Ierusalim O Erusalim CL 2 Sfeta-
ia | sfînta ACL, sta K 3 înțit C 4 Și | în C lui¹ om. O mare | cu mare ACGKL mare
cu mic să bucura | să bucura de la mic pînă la mari O d-zău GK pentru om. O domn bun
acest domn AGK, om. O 5 dăspre | despre AKL, dă pre G pace despre toate părțile și
odihnă C dăspre toate părțile om. O fleștecarele AC 6 dăstul | destul AKL 7 Făcutu-s-au |
Făcut-au AK războaie | război AKLO zile O Că întâi | Că-ntăi C, Și întâi G Vasilie | Vasile O
8 Lupul vodă | voevod A, Lupul voevod CL, vodă G, vodă Lupul K de au | și au O vinlt K
Matei vodă om. O 9 fle | fle C, hie G el | om. G, lei O vinlt K pînă AC Buzeu K 10 prin-
zînd K de veste | veste de aceasta A încălecat | încălecat K, pures O lui | om. CO, sale K
Trimisu-l-au | Trimisu-l-au ajutor AGK, și l-au trimis ajutori O 11 Gheorghie om. KO cralu
Gheorghie A Ardealului | Ardealului A, unguresc O ajutor om. AGKO sumă K Vasile LO
12 nu l-au | n-au O cî | ce K, și L înapoi | înnapoi cu mare rușine O iar om. O 13 Și au
mers cu toată tabăra lui om. O pînă | pînă O l-au | au A, om. G 14 pre | pre la ACGKO, pînă L
Trotuș | Trotuș A, Totruș K meargă | treacă AGKO iar | Și de acolo O 14—15 Matei vodă s-au
învrtejit | s-au întors Matei vodă O 15 învrtejit C la | iar la O scaunul lui | scaun AK cînte
om. O și cu | și G, om. O 16 dollea | dolle K iar om. A Vasile O moldovenii AO tătari A
După tătarii ad. și au venit în țară și O 17 Avut-au război mare | au făcut mare război cu
Matei vodă O la sat om. O Nănașori | Nănașori AO, Nănașor CG, Nănașori L 18 izbînda |
ezbînda G Mulți într-acel război au căzut de sabie | Mulți au căzut într-acel război de sabie G,
om. O căzut | perit AK cî | om. ACO, că K de-abia | om C, abia L 18—19 de-abia au scăpat
Vasilie vodă | iar Vasilie vodă dea-bia au scăpat O Vasile G puține | puțin ACGKL, puțin O
oamini K la Brăilă | și au fugit la Brăila O După Brăilă ad. În al doilea rînd iar s-au sculat
Vasilie vodă cu moldovenii și cu tătarii și au fost izbînda lui Matei vodă L 20 Văzînd turcii |
Văzînd turcii C, Văzînd turcii pre Matei vodă K, Deci turcii văzînd O strîște | strîști O război |
războaie K și i să | și să AG, și se C înmulțesc | mulțesc CO, înmulțesc K 21 viteji | vi-
teji ACL sfătuitu-s-au | sfătuit sfat O cu mare meșteșug să-l prinză | și-l prinză cu meșteșug
K, să-l prinză cu mare meșteșug O Odată om. O au trimis | și trimisă O

3 Chinan paşa cu mulţime de turci, tăbărindu-se din sus de Bucureşti, la morile Cotrăcénilor, iar alţii din jos de Bucureşti, despre Văcăreşti. Iar Matei vodă, prinzind de vête, îndată au strîns toate oştile ţării, stînd toţi înarmaţi, în zi şi în noapte, lingă domnul lor. Iar turcii deacă au văzut 5 că nu-i vor strica nimic, ei s-au întors iar înapoi, cinstindu-i şi dăruindu-i Matei vodă cu multe daruri scumpe.

4. Al doilea rînd, au făcut meşteşug mare, că au strîns oşti turcii la Obluciţă. Vasilie vodă încă au venit cu oştile lui la Cetatea Albă, poruncind împărăţia să meargă şi Matei vodă cu oştile lui acolo, la Cetatea 10 Albă, ca să-l ocolească acolo turcii, tătarii, moldovenii, să-l prinză. Mer-gînd Matei vodă cu toată tabăra lui pîn la Elpuh, prinse de vête că va să-l prinză turcii. Şi îndată au strîns toate oştile lingă dînsul şi s-au învîr-tejit iar înapoi la Tîrgovişte, cu toată oastea lui | întreagă, trimiţînd paşii 10 multe daruri scumpe cu cînte şi cu plecăciune mare, răşchirîndu-se toţi, 15 cineşi la ţara lui. Iar Matei vodă au şăzut cu pace dăspre toate părţile, domnind şi judecînd ţara foarte bine şi cu dreptate.

1653
5. Iar cînd au fost cursul anilor 7161, fiind Matei vodă învrăjbit cu Vasile vodă şi avînd legătură şi prieteşug cu Racoţi Gheorghie, craiul Ardealului, sfătuitu-s-au amîndoi cu taină mare ca să-şi ia vrăjmaşul

- 20 1 Chlnan|Sinan AK, Nican L mulţame O tăbărindu-se|tăbărindu-să ACL, tăbă-rind G, şi tăbărîră unli O din om. G sus de Bucureşti|susul Bucureştilor L 2 Cotrăcénilor|Cotrăcénilor AC, Cotrocianilor K, Cotrocenilor LO iar om. O den jos C Bucureşti om. V despre om. V 3 prinzînd|încă prinzînd (prinzînd A) ACGKL, decă prinsă O au strîns|şi strîn-se O ţării om. O toţi|tot L 4 înarmaţi|într-armaţi O în zi şi în noapte lingă domnul lor|lingă dînsul şi zloa şi noapte O iar|Deci O deacă|deaca A, daca CKLO au văzut|văzură KO 5 vor|va G, pot O nimica A ei om. O s-au|să O întors|întoarsă O iar om. GO 6 Matei|Matii K cu multe daruri scumpe om. O 7 doilea|doile K meşteşug|meştîrşug K oştii oştile C turcii|turceşti CGL 8 Vasilie|Vasile C, Vasilli K vinî K lui om. G venit la Cetatea Albă cu oşti L Cetatea|Citatea K, Cetate O 8—0 poroncînd împărăţie O 8—10 porun-cind împără|lia... să-i prinză|ca să se ocolească acoloa turcii, tătarii, moldovenii, să-l prinză, că-i portncise împără|lia lui Matei vodă să margă şi el la Cetatea Albă G 9 să meargă cu oştile C margă K să meargă şi Matei vodă|şi lui Matei vodă să meargă şi el O lui acolo|lui AO, sale K Citatea K 10 şi moldovenii K să-l|şi să-l O 10—11 Mergînd Matei vodă... pîn|Deci Matei vodă purcesă cu toate oştile lui şi mersă până O lui om. A Elpuh|lalpuh AKO, Elbuh CV prinse|prinzînd A, prinseră C, au prins K, şi acolo prinsă O de veste|veste AC că va|că vor AK 12 turcii. Şi îndată|turcii, îndată A au strîns|s-au strîns K, om. O toate om. K lingă|lui lingă L dînsul|sine K toate oştile lingă dînsul om. O 12—13 învîrtejit|vîrtejit K şi s-au învîrtejit iar|să întoarsă O 13 iar om. K înapoi|om. G, înapoi cu toate oştile O la Tîrgovişte|şi veni în Tîrgovişte O cu toată oastea lui întreagă 40 om. O trimiţ|ud|trimiţînd K, şi trimise O paşei G 14 cu om. G plecăciune mare|plicăciuni mari K, mare plicăciune O răşchirîndu-se|răşchirîndu-să ACGL, şi aşe se răşăpiră O 15 lui|sa O Matei|Matii K au şăzut|au şezut G. şăzu în scaun O pace|bună pace O despre ACGKO 16 domnind şi judecînd ţara foarte bine şi cu dreptate om. O foarte cu dreptate si bine L dreptate|dereptate G, driptate K După r. 16 ad. Războiul lui Matei vodă cu Vasilli vodă K 45 17 Iar cînd au fost cursul anilor 7161|în anul 7161 K cursul|la cursul ACGL Matei|Matii K 18 Vasile|Vasilie AGO, Vasilli K preteşug şi legătură G pritişug K Racoţi C Gheorghii GK 19 Ardealului|unguresc O mare om. O vrăjmaşul|pre vrăjmaşul său, pre Vasile vodă O

deasupra lui, că nu să mai poate răposa de dînsul, ci în toată vremea să rădica asupra lui cu gîlceavă, nefiind nimic greșit.

Deci fiind mai credincios un boiarin al lui Vasile vodă, din casa lui, anume Gheorghită vel logofăt sin Ștefan din Răcăciuni, făcură cu dînsul sfat și legătură ca să prinză pe Vasile vodă și să fie el domn. Asemănă-se
5
acel boiar cu Iuda care au vîndut pre domnu-său. Că trimise Racoți craiul și Matei vodă oști pre ascuns, unguri și munténi, ca să lovească pre Vasile vodă fără de veste, să-l prinză. Și așa, în ziua de Duminica Floriilor, sosiră
71
oștile în Iași și rădi | cară domn pre acel boiaru moldovean, numele lui, Ghiorghită Ștefan vodă. Iar Vasile vodă, prinzînd de veste mai timpuriu,
10
au fost eșit de acolo cu toată casa lui, de au fugit la ginere-său, Temuș sin Hmelenschi, hatmanul căzăcesc. Și în grab s-au întors iar înapoi împreună cu gineri-său Temuș și cu mulțime de cazaci. Și au avut război mare cu Ghiorghie Ștefan vodă și cu ungurii la sat la Poprincani. Și așa fu izbînda cazacilor, întorcîndu-se fieștecăre la țara sa biruit.

Iar Vasile vodă nu s-au contenit la scaunul lui, ci au grăbit de au venit asupra lui Matei vodă cu ginere-său Temuș cu cazaci, cu moldoveni.

1 deasupra lui]desupra`lui G, deasupră-ș O mal om. A poate]putea ACGKL, pute
O răposa]odihni ALO de]dă V dînsul G ci om. C, ce K vremea]vremea AL, vreme O
1—2 să rădica asupra lui cu gîlceavă]rîdică gîlceavă și război asupra lui O 2 asupra lui] 20
asupră-l GK nefiind]nefiindu-l O nimic]nimica GLO, nemică K greșit]vinovat O 3 bo-
larin]boer ACL, boiar G al]a K Vasile AGKL mai credincios un boiarin al lui Vasile
vodă]un boer a lui Vasile vodă foarte credincios O din casa lui om. O 4 Gheorghită vel
logofăt]Gheorghie marele logofăt AK Gheorghi G sin]feciorul (fecior A) lui ACKO Ră-
căciuni]Răcăcin C, Răcăciuv L făcură]făcut-au K 4—5 sfat și legătură cu dînsul O 5 ca 25
să]ca să-l C, să O pre Vasile (Vasile AKL) ACGKLO Asemănă-se] Asemănuindu-să A,
Asemănă-să CO, Asămănu-să G, Asămănu-să K 6 boiar]Gheorghe AK, Gheorghită CGLO
care]carele K, cel ce O domnu-său]domnul său ACL, Hristos O trimise]au trimis K, tri-
misă O Racoțe C craiul om. O 7 și]și cu AO Matei]Matli K și³ om. L munténi A
ca om. AK să]să-l O lovască GKO Vasile CG 7—8 pre Vasile vodă om. O 8 fără de] 30
fără CGKL să-l prinză om. O ziua]zloa AGL, zua K Duminica Floriilor]Duminica Florilor
AO, Țveatonosnaia C, Țveanosia G, Țveatonosli K, Sfiatonosle L sosiră]au sosit O 9 ră-
dicară]rădică L domn om. O boiaru]boer A, boiar C, om. L numele lui om. G boiaru
moldovean, numele lui om. O 10 Ghiorghită Ștefan vodă]Ștefan voevod (vodă K) AK,
Gheorghie Ștefan vodă G Ștefan vodă]domn O Vasile CO de timpuriu ALO 11 au fost 35
eșit de acolo]au fugit O După toată ad. oastea și toată A de au]și au A de au fugit]și
s-au dus O ginere-său]gineri-său K, gineri-său L Temuș]Temoș C, Temiș O 12 sin]feciorul
lui ACKO Hmelenschi]Hmelnițchi G, Hmil K, Hmelneschl O căzăcesc]scăzăcesc G întors]
în]vrtejit K iar om. K s-au întors iar]iar (iarăși G) s-au în]vrtejit (întors) O ACGO 13
gineri-său] gineră-său C, gineri-seu K Timuș K și¹ om. AK avut război mare]făcut mare 40
război O 14 Ghiorghie Ștefan]Gheorghie și Ștefan A, Gheorghi Ștefan G vodă]voevod K
și om. CK și cu ungurii om. O Poprincani AKLO așa om. O 15 izbînda]ezbînda G în-
torcîndu-să ACL fieștecăre]fiecar K întorcîndu-se fieștecăre la țara sa biruit]iar Gheorghe
vodă cu ungurei și cu munténi dediră dosul a fugi O sa]jul K 16 iar]Deci O Vasile CO
contenit]cuntinit K, așăzat O la scaunul lui]la scaunul său AK. în scaunu-și O c]ce K au] 45
s-au A 17 vînit K cu]înpreună cu O ginere-său]gineri-său C, gineri-seu K Temuș]Tămuș
G, Timuș K cu cazaci om. O cu]și cu O moldovenii O După moldoveni ad. Iar Matei
vodă decă prinsă de veste, îndată trimisă pre Bădea post. Bălăceanul la Racoți craiul ca
să-i de o samă de oști ajutoriu, iar Racoți prinsă bucuros și să făgădui că va veni el cu
capul lui, cu oști, ca să nu scape acel vrăjmaș. Deci Vasile vodă foarte grăbi și intră în țară O 50

6. Deci Matei vodă prinzind veste, trimis-au pre Diicul vel spătarul cu o seamă de oști călări. Și le-au eșit în timpinare la Focșani și le-au stătuț oarece împotrivă. Ci nu putură, că nu avea arme de foc. Ci i-au spart cazacii și i-au rășchirat foarte rău. Apoi înțelegind Matei vodă, au mai trimis o 5 seamă de oaste cu foc, haiduci-călări, pedestri, siiméni și țacălușă. Și să lovără la Șoplea în Teleajăn. Și nici aceștea nu le-au putut sta impo | trivă. 717 Iar Matei vodă deaca înțelese așa, foarte să îngrijă tare și rugă pre dumnezeu. Și încălecă cu toată curtea lui den Tirgoviște. duminecă mai 15 deni 7161. Iar cind au fost marți mai 17 deni, tăbăritu-s-au la sat la Finta, pre 10 apa Ialomiti, tocmindu-și tabăra, făcind și șanțuri. așăzindu-i cineși în rindul său, învățind pre toți : Feții miei voinici viteji, rugați pre dumnezeu, și vă îmbărbătați, ca să stați toți gata de război. Că iată, vrăjmașul nostru, Vasilie vodă sosește acum. Să nu carécumva să fie vreunul cu gindul 15 îndoit, ci cu credință și cu bărbăție, cu arme goale și să le stați împotrivă, precum ați fost și mai nainte. Să nu carécumva numele vostru cel bun să să surpe jos, că nu ne va fi de nici un folos.

Deci așa învățându-i, sosi și Vasilie vodă în vrémea prinzului, cu ginere-său Temuș, cu mulțime de cazaci și de moldovéni, ca la 20.000. Iar Matei vodă era numai cu curtenii lui, ca la 7.000. Și așa să lovără iute 20 nnii cu alții, cît să sperie Matei vodă că-l va birui. Și încă fugiră o seamă

- 1 Deci] Iar O prinzind K veste] de (dă C) veste ACGKL prinzind veste] Îndată O trimis-au] trimise GO Diicul] Dinul L vel spătarul] marele spătar (logofăt A) AK samă K 2 călări om. K în timpinare] înainte AO, întru întîmpinare L 2-3 le-au stătuț oarece] nu le-au putut sta O 3 oarece] puțin A, om. K, nișchit G, Cl] Și C Ce K Ci nu putură om. O că] căci ACL, căci că G arme] armă G Cl] Ce K 4 și i-au] și iarăși i-au A rășchirat] risăpet O au mai trimis] mai trimisă O 5 oaste] oști AGKLO, oste C călări și pedestri AO siiméni] săiméni K, și simeni O și] om. AK, cu O țacălușă] țacăluși AC, țeacaluși G, țăpăluș O Șoplea] Șuplea G In] pre O Teleajăn] Teleajin GK, Tilijăn O aceștea] aceștia L, acești O Il-au K înprotivă K 7 Iar Matei vodă deaca înțelese așa] Aceasta dacă înțelesă Matei vodă O Matei] Matii K dacă înțelese] înțelese ACL, au înțales K așa om. C îngrijă] îngrijii AO, îngrije K tare om. O 7-8 d-zău GK 8 încălecă] îndată purcesă O toată] toatl K toată curtea] toate oștile O lui] sa A den] prin O duminica K mai] luna mai A, în luna lui mai In K 8-9 duminecă, mai 15 deni 7161] mai 15, leat 7161, duminică O 15 deni] 17 A, 15 C, 15 zile KL 8 7161] cind au fost (era K) cursul anilor 7161 AK, leatul 7161 CG au fost om. G marți om. K mai 17 deni] om. A, mai 17 C, în luna lui mai In 17 zile K, mai 17 zile L Iar cind au fost marți, mai 17 deni om. O tăbăritu-s-au] tăbărit-au L, și au tăbărit O sat la om. C 10 După Ialomiti] ad. și la mai 17 O și om. AK șanți G tocmindu-și tabăra, făcind și șanțuri] și tocmi oștile foarte bine O așăzindu-i] așăzindu-să A, așăzind K 10-11 în rindul] la rindul A, la locul O 11 său] lui LO învățindu-i C învățind pre toți] și inceptu a-l învăța pre toți zicind O viteji AL d-zău GK 12 și vă] și să vă O ca să] să O de] dă L 13 Vasile CO sosește CLO acum] acuma A, om. O carécumva ACL carécumva să om. O vre-unul G gind l. 14 cije KO și cu] cu A cu arme goale să le stați împotrivă] să stați împotrivă cu armele goale A armele CL împotrivă cu arme goale K le stați împotrivă] vă bateți vitejești O 15 precum] cum O ați fost] v-ați bătut O și om. A carécumva CKL 15-18 să să] să-l A 16 nu ne] nu C de nici- un] nici de un ACOK 17 așe O După învățindu-l ad. Mateiu vodă au slobozit (slobozlit-au K) un tun, buu ! (buu om. K) dînd veste și chieimînd pre Vasile (Vasilie K) vodă să vie la război. Și îndată AK vrémea] vreme O 17-18 în vrémea prinzului, cu ginere-său Temuș] cu gineri-său Temuș, în vremea prinzului AK 18 gineri-său CLO Temiș O și cu mulțime O cazaci] sáraci O de om. K 20.000] 20 L 18 Matei vodă] Matii K era numai cu curtenii lui] era numai cu curtea lui ACGKL, cu toate oștile și cu curtea lui O așe O lute] om. CL, de lute O 20 cît să] că să O sperie] spăre G, spărie KO va] v O Și încă] Că încă C samă K

de oștile lui, trecind Ialomița fără de vad. Iar Matei vodă tot alerga în toate părțile | îndemnînd pre boiarii lui și pre voinici, cîți rămăsese, ca să stea de război, să nu-și dea mijlocul, că încă Dumnezeu tot iaste cu noi ajutor. Căci eu cunosc pre ei slabi și împuținîndu-se puterea lor, nădăduescu-mă lui Dumnezeu că vom să-i biruim acum curînd și să să întoarcă rușinați din țara noastră.

Deci așa, pentru cuvintele lui cele dulci și bune, foarte să îmbărbătară și da război tare, bătîndu-se toată ziua în puști și în tunuri, în săgeți, în sabie, față cu față. Mai virtos boiarii cei mari și al doilea cu coconii lor, cu slugile lor, tot cu sabiile goale intra într-înșii de-i gonea și-i răspîdea în toate părțile. Atuncea și Matei vodă cu toți împreună năvăli asupra vrăjmașilor foarte tare, cit îl și răniră cu un glonț la piciorul sting, den josul genunchiului.

Iar cînd fu în deseară, făcu Dumnezeu o minune mare, că trimise lui Matei vodă un nor ploios, care să ivi dășre austru, fiind ceriul prea seninat. Și venea asupra taberilor prea iute, cu un vînt foarte viforos. Și așa trecu preste tabăra lui Matei vodă. Iar cînd sosi la tabără lui Vasile vodă, acolo și năpusti | toată apa, ca cum ar cură un riu prea iute. Și picăturile erau groase și virtuase ca o piatră. Unde-i lovia, ticăloșii îndată cădea după cai jos. Și să făcu în tabăra lor apă multă, ca o baltă tinoasă.

1 de oștile | de oști A, din oștile CL lui | ale lui A fugiră o seamă de oștile lui | 2 p. 110. a) pe o samă de oști le înfrînsă și le dediră de mal jos și fugiră spăimîntați O trecînd | trecîndu-i C fără de | fără GKL tot om. O 2 îndemna | îndemnîndu-i O boerii ALO lui | sai K cîți rămăsese | om. C, cîți rămăsese O 3 de | dă L ea încă | zicînd că O d-zău GK tot om. O iaste | este ACL 4 ajutor | ajutoriu K, m. O Căci eu cunosc pre ei | eu ti cunosc că sînt O pre ei | p ei L ei | dinșii AK Impuținîndu-se | Impuținîndu du-să ACGL, sa Impuțină O puterea | puterea AL, virtute O 4-5 nădă | duescu-mă | nădă | duescu G, nede | duescu K d-zău K să-i | să K acum A curînd | curînd K și să să | și vor să să A, și să GK, și să vor O întoarcă | întoarse G, întoarcă O 6 rușina | cu rușine G 7 Deci așa | țare ei O pentru | auzînd O cele ACL și bune om. O foarte om. O 7-8 îmbărbătară | îmbărbăta O 8 și dă | și deteră A țare | foarte tare O bătîndu-să ACGKL ziua | zioa ACGL, zua K în | 2 | din K și om. ALO 9 în sabie | și în sabii ACG, în sabii KLO față cu față | în față cu față G, față la față KLO Mai | Și mai O boerii ALO și om. O al | ai C doilea | doile KO cu coconii | și coconii A cu om. CGKO 10 cu | și AK, și cu O gonea | gonila GK și-i | și G răspîdea | răspîndia K, răsipi O 11 Atuncea | Atunci K, Atuncea O toți | toții A împreună om. O năvăli | năvăliră AKO, 12 vrăjmașilor | vrăjmașilor lor A, vrăjmașului C și om. G cu un glonț om. L sting | cel sting A 12-13 den josul genunchiului | în genunchiu AK, den jos genunchiului G 13 După genunchiului ad. cu un glonț L 11 deseară | diseară L, desară O d-zău G minune | ciudă G Iar cînd fu în deseară, făcu d-zeu o minune mare | Ascultați minune (ce minune K) mare făcu d-zeu, cînd fu în deseară AK trimisă O 13 un nor | ajutor (ajutoriu KO) un nuor (nuor O) CGKLO plotos | foarte ploios O care | carele AGKO lvi | vlie C dăspre austru | despre apus, despre austru AK cerul CG seninat | sininat L, săuinat O 18 venea | venia AG, vinia K, venii O taberilor | taberii lor AL, tabirii lor K prea om. O cu uul | ca un A viforos | viforit A, vihoros C, viorit K tricu KO 17 preste | peste KLO tabăra | joastea G Iar cînd sosi la tabără lui Vasile vodă om. L sosi | au sosit K la tabără | la oastea G, drept tabără O lui om. C Vasile CO acolo | și acolo își AL, acolo G 17-18 acolo | și-au năpustit K 18 apa | apa prea iute L ca cum | cum C cură | cura CK, curgi O ar cură un riu | preun riu G rlu | părău O prea lute | repede L, foarte repede O era | ei era L 19 gromă O și virtuase om. C o piatră | piatra O Uude-i | Unde CK, și uude-i O lovia | lovi G îndată om. O cădea | căde O după | după A, de pre GO, di pri K 20 cai | cal A și om. C să făcu în | făcură G

Și așa fiind, îndată să năpusti toată tabăra lui Matei vodă și intrară
 pren mijlocul lor fără de nici o frică, tăindu-i foarte rău. Prinseră și vii
 mulți. Iar Vasilie vodă cu Temuș și cu puțini călări de-abia au scăpat
 numai cu trupul, trecind la Moldova pre la Galați. Însă noroc au avuț
 5 căci au înopțat. Iar Matei vodă s-au învirtejit la Țirgoviște a doao zi,
 miercuri, mai 18 deni, cu toată tabăra lui, cu mare izbîndă și voinicii lui
 cu multă dobîndă, dînd toți laudă lui dumnezeu pentru mila și binele ce
 le-au făcut, de i-au izbăvit din mîinile vrăjmașilor. Strîns-au trupuri
 căzute în război, căzute 3.000, de au făcut o movilă mare la Finta. Înfipt-au
 10 acolo și o cruce mare. Făcut-au și altă movilă din jos de Țirgoviște, lingă
 drumul cel mare.

Gheorghie Ștefan vodă fiind pribeag aici, căzut-au la Matei vodă cu
 73 multă rugăciune | de i-au dat oaste ajutor, și craiul Racoți așijderea, de
 s-au dus asupra lui Vasilie vodă. Avînd amîndoi războiul la Selca, izbîndit-au
 15 Ghiorghie vodă. Iar Vasilie vodă au fugit în Țara Căzăcească, la ginere-său
 Temuș, fiind acolo și hanul cu oștile tătărăști. Iar Ștefan vodă cu moldo-
 vîinii, cu munténii, cu ungurii, cu lésii, au încongiurat cetatea Suciavei,
 că acolo era doamna lui Vasilie vodă închisă cu fie-său Ștefănuță

- 1 fiind]slăbiră. Aceasta văzând Matei vodă O toată]cu toată O Matli K Matel vodă
 20 om. O 2 pren]prin ACL, pre K, în O fără de]sără KL frică]temere A tăindu-i]tăind O
 Prinseră și vii]și vii încă prinsără O Prinsără CK și om. G 3 mulți]foarte mulți AKL
 Temuș]gineri-său Timuș KO, Temuș gineri-său L și cu puțini călări de-abia au scăpat]de-abia
 au scăpat cu puțintel oameni călări O de-abia]de-abea C, abia K 4 numai cu om. O
 trupul]trupurile K, om. O trecînd]trîcînd K, și au trecut O la]om. A, în O 5 înopțat
 25 CGK După înopțat ad. că l-ar fi prins și pre el, iar de s-ar fi făcut zăbavă numai 2 zile, să
 nu fi lovit oștile, nu vre scăpa niciunul, că eșle Racoți craiul cu oștile lui pre Telejăn, și-l
 băga la mijloc O Iar]Deci O Matei]Matli K învirtejit]întors G, învirtejit K, învirtejit
 înnapoi LO la Țirgoviște om. O doao]doo AC, dooa G, doă L, doao O 6 miercuri om. O
 30 mai 18 deni]om. A, mai 17 zile L, mai 18, leat 7161 G După deni ad. în ziua de văznesenia
 gsdne A, în zio (zua K, zloa GL) de văznisenle (văznesenila K, văznesenle GL) gospodne
 (om. C, gospod L) și CGKL, și s-au dus în Țirgoviște O izbîndă (ezbîndă G) mare ACGKL
 lui om. K 7 dumnezău G binele și mila C și om. G 8 li-au K mîinile]mîinile A,
 mîinle K trupuri]trupuri moarte O 9 de au]de l-au ACG, de li-au K, dă au L, și au O
 Finta]sînta G Înfipt-au]Fipt-au G, și au înfipt O 10 acolo om. O mare om. V Fă-
 35 cut-au]Făcutu-s-au CGK, mai făcut-au O de]dă CL Țirgoviște]Țirgoviște, de cazaci C
 Între r. 11 și 12 e titlul De vinirea lui Ștefan vodă Gheorghie asupra lui Vasilie vodă al
 doile rînd în K 12 Gheorghie]Gheorghia G, om. K Ștefan om. O fiind]încă fiind O
 pribag K aici]alcea ACG, aici (alcea O) în țară KO Matli K vodă]vodă și la Racoți
 40 craiul O 13 multă rugăciune]multe rugăciuni (rugămintele L) GLO, mare rugămintele K
 de]om. C ajutor]ajutoriu CK, ajotor G și craiul Racoți om. O așijderea]om. GO, așijderea K
 13—14 de s-au]și s-au O 14 Vasile ACLO vodă]vodă cu ajutoriu O Avînd amîndoi răz-
 boi]Avînd războiul amîndoi K. și au făcut război O Selo]Silca A, Sîrca K izbîndit-au]și
 fu izbînda lui O 15 Gheorghe Ștefan vodă ACK Gheorghie G Vasile AL Căzăcească]Tătă-
 45 rască la hanul, iar pre doamnă-sa cu gineri-său Temuș în Suceavă O la]cu L ginere-său
 gineri-său AKL 15—16 la ginere-său Temuș, fiind acolo și hanul cu oștile tătărăști om. O
 16 Timuș K oștile]oști G Ștefan vodă]Gheorghe Ștefan vodă CL, Gheorghie vodă O 17 cu]1, 2, 3,
 și cu O ungurii]ungurenii C și cu lésii L încongiurat]încunjurat AGKL, încunjurat C ceta-
 tea]citatea K, cetate O Suclavei]Sucevii AKLO, Sucevii C 18 era acolo L Vasile ACLO
 50 închisă om. CO cu]și cu O fie-său]fi-său AGL, fiul său C, fiu-seu KO Ștefănuță]Ștefăniță K,
 Ștefăniță vodă închisă în Suceavă O

și cu toată avuția lor, avînd doamna ajutor pre gineri-său Temuș cu 8.000 de cazaci. Deci fiind ei îngropați într-un șanț supt cetate, în toate zilele eșia Temuș cu cazacii și-i gunea foarte rău pe cei din afar, pînă se umplură luni trei. Iar cînd fu într-o zi, șezînd Temuș supt cortul lui, tocmiră nemți<i> un tun și-l sloboziră asupra lui. Și așa lovi o ladă de lemn ce erea lingă dînsul, și rupîndu-să o bucată de ladă au lovit pe Temuș peste un picior, și umflîndu-se piciorul, ingrab au murit. Iar cazacii numaidecît rădicară alt hatman și făcură pace cu Gheorghe Ștefan voevod și-i închină cetatea.

Iar Vasilie vodă | au fost căzut la hanul cu multe rugăciuni și cu daruri scumpe, de i-au dat ajutor 20.000 de tătari. Și au purces cu dînșii ca să scoată pre doamnă-sa și pre fie-său din Suciavă. Iar cînd ajunseră la Prut, sosi vête rea și amară, cum au perit gineri-său Temuș, și s-au închinat cetatea, și au prins pre doamnă-sa și pre fie-său și i-au luat toată avuția. Atuncea deaca înțelése Vasilie vodă, cu mare întristăciune să întoarse iar înapoi. Sosind la hanul, fu Vasilie voevod prins și băgat în obezi. Trimițîndu-l la Poartă, fu închis la Idicula.

Deci cazacii tocmiră trupul lui Temuș într-un sicriu și să duseră cu dînsul în țara lor. Atuncea doamna plîngea mult, întrînd în inima ei spaimă și groază mare. Iar Ștefan vodă singur intră în cetate, de au prins pre doamna și pre fie-său și i-au luat toată avuția. Și s-au învîrtejit la scaunul

1 și cu toată avuția lor om. O avuția|averea K pre|pă L Timuș K 2 căzaci C supt cetate într-un șanț G într-un șanț om. O citate K zilele om. A eșia|eșea L, eșle O 3 Temuș cu cazacii om. O gunea|gonia CGKL, înfrîngea O pre cel|prl cei O din afar|din afară ACGL, de afară KO se umplură|să umplură ACL, inplu G, s-au plinit K 3-4 luni 5 treil|trei luni O pol|și (și om. C) jumătate CKO 4 iar|și O șăzînd|șezu AK, șăzînd O cort al|cort a G, cortul O tocmiră nemți|lar nemții (iară nlam|il K) care (caril K) era afară cu Ștefan vodă tocmiră AK 5 și-l|și K 6 rupîndu-să|surpîndu-se K, spărgîndu-să L, rum-păndu-se O de|din ACKL lovit-au pre|au lovit pe O peste|preste AG 7 umflîndu-se|umflîndu-să ACL, înflîndu-să GK ingrab|îndată AO rădicară|au rădicat A 8 Ștefan om. O și-l|și ACGKO cetate O 9 Vasile ALO fost om. AKO multă rugăciune (rugăminte K) AKO 30 și om. CKL cu² om. G și cu|și făgădui multe O 10 Și au purces cu dînșii|și purcese cu dînșii C, om. O 11 pre doamnă-sa|pă doamna sa AL și pre fie-său|și pre fiu-său (fiul său CG) ACGL, cu fiu-sau K din Suciavă|om. G, din cetatea Sucevei K, din Suciavă și purceasă cu dînșii O iar|și O ajunseră|fu A, au ajuns K, sosi O 11-13 Iar cînd ... pre fie-său om. G 35 12 sosi|sosi-i CK, li veni O rea om. A perit|pirit K gineri-său|ginere-său C, giniri-său K Timuș K s-au|au C 13 cetate O pre doamnă-sa|pe doamna sa AL fie-său|fiu-său ALO, fiul său C, fiu-sau K i-au|le-au A luat G 14 avuția|averea K, avuție O Atunci K dacă CKL înțelése|înțelese C, au auzit K Atuncea deaca înțelése Vasilie vodă|și înțelegînd de aceasta numaidecît O Vasile ACL întristăciune|întristare K 14-15 cu mare întristăciune să întoarse iar înapoi|să întoarsă înnapol cu mare întristăciune O 15 întoarse|întoar-seră C iar om. AG înapoi|îndărăt G Și sosind O Vasilie voevod|Vasille (Vasile AC) vodă ACGKL, om. O 16 obezi|obede G Trimițîndu-l|și trimis L Poartă|Țarigrad O fu închis|închizîndu-l L Idicula|Odicula A, Edicula KL 17 Timuș K sicriu|săcriu K și să|și-l O dusă CK 18 dînsul în|dînșii la O în om. G țara lor cu dînsul G Atuncea|Atunci K, Atunce O plîngea mult|plîngea mult amar O 19 Ștefan|Gheorghe O singur intră|intră 45 singur A, au intrat O citate K de auidă (și O) au LO prins|luat K pre|pă L 20 doamna|doamna lui Vasile vodă O pre|pă L fie-său|fiu-său ALO, fiul său C, fiul său G, fiu-sau K și|de A i-au|au C luat L avuția|averea GK, avuție O învîrtejit|întors K, întors iar O scaunul K

lui la Iași cu mare izbîndă. Și s-au plecat capul la Poartă, de s-au tocmît lucrul. Și i-au adus steag de domnie.

Iar Matei vodă, fiind rănit de războiul căzăcesc, zăcea în patul lui și nu putea să răpaose și să-și caute leacul ranei sale, de necazul slujitorilor lui, mai virtos dorobanții și seimenii și alte cete. Că Matei vodă foarte-i îngrășase, stringînd pre toți dintr-alte țări streine, săraci foarte. Iar Matei vodă le făcuse milă mare. Că avea la casele lor pace, ca să-l caute la vreme de nevoie, cum să cade slugilor celor drépte. Iar ei toți să îndrăciră de să nebuniră și începură a nu-l băgaré în seamă nici cît, ci-și bătea joc de dînsul și în toate zilele zbiera în curtea lui. Și lua tunurile dă le scotea afară la cîmp. Și intra în case unde zăcea, dă-l pedepsea. Și să lăuda că ei au bătut războiul cazacilor, cerșindu-i să le dea cîte 3 lefi; iar de nu, vor sparge cămara și singuri își vor lua. În multe chipuri îl pedepsea, zicîndu-i să-și lase de acum scaunul și să să facă călugăr. Și zicea că au îmbătrînit și s-au eșit din fire. Și așa fiind turbați, cînd fu într-o zi, să strînseră toți în curtea domnească ca să ucigă pre 2 boiari ai lui Matei vodă, anume Ghinea Tucala și Radul Vărzarul vel armaș, aruncîndu-le prihană

- 1 cu mare izbîndă]om. A, cu mare dobîndă O s-au]au AGKO Poarlă]turci O de]și O
2 lucrul]lucrurile C l-au]au C stîag K *Între r. 2 și 3 ad.* Pre Matei vodă cum nu-l băga în
20 samă slujitorii și-i cerea lefe K 3 de]din GK, dă L zăce O 3—4 zăcea în patul lui fiind rănit
de războiul căzăcesc A 4 pute O răpaose]odihnească AO llacul rani K sale]lui A nă-
cazul GK 5 slujitorilor]slugilor A dorobanții]de dorobanți O selmenii]sîimenii AL, sîi-
menii CK, de sîimenii O alte cete]de alte bresle O 5—6 că foarte li îngrășasă Matei vodă O
6 foarte-i]foarte li AL, foarte CG îngrășase]ingrășase C stringînd]stringîndu-l AO pre
25 toți om. O dintr-alte] de prin alte O, dentr-alte V țării]părți A streine]strîne K foarte
săraci O 7 iar]și O Matei vodă om. O făcuse]lăcu GO milă mare]mare milă și-i îmbogăți O
Că avea la casele lor pace om. O casele]casile CL, casăle K să-l]și-l O 8 vreme ACL ne-
vole C celor drépte] celor drepte (drepte K) ACKL, om. O 8—9 să îndrăciră toți O 9 de
să nebuniră om. O nu-l]nu să G, nu K băgaré]băga ACGKO în seamă]samă KO nici cît]
30 nicicum AK, nicidecum CO ci-și]ce-și K 10 zilele]zille AL, zile G zbiera G și]și-l O
11 dă le]de le ACK scotea] scote O afară om. A case]casă ACK L, scaun O zăce O de-l
pedepsia ACGK 12 lăuda]lăuda zicînd O cerșindu-l]cerșînd AGK cîte om. AKO 13 de
nu, vor sparge]de nu, ei vor sparge K, de nu le vor da, ei vor sparge O cămara și]ei că-
mara A și singuri își]și-și vor lua singuri O 13—14 În multe chipuri li pedepsea]și-l pe-
35 depse în multe chipuri O pedepsia ACK 14 să-și]să O lase]lasă O de acum]de acum
G, om. O scaunul de acum K de acumă călugăr G și zicea]și-l zicea AK, prepuîndu-l O
15 îmbătrînit]bătrînit K din fire]den minte și altele multe O turbați]turburați AC, turbați
ca nește porci fără de nici o rușine G Și așa fiind turbați]că fiind dorobanții și sîimenii
40 împreună cu alte bresle foarte turburați O *Între din fire și* Și așa fiind e *redacția* Alce scriem
pentru doi boeri anume Ghinea Tucală vel vist. și Radul Vărzarul vel armaș ce au fost în
zilele lui Matei volvod. Domnind Matei vodă bine ... și continuă la f. 61—63o în O.
Textul normal al povestirii se încheie cu afirmația că averea strînsă fără dreptate s-a risipit ca
praful și cei doi dregători vor da seama la strașnicul județ de faptele lor. În O însă expunerea
45 *continuă cu paragraful omis de la început, unde se arată că dorobanții și seimenii turburați au*
venit în curtea domnească, au prins pe Ghinea vistierul și pe Radul Vărzarul și i-au omorît
înaintea oștilor. Vezi variantele consemnate la p. 163₁—166₁₁. 15—16 cînd fu într-o
zi, să strînseră toți]să strînsără într-o zi O 16 strînsără K ca să ucigă]și să sfătuiră ca
să-i ucidă O pre 2 boieri]2 boeri A, pre amîndoi O boeri CL al]a K 16—17 ai lui
50 *Matei vodă, anume Ghinea Tucala, și Radul Vărzarul vel armaș om. O 17 Tucala]Tucala*
vel vistier AK l]și AC, și pre K Vărzarul CGL vel armaș]armașul G aruncîndu-le]arun-
cînd K prihană]prihăni A, prihanul G, pîcini O

cum că ei sfătuesc pre domn ca să nu le dea lefi. Și așa fiind ei turbați, |
 ca niște porci fără de nici o rușine, să suiră sus, în casele domnești și dederă
 năvală nnde zăcea domnul lor, căutind pre acești boiari supt căpătîiul
 lui, supt paturi, prin poduri, prin cămări, prin lade, pînă-i găsiră. Și
 așa, denaintea lui, i-au luat, cît să cutremura locul de groaza lor, dăzbră-
 cîndu-i dă haine, bătîndu-i nemilostiv, pîn i-au scos afară la cîmp, și acolo
 i-au omorît, înaintea tuturor oștilor. Într-acéia turburare a lor, întîmplîndu-
 se lui Socol vel clucerul Cornățeanul a fi bolnav, zăcînd la gazda lui,
 ca niște hoți și pre el l-au ucis. Și le-au jefuit casele, luîndu-le tot ce-au avut.

Iar cînd au fost la august, murit-au și doamna Elena. Și cu mare
 cînte fu îngropată în bisérica domnească, în Tîrgoviște.

După ce au dat dumnezeu de s-au vindecat Matei vodă la picior,
 eșit-au în preumblare cătră Argeși, și învîrtejîndu-se de acolo, iar doro-
 banții și seiménii i-au închis porțile și i-au eșit înainte, la șanțul cel mare,
 cu toate tunurile, oprînd pre domnul lor ca să nu mai între în cetate,
 zicînd că de acum înainte nu le mai trebuie să le mai fie lor domn, ci, sau
 să iasă din țară, sau să să călugă | rească. Deci așa au șăzut, cu toți boiarii

1 cum că]că A, cum CGKLO el]el K sfătuesc]svătuesc G, sfătuiaste K ea să]să K
 ca să nu le]de nu va să le A, să nu O nu om. G lefi]lefe K, léfi O el om. GO turbați]turbu-
 rați ACO 2 ca niște porci fără de nici o rușine om. G fără de]fără K nici o]nici o K. om. O 20
 să suiră]suiră-să K sus om. A casele]casale K, casile LO dederă]detră C, deteră L 2-3 și
 dederă năvală om. AO 3 zăcea]zăce O domnul lor]Matei vodă O căutînd]căutîndu-i K acești]
 cel A, acei K boerii ALO 4 paturi]patulul G cămări]cămară A prin]și prin K lade]
 lăzi AKO pînă-i]pînă li O 5 denaintea]dinaintea ACG, dinnaintea KL denaintea lui l-au
 luat]l-au luat dinaintea lui O luat]luat G cutremura]cutrimura K, cutrimurără O locul 25
 om. A de]dă L 5-6 dezbrăcîndu-i CGK dă]de ACGKLO 6 După haine ad. Iară unul
 dintre slujitori, scoțînd cuțitul, s-au slobozit la armașul Vărzariul și l-au tăiat o bucată din
 trup și puînd-o în năframă zicea că o va duce la casa lui și o va frige și o va mîncă cu
 femeia și cu copiii lui și blestema zicînd că fiind el neguțător l-au adus la atîta lipsă și sărăcie K
 și bătîndu-i AKO nemilostiv]fără milă K. pîn l-au scos afară]li dusă pînă li scoaseră O 30
 și om. L 7 omorît înalntea]omorât pre amândoi înainte O După oștilor introduc povestea
 lui Ghinea Țucala și Radul Vărzarul, inc. Acum de alcea să spunem și de povestea acestor 2
 boeri ..., în. Da-vor scama de toate ce au făcut înaintea înfricoșatului județ al domnului
 nostru Isus Hristos. Amin. AK, poveste care, în alte mss, se află la sfîrșitul primei domnii a lui
 Grigore Ghica, Vezi p. 153, - 155. Tot acolo sînt consemnate și variantele. Într-acéia] 35
 Într-acea ACL, și întru ace O turburare]turbare G 7-8 întîmplîndu-să ACGL, întâm-
 plîndu-se O 8 lui]om. A, și lui LO vel clucerul]marele clucer (cluciaru K) AK, clucerlu-
 lul G, cluceri O Cornățeanul]Corneanul A, Cornăteul G, Cornățanul K zăcînd om. O 9 ca
 niște hoții]iar ei ca niște tîlhari O el]dănsul O le-au]l-au A, li-au K jefuit]jăfuit AO, jăhuit C,
 jehuit G, jăcuit K casele]casile CO, casale K luîndu-le]și le-au luat O ce-au avut]ce avea G, 40
 ce-au avut și ce-au găsit O 10 august]avgust ACKL, avgust feat 7161 O murit-au și]au
 răposat O doamna]doamna sa A, doamnă-sa Ilina K Elena]Ilina a lui Matei vodă O 11 bi-
 serica A domnească]cea domnească O în]din A 12 După ce]După acéia (acela G) GO
 dumnezău vindicat KO Matei]Matii K, și Matei O picior]piciorul lui O 13 eșit-au]au eșit A,
 și au eșit O în preumblare]în primblare AKO, la în preumblare G cătră Argeși]cătire Argeș AL, 45
 cătră Argiș GO învîrtejîndu-se]învrtejîndu-să AL, întorcîndu-să O 14 și om. L seiménii]
 siiménii AL, siiménii CK, semenii O șanțul cel mare]șanțu mare G 16 de acum înalnte om. O
 acum]acuma G, acmu K le mai]le A, om. L mai om. ACGK lor om. AGKO 16-17 ce sau
 să lase K 17 Dec]și O au șăzut]șăzură O cu toți]Matel vodă cu toți O boerii ACLO

1 Int, obidit, din josul oraşului, 3 zile. Şi nici pline nu lăsa să-i aducă, să
 2 mînce din averea lui şi din toată cinstea domniei lui. Deci într-alt chip
 n-au avut cum mai face, ci le-au făgăduit să le dea bani din dăstul. Atuncea
 de-abila l-au lăsat de au intrat în tîrg, la scaunul lui. Iar ei nu să mai aşă-
 5 zară, ei ca nişte lupi flămînzi, şi ziua şi noaptea zbiera şi umbla pre la
 casele boiarilor, ca nişte calici, de-i pedepsea şi le cerea de băutură. Nime-
 nilea nu le putea sta împotriva. Că umbla toţi béţi, zăcînd prin pîmînte
 cu mueri, cu copil cu tot. Lăsară hrana lor cea bună şi să apucară de til-
 hărie. O, cîtă obidă era lui Matei vodă ! Unde ştiia cît bine le-au făcut,
 10 şi acum lăi bat joc de el. Şi chemă pre toţi credincioşii lui boiari şi slugi
 şi le zicea : O, dragii miei, ştiţi cît munciiu de ţinuiu ţara, şi mă nevoiui
 de o strîngu la moştile lor, şi o păzliu de nu o călcă nici o limbă. Şi în zilele
 mele creşcură şi să însurără şi făcură copii şi să îmbogăţiră toţi. Mai vîr-
 toş zic de acest neam dorobănţese, fiind ei tot dintr-acest pămînt al Ţării
 15 Rumul | neşti şi neavînd ei nici o nevoie de la mine sau de la alţii. Iar diavolul
 cel nepohtitor de binele omenesc iată cum intră în ei, de i-au nebunit şi
 nu ştiu ce fac. Că s-au însoţit cu sîrbii siiméni, de s-au măritat fetele şi
 surorile dupre ei. Şi nu poate nimenea să-i contenească. De acum înainte,
 dragii miei, să ştiţi cu adevărat că pentru faptele lor, vor să vie mări

- 20 1 lul|om. GO, săl K din|den C 3 zile|5 zile G nici pline nu lăsa|nu mai (mai om. K)
 lăsa nici pline AK, nici pline nu-l (nu-l O) lăsa CGO să-l aducă|să aducă A, să să ducă C,
 să-ş la O 1-2 să mînce om. O 2 avéca|avere AL, avere O toată om. O 3 mai|le
 mai A, om. CKLO le-au|l-au K să le dea bani|bani să le dea C bani din dăstul|2 lefi O
 dăstul ACGK Atuncea|Atunei K, Şi așa O 4|de-abila|d-abla L l-au|au GO în tîrg|om. G,
 25 în cetate O scaunul|scaun O lul om. O el nu|el tot nu O 4-5 aşă|zară|aşăza AO 5 ci
 ca|el tot ca A ziua|ziua ACGI, zua K şi ziua şi noaptea zbiera|zbiera şi ziua şi noaptea
 zbiera|zbiera C, zbera G, tot zbiera K umbla|înbla GK pre|pri KO, pe L 6 casele|casele
 CL O, casele K pedepsea|pedepsea ACGK cerea|ceera C, ceră O de|dă L 6-7 Nimeni|le|şi
 nimeni (nime K, nimenea O) AKO, niminea CG, nimenea L 7 putea|pută O împotriva|în-
 30 nalte GK, împotriva L umbla|înbla K to|t|t CLO prin|pre în GO pîmînte|pîmînte G,
 pîmîntă K, pîmînte L, pîmînt O 8 mueri|muerile A, mare G Lăsară|Lăsa A, lăsând O
 lor cea om. G apucară|apuca A 11-9 de tîlhărie|de-l tîlhăriră G, de tîlhăril KO 9 O, cîtă|Oh,
 oh, ce porci de cine! cîtă A, Oh, oh, cîtă K era lul|era-l A era|lăra O lul|la lui G
 vodă|voevod A 10 el|dăstul O chemă|chlemă AC, au chemat K boierii ACL lul|să K
 35 credincioşii lul hoiari şi slugi|boierii lul şi O 11 şi le|om. L, le O zicea|zică O o|oh A
 mîl|lul (mel L) boierii LO elt|c|l elt K munciiu|mă munciiu O mă om. G 12 strîngu|
 strînselu şi (şi om. L) AL, strîngi C, strîns G lor|lor 11 aduselu A păzliu|păzliu G de|dă L
 de o strîngu la moştile lor şi o păzliu de nu o călcă nici o limbă|de-l strînsam pre la moştile
 40 lor O Şi în|şi lar în AK zillie C 13 mele creşcură|mele trecură L copii|lar copii O şi
 să|şi G 14 zic de om. O niam K dorobăn|şec K flind|că fiind O tot om. O dintr-acest|
 dintr-al nostru G 14-15 a Ţării Romîneşti K 15 el om. G de la 1,2|de A, de L de la
 mine|de la mine, nici de la mine K sau de la al|l|niece de al|l K diavolul CGK
 15-16 lar diavolul cel nepohtitor de binele omenesc, iată om. O 16 nepohtitor|nelub-
 45 45 lar diavolul O în|ntre GL, el|el A, dăşli O l-au|au C 17 şti|ştiia C sîrbii siiméni|
 siiméni sîrbi O siiméni|siiméni L de s-au|şi s-au G fetele|fetele ALO, fetele C 18 dupre|
 după AK nu poate nimenea|de acum înainte nimenea nu le poate sta împotriva O nime-
 50 nea|nimin C, niminea G să-l contenească|să să ostenească C De acum înainte om. O acum|
 acum G înainte om. L 19 dragii|fraţii A dragii miei să şti|şti dragii miei să şti|că de
 acum înainte K, să (el să O) ştiţi dragii mei LO cu|că CG, om. K ca|că G, om. K cu
 adevărat că|că de acum înainte vor să vie A pentru faptele lor|pentru răutăţile lor şi pen-
 tru faptele lor AK lor|lor cele rele O să vie|să le vie L vor să vie mari răutăţi asupra
 acesti|răutăţi...aceşti în pag. 117,)|mari răutăţi asupra lor şi aceşti A

răutăți asupra acestii sărace de țară. Și va să cază la mare nevoe. Și vor să pătimească și cei buni pentru cei răi. Că întâi eu nu pociu răbda turburarea lor care fac asupra mea și asupra țării. Ci gîndesc, de voi avea zile, să aduc în primăvară 30.000 de tătari și pre craiu cu ungurii, să-i lovească fără veste de toate părțile și să pue supt sabia toți cei mai mari, să piară ca niște tilhari, să-mi izbîndesc spre dinșii, pentru mult bine ce le-am făcut.

Și așa, cu necaz mare, au petrecut Matei vodă din zi în zi. Deci fiind slab și ajungîndu-l adîncile bătrînețe, puține zile s-au războlit. Și cînd au fost april 9 deni 7162, dîmînecă dîmîneața, au răposat Matei vodă în casele domnești, în Tirgoviște. Și au domnit Matei vodă am 21 fără luni 3 și zile 11. |

Iară după pristăvirea răposatului Matei vodă, boiarii țării împreună cu părintele Ignatie mitropolitul, aciiși trimiseră de să strînse toată curtea și toți slujitorii. Și făcură cu toți dîmpreună mare sfat. Și cu voia tuturor alăseră din mijlocul lor ca să le fie domn Costandin voevod, sin Șarban Basarab voevod, că-l știa că iaste de neam mare, domnesc și iaste om bun și înțelept și blind. Și toți să bucurară și să veseliră.

1 răutăți mari O asupra acestii|asupra lor și acestii K sărace om. C. sărace de țară| ticăloase țări L, țări O de țară|om. C, de țări K 2 pătimească|plătească AK, pătimească G, pătimească rău O și cei|și pre cei C eu om. K 3 asupra mea|el asupra mea O țării| voastră AC GKLO Ci|Ce K gîndesc O avea|avé O 4 pre|pă A, pe K cu ungurii| unguresc GO lovească|lovesc AGLO, lovească cu ungurii C, lovăsc K 5 fără veste|fără (fără C) de veste ACO de toate părțile om. A și să pue|să-l pul O supt|tot supt O toți cei|pre cei O mai om. ALO piară|piară cei mai mari L 6 să-mi|să K spre|pre AG, de pre K, asupra O dinșii|lor O le-am făcut|au avut de la mine ACGKI. 7 cu mare năcaz O năcaz K petricut K Matei vodă om. AK din zi în zi om. A Deel|Și O 7—8|fînd slab| din zi în zi fiind slab A 8 și ajungîndu-l|ajungînd O adîncile|adîncel AK, la adîncel O bătrînețe| bătrînețe AL, bătrînețe G, bătrînețe K, bătrînețe O puține zile|puține zile au mai trăit și AK, om. O 8—9 Și cînd au fost|Și în K, Și cînd fu la O 0 april 9 deni|april (aprilie O) 9 zile (zile om. O) AO, la april 8 dni G, 9 zile a lui april K, la meșta aprilie în 9 zile L 7162|fiind (în K) cursul anilor de la Adam (de la Adam om. K) 7162 AK, vîleatul (leat O) 7162 GO 7162, dîmînecă dîmîneața|dîmînecă, vîleat 7162, dîmîneața L. dîmînecă dîmîneața O au răposat|răposatu-s-au G Matei vodă om. O vodă|voevod A 10 casele| casile GK, casile LO Matei vodă|lo Matei voevod A, om. LO ani 21|ani 20 O fără|fără de A, iar G luni 5|5 luni AG, luni 5 K, 5 L 10—11 fără luni 5 și zile 11|și luni 8 O 11 și zile 11|zile 11 GL După r. 11 ad. Izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului LV, vezi anexa nr. 12 12 după|dupre C pristăvirea răposatului Matei vodă om. AGKO boeri|Al. țării om. K împreună|înpreună C, om. K 13 Ignatie|Enatie G mitropolitul|mitropolitul Țării Românești K aciiși|îndată AO, aciași CL, acis G trimiseră|trimise C să om. GKO strînse| strînseră AGKL, strînsără O curtea|curte O 14 toți¹ om. G cu¹ om. A dîmpreună|înpreună 40 cu toți dîmpreună om. O mare om. K cu² om. G lor tuturor C 15 alăseră|alăseră AL., alăsiră C, alăsară K, alăsară O ca om. A le om. CLO ca să le fie domn Costandin voevod| pre Costandin ce era sârdar, să le fie domn K fie|hie G După le domn introduce titlul Cap. 42. Domniia lui Costandin vodă Basarabă, feciorul lui Șerban vodă K Costandin voevod| pre (pre om. K, lo O) Costandin voevod (vodă K, Băsarabă voevod O) AKO voevod|vodă L sin| 43 feciorul lui C 15—16 sin Șarban Basarab voevod|ce era sârdar mare (mare om. K) la Matelu vodă, carele au fost (care era K) fecior lui Șarban voevod (vodă K) Băsarab AK, feciorul lui Șarban vodă O 16 că-l știa|căci (că G) îl știa CG, șiîndu-l K iaste¹|este AL de neam mare domnesc și iaste om. O în|ălept K 17 După blind ad. stătu domn K veseliră K

Si îndată scoaseră și trupul lui Matei vodă din casele domnești și-l puseră în mijlocul curții, fiind și sfintul Macarie, patriiarhul de la Antiohiia cu mitropolitul Ignatie cu mulți arhieriei și călugări, popi. Făcutu-i-au pogrebania cum să cade, rădicindu-l cu mare cinste, pîn l-au băgat în groapă, în bisérica domnească, în Tîrgoviște. Dumnezeu să-l pomenească.

Iar Costandin vodă împreună cu toți boiarii lui începură a căuta de rîndul țării și de așazămintul domniei. Și îndată trimiseră de olac de déderă veste împăratului, sultan Mehmet și veziriului Derviş pașa și tuturor priiatenilor, ciți avea, pentru întimplarea ce scrie mai sus. Și tuturor le-au părut bine. Și degrab aléseră pre o seamă de boiari și roșii și popi, de i-au trimis la Poartă, făcînd mare rugăciune la toți ca să le hărăzească pre Costandin vodă să le fie domn. Și numai decît le-au făcut pre voe, precum l-au pohtit și țara. Și-i déderă steag de domnie noao, trimițîndu-l cu ter|zi Mustafa aga Tahalgîiul împreună cu boiarii.

Iar Costandin vodă înțelegînd de aceasta, pogorît-au la București. Iar cînd au fost joi, iunie 1 deni 7162, eșit-au Costandin vodă cu toți boiarii, cu toate oștile, înaintea steagului, la podul Plumbuitei și acolo să împreună cu aga turcul și cu boiarii. Și cu mare cinste intrară în scaun în București. Și preste puținea vrême gătît-au Costandin vodă haraciul și poclonul de domnie. Și l-au trimis la împăratul cu aga turcul și cu mulți

- 1 scoaseră|scoase G, scoasă ră KO și¹om. A casele|casile CO, casăle K, case L 2 pusă ră K sfîntul|părintele A, sfîntia sa părintele O patriiarhul|patriiarh A de la Antiohiia|al (om. al O) Antiohie|AO de la|om. G, de K 3 cu l.2|și cu O Ignatie|Egnatie G și cu mulți C călugări, popi|popi și călugări O popi|preoți AL, și preoți K Făcutu-i-au|Și i-au
- 25 făcut A, Și făcură K, Făcut-au L 4 pogrebania|pogribanie CK, pogrebanie O cum|precum L rădicîndu-l|și l-au îngropat O 4—5 pîn l-au băgat în groapă om. O 5 în¹|din AK bisérica|biserica AL, bisérica K în¹|ot G D-zeu să-l pomenească om. O pomenească K 6 în prî-nă K toți om. O boerii ALO lul om. ALO începură a|încipură a K, om. O 7 rîndul|rîndulala O După țărăi ad. și de așazămintul țării O trimiseră|trimisă O de⁴ om. L
- 30 8 déderă veste|făcură știre A, déteră veste C, dedi de veste O sultan Mehmet om. O viziru-lul ACG Derviş pașa om. O 9 priiatenilor|prietinilor ACO, priiatînilor G căți avé O în-tîmplarea|întîmplare O 10 le-au părut|le păru K aléseră|alcseră AL, allasără K Și de-grab aléseră|Deci peste puțină vreme Costandin vodă alesă O pre om. AO samă GKO boeri AL După boiari ad. anume Stroe Leurdeanu și Pană Filipescu și Gheorghe Băleanu și
- 35 Drăghici Cantacuzino și Danciul Părălanul și Goran Olănescul și Negoită Condescu și Preda Bușănescul și cu o seamă de O și roșii|roșii O și popi|și preoți K, și de popi O 11 de i-au trimis|de-l trimisără K rugăciune|rugămintea K, rugăciuni O hărăzască K 12 Costantin K vodă om. L fie|hie G le-au|l-au K, le O făcut|făcu O pre voe|pă voe A, pre voie C
- 40 13 precum|pă cum A pohtit|pohtit C precum l-au pohtit și țara om. O Și-l|și G déderă|deteră ACLO, déde K stlag K noao|noo A, nou C, noă L, om. O trimițîndu-l|trimițîndu-l K, trimițîndu-l O 14 terzi|tîrzi AC, tîrzi LO Tahalgîiul|Tahalcîiul AK, Talhaciu C, Tahar-ciul G, Talhîsciul L. Tahîlici O și împreună O boeri ALO 15 vodă om. O înțelegînd|înțale-gînd K, înțegînd O dejdă O pogorît-au|au venit O 16 Iar|Și O cînd au fost|om. K, cînd fu O joi|într-o joi A joi, lunie 1 deni|în lull 1, giol K, la lulle 1 O deni om. ACL
- 45 7162|leatul (leat O) 7162 ACO, în cursul anilor 7162 K 17 boarii|boerii lul (săi K) AKO, boerii L cu toate|și cu toate AKO înaintea CG 18 să împreună|să înprionă G, s-au înpreonat KO, să înpreunară L și cu boiarii om. GO boerii ACL și om. AK intrară|au întrat O scaun K 19 preste|peste KLO puținea|puțină CGKLO vrême|vreme CL, vreme O haraciul|haraci K 20 poclonul|poclon AK domnie|domnie noo (noao K) AK l-au|au AK

boiari. Și așa s-au așăzat domniia cu bună pace, dăspre turci și dăspre hanul și dăspre Racoți Gheorghie craiul Ardealului și dăspre Ștefan vodă al Moldovei. Și cu toată vecinătatea s-au așezat. Și au început a face milă mare țării, ertindu-le toate năpăștile. Și au plătit pre slujitori cu un haraci deplin. Și au ertat țara de bir 3 luni. Și au ertat dorobanților și călărașilor dijma și oeritul. Și au îmbrăcat pre toți cu postav bun, și pre căpitanii lor cu fringhii, cu coftirii, cu atlaze. Lefi încă le da din dăstul. La masă cu dînsul de-a | pururea șădea cu dînsul și-i dăruia. Judecăți drepte făcea, și milă din dăstul. Pre nimenea nu obidua, ci cu blîndete și cu cuvinte dulci pre toți îi mîngîia. Și gîndi să facă mult bine țării. Și să bucura toți și moșnăni și streini, mulțumind lui dumnezeu că le-au hărăzit domn bun și înțelept și milostiv.

Făcut-au Costandin vodă și o mănăstire mare, care iaste în vîrful unii movile din București, unde iaste hramul sfetăii Costandin țar și muma lui, Elena. Ispravnic au fost Radul logofătul Dudescul și Gherghie Șufariul din Tîrgoviște.

Și doamna lui Bălașa au făcut o mănăstire ce să cheamă Jitianul, den sus de Craiova, lingă Jiiu. Făcut-au doamna Bălașa și un sicriu mare de argint poleit foarte iscusit, în carele au pus sfîntul trup al sfîntului Grigorie Decapolit, de la mănăstirea Bistrița. Și alte multe bunătăți și

1 boerl ACLO așezat G domniia|domnie O dăspre turci cu bună pace L des-
pre^{1,2,3} ACGKO 2 despre^{1,2} ACGKO Gheorghie|Gheorghe AC, Gheorghe G, om. O Ardea-
lului|unguresc O 3 al|domnul AK Muldovel G Și cu toată vecinătatea om. O vecinătate K
s-au așezat|bine s-au așăzat ACGKL, om. O 4 mare om. AKO ertindu-le|ertind A, ertind-o
de K pre|pă A cu un|ia un O 5 bir|bir de n-au dat ACGL, de n-au dat bir K Și au ertat
țara de bir 3 luni om. O călărașilor și dorobanților AK 6 dijma|dejma O Și au|Și i-au O
pre¹|pă A, pe L postav bun|postavuri A 7 fringhii|fringhie AG, fringhie C, frenghel O
cu coftirile|cu coftirie (cutorii K) AK, și cu cofterie O cu atlaze|cu atlazuri A, și cu atlaze
|aclaș O KO Lefi|Și lefi (lefeK) AKO încă om. O da din|dăde G dăstul|destul AGKLO
Lai|Și la O masă|masă K 8 dănsul O de-a pururea|de-pururea K, pururea L, purure O șădea|
șidea G cu dînsul om. ACGKLO și-i dăruia|de și-i dăruia G, om. O Judecăți|Și judecățile O
drepte|drepte AO, derepte G, direpte K 9 și milă din dăstul om. O destul AGK nimenea|
niminea AG, nimini C, nime K obidua|obidea ACL, obidue O ce cu GK blîndete|blîndete
ACL, blîndetă K, blîndetă O 10 dulci|buni și dulci O li om. G mîngîia |mîngăia O gîndi|
gîndea A, gîndise G, gîndila K să facă|ca să facă A mult bine|multe bunătăți K Și gîndi
să facă mult bine țării om. O să|se G bucura|bucurări AGKO Și² om. AKO 11 moșnăni|
moșnenii AKO, pămîntenii L streini|striinii AK, streinii L, cei streini O mulțumind GLO
d-zău GK că|cîi C, căci GKO 12 au K hărăzit|dăruit A 12 în|ălept K și milostiv om. O
13 și om. ACG mînăstire|sfîntă mînăstire O mare|mare și frumoasă în oraș în București O
laste|este ACL vîrful|vîrful K 14 movile|movill A din București om. AO iaste|este AL
sfetăii|sfînt A, sfeti C, sfeti GK, sfîntului L, sfîntii O țar|împărat ACO și|cu K 14-15 și
muma lui Elena|cu mîncă-sa Elena (Ilena O) AO 15 Elena|Elina G, cu Elena K După
Elena ad. adevă mitropolia din București O . au fost|om. A, era K logofătul|om. K, vel logofăt O
Gheorghie|Gheorghe ACG, Gherghel K 15-16 și Gherghie Șufariul din Tîrgoviște om. O
16 Șufariul din|Șufarul din ACL, și fără de el ot G 17 doamna lui|doamnă-sa K au făcut|
încă au făcut O ce să|ci să O cheamă|chiamă AO, chllamă CG, chema L Jitian A 18 den
sus|din jos (glos A) ACKL lingă|de lingă L Făcut-au|Și au mai făcut G, Mai făcut-au O și
om. G sicriu|săcriu K, secriu O 19 de argint om. L iscusit|poleit V carele|care AGKO au
pus|s-au pus O sfîntul om. L al sfîntului|a lui sfeti O 20 Grigorie|Gligorile C, Gligorie G.
Gherghie O de la|la K mănăstirea|mănăs V Bistrița|Bistriții G, Bistriței O, trița V După
Bistrița ad. carele să prăznulaște la noemvrie 20 O alte|alte O

odoară scumpe au făcut și le-au împărțit pre la Sfetagora și prin alte părți.

Tocmitu-s-au țara foarte bine și s-au împăcat cu toată vecinătatea, făcîndu-și frăție și legătură cu Racoți Gheorghie și cu Ștefan vodă al

5 Moldovei. Și au vecinit bine și frumos.

81 Gîndit-au Costandin vodă să facă și alt bine Țării Rumînești, ca să-i mulțamească și să-l pomenească. Care bine neamului rumînesc, vrăjmașul diavolul n-au lăsat să-l umple. Ci, pentru bine, mult rău i-au dat. Ca și israilitenii jidovi cu domnul nostru Isus Hristos, cînd i-au scos
10 din robie, din mina lui Faraon și i-au hrănit în pustie, cu mană din cer și le-au dăruit țări întregi; iar apoi, în loc de mulțumită, ei-l uciseră și-l adăpară cu oțet și-l batjocoriră în tot chipul. Așa și neamul rumînesc, mai ales dorobanții. Că au chemat Costandin vodă pre toți căpitani de dorobanți și iuzbașii și ciaușii vătăși și cetașii, de s-au sfătuit cu dinșii
15 zicîndu-le: Feții miei, tuturor am făcut ce s-au căzut, și roșiilor și tuturor cetelor și voao. Încă una mai trebuiaște să facem. Să scoatem din mijlocul nostru pre siiménii sirbi, că nu iaste țării nici de un folos. Răposatul Matei vodă i-au strins pentru vrăjmașul Vasilie vodă. Iar eu acum, au dat dumnezeu de n-am nici un vrăjmaș și m-am împăcat cu toate țările, ca să

* 20 putem face bine și țaranilor, că sînt săraci și impresurați de bir și de năpăști.

81^v Iar cînd vom avea vreun păs de undeva | ne vom apăra cum va fi voia lui dumnezeu. Și mai bine voi da acéle lefi siimenești voao și feciorilor voștri.

- 1 odoare C scumpe|multe O li-au K pre la|pe la L Sfetagora| Sfînta Gora A, Sfe-
25 taia Gora G, Staa Gora K, Sfînta Gura O 1—2 prin alte părți|pre aiurea ACGKL 4 făcîndu-si|făcînd KO frăție|frății G Racoți C Gheorghie|Gheorghe C, craul O al|domnul AK 5 vecinit|vecinit cu toți C bine|cu toți bine AGK frumos|frumos cu toți L 6 Gîndit-au|Gîndi O 7 mulțamească|mulțamească AL, înmulțască G, mulțamească K și să-i pomenească om. AK să-l|să L rumînesc|creștînesc AK, romînesc O 8 vrăjmașul|vrăjmaș A, cu vrăjmașul G n-au lăsat|n-au lăsat AK să-l|să LO umple|nple GK, să facă O Ci|Ce GK i-au|au AK 9 dat|arătat A israilitenii|israilitenii AL, israilitenii K, om. O jidovii O cu domnul|domnului L scos|fost scos L 10 robile C din mina lui Faraon|din Eghipt O hrănit|rănit L pustie|pustie C, postie G, pustii O den ceru K După cer ad. 40 de ani și au surpat înainte lor limbi păgîne O 11 apoi|ei O mulțumită|mulțamite G, mulțamită KLO ei-l|l ALO, ei l CGK uciseră|ucisără K, răstigniră O 12 adepară C oțat K și-l|și C batjocurără O romînesc KO 13 dorobanții|dorobanții și izbașii G, dorobanții și izbașii și ceașii O Că au chemat om. AGL chiebat C Costandin vodă om. AL 13—14 pre toți căpitani de dorobanți om. ALO 14 dorobanții|dorobanții și i-au chiebat G izbașii AGL și iuzbașii și ciaușii vătăși și cetașii om. O ciaușii|ceașii AGL vătăși și vătășii A, vătășii GL, vătășii K 15 tuturor¹ O făcut|făcut bine AGKLO ce s-au căzut|bine C, cit s-au căzut K și¹ om. O roșiilor|roșiilor A, rușilor G 15—16 și roșiilor și tuturor cetelor om. C 16 cetelor G cetelor și voao|breslelor O și|ce C voao|noo A, voa L încă om. AK, și încă O una om. O trebuiaște|trebuiește AC, tribuești G, trebuiaști O să facem un lucru să facem O scoatem|scotem G 17 nostru|vostru K siiménii|siiménii AO, siiménii G laste|jeste AL, sint O țării|țării K folos|folos țării O Răposatul|Că răposatul O 18 vrăjmașul seu K Vasile AO vodă|voevod C eu acum, au dat|mle acmu ml-au dat K 18—19 d-zău GK au dat d-zău de om. O 19 și m-am|ci (ce K, că O) m-am AKO țările|țării K 20 și de năpăști|om. AK. și de nevoiși de năpăști G 21 iar|și O avé O vreun păs|nevoe O 21—22 fi voia lui|da O 22 d-zău GK acéle|acele AC siimenești|siimenești G voao|voo A, voa L voi da acéle lefi siimenești voao|acele lefi siimenești să le dau voao O

Deci ei cu un cuvînt fură bucuroși și ziseră toți : așa să fie !

Și într-acéiași zi au făcut Costandin vodă masă mare de i-au osnătat și i-au dăruit cu coftirii și cu atlaze și cu postave bune. Iar cînd au fost a doao zi, simbătă, februar 17 deni 7163, fiind acest neam dorobăntesc încuserați cu siiménii și singerați și covășiți de diavolul încă din zilele lui Matei vodă, făr de nici o chibzuială, de dimineață, împreună cu siiménii, să sculară turburați și fără veste începură a sudui pre domnu-său, Costandin vodă. Și făr nici o milostivire abătură in neamul ruminesc, in boiari, de-i ucidea ca pe niște dobitoace, prepuindu-le că sînt hieléni și ei au sfătuit pre Costandin vodă să scoată pre siiméni. Și ei, ticăloși, nimica de acéia n-au știut. Ci cu voia lor s-au sfătuit Costandin vodă și iar ei au stricat. Numai ei, ca niște oameni răi și făr de dumnezeu, i-au ucis, nefiind nimica vinovați.

Pre care-i uciseră, aceștea sînt anume : Ghiorma vel ban, i Drăghici sin Papei vistierul ot Greci, i Gherghe Carida vistierul, i Papa sin Predii vornicul | Brîncoveanul, i Cîrstea sin Socol clucerul Cornățeanul, i Udrea slugerul Doicescul, i Preda Beca ot Maia, i Sava Șufariul Cuștireanul, i

1 ei|ei toți CG, toți L cu un cuvînt|toemiră cuvîntul și AK, toți O fură cu un cuvînt G și|și-și A zisără O toți om. KO așa să fie|să fie așa O fle|fie ! toți G 2 Și într-acéiași|Și într-acea AO, Și într-aceia C au făcut |făcu O masă|mase K de|dă L, și O 2—3 ospătat și i-au dăruit cu coftirii și cu atlaze și cu postave bune|dărult pre toți cu coftirii și cu aclaz și cu postav bun și i-au ospătat foarte bine O 3 coftirii|căftării C, coftirie G, culturii K atlaze|atlazuri G postave|postavuri A, postav G bune|bun G au fost|fu O 4 a doao zi simbătă|simbătă a doao zi C doao|doao AGO, doao KL simbătă|într-o simbătă A, om. O februar|februarie ACG, februar L, februar O deni|om. ACL, zile K 7163|leatul 7163 AGLO, in cursul anilor 7163 K acest|acel A, acestaș K dorobăntesc K 5 încuserați|încuserați CGK, încuserit O, încurcați V siiménii|siimeni G, siimeni L, siimeni sârbi O zilele|zille C, zile G 6 Matii K vodă om. C făr de|fără CGLO o|un O chibzuială|chibzuință L demenață G împreună om. C împreună cu siiménii|cu siimenii (siimeni G) împreună (dinpreună K) AGKL 6—7 de dimineață ... turburați|să sculară dls-de-dimineață 30 turburați împreună cu siimenii O 7 turburați|turbați KL făr|făr de AO începură|au început O domnu-său|domnul său ACL, domnul lor O 8 făr|făr de O nice o K milostivire|milosirdie AGL, milosărdle C, miloserdie K, milă O niamul K românesc O boeri LO 9 ucl-dea|ocidea G, uclde O pe|pre ACGKLO prepuindu-le|prepuindu-l A hieléni|vicieni AGL, vicieni KO au sfătuit ei A 10 pre Costandin vodă|pre domnul său (lor K) Costandin (pre Costandin K) AK să scoată|pentru scoaterea A, să scoată CGO, ea să scoată L pre siimenii siimenilor A, siimeni L, om. O nimica|nemică K acéia|aceia C, acéstea G, aceasta K 10—11 Și ei ticăloși nimica de acéia n-au știut. Ci cu voia lor s-au sfătuit Costandin vodă om. A de acéia n-au știut|n-au știut de acest lucru O 12 niște|nește K oameni|omene C, oameni GK făr de|fără CK, făr de L d-zău GK ucis|omorât O nimic A 14 care-l|care AGL, carii K 40 ucisără K Pre care-i uciseră|Însă pre boeri care i-au ucis O aceștea|aceștia L, aceștea O fector A, fectorul CK, om. O Papei om. O ot Greci|din Recea K ot|din A vistierul ot Greci|Greceanul vel vistier O 11.2|și ACK, om. O Gherghe|Gheorghie AK, Gherghi G, Ghlorghie L Carida|Careda CG Papa|Pană L sin|fector A, fectorul CK Predii|Preda L 15—16 Papa 45 sin Predii vornicul Brîncoveanul|Papa Brîncoveanul postelnicul O 16 Cîrstea|Cristea G sin|fector lui ACK clucerul Cornățeanul om. C Cîrstea sin Socol clucerul Cornățeanul|Cârstea Cornățeanu fectorul lui Socol cluceri O Cornețeanul G 17 și AK, om. CO 16—17 Udrea slugerul Doicescul|om. C, Udre Doicescul cluceri O 17 slugerul|slugerul G, slugariul K 11.2.3|și ACK, om. O ot|din AK, de la CO Șufarul ACLO, șuf V Cuștireanul|Cușurean AK, Cuștureanul CO, Coștîreanul G, Cuștîreanul L 50

Dumitrașco Frejureauul, i Dumitru comisul sin Mitrii pitarul ot Stănești, i Mihai ciohodariul, i Gîdea căpitanul, i Băncilă căpitanul, i Ivan căpitanul, i Iancul căpitanul ot Călinești. Iar alți boiari, cîți au scăpat prinzînd de vête, au fugit care încăt-ro-au putut : unii preste Dunăre, alții au trecut
5 muntele, alții au trecut în Moldova.

Iar dorobanții și siiménii fiind covîrșiți de nebunie și plini de diavolul, nici cît nu să curmară, ei, în loc de căință, mai vîrtos sporea spre fapte réle. Că întăi uciseră pre acești săraci de boiari. A doao, batjocoriră pre domnul lor, suduindu-l în tot chipul și-i da cu lénne la ochi și-l purta val,
10 cum era mai rău. Nu avea putére din domniia lui cît ar fi o cirtă. Număi ce căuta cu ochii ca un dobitoc, și la unii și la alții. Ei singuri întra în cămară de-și lua lefi. Cînd venea niscare soli de undeva, ei să punea în poartă de-i oprea, și de frica lor, întăi își da solia la dinșii. Și alte batjocuri făcea domnu-său.

15 A treia, călcară și sfintele bisérici ale lui dumnezeu, încă, slujind
22^v preoții sfinta liturghie. Iar ei în | trară în bisérici de-i scotea de păr afară și-i dezbrăca de veșminte. Și au jefuit sfintele bisérici și préstoalele. Și lua potirile de au vărsat jos sfintul sînge și trup al domnului nostru Isus Hristos. Și sfintele moaște le călca cu picioarele și zicea că sint farmece.

- 20 1 Frejureanu|Frejereanu A, Frăjereanu G, Frijureanu O i|și AK, om. CO. sin| feclorul AKO Mitrii|Dimltrie L pitarul|pitarl O ot|din AKO 2 i|și ACK, om. O cioho-
darul|cihodarul G, ciohodariul, feclorul lui Stan postelnicul O i|și ACK, om. GO Gîdea
câpitanul|Gîdea vel căpitan O 1 Băncilă căpitanul om. AK i|și C, om. O Băncilă|Boșcilă L,
Banciul O căpitanul|vel spătar O i|și ACK, om. O 3 i|ACK, om. O Ivan căpitanul
25 om. O căpitanul om. A ot|din K, om. O Călinești|Călinești și alții A, Călinescul O Iar|
și K alți boiari|alții mulți K boeri ACLO cîți|lară cîți din boiari K cîți au scăpat om. O
3-4 dă veste C 4 care|caril G încăt-ro|incotro CLO, încatrăo G au putut|au pucat G
preste|peste CKLO au trecut|preste A, peste K 5 muntele|munte K, muntele în Țara Un-
gurească O au trecut om. KO în om. V 6 dărăbanții K siiménii|siimenii AL, siimenea G
30 nebunii O plin|biruți O 7 cîți|cum O curmară|sculară A cîlce GK de|dă L sporea|
sporăia A, sporia GKL, spori O 8 réle|rele ALO uciseră|ucise V pre|pe L acești|
aceștia A de om. A boeri ACLO doa|doo A, doa K batjocoriră|au batjocurit K 9 sudu-
indu-l|supuindu-l C chipul|chipul cum era (au fost A) mai rău AGKLO și-i|și A lénne|
lemn K, lemne L val|vel L, de val O și-i da cu lénne la ochi și-l purta val om. C 10 Nu
35 avea|și nu avea AK, Nu avere (ave O) LO putére|putere A, utere L, puteri O din|de C, în O
domnie O cîți|și cît C ar fi|are hi G, iaste O 11 și|om. O la unil|la unlia G sânguri O
în cămară întra K cămară|cămări CL 12 lua|luoa GL lefi|lefiile CG, lefe K Cînd|și
cînd O venea|venia GL, vinia K, vene O niscare|niscareva AL, niscari CO, nescari G
ei|lar el O în poartă om. G de-l|de K 13 oprea|opre O solia|solle O dinșii|el O alte|
40 alte multe ACGKO batjocori C 14 domnu-său|domnului lor AKO, domnului CGL 15 treia|
trie O călcară și|călcară și în G, că luară și L și om. CO bisericl AL ale|a K d-zău GK
16 preuți O sfinta|sfintele O liturghie|leturghie CG, leturghil O Intra|întra AKLO în|
prin G bisericl|biserică AKL, bisericl C de-l|dă-l CL scotea|scote O dă păr CL afară de
păr L 17 vezminte L jefuit|jăfuit ACL, jăcuit K bisericl AL préstoalele|prestoalele AG,
45 préstoale C, pristoalle L Și au jefuit sfintele bisérici și préstoalele om. O 18 lua|luară GL
potirile|potirele A, potirul cu sfintul trup și sînge a domnului nostru Isus Hristos O de|și-l O
au vărsat|vârșă AKO sfintul om. O sînge și trup|trup și sîngele (sînge K) AK sînge om. L
trupul al C al om. A 18-19 sînge și trup al domnului nostru Isus Hristos om. O 19 sfinte-
le|sfintul G moaște|moști K călca|călcară G zicea|zice O sint K farmece|fermece L,
50 farmecl K

Tot ce au aflat în biserică au luat. Numai pietrele goale au lăsat. Sfintele veșminte făcându-le-au muerilor și fételor chinteașă. Și vindea cărțile biserică la târg. Vîndut-au și un potiriu drept bani 30, cum au vîndut și Iuda pre Hristos. Făcut-au dumnezeu o ciudă mare, că au băgat unii o icoană în foc, chipul domnului Hristos, ca să scoată poleiala, iar casa s-au aprins, de au ars cu totul ce au fost într-însa pînă în pămînt; de-abia au scăpat ei. 5

A patra, au dat jaf caselor boerești și neguțătorilor și tuturor cîți știa ei că să biruesc și au bucate. Și au jăhuit toată țara, din cap pînă în cap, și cruciș și curmeziș. Mai pre scurt să zicem, vecin pre vecin, fin pre naș, slugă pre stăpîn.

O mare ciudă, multe răutăți au făcut diavolul neamului rumînesc încă din ceputul lumii, de la moșul nostru Adam. Iar domnul nostru Isus Hristos nu s-au îndurat de făptura sfinții sale, adecă neamul omenesc, ei, ca un miloserd, s-au pogorît din cer pre pămînt de s-au întrupat și s-au răstignit și a treia zi au învis, lăsîndu-ne noao învățătură folositoare sufletului și trupului. Întăi liubovul, să iubim unul pre altul, că liubovul iaste tuturor bunătăților rădăcină — zicînd singur dumnezeu: Cine va avea dragoste cu vecinul său, acela va lăcui în mine și eu între el. Deci și acest neam omenesc, pînă au fost dragostea în mijlocul lor, dumnezeu au fost cu dînșii, că nu i-au călcat alte limbi streine; și au făcut multe 10 15 20

1 Tot ce-au aflat și au luat tot ce au găsit în biserică O biserică A lăsat rămas C sfintele din sfintele O 2 veșminte KL făcându-le-au făcut A, făcându-l GO, li-au făcut K muerilor muerilor rochii O fetilor O chinteașă chinteașă AGK, chinteaș C, conteșă După chinteașă ad. din procovețe (pocroave C, pocrov K, procoveță O) făcându-l (făce O) călțe și alțițe (călță și alțiță K) ACGKLO vindea vînte O 2-3 biserică bisericilor AKLO 3 la târg la turci A potiriu potir A, potiri O drept 30 de bani O 4 Hristos domnul Hristos O d-zău GK o cludă o ciudă A, o (și o O) minune KLO au băgat unii băgînd ei O 5 domnului ACGKL ca să jca să-l O poliala CO 6 au ars i-au ars L cu totul ce de tot cu ce AK totu tot G cu totul ce au fost într-însa pînă tot deodată cu totul și au ars pînă O de-abia de-abia G, cît de-abie O au scăpat scăpară G 7 jaf jah G, foc K caselor casilor L, 25 cāsālor K neguțătorilor și neguțătorilor K, și a tuturor neguțătorilor O și tuturor om. O 8 jăhuit jăfuit ALO, jehuit G, jăcuit K toată toată K 9 cruciș lungiș O Mai pre și pre L vecini pre vecini L 9-10 Mai pre scurt să zicem, vecin pre vecin, fin pre naș, slugă pre stăpîn om. O slugă pe stăpîn, fin pre naș K 11 O mare cludă oh, oh, amar și ciudă A O Oh G, Oh, oh, o L mare cludă ce dă mari L, mare minune O răutăți răutate A, răutăți C 35 diavolul diavolului C rumînesc omenesc, mai virtos celui rumînesc A, omenesc O 12 de la moșul nostru Adam om. O 13 adecă adică ACK adecă neamul omenesc om. O neamul neamului C, niamul K omenesc omenesc K 14 miloserd milostiv ACKO, milosrd G pogorît destins G cer ceriu G de s-au deci s-au A, și s-au O După întrupat ad. de sfînta flecloară Marie și au pătemit moarte pre cruce și au învînt a trie zi și s-au suit la ceruri O și om. A 40 14-15 și s-au răstignit și a treia zi au învînt om. O 15 și au învînt a treia zi L învînt învînt ACLO lăsîndu-ne lăsînd AKO noao noă L 16 sufletului și trupului trupului și sufletului ACGKLO libovul ACGKLO ca să iubim A că liubovul libovul AGKLO, că întăi liubovul C 17 iaste este AL tuturor bunătăților rădăcină rădăcină tuturor bunătăților ACGKO bunătăților răutăților L singur însuș L d-zău G singur d-zeu om. O 45 17-18 Cine va avea dragoste cu Căla ce va iubi pre O 18 După său ad. pre mine mă la-bește și O în mine întru mine AO între ei întru întru AGKL, întru ei C ei dînșii O 19 omenesc romănesc O dragostea dragoste AKO d-zău d-zeu încă AGKLO 20 dînșii K ca om. O i-au s-au G alte de alte G streine strine C și au ei au O

vitejii și an trăit în pace bună. Iar acum iată cum îi prelăsti diavolul așa. lesne și-și făcu lăcaș în inimile lor. Den case bune și den lăcașuri multe și bune, den bucate și din mila domnilor și a boiarilor, să făcură tilhari. Și ei singuri, cu minte lor își surpară viața și-și puseră casele.

5 Văzind înțelepciunea lui Dumnezeu atita nebunie ce făcură oamenii aceștea casei lui, adevă sfinței bisericici și domnului lor și-și vecinilor lor; și sîngele cel nevinovat striga la cer, ca să le facă judecată, cunoscut-au că 8-au îngroșat inimile lor și s-au împăinjinat ochii lor, ca văzind să nu vază 83^v și spuindu-le | să nu înțeleagă, că păcatul prea s-au înmulțit, și s-au ase- 10 mănât călcătorilor de lege, trimis-au Dumnezeu asupra lor caznă, adică judecată, ca și odinioară eghiptenilor.

Întâi, fiind la Țarigrad împărat sultanul Mehmet, sfat au făcut pentru atita nebunie ce au făcut acești oameni în Țara Muntenească, socotind că astăzi va fi aici, mâine va fi la ei. Și aciași au poruncit la Racoți Gheorghe, craiul Ardealului și la Ștefan vodă al Moldovei, de au venit cu 15 unguri și cu moldoveni în Țara Rumînească. Și au avut războiu mare la Șoplea, în Teleajen, cu dorobanții și cu siiménii și cu alte cete. Prinzind și Costandin vodă veste, fugit-au din mijlocul lor

1 pace bună | pace AO, bună pace K acum | acuma AL, acmu K iată cum om. GO cum li |
20 cumu-i A prelăsti | priloști A, prilești CKLO 1—2 așa lesne | așa de lesne A, om. O 2 și-și | și G
inimelc C 2—4 Den case bune ... puseră casele | și să făcură tilhari lipsindu-se de mila
domnilor și a boierilor, periră de tot, puindu-ș viața și casele O lăcașuri | lăcașe K, lăcașurile L.
2—3 multe și bune | bune și multe ACGK și a | și G boierilor AL 4 singuri K surpară |
pusără K viața A casele | capetele și casele lor A 5 Văzind | Că văzind O înțelepciunea lui
25 om. AO d-zău G atita nebunie | nebunia lor atita de multă A făcură | fapseră G 6 aceștea |
aceștia AGLO case | casii LO adevă | adică CL, om. O sfinței | sfințelor A, sfințele O bisericici | GL
domnului | domnilor L și² om. O și³ om. A lor om. L și⁴ om. K 6—7 și sîngele | și mai virtos
sîngele O 7 cer | ceriu G ca om. O 7—10 cunoscut-au că s-au îngroșat inimile lor și s-au împă-
injinat ochii lor, ca văzind să nu vază și spuindu-le să nu înțeleagă, că păcatul prea s-au
30 înmulțit și s-au asemănat călcătorilor de lege om. O 8 inimile | inima L împăinjinat | împă-
ejinat ACL, împainjinat G, painginat K 9 înălăgă AK că om. K 9—10 asămănat GL
10 dă lege G trimis-au | trimisă O d-zeu | d-zău GK, om. O lor om. CL 10—11 caznă, adică
judecată, ca și odinioară eghiptenilor | jurgie. cazne și robie O 11 eghiptenilor AL 12 Întâi,
fiind | Că fiind O împărat sultanul Mehmet | sultan Ibraim împăratul turcesc O sultan AGKL
35 sfat au făcut | făcut-au sfat ACKL, făcutu-s-au sfat G, și auzind O 12—13 pentru atita | de
această O 13 ce au făcut | ce fac O acești oameni | omenii aceștea (aceștia O) GO oamlni K
Muntenească | Rumînească L, Românească O 13—14 socotind că astăzi va fi aici, mâine va fi
la ei om. O 14 aici | alcea AKL, la aici G mîne | și mline C, mine K la ei | acolo A Și aciași | și
acelși C, și acilș K, Numaidecăt O au poruncit | poronci O porincit G la | lul KO Racoți C
40 Gheorghe | om. AKO, Gheorghe C 15 Ardealului | unguresc O la om. C al | domnul AO, a K
au venit | viniră O 15—16 de au venit cu unguri și cu moldoveni în Țara Rumînească | cu
ungurii și cu moldovenii de au vinut în Țara Rumînească K cu unguri și cu
moldovenii | cu ungurii și cu moldovenii A, cu oștile lor O 16 muldovenii G 17 mare om. L
45 Șople K în Teleajen | om. AK, în Teleajin G, pă Teleajăn L 16—18 Și au avut războiu
mare la Șoplea, în Teleajen, cu dorobanții și cu siiménii și cu alte cete | Iar Costandin vodă trim-
mise pre siimeni și pe dorobanți și pre alte bresle la gura Tiljănului. Și era cu dinșii căpitenii
Hrize vel spătari și Radul vel păharnic și Buliga vel agă și Tănasi vel căpitan O 17 cu²
om. L siiménii | siiménii K 18 cete | cete AL Prinzind și Costandin vodă veste | Prinzind
(Prinzindu-ș K) de veste Costandin vodă AK, Prinzind Costandin vodă de veste G Prin-
50 zind și Costandin vodă veste ... (continuarea la p. 125₂) la Strimba | și purceasă și Costantin
vodă și mersă plină la Lipoveți și noapte s-au dus la pașa la Durstor, iar ungurii și moldovenii
grăbiră ca să lovească pre munteni că avea știre că va să iasă Costantin vodă dintre ei O

[de] la Dunăre, împreunându-se cu Siiuș pașa în vadul Dîrstorului. la Strîmba.

Iar ei, încă nu le ajunse că ce nebunii făcuse, ci mai adaosera. Aflară pre unul asemenea lor, anume Hrizea sin Dumitrașco ot Bogdănei, ot sud Ialomița, nebun ticălosul și fără de minte, de-l făcură să le fie domn din mijlocul mărăcinilor. Pre acest Hrizea foarte îl iubea Costandin vodă și de taină credincios făcutu-l-au boiarin, spătar mare preste toate oștile lui. Iar el să asemănă Iudei, care era | lui Dumnezeu mai credincios dentăi și întingea într-o solniță cu dînsul, apoi îl vindu jidovilor. Așa și Hrizea, să arată întâi domnu-său credincios, iar în taină umbla tot mozavirindu-l și îndemnînd gloatele ca să-l uicigă, și să șază în locul lui. O, ticăloșii și nebunii! Cum umblară toți rătăciți.

Cînd fu la iunie 17 dni, leatul 7163, sîmbătă, să lovără toți la Șoplea în Teleajen, și cît clipeala fură biruiți de unguri. Căci Dumnezeu nu mai era cu ei într-ajutor. Ci umbla ca niște oi fără de păstor și de toți huliți și goniți. Foarte mulți din dorobanți și din siiméni au căzut jos. Zăcea trupurile lor grămadă, unul preste altul, cite 50, cite 100, la alte locuri și mai mulți. Cîți scăpară, să rășchirară, unii în munte, alții preste Dunăre.

1 de la]la ACGKL împreunîndu-se]și s-au împreunat A, împreunîndu-să CG cu]și cu C. Siliuș]Silaș C. Clauș L 3 Iar ei, încă]Iară lor K, Deci slujitorii dacă văzură că l-au părăsit Costantin vodă O încă om. L ajunse]ajungea L, ajunsără O că ce]cltă A, cite CGKL, câte O nebunie A făcuse]făcură O cîlce K adaosără K Aflară]și aceasta că allară O 4 unul]un O asămene]asemenea ACG, aséméne G, asămînea K, asemenea O anume]pre K Hrizea]Hrizica AK, Hriza G, Hrize O sin]seclorul lui ACKO ot]de la AKO, din C ot sud]din Județul (gludețul K) ACKO, sud L 5 Ialomița]Ialomîți CK, Ialomîțul O ticălosul]ticălos O fără de]fără de C, fără LO de-l]și-l O făcură]rădicară O domn]lor domn AGKLO 6 Hrize]Hrizica A, Hriză G, Hrizea L il om. KL lubea]lubea zlc A, iubila CK 6-7 și de]și C și de taină credincios făcutu-l-au boiarin]și l-au făcut credincios de taină boiarin A 7 boiarin]boeri C, boieri G, boeri L, boeri mare O spătar mare]spătar A, vel spătar O preste toate]peste toate L, mai mare peste O 8 asămăna GK care]carele CGKL lui d-zeu mai credincios dentăi]mal credincios la d-zeu decit toți (decit toți lui d-zău K) AK lui d-zeu om. O d-zău G dentăi]de toți G, dintăi L, decit toți apostolii O 9 într-o]dintr-o G, tot dintr-o O Hrizea]Hrizica A, Hrizea spătarul O 10 întâi om. ACGKLO domnu-său]domnului (domnul C) său ACL credincios]cu credință AK în taină]taină G umbla]înbla GK umbla tot mozavirindu-l]mozavirindu-l umbla O 11 îndemnînd]îndemna O ca om. O șază]șază el AK, lie el O în locul lui]domn O După locul lui ad. Și începu vel spătari a scrie cărți la înpărăție și le trimesă pre Bargadi căpitan și pe Atoni izbașa de la Cornățel. Și venind ca să treacă la pașa, Iar Costandin vodă lăsasă străjile pre Radul sluga lui și pre Cazan paharnecul Căzânescul și l-au prins și l-au dus la Costantin vodă O o]oh AK 11-12 ticăloșe și nebunie L O, ticăloșii și nebunii! Cum umblară toți rătăciți. om. O 12 umblară]înblară GK 13 Cînd]Decl cînd O la iunie]la luna lui iunie C dni]zile AL, om. CK leatul]la (în K) cursul anilor AK, om. CLO, văleatul G 7163]7161 L, om. O toți]oștile O 14 în]pre O Teleajăn AL După Teleajen și ad. pe Bulega vel agă l-au sfărmat oștile, Iar Tânasii vel căpitan să închină la unguri, Iar Radul vel paharnec și alți căpitani și boeri au fugit la Costantin vodă O clipala GK de unguri]de unguri L, rumînii de unguri și de moldoveni O Căci]Că K d-zău GK 14-15 nu era d-zău cu dănșii într-ajutor O 15 ei]dînșii K Intra-jutor]într-ajutorii G, într-ajutorii K Ce înbla GK fără]fără GKL păstorii K și om. ACGKLO 16 goniți și huliți L din om. G dărăbanți K Foarte mulți din dorobanți și om. O din om. GLO siiméni]siiméni AL, seimeni C, om. O au căzut jos om. GO zăcea]zăcînd A 17 lor]om. L. lor pe jos O grămadă]grămadă jos AK preste]peste AKL 18 mulți]multe C rășchirară K în]prin AL preste]peste KL unii în munte, alții preste Dunăre]și fugiră de să ascunsără O

Prin toate gaurile să ascunseră. Și de frică mare, știindu-și vina, și de umbra lor să spăimînta. Și-și lepăda hainele lor cele dărăbănțești și să îmbrăca în fărfețe calicești; și să jura că n-au fost dorobanți.

De sîmbătă, februar 17 dni, începu diavolul a împărăți, și iar de
5 sîmbătă, iulie 17 dni, începu a slăbi. Precum iaste scris, că nu iaste care să stea împotriva lui dumnezeu. |

84° . După acéia, sultan Mehmet împăratul iar au dat domnia lui Costandin vodă. Și s-au învirtejit de la Dunăre cu mare cinste la scaunul lui, împreunindu-se cu Racoți Gheorghie craiul și cu Ștefan vodă la podul
10 Praovei, lîngă Gherghiță. Și au șazut la podul Dridovului 3 zile, de s-au ospătat citeși 3 domnii, făcînd frăție și legătură cu jurămint, învirtejindu-se fieștecare în țara sa.

Iar Costandin vodă au mers la Tîrgoviște. Și iar au arătat milă mare asupra tuturor creștinilor și celor greșiți. Și i-au ertat de toate vinele lor,
15 numai să să așeze și să-și meargă cineș la moșia sa, să-și dea birul împăratului.

Iar ei, ca niște îndrăciți, nu să mai așaza, ci umbla tot turburați. Și să strînse care de unde era : o dată la București, altă dată la Brăilă,

- 1 să ascunseră]să ascunsără K, om. O Și de]Și din G marc frică O vina]vina lor O
20 de]dă L 2 Și-și]Și AGKO lor^oom. AGKL cele GK dorobănțești ACGKLO 3 îmbrăca] îmbrăcară L fărfețe]ferfenite ACL, fêrfelițe G, ferfeniță KO și să]și O dorobanți]lei dorobanți A 4 De]Dă L februar]iunie A, februarie CG dni]om. ACL începu diavolul a împărăți februarii 17 zile K împărăți]împărți L 4—6 om. O iar de]iar A 5 iulie]iunie L dni]om. ACL, zile K iaste]este AL iaste]este cu puțință A, este L care]ca A, cine K 6 să stea om. L împotriva]înprotiva K d-zău GK 7 sultan G Mehmet om. A dat]dăruit V 7—8 După acéia ... lui Costandin vodă]Și dacă înțelesă Costantin vodă că s-au spart slujitorii, făcu veste ceauș-pașii și îndată trecu Dunărea și să înpreună cu Costantin vodă în vadul Dîrstorului, la Strîmba. că acolo era cortul întins. Și căzu Costantin vodă înpreună cu toți boerii, cu mare jalobă, înaintea pașii, jăluindu-se de toate năcazurile cite i-au făcut slujitorii. Și
30 pașa îndată îmbracă pre Costantin vodă cu căftan ca să meargă să fie iar domn și-i dădi și un steag de beșli. Și purcesă din vadul Strîmbii și veni la Clocănești și acolo au spinzurat pe Bargadi căpitanul, de umbrări, iar lui Atonie Iuzbași i-au tăiat urechile și i-au dat pen tabără, căci îi prinsese cu cărți vicleni de la Hrize spătarul, care să rădicasă domn O 8 cu mare cinste la scaunul lui] la scaunul său cu mare cinste AK lui]său CGL 8—0 Și s-au învirtejit de la
35 Dunăre cu mare cinste la scaunul lui împreunindu-se cu]Și de acolo purcesă Costantin vodă și veni de să înpreună cu O 9 împreunîndu-să ACGL Gheorghie]Gheorghi G, om. O craiul] craiu Ardealului (de Ardeal K) AK vodă]voevod al Moldovii A 9—10 la podul Praovei, lîngă Gherghiță]pre Praova, la pod la Gherghița O 10 Praovii KL După Gherghiță ad. și trecură pe pod cite trei domnii, iar povodnicieli mergă cu trei rînduri, cei crăești în mijloc și a lui Ștefan vodă din dreapta, iar a lui Costantin vodă din stînga O au șazut]au șezut G, mersă O Dridovului 3 zile]Dritei de trecură la Stroesti O 10—11 de s-au ospătat]și să ospătară acolo 3 zile O 11 citeși]cite AKL frăție]om. AK, frății G făcînd frăție și legătură cu jurămint] Și făcînd legături cu jurămint O învirtejîndu-se]s-au învirtejit A, învirtejit-u-s-au K, să duseră O 12 fieștecare]fieștecarele AL, fîștecare G, fîecare K, cineș O în țara sa]la țara lui AK 13 iar^o om. O au mers]iar veni O la Tîrgoviște]la scaunul lui în Tîrgoviște O iar^o om. O 13—14 Și iar au arătat milă mare asupra tuturor creștinilor și celor greșiți om. AK 14 tuturor creștinilor]creștinilor tuturor C, creștinilor L celor]acelor L, pre cei O Și i-au]Și au A. Ș-au K, i-au O de om. AK lor om. O 15 să să așeze]să să așaze (așcază K, așeză O) ACKO (și să-și]și să GKO, ca să-și L meargă]margă KO cineș]fieștecarele AL, fîcine K să-și]și să-și O 17 niște îndrăciți]înește drăciți G așaza]așăzără K ci umbla]ce unbla (înbla K) GK tot]toți G turburați]turbați K 18 Și să strînse]Și să strînseră (strîn-sără KO) ACKO, strîngîndu-să L de unde]după (de pre GK) unde AGK

ca să vie cu armă asupra domnu-său. Iar Costandin vodă prinzînd veste, trimise ale sale oști credincioase, și-i loviră de toate părțile. Pre unii li omoria, pre alții vii li prindea. Pățiră ca vai de ei, și încă tot nu să mai așăza. Ci care duple unde'era, tot să lăuda și zicea că va veni și altă vreme, ca să-și poată izbîndi. Fu și Hrizea spătarul prins la Brăilă, și-l aduseră la mîna lui Costandin vodă. Pohtindu-l craiul, datu-i-l-au, cu jupîneasă, cu coconi cu tot. Și așa pohtise și el. Datu-i-s-au gazdă bună în Beligrad, și i-au făcut obroc bun, ca să-i prisosească de toate. Și avea cînste și socotință den dăstul.

După acéstea toate, Racoți Gheorghe craiul nu șazu málcom să-și ție crăiia și țara, ci să sculă cu gréle oști ungurești asupra lui Cazimir, craiul leșesc, să-l scoată din scaunu-și și să șază el crai. Venitu-i-au și craiul sfețesc cu 20.000 de oaste; trimisu-i-au și Hmelenschi, hatmanul căzăcesc, ajutor 15.000 de cazaci; și Ștefan vodă 2.000. Iar Cazimir, craiul leșăsc și cu toți domnii prinzînd de veste, numaidecît trimiseră cărți la hanul tătărăsc, curînd să vie ajutoriu. Și Costandin vodă avea 2.000 de oaste.

1 armă]război O domnu-său]domnului său A, lui O prinzînd]prinse L veste]de veste AGKO, veste și L 2 trimise]îndată trimisă O credincioase oști AGKO și-l]și G de toate]din (dă L) toate CL Pre]de pe O 2—3 li omoria]li omora (omora O) AO, omoria CG, li omor]ră K 3 vii om. G li om. K li prindea vii AO 4 așăza]așăzără AK, așeza G Ci]Ce K duple]după A, pre GK, de pre O tot]toți CL tot să lăuda și om. O va]vor O altă vreme]altă dată vreme L, altă dată cu război O 5 să-și]și G poată izbîndi]izbîndească înimii A, izbîndească K După izbîndi ad. Și lăsdînd craiul 500 de unguri, cap lor Boroș și Ștefan vodă 200 de leși cu căzaci cu Ruși]căpitan, li trimisă Costantin vodă la Giurgiov, că era la temnie muerile sil-menilor și ale dorobanților și fraților, între Dunăre și între baltă Grecilor, de i-au prădat și i-au jăfuit și le-au dat turcii 12 oameni care era vestiți de oameni răi și scoasără la drumul Banului și i-au pus în proașcă de i-au înpușcat și s-au întors Ruși]căpitan de s-au dus la Moldova, iar ungurel mersă la Tîrgoviște și șazură un an în leafă și pusă Costantin vodă pă slimeni și pe dorobanți de da de om cîte 11 galbeni de cm, de s-au dat léfi ungurilor și pre slimeni ori unde li prîndé făcînd nebulii, acolo li spinzura O Fu și Hrizea spătarul prins la Brăilă]Iar Hrize vel spătar, care să rădicasă demn, scăpasă la Brăilă O adusără K 5—6 și-l aduseră la mîna lui Costandin vodă]și îndată trimisă Costantin vodă boeri la ceaș-pașa la Dîrstor și de la belul de Brăila, de i-au dat pe Hrize spătarul. Și i-au eșit înaintea Badea Bălăceanul și cu Dîma bărbierul și l-au însămnat la nas O 6 Pohtindu-l]și (și om. CL) pohtindu-l CLO datu-i-l-au]datu-l-au L, datu-i-l-au Costantin vodă și l-au trimis în Țara Ungurească O 7 cu coconi om. O tot]totul L pohtise]pohtînd A, pohtise CL, pohtindu-se K Și așa pohtise și el om. O Datu-i-s-au]Datu-s-au L, și i-au dat craiul O Belgrad G 8 i-au]i s-au A obroc bun]o bun K, mertic O prisosască K de]din L avea]ave O 8—9 socotință]conoștință O destul ACGKO 10 acéstea]acestea LO Racoțe C Gheorghe]Gheorghie ACL, Gheorghe G, om. O craiul om. L șezu G málcom]molcom C, mlcom G, om. O 11 crăiia]domnia, adică crăiia C țara]țara lui O ci]ce K, și L sculă]rădică O grele AL oști]oștile C ungurești om. AKLO Cazimir K 12 leșăsc CLO să-l]ca să-l O scaunu-și]scaunul lui (său GK) AGK. scaun CL, țară și din scaun O scau-și V. și să]să O șază]șie A Venitu-i-au]venit-au LO 13 sfețesc]sfezesc C, șvezăsc K, sfezesc L, sfețesc O cu 20.000 de oaste]ajutori cu 20.000 de ostași O trimisu-i-au]trimis-au K, i-au trimis O Hmelenschi]Smilun A, Hmelințchi G, Hmelinschi L, Smil K, om. O 14 ajutor de cazaci 15.000 L ajutor om. O vodă]vodă al Moldovii O 2000]2000 de oaste (de oaste om. A) și Costandin vodă încă i-au dat ajutor 3000 de oaste, care le-au fost cap Diicul spătar Buiceseul AK. 2000 de moldoveni și Costantin vodă 2000 de munteni O Cazimir]Cazamiria G 15 leșăsc și cu toți domnii om. O prinzînd G veste L prinzînd de veste]decă înțelesă că-i vin atâte oști asupra-i O numaldecl]îndată O trimiseră]trimise C, trimise GL, trimisără K trimiseră cărți la]scrîsă la O 16 tătărăsc om. O curînd să vie ajutoriu]curînd să vila ajutor G, ca să-i vie cu tătării într-ajutoriu O Și Costandin vodă avea 2000 de oaste om. AKO avea oaste 2000 G

Și îndată să ridică însuși hanul cu mulțime de tătari și intră în Țara Leșască. Fu Racoți părăsit și de sfeți și de cazaci și de moldoveni și de munténi. Atuncea leșii și tătarii aflară vréme și ocoliră tabăra ungurească. De-abia scăpă Racoți cu puțini oameni în țara lui. Iar tabăra lui să prăpădi
 5 de tătari, care de sabie, care viu, de la mare pîn la mic, pîn la 30.000 de
 86" suflete. Atunce prinseră și pre ghineralesul lor, Chim Ianoș și pre Corne Gaspar și pre Beldea Pal, și pre mulți domni den Ardeal.

Iar Ilrizea spătarul, pre vréme ce era Racoți în Țara Leșască, s-au ridicat cu 500 de siiméni, carii era rumîni de neamul dorobănțesc strînși
 10 de Racoți și lăsați de pază scaunului, și războinicéște au eșit cu toții de acolo, trecind muntele aicea în țară pre la mănăstirea ot Bistriță.

Iar Costandin vodă prinzind véste, trimis-au pre Preda dvornicul Brincoveanul și pre Radul stolnicul Fărcășanul și Ivașco Cepariul, cu oști gréle. Și făcură război mare la Tîrgul Bengăi și fură biruiți siiménii.
 15 Cîți n-au perit de sabie, prinsu-i-au vii. Și prinseră și pre Hrizea spătarul viu. Închinindu-se boiarii la domnu-său cu slujbă curată, priimindu-i cu cinste, dăruitu-i-au foarte bine. Iar pre Hrizea l-au spînzurat la roată cu toate șoțîile sale.

-
- 1 rădică L. însuși|singur ACGKL și|să C 1—2 îndată să ridică însuși hanul cu mul-
 20 țime de tătari și intră în Țara Leșască|să închisără leșii pen cetăți și nu vrură să să închine lui Racoți, el pradară ungurii și alte oști țara leșască foarte rău O 2 Racoțe C și¹om. AK de^{1,2,3}dă L. sfeți|sfezi CL. svezi K Fu|Rămas-au K 2—3 Fu Racoți părăsit și de sfeți și de cazaci și de moldoveni și de munténi|iar sfeții dacă înțelesără că vin tătarii, să spălmîntară și căuta să fugă înapoi. Cazacii încă dedi dosul cu tătarii. Dîicul spătarul deca văzu că au părăsit sfeții și căzacii pe Racoți, el încă s-au închinat la leși O 3 leașii A aflară vréme și om. O tabăra ungurească|pre unguri între niște heleștel. Și așa începură a-l tăe și a-l robi foarte rău O 4 De-abia|D-abia L, cit de-able O scăpă|au scăpat KO puțini|puținel L, puțantei O oameni|oamîni G, omeni O în țara lui om. O să prăpădi|s-au prăpădit K 5 care de|ca de C care viu|care viu l-au prins A, care de viu l-au luat K pîn la mic|pînă la mic C, om. L 5—6 de tătari, care de sabie, care viu, de la mare pîn la mic, pîn la 30.000 de suflete|mal toată ca la 30.000 de unguri și prinsără și vil O 6 Atunce|Atuncea C, Atunci K, om. O prinseră|au prins K, om. L, prinsără tătarii O ghineralesul|ghînărașul A, ghenăralesul CG, ghînarul K, ghenarașelul L, ghenărarul O Chim|Kimi AGO, Kimin K, Kim L Corneș|Cornuș C, Corniș G, Corne O 7 Beldea Pal|Bellea Pal L, Beldiman O din Ardial K 8 Hrize spătariul K pre vréme ce|cînd A pre|pe LO vréme|vremea CL, vreme O Racoți|Racoțe C, Racoți cralul O în|la A s-au|el încă s-au O 9 ridicat|ridicat C, rădicat GLO siiméni|siiméni AKL, oameni siiméni și dorobanți O carl|care ACLO romîni K de|din AL nămul K dorobănțesc|dorobănțescul C, dorobănțesc G, dorobănțesc K rumîni de neamul dorobănțesc om. O 10 Racoțe C de pază|de paza AGKL, pentru paza O războinicéște AL toți|toți A 10—11 războinicéște au eșit cu toții de acolo, trecind muntele aicea în țară|au venit tălhărești aicea în țară trecind muntele O de acolo cu toții K 11 trîcînd K aicea|alé ACK, om. G pre la|pînă la G, pri la K mănăstire G ot|din AK, om. CO Bistriță|Bistrița G, Bistriței O 12 prinzind G véste|de (dă L) veste (vîaste K) ACGKLO trimis-au|trimise G, îndată trimisă O pre|pe K, pă O dvornicul|vornic A 13 Brincovanul K stolnic A Ivașco|Ivașcul G, pe Ivașcul L, pre Ivașco O Cepariul|Acenarul CV, armașul de la Cepari O 14 gréle|alese AL, alése CG, aliase K, alesă O mare război ACGKLO fură|fu G 15 Cîți|Și cîți O prinsu-l-au|l-au prins A, iar prins O vil|pre toți vil O Și om. G prinsără K Hrizea|Hrizea A, Hriza G, Hrize O 16 viu|viu și l-au adus la Costantin vodă în Tîrgoviște O închinîndu-se|și închinîndu-să AL, închinîndu-să CGK, și închinîndu-i-să O boiarii|boerii ALO la om. AO domnu-său|domnului său A, domnul său CL 16—17 cu slujbă curată, priimîndu-l cu cinste|cu izbîndă O 17 cîinste|mare cîinste L dăruitu-l-au|l-au dăruit LO Hrizea|Hriza G, Hrize spătarul O la roată|înpreună O, poartă L 18 sale|lul KO

Luară-și și ei plată după faptă. Și făcură o movilă mare la Tîrgul Bengăi, în silișteea Cincului.

Iar dorobanții și siiménii nu să mai aşăzară, ci văzînd slăbiciunea Ardealului și neputința lui | Costandin vodă, fiind îndemnați de diavolul, să sfătuiră că cu alt nimica nu vor putea surpa pre Costandin vodă, numai cu puterea turcilor. Și merseră preste Dunăre de să închinară lor și-l piriră că iaste hain împărăției și iaste tot una cu Racoți și cu Ștefan vodă. Piriră pre domnul lor la păgini, carii niciodată nu pohtesc binele creștinilor. Iuda pîria pre domnul nostru Isus Hristos la păgînii ovrei cum că el să laudă că iaste fiiul lui dumnezeu, iar dorobanții pîria pre domnu-său la păgînii turci. Iuda vîndu pe Hristos în 30 de talanți, iar ei să vîndură robi turcilor în toată viața lor. Ovrei dederă acel chelcig pre un sat a fi de îngropare streinilor, iar ei singuri să dederă mîncare cîinilor. Iuda să dede singur spînzurării, iar ei singuri să dederă înecării, că s-au înecat cu totul. O nebuie nespusă, cum că ei singuri strică țara ! Că nu s-au suferit cu case bune, cu bucate multe, cu pace, cu cinste de la domnul lor, cu slavă de la toți. Nemerii pre Caiiafa tocma în pîntece și muri. Deci tilhariul și vinovatul nu să poate ascunde nicăirea, ci vîdîndu-se păcatul, plată ia den vina lui. Așa și ei, au umblat cît au umblat gonind pre dracul, pîn l-a și

1 Luară-și|Luară AL, luoară G faptă|faptele sale C, fapte G și¹om. K Luară-și și el plată după faptă om. O Și făcură|Făcut-au și O o movilă|omor CL 2 Bengăi|Benghei G silișteea|siliște G 3 siiménii|siimenii L, siimenii care scăpară pe Dunăre O aşăzară|aşezară G. aşăza O ce văzînd K slăbiciunea|slăbiciune O 4 neputință|slăbiciune O diavolul C 5 alt|alte C, altă K nimica|cu nimica (nimică K) AK, nimic GL surpa|strica O pre|lui O numai|numa K, fără numai O 6 puterea|puterea A, putere O merseră|trecură A, marsără K preste|peste AL Și merseră preste Dunăre de să închinară lor om. O lor|turcilor K și-l|și O După piriră ad. pre Costandin vodă pre la pași și pre la viziriul zicând O 7 iaste|este AL iaste tot una|este una A iaste|este L tot om. K Racoți|Racoțe C, Racoți craiul O Piriră|Piri G Începînd de la p. 129 r. 7 cu cuvintele și cu Ștefan vodă și pînă la p. 130 r. 6, sîrșînd cu cuvintele înțâlge aici mai nainte om. A păgînii|turci LO carii|care CGLO niceodată K pohtesc CLO creștinilor|creștinesc K 8-11 Iuda pîria pre domnul nostru Isus Hristos la păgînii ovrei cum că el să laudă că iaste fiiul lui d-zeu, iar dorobanții pîria pre domnu-său la păgînii turci om. O 9 pîria|pîra CL ovrei L 10 iaste|este L fiiul|fiiu GK d-zău GK pîria|pîra CL, pîria K domnu-său|domnul lor (său L) CL 10-11 păgînii turci|păgîni L 11 pe|pre CKLO Hristos|domnul nostru (nostru om. K) Hristos CK talanți|arginți CKO 12 toată om. O Ovrei|jidovii K, ovrei LO dederă|deteră C, deteră L, dēte O chelcig|chielciug C, chialciug G, chelșug K, chelciug L, chelcluc O îngroparea CG 13 străinilor CO dederă|deteră C, deteră L, dēde O să dederă singuri K mîncare|mîncarea G cîinilor|cîinilor K, cîinelor O dēde|dēte C, dēte L singur om. K să dēde singur|sângur să dēdi O 14 singuri|om. K, sânguri O singuri să dederă înecării|să dēte singuri înecării L dederă|deteră C înecării|înecării CG, înecării K înecat|înecat C, închinat K O|Oh K, O ce O 15 cum că|cum KL, om. O singuri K strică|stricară GK el singuri strică țara om. O sufirit K 16 multe|bune G cu pace|de pace C și cu cinste KO 17 toți|toate GKL Nemerii|Numirii G Caiiafa CGKL tocmai GL pîntece K tilhariul KL 17-18 vinovatul G 17-19 Nemerii pre Caiiafa tocma în pîntece și muri. Deci tilhariul și vinovatul nu să poate ascunde nicăirea, ci vîdîndu-se păcatul, plată ia den vina lui om. O 18 poate|pute K nicăirea|nicăiri K cîlce K vîdîndu-se|văzîndu-i-să C, vîdîndu-i-să G den|de C, din GL după K 19 Așa și ei|iar el O umblat|înblat GK cît au umblat om. CG gonind pre dracul om. O pîn l-a|pînă l-au CKL, pără au O l-a|l-au G

aflat, cu spînzurare, cu înţepare, cu tot felul de morţi. Carele încătro să
 ducea, dumnezeu nu-l mai sporea, ci acolo să prăpădea. Pren toate ţările
 zăcea oasele lor, ca unor călcători de jurămint şi de toate poruncile lui
 5 dumnezeu. Ci de ei n-ar fi atîta minune mare, că pentru nebuniile lor au
 căzut nevoe mare asupra aceştii sărace de ţară, precum să va înţălege
 aici mai nainte. Că deaca au văzut păgînii una ca aceasta, cum iaste pizmă
 şi împărecheare întru rumîni, socotiră că iaste vrémea să între întru ei,
 ca nişte lupi într-o turmă de oi, să-i răs'pească şi să-i slăbească din rădă-
 cină. Nu doar că au avut turcii pizmă pre domn, ci mai virtos pre ei
 10 ca să le tae rădăcina, să nu mai fie, ci să umble călcînd şi mîncînd ţara şi
 luînd toată agoniseala ei, ca o grădină făr de grădinariu. Ci iată că le-au
 fost în voe. Ci, adevăr, nu iaste vina lor, ci a ruminilor, că ei singuri i-au
 17 pohtit şi i-au şi dobîndit, duple cum zice dumnezeu : cine ce va căuta,
 va găsi. Găsit-au, dar, rumîinii foarte bine !

15 Cînd au fost la ghenar 5 dni 7166, trimis-au împăratul, sultan
 Mehmet şi vezirazemul Chiupriuliul Mehmet paşa de au mazilit pre Cos-
 tandin vodă şi au trimis pre alt domn, ce-i zicea Mihnea, încă cu oşti tur-
 ceşti, cu 30.000. Iar Costandin vodă deaca prinse de veste, au trecut

- 1 înţepare]înţeparea C, înţăpare K cu tot]şi cu tot O fellul]fêllul G, felul L Carele]
 20 Care G, că care O încătore]încotrăo CG, încetro L 1—2 să ducea]umbra O 2 d-zău G nu-l]
 nu le K sporea]sporila GK. sporia L acolo să]tot fi O prăpădea]prăpădia GK, prăpădia L
 prăpăde O Pren]Prin GKL, Şi prin O ţările]ţările K 3 oasele]oasăle K ca unor]ca
 unor O şi de]şi din C poruncile]porîncile G, poroncile KO 4 d-zău G După d-zeu ad. Iar
 cînd au fost la leat 7166 trimis-au împăratul sultan Ibraim şi vezirazimul Kiprelliul Meemet paşa,
 25 să margă Costantin vodă la Ţarigrad sau să dea poclon 300 de pungi. Iar el auzînd, că va mergi
 la Ţarigrad şi nu va da bani ca să facă obicei, apoi nici la Poartă n-au vrut să margă O Ci]
 Ce K 4—9 Ci de ei ... ci mai virtos om. O călcît K pentru G nebuniile]nebuniia GK
 5 aceştii]ceştia G sărace]săraca G ţară]ţări K va om. L înţălege]înţelege C, înţelege G,
 înţelega L 6 aici]aicea CL deaca]daca CL cum]că C iaste]este AL 7 împărecheare]
 30 împărăchire C, părechilare G, împărîchere K, împărechere L întru]între ACKL iaste]este AL
 vrémea]vreme A, vréme C, vremea L întru el]într-însii A, între ei L 8 neşte K într-o turmă
 de oi]între multe oi C răsipească]răsăpească G, răsipască K slăbească K 9 doar]doară L
 pre]spre G ci]ce GK ci mai virtos pre ei]ci pre el mai virtos A 10 ca om. C mal om. C ci]
 ce G, şi K umble]umble turcii A călcînd]călcîndu-i K 10—14 om. O 11 toată]toate G
 35 agoniseala]agonisita AK, agonisalele G ca]ca de la K o]dintr-o A făr de]fără CKL grădi-
 nariu]grădinar AL Ci]Ce GK 12 în voe]voia C Ci]Şi ALC adevăr]adevărat L iaste]
 este AL ci]ce GK i-au]au C 13 pohtit]pohtit CL duple]după AKL, de pre G d-zeu]d-zău
 G, sfînta scriptură K cine]că cine AKL ce va]va L va căuta]caută G 14 dar]de la C
 15 Cînd]Decl cînd O Cînd au fost la ghenar 5 dni 7166]Iar în anul 7166 septemvrie 5 K au
 40 fost]fu O la om. A ghenarie AO dni om. ACLO 7166]leatul (leat AO) 7166 ACLO, văleat
 7165 G trimis-au]au trimis O 15—16 sultan Mehmet şi vezirazemul Kiupriuliul om. GO
 16 vizirazimul Kiupriuliul A Mehmet paşa om. O 16—17 Mehmet paşa. ... au trimis om. AK
 17 pre alt]om A, pre un K şi au]de au L alt domn ce-l zicea om O Mihnea]Mihnea voevod
 (vodă O) AO încă]însă AO 18 cu om. O 30.000]30.000 şi cu (cu om. G) Chalga sultan cu
 45 tătari ca 20.000 AGKL, 30.000 de oaste C După 30.000 ad. şi cu Galga cu 20.000 de tătari. Iar
 Costantin vodă n-au vrut să fugă, ci au apucat cu oaste să ste înpotri va împărătlei. Deci cînd fu
 la fevruari 17, leat 7166, întrat-au Mihne vodă alce în ţară cu mulţime de turci şi de tătari şi
 au venit pără la Tîrgovişte şi s-au lovit străjile şi fu biruită straja lui Costantin vodă de straja
 Mihni vodă O Iar]Atunce O dacă prinsă K deaca prinse de veste]să îngrijă foarte tare şi
 50 îndată O veste AL au trecut]au trecut K, trecu O

muntele la Ardeal cu toată casa lui întreagă și cu toți boiarii țării. Si au domnit Costandin vodă 4 ani fără 3 luni, leatul 7166.

Iar cînd au fost la februar 17 dni, intrat-au Mihnea aici în țară cu turcii și cu tătarii, de au robît mulțime de oameni și au prădat țara, povățuindu-i dorobanții și simenii pe unde nu știa turcii și tătarii și pre unde niciodată răutățile n-au umblat. Iar ei, ca niște draci, îi ducea de robii și prăda. O, mare ciudă, că nu s-au auzit din veac ca cineva să-și voiască rău neamului său. Iar ei singuri își da muerile lor și copii lor și rudele lor robî în miinile turcilor.

Mihnea acesta au fost de neamul lui grec cămătar. Tat-său l-au chemat Iane Surdul, iar pre dînsul l-au chemat din botez Franți. Deci izvodin | du-se de mic a urma lui Izmail, feciorul Agarii, fugit-au de la părinții lui de s-au dus la Țarigrad și s-au curtenit la Kinan pașa, zicînd că iaste fecior Radului vodă, nepot Mihnii vodă. Priimitu-l-au pentru acest nume și-l ținea lingă el foarte bine. Și așa au petrecut viața lui la turci, ca la 40 de ani. Și foarte să arăta credincios turcilor. Si ca de la inima lor l-au ales și l-au făcut domn Țării Romînești, înșăindu-i că să va turci și el. Și gura făgăduia lor acéstea, iar den inimă gîndea, deaca va apuca domnia, să să scoale cu armă asupra turcilor, să-i bată și să fie el împărat.

1 la Ardeal]la Ardial K, în țara ungurească O bolaril]boerii ACLO 2 Costandin vodă om. O 4 ani]ani 4 ACK, 4 O fără]fără de A 3 luni]o lună O leatul 7166]om. AKO. leatul 7167 G 3 la om. G februar]februarie AC dni]om. AC, zile L februarî în 17 zile au venit Mihnea vodă K Introducere apoi titlul Cap. 43. Pentru domnia Mihnii vodă și cum au prădat țara și din ce neam au fost acest domn și cum s-au rădicat pre turci K Mihnea]Mihnea voevod (vodă GK)AGK aici om. AGKL 3—4 Iar cînd au fost la februar 17 dni, intrat-au Mihnea aici în țară cu turcii și cu tătarii]Atunce turcii și tătarii sparsă cetate Țirgovștei și casile domnești O 4 oameni GK de au robît mulțime de oameni și au prădat țara]și au robît țara foarte rău O 5 simenii AL pe unde]pre (pă L) unde AGKLO știal]știe O 6 răutățile]răutățile AC, om. G, răutate K răutăți niciodată O umblat]inblat CK După umblat introduce textul omis de la p. 129 r. 7 pînă la p. 130 r. 6 A Iar el]că el A niște draci]nește draci GK, niște tîlhari și draci O 6—7 de robii și]dorobanții și AK, dă robia și L, de-l robî și-i O 7 O]Oh, oh AK ciudă]minune O că]cum AL, care O s-au]l-au C din veac]de veac G, din veaci (vec O) KO cînceva]cîncevaș L să-și voiască]să pohtească A, să-l povățască K 8 rău]răul ACL neamului său rău O Iar om. O singuri O muerile lor]muerilor C, muerile O copii lor]copii A, copiii C și rudele lor]și rudelor C, om. O 9 miinile]minule K 10 Mihnea]Mihnea vodă AKO de]din A, dă L de neamul lui grec]grec de neamul lui G ni-amul K cămătar]lăcătar AGK grec cămătar]de Gherghie lăcătar O Tat-său]Pre tată-său AG, Tată-său CL, Și pre tată-său O 11 chemat]chiemat A Iane]Ieni A din]de K Franți]Franța AO, Franța GK 12 izvodindu-să ACGL mic]mitel A a urma]purta G, urma K, au urmat L Ismail GL 13 de s-au]și s-au O Kinan]Sinan KO, Kipan L zicînd]zicîndu-l AK 14 iaste]este ACL fecior]feciorul CGLO Mihnii vodă turcul O 15 acest]acel AGKLO ținea]țane O lingă el om. AK el]dînsul GL, dînsul O au]ș-au KO 15—16 la]turci]acolo la turci AGKL, om. O ca la om. AKO 40 de ani]ani 40 K, om. O Și om. C să arăta]să arată G, s-au arătat K turcilor]turcilor, lăcînd acolo 40 de ani O 16—17 Și ca de la inima 45 lor]Și luînd turcii credința O 17 l-au]om. G l-au ales și om. K l-au]l-a G Rumînești ACLO înșelîndu-l G 18 și el om. O Și gura]Și cu gura AK, și din gură O acéstea]acestea AC, aceste G, aceasta LO den]în C, din K gîndea]gîndia GK, gîndia L deaca]acestea că dacă C, dacă KL 19 apucallua A domnia]domnie O cu armă om. L, cu război O și om. CL 19—20 și să fie el împărat om. O După r. 20 ad. Mihne vodă acesta la cărți domnești și la 50 hrisoave să iscălea așa : Io Mihnea voevod, feciorul Radului vodă, cum să vede la hrisoavele lui scrisă O

Deci cum s-au așezat aici, în scaun, în București, trimis-au la boiar preste munte cărți cu jurămint. Și au venit toți cu jupîneșe cu tot de s-au închinat lui. Așijderea și toată țara. Și să bucura toți de dinsul și le păre bine, gîndind că iaste credincios turcilor și el va purta grija țării și o v
5 așăza ca să-și dea haraciul și să trăiască cu pace.

Iar el, fiind în gîndul cel dintăi, nu să apucă de așăzămînt al țării, ci îndată începu a-și face steaguri multe și tunuri și erbării multe și palangă
10 împrejurul mănăstirii Radului vodă. Și | să strînseră tot neamul doră-bănțesc, de-i tocmea și-i așăza cineși la steagul lui și la ceată-și. Și începură ei toți a-l lăuda zicînd că domn ca acesta n-au mai venit în Țara Rumînească, înțelept și vrédnic și iaste ca un sfînt.

Mazilit-au și pe Gheorghie Ștefan vodă den țara Moldovei și au pus pre Gheorghie Ghica vodă să fie domn în locul lui. Iar Ștefan vodă au trecut în Țara Ungurească cu toată casa lui întreagă. Și nu după multă
15 vréme s-au învirtejit Ștefan vodă iar înapoi cu ungurii și cu lefegii, ca să scoată pre Ghica vodă din scaun și să fie el domn. Iar Ghica vodă deaca au prins dă véste, au strîns toate oștile cîte s-au înprilejit și lefegii, trimițînd cu dînșii pre fie-său, Gligorașco vodă, de i-au eșit înainte la Tîrgul Frumos și l-au lovit la Strungă, de au făcut război foarte tare. Și cu voia
20 lui dumnezeu fost-au izbînda lui Gligorașco vodă. Și au căzut mulți den

I așăzat CK aici în scaun | în scaun aici AC aici | om. GO. ulcea KL trimis-au | îndată au trimis O bolar | boier ACLO 2 preste munte | peste munte KL; pribeg | în Ardeal O Și au | de au O jupîneș | jupîneșe C, jupîneșle lor L, jupîneșă O tot | toți C 3 Aș | jdre O și 1 om. C Și 1 om. O buera | buerară K toți om. O dejdă C, di O părea | pără O 4 gîndind | socotind O iaste | este ACL el | om. O grija L 5 așeza G cu să-și dea | de-ș va da O cu pace | cu bună pace A 6 el om. L fiind | în | fiind tot în A cel | lul cel C să apucă | s-au apucat AK, să apuca LO așăzămînt | așăzămîntul AGKLO al om. AGKLO 7 îndată | odată O începu om. C n- | lu O stăguri K cu tunuri G multe | om. AGKO, noao C 8 strîns | strînsă K, strînsă O nămul K dorobău | tase CK 9 de- | j | dă- | C tocmea | tocmea GK, tocme O așeza G steagul | steag C, stăgul KO lul om. C ceată- | și | ceata lui A, cetaș C Și | D | A lucepură | începură O 10 a- | l | a K acesta | ucela G venit | avut G, vinit K în | de cînd este O 10-11 Romînească KO 11 lu | t | lepl K vrédnic CL iaste | este CL, om. G și iaste ca un sfînt om. O 12 Mazilit-au | Mazălit-au A, Mazilit-au turcii O pe | pre AGO Gheorghie | Gheorghe CL, om. O den | țara | domnul O 13 pre | pe AL, pă C Gheorghie om. C vodă | voevod GL pre Gheorghie Ghica vodă să fie domn în locul lui | în locul lui domn pre Gheorghie Ghica vodă O 13-14 Iar Ștefan vodă au trecut | Decl el n-au vrut să margă la Poartă, ci au trecut O nu trecut | trecu A, au tricut K Intră | g K după | duple G 14-15 Și nu după multă vréme | Și peste puțină vreme O vreme CL 15 învirtejit K Iar om. K s-au învirtejit Ștefan vodă Iar înapoi | Iar s-au întors înapoi O lefegii | lefegii A, lefegii KV 15-16 ungurii și cu lefegii, ca să scoată pre Ghica vodă din scaun și să fie el domn | toată oaste ungurească O 16 scoată | scoată ACKL, scoț G el om. G deaca | daca CL, dacă K, om. O 17 au prins | prințind O véste | veste ACL au strîns | strîns-au K au strîns toate oștile cîte s-au înprilejit și lefegii om. O cîte om. L înprilejit | prilejit AKL, prălejit C lefegii | lefegii G, lefegii K, lefegii L 17-18 trimițînd cu dînșii pre | îndată trimisă pre O 18 fie-său | fi-său AO, fiul său CL, fiul său GK Gligorașco | Gligorașco G, Grigorle K, Grigoraș O vodă | voevod L, cu oști O l-au | au AG eșit | ișit C 19 l-au | s-au AG și l-au lovit la Strungă | și acolo la Strunga s-au lovit cu Ștefan vodă O de au | și au O război foarte tare | mare război O voia | voe G 19-20 cu voia lui d-zeu om. O 20 d-zău G fost-au fu O Gligorașco | Grigorle K, Gligorașco LO Și au căzut mulți den | om. L, pierind mulți O

unguri, făcându-se o movilă mare de trupurile lor la Strungă. Iar Ștefan vodă de-abia au scăpat în Țara Ungurească cu puținei oameni.

După aciasta poruncit-au împăratul vezirazimului Chiupriului de au purces cu oști grele asupra lui Racoți în Ardeal. Și au poruncit și hanului de au mers cu mulțime de tătari și Ghica vodă cu moldovenii și cu munténii; ca să treacă toți la Ardeal împreună. Atuncea Mihnea vodă spusese boiarilor de taină, cum va să tae pre turci. Iar ei, ticăloșii, numai ci încremeniră și să mirară, cum va să fie aceasta, răspunzînd : Doamne, bun lucru ar fi acesta ! Iar noi ne tēmем că nu vom putea plini desăvirșit, ci numai vom zădări șarpele și ne va înghiți cu totul. Căci noi sîntem o țară mică și fără de oameni, neputincioasă și fără de ajutor de nici o parte. Iar turcii sînt puternici, mari și biruesc toată lumea, de la Răsărit pîn la Apus.

Atuncea Mihnea s-au turburat în firea lui și cu minie mare le-au răspuns zicînd că sînt fricoși : și cu voi nu voi face nimic, numai să mergeți cu mine pîn la Teleajen, și de acolo vă voi lăsa de veți merge la casele voastre. Iar eu am cu cine tăia pre turci. Atuncea boiarii să mai bucurară. Și purcese Mihnea vodă cu boiarii și cu toate oștile și, dupre ce ajunse la Șoplea, în Teleajen, chemă pre toți căpitaniii lui și pre toată oastea, de-i jura și le porunci să meargă să tae pre turci. Iar ei deaca să dăspărțea

1 unguri, făcîndu-se o movilă mare de trupurile lor la Strungă om. L făcîndu-se]făcîndu-să AC, făcîndu-se O o movilă mare de trupurile lor]de (dîn G) trupurile lor (ungurilor O) o movilă mare AGKO 2 de-abia]abia C, d-abia L, de-able O puținei]puțini AKL, puțin- 25 tei CG au scăpat cu puțin- tei oameni în Țara Ungurească O 3 aciastă]aceasta ACKL poruncit-au]porunci A, poruncit-au G vezirazimului]vezirazemului AL, vizirului C, viziriului G Chlpriului]Kipriului K, Kiupriului K, Kipriului L, Kipriului O 4 grele]grelă ACL, gri- ale G cu grele oști O Racoți]Racoți craiul O Ardiial G poruncit]poruncit G, poruncit KO 5 Ghica]Ghiga O moldovenii A După moldovenii ad. venit-au și Cădăr pașa de la Dărstor cu o seamă de oști și au tăbărit la pod la Dridov ca să să înpreune cu hanul și cu moldovenii O cu¹ om. K 6 munténii A ca să]și să O triacă K la Ardeal toți AGKL la]în O împreună 30 om. O Atuncea]Atunci K, Atuncea O 7 spusese]spuse AGK, spusese C, spusă O boiari- lor]boerilor ACGKLO de taină om. AK pre]pe O ticăloșii]ticăloșii decă auziră O 8 ci] ce CGK încremeniră]încremeniră C, încreminiră G mirară]mira A acesta]aceasta AG 9 lar] numai O tēmем]temem ACL plini]înplini O 10 ci]și A, ce K vom om. C vom zădări]om zădără O și ne]ci ne G, ce nc K înghiți]înghiți de vii L, înghiță O Căci]că GO 11 fără L 35 mică și fără de oameni om. O de¹ om. G oameni]omene C, omeni G niputincioasă C fără de CO ajutori O 12 puternici CL mari om. O lume O pln om. C 12-13 Răsărit ..Apus] apus plnă la răsărit A 14 Atuncea]Atunci K, Atuncea O Mihnea]Mihnea vodă AGKL, Mihne vodă O firea]fire O mare om. O 15 Zicînd om. CL că sînt]că-s. G voi face]voi putea (putē O) face CO nimic]nimică K, nimica O 15-16 mērgeți]mergeți ACL, mergeți O 16 Te- 40 leajen] Teleajăn ACL, Teleajîn K, Tilijăn O merge ACK casile O 17 lar]că O eu am]eu acum am AK tăia]tăe O pre]pe O Atunci K, Atuncea O boerii ACL să mai bucurară bo- erii O 18 purcese ACL, purcesă O Mihne O cu¹ om. L boerii ACL toți G dupre ce] după ce ACKL, deaca G, dacă O ajunse]ajunseră G, ajunsă O 19 Șoplea]Șuplea G în] pre O Teleajen]Teleajăn ACL, Teleajîn K, Tilijăn O chemă]chiamă AC, cămă KO lui]sei K 45 oastea]oaste lui O 20 de-i jura] om. AK, de-i jurară C, dă jura L porunci] poruncia C, porunci G, porunci O să meargă]om. A, să margă KO deaca]daca C, dacă KO, de O de- părțea]despărția CGK, despărțiră L, despărție O

39 de el, | îl suduia și zicea că nu să vor învrăjbi cu turcii, că sabiia împă-
 ratului iaste lungă, și hanul cu tătarii încă soséște. Deci Mihnea văzînd
 că nu va face nimic, făcu meșteșug, de purcése cu toate oștile să treacă
 muntele și să să împreune cu ungurii. Cînd ajunse la Cerași, iar boiarii și
 5 oștile pricepură de meșteșugul Mihnii, ce va să facă. Ci îndată-l părăsiră
 toți și să învrtejiră înapoi cu tunuri cu tot, pînă să apropiară de tabăra
 turcească. Iar boiarii merseră la pașa, alții într-alte părți să rășchirară.
 Mihnea rămase cu puțini oameni, cugetînd ce va face: fugi-va preste
 munte? Tătarii și turcii l-au luat pre dănainte. Tot iaste perit. Ci ș-au
 10 luat capul a mină și s-au învrtejit și el, de au mers la Cadîr-pașa. Făgă-
 duindu-i bani mulți, tocmitu-ș-au lucrul. Și ș-au făcut pace și cu hanul
 așijderea. Bănuind și pe o seamă de boiari, cum ei să-i fie făcut acea smin-
 teală, și îndată omori pre Pîrvul vel vistier și pre Istratie vel postelnic, i
 Preda Bîrsescul vel agă și pre Vintilă căpitan de roșii și pre Badea vâtaf
 15 de pușcărie. Și au trimis pre Dinca vel armaș, sirbul, de olac, de au omorît
 20 pă Preda Brîncoveanul vel ban | în casele domnești, în Tîrgoviște, nefiind
 vinovați nimic.

Atuncea, pre acea vrême, era și Costandin Cantacuzino stari postel-
 nicul, cu toată casa lui și cu gineri-său, Pană Filipescu biv vel spătar, iar

- 20 1 de el|dă el L, de la el O |l|ăl O sudula|jura G și zicea|zicând O 1—2 Impăra-
 tulul|turcilor O 2 iaste|este AL soséște|sosește AL, sosiaște K Mihnea|Mihnea vodă AGKO
 3 nimica L meșteșug|meștersug K purcése|purcese L, purcésă O 4 Cînd|Și cînd O ajunse|
 ajunsără O Cerași|Cireș AK, Cerăș G, Cheraș L boerii ACLO 5 pricepură|ll pricepură L
 25 de om. O meșteșugul|vicesugul A Mihnii|Mihnii vodă AGK, om. O Cîl|Și AKO îndată-l|
 îndată il CKL, întâi-l G, îndată O părăsiră om. O 6 toți și om. O și să|și ei să G să
 învrtejiră|să întoarsără O înapoi|toți înapoi C tot, pînă|tot și veniră pînă O 7 boe-
 rii ACLO merseră|merseră ACL, marsără K, mersără O alții|iar alții A într-altă GKLO
 părți|parte GKLO rășchirară|rășcheră O 8 Mihnea|Mihnea vodă AKO puțini|puțantel O
 30 oameni|omeni C, oamini G face|să facă A preste|peste LO 9 dănainte|din nainte AGL,
 denainte CKO Tot|Și tot O iaste|este ACL el perit L Ce K 10 luat|luoat G a mină|în
 mină O învrtejit|întors O de au mers|și au mers A, om. K Cadîr|Schinder C, Cadăr O
 11—12 Făgăduindu-l|făgăduind C, Și i-au făgăduit O tocmitu-ș-au|de ș-au tocmit O
 11—12 și cu hanul așijderea|Așjdere și cu hanul O 12 Bănuind și pe|Bănuindu-și pre K,
 35 Și bănuind pe O și om. L și pe|și pre (pă AL) AGL seamă|samă GK boeri ACLO să-l|
 să ACGKL fie|fi L să-l fie făcut|au făcut O acea|această O 12—13 sminteală și îndată
 omori pre Pîrvul vel vistier și pre Istratie om. G 13 omori|au omorât O pre|pă C,
 pe O vel|marele AK vistier|vistiernic A, postelnic O pre|pe O Istratie|Istrate CKLO
 vel|marele AK postelnic|postelnicul G, vistier O 13—14 Preda|și pre Radul AGKO, și
 40 Vlad O 14 Bîrsăscul K vel|marele AK pre|pe O căpitan|spătarul A, căpitanul G pre
 Badea|Preda C vâtaf|vâtaful ACGLO 15 pre Dinca vel armaș, sirbul|pre (pă O) Dinca sirbul
 marele (vel O) armaș AKO Dinca|Dica G de olac|de s-au dus de olac C omorât O 15—16 de
 olac de-au omorît pă Preda Brîncoveanul vel ban în casele domnești, în Tîrgoviște|la Tîrgo-
 viște, în casele domnești de olac, de au omorît pe Preda Brîncoveanul marele ban K 16 pă
 Preda|pre (și pre L) Preda ACGLO vel ban|marele ban A casile O După Tîrgoviște ad.
 45 pentru că pre acest Preda Brîncoveanul, cînd s-au întors slujitorii la pașa, vrea să-l ceară să
 fie domn, iar el n-au vrut, ci au fugit O 16—17 nefiind vinovați nimic om. O 17 vinovați
 nimic|nimic (nimica CL) vinovați ACL, nimică vinovat K 18 Atuncea|Atunci K, om. O pre
 50 acea vrême|într-acea vreme O vreme CL și om. G stari|star C 18—19 Costandin Can-
 tacuzino stari postelnicul|Costandin Cantacuzino postelnicul cel bătrîn AK, bătrînul Costandin
 Cantacuzino vel postelnic O 19 cu toată casa lui om. O biv vel spătar|om. A, marile spătar K

cu casa lui, la satele lor de la munte, pre apa Praovei, den porunca Mihnii, lăsați cu voia lui și cu carte iscălită cu mina lui, ca să șază ei acolo, să să odihnească cu bună pace, nebîntuiți de nimeni. Numai au pohtit pre 2 coconi ai lui Costandin postelnicul, anume Drăghici logofătul, i Șarban postelnicul, ca să să afle lingă dînsul, cu slujbă dreaptă, precum s-au și 5 aflat. Că pre Drăghici logofătul l-au trimis cu solie la Ardeal, iar Șarban postelnicul nici cît de lingă dînsul nu să dăzlipia. Deci fiind Mihnea obidit pre o seamă de boiari, gîndit-au să nu fie acel lucru și în știrea lui Costandin postelnicul și a gineri-său, Pană spătariul. Ci cu mare taină au poruncit la Odor căpitanul de au mers cu tîrgoviștenii și cu toți plăiașii Ialomiții, 10 să prinză pre acești ce scriu mai sus. Și neștiind nimic de acéia, lovitu-i-au fără veste, marți dimineața, avgust 16 dni, 7166. Gonitu-i-au pre toți munții Praovei, 2 zile și 2 nopți, pîn le-au dășchis dumnezeu calea și au scăpat în cetatea Brașovului cu jupînese, | cu coconi cu toți. Și nici pre unul n-au prins. 15

Văzînd acești boiari atîta nebunie a Mihnii vodă pornită asupra lor, socotiră că nu vor putia trăi în zilele lui. Ci au trecut în țara Moldovei cu totul. Și au dat veste și fie-său, lui Șarban, de au fugit de la Mihnea cînd era tabăra la Sibiiu, și s-au curtenit la Ghica vodă.

Iar Mihnea deaca au înțeles că au fugit acești boiari, foarte s-au 20 intristat.

1 iar (p. 134₁₉) cu casa lui, ... de la munte|om. A, lară de la munte cu casa lui K, la satele lor de la munte O satele|satul G pre|om. A, pe KLO apa om. AO Praovel|om. A, Praovii CL, Praova O porunca|porinca G, poronca K Mihnii|Mihni vodă AKLO 2 vola|vre O cu mina|de mina AKO ei acolo om. O să să|și să să L 3 nebîntuți de|nebîntuindu-i A 25 nimeni|nimini AC, nimenea GL, nimene K au pohtit|au pohtit CL, ce au pohtit O pre|pe CO 4 al|a K Costandin postelnicul om. O 4—5 anume Drăghici logofătul, i Șarban postelnicul om. A l|și K, și pe O 5 dreaptă|credincioasă AKL 6 pre|pl O cu solle|om. G, cu solli O Ardial K 7 nici cit|nicăiri C, nicicum O nici cit de lingă dînsul|de lingă dînsul (el K) nicicum (nici cit K) AK dăzlipia|despărția AGK, dezlipea CL de lingă dînsul nu să dăz- 30 lipia|nu s-au despărțit de lingă dînsul O fiind Mihnea obidit|Mihnea vodă fiind obidit AKO, Mihnea fiind obiduit (obidit L) GL 8 pre|pe L seamă|samă GKO boeri ACLO glîndit-au|glîndi O acel|acest G, și acest K, poate acest O știrea|șirea A, știre O Costandin|Costandin Cantacuzino C 9 Cl cu|și (Ce GK) cu CGK poruncit G 10 Odor|Ondor K de au|și au G cu toți tîrgoviștenii AKLO cu tîrgoviștenii și om. G plăiașii|plăeșii L 11 să prinză|să-i prinză 35 C, ca să prinză O pre|pă L, pe O acești ce|acești boeri (boiari GK) ce AGKLO scriu|să scrie GO Și neștiind om. O nimic|el nimic AGK, nimica L, om. O de acéia|de acestea (aceastea K) ACK, om. O 12 fără|fără de AO marți dimineața om. O la avgust O 16 dni|17 A, 6 C, 16 zile K, 16 LO 7166|în cursul anilor 7166 AK, leatul 7166 CO, vâleatul 7166 G Gonitu-i-au|și-l-au gonit O pre|prin CKLO 13 munții|boeri A Prahovei G dăș- 40 his|deșchis AGK, deschis C calea|cale K 13—14 au scăpat|scăpară A, scăpare K 14 cetate O Brașeului K jupînese|jupineasă O cu coconi|cuconi CG, om. K toți|tot AGKLO nice K pre|pe A, pă L 15 prins|putut prinde O 16 Văzînd|Deci văzînd accști O pre acești C, acell boeri ACLO Mihnii|Mihnea G 17 socotiră|socotit-au A, socotind G putea AC zille C Cil|ce CGKO țara Moldovei|Moldova O 17—18 cu totul om. O 18 fie-său|fiuulul său AL. 45 fiu-său C, fiu-său (seu K) GK, fil-său O lui om. C de la|de C Mihnea|Mihnea vodă AKO 19 Sibiiu|Sibii GK, Săbii O 20 Mihnea|Mihnea voevod A, Mihnea vodă KL deaca|daca CL, dacă K, deca O au înțeles|înțelese G, au înțales K, auzi O fugit|scăpat O boeri ACLO

Atuncea au luat turcii cetatea Enăul și Caravan Sebeș și Logojul. Și multă pradă și robie au făcut în Ardeal.

Iar după ce au isprăvit acolo, venit-au și Mihnea în țară, în scaunul Bucureștilor. Și ce gîndise asupra turcilor nu să mai părăsise, ci mai virtos să întărise. Stringînd oști de iznoavă și cu meșteșug mare, 2 lucruri de taină făcea : (ătră Racoți Gheorghie craiul scriia cărți să vie oști ajutor, ungurii, iar cătră turci plecăciune mare făcea. Și lua bani împrumut de la turci mari din Țarigrad și duple marginea Dunării. Și încă i-au chemat cu rugăciune, de au venit la dînsul aici în țară. Și au strîns turci mulți, unii saragélé, alții délii, alții beșlii, alții siiméni. Și așa-i | socotea și-i cinstea, cit) credea, într-insul ca în Mahomet. Atuncea Mihnea foarte să înălța și să trufia. Și trimise pîră grea asupra lui Costandin postelnicul și a gineri-său, Pană spătarul, cum sînt haini împărăției și umblă amestecînd țările. Și au venit toți boiarii de s-au închinat lui, iar el numai n-au vrut să vie. Și duple pîra lui, trimise Chiupriliul 2 capigii, de au luat de la Moldova numai pre Costandin postelnicul, de l-au dus la viziriul. Iar gineri-său Pană au rămas. Înțelegînd Mihnea vodă de aceasta, trimis-au pre Colțea

1 Atunci KO cetate O Enăul]Enăulul AKO, Eneulul G, Inăul L, Elnăul V Caravan]Cavaran A, Cabaran C, Camaran G, Gavarin K, Caraval L Logojul]Logoșul CO 2 robie] 20 robime G Ardial KO 3 ce au]ce s-au K Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKLO în țară om. O în scaunul 4 Bucureștilor]în scaun în București O nu să]nu-i C părăsise]părăsi A cl]ce K 4-5 ce gîndise asupra turcilor nu să mai părăsise, ci mai virtos să întărise]nu să mai părăsi de gludul lui cel dintîi O el mai virtos să întărise om. G 5 întărise]mai întărise A oști]oștile A, oaste C Stringînd oști de iznoavă și cu meșteșug mare]ci iar începură a strînge 25 oști de iznoavă ca să să rădice cu răzoi asupra turcilor și cu meșteșug mare O meșteșuguri mari C 5-6 în taină O 6 făcea]făce K către L Gheorghie om. AKO craiul om. L scriia]scrise K, scrie O să vie]să-l trimiță O oști]ungurii L ajutor]într-ajutor C 6-7 oști ajutor, uugurii]ungurii ajutor (ajutori G) AGK, unguri ajutorii O 7 ungurii om. C către AL plecăciune mare]plecăciuni mari CL, plecăciuni mare G, marc plecăciune O făcea]făce O lua] 30 lua G 8 turci mari]turcii cel mari L și duple]și după AO, și depre la (la om. K) GK marginea]margine O chemat]chemat A, și chemat O 9 rugăciuni CGKO au venit]venit-au G, au vînit K la dînsul om. C alci]om. GO, alcea K în țară la dînsul G mulți]mulți de au făcut AGK 10 saragélé]saragele A, de au făcut sarageli K alții délii, alții beșlii, alții siiméni]și beșlii și selmeni O așa-l]așa C, așa il LO socotia L Și așa-l socotea om. G socotea și-l cinstea]cinstea și-l socotea (socotia K) AK și-l cinstea om. O 11 într-insul]în el K ca și în O Mahomet]Mehmet CG, Mahmet KO, Mohamet L Atunci A Mihnea]Mihnea vodă AGKO înălța]înălță LO 11-12 și să trufia om. O 12 trimisă O grea]gră O postelnicu L gineri-seu K 13 cum sînt]zicînd că sînt O împărăției]împărătești G umblă]înblă GK țările]țările K 14 vînit K boerii ACLO s-au]l s-au A el numai]el AKL, aceli boeri O să vie]să vie, 40 ce au fugit la Moldova O 15 duple]după ACKLO, depre G trimise]trimis-au K, îndată trimisă O Chiupriliul]Kluprului G, Klupriliul K, Klprilău L, viziriul O capegli L de au luat]ca să la O 15-16 de la Moldova numai om. O 16 pre]pe C l-au]l-a G ginere-său G 16-17 de l-au dus la viziriul. Iar gineri-său Pană au rămas]și pre gineri-său Pană din Moldova și să-l aducă în țară. el s-au rugat să-l lasă să margă la viziriul și au mers Costandin postelnicul singur la viziriul, găsindu-l lingă mare, la Brusa; acolo s-au închinat și s-au curtenit la dînsul și foarte l-au pîrut bine viziriului de dînsul, Iar gineri-său Pană spătarul au rămas la Moldova împreună cu cumnății lui, cu Drăghileu și cu Șarban, cu casele lor întregi O 17 înțelegînd K 45 înțelegînd Mihnea vodă de aceasta]Atuncea Mihne vodă, dacă întălesă de aceasta. tare s-au îngrîji] O trimis-au]și îndată trimisă o seamă de boeri anume O Colțea]Conțea K, 50 Colțea L, Colțe O

clucerul Doicescul, i Nicola Sofliianul și cu alți boiari și cu mulți bani, ca să-i dea viziriului, să omoare pre Costandin postelnicul. Iar el știindu-se drept, nimic nu s-au ferit, ci au eșit de față la divanul împărătesc, de s-au pîrit cu acei boiari ai Mihnii vodă, de față, înaintea viziriului, jăluindu-se că nu iaste hain împărăției. Ci întâi el au mers la Mihnea vodă, dîndu-i și boerie, să fie logofăt mare. Iar apoi, cunoscînd ficleșugul lui, ce va să facă asupra împărăției și văzînd că au făcut moarte boiarilor țării, de mare frică, au fugit la țara Moldovei. Și îndată rămaseră acei boiari ai Mihnii de judecată și fură scoși din divan cu mare rușine. Iar Costandin postelnicul de la dumnezeu fu izbăvit din moarte.

După aceasta, nu multă vreme trecînd, Mihnea fiind îndemnat de dracul, iar au abătut de s-au tăiat boiarii, și au mai rămas, anume: Radul vel vornicul Cîndescul cu 2 frați ai lui, Negoită, i Moisi, i Udriște vel spătarul, i Diicul Buicescul vel clucerul, i Radul Fărcășanul vel stolnicul, i Danciul Pîriianul vel postelnicul cu fie-său Preda logofătul, i Badia Comîneanul vel comis, i Stroe clucerul Bîrsescul, i Vasilie Cîmpineanul

1 clucerul]cluceariul K, om. O Dolcescul]Duicescul G i Nicola]și pre Nicola AK, i Nicaula (Neculai G) CG, i (și O) Necula LO Sofliianul]Sofliailul ACGK, Soflialău L, Sofliailul O și cu alți boiari]înpreună cu alți boeri O și cu]cu AK boeri ACL mulți bani]bani mulți GLO 1—2 ca să-i]ca să AC, să O 2 viziriului]veziriul K să omoare]și să omoară O știindu-să ACGL 3 drept]derept G, drept K, om. O nimica A s-au]au C el]ce K de]om. O 3—4 la divanul împărătesc de s-au pîrit]de s-au pîrit la divanul împărătesc (împărătilui A) AK împărătesc]împărătilui G 4 acei]acești AK, acil G boiari]boeri ALO Mihnii]Micii G de față om. AGKLO pîrăt de față cu acel boeri ai Mihnii vodă C jăluindu-să ACL 5 iaste]este AL, este C Cl]Ce K mers la Mihnea]mers de s-au închinat Mihnei O 6 și boerie]încă și boerie A să 25 lie]ca să fie O cunoscînd]cunoscîndu-i C ficleșugul lui]zice, vicleșugul domnului A, vicleșugul lui CLO, ficleșugul (vicleșugul K) GK 7 văzînd]văzînd K că au făcut]că va să facă G boerilor ACLO 8 la]în K la țara Moldovei om. O rămaseră]rămase C acil]acil K boeri ACL acel boiari al]boerii O 9 Mihnii]Mihnii vodă ACGKLO și fură scoși din divan cu mare rușine]și scoaseră cu mare rușine din divan O 10 de la]cu ajutorul lui O fu] 30 fiind C din]de ACGKLO 11 nu multă vreme trecînd]trecînd puțină vreme O Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKO 12 au abătut]abātu AL s-au tăiat]s-a tă L boiarii]boeril AC, iar boeril L mai om. G Pentru friza iar au abătut de s-au tăiat boiarii cli]și au mai rămas, anume e ca să să rădîce cu sable asupra turcilor, tare s-au turburat asupra boerilor zicînd că nu vor să ste cu el. Și pentru dinșii nu să poate sula asupra turcilor, iar el ticăloșii nu știu gîndul lui cel viclean, ci fără veste i-au chemat într-o noapte să-i ospeteză în casile domnești. Deci începu a-l săli cu vinul și cu băutura și care cum eșia la primblare, oame- 35 niii Mihnei vodă li zugruma întru altă casă, iar celor de la masă le părea, ticăloșii, că cel ce es afară scapă de băutură și să duc pre la casile lor, de să vor fi odihnînd și așa să trăge tot unul cite unul, pre rînd ca să iasă afară, să scape și care cum eșia li zugruma. Și zice în surle și în trâmbiță și bătă în dobl ca să nu-i auză nimene răcînd și nu lăsa nici o slugă boerească să între în divan să priceapă. Însă boeril pre care i-au omorât aceștea au fost în O 13 vel vornicul Cîndescul]Gîndescul vel vornic O vel vornicul]marele vornic K, vel dvornic L vel om. G 45 lui]săi K, lui anume O 14]și AKO Moisi]Moisei vel logofăt O 15]și AK, om. O Udriște]Udreș O 14 vel spătarul]marele spătar K 12]și K, om. O Diicul]Dilacul G, Diicul O Buicescul]Buicescul O vel]marele K clucerul]clucerul K, clucerul O 15]și AK, om. O 14—15 vel stolnicul]marele stolnic K 15 i Danciul]și Danciul AK, Danciul O Părăianul C vel postelnicul]marele postelnic K fie-său]fii-său AL, fiul său C, fiu-său K cu fie-său Preda logofătul]și Preda logofătul fii-său O 1]și K i Badia]și Badea ACO 16 Comîneanul]Comănea- 50 nul ACO, Cămăneanul G vel]marele K comis]căm V 12]și AOK clucerul Bîrsescul]Bîrsescul clucer O Bîrsescul]om. G, Bîrsăscul K

vel căpitanul și alți mulți boiari, aruncindu-i din casele domnești jos, cu lațurile în grumazi. Iar dorobanții să bucura și-i călca cu picioarele și-bătea joc de trupurile lor. Și nici la biserică nu-i lăsa să-i îngroape, ci afară prin gunoae.

5 Iar pre jupinésele lor le muncea și le lua toată agoniseala. Acestea le făcea Mihnea, nu doar că era ceva vinovați, ci numai din sfatul lui cel necurat care era plămădit în inima lui încă mai dentăi, ca să tae pre turci și să rădice armă asupra turcilor. Deci știind că nu-i vor pristăni boiarii, 91° i-au tăiat. Și nimic n-au folosit. | Da-va seama înaintea lui dumnezeu 10 la vremea înfricoșatului județ!

Pre acéia vrême aduseră tătarii și pre Kimin Ianăș de la Crim, de l-au răscumpărat Mihnea Vodă din robie.

Deci după acéia, nu trecu multă vrême, strinse Mihnea toate oștile. Călărimea o rindui împrejurul târgului Tîrgoviștii, iar pedestrima o 15 slobozi în turci. Și cîți să aflară acolo, pre toți i-au omorît. Și aciași trimise oști la toate vadurile, de arseră Brăila, Giurgiovul, și prădară tot ce găsiră dincoace de Dunăre, nu numai pre turci, ci pre toți neguțătorii creștini, nu să mai alegea nici de mare nici de mic, că judecată nu era.

20 1 vel căpitanul marele căpitan K, vel armaș O boeri ACL și alți mulți boiari si Mihai de la Pătroae vel căpitan za roșii și pre alții mulți boeri O din casele domnești jos jos pă ferești din casile domnești O lațurile lanțurile ACKL, streangurile O 3 bătea] bâte O nice la beserică K beserică G nu-i]nu A să-i]să A îngroape]îngroape trupurile lor A, îngroape ca pe creștini O ci]ce K 4 gunoae]gunoiu K 5 jupinésele] jupinesile L, jupănesile O muncea]muncia cumplit A, necăjre în tot felul O agoniseala]agonisita A, agonisala K, agonisala lor O Acestea]Acéstea GK, om. O 6 le om. G Mihnea]Mihnea (Micnea G) vodă AGK nu doar că]nu pentru că K, au doară că L doar că era ceva]că doar era cevași A ceva]cevaș C le făcea Mihnea nu doar că era ceva vinovați]au doară făce acest Mihne vodă de ucide boeri, că era ceva vinovați O ci]ce K 30 6-7 ci numai din sfatul lui cel necurat care era plămădit]ce numai de pizmă ce era plămădită O 7 - dit în inima lui om. G încă mai dentăi]încă mai dinnainte A, om. GO, încă de mai nainte K 7-8 ca să tae pre turci și]și G, ca O 8 armă asupra turcilor]asupra turcilor cu război O Deci]om. A, și K știind]neștiind A, fiind L că nu-i]că nu AC, el că nu-i O pristăni]pristeni L boerii ACLO 9 tăiat]omorît AGKLO nimica L Da-va seama]Numai ce va da sama O samă GK 10 la]și la C vrêmea]vrême G, vremea L la vremea înfricoșatului județ]la înfricoșatul județ O 11 Pre acéia vreme]Pre (pe CL) acea (Intr-acea O) vreme ACLO adusără CK și pre]și pe C, pre O Kimin]Kimi AGOV, Kiminen C, Kim L Ianăș]Ianoș ACGKLO Crim]Sărîm G 12 Mihnea vodă]Mihnea L, Mihne vodă O 13 Deci om. GO după]după ACGKO acéia]acea ALO nu trecu multă vrême]peste puțină vreme O vrême multă KL strînse]și strînse A, strîns-au K Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă ACGKO 13-14 oștile. Călărimea]oștile. călărimea A, oștile călări K, oștile și călărime O 14 o rindui]rînduindu-i AK, rîndui G, pusă O târgului]orașului A, om. O Tîrgoviștii]om. C, Tîrgoviștea K pedestrima O 15 cîți să aflară]cîți să afla (s-au aflat K) GK, pre cîți aflară O acolo]acolo în târg O i-au omorît]i omoră (omorără O) AGKLO omorât C 45 aciași]aceiaș C, aciaș K, după aceasta îndată O 16 trimise]trimisără K, trimisă O vaduri G arseră]arse A, arsără O Giurgiovul]Giurgivul G, Giurgiu L 17 tot]toate C ce găsiră]ce-au aflat pe K dincoace]pre dincoace AG, pă dincoaci L pre]pe O ci pre]ce și pre K 17-18 ci pre toți neguțătorii creștini]ci și pe creștini, care era locuitoriu împreună cu turcii O 18 alegea]alegia K mare]mari G mic]nimic G 18-19 nu să mai alegea nici de mare, nici 50 de mic, că judecată nu era om. O

Și alése den neamul dorobănțesc de puse capete mari preste toți. Și-i cinstiia și-i dăruia cu fringhie și cu haine scumpe. Și îmbrăca pre dorobanți tot cu haine spahiești. Și nădăjduia în ei ca Irod împăratul în Irodiiada, cînd tăe capul lni sfeti Ioan Cristitel, pentru dragostea ei. Deci cit folos au avut Irod de dinsa, atita au avut și Mihnea de ei.

Atuncea împăratul deaca înțelese, de năprasnă să nmlpu de minie. Și Chiupriliul vezirazimul, cu toți pașii, mult se mirară cum să schimbă Mihnea den făgăduința lui și să făcu hain împărăției neavind nici o nevoie. Și încă tot nu credea. Ce trimiseră de olac la Dnnăre, să vază. Și tot aflară așa. Și degrab porunci împăratul de să strinseră oștile la Ruș, fiindu-le cap pașa. Și făcură pod peste Dnnăre, de trecură la Giurgiov. Au tăbărit acolo în tîrg. Făcură șanți mare împrejur.

Iar Mihnea încă-și găti oștile toate. Și întâi se duse la Rucăr de să împreună cu Racoți la hotarul țării, de făcură legătură și jurămint mare. Și să invirteji iar înapoi. Și orînduiră pre Costandiu Șerban voevod cu 10.000 unguri, cap lor Micheș Clemen, și cu 10.000 de munteni, capete Ghêrghe dvornicul Băleanul, i Dumitru Sirbul vel spătarul, cumnat cu Mihnea vodă, ca să meargă la Moldova, să scoață pre Ghica vodă.

1 alése|alese ACL, allase K, alesă O niamul K dorobănțesc|dărăbântesc G. dorobăn-
țesc KO de|de-i LO puse|puseră G, pusă O mari|mai OV preste|peste K toți|ostli A
capete mari preste toți|vel armaș, vel agă, vel căpitan O 2 cinstiia|cinstea și socotea C, 20
cinstea L, cinstē O dăruia|dărui G fringhie|fringhiil AC, fringhie G, frenghiil K, fringhiil L,
Iringhei O și² om. A haine|daruri L Și⁴|Și-i GO Imbrăcă A pre|pe A 3 Și|și să C nă-
dăjduia|nedejduia K In ei|Intr-Inșli A, Intru ei K, Intre ei O ca Irod|ca și Irod G 4 In|Inte O
cînd tăe|tăind O capul lui sfeti|cinstitul cap al sfintului A lui sfeti|lui sfeti (sfete O) KO, sfîn- 25
tului L Cristitel|Botezătorul AKO, Crestitel C, Cristiteli G, Clrstital L dragoste O 5 an
avut^{1,2}|javu AKO, avu² G folos au avut|foiosit G Irod|Erod C atita|atata folos O Mihnea|
Mihnea vodă AGKO 6 Atuncea|Atunci K, Atunce O împăratul|Împăratul și viziriul O
deaca|daca CL, dacă K, decă O Înțelese|Înțelese CL, Înălăse K, Înțeleseră O să umplu|să
Implu G, s-au Inplut K 6-7 de năprasnă să umplu de miuie. Și Chiupriliul vezirazimul, ea 30
toți pașii|de aceasta O 7 Chiupriliul|Cropriuliul C, Kipriuliul G, Kiuperliul K, Kipriliul L
vezirazimul|vezerazimul C, vizirul G, veziriul K să schimbă|să să schimbe C 7-8 schimbă
Mihnea den făgăduința lui și să om. O 8 Mihnea|Mihnea vodă AK den|de G, dă L făcu
hain|făcu Mihne vodă hain O nevoie C 8 Și|Ce K nu om. G Ce|Ci AL trimisără K să
vază om. A Și² om. G tot om. CO 9-10 așa aflară A 10 degrab|Îndată O porunci|
porinci G, poronci K Împăratul om. L de să|de GO strinseră|strinsără K, strînsē L oștile|
oști O Ruși|Rușciuc O 10-11 fiindu-le cap pașa om. O 11 făcură|făcînd G peste|pre-
ste ACG de|și O Giurgiov|Giurgiu CG, Giurgiu L au tăbărit|tăbărtîndu-să AGKL, și
tăbărtă O 12 acolo om. O Făcură|făcînd O șanț CGL 13 Mihnea|Mihnea vodă AGKLO
Încă-și|Încă își CL găti|strînsără A, strînsă K oștile toate|oștile sale K, toate oștile O se 40
duse|să duse ACKL, să dusă O Rucăr|Rucăl KLO 13-14 de să împreună cu Racoți la
hotarul țării|In hotar de să Împreună cu Racoți craiul O 14 Împreună|Întălni C Racoțe C
de făcură|de făcu A, și făcură O jurămint și legătură L 15 Și să invirteji|Și să invirte-
jiră K, și Intorcîndu-să O Și² om. GO iară-înapoi K orînduiră|orîndui A, rîndui KO Șer- 45
ban voevod|vodă, feciorul lui Șerban vodă O voevod|vodă K 16 10.000¹|7.000 V cap lor|
capul lor L Micheș|Michis A, Misaiș G, Micuș O Clemen|și Elasmōn A, Clement C, Kule-
mînea G, și Elamit K, Kleme L, Kilemen O 10.000²|6.000 L, 7.000 V capete|om. A, capu-
lelelor O 17 Gheorghe vornecul A Gherghe dvornicul Băleanul|Gheorghe Băleanu dvor-
nicul (vornicul KO) GKLO i|și AKO vel spătarul|marele spătar K 17-18 cumnat cu 50
Mihnea|cumnatu (cumnat O) Mihni LO 18 meargă la|margă la (In O) KO pre|pă L, pe O
vodă|voevod L

1659
 Și cînd fu septembrie 5 deni, leatul 7167, întră Costandin vodă în Moldova. Și sosind la Iași, să lovîră oștile cu straja moldovenească. Și război mare fu lîngă tîrg. Și fu moldovenii biruiți de oștile lui Costandin vodă. Și răzbindu-i, unii să închina lui, alții să duseră la domnul lor, Ghica vodă, preste Prut la Țoțora. Și așa viind veste, s-au pogorît Ghica vodă cu toți boiarii lui și cu toate jupînesele în jos spre Prut, pîn la Tighe-nea. Acolo s-au împreunat cu Galga sultan, cu oști tătărăști, ca 20.000. Și den porunca împăratului, mîrse asupra lui Costandin vodă. Și avură război mare din josul tîrgului Iașilor. Și cit clipeala fură biruiți ungurii și munténii de tătari. Și intrară în ei ca lupii în oi, de-i răspîndiră și-i noroiră în Bahlui. Tăiară pedestriimea toată, ca 2.000, și călărimea așij-derea și-i robiră din dăstul. Iar cîți scăpară prin codri, îi omorîia moldovenii. De acia au scăpat Costandin vodă cu puținei oameni. Iar pre Gherghe dvornicul Băleanul îl cuprinseră acolo viu, și-l duseră rob la Crîm.

16 Iar Racoți încă trimise ajutor Mihnii pre Gaud, căpitanul némților, cu o seamă de unguri, iar cu altă seamă de oaste să duse Racoți la Hațag, așteptînd pre turci, să să bată acolo. Mihnea încă purcese den Tîrgoviște

- 1 Și cînd fu om. A, Decl cînd fu O septembrie 5]septembrie AC, la septemvri (septem-vre L, septemvrie O) 5 (în 5 K) KLO den]om. ACLO, zile K leatul]văleatul G, cursul
 20 anilor K, om. L, leat O 7167]7168 O întră]au intrat K 1—2 întră Costandin vodă în Mol-dova. Și sosind la Iași om. C 2 După Moldova ad. cu oști și trimisă pre Bade Lălăceanul străji înnalte și prinsă straja Ghicăl vodă O cu straja]cu streaja ACL, om. O moldovenească] moldovinească K, om. O 2—3 Și război mare fu]Și fu război mare AK, foarte tare O 3 fu] fură AGKLO biruiți moldovenii AO 3—4 de oștile lui Costandin vodă om. O 4 răzbindu-l] răzbind GL închina lui]închinară AC duseră]dusără K, ducea O domnul om. O lor om. AL 5 preste]peste KLO Prut]Prot G Țoțora]Țuțora ACGO, Țițora L viind]îind L, venind O veste]veste L, om. O 5—6 Ghica vodă s-au pogorât O 6 boer]ALO lui om. AK jupî-nesele]jupînesele L, jupînesele lor O spre]pă A, pe K, pre L, peste O pîn la]pînă spre K 6—7 Tighe]ne]Tighina ACLO, Tighinea GK 7 Acolo]Și acolo O împreunat]înprionat K Galga]Chalga A, Calgan CG, Calga K, Galca L sultan]sultanul A, soltan K cu oști]și cu oștile G, însă cu oști O tătărăști L ca]ca la AO 20.000 de tătari K 8 Și den]din O porunca]porinca G, poronca O împăratului]împărăției K mîrse]merseră AKL, au mers C, și au mers O 8—9 Și avură război mare]Și sosind la Iași au făcut mare război O 9 tîrgul Iașilor]Iorașului O clipeala GK 10 munténii L de tătari om. O în ei]înnalte C, tătarii într-ân]și O în oi om. O de-l]dă L răspîndiră]răspîră G, răspîră în toate părțile O și-l]și il G, și L, om. O noroiră]înnoroiră ACL, înnoroiră O 11—12 Tăiară pedestriimea toată, ca 2000, și călărimea așijderea și-l robiră din dăstul]și tăiară tătarii ca la 2000 de călărime, iar pedestriime cîți fură ca la 2000 pre toți i-au robît. Iar lui Costandin vodă i s-au înnoiet calul în Bahlui și cînd pedestru s-au prilejit o slugă a lui, anume Stan pîrcălabul de la Comîșani și iudată au descălcăat de pe calul lui și l-au dat domnului său de au scăpat, iar pre el i-au luat tătarii O 12 și-l]și AKL destul ACGK Iar cîți]și cîți O codri il]codri-l K omorîia]omora A, omorîia CGO moldovenii]moldovenii A, moldovenii G 13 De acia]De-abia ACGK, d-abia L, cît de-able O puține]puțintel GK, puțini L, puțintel O oameni]omîni G, oamîni K, oameni înprejurul lui O Iar]Și L Gherghe]Gheorghe A, Gheorghe KL 14 dvornicul]vornec O După Băleanul ad. și pre Nan căpitanul de roși O îl cuprinseră]i-au prins A, încă-l prinsă GL, il (il O) prinsără KO acolo om. AKO viu]om. C, viu O și-l duseră rob]și l-au dus A dusără K și-l duseră rob la Crăco O 15 Racoți]Racoțe C, Racoți cralul O trimise]mal trimise A, trimis-a G, trimiseră L, trimisă O ajutor]ajutorul G, om. O Mihnii]Mihniil vodă ACGKO pre]pe O Gaud]Ghaud A, Gaut G, Gaudi K, Gludich O căpitanul]cap L, om. O némților]neamțul GO, niamțul K 16 seamă]să]seamă GKO unguri]oști ungurești O altă seamă de oaste]o samă de oști O să duse]se duse G, s-au dus O Racoți]la Racoțe C, el O Hațag]Hageac L 17 așteptînd pre]de aștepta pe O să să]ca să să L Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKO purcese]purcese L, purcăsese K, purcăsă O din Tîrgovești O

asupra | turcilor. Și cînd sosiră la Frătești, eșiră o seamă de turci din tabăra lor și să loviră în lunca Giurgiovului. Iar Gaud cu ungurii lovi-i fără veste și foarte rău i-au tăiat. Și cîți scăpară, i-au gonit pînă în tabără. Turcii să îngrijară foarte.

Iar preste noapte, veni veste neagră Mihnii, că au bătut turcii pre Bacoți craiul, și pre Costandin vodă tătarii așijderea. El încă să spăimintă rău. Și socoti că nu va face singur nimic. Că turcii era mulți și tătarii încă venea cu Ghica vodă. Ci să învîrteji înapoi cu multă grijă, pînă sosi la Tirgoviște. Deci el acolo gîndise să șază pre loc și să bată cu turcii. Iar dorobanții și alte oști să sfătuiră să-l închiză în cetate și să-l dea turcilor. Mihnea, deaca prinse de veste, cu mare meștersug să împacă cu dorobanții dîndu-le și bani mulți. Noaptea-l slobozîră, de au fugit preste munte. Și acolo își sfîrși viața lui, cum au fost mai rău.

Și au domnit Mihnea vodă 1 an și 9 luni.

Iar turcii și tătarii intrară în țară, de o robiră și o prădară foarte rău. Și puseră domn pre Ghica vodă la noemvrie 20 deni, leatul 7168. Și să întoarseră înapoi cu multă pradă.

Iar Ghica vodă deaca s-au așăzat la scaun, în București, trimis-au poruncă în țară ca să stringă cine va fi rămas și să-și meargă cineși

1 cînd|cînt L sosiră|sosi O la sat la Frătești AGKLO samă GKO 2 Giurgevulul G 20
Gaud|Ghaud A, Gaudi K, Gaod L, Gludih O lovi-|li lovira A, lovi L, il lovi de curmeziș O
fără|fără de ALO 3 i-au tăiat|li tăiară C și i-au tăiat foarte rău O cîți om. O scăpară|au
scăpat AK, om. O tabără|tabăra lor AGK 3-4 Turcii să îngrijară foarte om. O 4 în-
grijară|îngrijiră L 5 preste|peste K, cînd fu peste O veni|li veni A, veni-i K veste|viaste G,
veste L neagră|re O Mihnii| Mihnii vodă AGK, Mihnii vodă de doao părți O că au|cum că 25
au A, cum au O pre|pe LO 6 Bacoți C pre|pe așijderea om. O El încă|și el A, Deci el O
7 rău|foarte rău O socoti|să conteni AK face|putea isprăvi O singur nimic|nimica singur
A, nimic singur C, singur nimica GL, singuri nimică K, nimica el sîngur O și om. L 8 venea|
venia AK Ghica|Gheorghe Ghica O Ci|și A, ce GK învîrteji|întoarsă O înapoi ACGKO
grijă|grije A pînă|plină ALO sosi|au sosit K 9 Deci el acolo|Deci acolo el L, și acolo O 30
gîndise să|gîndi să A, socoti să O pre|pă CL, pe K pre loc om. O să se K 10 și alte oști|și
sîlmenii și alte bresle O svătulră G și om. C să-l închiză în cetate și să-l dea turcilor|ca să
nu să bată cu turcii, că de să vor bate, vor răpune țara și vor pune turcii în țară pașă O
11 Mihnea|Mihnea vodă AK Atunce Mihnea vodă O deaca|daca CKL deaca prinse de
veste|foarte să îngrijă ca să nu-l oprească slujitorii să-l dea turcilor O cu mare|și cu mare O 35
meștersug ACGLO 12 și bani|bani AO noaptea-l|și noaptea il AL, noaptea il C noaptea
el il K noaptea-l slobozîră|șasa l-au slobozit noapte O de au|dă (și O) au LO preste munte|în
Țara Ungurească O 13 își sfîrși|și-au săvârșit AGKO viața|viața G lui om. GK După
rău. Și puse domni pre Ghica vodă A 14 Mihnea vodă|alce în țară O 1 an și 9 luni|anul
1 și luni 3 ACGKLV 15 de oști o A, dă o L robiră|răpiră C și o prădară om. L 18 puseră| 40
pîndu-să A, pînd O pre|om. A, pe L Ghica vodă|Ghica voevod L, Io Gheorghe Ghica
voevod în scaun în București O la om. AO deni|de zile AK, om. CLO leatul|cursul anilor
AK, om. L 17 Și om. AO să întoarseră|s-au întors A, să întoarsă KO După întoarseră
ad. turcii și tătarii A, iar CGL cu multă pradă înapoi O Înainte de r. 13 ad. Cap. 44. Domnia
Ghicăi vodă ce au mers din Moldova domn la domnia Țării Românești K 18 iar om. K 45
deaca|daca CL, dacă KO s-au așăzat|să așază O la|în ACKL scaun K în|la L, om. O
București om. O trimis-au|trimise A, trimisă O 19 poruncă|cărți A, poruncă G, poruncă KO
în țară|în toată țara AGKLO ca să să|să să AL, ca să CG cine|cineș CO și să-și|și să GO,
să K meargă|înlargă GO margă K cineși om. AO

la moșia lui, să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului. ✱ Și arăta milă mare asupra săracilor și le făcea judecată dreaptă. Niminea nu să întorcea obidit de la divanul lui. Așijderea și slujitorilor le făcu căutare. Și cîți ziseră că sînt robiți, săraci, fugiți, morți, pre toți îi scoase de la catastih. Și celor ce rămaseră le dăde scădere din dăstul. Și ertă pre toți greșiții. Și cînd au fost vrémea haraciului, pus-au pre toți să-și dea după obiceié.

Iar cînd au fost la april 26 deni, 7168, venit-au la Ghica vodă veste cum vine Costandin vodă cu ungurii, pre la Ciinéni, aicea în țară. Și numai-
 10 decît s-au sculat cu toți boiarii țării și cu toate jupînésele lor și cu toți coconii lor de s-a dus la Giurgiov. Iar Costandin vodă au intrat în București, mai 1 deni. Și s-au adunat toți dorobanții și siiménii lingă dînsul. Și veniră și din roșii și din toate cétele, de să închinară lui. Și să apucară
 94 iar de hoțiile lor céle obiciuite stri | cînd și jefuind bucatele boiारilor și
 15 tot ce găsiră. Și făcură și alte nebunii multe. Că veniră fără veste de lovire pre Ghica vodă la Giurgiov, pre în vârsatul zorilor. Și carii cum putură scăpară, unii în cetate, alții în șăici, alții în prund, mulți s-au și înecat; pre mulți i-au și prins afară. Și ce aflară, luară, cu jahul, tot. Și iar s-au învirtejit înapoi, la București.

20 Deci înțelegînd împărăția de atîta nebunie ce fac rumîinii, și îndată porunci la turci și la tătari să vie în țară să o robească și să o prade. Iar

1 la]pre la O moșia]moșiile O lui]sa oricarele A, sa K, lor O să să]și să să AO dea] de O haraciul]hareciul O să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului om. G 2 Și arăta milă mare asupra săracilor om. K făcea]făce O dercaptă K, diriaptă K Niminea] 25 Niminl AC, Nimeneale G, Nime K, Și rimene O 3 întorce O de la divanul lui obidit O 4 ziseră]om. C, zisără KO că sînt]om. C, că-s tot G săraci, fugiți]săraci AKL, fugiți, săraci C, și fugiți O și morți KO pre]pe L li scoase]scoase K, li scoasă O 5 catastif CO celor ce] cât O rămaseră]rămăsease K, rămăseseră L, rămăsără O dăde]dete ACL, dedi O scădere]scădiare K, scăzământ O destul AGKLO ertă]iertă G 6 greșiții O După greșiții ad. și să bucura țara foarte de dreptățile ce le făce O cînd au fost]viind ACGKLO vrémea]vriam K, vreme O pus-au]puse A pre]pă A să-și să-l AKLO, să CG dea]de O 7 după]dupre C, de pre G obiceié]obiceiu, ACL, obiceiau GK 8 au fost]fu KO la¹ om. A april]aprilie ACKO 26 deni]26 de zile AK, 26 CL, 27 O 7168]în (în om. A) cursul anilor 7168 AK, leatul 7168 CO, vâleatul 7168 G venit-au veste la Ghica vodă O 9 cum]cum că AO, că CL După vodă 35 ad. feciorul lui Șarban vodă O aicea]aici AL, aice KO 0—10 aicea în țară. Și numai decît s-au sculat cu toți boiarii țării și om. G 10 sculat]mutat C, gătit O cu toți]toți A boiarii] boerii ACLO țării om. C și¹ om. A jupînesile ALO toți om. K 10—11 și cu toți coconii lor om. O 12 mai 1 deni]la maiu 1 AO, mai 1 CL, în luna lui mai 1 K toți]și toți L 13 viniră K din om. GO și din toate cétele om. O 14 hoțiile]tilhările O stricînd]strînd 40 gînd AK jăfuind ACLO, jăcuind GK 15 multe]mai multe L Că]și O fără]fără de A, fără de O de]de-i C, de-l L 16 la Giurgiov pre om. O pre]prin AK, pri G, om. O în vârsatul]răvârsatul AL, vârsatul GK, în răvârsatul O carii]carc ALO, carei C 17 așa scăpară O în²]la K în³]prin A șăici]șeici K prund]ostroave O și înecat]și înnicat K, înecat în Dunăre L 18 și pre O l-au și]i-au CL, au O prins]coprins C afară]pre afară C, și afară O luară cu jahul, tot]tot 45 luară cu jahul A, luară (luoa G) cu jahul tot CGK, jăfulă tot O 19 s-au învirtejit]să învirtejită GK, s-au întors O înapoi om. K 20 împărăția înțelegînd C, înțelegînd împărăția O de atîta]să miră (mirară G) AGK, să miră de această L rumîni]romîni K, romînel O 21 porinci G, porinci KO în țară om. AK robească]robască GK, robiască O și să o prade]om. C, și să prade K, și să o predi O

Ghica vodă înțelegind de aceasta, și cu boiarii dinpreună, ei trimiseră cărți la împărăție și la viziriul, cu lacrimi și cu plecăciune, ca să nu mai trimită oștile pre robie, ci numai să gonească dușmanii afară din țară. Deci atunce să milostivi și trimiseră pre Geani Aslan pașa și pre Chinan pașa cu oștile turcești și pre Ac Mirzea cu tătarii. Și veniră la Giurgiov de să împreună 5 cu Ghica vodă.

Și când fu la mai 21 deni, au purces să meargă la București. Iar Costandin vodă | prinse de veste și au fugit cu mulți din munténi și la mai 25 deni au trecut muntele, și au pribegit în Țara Căzăcească. Iar doamnă-sa au rămas în Țara Ungurească. 947 10

Iar Ghica vodă s-au așăzat a fi domn iar la scaun în București.

Iar Geani Aslan pașa și cu Chinan pașa și cu Ac Mirzea s-au înturnat cu mare cinste și cu dar bun și au trecut în Țara Ungurească pre la Rușava, împreunându-se cu Budum pașa și cu Seedi pașa. Făcut-au război mare cu Racoți craiul, din jos de Clujvar, pre apa Șomușuiului. Care război, zic unii, față la față, nici pușcă, nici tun n-au slobozit, numai sabie la sabie. Ci tot fu izbinda turcilor, că era mulți, ca 40.000; iar ungurii puținii, ca 8.000. Atunci Racoți vitejaște au perit, că numai cu sabia goală au intrat în mijlocul turcilor și au tăiat pre un pașă mare și pre mulți turci. Și învitejindu-se, unii l-au lovit în cap cu sabia, alții l-au împuns în spate cu giudelele. Și încă așa rănit fiind, tot au scăpat. Și fiind biruit, fugit-au 15 20

1 înțelegind K de om. G Iar (p. 142₂₁) ... aceasta | Dar bătrînul Ghica vodă decă înțelesă de aceasta O După aceasta ad. foarte să întrestă O boiarii | boierii ACL și cu boiarii dinpreună om. O ei | om. K, și O trimiseră | trimisără K, trimisă O 1—2 la împărăție cărți și la vizirul L cărți cu lacrimi și cu mare rugăciune la împăratul și la vizirul O 2 plecăciuni L mai om. O trimiță | trimiți C, trimață O 3 oștile | oști CKO pre | spre O cîlce GKO vrăjmașii afară din țară O Deci atunce | Deci atuncea (atunci K) ACGKL, și O 4 După milostivi ad. împăratul AK, împărăție O trimiseră | trimise ACK, trimisă O Geani | Gian A, Gean CGL, Teană K, Jân O pre Chinan | Chinan G, pre Sinan K și pre Chinan pașa om. O oștile | oști AGKLO 5 Ac | Hat A, At CK, Aa L Mirzea | Mirza K, Mează L, Mărze O Giurgiov ACGL 6 vodă | voevod L 7 când fu om. O la mai 21 | În 21 de zile a lui mai K deni | de zile A, om. CLO să meargă la | să margă la K, spre O 8 prinse | prinzînd AGKO și om. AGKO 9 la 25 zile a lui mai K 9 mai 25 | mai în 25 O deni | de zile A, om. CLO 10 doamnă-sa | doamna sa ACLO 11 vodă om. L a fi domn iar | a fi iar domn A, a fi domn K, iar O la scaun | la (în O) scaunul lui AGKO 12 Iar | Deci O Geani | Gian A, Gin C, Gean GL, Teană K și cu | și A, cu C Chinan | Sinan K și cu | și A Ac Mirzea | At Mirzea ACK, Armeaza L, Ac Mirze O 13 dar bun | daruri bune AK cu mare cinste și cu dar bun | cu mari daruri scumpe și cu cinste O și om. O pre | pă G, pe L 14 împreunindu-se cu | împreună cu O Budum | Buda AK, Budun G, Budim O Seedi | Seidi AK, Seghedim C, Seede G împreunindu-se cu Budum pașa și cu Seedi pașa om. L și cu Seedi pașa om. O Făcut-au | făcînd C, au făcut O război mare | mare război O 14—15 cu Racoți craiul război mare A 15 cu om. K Racoțe C craiul | om. C, craiul Ardealului O Clujvar | Clușvar AC Șomușuiului | Șomușoiului A, Șăimușoiului C, Șomejului K pre apa Șomușoiului, din jos de Clujvar O 18 zic unii | zic că s-au făcut O nici | nice K n-au om. G numai | ci numai A, la G 17 Ci tot | și A ca | ca la AO unguri ACGKL puținii | mai puținii L, era puțin O 18 ca | ca la AKO Atuncea CGL Racoțe C vitejaște | vitejești O 19 pașă | pașe GK 20 învitejindu-se | învitejindu-să ACL, întorcîndu-să înnapoi O în cap om. CV spate | spată cu hăștiurile (?) C 20—21 cu giudelele în spate O și cu giudelele | cu sulița A, cu giudelele G, cu sulițele L rănit fiind | rănit L, fiind rănit O a | a G Și om. C fiind biruit | biruîndu-să A, fiind biruiți G fugit-au | tot au fugit AK, au fugit O

96 pîn la Oradiia Mare și acolo au murit. Și fu dus la moșia lui, | la Patoc, și acolo s-au îngropat. Iar turcii ocoliră Oradiia Mare și o bătură 40 de zile și o luară cu totul.

+ Iar Ghica vodă fiind domn Țării Rumînești, porunci să-și dea fiește-
5 care birul, să plătească de haraci. Iar ei, ca niște oameni nebuni și dăzmătici, să trăgea fieșcarele și să ascundea și nu vrea să-și dea birul după obiceiul, gîndind domnului lor cum era și învățați. Deci trecînd
vrémea haraciului, fu scîrbit vezirazimul Chiupriuliul, și cînd fu la septemvrie 1 deni, leatul 169, trimis-au pre gineri-său Mustafa pașa de la
10 Silistra și au intrat în București fără veste și au luat pre Ghica vodă din scaun și l-au dus la Poartă și l-au mazilit, prepuindu-i că n-au fost vrédnic să-și tocmească țara și să-și trimită haraciul la vréme.

Și au domnit Ghica vodă luni 9 și zile 10.

Atunce, pre acea vréme, era împărăția la Odriiu. Și s-au întîmplat
15 de au fost acolo și Costandin Cantacuzino postelnicul, însă chemat de vizirul, ca să-l întrebe de zabava haraciului, cum au fost. Și-l pedepsea
95° zicînd că au făcut Ghica vodă și rumîinii rușine împă | ratului de n-au adus haraciul la vréme; și cum împăratul biruiaște de la răsărit pîn la apus,

1 murit]morit G dus]adus O moșia]moșia L, moșle O lul]sa K Patoc]Patac A, Patoc C
20 2 s-au]l-au C ocoliră]au ocolit O Oradiia]Oradie O Mare om. C 4 Rumînești]Romînești K porunci]poruncit-au AK, poronci O ca să-și de O 4-5 fieștecare birul]birul fieștecarele A, fieștecarele birul C, birul fieștecare K, fieșicare birul L, fieștecare birul lui O 6 dăzmătici]dăzmetici A, dezmetic CGKO trăgea]strîngea AK, ascundé O fieșcarele]fieștecarele AG, fieștecare CK, fieștecare O și om. C și să ascundea om. O vrea]vra O dea]de O 7 după]cum este A obiceiul]obiceul A, obicelu CLO gîndind]gîndindu-i C domnului lor]domnului lor rău G, rău domnului lor K, mult rău domnului lor O cum era și]cum era și era și CV, cum-ș era K, precum era ei O 8 vreme O Chiupriuliul]Chiupriliul A, Chiuprelliul G, Chiupriliul K, Chiupriliul LO 8-9 la septemvrie 1]în zi 1 a lui septemvri K 9 deni om. ACLO leatul]văleat G. și cursul anilor K, om. LO 10 Silistra]Săilstra K, Dărstor O, Sistra V și au]de au O fără veste]fără de veste A, om. C. fără de veste G fără de veste în București O După vodă ad. fără de (fără K) veste AK 11 și l-au dus la Poartă]ducîndu-l la Țarigrad O și l-au mazilit]om. A, l-au mazilit O prepuindu-l] prepuindu-l AL, prepunînd K vrédnic]vrédnic G 12 tocmească GKO 13 luni 9]9 luni AK și zile 10]și 10 zile. A, zile 10 CL, și 10 zile K După r. 13 ad. Iar într-alt létopiseși pentru maziliia Ghicai vodă
35 scrie alt adevăr, că Ghica vodă lăsase pe Gligore, fiul-său zălog la vizirul și-i dăte pe Costandin postelnicul Cantacuzino sfetnic și chivernisitor. Iar cînd au fost într-o zi, Gligore bezdada la vizirul Kiupriuliul, l-au întrebat de tată-său, iar fiul său fiind sfătuit de chivernisitor, au răspuns vizirului: „de tatăl meu, cum au fost până acum și ce au <făcut>, am fost chiezaș, iar de acum ce gînd are nu sînt chezaș pă dinsul, că nu știu încotro o va lua”. Deci
40 vizirul Intr-aceia numai s-au turburat și au trimis de l-au luat în obezi și l-au jăfuit toată averea lui; au trecut despre doamna și o au dăzbrăcat, lăsînd-o numai în le, pitită după ușă. Iar o slugă bătrînă a Ghicai vodă, anume Ștefan vel arinaș, au luat o iptîngea a lui și au aruncat în capul doamnei până s-au potolit turcii cu jaful. Deci pă Ghica vodă l-au pornit la Țarigrad și până a treia zi au venit veste că au pus pe Gligorie, fiul său, domn. Iată acest bine au
45 făcut fiu la părintele lui și așa este adevărul C Introduce tot aici titlul Cap. 45. Vizirul cînd au vrut să trimită pașe să domnească Țara Romînească, iară Costantin postelnicul Cantacuzino au căzut cu rugămintele și au potolit scriba și urgia vezirului și pentru domnia lui Grigorie vodă, feciorul Ghicai vodă K 14 Atunce]Atuncea ACL, om. GKL pre]pă CL, și O acea]aciea K. Intr-ace O vremi O Odriiu]Udrilu C, Udrelu O s-au]s-a L 15 Cantacuzino postelnicul]Cantacuzluo C, vodă Cantacuzin postelnicul G, postelnicul Cantacuzino K, postelnicul O însă]om. C, încă L, fiind O 16 ca om. A fost]fost lucrul O pedepsila ACGK, pedepsie O După pedepsea ad. în multe feluri O 17 rușine]meșteșug și rușine O adus]dat K 18 biruiaști O pîn]și pînă G

și nu iaste altă țară mai rea decît Țara Rumînească, că nu apucă o nebulie să se potolească, alta rădică! Atuncea Chiupriliul vezirazimul foarte rău s-au miniat, poruncind gineri-său, lui Mustafa pașa, să vie aicea în țară el domn (adecă pașă). Și rindui 4.000 de turci să vie cu dinsul. Și au poruncit să omoare pre Ghica vodă.

Iar Costandin postelnicul, bunul creștin și vrédnic de slujbă, el deaca înțelese de aceasta, mult plinse și să văeta pentru sāraca de țară, cum să-și piarză légea, și sfintele bisérici să să facă meceturi turcești. Și-și căuta ajutor într-o parte și-ntr-alta, și pre nimenea nu-și găsia, făr'cît pre cel mare, putérnicul domnul și dumnezeul nostru Isus Hristos, carele au izbăvit pre izrailiténi din mîna lui faraon și pre Noe din potop și pre Lot din Sodom și pre David din mîinile lui Saul și pre tot neamul omenesc i-au răscumpărat cu sîngele lui și i-au scos din mîna diavolului. Așadar întări și inima robului său Costandin postelnicul și vitejaște cuteză de întră tocma la viziriul. Și cu mare groază deschise buzele lui, și cu multe lacrimi i să ruga ca să să milostivească încă odată pre Țara Rumînească, să le iarte greșalele, prinzîndu-se tare că nu vor mai face ce au făcut, ci va da haraciul împăratului la vrémea lui și ce-i va fi porunca vor face. Și multe ca acestea zicea. Și-i aducea aminte în tot chipul.

Atuncea déde dumnezeu de-și conteni viziriul mîniia și îndată opri pre gineri-său, Mustafa pașa, să nu vie aicea. Și pentru voia lui Costandin postelnicul, au ertat pre Ghica vodă de moarte și pre Țara Rumînească de a lor greșală. Că pre acel Costandin foarte-l avea Chiupriliul iubit, căci îl aflase că grăiaște drept și ține cu raiaoa împăratului și pohtêște

1 Iaste]este ACL altă om. G 2 rădică]să rădică ALO Atuncea]Atunci K, Și îndată O 25
Chiupriliul]Chipriliul GL, Chiupriliul K, om. O 2-3 vezirazimul foarte rău s-au miniat
om. O rău om. AGK 3 poruncind]porunci GO gineri-său]viziriul gineri-său O lul om. CG
să vie]să fie C aicea]aici ACGKO După țară ad. să fie AGKLO 4 domnel L pașă]pașe K
Și]și-i AK rindui]rindui G 4000]40.000 K au]i-au CG 4-5 poruncit G 5 pre]și pre GL
6 vrédnic]vrednicul CG el om. KO 7 înțelese]au înțales K, înțalesă O plinse]plîngea KO
8 să-și]va să-și O să să facă]să-și facă G, cum or să fie O meceturi]meștecături G turcești]
de turci G, om. O 9 într-o parte]și într-o parte AKO și-ntr-alta]și alta A pre]pe O nimini
AC, nime K găsia]găsie O 10 făr'cît]numal A, făr de cît CO, fără numai GK mare]mai
mare AGK, om. O putérnicul]pre A, puternic CKLO și domnul G și dumnezeul]om. AGO,
dumnezăul K 11 carele]care CG, cel ce K izrailiténi]israil A, istrailténi CL, norodul lui
Istrail O mîna]robia AGKLO Noe]dreptul Noi O 12 Sodoma K mîinile]mîinile K
13 i-au]i-au ACO sîngele]scump sîngele A lui]său AO și i-au scos om. C mîna]mîinile A,
mîinile K, robia O 14 Așadar]Așijdere O robului său lui V vitejaște CGK, vitejești O
15 tocma]tocmai AL, om. O viziriul]vezirazimul Chipreleul O deschise]deschise-și A, des-
chisă O buzele]buzile L, gura O lui]sale AK, om. L 16 i să]a să C rugă AG pre]pe A
17 să le]să se L, să-i O iarte]erte ALO greșala O prinzîndu-se GK 18 cî]ce CG, ce-ș K, și L
va]ivor AKO lui]sa AK ce-i]ce AO 18-19 împăratului la vrémea... în tot chipul om. L
19 vor]va CG Și-i aducea]Și-i aduse A, Și aducea C, aducîndu-i O tot om G 20 Atunce]
Atuncea AGL, Atunci CK déde]dete ACL, déti O viziriul om. G mînia viziriul L 20-21 opri
pre]porunci și popri pre K 21 vie]margă K aicea]aici în țară A, aici C, în țară GO, în Țara 45
Romînească K 22 postelnicul om. LV pre]și pre ACGK, și pe O din moarte AGK 23 a
lor om. O pre]pă L acel]acest O După Costandin ad. postelnicul CO 1 om. G Chiupriliul]
Costandin L 24 căci il]că să A, căci K aflase]afla C drept]adevărul și dreptul A,
derept GK și pohtêște om. G pohtêște AL

binele săracilor. Avut-au săraca de țară noroc pentru acel om bun, carele sta în toată vremea pentru binele ei și-l dorea inima de creștinătate și de pământul țării, ca să nu-l piarză. Că și el era moșnean într-însa, cu case și cu olate, ca și alți boiari. O mare ciudă făcu dumnezeu cu Țara Rumî-

nească, că o scoase din mîinile păgînilor și biserică | le le mintui de legea lui Méhmet, și-i trimise mare bucurie. Lăudat să fie numele lui în véci!

După acéia viziriul porunci lui Costandin postelnicul să aleagă pre cine va fi voia lui să-l facă domn Țării Rumînești. Și au lăsat pre credința lui și domnia și țara, ce-i va fi voia lui să facă și să tocmească.

Atuncea înțelegînd domnii greci țarigrădénii, cădea la picioarele lui și-i făgăduia bani mulți și-l ruga ca să facă pre unul dintru ei domn. Iar el, știind că sînt greci avani și încărcăți de datorii, nici unuia nu i-au făgă-

sînt ei învățați. Deci fiind acolo și Gligorașco, sin Ghicăi vodă, prinzînd de veste, mers-au el singur de au căzut la Costandin postelnicul cu multă rugăciune, ca să-l facă domn, făgăduindu-se că-i va fi ca un fiu bun, și ce-i va zice, va face. Costandin postelnicul i-au luat credința și să făgădui să-l facă domn, socotind că au născut la Moldova și acolo au crescut, și cum el va ști rîndul țării și-i va fi milă de săraci. Și-l jură pre sfînta evan-

ghelie și-i făcu zapis cu mare legătură, cu a lui mînă scris, ca să-l aibă ca pre tat-său și să-l cinstească cum să | cade, măcar că Costandin n-au pohtit de la el nici să-i dea boerie, nici nimic, fără pace la casa lui să aibă.

Și așa, făcînd legătură, numaidecît l-au dus la viziriul, de i-au sărutat mina, de domnie. Și au purces cu agă și cu stéag, de au venit aicea în țară,

- 25 1 binele săracilor om. C săraca|acea (această K) săracă AKL pentru acel|cu acest O carele|care O 2 In om. G de|pintru A, dă L 3 țării|Țării Românești O ca să nu-l piarză om. O să nu-l|să-l G moșnean|moștean A, moștan O 3—4 casă și cu moșii O 4 O|Oh AK ciudă|minune AO 5 mîinile|mîinule K păgînilor|turcilor AK biserică|sîntele biserici AO de|din AC legea|légea K, lege O 6 Méhmet|Moameti A, Mahmet O și-l|și ACKO să fie|fie C lui|tău G 7 poruncii|au poruncit A, poruncit-au G, poruncit-au KO postelnec O pre|pă A 8 cine|cine-i A, cine-l CGKL lui voia C lui om. K să-l|să C Rumînești|Munte- nești A 9 ce-i |cumu-i O lui voia C lui om. O tocmească|socotescă K, tocmească O 10 greci|grecești O 11 și-i|și CGL dintru|din AGO, dintre CL, de K 12 știind că| rîndcă L sînt om. C grecii AGK datorii|toate datoriile G 12—13 i-au făgăduit|i-au îngăduit AGK, îngădui O 13 iar om. O pintru A să o|să nu o A jăhuiască|jăhuiască ACLO, jehuiască G, jecuească K cum|precum AGKLO 14 și om. O Gligorașco|Grigorașco AKL, Grigori vodă O sin|feciorul AKO, fiul C Ghicăi|Ghica G și prinzînd O de om. L 15 el|la el A, și el O singur om. A la Costandin postelnicul om. A 15—16 multă rugăciune|multă rugămintă A făgăduindu-se|făgăduindu-i A, făgăduindu-să CLO, făgăduindu-i-se G fliu| fecior O bun om. C 17 Deci Costandin O 18 să-l facă|că-l va face O au născut|s-au născut A, el au născut L în țara Moldovei O 19 rîndul|rînduiala GL filhi G 20 si-i făcu|si fu G, și făcut O zapis cu a lui mînă scris cu mare legătură L scris cu a lui mînă A, cu mina lui scrie K, scrie de mina lui O 20—21 ca pre tat-său|ca un tată C, ca pe un tată O > 21 cum să cade om. A că om. C După Costandin ad. postelnicul A 21—22 măcar că ... casa lui 25 să aibă om. O 22 pohtit|vrut G să-l dea nici A boerie|boerii G nici nimic|nice altă ceva K fără|fără de cît A, fără numai C 23 numaidecît om. A la viziriul|numai A, om. K i-au|au AK 23—24 făcînd legătură ... de domnie|lă dusă la viziriul de-l înbracă cu căftan și sărută poala împăratului și i-au dat steag de domnie O 24 aicea în țară|în țară GK Și-au purces ... aicea în țară|și au venit la Grigorie Ghica voevod cu agă turc O

dăscălescînd în Caracal, joi în zionia lui sfeti Nicolae, dechemvre 6 deni, leatul 7169.

Văzînd dumnezeu atîta nebbie ce făcuse rumîinii și cum nu să mai întorc să-și plîngă păcatele și să facă pocăință, nu se mai putu răbda, ce trimise judecată și caznă. Întăi robii, a doao ciuma 3 ani, a treia foamete mare în 2 ani, a patra multă boale și nevoi grêle, și în tot chipul de bube. Dumnezeu au secerat de tot feliul de oameni, iar ca la ceata dorobanților, nici la unii. Ales la 2 orașă, Tîrgoviștea și Bucureștii, făcîndu-se moarte nespūsă. Că, adevăr, la acēste 2 tîrguri era spurcăciuni multe de voe și asemănară Sodomului și Gomorului. Iar plată încă luară.

După aceasta și Gligorie vodă găsînd o țară răsipită și plină de nevoe, mai virtos îngreuiată de păgînii turci, pentru vina lor ce au făcut, cerșînd de la ei unii bani, alții bucate | ce jăhuise, alții datoriile Mihniei vodă, alții una, alții alta. Ci să mira ce va să mai facă și cu ce va să mai lupte. Că ei ca niște lei căsca gurile să-i înghiță pre toți, fiind țara plină de nevoe și de sărăcie. Însă mijlocul tot nu-l da, ci cît putu sili pentru creștini. Și să lăsa pre sine în toată lipsa. Și chemă pre toți boiarii țării, poruncindu-le ca ce s-ar strînge din țară, venitul tot să-l dea turcilor, ca doar va izbăvi dumnezeu pre săraci încă de acest rînd. Cine au fost zurba, de au hîclenit pre domnii lor și au făcut țării rău în zilele lui Gligorie vodă, s-au dat conețul. Ca și slugile lui David împărat, care-l suduia și-l ficlenea; apoi luară plată de la fie-său, Solomon.

1 lui sfeti] de sfînt A, de sfete CGK, de sfîntul L deni] zile AK, om. CL 1—2 descălescînd ... 7169] și au descălecat în oraș, în Caracal, joi în zionia de sfeti Sava, dechemvre 5 leat 7169 O 2 leatul] cursul anilor A, vâleat G, în anii K, om. L După r. 2 littu nou Certaine de la dumnezeu ce au vînit asupra Țării Românești în K De la p. 147 r. 3 pînă la p. 148 r. 5 s] trînd cu cuvintele cel bătrîn avem redacție deosebită Și au dat poclon domniei 1000 de pungi și făcu obicei. Și dacă veni în țară, scoasă oerit pre la toți boerii și mănăstirile și slujitorii și pusă haraciul îndoit și sumă mare de bani pre toată țara și pusă o jumătate de bir pe slujitori de împlini acea 100 de pungi de bani și plăti toată datorie. Atunce să făcură năpăști și fugiră slujitorii și domnia cu pace în O 3 ce făcuse rumîinii om. A ce făcuse] care făcură K și cum] cum AK nu om. L 4 întorc] întoarse C să-și plîngă păcatele] să-l plătească capetle K nu mai putu] n-au mai putut A 5 robie AKL doao] doo A, doa K, apoi L 6 în om. A multă boală L în] cu C în tot chipul] multe feliuri K 7 au secerat] au cercat C, au tot săcirat K 8 nici la unii] la nici unii AC orașă om. G în Tîrgoviștea și în K și om. C făcîndu-se] făcînd AK 9 nespuse K adevăr] adevărat A că adevăr la aceste 2 tîrguri era om. K spurcăciuni multe] spurcăciuni A, spurcăciune multă GK de voe om. C și] și să AK 9—10 asemănarea C 11 și om. AK Gligorie] Grigorașco A. Gligorie CG, Grigore KL vodă om. C răsipită] rătăcită AGK 12 nevoi AGK păgînii] stăpînii G turci] de turci A 13 unii] unora L jăhuise] jăfuisse ACL, jehuisse G, jăcuise K 14 alții ... alții] unii ... alții A Ci om. AGKO va om. A mai om. K 14—15 și cu ce va să mai lupte om. A să să] om. G, să K mai om. C 15 Că ei] căci V să-i] să AK fiind] și AGKL era plină AK 16 nevoi K nu-l] nu-și L 16—17 sili pentru creștini. Și să lăsa pre sine în toată lipsa. Și om. A i] strînge din țară, venitul tot] strînge venitul țării tot G va] li va K 19 Cine] iar cine AK fost zurba] făcut zarva A zurba] vorba C 20 hîclenit] vîclenit AGKL domnii] domnii AKL 21 împărat] împăratul AL, om. G care-l] carele îl CL, carele-l GK. ficlenea] vîcleniia ACGK, vîcleniia L 22 fie-său] fii-său AL, fiul său C, fiul G, fiul-seu K

★ În zilele lui, au dat dumnezeu de au ertat toate boalele și nevoile
ce era în Țara Ruminească. Și s-au făcut pîine și miiare și vin mult, și
s-au dășchis toată hrana săracilor.

Domnit-au Gligorașco tot bine și cu pace, pînă au murit viziriul cel
5 bătrîn și au pus împăratul pre un fecior al lui, ce i-au zis Chipriuliul, să fie
vezirazim în locul tătîne-său. Acesta să rădică cu oaste turcească de au
98 mers | asupra Țării Ungurești de sus. Și au poruncit de au mers și Dabija
vodă, domnul moldovenesc; și Gligorașco vodă, domnul muntenesc, încă
au purces la iuli 20 deni, leatul 7171. Bătut-au cetatea ce-i zic Uivarul
10 zile 43 și o au luat turcii. Și au mai luat împrejur și alte cetăți și sate
și costée și au robît și au ars Țara Ungurească foarte rău. Mers-au cu Gli-
gorașco vodă în oaste și 3 feciori ai lui Costandin postelnicul, anume Drăghici
vel păharnic, i Șărban vtori logofăt și Costandin vtori postelnic. Și slujia
foarte cu dreptate și cu credință mare. Iar tatăl lor era aicea în țară,
15 la casa lui, precum să făgăduise Gligorașco vodă cînd au luat domnia.

Diavolul, pizmașul neamului omenesc, văzînd pre Costandin postel-
nicul că să porneste spre fapte bune, făcînd multe milostenii întii pre la
mănăstiri, pre la săraci și pre streinii îi priimiia și-i căuta și dumnezeu încă-i
ajuta și-i adăogea în toate casa lui cu tot binele sfinții sale; iar diavolul
20 tot îl cerca, duprecum îi iaste obiceiul lui, să-l prinză în cluca lui. Și
nicicum nu putea de el să să lipească. Atuncea diavolul găsi 2 vase rēle
98^v unul rumînesc, altul grecesc, anume Stroe vornicul Leur | deanul și Dum-

1 au dat|dat-a K 2 ce|care A miere L 4 Gligorașco|Grigorie vodă AKL, Gligorașco
vodă C, Gligorașcul G cu bine A pln|plină cînd A 5 După bătrîn ad. Chiupurlăul K
25 Împăratul|viziriul G și au pus Împăratul|Decl murind viziriul Chipreleul, pusă Împărăție
iar O ce|și A, și-i K, ce-i O i-au zis|zisără K, zice O După zis ad. iar AGKLO 5-6 să
fie vezirazim în locul tătîne-său om. O 6 vezirazim|vizir C să rădică|s-au rădicat AO
turcească|multă A, om. C, multe K cu oaste turcească|cu multă oaste turcească și cu tă-
tarii O 7 poruncit G Evstratie Dabija O 8 domnul moldovenesc|domnul Moldovii A,
30 domnul țării Moldovii C, din Moldova K Gligorașco|Grigorie AKO, Gligorașcul G, Grigo-
rașco L domnul muntenesc|din Țara Romînească K După muntenesc ad. Grigorie vodă A
încă|om. A, și O 9 20 deni|2 zile A, 20 CGLO, 20 de zile K leatul|cursul anilor AK, vâlea-
tul G, om. L, leat O Bătut-au|Și au intrat în Țara Ungurească și au bătut O Uivar G
10 43 de zile O o (om. O) au luat-o CLO împrejur|turcii O 10-11 și sate și costée|după
35 împrejurul Uivarului O 11 costée|coștie G, costée L 11-12 Mers-au cu Gligorașco vodă în
oaste și 3|iar Grigorie vodă cînd mersă la oaste lueasă și trei O 12 în oaste om. C anume om. K
13 vtori^{1,2}|vel CGLOV, al doile K postelnic|stolnic O 14 foarte om. G tatăl lor|Costantin
postelnicul O era|rămăsă O aicea|ai ci AC, om. G După țară ad. șazănd O 15 casa|
casele L precum i să O Gligorașco|Grigorie AKO Între r. 15 și r. 16 titlul Pentru Costantin
40 postelnicul Cantacozino cum l-au omorît Grigorie vodă pentru pîră mincinoasă în K 16 Dia-
volul|iar diavolul KO pizmașul|vrajașul L Iar pizmașul neamului omenesc, diavolul A
17 să porneste|sporește AGK, om. L, sporie O întii|în taină ACKLOV 18 prîlmia|mi-
luia AL După căuta ad. și-l primia L și² om. ACK Încă-l|il G, încă O 19 și-l adăogea|și-l
45 adăoga A, și adăogea G, și spore O toate|toată ACGKV în toate om. O cu tot|cu de tot O,
numai V 20 tot om. O il om. AK duprecum|cum A, dupe cum C, precum O iaste|este AL
obiceiul ACLO lui om. C cluca|cursa AL, munca C, casa K, cursile O 21 nicicum om. O
de el om. G lipească|apropie C dă el nu putea să să lipească L Atuncea diavolul om. O
Atunci K găsi|au găsit K 22 rumînesc|romin K unul grecesc și altul rumînesc O vor-
nicul|dvornic GL Dumitrașco Cantacuzino Țarigrădeanul (vezi și p. 149,) C

trașco vel vistierul Țarigrădeanul. Acestea era lăsați de Gligorie vodă ispravnici, să păzească scaunul domniei. Iar ei făcură sfat drăcesc în taină cu doamna Mariia a lui Gligorie vodă și trimiseră cărți de olac la Gligorie vodă în oaste, făcînd piră mare asupra ticălosului Costandin, cum el umblă pre la turci pre marginea Dunărei, de-l pîraște că iaste hain și cum nu bagă în seamă pre doamnă-sa și-bate joc de ia și cum oprește țara să nu dea bir. Și atîtea prihăni multe au scris. Și Costandin nimic de acélea n-au fost vinovat, nici n-au știut nimic.

Deci întorcîndu-se Gligorie din oaste, iar Stroe vornicul încă mai cu deadinsul îi scriia, de improspăta pîra. Și-l învăța să nu grăiască nimic cu Costandin, și cum va sosi în scaun, să-l omoare fără veste. Deci Gligorașco își întoarse firea și crezu pre Stroe dvornicul și pre Dumitrașco. Binele ce-i făcuse Costandin îl uită și jurămîntul călcă. Și cum sosi în scaunul lui în București, îndată îl apucară acei 2 draci cu gura și-l puseră la cale rea și spurcată, cum puse și céle 2 mărturii mincinoase pre Pilat, ce ucise pre domnul nostru Isus Hristos. Așa și ei făcură pre Gligorașco de trimise dorobanții la casa lui Costandin postelnicul. Și fără veste, din așternut l-au luat de l-au dus la sfînta mănăstire ot Snagov. Era simbătă spre duminică, dechemvre 20 deni, în ziua de sfeti Ignatie bogonoset, leatul 7172. Și acolo au stătut la dumneziasca liturghie tot în genunche la sfintele icoane. Fiind gata, s-au pricestuit trupului și singelui domnului nostru Isus Hristos. Iar cînd au fost seara, pre la cină, l-au omorît în trapezăriia mănăstirii.

1 vel vistiarlu G, marele vistier K 1—2 ispravnici om. ACKO 2 el om. CGKLV făcură] făcînd C 3 a lui]lui G de loc cărți G 4 mare]mencinoase K ticălosului]ticălosului de A, lui G Costandin]Costandin postelnicul AGKO cum]cum că A 5 umblă]inblă pre la marginea K iaste]este AL, esti C cum om. O 6 și-și]ci-și O bate]bat G de la]de dlnsa AO cum]cum că AO 7 atitea]alte O multe prihăni O au scris]i-au scris GO Și]iar O Costandin]Costandin postelnicul AKO nimic de acélea]de acestea nimic A acélea]acele K, acela L, aceast O 8 n-au]au AL nimic om. AG n-au fost vinovat, nici n-au știut nimic]n-au fost știind, nice era vinovat K, nu știe, nici n-au fost vinovat, nici au știut O 9 Decl]Și A din]de la O încă om. O 10 îl om. A de improspăta]și li prospăta O grăiască]vorbească C 10—11 cu Costandin nimic GKL 11 postelnicul Costandin A, Costandin postelnicul O și cum]ce cum GO să-l omoare]să trimiță să-l omoare O fără]fără de ACO Gligorașco]Grigorie vodă AGKL, Gligorașco vodă C 12 își întoarse]întoarse-și K întoarsă fire O pre]pă A Dumitrașco]Dumitrașco vistierul GO 12—13 Binele ... uită]și]uită tot binele ce-l făcuse Costandin postelnicul O 13 Costandin]Costandin postelnicul ACL îl uită]om. A, l-a uitat K călcă]il călcă C, au călcat K 13—14 în scaunul lui]în scaun L 14 îl om. A acei]cel AK gura]gurile AO 14—15 cale rea și spurcată]cale lor cea spurcată O 15 puse]spuse C, puseră KO céle]acele G mincinoase]om. CL, minciunoasă O ce]de L ce ucise]de au răstignit O 16 nostru Isus om. K și ei făcură]făcură și ei AO Gligorașco]Grigorie (Gligorașco C) vodă ACGKO 17—18 l-au de]și C 17 dorobanții]pe Bratul vel căpitan za dorobanți O fără]fără de AKO 17—18 l-au luat din așternut O 18 de l-au]și l-au LO dus]dus noaptea AGKO sfînta om. O ot]la AKO Era]Și era O 18 deni]om. ACL, zile K zlua]zloa A, zua K, zuo O, ziu V sfeti]sfîntul AC, sfînta L bogonoset]pogonoset L leatul]cursul anilor A, în anii K în ziua de sfeti Ignatie bogonoset, leatul 7172]văleat 7172 G, leat 7172, în ziua de sfeti Ignat O 20 dumneziasca]sfînta A la]înna]înainte O sfintele]sfînte C 21 Fiind]și fiind O trupului și singelui]cu trupul și cu singele A, cu sfintele taine a O 22 Iar cînd]Și cînd O pre iai]pi la O trapezăriia]trapăzarea K, trapezarie O

Iar Gligorașco vodă, deaca-i spuseră că l-au omorît, iar el atunce s-au deșteptat și au zis părintelui Ștefan, mitropolitul și tuturor boiarilor, că n-au știut cînd l-au omorît și cum au fost adormit, căindu-se și plîngînd de moartea lui Costandin. Și blestemă pre Stroe și pre Dumitrașco, căci
 5 ei l-au îndemnat de l-au omorît, nefiind nimic vinovat. Așa s-au căit pentru moartea domnului nostru Isus Hristos și Iuda; dar nimic n-au folosit, ci au luat plată matca focului. Și aceștea încă o vor lua, precum zice la sfînta evanghelie: Cum ați judecat, așa vi să va judeca și cum ați măsurat,
 10 așa vi să va măsoara. Iar tru | pul lui Costandin l-au rădicat jupîneasa lui, Ilinca și coconii lui: Drăghici, Șarban, Costandin, Mihai, Matei, Iordache și cu mare cinste duseră-l la mănăstirea lor ot Mărgineni și acolo îl îngro-
 pară, făcîndu-i-se pogrebania și pamete mare cum să cade.

O, diavole, răul pizmaș neamului omenesc, cum prelăștiși pre Gligorie vodă de omori pre Costandin fără judecată, fără vină nimic? Iar țara
 15 toată plîngea pre Costandin postelnicul, că au pierdut un stîlp mare, care au sprijinit toate nevoile țării. Plîngu-l și sărăcii, că s-au pierdut mila; plîngu-l carii au avut de la el multă căutare; plîngu-l și păgînii și creștinii și toate țările care l-au știut și carii nu l-au știut, ci numai de numele lui au auzit, pentru multă înțelepciune și bunătate ce făcea în toate părțile.
 20 Și de la cine fu acea moarte necuvioasă? De la Gligorașco, pre carele

1 Iar|Și C Gligorașco|lui (om. GKO) Grigorie AGKO l-au|l-a C iar² om. GKLO
 atunci AC 2 părintelui|părintelui său Ștefan C, cătră părintele O mitropolitul|om. C,
 mitropolitului K tuturor bolarilor|cătră toți boerii O 3 și¹ om. L și cum|și cînd G, și
 cum că O adormit G 4 Costandin|Costandin postelnicul ACO blestemă|blestemînd C pre|
 25 pă A Stroe|Stroe vornicul O Dumitrașco|Dumitrașco Cantacuzino (vistierul O) CO 5 Așa|
 Și așa C căit pentru|căit și Iuda pentru AGO 5-6 căit... și Iuda|căit de moartea lui
 Costandin postelnicul, cum s-au căit Iuda pentru moartea domnului nostru Isus Hristos C
 6 dar|și O 7 ci|căci C au luat|tot s-au luat O matca focului|munca de veci O Și aceștea|
 Aș|dere și aceste O încă o|încă-ș O o vor lua|vor lua-o G, vor lua KL lua|lua plata O la
 30 om. K 7-9 ci au luat plată... vi să va măsoara|ci precum zice sfînta evanghelie: cum ați
 judecat așa vă veți judeca și cum ați măsurat așa vi să va măsoara A 8 evanghelie|etur-
 ghie G cum ați judecat|că cu ce judecătă veți judeca O vi|vă CGK așa vi să va judeca|așa
 vă veți judeca L, judeca-vă-veți O și om. GK cum ați măsurat|cu ce măsoară veți măsoara O
 9 așa om. LO 10|vă CGK măsoara|măsura voao O Costandin|Costandin postelnicul ACO,
 35 om. L 10 Ilinca|Elina AGK, Ilinca care era fata lui Șarban vodă Basarab C și cu coconii
 ACL Matei om. O și Iordache AK 11 și om. AK duseră-l|duseră AC, îl duse L,
 l-au îngropat O lor|lui O ot|la AKLO 11-12 și acolo îl îngropară om. O 12 făcîndu-l-
 se|făcînd A, făcîndu-să O pogrebanie O pamete|paminte GK și pamete mare om. O
 13 răul|răule AKL, om. O pizmaș|pizmașul A, pizmaș mare O omenesc|rumînesc AGK
 40 prelăștiși|prileștiși ACL pre|pă A, de L 14 omori|omorîși G Costandin postelnicul AO
 fără¹|și de A, fără de C fără²|fără de A fără de vină și fără de judecată O Iar|Și O 14-15 toată
 țara O 15 plîngea|plîng CK, plîngă G, plîns L plîngea pre Costandin postelnicul că au|l
 plînge pre dînsul că au O stîlp|stăpîn G mare om. O care|carele GLO 16 au sprijinit|
 sprijinle O Plîngu|Plîng K, Plîngă L și om. LO că s-au|că au G 16-19 că s-au pierdut...
 45 în toate părțile|că au avut de la dînsul multă căutare și milă și tuturora le-au părut rău de
 moarte lui și creștinilor și păgînilor O 17 plîngu-l|plîng ACK, plîngă-l L carii|care AK de
 la el multă|de la el milă multă și A, de el multă C plîngu-l¹|plîngu AK, plîngă-l L și² om. L
 18 care|și care C, carii K, carele L carii|care CL carii nu l-au știut, ci om. A 19 au auzit|
 auzise L părțile|părți K 20 cine|cine-l AO acea|această AK Gligorașco|Grigorie A, Gli-
 50 gorașcul G, Grigorie vodă KO pre carele|care A

i-au făcut domn și l-au cinstit și i-au slăvit numele; de la Stroe Leurdeanul, pre carele l-au scos de 2 ori din moarte, și încă i-au fost și cuseru, că au ținut pre fata lui un fecior a lui Costan | din, anume Șărban; de la Dumitrascu, că i-au fost nepot de văr premare și căci l-au crescut în casa lui și l-au ținut ca pre feciorii lui și l-au boerit. Unii ca aceștea să fie de 3 ori anathema!

Iar cînd au fost la mesita mai 9 deni, 7172, iar au poruncit de la împărăție de au purces Gligorașco în oaste, al doilea rînd, iar acolo, la Uivar. Și de acolo au mers la Husiin pașa al Budii, și cu Dabiya al Moldovei, de au bătut cetatea Leva. Și nimica nu i-au stricat, că i-au venit ajutor oaste nemțească, fiind cap Zuza. Și s-au bătut cu ei la iulie 9 deni. Și fu izbînda nîmților, luînd de la moldoveni și de la munténi toate corturile și tunurile, carăle cu bucatele, ca 3.000—4.000, toate cite cu 8 boi; numai ce scăpară cu trupurile.

Să povestim și de Costandin, ce era la Grigorașco vodă vel păharnic, sin Radului armașul Vărzariul, fiind și el amestecat în singele lui Costandin postelnicul, precum era învățat la tată-său. Că, adevăr, cum nu poate face den mărăcine strugure și din rug smochine, așa nu să poate face din neamul rău, bun; ci din varza cea rea, ce-i zic morococian, au eșit fie-său și mai morococian el. Că au luat acolo, la acel război, plată, căzînd într-o tină, tins, ca un cîine ucis. Sămînța acestor

1 l-au | au G, el l-au O numele | numele lui A de la | și de la O Leurdeanul om. L 2 l-au scos de 2 ori | de doo ori l-au scos de la A l-au | au G că au | că i-au C 2—3 au ținut | ținu K 3 Costandin | Costandin postelnicul AGKO Șărban | Șărban postelnicul G 4 că | căci AGKO l-au | au G văr | vară C căci om. O 5 lui om. A aceștea | aceia AKO După r. 6 ad. Și au făcut Grigorie vodă o mănăstire mare și frumoașă în tirgul Focșanii, hramul ei sfîntul proroc Ioan Predetclui O 7 la mesita | la luna lui ACL, la GO, în luna lui K deni | zile AK, om. CLO 7172 | cursul anilor 7172 A, vâleat 7172G, în anii 7162 K, leat 7172 O iar au | au A iar au poruncit | venit-au poruncă O 7—8 de la împărăție | împăratul AK 8 purces | mers GO Gligorașco | Grigorie (Glegorașco C) vodă ACGKLO în oaste | cu oștile O iar acolo om. O 9 mers | purces C la | om. AK, cu GO Husiin | Usăin AK, Husăit L al | aK 9—10 Dabiya al Moldovei | Dabiya vodă al Moldovii domn A, Dabiya vodă al Moldovii K, Eustratie Dabiya vodă, domnul Moldovii O 10 de au | de s-au C Leva | Level K că l-au | că au AL, pentru că au O ajutor | ajutoriu cetății O fiind | fiindu-le AGKLO cap | căpitan L s-au bătut cu ei la iulie 9 deni | la lunie 9 s-au lovit cu ei O la om. K deni | zile AK, om. CL 12 de la | din K toate om. G 12—13 de la moldoveni și de la munténi toate corturile | de la turci toate corturile și de la moldoveni și de la munténi A, de la turci toate corturile K, de la turci și de la moldoveni și de la munténi toate corturile O 13 și om. GK carăle cu | toate carăle că A, și carăle cu KO bucatele | bucate CGL, zahara O ca | ca la GO 4000 om. L 3000 om. O toate cite | și toate cite L, tot O 14 numai ce | numai A, iar ei O cu | numai cu O trupurile | trupurile și fugiră O 15 și de | și pentru K Costandin | Costandin postelnicul G Grigorașco | Grigorie AO vel păharnic | păharnic mare AK, vtori păharnic G 16 sin | feciorul AKLO. fiul C și om. C în | la ACK 16—17 Costandin postelnicul | Costandin vodă G 17 la tată-său | de la (și O) tată-său AO Că | Cu O adevăr | adevărat ACO După adevăr ad. cum zice la sfînta evanghelie, Matei cap. 7, stih. 16 O 18 poate | să poate K den om. O mărăcine | mărăcinii AK, mărăciune O struguri ACGKLO și din | nici din AGK, nici O din rug | mărăcineleșul O 19 face și din L După bun ad. ce pomul rău poame reli face O ci | și L, aș | dere și O morococian | morocociuni O 20 fie-său | și fiu-său AK mai | mai rău A morococian | morocociuni O el om. AGKO Că | Ei încă AGKO acolo om. A 29—21 acolo la acel război au luat plata O 21 tins | ucis O ucis om. O acestor | aceasta A

nelegiuți și îndrăciți s-ar cădea, ce ar fi parte bărbătească, să să scopească, ca să nu mai răsară muștar și ardei, ci să să topească și să să concenească. Atuncea au perit și Preda vel logofătul Bucșanul și Ivașco Cepariul și alții mulți. Că pre sfaturile lor cele rele puseră țara, pentru că se făcea
6 soți și priatени cu streinii și-i învăța să omoare boiarii cei buni și înțelepți, ca să poată da jaf țării. Doamne, judecă-i cu matca focului!

Iar Gligorașco deaca veni de la oaste și al doilea rînd, la august 7172, și lui încă-i trimise dumnezeu judecată, că se bolnăvi un cocon ce avea, foarte rău și făcea grozăvii multe. Că era mic, înfășat, iar el sărea
10 ca unul de 30 de ani și tot țipa și zbiera ca caii, pînă-și dăde duhul. Și-l îngropară în biserică la Mihai vodă. Iar Gligorie vodă încă să întristă și tot să căia de moartea lui Costandin. Și pierdu mintea și sfatul, cît nu știa ce face, ci umbla tăvălindu-se din zi în zi.

Iar cînd fu leatul 7173, iar Gligorașco temîndu-se de turci să nu-l
15 prinză pentru vina lui ce au făcut de au fugit cu oștile | de la Leva, el s-au sculat cu doamnă-sa dănpreună de au fugit în Ardeal și au trecut în Țara Nemțească, de șade acolo. Și s-au făcut papistaș. Și au domnit ani 4 fără 2 săptămîni.

1 nelegiuită A ce ar fi|cel ce va fi A, cei va fi GK partea G să să|să-l C scopească]
20 topenscū AKO 2 răsărū|rāsac AKO muștarul și ardelul G ca să nu mai răsărā muștar și ardel om. CL el să să topenscū și om. CLO să să concenească om. O să să|să-l C 3 Bucșanul vel (marele K) logofăt AK, Bucșănescul vel logofăt O 4 puseră|răpuseră A, pustilră O pentru că|câci că AK 5 streinii|strelinii A și-l|și ACGKLO bolarii|pre boerii ACLO cei buni|cel mari și buni C 6 ca om. O Jah G țării|în țară O foculul|foculul nestîns A doamne, judecă-l cu matca focului om. O 7 Gligorașco|Grigorie vodă AGK, Gligorașco vodă CL Iar Gligorașco deaca veni de la oaste și al doilea rînd|Deel decă veni Grigorie vodă O de la|din CK la|cînd fu la O august|luna lui august 1 (1 om. L) AL, august 1 deni G, august în zi lntli K, august 1 O 8 7172|cursul anilor 7172 AK, leatul 7172 GO încă-l|încă KO judecată|plată O că se|și să A, că l să AK bolnăvise C cocon|cocon al lui AO ce|ce-l A 9 avea de țîță O grozăvie G el om. L 10 unul om. G țipa și zbiera|zbiera și țipa KL ca cali|și necheza ca cali O cali|cîinii L pînă-și dăde duhul|pînă ș-au dat duhul său A 10—11 Și-l îngropară|Și l-au îngropat K 11 în|la GO biserică la|biserica lui AK, mînăstire lui O încă|foarte O 12 tot om. A Costandin|Costandin postelnicul ACKO Și|Și-și ACGKO 13 ci umbla|umbla A, că în|la GK tot tăvălindu-se GO 14 fu leatul|fu luna lui noemvrie, cursul anilor A, fu la noemvrie 20 deni văleatul G, fu la luna noemvrie în cursul anilor K, fu meșta L, fu la noemvrie leatul O Iar om. A Gligorașco|Grigorie vodă AKL, Gligorașco vodă C 14—15 Iar Gligorașco ... prinză|temîndu-să Grigore vodă ca să nu-l prinză turcii O 15 lul om. O de|cînd O Leva|Liva C el om. O 16 în|preună cu doamna sa O dănpreună|înpreună A, înpreună K, om. L de au|și au O în|la K au trecut|de acolo au fugit O 17 șade|au șăzut AC, șădea (șide O) GO, s-au ușăzat KL s-au făcut|să făcu O papistaș|papiște K 18 fără|fără de A 2 săptămîni|zile 15 GK, o jumătate de lună LO După r. 18 ad. l-au botezat și cocon de l-au pus numele Leopold, că chesarul însuș îl botezase. De acolo au înșălat pre chesarul Leopold și au zis că merge la papa, la Roma, să să facă papistaș, iar el au rămas în Vinețlia și de acolo au mers în Țarigrad făcîndu-ș pace C Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul, a fost readusă la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab, înaintea de moartea doamnei Elina, a fost readusă la sfîrșitul domniei lui Grigore Ghica. K introduce un amănunt în legătură cu pedepsirea lui Radu armașul cînd a fost descoperii în palatul domnesc: Iară unul dintre slujitori scoțînd cușitul, s-au slobozit la armașul Vărzarul și l-au tăiat o bucată din trup și pîind-o în năframă zicea că o va duce la casa lui și o va frige și o va mînca cu femeea și cu copiii lui și
50 blestema zicînd că fiind el neguțător l-au adus la atîta lipsă și sărăcie.

Aicea semnăm povestea a nnor boiari răi, ce au fost în zilele lui Matei vodă, anume Ghinea vistierul, ce i-au zis Țucală și Radul armașul, ce i-au zis Vărzariul. Că domnind Matei vodă foarte bine și cu pace și făcînd multe bunătăți, pînă la 16 ani din domnia lui, precum scrie înapoi, la a lui istorie, iar diavolul neibitoriu de neamul omenesc, cercînd, precum iaste obiciuit, ca să strice numele acelui domn bun, găsit-au dar pre aceste 2 vase réle. Că Ghinea era grec, lăcătar, de la Rumele, și încă de mic își dobîndi și această poreclă, ce-i zic Țucala, adecă olariu. Că olariul dincătro-i iaste voia, dintr-acolo-i pune mînușă. Așa zicea și acel Ghine, că încătro-i va fi voia, intr-acolo va învîrte roata și va lua plata. Era și căsătorit aicea în țară, cu casă la sat la Brățișani, pre Olteț, ot sîd Romanati. Acesta încetișor, | pre ascuns, ca un diavol, cerca pre Matei vodă zicîndu-i : Dă ți-e voia să faci bani mulți, fă-mă vistier mare, și vei cunoaște mult folos, că-ți voi face bani mulți și te vor ferici multe țări. Atuncea și Matei vodă plecă-și uréchea și-l făcu vel vistier, dîndu-i toată puterea în mina lui. Atuncea el aiave își arată toată răutatea și să făcu ca un lup, trimițînd în toate părțile de prăda și pre mari și pre mici fără nici o dreptate și fără de nici o milă. Și cînd era la postul cel mare, nu mergea ca creștinii, la biserică, ce șădea la gazdă de făcea socoteală banilor și-i băga în ladă. Și să lăuda că scrie toată socoteala țării pre o unghie ; și măsură cu cotul în toate părțile și nu găsește om cu coae.

1 Aicea semnăm povestea]Acum de aicea să spunem și de povestea A, Aicea iaste (este L) povestea GL, De aicea să începem a spune povestea K, Alce scriem O a unor boiari răi]acestor 2 boeri AK, unor boeri răi CL, pentru 2 boeri O 1—2 ce au fost în zilele lui Matei vodă om. AK 2—3 anume Ghinea Țucala vel vistier și Radul Vărzariul vel armaș, ce au fost în zilele lui Matei voevod O 2 anume om. AK Ghinea]a Ghinli AK ce i-au zis Țucală om. AK Țucală] Țucala (Brătășeni sînt den Țucala) C Radul]a Radului AK 3 După Vărzariul ad. Acest Ghinea (Ghine K) vistierul ce i-au zis Țucala și Radul armașul ce i-au (s-au K) zis Vărzariul AK Că om. O foarte om. O 4 bunătăți]bunătăți și milostenii O 16]17 AC din]a K, de L domnia]domnii K scrie înapoi]arată O 4—5 la a lui istorie]istoria lui O 5 nelubitoriu de]nevoitoriu de bine A, vrăjmașul binelui O neamul]neamului A, om. O omenesc]creștinesc AK 6 iaste]este ACL obiciuit]obicelelui lui AO ca să]să O dar om. O 7 Că om. O Ghinea]GhineaȚucala O lăcătar]lăcătuș O 7—8 își dobîndi]dobîndise L, au dobîndit O 8 și om. AKO această]acest CGK, acea O poreclă]nume porecle C, proclat G, nume K ce-l] de-i O zic]zicea AKO Că olariul om. K 8—9 dincătro-l]dincotro l L 9 iaste]este ACL dintr-acolo-l]dintr-acolo AKO, om. C mînușă]toarta O Așa]Și așa K acel]acest KLO Ghinea GL 10 Incătro L, Incătrău G învîrte]învrteți C Era și L 11 aicea]alci G cu casă]om. AC, cu case K Brățișani]Brătășani GL, Brătășeni O Olteț]Olt K ot]în AKLO sud]județul AKO Romanati]Ruminaților A, Romanaiilor K, Rominaților O 12 pre]și pre O cerca]tot cerca AK 13 Dă ți-e voia]De ți-l (de-ți este A) voia (voe O) ACGKO să faci]să-ți fac A vistier mare]vel vistier GO, visternic mare K 14 folos]folos de la mine O că-ți]caci V bani]mal G și te]de te O și om. C 14—16 Atuncea și Matei vodă plecă-și uréchea și-l făcu vel vistier, dîndu-i toată puterea în mina lui om. O 15 plecă-și]plecîndu-și L vel vistier]vistier mare AKL 15—16 în mina lui. Atuncea el aiave își arată toată răutatea om. L 16 aevea ACO își arată]arătîndu-și A, arată-și K să făcu]s-au făcut K lup]lup flămînd O 17 și pre mari și pre mici]și pă mare și pă mic CL După mici ad. asuprîndu-i O fără nici o]fără de nici o AGK, fără de O 17—18 fără de nici]fără nici CL și fără de nici o milă om. O 18 la]în O nu]el nu O 18—19 mergea la biserică, cu creștinii O 19 de făcea]și făcea AL, de-și făcea O ladă]lăzi A, lade G 20 că scrie]că o scrie G țării om. AK o om. AGKO măsură]o măsură G cotul]totul O 21 în om. K cu coae]să știe rumînește (românește K) să poată gră] cu el AK, cu coae ca dînsul C

Décii cu acéste avânni și drăcii, făcut-au lui Matei vodă bani mulți, avuție rea, de Mamon. În loc de slavă și de fericirea ce să lăuda că va să facă domnu-său, el îl ocări și-i strică numele cel bun ; asemănându-se Iudii, că el iubi pre argint și uri pre domnu-său, Isus Hristos.

- 5 Iară Radul armașul era de moșie rumîn. Și tată-său ! era grădinariu
 102 de vërze la Ploești. Pentru acéia numele său s-au poreclit de i-au zis Văr-
 zariul. O, rea sâmință au fost, că nu s-au făcut varză bună, ci de mic au
 răsărit fiiul dracului. Deci cu reaoa a lui slujbă, ce să învățase încă din
 copilărie, ajuns-au la Matei vodă vel armaș, pre vrémea ce era și Tucala
 10 vel vistier. Acesta era om îndrăcit și făr de rușine și iubitor a vărsa singele
 oamenilor. Început-au a-și arăta veninul asupra săracilor, că să lăsa ca un
 șarpe mînios, de mușca pre unii și pre alții. Și pre cine afla că era cu ceva
 putere, el le arunca prihană și năpăști și le lua tot ce avea. Nu scăpa de la
 el nici boiaru, nici călugăr, nici neguțător, nici nimeni. Pre unii omora
 15 la casa lui și le ascundea trupurile în gunoae, iar pre alții li purta pren
 tîrg tăindu-le urechile și nasurile, arunca-i pren ocne. De frica lui își lăsa
 casele și moșiile și fugea. Toți țipa și să cutremura și nimenea nu le putea
 folosi ; puținii scăpa de la el neprădați, ca de la un pirjol. Că el, ca un drac,
 102^v numai ce tușia și arunca | cu buzduganul în sus, și cine-l auzia să ascundea
 20 de glasul lui. Și fiind el atîta de sîngerat, nici pre atîta nu s-au lăsat, ci-l
 îndemnă dracul de sâmnă vrazbă mare, ca un fecior de grădinariu, între

- 1 Décii|Deci GL acéste|această GO avânni|avânle GO drăcii|draci G, drăcle O făcut-au
 făcură O lui om. L 2 de Mamon|de Manon G, în loc de Mamon O În loc|Și în loc O lăuda
 mindrea G că va om. O 2-3 va să facă|va să-l facă A, va face K 3 domnu-său|domnulu
 25 său AL, domnul său C el îl|ei li O ocări|ocăra C, ocărila G, ocărlă O strică|strică O
 cel|lui cel O După bun ad. cu iubire de argint O asemănîndu-se|asemănă-se G 3-4 ase-
 mîntîndu-se Iudii, că el iubi pre argint și uri pre domnu-său, Isus Hristos om. AKO 4 iubi|
 iubea CGL pre argint|argintul CGL urla|urlă G domnu-său|domnulu nostru L 5 arma-
 șul|Vărzariul vel armaș O de moșie rumîn|de moșie rumînească A, rumîn de neam O După
 30 tată-său ad. brojbar, adică A era|om. AL, au fost O 6 de varză O numele său|numele
 lui AGKGL, om. O de l-au zis|de-l zic C 7 O, rea|oh, oh, rea A, oh, oh, rrea, rrea K, ori O
 fost|fost brojbarli A nu s-au|uu numai au A, n-au K mic|nimic L 8 Deci cu|Din cu G
 slujbă|vrazbă A reaoa a lui slujbă|slujba lui cea re O ce să|ce C învățase|învăța K 9 ajun-
 s-au|ajunsese A După vodă ad. de l-au pus O vel armaș|armaș mare AK vrémea ce|vre-
 35 me L ace vréme O Ghini Tucală O 10 vel vistier|vistier mare A, visternic mare K
 om|cu totul O îndrăcit|drăcit C făr de|fără CKL și¹ om. AK După iubitor ad. de bani
 și mai virtos de O a vărsa|de a vărsa (vărsarea K) AGKGL 10-11 singele oamenilor|singe
 (singele LO) omenesc ACGL 11 a-și|de a-și A arăta|vărsa O lăsa|slobozla O 12 pre
 unii|și pre unii O era cu ceva|are ceva (cevaș O) AGKO, era cîte cu ceva C 13 prihăni CGLO
 40 După năpăști ad. de-l prăda O 13-14 de la el|de el (dînsu O) KO 14 După el ad. neprădat
 și ne|fuit nimerea O nici¹⁻³ [nici un G nici bolari, nici călugări, nici neguțători O nici
 nimeni om. O Pre|Ce pre O omora|omorălia C, li omorlia (omora O) GKO 15 la|în KO casa
 lui|casă la dînsul O în|prin O gunoae|gunolu AK iar om. O purta|da O 16 tîrg|tîrguri A
 arunca-l|aruncîndu-l LO De frica lui|Și de frica lui AK, Alții de frică O 17 fugea. Toți|
 45 fugea toți A, fugea încotro putea de groaza lui O Toți țipa și să cutremura om. AK și|pentru
 că O nimenea|nimenea G, nimeni K 18 puțin|puțineli O scăpa|scăpară A, au scăpat O
 de la el|de el ALO, de la el C de la un|de un L ca de la un pirjol om. O 19 ce|cit A
 și|și-l C cu om. K cine-l|cine O 20 atîta|așa L de sîngerat|de cumplit și sîngerat O pre
 atîta|pre acéia GL atîta nu s-au|acela uu l-au A ci-l|ci O 21 dracul|diavolul O de gră-
 50 dinariu|de brojbar, adică de grădinar A

Matei vodă și între Vasilie vodă și între ~~Racoți~~, craiul Ardealului, zicind
cătră unul și cătră altul multe minciuni și cuvinte ficlene, pînă i-au prilăstît
și au plămădit pizma mare în mijlocul lor. Și pentru aceste spurcate ale
lui fapte, vărsat-au mult sînge și robii din dăstul. Și au căzut asupra aces-
tor 3 țări limbi streine, de le-au călcat și le-au prădat cum au fost mai rău,
precum la istoria lui Matei vodă toate sînt scrise. Pentru aceia trimise
dumnezeu la acei 2 oameni răi plată degrab. O, slugi rele ca acelea să fie
de 3 ori anathema ! Că cu al lor sfat rămase domnul cu nume rău și cu
scandală ; și avînd avuție, să răsipi ca prahul. Și țara încă să pustii. ~~Da-vor~~
seama de toate ce au făcut înaintea înfricoșatului județ al domnului nostru
Isus Hristos. |

De aicea începem poveste de cine au venit domn în urma
lui Gligorie vodă.

Mers-au toți boiarii țării la împărăție și le-au dat domn pre Radul
vodă sin Leon vodă. Și au venit cu steag și au șazut domn în scaun, în
București, februar 12 dni, 7173.

Deci fiind impresurat cu multe datorii, căzut-au asupra țării multe
nevoi și grêle dăjdi. Și nu era numai despre dînsul, ci și grecii încă-i prăda
și-i minca cu de tot felul de meșteșuguri, precum sînt ei învățați. Boiarii

1 Matei vodă și între Racoți craiul unguresc și între Vasile vodă domnul Moldovii O
2 către L și cuvinte ficlene om. O ficlene|viclene L pînă|pînă L prilăstît|prilostit A,
prilistit L, învrajbit O 3 în|la O mijlocul|locul C aceste|acestea L spurcate om. L 4 fapte|
fapte rele O vărsat-au|vărsatu-s-au ACKL mult sînge s-au vărsat O căzut|scăzut G asu-
pra om. G 5 țări|țări G, trii sărace de țări O limbi streine |limbi păgîne și streine C, limbi
păgîne O de le-au prădat și le-au călcat K și le-au prădat|om. A, și le-au robit O 6 precum
la istoria lui Matei vodă toate sînt scrise om. O trimise|trimis-au L De la r. 6 începînd cu
cuvintele Pentru aceia ... și pînă la r. 11 sîrșit, prezintă această redacție : Deci acea avuție rea
ce o strînsese fără de dreptate, să răsipi ca praf. Și lor încă le trimisă dumnezeu plată foarte
cumplită, că fiind dorobanții și sîlmenii împreună cu alte bresle, foarte turburați, să strînsă
într-o zi în curtea domnească și să sfătuiră ca să-i ucidă pre amîndoi, aruncîndu-le pîcină
cum ei sfătuiesc pre domn să nu dea lăf și așa fiind turburați ca niște porci fără rușine, să suiră
sus în casele domnești unde zăcea Matei vodă, căutînd pre acei boeri supt căpătîiul lui, supt
paturi, prin poduri, prin cămări, prin lăzi, pînă li găsiră și așa i-au luat dinnaînța lui cît să
cutremurără locul de groaza lor. Dezbrăcîndu-i de haine și bătîndu-l nemilostiv, li dusără pînă
li scoaseră la cîmp și acolo i-au omorît pre amîndoi înaintea tuturor oștilor în O 7 răl om. G
O|oh AK acelea|acele K 8 sfat|sfat rău AK rămase|rămas-au K 9 scandilă L avînd|
acea AGL, aceia K avuție|avuție rea AGL, avere rrea K răsipi|risipi A, răsipirea G să|oAG K
10 înfricoșatului|strașnicului K 10—11 nostru Isus om. G 11 După Hristos ad. Amin A
12—13 De aicea începem... Gligorie vodă|De aici începem istoria altor domni care au venit
domni în Țara Rumînească, în urma lui Grigorie vodă A, Cap. 46. Domnia Radului vodă,
feciorul lui Leon vodă K, om. O 13 Gligorie|Grigorie CL 14 Mers-au toți boiarii țării|În urma
lui Grigorie vodă mers-au ... țării K, După acela s-au sculat toți boerii țării și au mers O
țării om. G pre|pă A 14—15 Radul vodă|lo Radul voevod O 15 sin|feciorul lui AKO,
fiul lui C sin Leon vodă om. G vodă|voevod O Și au venit om O cu steag|domn cu steag A,
om. KO și au șazut|om. K, și au intrat O domn|om. AKO, domnul G 16 februar|la (în K)
luna lui februarie (februar K) AK, la februarie G mesia februar L dni|om. ACLO, zile K
7173|leatul (văleat G, în anii K) 7173 AGKO 17 fiind el O cu|de K 18 dăjdi grele O
despre|de pre AC încă-l om. O 19 și-l|și O minca|minca țara O de tot|tot LO fiului G
meșteșuguri K el om. K Boiarii|Boerii țării O

încă să nevoia de slujia în dreptate. Țara încă i-au plătit datoriile. El încă au făcut avuție multă. Grecii, leșinații, încă i-au săturat. Și de bani încă s-au îndestulat.

Și au zugrăvit mitropoliia ot București.

- 5 Iar cînd s-au umplut 3 ani din domnia lui, venitu-i-au mazilie de la împărăție. Atuncea domnul căzut-au la toți boiarii țării cu multă rugăciune ca să meargă cu el la Poartă, să-l ceară să le fie iar domn, făgăduindu-se cu mare jurămint că va fi bun cu ei și cu țara și va scoate grecii din țară, 103ⁿ să-i lase numai cămăraș și cihodar, iar alt grec lingă el nu-i | mai trebue.
- 10 Cu cuvinte dulci ca acéstea au prelăstit pre boiari. Și l-au luat toți la mijloc, de au purces la Poartă. Încă mai nainte fu trimis Drăghici vel spătarul, feciorul lui Costandin postelnicul cel înțelept, mai ales boiaru dintr-alții și mai vrednic boiaru de slujbă, ca să-i tocmească lucrul și să-i așeze domnia. Că pre dînsu-l știa toți pașii și agalarii și avea despre ei credință 15 mare. Și pînă au sosit Radul vodă cu boiarii acolo, iar Drăghici el așăzase toate lucrurile; și bani cîți trebuise de poclonul împăratului și al viziriului și al caimacamului, toți îi gătise. Și peste 5—6 zile sărutat-au și poala împăratului, și i-au dat domnia, să fie iar el domn, isprăvindu-se toate lucrurile pre voia lui.
- 20 Atuncea Drăghici spătarul împreună cu toți boiarii, i-au pomenit de greci, să nu-i lase, precum au jurat, mai virtos pre unul ce-i zicea Necula

- 1 încă om. O de]dă-l L de slujia în]de-i sluja pre (cu CO) ACGKO i-au]au C datorile]toate datoriile O 2 avuție]avere K i-au]s-au O săturat]săturat de bani O 2—3 Și de bani încă s-au îndestulat om. O 3 îndestulat]destulat G 4 au om. G După zugrăvit ad. Radul vodă O ot]din AO, de K București]orașul Bucureștilor A După București ad. și au făcut și o biserică în București, în mahalaoa Broștenilor, unde s-au făcut războiul tătâne-său, lui Leon vodă, cu pribegii O 5 s-au umplut]s-au înplut (plinit K) GK, au fost la O 3 ani]ani 3 K, al trile an O din]de KL După lui ad. la leat 7176 O venitu-i-au]venit-au LO mazilia CK 6 împărăție]Poartă O Atunci K domnul]el O căzut-au]au căzut O țării om. O multe rugăciuni CO 7 meargă]margă K Poartă]Împărăție O să-l]și să-l C iar om. K 8 cu mare jurămint om. O ei]dînșii KO grecii]toți grecii O 9 să-i]să-și A, și să-și C cămăraș]un cămăraș A, cămărașii L cămăraș și cihodar, iar alt grec lingă el nu-i mai om. G cihodar]un cihodar A, cihodari KLO iar]și C lingă]mai lingă C el]dînsul O nu-i mai]nu mai CL, nu O 18 dulci om. O au prelăstit]au prelestit (prilest K, prilit L) ACL. amăgi O 35 pre]pe O boiari]boeri ALO la mijloc]la locul lor O 11 de au]și au AKO Poartă]Țarigrad O Încă]iar K Încă mai nainte fu trimis]și trimisără mai nainte pre O Drăghici]Drăghici Cantacuzino A vel]marele K 12 postelnicul cel în]țelept]postelnicul, înțelept O mai ales boiaru dintr-alții om. O boiaru dintr-alții]dentre alți boeri A 13 mai om. O boiaru om. AKLO După slujbă ad. ca și tată-său O ca să-i]ca să L așeze]așaze A 14 dînsu-l știa]dînsul fi știa AO, dînsul mai L 14—15 și agalarii... mare]și agalele cele mari și avea mare credință despre ei GO 15 au sosit]a sosl C acolo cu boerii G Drăghici spătarul O el om. AGKLO 18 cîți bani O de]și A poclon LO al]a K 17 al]a K și al caimacamului om. O al]a K li om. KL gătise. Și peste 5—6 zile sărută și poala om. G peste]preste A, pe L 5—6 zile]să zile O sărutat-au]au sărutat A, sărută O 18 și i-au dat]și-i dăde K să fie iar el domn om. K iar 45 om. G el om. CGO isprăvindu-se]isprăvind K 18 lui]sa L 20 Atunci CK boerii AL 28—21 de greci]pentru O 21 să nu-i lase]să-i lase AGKO, că nu-i lăsa C au jurat]s-au jurat AO virtos]ales A ce-i zicea]anume K Necula]Nicola AKL

Sofiialiul, grec de la Rumele și pre altul ce-i zicea Balasache, grec țari-
grădean. Acești 2 oameni fiind aleși de răi și pizmași neamului ruminec,
mai virtos boiarilor. căci nu-i lă | sa de tot în voia lor să mănince și să
prade țara, iar ei, ca mște draci înțelegind, mai rea pizmă puseră și pre
ascunsu-l otrăviră pre ticălosul Drăghici spătarul. Omorindu-l acolo, în
Țarigrad, fu adus trupul lui de frate-său, Șerban spătarul aicea în țară,
puindu-l în groapă la mănăstirea ot Comana. Mult plins să făcu pentru
Drăghici și acolo, în Țarigrad și aicea în țară, și de păgini și de creștini.
Și-l căia toți și blestema pre greci, căci era un om vrédnic ca și tată-său
Costandin; sta tare pentru săraca de țară și făcea milostenii multe și
cânta de toți săracii și de toți streinii. O, mare cindă, cum să leagă toată
răutatea de dreptate și silesc să o surpe; cum și de acei boiari buni și
înțelepți, că-i omoriră cu ficleșugul lor, ca să poată prada țara!

Atuncea grecii cei răi, țarigrădeni, să veseliră și le părea bine de
moartea lui Drăghici, mai virtos Sofiialiul și Balasache. Așijderea și
Radul vodă, fără nici o sfiială începu a încărcă țara cu datoriile, luind
scule scumpe, împărătești și surgugiuri câte de 40.000 de | taleri. Și bani
cu dobîndă punea în casa lui. Și porunceă boiarilor de făcea zapise pre la
datornici, să plătească săraca de țară. Grecii, leșinații, încă făcea ce le era
voia.

Și purcése Radul vodă cu grecii, mai mulți decît întăi, de veniră
aicea în țară al doilea rînd. Și să mulți pizma grecilor asupra ticăloșilor

1 Sofiialiul|Sofilăul O de la Rumele și pre altul ce-i zicea Balasache grec om. G Ba-
lasache|Balasane Muselim C 2 2 oameni fiind aleși de răi|era vestiți de oameni răi O
rominesc K 3 virtos|mult K boiarilor|boerilor ACL, pre boier O căci|că G tot|toate AK
ca să mănince A 4 draci|diavoli și oameni răi O După înțelegind ad. de aceasta O mai
rea|mare AO 5 ascunsu-l|ascuns AGKLO, ascuns ll C ticălosul om. O Omorindu-l|și omo-
rindu-l K 6 aicea|aice A 7 în groapă|om. C, în mormint O ot|de la A, om. K, la O Comana|
Cotmeana C Și mult plins A pentru|pintru A și pentru O 8 și|spătarul O Țarigrad|
Țaligrad G aicea|aici A și de păgini și de creștini om. O creștini și de păgini K 9 pre|pă
A, pe G și blestema pre greci|și creștini, și păgini O căci|căci că O un om|un K, om O
10 Costandin|Costandin postelnicul ACO sta tare|om. A, tare sta K, și sta tare O săraca|
ticăloasa L făcea|făcea G milostenii|milostenie G multe milostenii O 11 de toți|cu tuți G
săracii și de om. AK, săraci și L toți streinii|om. AK, streini L o|oh A, oh, oh K cindă
minune O leagă|legă K toată om. O 12 de dreptate|dreptate K, de oamenii cei bum O
O surpe|surpe și nu o pot O de³ om. AK cum și de acei|cum să legară și de aștești (săe) O
13 că-i|de-i O omoriră|omoră C omori GL cu ficleșugul lor|cu vlicheșugul C, fără de nici
o vină O După țara ad. și să o jăfuiască O 14 grecii cei răi|boerii greci O țarigrădeni
cei răi G părea|păru GL 15 Drăghici spătarul CO Sofiialiul|Sofielăul ot Rumele G, So-
fiilăului O Balasache|pre altul ce-i zicea Balasachi ot Țarigrad G, Balasachii K, lui Balasachi
O, Balalache V Așijderea|Atuncea AO 16 nici|de nici ACGKO sfiială|siială K cu datoriile|
om A, cu datorii O luind|luund G 17 scumpe om. O surgugiuri|surguciuri CG, surgucia O
clte de|de clte C talerile|lei A, galbeni K 18 pune|de-i (de GLO) pune AGLO porunce|
porlunce G, poroncia K, poroncie O boiarilor|boerilor ACO pre|pă L 19 să|ca să O săraca
de om. O Grecii leșinații|grecii nesățioși și leșmații A, Grecii țarigrădenii leșinații G, Greci O
21 purcése|purcesă A, puse G vodă|vodă din Țarigrad O grecii|greci A de|și O veniră|
veni O 22 aicea|aici AKO, om. G al|de al O mulți|în mulți AGKO

de boiari, mai virtos Sofiialiul și Balasachie. Atuncea și Radul vodă încă să schimbă de bunătățile ce făcea întâi și să porni cu rău asupra tuturor, ca să strângă bani. Și porunci boiarilor să scoată biruri grele în țară, zicându-le pribăni, că ei știu bine pre ceia ce au bani și nu vor să-i vădească.

5 Iar ei, ticăloșii, tot să nevoia cu slujbă dreaptă, ca să-i umple voia lui. Și nimica nu folosea, ci încă mai virtos îi pedepsea, zicându-le că va pune vel vistier pre Necula Sofiialiul, că el știe rîndul țării și pre la ce boiari au bani. Că, adevăr, el singur s-au lăudat. O, ce sfat spurcat! și cum nu-și aducea aminte de patimile Ghinei Tucala și ale Radului Vărzariul, că cu

10 sfatul lor au ocărit numele domnu-său și au pus și | viața lor cu groaznică

105 moarte și ș-au pustiit casele, ca niște oameni răi și hieleni ce au fost. Radul vodă încă nu socotea nimic de unele ca acéstea, ci numai își pornise firea asupra banilor, pre sfatul unor marghioli ca aceia. Și întâi să porni asupra sfintelor mănăstiri, că trimise oameni de lua bucatele și le prăda fără nici o

15 dreptate. Luatu-le-au și toate arginturile cîte au găsit la dinsele, de le-au topit toate, făcînd scări și tipsii și șale ferecate. Atuncea au luat și 2 inele de aur cu pietri scumpe din degetele lui sfeti Nicodim, care lăcuiaște cu sfintele moaște ale lui în sfînta mănăstire den Tismana. Și tot nu să sătura, ci încă, de murea vreun egumen sau călugăr sau boiar sau neguțătoriu,

20 sau jupînese sărace, au măcar fiecă om mai prost, el numaidecît trimitea de lua tot ce avea și le scotea la tîrguri de făcea cochi-vechi, vînzînd haine și tot ce lua de la unii ca aceia, de le făcea bani și-i băga în cămara lui.

106^v O, ticăloase Radule, cum începuși | a urma obiceiurilor păgînești și nu-ți

1 mai virtos Sofiialiul și Balasachie *om.* O Sofiialiul|Sofiialău AL, Sofăeallul C, Săhălăul G și Balasachie|Balașari G, și Balalachie V și *om.* CK încă *om.* AK 2 de|din ACGLO ce făcea întâi|ceele mai înainte A 3 bani|bani mulți O porunci G să|ca să AKLO 3-4 zicîndu-le pribăni|și-l pedepsea zicînd O 4 că el|cum că el C cum că bine știu el C cea ce|aceia care AC, cel ce KLO bani|bani mulți K 5 umple|imple GK lui *om.* AGKL 5-6 și nimica|și ei nimic C 6 virtos|mult K zicînd O că va|că el (le K) va CK 6-7 vel vistier|vistier mare AK, mare vistier L 7 Necula|Nicola AKL Sofiialiul|Sofiialăul GL, Sofiialul O știe|știe A pre la ce boiari|pă cari boeri A, pre boierii cari K, pre la care boieri L, care boeri O 7-8 au bani|au vini O 8 Că, adevăr, el singur s-au lăudat|că el cu adevărat așa s-au lăudat singur O adevăr|adevărat A singur|singur așa AGKL O|oh AK sfat|sfat rău și O După spurcat *ad.* făcea O cum *om.* O 9 aducea|aduce G Tucala și ale|Tucală și a K 10 sfatul|sfaturile O domnu-său|domnulul A, domnulul său O pus|răpus KO 10-11 cu moarte groaznică G 12 nimic nu socotea O își pornise|ce-ș porni O 13 asupra banilor|asupra boerilor și asupra țării să la bani mulți O pre|pă A 14 că|și O trimise|trimisese G, trimitea O oameni *om.* O lua|luară A, luă CG, le lua K prădă|prădă A nici|de nici AGKO 15 luatu-le-au și toate|lua tot. Toate A, luatu-le-au toate K, luat-au și toate O cîte au|ce s-au A, cît au L dinsele|dînsul G de *om.* A 16 toate *om.* CO făcînd *om.* C șale ferecate|ferecă șale AGKO luată G 17 degetele|degetul ACK lui sfeti|sfîntul AO, lui sfîntu L care|carele ACLO lăcuiaște|lăcuiește AL 18 sfînte moștile G moaște ale lui|lui moaște CL, moște O den|*om.* AL, de la K, la O 19 vreun *om.* O sau|ori alt K 20 jupînese sărace|jupîneasă văduvă O au|sau O flece|fleștece CLO mai *om.* AKOL el numaidecît|*om.* A, el C, îndată K trimitea|trimise G 21 de lua|și le lua L avea|găsea A tîrguri|tîrg hainele AC 21-22 de făcea cochi-vechi, vînzînd haine și tot ce lua de la unii ca acela|de le vindea O 22 tot ce lua de|tot ce găsea A ca *om.* L de le|și le O de le făcea AK 23 O|oh A ticăloase G Radule|Radule vodă KO obiceiurilor|obiceaurile KLO nu-ți|cum nu-ți A. nu-și O

aduseși aminte de cea mare și groaznică judecată a lui dumnezeu ! Că nu-i
ajunse cu aceasta, ci făcea sfat în taină cu Sofiialiul și cu Balasachie, cum,
ajungînd în iarnă, să prade pre boiari și să pue în țară niște semi nemilos-
tive, că nu le ajungea cîtu-i minca și-i jăhuia grecii.

Atuncea și Stroe vornicul Leurdeanul, ca un om rău și hiclean, 5
să făcuse soții cu dinșii și mai virtos îi învăța el ca să ucigă o seamă de
boiari. Și le arunca prihăni, pirindu-i la Radul vodă că au trimis în țară
să strîngă slujitorii asupra lui și a grecilor. Deci cu acel sfat drăcesc
prelăsti pre Radul vodă. Iar ticăloșii de boiari nu știa nimic de acéstea.

Și cînd au fost la dechemvrie 3 dni, leatul 7177, miercuri dimineata, 10 8
după ce s-au adunat toți boiarii la curte, iar Radul vodă cu grecii s-au
fost gătît în taină cu siiménii să ucigă pre boiari. sus în casele domnești.
Iar nefiind voia lui dumnezeu, numaidecît să pricepură boiarii și grăbiră
de eșiră toți afară din casele domnești și alergară la mitropolie, la părin 10a
tele mitropolitul Theodosie. Trăgînd clopotile, aciași să strinseră toți 15
slujitorii la mitropolie, jăluindu-se boiarii cătră dinșii de toate ce li s-au
întîmplat. Atuncea și slujitorii fură toți într-un gînd și strigară că de acum
nu vor mai lăsa ei să piară neamul boeresc, ci să iasă grecii din țară afară,
că nu-i pot sătura cu bani. Atuncea toți boiarii, cu mare cu mic, cu toate
gloatele slujitorilor, eșit-au de la mitropolie de au mers cu toții la sat la 20
Cotrăcéni. Acolo făcură sfat mare, socotind că de acum înainte nu vor mai
putea trăi cu grecii. Ci să gătiră toată boerimea țării și cu slujitorii din
toate cétele, pîn la 200 de oameni. Și purcéséră de acolo de să duseră la
împărăție, pre vréme cînd era la Enișer împotriva Critului, făcînd la
împărăție multă jalbă pentru grecii Țarigradului, cum ei au spart raiaoa 25

1 aduseși|aduci L, aduce O cea|ace O mare și om. CO Că|cum G 2 cu aceasta|
aceasta A, cu aceste toate O Sofi|lăul O 3 să prade pre boiari|să-ș prade boiarii C, să prade
pă boeri L să pue|puse GL 3-4 semi nemilostive|dă|di grele O 4 nu le|nu-i A cîtu-|
cît CO jăhuia|jăfuia AL, jăcuia K 5 Atunci K și¹om. A hiclean|viclean AL, viclian K
6 făcuse|făcu și el O soții|soție AGL li învăța el|el învăța AKO, el li învăța G ca să|să AL 30
o|pre o AGKLO 7 prihăni|prihană AGK că au|zicînd că au AK 8 să să|să AGKO, să le C
strîngă|meargă toți O și a|și A, ș-asupra O drăcesc|rău și drăcesc O 9 prelăsti|prelăsti A
prilestl C pre|pă A boeri ACLO acestea ACL nimica de această nu știe O 10 au
fost|fu LO 3 dni|3 zile AKL, 3 CO, om. G leatul|cursul anilor AK, văleatul G 11 adu-
nat|strîns L toți om. K grecii|grecii și cu siimenii O 12 în taină|înainte G cu siimenii 35
om. O pre|pe O 13 nefiind|fiind G să om. O 14 toți om. K alergară|alergară toți C
15 mitropolitul om. L Theodosie mitropolitul KO Și trăgînd AO aciași|îndată AO strîn-
sără|adunară O 15-16 aciași să strînséră toți slujitorii la mitropolie om. G 16 la ultro-
polle|acolo O cătră dinșii|la el L ce|cite AGKO 17 și¹ om. A fură|fuseră A de acum|de
acum înainte O 18 el om. AK boeresc|rumînesc C afară din țară G afară om. O 19 pot| 40
mal pot GKLO toți om. O cu mare, cu mic|cu mari, cu mici K. cu mic cu mare O cu² și
cu O 20 eșit-au de la|au eșit din O de au|și au AO 21 Cotrăcéni|Cotăcéni O Acolo|Cu
toții acolo A, și acolo O făcură|au făcut C mare sfat O socotînd|și socotîntă A vor|vom C
22 Ci|și L să gătiră|să să gătească O, să găti L țării om. L cu om. A 23 cétele|cetățile C, 45
bresile O După oameni ad. și să să ducă la Țarigrad O purcéséră|așa au purces O de
acolo om. O să duseră|s-au dus AGKO 24 pre|pă L, pe O vréme|vreamea ACL Enișer|
Inișăr A, Ineșirl C, Inișerl G, Ineșerlu V 25 multă|mare AGK mare jalobă la împărăție O

Țării Ruminești. Atunce înțelegind împărăția, poruncit-au cu mare minie
de au scos pre toți grecii din țară cu mare rușine și au mazilit pre Radul
100° vodă. Mergind la casa lui în Țarigrad, acolo au murit, | la cursul anilor
7177. Și au domnit ani 4.

5 Dat-au boiarilor voe să-și aleagă domn pre carele vor pohti ei. Atun-
cea ei cu toții împreună făcură sfat și alăseră pre un boier bătrîn, anume
Antonie dvornecul den sat den Popești, ot sud Prahova. Pre acesta-l
rădicară și ziseră să le fie domn, pentru căci îl știa toți că iaste om bun și
blind. Și aciași îl duseră de sărută poala împăratului și a Mustafa pașii,
10 caimacamul.

Pre acéia vrême au luat turcii cetatea Candiei de la Frinci.

Iar Antonie vodă, cu toți boiarii lui, cu agă turc și cu steag, au venit
în țară și au intrat în scaun în București, mesița april 9 zile, leatul 7177, 169
în vinerea cea mare a Strastiilor. Iar cînd au fost a doao zi, în simbăta
15 cea mare a Paștilor, împărți toate boeriile. Iar în duminica sfintelor Paști,
dimineața, la Hristos văscresc, istovindu-se soborul, afară fiind toți în-
aintea biséricii, după cum iaste obiceiul, făcut-au Antonie vodă mare
jurămint împreună cu toți boiarii, cîte unul, cîte unul, fieștecare puindu-și
107 miinile pre sfinta evanghelie, jurînd pre | puternicul sfîntul nume al dom-
20 nului dumnezeului nostru Isus Hristos, cum vor sluji domnu-său, lui Anto-
nie vodă, cu dreptate și cum să lipsească pizma și mozaviriia și hicleșugul
din mijlocul lor, numai de acum înainte să lăcuiască toți într-o dragoste,

1 Atuncea AGL împărăția|împăratul O portnclt-au G 2 pre¹]pe C de au scos pre
toți grecii din țară cu mare rușine om. L pre²]și pre O 3 și mergînd O casa lui în|casa lui
25 la C, om. O au și murit O la om. A, în K 3—4 la cursul anilor 7177 om. O 4 7177|vălea-
tul 7177 G 5 Dat-au|Datu-le-au A boiarilor|și boerilor (boiarilor GK) ACGKLO carele|
care L vor|ar K, va L el om. GL pre carele vor pohti el să le fie domn A 6 el om. K
cu toții împreună|cu toți dîmpreună A, cu toții L, om. O bătrîn om. O anume om. G
7 dvornecul|vodă A ot sud|din județul AKO, sudețul G Prahova|Prahovii AKO, Praoh V
30 acesta-l|acesta CK 8 și ziseră să le fie om. O căci îl|că-l O iaste|este L 8—9 pentru căci
il știa ... blind|că este (laste K) om bun și blind, după cum (pentru căci K) îl știa toți AK
9 aciași|îndată AKO, acelaș C Și|De C duseră|dusă C și a|și a lui ACK pașii|pașa GK
10 caimacamului L 11 Pre acéia|Pre (Pe C) acea ACL, într-acea O luat om. L cetatea
om. G Candiei|Candii, adică Critul C După Frinci ad. cu mare război la noemvrie 6, leat
35 de la fls. 1669 și au purces din Țarigrad O După r. 11 e titlul : Cap. 47. Domniia lui Antonie
voevod în K 12 lar|om. K, lo O vodă|voevod GLO lui|săi K și cu agă AKO și om. C
steag|steag de domnie de O 13 au om. V în|la K mesița|om. AGO, în luna lui CK zile|
om. ACL O dîi G leatul|cursul anilor A. valeatul G, în anii K 14 cea om. K Strastiilor|
40 patimilor domnului A, în săptămîna patimilor K, patimilor O doao|doo A, dooa G 15 cea
mare a om. G a Paștilor|om. A, a patimilor O împărți|împărțit-au AGKO lar|și A
în om. CKO duminica sfintelor Paști|duminecă în ziua de Paști K 18 văscresc|anestii A
istovindu-se|săvîrșîndu-să A, sfîrșîndu-să O afară|și AK toți|toți strănsi O 18—17 înain-
tea biséricii|înaintea soborului la biserică C, om. O 17 iaste|este AC, ti O 18 împreună|
45 dîmpreună A împreună cu toți boiaril|boerilor tot O cîte unul|cîte altul G, om. O flește-
care|fleștecarele AC, fleșcare K, om. O pulnd fleșcare L 19 în|înle|mina ACK puternicul
sfîntul|puternicul sfînt A, puternic și sfînt K nume|numele AKO 20 dumnezeului om. GO
domnu-său, lui|domnului A, domnilor lor C, pre domnu-său G, domnului său (lor O) LO 21 cum
să|cum să să LV mozaviriia|mozaviriile O hicleșugul|vicleșugurile O 22 din mijlocul lor|
dintre dînșii O lor om. G numai|și AO toți|cu toți K dragoste|dreptate C

ca niște adevărați creștini. Iar carii nu vor ținea jurământul, să fie lepădați de fața domnului Dumnezeu și să fie urgisiți de domnu-său și încă să pată mare nevoe, tocma să guste răi ca aceia și moartea, ca niște călcători de lege și de jurământ. Și așa istovind jurământul, toți au iscălit cu mâinile lor la izvodul jurământului.

Și s-au așăzat domn țării. Și au început a face judecăți drepte și a căuta de rîndul țării și al săracilor, carii era năpăstuiți și prădați fără dreptate.

Atuncea și feciorii răposatului Costandin postelnicul împreună cu maica lor, jupineasa Elena postelniceasa, văzînd că le-au dat Dumnezeu domn bun și înțelept și judecător drept, n-au mai putut răbda pentru moartea tătine-său, care au făcut Stroe dvornicul Leurdeanu în zilele lui Gligorașco vodă, precum înapoi povăstea lui iaste scrisă. Ci au eșit la divan de față, apucîndu-se de bihă, cum nu iaste el nimic vinovat de singele acelu creștin, Costandin postelnicul, nici au stătut el împotriva lui, să-l omoare, vrînd să să ascunză, ca Cain de singele frătine-său, lui Avel. Iar Dumnezeu, judecătorul cel drept, nu l-au îngăduit, că singele dreptului Costandin nu să putea ascunde, ci striga la cer. Și au vădit pre Stroe aiave, cu 3 răvașe scrise cu mîna lui cătră un hoț asemenea cu el, Costandin păharnicul Vărzariul sin Radului armașul Vărzariul, ca să facă lui Costandin postelnicul moarte, iar într-alt chip nu. Deci ca să descopere lui Stroe vina și lucrul ce au făcut fără dreptate și fără judecată, ivitu-se-au acéle 3 răvașe și au căzut în mîna jupîneșei Elenei și a coconilor ei, de s-au citit

1 creștini adevărați O carii|care ACL nu vor ținea|vor călca O lepădat A 2 de fața|de la fața AO, om. G domnului d-zeu|lui Hristos A, lui d-zeu GKO să fie om. O 25
urgisiți|urgisit AC 3 tocma să guste răi ca aceia|răii (unii O) ca aceia tocma (cît O) să
guste AO și om. C moarte O 4 lege|legi O Și așa istovind|Și așa săvîrșindu-să A, și ispră-
vind O toți au iscălit|s-au iscălit toți O mîinile|mlnule K 4-5 s-au iscălit la izvodul
jurământului, cu mîinile lor A la|în K 6 țării|în țară O drepte judecăți A 6-7 a căuta|
au căutat AK, căuta GO 7 și al|și ale (a K) CK al om. O carii|care ACL și² om. A fără 30
de A 9 feciorii|feciorul L răposatului|lui O 10 jupineasa om. O Elena|Ilinca C, Elina G.
Iliana O postelniceasa om. K văzînd că le-au om. G 11 n-au mai putut|nu mai putură AK
12 tătine-său|tatălui lor A făcut|făcut-o O 13 Gligorașco vodă|Grigorie (Gligorie GK)
vodă AGK, Grigorie Ghica vodă O Inapoi|mai înapoi în K în povestea G Inapoi povăstea
lui iaste scrisă|spune înnapoi la istoria lui O iaste|este AL scris G 13-14 la divan|cu 35
dînsul la divan AG la divan de față|cu dînsul față la divan KO 14 de bihă|blhă G cum|
că A blhă că el nu este nimic L iaste|este A nimic om. AGKO de|la K, în O 15 Cos-
tandin|al lui Costandin AK împotriva|împotriva A lui om. AKO 16 să să|să O ca Cain|
Cain G, ca ucigașul Cain O lui Aveli, frătine-său LO lui om. A 17 Iar|Deci L 17-18 drep-
tul Costandin|lul Costandin postelnicul cel drept C 18 nu să putea ascunde, ci om. AGKO 40
putea|poate L După cer ad. ca să-i facă judecată O vădit|dovedit C pre|pă A Stroe|
Stroe vornecul O 19 aiave|om. AK, aevea CGL răvașe|răvășali C, răvășele O cătră|la C
hoț|tîlhariu O cu el|ca el C Costandin|anume Costandin O 20 păharnicul om. A sin|
feciorul AK, fiul C sin Radului armașul Vărzariul om. O Radul GL armașului K Văr-
zariul om. C ca să|ca să-i A 21 moartea A chip om. A să|să să AGKO, să-i C Stroe|Stroe 45
vornecul O 22 și lucrul om. O fără|fără de A și² om. C fără|fără de A judecată|județ K,
de vină O și acele K 23 răvașe|răvășale C, răvășeli O mlna|mlnule K Elenei|Ilinu CO ei|
săi K de s-au|decî s-au C, și le-au dat de s-au O

În divanul cel mare. Și le-au văzut singur Stroe dvornicul, și n-au mai
 putut prinde biha, că era scris de mina lui. Atuncea să descoperiră toate
 minciunile lui cît mărturisi el singur înaintea domnului Antonie vodă și
 a tot divanul mării sale că au fost lui Costandin pîrîș de moarte și cum au
 5 perit nevinovat nimica, cît să mira toți cine auzia, | și cine-l știa, și cine
 108 nu-l știa. Atuncea cunoscură că iaste om rău Stroe și-l pedepsia și mari
 și mici și-l batjocoria și mueri și copii și-l suduia păgînii și creștinii, căci
 au omorît pre Costandin, căci era de mult folos și de mare ajutor țării
 și căuta săracii și streinii. Atuncea Antonie voevod împreună cu părin-
 10 tele vlădica Theodosie și cu amîndoi episcopii și cu toți egumenii de pre
 la toate mănăstirile cîte sînt în țară făcură mare judecată. Căutînd la sfînta
 pravilă, aflară să-l omoare și pre Stroe, ca să ia plată precum au făcut.
 Și să dăde cu judecată dreaptă pre mina armașilor. Iar jupîneasa Elena
 și cu feciorii ei n-au vrut, ci s-au rugat la Antonie vodă să-l iarte de moarte
 15 și să ia cinul călugăresc, că va da el seamă înaintea înfricoșatului județ.
 Atuncea Antonie vodă, poruncindu-le, scoaseră-l afară cu răvașele lui
 cele de vînzare, de să arătară tuturor noroadelor, ca să-l știe toți că s-au
 asemănat cu Iuda și l-au ivit dumnezeu ca pre Cain. Dupre acéia l-au dus
 108 la mănăstirea din Snagov de s-au călugărit puin | du-și numele Silvestru,
 20 de călugărie.

Iar Antonie vodă domnia foarte bine și cu pace dăspre toate părțile
 și avea liubov cătră toți boiarii. Iar vrăjmașul diavolul nu putu răbda,

1 le-au|au A, s-au K singur|și O 1-2 n-au mai putut|nu mai putu AK 2 prinde
 bîia|tăgădul O scris|seris KO descoperiră|descoperi LO 2-3 Atuncea să descoperiră
 25 toate minciunile lui om. C 3 lul om. AKO cît|cîte O mărturisi|au mărturisit O singur
 om. O domnului|lul O Antonie vodă|lo|Ioan G) Antonie voevod AG, Antonie voevod KL
 4 a om. G mării sale om. O că au|că el au A Costandin|Costandin postelnicul ACKO
 pîrîș Costandin G 5 nimica om. O mira|mirară AGK cine auzia|cît îl auzia O 5-6 și
 cine nu-l știa om. G 6 iaste|este GKO După știa ad. că este iaste GKO) om rău AGKO
 30 Atuncea|Atuncea-l G, Atunce îl O să (il O) cunoscură AO că iaste om rău Stroe om. AGKL
 6-7 mari și mici|mare și mic AG 7 batjocorea A muerile A și mueri și copii|toți G
 și mueri și copii și-l suduia păgînii și creștinii|și-l suduia copiii și muerile, creștinii și pă-
 gînii O suduia|dosădea AK creștinii și păgînii AGK 8 Costandin|Costandin postelnicul KO
 35 căci era|că era L, pentru că era O mult|mare A 9 săracii|săracilor G, de săraci O streinii|
 creștinii C, de străini O voevod|vodă CGK 10 vlădica|mitropolitul chir O cu²om. G
 toți|mulți O de pre|dupre A 11 toate|multe O mănăstirile|mănăstiri O cîte sînt în
 țară om. O făcură|făcut-au K mare judecată|judecată dreaptă O 12 aflară|ca A să-l|ca
 să-l O pre Stroe, ca om. O ca să la|să la C precum|cum O 13 dăde|dăde ALO armașilor|
 armașului G Elena|n-au vrut și cu feciorii ei A 14 n-au vrut|nu vrură să-l omoare C, n-au
 40 vrut să-l lasă să-l omoare O s-au|au L la|lul AO vodă om. G iarte|erte AL de moarte om. C
 15 călugăresc|călugăriei C că va|să va G el om. O seamă|seme G înfricoșatului județ|lul
 d-zeu la înfricoșatul județ O 16 Și Antonie AK poruncindu-le|porunci (pornei G) AGO,
 poronc|au K sconsără-l|de-l sconsără G) AGKO, îl scoaseră l afară cu|afară din
 divan și cu O răvașele|răvașele CGO 17 arătară|arăta LO noroadelor|oamenilor O După
 45 noroadelor ad. l-au pus într-o cotigă cu un bou și l-au pus un proșap în cap și de dînsul l-au
 splinzurat răvașalle, cîte trele, ce era scris de mina lui C toți om. O 18 cu om. O Iuda|
 Iuda vînzătorul O Dupre|După AGKO l-au|s-au O dus|dat A 19 mănăstire GO din|la O
 După numele ad. (Stroe vornicul cînd l-au fost întrebînd stare|lul cum va ca să-l pue numele
 pă călugărie, iar el au răspuns ca să-l pue numele Regep) C 19-20 numele de călugărie
 50 Silvestru AGKI.O 21 foarte om. K și cu pace om. A 22 liubov|dragoste KO, liubov CL cătră|
 de către O diavol L nu putu|nu putea C, neputînd K După răbda ad. ca să vază liubovul
 (liubovul) KO) cel dumnezeesc (desăvîrșit ad. O) în (între O) creștinii AGKO

ci-și află lăcaș în inimile unor boiari, anume Gherghe dvornicul Băleanul și cu gineri-său Hrizea vistierul, i Staico păharnicul sin Bărcan ot Bucșani, i Radul Știrbéiu ot Izvor și cu alții mai mărunți. Incubindu-se diavolul în inimile lor foarte tare, întărindu-i cu rău cuget asupra a 3 boiari, carii să afla cu slujbă dreaptă lingă domnu-său și sta pentru țară 5 și pentru săraci, să nu-i calce streinii, nici să-i prade fără dreptate, anume Mareș banul, i Radul logofătul Crețulescul, i Șarban Cantacuzino vel spătarul. Deci făcându-se ei o ceată spurcată, noaptea să stringea toți la casa lui Gheorghe dvornicul, de făcea sfat și să învăța cu ce fel de meșteșuguri vor uide pre acei 3 boiari. Și altă vină nu le afla făr cît zicea că ei tot 10 boeresc la toți domnii și cum s-au îmbogățit și cum nu-i bagă în seamă și numai batjocoresc. Iar mai virtos pizmuia Băleanul, căci nu l-au pus ban mare la Craiova. Deci așa sfătuindu-se în toate | noptile, dat-au dumnezeu 109 de prinseră cei 3 boiari de veste mai timpuriu și degrab merseră la Antonie vodă de-i spuseră și să rugară să le facă judecată dreaptă cu Băleanul și 15 ceata lui. Și de-i va afla că au călcat jurământul sau au făcut lor vr-un rău, atunce să pață după vina lor. Atuncea Antonie vodă au eșit la vel divan și i-au chemat de au stătit toți de față. Deci ei, ca niște oameni răi, alt nu avea ce mai zice, făr cît celé ce scriu mai sus. Antonie vodă văzind dreptatea celor 3 boiari, îndată au mazilit pre cei ce avea dregătorii și 20 porunci tuturor cîți au fost la acel sfat spurcat să meargă la țară, să șază la casele lor. Iar alt rău nimic nu le-au făcut. Deci nu multă vreme trecind, lar le-au poruncit de au venit la curte. Și i-au ertat de toată vina lor și i-au

1 ci-și]ce GO inimile]inima G unor]a o samă de K Gherghe]Gherghie A, Gheorghie KL, sin Ghirghi G Bălianul vornicul K 2 cu om. K i]și AK, și cu O Staico]Stoica GL 25 sin]fiul C feciorul lui AK ot]din K 2-3 sin Bărcan ot Bucșani]Bucșănescul O 3 i]și AK ot]din A, de K, de la O Izvor]Izvoară AGKO mărunți]mărunței AGK, micl O și Incubindu-să O 4 în inimile lor foarte tare]foarte tare (tare om. A, foarte tare om. O) în inimile lor AKO și întărindu-i O 5 boiari, carii]boeri, care AC aflau A domnu-său]domnul său AL pentru]pintru A 6 pentru]pintru A să nu-i]ca să nu-l AO, să nu mai G să-i om. L nici 30 să-i prade]și să-i jăfuiască O fără]făr de A 7 banul]banul Băjescul G, vel ban O i]și AO logofătul Crețulescul]Crețulescul vel logofăt O i]și AKO vel om. K 8 făcându-se]făcînd L ei om. CL spurcată]spurcată ei L să stringea toți noaptea O toți om. L 9 dvornicul]vornecul Băleanul O cu ce fel de]cu multe feliuri de O meșteșuguri]meșteșug AK 10 vor uide]cum vor face ca să-l ucigă O le om. O făr]făr de A cît]decit C 11 la toți domnii 35 tot boeresc O cum^{1.2}om. O 11-12 și numai]și cum li ACGKL și numai batjocoresc om. O 12 Băleanului O pus]făcut O 13 așa sfătuindu-se]sfătuindu-să ei așa O noptile]părțile C dat-au]dede O 14 de prinseră cei 3 boiari de veste]de au prins (prinseră O) de veste acel 3 boeri ACO de veste]veste G mai]mai de O degrab]îndată O 15 de-i]și-i O 18 ceata]cu ceata AGKLO de-i va afla]de s-a afla K, de va afla L călcat]călcat ei O au făcut lor]le-au 40 făcut O 17 atuncea]atuncea AL, om. O după]dupre G Antonie]și Antonie AK la]om. G, în L vel om. O 17-18 vel divan]divanul cel mare AKL 18 i-au]au CG de au stătit toți de față]pre toți de au stătit de față O După față ad. și i-au întrebat O Deci]far O 19 alt nu ... zice]n-avea ce să mai zică C nu avea]nu avură (avu L) KL mai om. A făr]făr de A cît]cît zicea A ce scriu]ce scrie A, scrie O Antonie]Atunci (Deci O) Antonie LO 20 celor] 45 acelor AKO dregătorii]dregătorie G, boerii L 21 porunci]pornci G, au poruncit O cîți]celor ce O spurcat]drăcesc C, om. L rău și spurcat O meargă]margă K să șază]și să șază A 22 nimic om. L nu le-au făcut nimica O nu multă vreme trecind]treclnd cîtăva vreme O 23 le-au]au L poruncit G de au venit]să vie A toată vina]toate vinele O lor om. O

învăţat să se părească de ce s-au apucat, să lăcuiască toţi într-o dragoste, precum sînt juraţi, iar cine va călca jurămîntul, Dumnezeu să-l bată şi trupul şi sufletul.

După aceasta nu multă vreme trecînd, veni și lui Antonie vodă mazi-
5 lie. Și îndată purcîse cu toți boiarii | de să duseră la Odriiu, că acolo era
1090 împărăția. Atuncea și Gligorie vodă încă venise din Țara Nemțească,
că-l ertase împărăția. Deci fiind acolo și Hrizea vistierul, i Staico paharni-
cul, i Radul Știrbîi și cu toată ceata lor cea dintâi, ca niște răi hiclîni,
cu mari meșteșuguri, cu taină la turci au umblat de au stricat domnia lui
10 Antonie vodă și cu mulți bani au dres domnia lui Gligorie vodă. Închinî-
du-se lui toți, făcură sfat drăcesc cătră turci de prinseră pre Măreș banul,
i Gheorghe dvornicul, i Radul logofătul Crețulescu, i Mihai Cantacuzino
spatarul, i Ghețea clucerul, i Stoian comisul. Iar Șărbănu Cantacuzino
spatarul au scăpat din mijlocul lor. Și aciași porunci Gligorie vodă cu
15 acei răi boiari ai lui la Gherghe dvornicul Băleanul de au prins pre
toți frații lui Șărbănu spatarul : Costandin stolnicul, i Matei aga, i Iordachie
X postelnicul. Și purcîseră cu Gligorie vodă de veniră în țară, la scaunul ot
București, leatul 7180, mart 20 dni.

Să pomenim aicea și de Stroe dvornicul Leordeanul. Că deaca înțe-
110 lăse că au luat Gligorie vodă domnia și au căzut | acei săraci de boiari la
patimă, el foarte să bucură și îndată-și lepădă călugăria și degrab alergă

1 să sălsă A și să lăciuscă O toți|cu toți C Intru|Intr-o CGK, cu O dragoste|
25 dreptate O 2 sint|sint ei C să-l bată dumnezău O 4 această|aceia O nu multă vreme
treclnd|peste puțină vreme O treclnd om. G veni|au venit O vodă om. L 4—5 maziile|
mazilia-i G 5 purcește|purceseră AKL, au purces O de să duseră om. O Odrliu|Udreiu O
6 După împărăția e titlu| Cap. 48. A doa domnie a lui Grigorie vodă In K Atunci K Gligorie|
Grigorie AL încă om. AC din|de la C Nemțească|Ungurească O 7 și om. O i|și ACKO
30 Staico|Stoica C 8 i|și ACKO și cu toată|și cu G, și toată K, cu toată O răi hiclén|râl
și violen A, oameni râl și violen O 9 mari|mare ACGKLO meșteșuguri|meștersuguri K,
meșteșug O și cu taină AK cu taină la turci au umblat|au umblat In|tr-ascuns O umblat|
Inblat GK stricat|trecut G 10 dres|dires K Gligorie vodă|Grigorie Ghica voevod O
11 făcură|și făcură A, făclnd C cătră|despre O prinseră|coprinsēră AK 12 i Gheorghel|și
35 pre Gheorghie AKO i^{2,3}|și pre AKO logofătul Crețulescul logofătul (logofăt-
lul om. O) KO 13 i²|și pre AK, și pe¹, și și pre² O Ghețea|Ghiețea A, Ghena C, Ghinea L
14 spatarul|om. G, vel spătar O aciași|In|dată AO 14—15 cu acel râl boiari al lui la|cu
sfetnicii lui In țară la O 15 boeri râl A ai lui la|la C Gherghe|Ghiorghie A, Gherghii K,
Gheorghe L 16 După spatarul ad. adică A Costandin stolnicul|pre Costandin stolnicul
40 Cantacuzino (Cantacuzino om. O) CO i|om. A, și pre KO i|om. AG, și pre KO 17 post-
elnicul Cantacuzino C purceasă C Și purcēsēră cu Gligorie vodă de veniră In țară|Și vini
Grigorie vodă In țară K, de i-au pus la opreală până au venit și Io Grigorie Ghica voevod și
cu sfetnicii lui și au In|trat O După țară ad. din Țarigrad A la scaunul|In scaun O ot|
din AKL, In O 18 leatul|In (In om. A) cursul anilor AK vâleat L dni|om. ACL, de zile K
45 martie om. C leatul 7180, mart 20 dni|mart 20 deni (deni om. O) vâleat (leat O) 7180 GO
După 7180 ad. domn de al doile rind O 19 la|In KO s-au prestăvit|au murit AO 20 au fost
domn|au domnit AGKO După domn ad. Antonie vodă A 3 ani|ani 3 AGO 21 aicea
om. O pomenim aicea și|spunem K de Stroe|dăspre Stroe L După Leordeanu ad. (Stroe
vornicul Leurdeanu|ce să călugări|se) K Că om. K 21—22 In|țelēse|auzi O, au In|țeles K
50 23 patimi O In|dată-și|In|dată AO călugări|ia|c|nui cel călugăresc O și alergă|degrabă O

la Odriiu de să închină lui Gligorie vodă și să împreună cu soțiile lui, făcîndu-se părtaş, ca și întâi. Și după ce veni la București, scoaseră dăjdi grêle în țară. Și dederă acestor boiari mare strînsoare, fiind unii închiși în turnul 5
dă pre poarta de jos, alții în temniță, poruncindu-le să le dea bani sute de pungi, ca să scoată cheltuiala ce au făcut pentru dinșii la turci. Deci ei, de mare frică și groază, vîndutu-ș-au satele, rumânii, țigani și tot cîștigul lor, cine cît au avut, de au dat lui Gligorie vodă, și au rămas casele lor pustii. Atuncea și boiarii s-au însoțit cu grecii și, în taină, fără știrea lui Gligorie vodă, apuca pre toți cîți știa că au răzimat în casele acestor boiari și pre toate slugile lor, de-i prăda și împărțea banii adins ei-și. O, ce foc 10
nestîmpărat băga în casele lor! Multe case au pustiit. Că toată pizma lor era mai virtos ca să surpe casa răposatului Costandin postelnicul. Că nu să satura de sîngele lui, ci și acum tare să nevoia ca să omoare și pre feciorii lui. Și făcură meșteșug, dînd turcilor bani, ca să-i aducă de la Odriiu pre Șarban spătarul, ca să-i omoare pre toți deodată. Deci Șarban crezînd 15
amăgeala turcilor, îndată au purces de la Odriiu ca să vie în țară. Iar deaca au trecut munții, atuncea, din voia lui Dumnezeu, să întîmpină cu oarecine trimis de maică-sa, spuindu-i să nu vie în țară, că va să-i omoare pre toți. Deci Șarban înțelegînd de aceasta, acūași lăsă acea cale și să învîrteji pre altă cale, prebegînd în țara Moldovei, lăcuind la Hangul, în munții 20
Ceahlăului. O, mare minune au făcut Dumnezeu și cu acel Șarban, că l-au scos din calea pierzării și l-au îndreptat pe calea mintuirii, precum au îndreptat și pre cei 3 filosofi, carei i-au trimis Irod să ispitească de nașterea

1 'Odriiu|Odliu C lui|sale K făcîndu-se|făgăduindu-se O 2 după ce|dacă K veni|
veniră ACGKO 3 dederă|deteră ACL strînsoare mare (mare om. K) acestor boeri AK 25
boiari|săraci de boeri O unii închiși|închiși unii AGK, ei închiși unii O în turnul om. G 4 dă
pre|după A, dupren C, despre K dă pre poarta de jos|porții din jos O de jos|din jos AKL
temniță|pușcărie O le om. AKLO 5 scoată L făcut|cheltuit O 6 de frică mare și de
groază O satele|moșile, satele A rumîni|om. A, și moșile și rumîni O și țigani O 7 cît|
ce O de au dat|de l-au dat G, au dat tot O După vodă ad. bată-l d-zeu A și au|cât le-au O 30
lor om. O 8 și om. C s-au însoțit cu om. O și om. O fără|fără de A 9 apuca|apucară AK
pre|pă L știa|și știa A răzimat|rămas C în casele|de casa O acestor|cestor K boeri ACL
10 și om. C pre toate|pe O de-i prăda|de-i prăda și-i jăfuia O și împărțea|și-și împărțea A
împărțea banii|împărțindu-se K adins ei-și|loru-și A, adinsu ei CL, ei-și K, cu toții O Ojoh A
11 nestîmpărat|nestînsu O Multe|și multe O Că toată pizma|cu pizma GO 12 era mai 35
virtos|mai virtos era A, mai mult era K, era L, și mai făce O să surpe|să să surpe C, ca să
surpe de tot O răposatului|lui O 12—13 Că nu să|până să O 13 satura|săturase AGKO și
om. A și acum tare om. O tare|mai tare A ca om. O 14 făcură|făcînd L meșteșug|meș-
terșug K, meșteșuguri O dînd|dete L să-i|să ACGKO 15 pre Șarban|și pă(pre CGO)
Șarban ACGLO ca să-i|ca să GL, și să-i K 16 amăgeala|în amăgeala O ca om. O în țară| 40
aice în țară O 17 atunci K întîmpină|tîmpină G 18 de|de la ACG spuindu-i|să-i spue O
să nu|ca să nu K 19 Șarban|el O aciași|îndată AO să învîrteji|îmersă O 20 altă cale|
alta ACGLO lăcuind|și lăcuia O 20—21 la Hangul în m-ții Ceahlăului|în m-ții Tazlăului la
Hangul 21 Ojoh AK au|ce au A au făcut|făcu O și om. A 21—22 că l-au scos|că-l
scoasă O 22 l-au îndreptat|îndreptă O pe|pre AKLO precum|cum A După calea ad. de s-au 45
dus în țara lor O 23 și om. KO pre cei|pă acel L carei|care AL

lui Hristos, ca să-l omoare, iar sfinția lui i-au îndreptat pre altă cale, și Irod rămase rușinat.

Atuncea Gligorie vodă, cu răii sfetnicii lui, rămaseră rușinați. Cît să bucura și să veselii de venirea lui Șarban, atîta întristăciune mare căzu asupra lor.

- 111 Iar cînd au fost la iulie 15 dni, leatul 7180, făcură sfat drăcesc | de trimiseră la Vel Ocnă pre Gheorghie dvornicul, socrul lui Matei aga și pre Ghițea clucerul, socrul lui Șarban spătarul și pre Stoica logofătul Ludescul, care au fost slugă bătrînă la casa răposatului Costandin postelnicul. Iar pre Mareș banul, ce au fost cuseru cu stari postelnicul, și pre Radul logofătul, gineri-său și pre cei 4 coconi ai lui: Costandin, Mihai, Matei, Iordache i-au pus la opreală mare, în turnul clopotniții. Iar pre alți boiari, rudenii și gineri ai lor, pre toți i-au prădat și i-au lăsat de la închisoare, așăzînd răii sfetnici aceasta ce scrie mai sus.
- 15 Purces-au și Gligorie vodă la oaste cînd au fost și sultan Mehmet, împăratul turcilor cu toată puterea lui cătră Țara Leșască, cînd au luat și Camenița pre seama lor. Iar aicea, la scaun, au lăsat ispravnici pre Băleanul și Stroe dvornicul, i Hrizea vistierul. Deci ei, ca niște răi tirani, fără știrea domnului, dederă învățătură Drosului armașul Mehedințul, răul
- 20 spurcat, de-i scotea din turn pre acești boiari, ce scriu mai sus și-i ducea afară den cetate, înaintea temniții, de-i bătea în toate zilele pre talpele picioarelor și-i spîn | zura de mîini cu sfoară, și-i muncea în tot felul, tîrîndu-i pre pămînt și pedepsindu-i cum le era voia. Și de aceasta dar

- 18 55 10
1 A lui]sa ALO 2 rușinat]mîncinos O 3 Atuncea]Iar A, Așa și O răii]răii săi C lui] om. C, al lui K sfetnicii lui cei răi O rămaseră cu răii sfetnicii lui rușinați V Cît]Pre (Că O) cît KO 4 Șarban spătarul O atîta]cu atîta mai multă O Intristăciune]Intristare O mare]mal mare ACGK om. O Intre r. 5—6 ad. Atuncea au seos pă vlădica Theodosie de la mitropolie, cu mare scîrbă și i-au trimis la Coziia, la opreală A 6 Iar cînd au fost la iulie 15 dni, leatul 7180 om. O au fost]fu G dni]15 zile A, 15 CL, în 15 zile K leatul]cursul anilor A, văleatul GL, tot Intr-acestaș an K făcură]și făcură O drăcesc om. AK 7 Vel Ocnă]Ocenele cele Mari AK, Ocnă O 8 clucerul]slugerul A Ghițea]Ghițea C 9 Ludescul, care]Liudescul carele G, care O răposatului]lui AKO 10 stari postelnicul]postelnicul cel bătrîn AK, bătrînul postelnic L, Costantin postelnicu O 11 Radul logofătul]Radu Crețulescul AO, Radul logofătul Crețulescul CGK aia C După lui ad. Costandin postelnicul ACGK, Costantin postelnicul anume O 11—12 Mihai, Matei, Iordache om. A 12 mare om. A După opreală ad. pre Costandin, pre Mihailu, pre Mateiu, pre Iordache A pre om. K 13 și¹ om. A ai lor]de ai lor O lăsat]slobozit O 14 Inchisoare]Inchisori A așăzînd]și așăzînd O răii]acei răi A răii sfetnici aceasta]acești sfetnici răi acest sfat O aceasta]acestea A După sus ad. cînd fu la iunie 15, leat 7180 O 15 Purces -au]După ce s-au dus L, Au purces O fost]mers O și²]cu C, om. GO 16 turcilor]turcesc KO cătră]în O cînd]de O 17 și om. O pre seama lor om. O aicea, la]aicea, în A, în G ispravnici]om. O, ispravnic K 18 și]i CGL, pre K, pe O i]și pre AK, și pe O tirani răi O fără]fără de A 19 domnului]lui Grigorie vodă O dederă]deteră ACLO armașul]armașului KLO 19—20 răul spurcat]om rău și spurcat A, om. O 20 de-]de GO din turn om. O acești]ceia G boiari]săracl de boeri O 20—21 ducea afară den cetate]ducea în toate zilele O 21 Înaintea temniții]om. A, Înaintea pîmniții C După temniții ad. de-i puneă O de-]și-i O în toate zilele om. O pre]pe A talpe K 22 picioarelor om. K sfoară]sfori A, sfură G în tot felul]cu multe feliuri de muuci O fellul A 23 cum]precum L Și de aceasta dar]Cu aceasta A

să asemăna cu Maximilian, i Dioclitian, muncitorii creștinilor, și cu spurcatul Arii și cu alți păgîni necredincioși carii au ocărit sfinta biserică a lui Dumnezeu și au călcat toate poruncile lui. Așa făcură și acești tirani boiari. O, puternice doamne, cum ai plătit acelora, plătește și acestora, că au călcat poruncile tale, carele zicea : Iubiți pre frații voștri și pre vecinii voștri și cine cum va măsura, așa i să va măsura. 5

Gligorie vodă, încă fiind la oaste, mult au cercat pentru Șarban ca să-l prinză. Și n-au putut, că Dumnezeu l-au acoperit.

Iar cînd au fost la dechemvre 1 dni, leatul 7181, venit-au și Gligorie vodă de la oaste aici, la scaunul lui. Și înțelegînd de cazna celor închiși ce le-au fost făcut boiarii fără porunca lui, foarte s-au scîrbit pre ei. Iar Băleanul cu ceata lui, fiind îndrăciți, nimic nu să rușina, ci tot îndemna pe Gligorie vodă să-i omoare. Iar Dumnezeu îl întărea ca să nu-i omoare, pentru că nu-i știa nimica vinovați. Iar boiarii numai ce să nădușia și zicea că de ar fi știut că nu vor să piară, nu s-ar fi apucat de ce au început. O, mare ciudă ! Cum nu să mai sătura acei procleți de a vărsa sîngele acestor săraci de boiari fără de nici o rușine și fără de nici o frică de Dumnezeu ! Iată dar că să umplură cuvintele marelui Vasile, care zice : De va veni vrăjmașul tău să cază la ertăciune, să nu-i iai credința, că încă de șapte ori iaste sufletul lui mai îndrăcit. Căci numai ciinele deacă borăște linge, iar vrăjmașul nu să mai poate întoarce. Așa și acei boiari, fiind covăseala dracului în inimile lor, nu să mai putea stîmpăra. 10 113 20

Atuncea, pre acea vreme, Șarban spătarul încă să întorsese de la Moldova, de au mers la Odriiu, însă cu porunca vizirului. Și îndată făcu

1 să asemăna] să asămănară AO, asămănare-se K cu] lui AO i] și lui AO creștinilor] 25
de creștini K 1—2 și cu spurcatul Arii om. O 2 au] i-au C au ocărit] umbra să omoară A,
au omorât K 2—3 d-zeu] Hristos Dumnezeu A 3 și au călcat toate poruncile lui om. C [po-
runcile G, poruncile O lui om. AK și om. K tirani boiari] ti săraci boiari G, tirani de boeri O
4—6 O, puternice ... va măsura² om. O O] oh AK plătește] plătești-le C 5 poruncile G tale
om. G care zice ACGK 5—6 și pre vecinii voștri om. A 7 pentru] pre A Șarban spă- 30
tarul O 8 că] căci A După acoperit ad. și l-au păzit O 9 1 dni] 1 zile A, 1 CLO, 11 dni G,
în 11 zile K leatul] și (și om. K) cursul anilor AK, văleatul G, om. L 10 aici om. GO lui
om. G După lui ad. în București O celor] acelor AKO închiși] boeri închiși O 11 ce le-au] și
ce le-au G fost om. GO boiarii om. O fără] fără de A porinca G foarte] foarte rău GKO pre
ei] pre dînșii AGKL, om. O 12 și cu ceata O fiind îndrăciți om. O rușina] rușinară AK 35
îndemna] întărea O 13 pe] pre AGL să-i] ca să-i A Iar] însă A li] li C, om. O ca om. O
14 pîntru că A nimica] cu nimica GK Iar boiarii] Deci Băleanul și cu ceata lui O ce om. O
14—15 și zicea om. L ar fi] ar hi G nu vor să piară] nu-i va omorâ O să piară] peri A de ce au
început] dînceput O au început] s-au apucat de au început C s-au început G 16 O] oh AK
ciudă] minune O 17 acestor] acelor L boeri săraci O fără de¹⁻²] fără GL fără de nici² om. O 40
o frică] temere O 18 umplură] împlură G, pliniră K ale (aK) marelui GK care] carele G
18—22 Inc. cu Iată dar că și s] sîrșind cu putea stîmpăra avem : precum zice Căton filosoful : pră
vrăjmașul tău cel vechiu să nu-l crezi niciodin] noară și macar acelora de s-ar și smeri, nu-l credi
niciodin] noară, pentru că el va să-ți facă la s] sîrșit acia care n-au putut să-ți facă la început,
iar mort de te-ar găsi, s-ar sătura de sîngele tău în O 19 nu-i iai] nu-i el A, nu-i ai G 20 ia- 45
ste] este AL, li iaste C clinele] clinele K 21 poate om. L nu poate mai întoarce G 22 ini-
mle] inima CGK stîmpăra] astîmpăra L 23 pre] pă AL acea vreme] acealea vremi G, acele
vremi L și Șarban O să întorsese] să întoarse CKL, s-au întors O de la] din AKO 24 de au]
și au O Odriiu] Udriiu O însă om. A porinca G

jalbă mare la împărăție și la veziriul și la alți priiateni ai lui, pentru toate
 patemile și nevoile ce au făcut Gligorie, cu boiarii lui, maică-sa, doamnei
 Elenei și fraților lui. Atunce împărăția îndată trimise un capigi bașă, de
 au venit de olac, și fără veste au intrat în casele domnești, unde șădea
 5 Gligorie vodă. Și foarte rău s-au spereat. Și înțelegînd de porunca împără-
 tească, îndată trimise de-i scoase den turn pre acești boiari, de-i dăde în
 112^v mîna capigiului. Iar a doao zi, | purcese doamna Elena cu toți coconii ei
 și cu toate rudeniile ei și cu gineri-său Radul, de s-au dus la Țarigrad, 7181. 15¹²
 Și au scos pre Ghețea clucerul den ocnă, de au trecut Dunărea duple
 10 ceialaltî. Iar Gheorghe dvornicul, i Stoica logofătul au rămas în ocnă.
 Iar Mareș banul au rămas la casa lui și au murit.

După acéia, Gligorie vodă, avînd grijă și mare frică, împreună cu
 sfetnicii lui, nici așa nu s-au lăsat, ci au trimis la vizirul pîn în 200 de pungi,
 ca să omoare pre acei boiari. Iar nefiind voia lui dumnezeu, n-au lăsat pre
 15 viziriul să-i omoare, ci numai au luat banii, iar pre ei i-au trimis la Crit
 surgun. Însă numai pre Radul logofătul și pre Șarban spătarul și pre
 Costandin stolnicul, iar maica lor și coconii cei mai mici, Mihai, i Matei, i
 Iordache au rămas la Țarigrad. 16¹²

Iar cînd au fost la mai 11 dni, leatul 7181, trimis-au Gligorie vodă
 20 de au omorît pre Gheorghie, socrul lui Matei aga, fiind închis la mănăstirea
 din Tismana. Iar Stoica logofătul au rămas acolo. 17²

Iar cînd au fost la mai 11 dni, leatul 7181, iar purcese Gligorie vodă
 la oaste, în Țara Leșească împreună cu Cara Mehmet pașa și cu mulțime

- 1 jalbă]jalobă K împărăție]înpărăatul L priiateni]prietenii A ai lui]ai săi K 2 și
 25 nevoile om. O ce au făcut]ce au avut și ce au făcut AK Grigorie vodă ACKO cu boiarii
 lui om. O 2—3 maică-sa, doamnei Elenei]și maică-sii Elenii AL, mini-sa Elena (Elinei K) GK,
 casii tătâni-său 3 După fraților lui ad. și tuturor rudelor (rudeniilor GKL) lui AGKLO
 lui]săi K 3—4 de au venit om. O fără de A șădea]șidea K 5 s-au]i-au O spereat]spe-
 30 de AGKO scoase]au scos A pre]pe A acești boiari]acei boeri O de-i]de GK, și-i O dă-
 de]dăte ACL 7 doao]doo AG, doa KL purcesă și O doamna]jupineasa G Elena]Elina K,
 Iliaa O ei]sei K 8 rudeniile]nurorile AKO, rudele C ei]sale K Radul]Radul logofătul AGK,
 Radul Crețulescul CO de s-au]s-au C 7181]tot în anul 7181 A la mesita** vâleatul 7181 G,
 în luna** zile, cursul anilor 7181 K, la mesita 7141 L, om. O 9 pre Ghețea]și pre Ghiețea
 35 (Ghinea L) ACL de au]și au CO După Dunărea ad. de s-au dus O duple]după ACKO
 10 ceialtî CL i]și AKO rămas acolo în L 11 și au murit om. A 12 După acéia]Iar A, Și
 după acéia O grije mare și frică A 12—13 avînd grijă și mare frică, împreună cu sfetnicii
 lui]și cu sfetnicii lui, avînd mare frică O 13 lui]sei L pîn în om. O pîn în 200 de pungi]pungi
 40 de bani pîn în 200 K de pungi]pungi de bani A 14 acei boiari]acel boeri O După dum-
 nezeu ad. ca să piară O pre om. AK 15 să-i om. O au luat]ce au luat O iar pre ei]și pă
 (pre K) ei AKL trinns]făcut O 16 surguni la Crit O numai om. O pre]2]pă A Radul
 logofătul]Radul logofătul Crețulescul și pre frate-său Pădure vel pitar C logofătul]Crețu-
 lescul O și om. C 17 stolnicul]postelnicu L cel mai mic]ei cel mic AG 1 om. ACKLO
 1]și AKO, om. CL 19 11 dni]în (în om. A) 11 zile AK, 11 CLO leatul 7181]tot în anul
 45 7181 A, tot în anul acesta 7181 K, 7181 L 20 Gheorghie]Gheorghie vornicul AKO 21 din
 de K, de la O 22 Iar cînd au fost la]și tot într-acel an în luna lui A, într-acesta an și K,
 După aceia O mai 11 dni, leatul 7181]mai 11, 7181 AL, mai 11 leatul 7181 C. mai 17 dni,
 vâleatul 7181 G, și într-acesta lună K. om. O purcese]au purces A Grigorie vodă iar au
 purces O 23 Mehmet]Mustafa O

de turci. Deci fiind ei toți tăbăriți la Hotin, iar | Sobetșchi hatmanul leșesc 113
venit-au asupra lor cu multă oaste. Și făcură război mare. Și fură turcii
biruiți de leși. Mulți au căzut de sabie și mulți s-au înecat în Nistru. Iar
pașa cu puțini turci abia au scăpat la Cameniță. Iar Sobetșchi hatmanul
cu leși s-au întors cu mare izbîndă și cu multă dobîndă. Atunci și Gligorie 5
vodă nu s-au îndrăznit să mai vie în țară, ci au fugit preste Dunăre, la
turci. Și îndată fu mazilit. Ducîndu-se la Țarigrad, acolo au murit, însă
moarte groaznică. Și au domnit aicea în țară un an și opt luni, la cursul
anilor 7182. 1673 (nov)

Aici semnăm pre scurt și de patimile părintelui Theodosie, mitro- 10
politul Țării Rumînești. Căci căzînd acei boiari la mare nevoe, precum
arată aicea înapoi, atuncea și pre părintele vlădica îl scoaseră din scaun
cu mare necinste și-l trimiseră la zatocenie, aruncîndu-i multe prihăni.
Și puseră în locul lui pre Varlaam episcopul, pre care-l știa că va fi în
sfat asemenea cu dinșii, precum au și fost. 15

Dupre aceasta, să mai arătăm ce s-au mai întîmplat | dupre maziliia 113
lui vodă. Că fiind Mihai postelnicul, fratele lui Șărbăn spătarul, la cetatea
de la Baba, unde era Chiupriuliul vezirazimul și cu Mehmet pașa, caima-
camul, numaidecît au căzut la picioarele lor cu multă rugăciune ca să pue
domn pre Duca vodă. Că el era la Țarigrad mazil. Și îndată-i făcură pre 20
voe. Și scoaseră cărți și tot ce trebuia de domnie noao, poruncindu-i să
meargă de olac în Țara Rumînească. Iar Mihai postelnicul au rămas să-i
aducă steagul de domnie. Atuncea Duca vodă, deaca înțelése, foarte se

1 toți om. KLO Sobetșchi|Sobetschi A, Sobesc L hatmanul|craiu O 2 multă oaste|
multăme de oști O mare război O 2-3 biruiți turcii O 3 și om. K mulți om. O 3-4 Iar 25
pașa ... au scăpat|cât de-abie au scăpat pașa cu puțintel turci O 4 abia|de-abia A După
Cameniță ad. iar Grigorie vodă văzînd că va peri cu oaste cu tot să închină la leși și înce-
pură a tăia pe turci. Și așa să dusă vestea că iaste rob la leși O Sobeșki hatmanul L hatma-
nul|hatmanul leșesc AC 4-5 Iar Sobetșchi ... cu multă dobîndă om. O 5 și om. AK 30
5-6 Atunci și Gligorie vodă|Și făcînd el viclesug O 6 nu s-au|n-au mai AKO să mai vie|
să vie AO După țară ad. la scaunul lui O preste|peste KL 6-7 la turci om. O 7 ma-
zilit|mazilit de turci O Și ducîndu-se AO au și murit KO 8 După groaznică ad. proclat A
aicea în țară om. A 8-9 un an și opt luni, la cursul anilor 7182|ani 1 pol (jumătate C) luni 2,
văleatul (leatul C) 7182 CGV, ani 1 și luni 8, în anii 7182 K, ani 1 pol, luni 2, 7182 L. ani 1 pol O 35
10-15 om. AK 10 Aicea G semnăm|Insemnăm LO Theodosie|chir Theodosie O 11 Ru-
minești om. O Căci|Căci că C, Că GL, pentru că O acei|acești CGLO boiari|săraci de boeri O
nevoe|jurgie O 11-12 precum arată aicea înapoi om. O 12 aicea|aici CL pre|om. C, pă L
vlădica|Theodosie O din scaun|din țară și din scaun O 13 zatocenil O 14 puseră|puse L
episcopul Varlaam O care-l|carele li CLO 15 asemenea în sfat O și om. L 16 Dupre
aceasta|om. A, după aceasta GKLO arătăm|Insemnăm K mai om. AO dupre|după AKLO 40
17 vodă|Grigorie vodă ACGLO Că om. K Mihai postelnicul|postelnicul Mihai A. M. postelnicul
și Chipreleul O vezirazimul|veziriul K, om. O și cu|și AKLO 18-19 caimacamul|cai-
macan lui A 19 au căzut|căzu O multă rugăciune|multe rugăciuni CGO, multe rugăminti K
19-20 să pue pre Duca vodă domn O 20 pre|pă A Că|Pentru că O el om. KO la|în K 45
mazil la Țarigrad O îndată-i|îndată fi AGL, îndată C făcură|făcu AO, fură L 21 scoaseră|
scoase AKO, scriseră C trebuia|trebue O noao|noo A, noă L porîncindu-i G 21-22 să
meargă|ca să meargă A, să margă K, lui să meargă O 22 postelnicul om. K 23 steagul|
steag CK domnie|domnle noo A înțelése|Ințăliase K, Ințălesă de aceasta O

bucură, făgăduindu-se cu mare jurămint că va căuta de casele acestor boiari și le va plăti datoriile și, în zilele lui, nici un rău nu vor petrece, ci mult folos și bine vor vedea de la dînsul. Și purcîse din Tarigrad cu Matei aga și cu nepotu-său, Pirvul logofătul, sin Drăghiei spătarul, trimițînd înainte pre Costandin slugerul, sin Stoica logofătul Ludescul, cu cărți împărătești, ca să ție scaunul după obicei. Iar Băleanul și cu gineri-său Hrizea și cu Neagoe dvornicul Săcuianul și cu Radul banul Năsturel și cu Staico păharnicul Buceșanul numaidecît prinseră pre Costandin slugerul și-l puseră în butuci zicîndu-i, că umblă cu minciuni. Iar apoi simțînd că adevărat vine Duca vodă domn, ei începură a fugi în sus, cătră Pitești luînd cu dîșii și pre Costandin slugerul, ducîndu-l pînă la mănăstirea din Argeș. Iar Băleanul și cu gineri-său au trecut muntele și cu Neagoe dvornicul, la Sibiu; iar Radul Năsturel și cu Staico au fugit la munte.

Deci sosind și Duca vodă la scaun în ziua de sfinți Nicolae, dechemvre 6 dni, leatul 7182, venit-au și Costandin slugerul de i-au spus de toate ce au pățit. Venit-au și Năsturel și Staico de s-au închinat. Trimis-au de au scos și pre Stoica logofătul, care au fost în patimă ani 2 fără 2 luni.

După acéia Duca vodă tocmitu-ș-au boiarii, așăzatu-ș-au și țara cum să cade. Și fără zăbavă sosi și Mihai postelnicul cu steagul de domnie. Și porunci viziriul de slobozi și pre cei 3 boiari de la Crit. Sosind în Tarigrad, venit-au aici în țară, la casele lor, cu maica lor și cu jupînésele lor și cu toată cemetiia lor întregă. Duca vodă încă i-au cinstit și i-au boerit. Ei încă să nevoia cu slujbă dreaptă.

1 făgăduindu-se/făgăduindu-l-să A, și să făgădui O mare om. A 1-2 plăti toate datoriile și va căuta de casele acestor boeri C acestor bolariilor O 2 datoriile/toate datoriile O 3 bine și folos O vedea/avea AO dînsul/ei K 4 sin/feclorului lui AK, fiul lui CO spătarul/postelnicul C trimițînd L 5 înainte om. L pre/pă A slugerul/slugitorul O sin Stoica/feclorul Stoică AKO, fiul Stoică C, sin Stoică G 5-8 cu cărți împărătești, ca să ție scaunul după obicei om. O 6-7 gineri-său Hrizea/glugeri-său Hristea A (?) 7 Hrizea/viatlerul O 8 Stoico/Stoica CKO, Stoicul L Buceșanul/Buceșanescul O pre/pă L 8-9 slugerul/slugitorul O 9 zicîndu-l/zicînd ACGK zicîndu-l că umblă cu minciuni om. O umblă/înblă GK 10 că adevărat vine/adevărat că vine AK, că vine cu adevărat C, că cu adevărat că vine GO domn om. AK el/numaidecît O în sus om. O 11 și pre/pre O slugerul/slugitorul K, slugitorul O dînd de K 11-12 mînăstire la Argeș O 12 iar/Deci O și om. AK 12-13 și cu gineri-său ... Neagoe dvornicul/și cu Neagoe vornicul și cu gineri-său Hrizea/viatlerul au trecut în Țara Ungurească O 13 la Sibiu/ducîndu-să la Sibiu A Stoico/Stoica păharnicul O între r. 13 și 14 ad. titlul Cap. 49. Domniia Ducăi vodă K 11 sosind/sosi O la scaun/în scaun la București O de sfinți/sfințului A, de sfințul C, lui sfinți G 11-15 Deci sosind și Duca vodă ... leatul 7182/în anul 7182. În dechemvre 6 zile, vînt-au Duca vodă la scaun în ziua de sfinți Nicolae K dechemvre 6 dni/om. A, dechemvre 6 CLO 15 leatul/cursul anilor A, anul C venit-au și Costandin slugerul de/Atunci au vînt și Costantin slugerul de K slugerul/slugitorul O 16 ce/cum A, căte O Năsturel/banul Radul Năsturel AK și Staico/Stoica G Năsturel și Stoico/Stoica păharnicul și Radul Năsturel O s-au/și s-au A 17 scos/adus K care/carele KL în patimă ani 2 fără 2 luni/ani 2 în patimă, fără de 2 luni A, în pătîmire ani 1 și zece luni O fără/februarie C 18 După/dupre G tocmitu-ș-au/așăzat-au O bolari/boerit AL, boerile O așăzatu-ș-au/așăzat-au CGL, și au tocmit O 19 cum/precum L fără zăbavă A steag/steag CKLO 20 portnei G viziriul/împăratul O slobozi/scoase A, slobozită G pre/pre C, pri O și porunci viziriul ... de la Crit/și slobozi și pre cei 3 boeri de la Crit din porunca vezirului L boeri AO de la/din C Sosind/și sosind A, sosiră K 21 aici om. G și om. C 22 cemetiia/cimetinla G, cimetila KO încă om. L i-au boerit și i-au cinstit A 23 dereaptă G

Iar Duca vodă fiind iubitor de argint și prea lacom de bani, nu avea cineva să-i pristănească. Ci știind pre Băleanul și pre ginere-său Hrizea cu ceata lor, că sînt ei buni de acea treabă, îndată porunci la ei de au venit în țară și s-au curtenit la Duca vodă. Și puseră dăjdi grêle în țară și începură a prăda pre boiari pentru năpăști. Și izvodiră niște obiceaiuri și nește răutăți, care n-au mai fost aici în țară. Însă cu mijlocul acelor boiari și pre ascuns, iar începură a face piră asupra acelor ticăloși de boiari, precum era dăprinși și încă dinceput, mai virtos asupra lui Șarban spătarul și a fraților lui. Și ei nu știia, ticăloșii, nimic de acea vînzare.

Deci nu multă vreme trecînd, veni poruncă de la împărăție de au purces la oaste asupra leșilor, împreună cu mulțime de turci. Și cite cetăți aflară afară din Cameniță, mari, mici, toate le arseră și le sparse. Mergînd și la o cetate ce să cheamă Jăravna, acolo sosi și Sobețchi craiul leșăsc cu mulțime de oaste. Și să bătură cu turcii 7 zile. Deci văzînd ei că nu le va strica nimic, făcură pace și să întoarseră în țara lui. Duca vodă încă au venit în țară, însă n-au mers în scaun, ci au descălecat la Cocorăștii din Grind, la casele Vladului comisul. Și acolo fiind, iar începură a face sfat necurat asupra acelor ticăloși de boiari, pîrîndu-i la Duca vodă în tot feliul de năpăști, pînă-l plecară, socotind că acolo le va fi mai lesne să-i omoare. Iar ei, ticăloșii, tot nu știia nimic, ci avînd a face praznicul celui de minuni făcător, marelui arhiereu Nicolae, întîmplîndu-se a fi într-o sîntă duminică. Atuncea Șarban spătarul luatu-ș-au ziua bună de la Duca vodă, de s-au dus la casa lui ot Drăgănești, ca să să gătească de

1 fiind]era K lacom]lacom G de²]la K de argint și prea lacom de bani]de binl și de argint O 1—2 nu avea cineva să-l pristănească]că nimene nu-i putea să-l pristănească O 2 cineva]cinc AG 3 cu ceata lor om. O ei om. KLO bunil]iubitori O porinci G 4 au venit]veniră KO Duca vodă]dînsul O Și om. AK 4—5 și s-au curtenit la Duca vodă. Și puseră dăjdi grêle în țară om. G 5 începură]începu G pre]pe L boeri ACGKLO pentru om. A Și izvodiră]Și izvoduri noo și A 6 nește]niște K, ne V mai om. C fost]fost niclo-dată O aici în om. G 7 După boiari ad. și au omorât Duca vodă pre Pavel vel vistler Grecianul și pre Negoitǎ vistlerul Cuștureanul, pentru căci sta pentru țară, iar Băleanul și cu ceata lui și O și om. AK iar]și iar A 8 boeri ACL și om. AG dăprinși și încă dinceput] învâțați dinceput O 9 Și ei nu știia, ticăloșii, nimic de acea]Și (iar O) ei ticăloșii nu știia nimic (nimica nu știa O) de acea (aceasta O) AKO nimic om. G 11 nu multă vreme trecînd]peste puțină vreme O porîncă G 12 purces]purces Duca vodă AK împreună om. AK la oaste asupra leșilor ... de turc]leu o știle lui și s-au împreunat cu turcii și s-au dus asupra leșilor O 13 afară om. LO mari, mici]și mari și mici A, om. C toate]pe (pre O) toate LO le arseră]merseră C și le sparse]om. A, și le sparseră CKO și mergînd O 14 Jăravna] Jirevna L, Juravna O Sobetschi A, Sobeșchi L craiul]hatmanul A leșesc AKLO, leșăscul C cu, om. G 15 oaste]oști O cu turcii om. L el]și unli și alții A, turcii O le va] nu-și pot A 16 strica]putea strica O nimica A întoarseră]întoarșe AGL fieșicare]fiește care AGO, fieștecarele CK în]la ACKO lui]sa O 17 însă n-au mers]și nu mersă O în scaun] în scaun AGL 19 acelor om. O 20 tot feliul de]multe felii de AGKO le om. GO să-]ca să-l A 21 omoare]omorăm O tot nu știia nimic]nimică nu știe O celui]acelui O 21—22 ce-22 minuni]clude GK, multe minuni O făcător]făcători G marelui]mare L 23 sîntă]zi O luatu-ș-au]luoatu-ș-au G, și-au luat O 24 de s-au]și s-au O la casa lui ot Drăgănești]la Drăgănești, la casele lui C ot]la AKO să să]să C

praznic. Iar Mihai spătarul cu frate-său Iordache, cu cumnatul lor Barbul
 Fărcășanul vistierul, era la casa lor, Mărginenii ot Praova, de gătea bucate
 pentru săraci, întru slava marelui dumnezeu și întru pohvala sfântului
 Nicolae, așteptînd să vie de la Cocorăști a doa zi, duminică, și fratele lor
 5 Costandin stolnicul. Iar Duca vodă, cu sfétnicii lui cei ficlénii, cu mare taină,
 noaptea, gătiră ostași și trimiseră de olac unii la doamna Elena și la feciorii
 116^v ei, ca să-i prinză; alții la Șărban logofătul, la Drăgănești. Și pren | vărsatul
 zorilor, sosiră toți, carii pre unde le era porunca.

Pre Șărban logofătul îl găsiră la biserica lui, la utrene, ascultînd
 10 sfînta și dumneziasca slujbă. Unii ocoliră biserica, alții intrară înlăuntru
 și groaznic îl apucară și-l scoaseră afară și-l duseră la mănăstirea ot Sneagov,
 ca să-l omoare acolo, precum au omorît și Grigorie vodă pre tată-său,
 Costandin postelnicul.

Iar la Mărgineni, încă prinseră pre Mihai spătarul și-l puseră într-o
 15 căruță, să-l ducă la Cocorăști.

Iar frate-său, Iordache, cu cumnată-său Barbul vistierul, scăpară
 den ochii lor și trecură la Brașov.

Atuncea și Matei aga, fiind chemat de frate-său, Șărban logofătul
 și mergînd tot într-acea zi la Drăgănești, cînd fu aproape să între în sat,
 20 dumnezeu trimise pre oarecare creștin de i-au eșit înaintea, spuindu-i de
 toate cîte s-au întîmplat frăține-său, lui Șărban și îndată să învîrteji și
 trecu pre Teleajăn în Țara Ungurească.

Să spunem și de o minune mare ce au făcut dumnezeu, cu rugăciunea
 sfîntului Nicolae, asupra ticălosului Mihai spătarul. Că șezînd el în căruță
 25 prins și ostașii găsind bucatele sfîntului praznic toate gata, | abătură
 116

1 spătarul|stolnicul C cu^{1,2}|și cu O cumnatul lor|cumnatu-său O 1—2 Barbul
 Fărcășanul vistierul|Barbul vistierul Fărcășanu AGKO 2 era la casa|cara la casle A, la
 casa CGLV Mărginenii ot|la Mărgineni la (din O) AKO Praova K, Prahova L de|le A
 30 3 pentru|acolo pentru A pentru săraci|de praznic O pohvala|pofala A, pohfala L, lauda O
 sfîntului|marelui, sfîntului G 4 să vie|ei să vie A doa|doo A 4—5 de la Cocorăști și
 frate-său Costantin stolnicul a doa zi, duminică K 5 cu¹|și cu O lui cei|cel AC, săl cel K
 ficlénii|vicleni ACLO 6 noaptea, gătiră|gătiră noapte O trimisără|trimisă O Elena|
 Ilina CGLO, Ellina K ficiorii A 7 logofătul|spătarul GO In Drăgănești K pren|prin A
 35 8 vărsatul|răvărsatul O 8 carii|care AC pre|pe AL le om. AG porinca A 9 Pre|Pe A, și
 pre O logofătul|spătarul GO Il găsiră|găsiră-l K utrene|otrănie AKL, otrenlie C, utrinl G
 10 și dumnezelasca A, om. C Unii|Deci unii O alții|iar alții O înlăuntru|în biserică A
 11 mănăstire C ot|de la AK, la O Sneagov|Znagov ACL 12 au omorît și Grigorie vodă|au
 40 făcut și Grigorie vodă de au omorît K tată-său|tată-so A, tat-său V 14 Mărgineni|Mărgine O
 prinseră|au prins C 15 să-l ducă|și-l duseră A, să-l aducă K frate-său|frate-so A Iorda-
 che|Iordachii K cumnatu-so A vistierul|vistierul Fărcășanul C, visteriul K, om. L 18 A-
 tuncea și om. O fiind|încă fiind O frate-so A, frat-său V logofătul|vodă G, spătarul O
 19 tot om. L Intr-acă|la Drăgănești|la sat la Drăgănești C cînd fu|și fiind K iar
 cînd fu O După aproape ad. de Drăgănești K 20 trimise d-zeu A pre om. G de l-au
 45 eșit|de-l își A, de au C de²om. O 20—21 toate de cîte O s-au|și s-au C frăține-so A
 lui om. G Șărban|Șărban logofătul L, Șărban spătarul O să învîrteji|fu învîrtejit L, să
 întoarsă O 22 pre|pe A, peste O Teleajăn|Tilijăn O In Țara Ungurească|la Brașov G
 23 și om. C 24 Că|și L căruță|căriuță A 25 și|iar O gata toate L abătură|începură A

într-însele a le minca și vin a bea. Iar Mihai spătarul rugă pre dumnezeu
și luă pre sfântul într-ajutor, făcînd semnul sfintei cruci, se pogori din
căruță jos, și așa încetișor trecu pren mijlocul lor, pînă eși din curte afară
și intră într-o casă, nevăzîndu-l nimenea fără numai o saragea sîrb l-au
găsit acolo și l-au acoperit. Iar alți ostași, deaca prinse de veste, începură
a căuta pren toate casele. Și venea mulți ostași la acea casă să caute. Iar
acel creștin bun răspundea că au căutat el și nu iaste acolo. 5

Iar alții pedepsea pre ticăloasa maica lor și o mustra în tot chipul,
iar ia nimica nu răspundea, fără cît numai ce ofta și lăcrăma. Și o duseră
la Cocorăști. Acolo încă prinsese pre fie-său, Costandin stolnicul și pre
gineri-său, Radul Crețulescul și pre alți oameni ai lor, precum le-au făcut
și întăi, la zilele lui Gligorie vodă. 10

Aduseră și pre Șarban logofătul de la Snagov, închizîndu-i pre toți
la o casă în curtea Cocorăștilor.

Iar Mihai spătarul, scăpînd, trecut-au la Brașov, unde era și ceialalți
frați ai lui. 15

Atuncea Duca vodă și cu spurcații sfîtnicii lui | văzînd că au scăpat
ceialalți frați ai lor, ei foarte să rușinară și cunoscără că singur dumnezeu
au stănut pentru dînșii și, cu rugăciunea sfîntului Niculae, i-au izbăvit de
moarte, precum au izbăvit și pre cei 3 boiari din mîna vrăjmașilor. Iar
sfatul lor cel necurat să răsipi ca praful înaintea vîntului, precum zice
prorocul la psalmul 32, că dumnezeu sparge sfaturile păgînilor și leapădă
cugetele omenești și zvîrlește sfaturile domnești. Și slobozi pre acei boiari,
pre toți, făgăduindu-se că de acum înainte nu vor mai avea nevoie. 20

Iar după acéia, cînd fu al patrulea an din domnia Ducăi vodă, scu-
latu-s-au Mehmet pașa veziriul cu toată puterea împărătească, de s-au
dus la Țara Căzăcească, la o cetate ce să cheamă Cehrin, aproape de apa 25

1 le om. C vin a bea|a be vin O rugă|riugă A 2 luoj|om. A, luind K, și lăsa L fă-
cînd|făcîndu-și CO sfintei cruci|cinstitei cruci C, crucei O se pogori|pogorîndu-se AGK, să
dede jos O 3 jos om. O trecu|treclînd O eși|trecu afară A afară om. A 4 nimine CK
sîrbul C 5 găsit|văzut O alții V deaca|dacă CKL Începînd de la r. 5 cu prinse de veste...
pînd la p. 175 r. 11 inclusiv să le pue capetele om. O prinse|prinseră ACKL de veste|veste L
6 a căuta|a-l căuta A prin ACL venea|venind A, vinia K la acea|și la acea AG să
caute om. A 7 că au|că l-au A el om. K iaste|este ACL acolea C 8 pre|pe AL 9 ia om.
A cit om. ACL cc om. L ohta K 10 Cucorăști K prinsese|prinseră GKL fie-său|fiu so-A,
om. C 11 gineri-so A, ginere-său G le-au|au ACK făcut|și făcut G 12 zilele lui om. C
13 Snagov GK 14 Cocorăștilor G 15 trecut-au|au trecut A, au trecut iar C, trecut-au
iar la Brașov scăpînd L la Brașov|și el la Brașov K ceialalți|ceialalți ACL, ciialalți G
16 frați ai lui|boeri frații lui AK 17 sfîtnicii lui|lui sfetnic A, sfetnici al lui G, sfetnicul sel K
18 ceialalți|ceialalți ACL, celia G ai lor|lor A, al lui CG, alor K ei om. A cunoscără|socotiră și
ziseră A singur|însuși L 19 au|la L cu om. AK rugăciunile C delin CGK 19-20 izbă-
vit de moarte precum au om. L și pre cei|pă cel C mina|minule K vrăjmașului A
20-21 Iar sfatul lor om. G 21 cel necurat om. A risipi C, risipi K praful GK 22 sfaturile
sfatul GL 23 zvîrlește|zvîrle jos A și slobozi|și același (acii GK) siobozii AGK acei|cei G
24 avea nevoie|avea nici o nevoie L 25 după acéia om. K fu|au fost AK al|a C, la și GL
din|de K domnia Ducăi|domnie, Duca G Ducăi|Duchil L 26 Mehmet|Mihnit C pașa om. A
26-27 s-au dus la|au mers în K 27 o cetate|cetatea K Cehrin|Cebărlin A, Sihrin C

Niprului, împreună cu hanul și cu tătarimea, cu toată. Poruncit-au și Ducăi vodă de s-au dus acolo. Iar aicea, la scaun, au lăsat ispravnici pre Băleanul, i Stroe dvornicul, i Șerban logofătul, i Hrizea vistierul, i Lațcarache postelnicul Cupărescul. Și tot nu să mai stimpărase de răutățile ce făcuse
 5 acelor săraci | de boiari, ei iar începură a scorni. Și scriseră cărți cu mare
 117 pîră la Duca vodă, însă mai virtos asupra lui Șărbănu logofătul, cum scrie cărți la turci, de să-i strice domnia. Că atuncea era împăratul la Dîrstor, și el nu știa nimic de acéia. Iar Duca vodă deca înțelese, priimi pîra lor cu credință și să lăudă că duple ce va veni la scaun, va să-l omoare. Atuncea
 10 fratele lui, Costandin stolnicul, fiind și el acolo, în oaste, înțelese de acest sfat spurcat și îndată trimise la frate-său, Șărbănu de-i făcu știre pre ascuns.

Turcii încă ocolise Cehrinul și în multă vreme bătîndu-se în tunuri și în multe feliuri de meșteșuguri, pînă răzbiră turcii și aprinseră cetatea, de au ars pînă în pămînt. Atunce venise și Ramadanoțchi hatmanul și
 15 cu mulțime de oaste căzăcească i moschicească, trecînd toți Niprul. Turcii încă prinseră de veste și să gătiră tare de război și degrab merseră de să lovire unii cu alții, bătîndu-se și în puști și în sabii 8 zile, și să apropiase
 117° a fi izbînda creștinilor. Atuncea viziriul rău s-au spăimîntat și socoti că într-alt chip nu să va izbăvi de dînșii, ei trimise la Ramadanoțchi, hatmanul căzăcesc, bani mulți pre ascuns, și avînd un fecior rob la tătari, l-au slobozit, și atuncea opri toată oastea să nu mai dea război. Iar turcii să învîrtejiră înapoi cu mare frică, citu-și lăsară corturile și toate zaharelele, fugind și ziua și noaptea, pînă au trecut apa Nistrului și s-au dus iar în țara lor.

25 Duca vodă încă intrase în țara lui. Atunce Șărbănu logofătul știind că va să-l omoare pre adevărat, luat-au pre dumnezeu într-ajutor și au

1 Niprului|Priutului A, Nistrului G tătarimea cu toată|cu toată tărimea (sic) A, cu toată tătarimea GKL Poruncit-au|om. A, Poruncit-au G, Poruncit-au K Ducăi|Duchii L și^o om. AG 2 alci C lăsat la scaun un ispravnic A ispravnic|ispravnic K, om. L 3¹ și pre AK
 30 4^{2,3,4} și AK vistierul K Lascarache KL 4 Cupărescul|Părescul (sic) A nu să|nu s-au A stimpărase|stimpărat A, stimpăra GK 5 acelor|acestor C ci|și A începură|au început G, încep K scorni|scornoni CLV 6 însă|încă L virtos|tare K cum scrie|cum că scrie K 7 cărți la turci|la turci cărți L de să-i|să-l AK, ca să-l C atunci împărția era la Dîrstor L Dîrstor K 8 de acéia|de astea G iar|Deci L deca înțelese|dacă înțalese K 9 duple ce|după ce ACK va^o jo L 10 fratele lui|frate-său K 10-11 înțalese-au de acest spurcat sfat K aceste spurcate G 11 frate-so A, fratele său G Șărbănu om. A 12 încă ocolise|încă ocoliră AKL, Inocolise G și în|și AG 13 de meșteșuguri|și meșteșuguri A, de meșteșuguri K răzbiră|răzbi C turcii om. K aprinseră|aprînse C 14 au ars|arsă K venise|veni AK Ramadanoțchi|Ramadanoschii A, Ramadunăschile C, Ramadanoschii K, Ramadanoțchi L
 40 15 căzăcească i moschicească|moschicească și căzăcească AGK, moschicească L toți Niprul|Nitrul toți A iar turcii K 16 tare de război|toți de oaste tare și de război A merseră ue om. A 17 și^o om. AGK 18 rău om. AK socoti|socotind L 19 izbăvi|putea mintul A, izbîndi L izbăvi de dînșii|putea mintul să să izbăvască de dînșii K Ramadanoțchi|Ramadanosdatchi A 20 un fecior|ei un fecior A 21 și om. A toată om. G 22 învîrtejiră|învrtejiră L citu-și|citu-și ACG corturile și toate zaharelele|toate corturile și zaharelele C, corturile și toată zahareaua lor K 23 fugind om. L și noaptea și ziua GL Nistrului|Niprului C în|la AK 25 intrase|au trecut AK 26 că va|că-l va G va să-l omoare|jo să-l omoare A pre^o jo AGKL

purces den București la mijlocul zilei cu jupineasa lui și cu toată casa lui întrecagă, pînă au sosit la casele lor de la Coiani, fiind și maică-sa acolo și frate-său, Matei aga. Să ridicară de acolo cu toții pînă ajunseră la Giurgiovo și grăbiră de trecură Dunărea pe la Ruși.

Iar boiarii de la București tocmai atunci prinseră de veste, că dumnezeu le-au acoperit ochii și mintea.

Deci fiind și viziriul trecător la Odrii, iar Șarban logofătul încă le-au eșit înainte și mersese de să curteni la viziriul plin | gîndu-se și jăluindu-se de toate nevoile lor cîte au petrecut în zilele Ducăi și de boiarii lui cei răi. Că nu le-au ajuns cîte necazuri le-au făcut mai înainte vreme, ci și acum legatu-s-au de ei cu năpăști și cu pîri mincinoase, ca să le pue capetele.

Iar Duca vodă deaca sosi la scaunul lui ot București și înțelese de aceasta, foarte tare să îngrijă. Și făcu sfat cu boiarii lui cei răi și alăseră dintr-înșii pre o seamă de boiari, anume Neagoe dvornicul Săcuianul, i Staico păharnicul Bucșanul, i Ivașco sin Băleanului, și-i trimise la Odrii ca să facă pîră mare asupra lui Șarban și a fraților lui.

Iar dumnezeu nu-i putu îngădui ca să umple sfatul lor cel spurcat, ci îndată mila lui cea nespusă o aruncă asupra capului lui Șarban logofătul. Că trimise viziriul de chemă pre Șarban și îndată-i porunci să fie domn Țării Rumînești, iar Duca vodă să fie domn la Moldova. Și porunci viziriul să meargă toți boiarii rumîni să să închine la Șarban vodă. —

Atuncea o seamă de boiari merseră de să închinară la Șarban vodă.

1 zile|zăli A 2 pînă au|pînă G de la|din C, la L fiind om. L maică-sa|maica lor A 3 frate-său|frate-so A cu toți|cu totul L ajunseră la|ajunseră să lasă la A 4 pe la|pre la CGKL 5 la om. L tocmai|tocmea G, tocma K prinseră tocma atunci L 6 mintea 23 și ochii L 7 Deci fiind și viziriul trecător|Împărat și viziriul trecător A, Deci fiind împăratul și viziriul trecător GK, deci fiind împăratul trecător cu viziriul L 8 și mersese|merasă A, și marse K curteni|plîneră A plîngându-se|om. A, plîngînd C jăluindu-se|jăluiră A 9 lor om. K zilele A Ducăi|Ducăi vodă CGK, Duchii L lui om. L 10 necazuri K 11 legatu-s-au de ei|s-au legat (sînt legați C) de ei ACK pîri mincinoase|pîră iară mincinoasă K 30 12 iar|Deci O deaca om. C sosi|sosind G scaunul lui ot București|scaun la București K ot|la A, în L înțelese|înțelegînd A, înțăliase K 12-13 sosi la scaunul lui ot București și înțelese de aceasta, foarte tare să îngrijă. Și om. O 13 îngrijă|îngrijii L făcu|făcură K cu om. A boiari|sfetnicii O alăseră|alase A, alăsară K 14 dintr-înșii|dintre dînșii L pre om. KO 14-15 i Staico|Stoica A, i Staico G, și Staico KO 15 Bucșanul|Băcșănescul O l|și AK, om. CG sin|sfecior AKO, om. CG Ivașco Băleanul CGL După Băleanului ad. și Hrizea vistlerul AKO și-i trimise|și trimiseră AK, de i-au trimis O Odriu|Udriu C, Odrii G, Țari-grad O 16 ca om. LO Șarban|Șarban logofătul (spătarul O) CO și a|a C 17 nu-i|nu AKO putu om. KO ca om. L să umple|să înple G, să se plîniască K, să umble L, să să umple O 40 lor om. AG în sfatul L spurcat|rău și spurcat L, rău O 18 lui cea|lui dumnezeu cea A capul om. L lui om. G 18-19 logofătul|spătarul O 19 Că trimise viziriul|că-i trimisă d-zău milă mare, de trimisă viziriul O viziriul de chemă pre Șarban și om. C de|de-l O chemă|au chemat K pre Șarban om. O Șarban logofătul G îndată-l|dă îndată C porinci G, porinci K să fie|ca să fie A 20 în Moldova K 21 viziriul om. O meargă|margă K rumîni|rumînești A, om. GKL, Țării Rumînești O la Șarban vodă|la el, Șarban vodă A, lui Șarban vodă CO 22 boiari|boeri rumîni L merseră|marsără K, mersă O la|lui ACKO Atuncea o seamă de boiari merseră de să închinară la Șarban vodă om. C

2187
3808
T6708
118^b Iar Staico | păha 'nicul, i Ivașco sin Băleanul fugiră la Moldova. Iar viziriul încă trimise degrab un agă ture împreună cu Costandin Brîncoveanul, nepotul lui Șărban vodă, de veniră de olac aici în țară și degrab rădicară pre Duca vodă și înérse cu acel agă ture la țara Moldovei, să fie acolo domn.

5 Iar Șărban vodă încă purcése de la Odriiu împreună cu toți boiarii lui, de veniră aicea în țară cu steag împărătesc și cu agă ture, de au intrat în scaun în București în ziua bogoiavleniei domnului nostru Isus Hristos, mesița ghenar 6 dni, leatul 7187.

Atuncea au venit episcopii și toți egumenii și toată țara de s-au închinat la domnul Șărban vodă. Și au trimis și la vlădica Theodosie de l-au adus den Tismeana, de unde era la opreală. Și viind, s-au cerșut judecată pentru scoaterea lui de la mitropolie. Și așa, îndată au trimis Șărban vodă jalba vlădicăi Theodosie ca să aibă judecată și îndreptare de la biserica cea mare, fiind patriiarh chir Dionisie. Și îndată au trimis pre vlădica de la Maramonia și pre Ianache, marele logofăt al marei | biserici. Și viind, 119 au strîns Șărban vodă mare sobor de arhieriei ai țării și de alți arhieriei carii să întimplase atuncea aici și toți egumenii din toată țara și cu toată boeri-me. Și așa stînd amîndoi de față, vlădica Theodosie și vlădica Varlaam, s-au spus toată jalba vlădica Theodosie. Și rămîind vlădica Varlaam

- 20 1 Stalco|Staleul G. Stoica L. păharnicul|paharnicul Bucșănescul O 1|și AKO sin| feciorul AK, spătarul C. om. O Băleanul|Băleanului AK Iar|și O 1—2 viziriul încă trimise de grab|trimise viziriul O 2 încă om. K 3 alci|alcea A, om. O degrab|îndată O rădicară| rădică L. 4 ture agă la Moldova, ca să L agă om. O la|în O să fie acolo om. K domn acolo O După rîndul 4 ad. Și au domnit Duca vodă aice în țară ani 5 O 5 Iar|Deci L Iar Șărban vodă... Odrilul|Șărban Cantacuzino Băsărab voevod încă au purces de la Udrelu O 6 lui om. L. steag|steag de domnie C veniră... cu agă ture|cu agă ture și cu steag împărătesc de au venit în țară O aicea om. K de au intrat|om. K. și au intrat O 7 în scaun|alcea în scaun A, la scaun K ziua|zila A bogoiavleniei|bogoiavlenia AK, blagovleniei G bogoiavleniei domnului nostru Is. Hristos|de blagoviștenii O 8 mesița ghenar 6 dni|luna ghenarie 6 A, ghenarie 6 CO, în (la L) luna lui ghenar în 6 zile GL leatul 7187|cînd au fost cursul anilor 7186 A, vîleatul 7187 GL, cînd era cursul anilor 7187 K După 7187 ad. S-au domnit Duca vodă ani 5 AK Apoi titlu nou: Cap. 50. Domnia lui Șerban voevoda Cantacuzino în K 9 au venit|veniră K toți episcopii și toți egumenii A toți episcopii și egumenii K și toată|din toată AK 9—10 Atuncea au venit... la domnul Șărban vodă|și fiind la această sîntă zi adunați toți episcopii și toți egumenii de la toate sîntele mînăstirilor O 10 domnul om. C vodă|voevod K și² om. AK vlădică|părintele vlădica C Începtînd cu și au trimis și la vlădica plînd la p. 177 r. 4 inclusiv, reducere redusă: numaidecît trimisă Șerban vodă de au scos pre părintele mitropolitul chir Theodosie de unde era închis și sosînd la curte, au chemat pre toți 4 părinții la divan de au făcut sobor mare, stînd amîndoi vlădicii de față și cu judecată dreaptă nu aflară nimic vinovat pre părintele Theodosie și luînd cîrja de la Varlaam, cu tot soborul, o deteră iar la părintele Theodosie ca să fie iar mitropolit, cum au fost mai înainte, iar Varlaam s-au dus la mănăstirea lui, la Pitești, cu bună pace în O 11 den|de la ACKL Tismeană|m-reă Tismeană K la|de la A s-au|au C cerșut|cerșut A 11—12 Și viind, s-au cerșut judecată pentru|și au cerșut judecată, după ce au venit, pentru L 12 de la|din CK așa om. K 13 vlădică|vlădichil AL, vlădicăi lui K să albă|să la K îndreptare|dreptate L Theodosie la biserica cea mare ca să la judecată și îndreptare A 14 chir om. K pre|pe L 15 Maramonia|Marochia A, Maralichia C, Maronia GKL Ianache|Enachi A 16 al om. AGKL carii|care ACG 17 întimplase|întimpla C alci|alcea AGL toată¹ om. AGK și² om. A 18 și cu vlădica Varlaam G 19 s-au spus toată jalba vlădica Theodosie. Și rămîind vlădica Varlaam om. G jalba toată C vlădica¹ om. A.

de judecată și-au pus cirja pre masă înaintea domnului și a tot săborul. Și luind cirja domnul, au dat-o vlădicăi Theodosie. Și l-au trimis la mitropolie cu mare cinste, marți, în săptămîna cea mare, înaintea Paștilor, mesiașă april 26 dni, văleatul 7187.

Aicea începem de cite s-au întîmplat în zilele acestui domn.

Că întăi fiind țara spartă și răsipită pentru multe nevoi și greutăți ce au fost impresurată încă din zilele altor domni ce au fost mai denainte, nu putu nici într-un chip să o îndrepteze, nici să le folosească ceva, pentru că-l impresura turcii cu dări de bani și cu zaharcele încă și mai multe de cum fusese mai nainte.

Iar cînd au fost leatul 7188, rădicatu-s-au turcii cu mare oaste și cu mulțime de tătari de au mers la Dohan Ghecet. A | tuncea au mers și Șarban vodă cu oaste muntenească și Duca vodă cu moldovenii, den porunca împărăției, de au șazut acolo pînă au făcut 2 cetăți, care le-au zidit munténii și moldovenii. Iar domnii și cu saraschériul au fost mai sus, cu temeul oștii, de păzea în preajmă pînă s-au zidit cetățile. Și apoi s-au întors la luna lui octomvre.

Atuncea și Șarban vodă au venit iar la scaunul lui. Și iar începu a să lupta cu toate nevoile ce-i venea de la turci, că pe acea vreme, păgînii foarte se înălțase și să iuțise, cît nimenea din creștini nu putea să le stea înainte.

1 cirja|cărți A pre|pe AL soborul ACK 2 cirja|cărți A au dat-o|o au dat AC, și au dat-o K vlădicăi|vlădichii AL, lui K 3 în săptămîna cea mare om. K 4 mesiașă|luna lui A, luna C, în (la L) luna lui KL 26 dni|26 de zile A, 26 C, în 26 de zile K, om. L văleatul|cursul anilor AK, leatul C 5 Aicea|de aicea ACGKL, de aice înainte O începem|începem a spune (a povesti) O AO de om. C s-au|l s-au A întîmplat|împlat GK domn|domn Șarban vodă A 6 Că om. K și răsipită om. AK și greutate|și răotăși și greutate|O 7 Impresurată|Impresurat L. Impresura|l O denainte|nainte ACK, înainte GO 8 putu|putea K să o|să O îndreptență K să le|să-i K, să o O ceva om. A 9 Impresurase AKO încă om. O și om. L multe|multă A, mult CL, cu multe O de cum|de cît AGO 10 mai înainte|nainte vreme AK, întăi O între r. 10 și 11 ad. Și veniră turcii datornici la bani și la unii plătia, iar la alții sta înpotrivă cu cuvîntul să aștepte și pasă țării foarte tare pînă să ușură Șarban vodă de datorii. Atuncea au omorât Șarban vodă pă Hrize vist. Popescul și pre Vălcu vornecul Grădișteanul, feciorul Bunii vistieri și pre Pătrașcu Bucșănescul și pre Drosul vel armaș și le-au prădat pre jupînescile lor foarte rău, iar pre feciorul Drosului armaș l-au băgat de viu într-o ocnă pustie, plină de apă, slobozindu-l pînă la un loc cu funii și cu o făclie aprinsă în mînă, și sfărșindu-să funie, l-au slobozit acolo de au murit. Și au stricat toate breslele de slujitori care da haraci și au rămas boerii mazili și suteași. Și au avut țara pace și s-au așezat liștecarele la moșie lui O 11 cînd au fost leatul|cînd fuse A. cînd au fost la leatul (văleatul) L) GLO, în anul K și cu|și G 13 moldoveni A porînca AG 14 împărăției|împără-tul G GLO, în anul K și cu|și G 13 moldoveni A porînca AG 14 împărăției|împără-tul G le-au|au C zidit|făcut O care le-au zidit om. K 15 și|cu ACK, și cu O domni|domnie G saraschériul|bracheriul A, sarascherii O mai sus om. O 16 oștii|oștilor LO de păzea în preajmă|de păzirea de preajmă A, de pază K. În preajmă de păzea O s-au zidit cetățile|au sfărșit cetățile de zidit O apoi om. K, iar O întors|întoarsă înnapoi cîni-și la țara sa O ia în K 16—17 la luna lui octomvre om. O 18 Atuncea și om. O și om. AK au venit vinînd K, încă au venit O iar om. AKO și om. K începu|au început AK 19 toate om. K ce-i venea|ce vinia AK pe acea|pre acela AG, pre atunci K 20 foarte|prea O nimenea|nimini C, nimilea G, nîme K din|de G nu putea să le stea|nu le putea sta AKO 21 înainte|înpotrivă O

Iar cînd au fost la văleatul 7192, rădicatu-s-au sultan Mehme împăratul turcesc, cu toată sila lui și hanul cu toți tătarii, de au mers asupra împăratului nemțesc. Atunce au mers și Șarban vodă cu munténii și Duca vodă cu moldovénii și Apahi Mihai cu ungurii și Tucheli groful, din Țara Ungurească de Sus, cu oștile lui, aceștea toți mergînd ajutor turcului și sosiră împreună la Belgradul sîrbesc. De acolo trimis-au împăratul pe Mustafa pașa vezirazemul cu toată mulțimea oștilor și cu toate ajutoarele. Numai ce au rămas el la Belgrad cu cît au fost curtea lui. Și așa mergînd ei asupra neamțului, mare stricăciune și pagube au făcut, pîn-ce au sosit la cetatea Beciului. Și tăbărindu-se împrejurul ei, începură a bate cetatea cu multe feliuri de meșteșuguri, neîncetînd nici ziua, nici noaptea. Iar tătarii intrase înlăuntrul Țării Nemțești fără veste, de au tot prădat și au robît și au ars toate orașele și satele ce le-au eșit înainte, însă pre toți oamenii cei mari i-au omorît, numai pre cei tineri i-au robît. Deci făcînd ei această răutate mare creștinilor pîn s-au umplut zile 63, iată că sosiră și oștile ale împăratului nemțesc împreună și cu Sobeșchi, craiul leșesc, și dederă război mare cu turcii și cu tătarii. Și cînd fu în deseară, neputînd nimic turcii să folosească, numaidecît cu mare frică dederă dosul și începură a fugi numai călări cu trupurile, iar avuția lor, cu corturile lor, cu tunuri, cu zaharéle, toate au rămas acolo pre seama nemților. Și au dat dumnezeu de au fost izbinda creștinilor, iar turcii, cîți au scăpat de acolo, fugiră cu mare rușine, sosind degrab înapoi pîn la Belgrad. Iar împăratul

1 la văleatul la cursul anilor A, la leatul O cînd au fost la văleatul în anul K 7192] 7191 O Mehemet A 2 După turcesc ad. feciorul lui sultan Ibrein O sila]putere O și cu 25 hanul AK. toți om. K cu toți tătarii]cu tătăriimea A 4 Apahi]Apahi AG, Ipahi O Tucheli] Techell AK, Tocoll G din]de la C 5 lui]sule C aceștea]uceștia G 6 Și sosiră împreună la]om. AK, venîră toți la O Și om. CL Și de acolo O au trimes O 7 Belgradul sîrbesc. De acolo trimis-au împăratul pe om. AK 7 Mustafa]Cara Mustafa C pe]pre GL, și K vezi- razemul]vizirul CKO 8 cît]cîtă C rămas el... curtea lui]rămas el sîngur cu curte lui la 30 Belgrad O 9 el om. AK neamțului]nemților LO stricăciune au făcut și pagubă AK pagu- be]pagubă C, multă pagubă O plin-ce]plină GL 10 După sosit ad. la Viena, adică O tăbă- rindu-se]tăbărînd el C, tăbărînd O el]Beciului C a bate]are bate O 11 cetatea om. O meșteșuguri]meștersuguri GK neîncetînd]neîncetat G nici]ă om. K ziua]zio A, zioa GL, dzua și K 12 Intrase]Intrară C înlăuntrul]înăuntru A, înluntrul K veste]de veste O de 35 au tot]și tot au A, și au tot K, de au L 13 ars toate]tot ars V și satele om. L După satele ad. și tot O ce le-au]și ce le-a A, ce au K eșit]și A eșit înainte]afiat K 14 cei mari]mari G, cei bătrîni O numai]și numai O cel]cel A tineri]mici, tineri C făcînd]făcîndu-se A 15 el om. AKL plin s-au umplut]plină să umplură A, plină s-au înplut G, plină să plină K zile 63] 63 de zile O 16 și om. G ale om. ACGKO împăratului nemțesc]nemțști O împreună 40 om. K și om. O Sobeșchi]Subecl A 17 și]și la septemvrie 12 leut 7192 O dederă] făcură O mare]foarte mare O tătarii]tătarii la Beciu și să bătură 7 ceasuri O cînd]făcînd A 18 turcii nimic KL turcii să folosească nimică O dederă]deteră ACL dosul și începură om. A cu mare frică dederă dosul și începură a fugi]dediră dosul a fugi cu mare frică O 19 numai cu 45 trupurile călări L și corturile O lor om. CLO cu tunuri om. O 20 cu și O zaharéle]zaha- rea]oa KO toate]toată KO pre]pă A pre seama nemților]de le-au luat nemții O 20-21 Și au dat d-zeu de au fost izbinda creștinilor om. L 21 creștinilor]la creștini K, nemților O au scăpat]scăpură O de acolo, fugiră]din război O 22 sosind degrab]s-au întors O pîn la]plină la K, la L, fugînd la O iar om. O

simțind de aceasta încă mai timpuriu, fugit-au de la Belgrad cu mare rușine. Și numaidecît a trimis de au omorît pre Mustafa pașa.

Iar Șarban vodă au venit în țară, la scaunul lui. Duca vodă așijderea. Numai el n-au sosit la scaun, ci mergînd la conacul de la satul Domneștii, cînd au fost în ziua nașterii domnului nostru Isus Hristos, dechemvre 25 dni, fiind la masă cu toți boiarii lui, atunce sosiră și oaste leșească, de luară de la masă pre Duca vodă și-l duseră în Țara Leșească. Și acolo au murit.

Iar turcii înțelegînd de aceasta, au trimis pre Dumitrașco să fie domn în Moldova.

După aceasta turcii iar s-au rădicat cu oaste, de au mers cu zaharea pînă o au băgat în Cameniță și iar s-au întors înapoi. Atuncea și Șarban vodă încă au mers cu oștile lui, însă numai pînă la Iași, și iar s-au întors la scaunul lui.

Iar cînd au fost văleatul 7193, mazilit-au turcii pre Dumitrașco vodă și în locul lui au pus domn pre Costandin Cantemir vodă.

Iar cînd au fost 7194 august 2 dni, cu vrerea lui dumnezeu, luat-au nemții cetatea Budei. Și atunci au perit mai mulți de 40.000 de turci. Fost-au mers și Suliman pașa, veziriul cu mulțime de oaste turcească, ca să fie ajutor Budii, și nimic n-au folosit, ci s-au întors iar înapoi cu mare rușine.

Iar cînd au fost 7195, dechemvre 27 dni, bătînd nemții cetatea Seghedinului ce iaste pre apa Tisei, și înțelegînd veziriul de aceasta, numaidecît au trimis pre chehaiăoa lui cu o seamă de oști turcești prea alése și

1 încă simțind de aceasta O mai|mai de O fugit-au|au fugit AKO de la|din L de la Belgrad om. O 2 numaidecît|îndată KO pre|pe C pașa|pașa, viziriul AGKO 3 vinit K în țară om. L la|în A lui|său O așijderea K, iar așijdere O 4 la scaun|la scaunul lui AK ci|ce G la conacul de la satul|plină la sat la O de la|de A 5 cînd au fost în ziua nașterii domnului nostru Isus Hristos|acolo au tăbărât în ziua de naștere lui Hristos O domnului nostru Isus Hristos|lul Hristos K 5—6 dechemvre 25 dni|dechemvre 25(20 G) ACGO, dechemvre în 25 de zile, marți K, la dechemvre 25 L 6 După dni ad. leat 7192 și O lui|sei K atuncea sosiră|atunci sosi AKL, iată sosi O oastea G de luară|de-l luară ACG KL, și-l luară O 7 pre Duca vodă om. O au murit|muri L 8 au trimis|trimiseră domn O pre|pă A Dumitrașco|Dumitrașco vodă AGLO, Dumitrașco vodă (vodă om. C) Cantacuzino CK să fie om. O 9 în Moldova om. O 10 aceasta|aceia O cu zaharea|cu zahară K, om. L, cu zaharaa O 11 o au băgat|au băgat-o LO au|a G Caminei|O și|om. AK 12 încă om. G însă numai om. O întors|întors înapoi O 13 După lui ad. în București O 14 văleatul cursul anilor AK, la leatul CO 7193|7183 COV 15 După vodă ad. domnul Moldovii O în locul lui om. O lui om. C domn|om. C, alt domn O pre|pe L Costandin om. A Cantemir vodă|Cantemir voevoda K, vodă Cantemir O 16 7194|cursul anilor 7193 A, văleatul 7194 G, la anul 7194, la văleat 7194 L, la leat 7194 O august 2 dni|august 2 ACL, la august în 2 zile K, om. O După dumnezeu ad. s-au făcut izblînda Nemților A luat-au|luot-au G, luară O 17 Și om. O mai mulți|mai mult AL, și mai mulți O au perit mai mulți de 40.000 de turci om. C 18 Fost-au mers|au mers C oaste turcească|oști turcești K ca om. K 19 ajutor Budii|cetății Budei K, într-ajutor cetății Budii O și nimic|ce nemică K iar om. ACKL 21 7195|cursul anilor 7195 A, leatul 7195 C, la văleatul 7195(7190 L) GL, în anul 7195 K, la leatul 7195 O dni|în 25 de zile K bătînd|bătut-au C 22 Seghedinului|Sighidinului A iaste|este AL pre apa|pă apa C, aproape de apa O Tisei|Tichii C 23—23 numaidecît|îndată K 23 au trimis|trimise K pre om. C chehaiăoa C, chehaiă L oști turcești prea alése|oști alesă turcești O

cu tătari împreună, ca să fie ajutor acei cetăți, pentru că oastea nemțească au fost puținei, ca 12.000. Deci fiind turcii tăbăriți fără de nici o grijă, iar nēmții i-au lovit noaptea fără de veste, ca la 2 ceasuri pînă în ziuo, și au făcut într-inșii o moarte mare nespusă. Atuncea veziriul neștiind de aceasta, 5 fostu-s-au rădicat cu toate oștile, ca la 70.000 și mergînd ajutor iar asupra cetății, numai ce să întîmpină cu nēmții, însă nu cu toți, ci numai cu călărimea, ca 8.000, și numaidecît dădă războiu față cu față, ca la 3 ceasuri. Și nu mai putură turcii sta împotriva nēmților, ci numaidecît dădă dosul. Și foarte groaznic au fugit, cît venirea lor au fost în 3 zile, iar fuga lor au 10 fost numai într-o zi, trecînd Dunărea la o cetate ce-i zic Varodin. Într-
121° acel război fost-au și Iordache Cantacuzino vel spătarul, trimis de frate-său, Șarban vodă, însă din porunca veziriului, și iar s-au învîrtejit de au venit de acolo aici în țară, la casa lui, cu mare cinste.

Și iar în zilele acestui domn, fiind maică-sa, doamna Elena, prea slăbită în bătrînețe, cugetat-au cu inima ei către dumnezeu și s-au rădicat 15 de aicea, din țară, luînd și pre fie-său, Mihai Cantacuzino vel spătarul, de au mers cu dînsa împreună pînă la Ierusalim, de s-au închinat acolo sfîntului mormînt al domnului nostru Isus Hristos. Iar fie-său, Mihai spătarul, au luat pre dumnezeu într-ajutor și au purces de acolo de s-au dus pînă la 20 Sinai de s-au închinat sfîntului loc, unde au făcut dumnezeu vorbă cu Moisi proroc și i-au arătat multe ciudese dumnezeiești, precum iaste scris. Și iarăși s-au învîrtejit înapoi, găsînd pre maică-sa sănătoasă la sfîntul Ierusalim. Și cît avură lingă dînșii aur, argint, tot îl închinară sfîntului mormînt. Și împărțiră pre la toți săracii multă milostenie, dînd mare laudă

- 25 1 ca să fie|ca să-i hie G 2 au fost|era O puținei ca om. A, ca la K, prea puțină L, puțină ca la O fără de|fără AL 3 fără de|fără CKL fără de veste noaptea O au făcut|au fost O ziuo|zioa A, zio CG, zul K zloă L 4 într-inșii o moarte mare nespusă|o (o om. A) moarte mare într-ânsu nespusă AO o om. K Atuncea|iar O neștiind nimică O 5 fostu-s-au|fost-au L rădicat|rădicat și el O 70.000|500 O ajutor|el ajutori G iar om. K 5-6 ajutor iar asupra cetății|la acea cetate să-i facă ajutori O 6 cetăți om. L numai cetăți O să om. A să întîmpină|s-au întîmpinat C ci om. A cu ³ om. AG 7 ca 8000|ca la 8000 G, ca la 40000 O față cu|față la AKLO 8 nu mai putură|numai nu putură G turcii sta|sta turcii AKL, să stea turcii O dădă|detiră ACL, dedi O dosul|dos K, dosul a fugi O 9 cît|că A în om. AC venirea lor au fost în 3 zile|au fost venire lor în 3 zile O 10 la oia O 35 ce-i zice|ce să chîlămă O 10-11 într-acel|și la acest O 11 fost-au|au fost AKL vel spătarul|marele spătar K frate-său|frate-so A, om. L 12 Șarban vodă, frate-său CL însă din|și din L învîrtejit|întors O 12-13 de acolo înapoi (înapoi om. A) de au venit AO venit înapoi de acolo aicea G de acolo de au venit K 13 aici în țară om. O la casa lui om. G 14 Și iar în zilele acestui domn|Pre aceea vreme A Și om. L jera A maică-sa, doamna Elena|muma lui Șarban vodă A, maică-sa K 14-24 om. O 14-15 slăbită|slabă AK, scărbîtă C 15 bătrîneță K cu|în ACGKL el|sa L 16 aicea ... luînd și|aici în țară luîndu-ș C fie-său|filii-so A, filul său CG, filu-său L Cantacuzinul G vel om. K 17 împreună om. L pînă om. AK Ierusalim A 18 fie-său|fil-so A, filul său CG, fil-său KL spătarul om. A 19 luat|luoat G într-ajutori G de acolo om. K de s-au|și s-au A 20 Sinai 45 Gr. Sinai A ACGLOV, Sinai K făcut|vorbit A vorbă om. A 21 prorocul C și|de L ciudese|ciudesi A, ciude G, minuni K dumnezeiești|dumnezeu A iaste|este ACL 22 iarăși|iar ACGK învîrtejit|vrtejit K, întors L maică-sa|mumă-sa L sănătoasă om. AK sfîntul om. AK 23 Ierusalim KL aur și argint C il om. ACG il închinară|l-au închinat K 24 multă om. C mare om. AK laudă mare L

milostivului dumnezeu, căci i-au învrednicit cu viață și i-au purtat fără
de nici o zmin | teală pînă ce i-au adus de s-au închinat la sfîntul mormîntul
sfîntii sale și au văzut cu ochii lor toate minunile ce au făcut. După aceia
iar au luat pre dumnezeu într-ajutor și au purces de acolo cu mare cinste,
petrecîndu-i toți părinții ai bisericii cei mari a Ierusalimului și toți cetă-
tenii. Și așa făcîndu-se pînă la un loc, luîndu-și ziua bună unii de către
alții, învîrtejindu-se iar înapoi. Iar doamna Elena cu fie-său Mihai spă-
tarul au venit iar aici în țară. Eșit-au înainte fie-său Șarban voevod cu
toți boiarii lui și cu toată curtea lui, împreunîndu-se cu maică-sa, sărutatu-i
au cinstita mină cu mare liubov și o au dus cu mare cinste pînă au intrat
în casele domnești, în București.

După aceasta nu multă vreme trecînd, cînd au fost leatul 7195,
mart 2 dni, prestăvitu-s-au și doamna Elena către dumnezeu. Atunce
Șarban vodă cu toți frații lui și cu toate surorile lui și cu tot neamul lor,
luîndu-și fieștecarele ertăciune de la maica lor, rădicatu-i-au sfintele moaște
și o au petrecut pînă în marginea orașului împreună cu părintele vlădica
Theodosie și cu mulțime de părinți călugări | și popi și toată boerimea și
cu toate gloatele curții, cu cîntări dumnezeiești și cu mare cinste. Invir-
tejindu-se Șarban vodă iar la scaunul lui, iar pre maică-sa o duseră frații
lui și surorile și tot neamul lor pînă la sfînta mănăstire Mărginenii, hramul
ei marii arhistratizi Mihail și Gavriil, care iaste de dinșii făcută, făcîndu-se
pogrebania și alte sfinte slujbe dumnezeiești, pînă să dăderă moaștele ei în
gropniță, ce iaste în tinda bisericii den-a-dreapta, alătura cu gropnița a
soțului ei, fericitul răposatul Costandin Cantacuzino biv vel postelnicul,

1—24 om. O 1 milostivului] lui AK i-au] s-au G Invrednicit A 1—2 fără de] fără AKL 23
2 ce om. L adus] dus ACK la om. K sfîntul mormîntul] sfîntului mormînt al AKL 3 lor om. K
După] dupre G au luat] au luat G, luară K 4 într-ajutoriu K 5 cei om. G Erusalimului L
5—6 ai bisericii cei mari a Ierusalimului și toți cetățenii. Și așa făcîndu-se] a
sfîntii bisericii AK făcîndu-se] făcînd C, ducîndu-să L 7 învîrtejindu-se] să învîrtejiară A, în-
vîrtejiară-se GK fie-său] fii-so A, fiiu-său C, fii-său L 7—8 spătarul om. AK 8 Eșit-au] eșin-
du-i AKL, eșînd G fie-său] om. A, fiiul său G, fii-său L voevod] vodă ACGK 9 lui om. K
și om. A 10 cu mare] cu vel G liubov] libov AGKL au dus] adus G, au adus K. adus-o L
au intrat] au adus-o L 11 în] tot G, din K 12 leatul] cursul anilor AK, la leatul C, vâ-
leatul GL 7195] 7193 G 13 mart 2 dni] mart (în ad. K) 2 zile AK, martie 2 CL și om. K
Atunce AGL 14 lui] sei K lui om. K 15 fieștecarele] fiștecare A, fieșteșcare C, fieșicare L
ertăciune fieșcarele K rădicatu-i-au] rădicatu-s-au A, rădicat-au C, rădicatu-o-au K sfintele
moaște] oasele ei A, om. K 16 și o au petrecut] o au trecut L petrecut] petrecut-o pînă C
orașului] tîrgului A 16—17 părintele Theodosie vlădica mitropolit A 17 Theodosie mitro-
politul GKL de om. A și popi] și preoți AK 18 gloatele] gloțile K curții om. L
19 iar la] iar înapoi la K lui] său A, om. L 20 și cu surorile A și cu tot K la sfînta] în
sfînta K Mărginenii] din Mărgineni AGK 20—21 hramul ei] hramul ACGK 21 marii] mări-
rilor CGK, om. L marii arhistratizi Mihail și Gavriil] sfîntilor îngeri A arhistratighi GKL
și] i G care este făcută de dinșii A iaste] este CL făcută] zidită K 22 sfinte om. AK slujbe
dumnezeiești] și dumnezeiești slujbe C dăderă] deteră CL moaște] oasele K ei om. K
22—23 în gropniță] gropniții C 23 gropniță ce iaste în tinda bisericii den-a-dreapta, alătura
cu om. AL de la dreapta C, din di] dreapta K a om. K 24 ei] său AK Cantacuzino biv vel pos-
telnicul] biv vel (biv vel om. AK) postelnicul Cantacozin (Cantacuzino K, om. L) AKL Can-
tacuzin G

care gropniță au fost zidită de dinșă încă mai denainte vrême. Vécinoe pameat !

- Iar cînd au fost la vâleatul 7196, la dechemvre 24 deni, pristăvitu-s-au cătră dumnezeu și un cocon al doamnei Elenei, anume Matei Cantacuzino, ce-au fost vel agă și fu îngropat la mănăstirea frăține-său, lui Șarban vodă, ce iaste din sus de București, unde-i zic Cotrăcenii, hramul ei uspeniia bogorodițe, făcîndu-se mare pamete și mare milostenie săracilor de frate-său, Șarban vodă și multe slujbe dumniziești pîn ce s-au dat gropniții în tînda biséricii, de-a dreapta. Vécinaia ego pameat.
- Iar cînd au fost la leatul 7195 mesița mart, iar sultan Meh | met împăratul turcesc poruncit-au tuturor turcilor de au făcut oaste mare. Numai ce au rămas el cu curtea lui la Tarigrad. Și au trimis pre Suliiman pașa veziriul cu toată puterea împărătească, poruncindu-i împăratul ca să facă războiu mare cu némții, nimica să nu-și dea mijlocul, pîn va izbîndi.
- Nemții încă simțînd de aceasta, venit-au cu toată oastea lor de s-au tăbărit dincolo de apa Drevii, împotriva Osecului. Turcii încă veniră, tăbărîndu-se dincoace de Dreva. Nemții încă văzînd atîta mulțime de turci, s-au dat înapoi și s-au tăbărit la un loc unde au socotit ei că va fi bine de război. Turcii văzînd așa, socotiră că de frica lor au fugit înapoi. Ci degrab trecură apa duple dînșii, pîn să apropiară de oastea nemțească și acolo să tăbăriră, făcînd șanțuri și tocminîd tunurile. Sumetînd mînecele, făcură

- 1—9 om. O 1 mai denainte]de mai nalnte (Innalnte G) ACGK 1—2 Vécinoe pameat] d-zeu să o erte AK 3 cînd au fost la vâleatul]intru acestaș an K vâleatul]cursul anilor A, leatul C, voleat L 7196]7195 AKV, 7194 GL la^a om. AK 24 deni]24 ACL, în 24 de dzile K 4 d-zeu]domnu A doamnei]dumneae A Elinei CG 5 ce-au fost vel agă]ce au fost agă mare (biv vel agă G) AGK frăține-so A lul om. AL laste]este A de om. A 6 București]Bucureștilor A unde-i zic]ce să chlamă K zic]zice A Cotrăcenii]om. A, Cotrocăni] CKL el om. ACGK 7 uspeniia bogorodițe]adormirea precistei A, usteniia bîed L făcîndu-se]făcînd AK pamete și mare milostenie]pomeni A, pamînte K 8 de]de la AKL frate-so A s-au dat]au dat A 9 gropniții]gropii A, gropnițel GL în tînda biséricii om. C de-a dreapta]de la dreapta C, drept G, dîriapta și mari milostenii au făcut săracilor K Vécinaia ego pameat]și mare milostenie au făcut săracilor. D-zeu să-l erte A, Veacinoe pameat G, Dumnezău să-l larte K, vecinoe ego pomiat L 10 Iar cînd au fost la leatul 7195 mesița mart, lur]După acela O au fost]era K la leatul]cursul anilor A, vileatul GL, în cursul anilor K 7195]7196 C mesița]om. A, luna C, luna lui KL Iar^a om. G Mehmet]Meemet O 11 puruncit-au]porincel A tuturor om. O au făcut]făcură A mare oaste O 12 Numal ce]Cit numal ce A el]ei sîngur O lu]în K 13 pașa om. A porincîndu-l G 13—14 ca să]să AK, lul ca să G 14 mare război O nimica]nimeni A, și G, și nimica L pîn va]pînă ce va AKO 15 încă om. AK de s-au]și au O 16 dincolo de]îngă O Drevii]Devrii A, Drivil C, Dreva K 40 Osecului]Ovseculul O încă]deca O tăbărîndu-se]ei încă tăbăriră O 17 dincoace]dincolo A, încă dincoace L Nemții]Iar némții O încă văzînd]încă viniră G, deca văzură O turci]oști O 17—18 s-au dat înapoi]să rădicară și să doderă înapoi O s-au tăbărit]au tăbărit LO, s-au socotit V el că va fi]c-a fi O 18 Turcii văzînd așa]Turcii încă văzînd așa G, Iar turcii văzînd că s-au mutat nemții O socotiră]de loc socotiră O au fugit înapoi]fugiră înapoi C, s-au dat înapoi K, au fugit O Ci degrab]și îndată O 20 duple]după AGKO apa]apa Drevii și mersără O oastea nemțească]oastea cea nemțească C, tabăra nemților O și om. C 21 să om. O tăbăriră]tăbări G, tăbăriră și el O făcînd]de făcură C, făcîndu-și K șanțuri mari O tocminîd]tocmîndu-și A, tocmin C Sumetînd]și (și om. K O) sumetîndu-și AKO făcură]făcînd O

toți salavat mare și strigară de 3 ori : halila, halila, halila ! Și numaidecît
 încălecară pre cai și purcéséră asupra némților cu toată pedestrimea și cu
 toate tunurile, fiind tunuri mai mici 130 și mari, ce le zic banimez. 4.
 Și așa cu mare îndrăznire și groaznici făcură | năvală mare asupra némților, 123
 lovindu-se față cu față în mijlocul cîmpului. Iar némții nimic nu-și dederă 5
 mijlocul, ci sta toți ca un munte nemișcat, pînă le dăde dumnezeu ajutor
 și putere mare, cît unii să bătea în față cu dînșii, iar alții i-au luat pă
 denapoi, pe despre tunuri. Și fiind turcii ocoliți pe despre toate părțile,
 căzu asupra lor mare frică, cît numai ce tremura și nu știa oe fac. Iar nemții
 vitejește-i tăia și-i omoria, cît de-abia au scăpat veziriul cu puținei turci, 10
 iar ailalți au perit acolo. Zic cei ce au fost acolo și au văzut cu ochii lor,
 100.000 și mai mult să fie perit acolo. Și dăde dumnezeu de fu izbînda
 creștinilor, luînd de la turci toate avuțiile lor și toate tunurile și arme multe
 de tot feliul și haine multe și cai mulți și corturi multe și zaharea multă.
 Iar veziriul văzînd atîta peire ce s-au făcut într-însii, n-au putut sta la 15
 Belgrad, ci au fugit cu mare frică, de au venit la Țarigrad. Iar sultan
 Mehmet, împăratul, înțelegînd de această întîmplare, numaidecît au omorît
 pre Suliman pașa, veziriul. Iar turcii cîți au scăpat din război inicéri,
 capigii, încă au ve | nit după veziriul la Țarigrad și numaidecît au mazilit 124
 pre sultan Mehmet și ridicară pre un frate al lui, ce au fost închis, anume 20
 sultan Suliiman, ca să fie el împărat turcilor, iar pre frate-său îl închiseră
 în locul frăține-său. Și puseră alt veziriu anume Siuș și alți pași.

1 toți om. AO salavat|salavată A, slavă O și strigară|și striga C, strigînd O
 halila, halila, halila|hala, hala, hala ACKLO, hal, hala, hal G numaidecît|după aceasta
 numaidecît A 2 pre cai|toți pre cai C 3 fiind tunuri mari, ce le zic balimez 4, iar tunuri 25
 mai mici 130 O ce le zic|ce să zic G banimez|balimez A, baniulmeze C, balimeză G, ball-
 mezuri K, balimez L 4 Indrăznire|tărie O groaznici|groznic G și groaznici făcură nă-
 vală mare asupra némților om. O 5 lovindu-se|să lovira la avgust 4, leat 7195, bătîndu-să O
 față la față AO dederă|deteră AC, dete L, da O 6 toți om. G munte neuișcat|zidî nemi-
 șcați O 7 cît|că C, cît O dînșii|turcii O iar om. A 7-8 pă denapoi|pe (pre G) din-
 dărăt AGK, om. O 8 pe despre|de AGKLO 9 ce face|ce va să facă A, ce să facă CO
 10 vitejește-i tăia|vitejaști li tăia A, vitejește li tăia CG omoria|omora C cît|deci L puținei|
 puținei ACK 11 ailalți|alți ALO, ceilalți C, alalți GK Zic|Spun K cei ce|care A Zic cel
 ce au fost acolo și au văzut cu ochii om. LO 11-12 lor 100.000 și mai mult să fie perit 30
 acolo|om. L, mai mult de 100.000 O 12 După 100.000 ad. de turci G mult|mulți GK să fie|
 să fi fost A Și dăde|Și într-această chip dedi O 13 creștinilor|la creștini K nemților O
 toate|toată AKO avuțiile|averea K, avuție O 13-14 arme multe de tot feliul și haine
 multe și cai mulți și om. O 14 de tot feliul om. AK și haine multe și cai mulți și cor-
 turi multe om. AK corturi multe|toate corturile O zaharea multă|toată zaharaoa O 15 vă-
 zînd om. G peire|perire și stricăciune O ce s-au|ce au C n-au putut|n-au mai putut AGKLO 40
 om. AO la|în A 16-17 Iar sultan Mehmet om. O împăratul|împăratul turcesc ACK
 împăratul înțelegînd|și înțelegînd împăratul O numaidecît|îndată K 18 Suliman|Sulei-
 man K, Siliiman V din război|de la război O eniceri L 19 și capigii O la Țarigrad 45
 venit om. AK încă au venit după veziriul la Țarigrad|s-au dus la Țarigrad după viziriul O
 După Țarigrad ad. Și au făcut mare zorba asupra împăratului cerînd să le de șase lefi O
 numaidecît om. O 20 Mehmet|Meemet împărat O ridicară|au rădicat împărat O 20-21 anume
 sultan Suliman, ce au fost închis O 21 ca să fie|să fie K, să le fie O el om. AKLO împă-
 rat turcilor|lor împărat O frate-său îl închiseră|sultan Mehmet închiseră-l K 21-22 iar pre 50
 frate-său îl închiseră în locul frăține-său om. O 22 frăține-so A Și om. G anume Siuș
 anume Siuș pașa K, om. O și alți pași om. O

Iar după acéia capigii și inicării făcură gilceavă mare asupra împăratului și a viziriului ca să le dea 6 lefi. Și au omorît pre mulți, pînă de-abia i-au potolit și s-au așezat împăratul și viziriul cu pace.

5 Și au trimis cu agă caftan la Șarban vodă, să fie iar domn cum au fost. Acest războiu, ce scrie mai sus, făcutu-s-au la august 4 deni, 7195.

Iar cînd au fost la ghenar 24 deni 7196, făcut-au Șarban vodă căsătorie unii cocoane a lui, anume doamna Alexandra, după feciorul lui Ivașco Băleanul ce au fost mare logofăt, anume Gligorașco postelnicul. O, mare ciudă au făcut acel Șarban vodă cu gineri-său Gligorașco, că tatăl lui, 10 Ivașco și moșă-său Gheorghe din Bălteni fost-au mari vrăjmași asupra lui Șarban vodă și a toată casa părinților lui, precum scrie înapoi, la istoriia lor. Iar dumnezeu nu le-a dat a izbîndi dă pre pofta lor, ci îndată au 124" scurtat viața moșă-său, lui Gheorghe Băleanul și dă ruind dumnezeu pre Șarban vodă cu domniia Țării Romînești. Iar tatăl lui, Ivașco biv vel 15 logofăt, știindu-se vinovat de cătră Șarban vodă, n-au putut sta în țară, ci încă din Țarigrad au fugit la Moldova împreună cu Staico paharnicul din Bucșani și acolo s-au pristăvit Ivașco logofătul. Jupîneasa lui, coconii lui încă au fugit la Moldova de aici din țară. După petrecania lui Ivașco

1 Iar după acéia capigii și inicării *om.* O și a]și K 1—2 făcură gilceavă mare asupra 20 împăratului și a viziriului ca să le dea 6 lefi *om.* O 2 ca să]să A 6 lefi]7 lehi G, 6 lefe K și pre mulți au omorât O de-abia]abia L, *om.* O 1-au]au L 4 cu agă caftan la Șarban vodă] un agă ture cu caftan la Șarban vodă O caftan la]caftanul lui C Iar *om.* KL 4—5 să fie Iar domn cum au fost]de domnie noao O cum]precum L 5 ce]care A scrie *om.* G la august 4 deni]In luna lui august In 4 zile AK, la august 4 CL 7195]cînd era (*om.* era A) cursul anilor 25 7195 AK, leatul (văleatul G)7195 CG După r. 5 e o redacție de cîteva rînduri unde se menționează zidirea m-rilor Cotroceni și Doamnei, moartea lui Șarban vodă și alegerea de domn a lui Constantin Brîncoveanu: Și domnea foarte bine și țara încă să bucura că avea pace și odihnă și domnia lui arătă multă milă la țară. Și au făcut o sfîntă m-re foarte mare și frumoasă din sus de București, la sat la Cotroceni și alte multe bunătăți și milostenii pe la sfîntul 30 Ierusalim și la Sina și la Sfînta Gora. Așijderea și doamna lui. Maria, încă au făcut o mănăstire în București dinaintea m-rilor Sărlindarului, ci să chlamă biserica Doamnei. Iar cînd au fost la leat 7197 oct. 29 au răpusat Șarban vodă. Și s-au strâns toți boerii țării și slujitorii și toată curte de s-au sfătuit și aleseră din mijlocul lor pre Costandin Brîncoveanu vel logofăt și-l rădicară să le fie domn, pentru că-l știe toți că lăste om blînd și milostiv și 35 lăste boieri de țară. Și dacă l-au așăzat domn, scoasără și trupul răposatului Șarban vodă în mijlocul curții domnești și întimplîndu-să pîrintele Dionisie, patriarhul Țarigradului în București, au venit cu pîrintele Theodosie mitropolitul țării și cu alți arhierii și egumenii și preoți. Și l-au făcut pogrebaule cum să cade și l-au dus cu mare cinste de l-au îngropat la m-re la Cotroceni. Și au domnit 9 ani și luni 10 în O 6—18 *om.* O 6 cînd... ghenar]In luna lui ghenar K 40 la *om.* A deni]om. ACL, de zile K 7196]cursul anilor 7196 A, văleat 7196 G In anii 7196 K 7 a lui *om.* A Alexandra]Manda AK, Smaranda C feciorul] Grigorașco fiilorul AK 8 ce au fost]biv vel G După logofăt ad. Gligorașco postelnicul K anume Gligorașco postelnicul *om.* A 8—9 O, mure ciudă au făcut acel Șarban vodă cu gineri-său Gligorașco *om.* AK 9 tatăl lui] tată-său L 10 Ivașco]Gligorașco AK moșă-său]moși-so A, moși-său CL, moșu-său GK 45 Bălteni]bătrîni A asupra *om.* L 11 a *om.* A 12 le-a]le-au CGKL a izbîndi]izbîndă A dă pre]după AK. dupre CGL pofta]pofta GV 13 moșă-său]moșă-so A, moși-său CL, moșu-său G Băleanul]banul AGK 14 tatăl lui *om.* K Ivașco *om.* L 14—15 biv vel logofăt]ce au fost mare logofăt (log. mare, tatăl lui Grigorașcu K) AK 15 în țură]de față ACGKL 16 Staico]Stolca G 17 ot Bucșani G s-au]au G Ivașco logofătul *om.* AK 17—18 coconii lui]cu coconii G coconii lui încă au fugit la Moldova de aici din țară. După petrecania lui Ivașco *om.* L 18 la Moldova]In Moldova K ulei]alcea A După]Iur după K lui *om.* G

logofătul, iar jupineasa lui, coconii și cu Staico păharnicul s-au rădicat de acolo, de au pribegit la Ardeal. Și fiind acolo pribegi, iar Șarban vodă, cu înțelepciunea lui, adusu-s-au aminte de porunca lui dumnezeu, care zice la sînta evanghelie : Liubite vrăghi vașă dobrotvorite nenovideastim vas, adecă : iubiți vrăjmașii voștri, bine faceți celor ce vă urăsc. Deci înțelegînd de bun <ă> tat <ea> și înțelepciunea acestui cocon, Gligorașco postelnicul, îndată au trimis de l-au adus împreună cu maica lui aici în țară. Și cătră acéia n-au mai pomenit vrăjmășia lor cea dintâi, ci cu curată inimă i-au ertat. Și l-au făcut lui ginere, duple porunca lui dumnezeu. Și au făcut cu dînsul foarte veselie mare, cu soli mari de la Ardeal și de la Moldova și cu toată boerimea Țării Rumînești, cît s-au mirat și mari și mici de acest lucru | ce au făcut Șarban vodă. Și toți să bucura și-l fericea pentru marea înțelepciune ce i-au dat dumnezeu.

Cînd au fost la mai 13 deni, 7196, fiind doamna Manda căzută la mare boală și pătîmind în cîteva zile, apropiatu-s-au de dînsa și ceasul morții. Și într-o zi, luni dimineața [datu-s-au sufletul în mîna îngerului lui dumnezeu] și s-au mutat cătră Hristos dumnezeul nostru. În vécî să fie pomenită ! Și a doua zi, marți, s-au dat moaștele gropii, în tînda biséricii de la Cotrăceni, care iaste făcută de cinstiți părinții ei, ce sînt mai sus pomeniți ; făcîndu-se slujbă dumnezăiască, fiind la pogrebania ei și cinstitul și prea sfințitul părintele Dionisie, patriiarhul Țarigradului și cinstitul părinte Theodosie, mitropolitul Țării Rumînești și mulțime de călugări și popi. Și așa cu mare cinste s-au dat gropii. Dumnezeu să o pomenească la împărăția ceriului ! Iar părinții ei, Șarban vodă cu doamnă-sa Mariia și cu toți frații și surorile lui și cu toată casa lor, împreună și cu ginere-său

1—25 om. O logofătul om. G iar om. K logofătul iar jupineasa lui om. L coconii
cu coconii AGL Staico|Stoica L 2 pribegit|fugit L acolo pribegi om. V 3 porunca AG
4—5 Liubite vrăghi vașă dobrotvorite nenovideastim vas|Liubite vrăghi vașă dobrotovri
nenevideastimu vas C. om. GK. Libite vrăghi vrase dobrotvorite nenovideastim vas L 5 adecă
om. K urăse|urase pre voi AK 6 bunătatea|bun sfat G, bunntat V 7 au trlmis|trlmise AK
de l-au adus|de-l aduse AK împreună|împreună C aici|aicea L 9 lui om. AKL dupre|
după AKL 10 soli mari|sol mare A de la|din G 11—12 mari și mici|mici A, mare și
mic L 13 marca|mare ACL ce l-au dat|ce-l dedeas K 14 Cînd|iar cînd AL la maiia
luna lui mai A, la mesița mal G deni om. ACL 7196|cursul anilor 7196 A, leatul 7196 C, 7197
G Cînd au fost la mai 13 deni 7196|lară într-acestaș an 7196 la luna lui mai în 13 zile K
Manda|Alexandra L la|în ACKL 15 în om. AL 16 Și om. ACG într-o|întînd într-o A
dimineața|de dimineață CL sufletul|sfrșit și sufletu A lui om. G 17 s-au|l-au G și s-au
mutat cătră Hristos, dumnezeul nostru om. G 18 doua|doe A, doae C, doae GK moaștele|
moaștele ei AK, trupul ei G 19 de la|la K iaste|este AL cinstiți om. CG ceicare A 20 fă-
cîndu-se|făcînd AGKL slujbe dumnezăiești C la pogrebania ei om. G 21 cinstitul om. A
22 părinte|părintele ACGKL După Rumînești ad. și cinstitul părintele Ștefan episcopul de
la Rimnic K mulțime de călugări|cu mulți părinți călugări AGL 23 popi|preoți A s-au dat
gropii|s-au îngropat G să o|să G 24 la|în L la împărăția ceriului om. G Șarban vodă om.
om. G doamnă-sa|doamna AK 24—25 cu doamnă-sa Mariia și cu toți frații și surorile lui și
om. G 25 lui|ei A și cu|cu C împreună|întreagă L și om. K ginere-sa A împreună cu
toată casa lui și cu ginere-său G

Gligorașco au rămas la mare jale, cu multe lacrimi și cu mari suspinuri de la inimă, după cum iaste toată lumea obicinuită. Și cu acélea nimic n-au folosit, că moartea n-are fățărie, ci iaste la tot omul de obște tocma.

125^v

De aicea începem de un războiu ce au mai făcut turcii | cu némții.

5 Că fiind un pașă, anume Naim beiu, foarte viteaz mare, hain de cătră împăratul, mult s-au nevoit împăratul să-l prinză și nu putea. Iar apoi el singur ș-au plecat capul și au poftit de la împăratul să-i dea toată oastea lui ca să să bată cu nemții. Deci împăratul, sultan Suliiman, numaidecît i-au trimis caftan și toate oștile lui, ca să fie sarascheriu, făgăduindu-i, de va bate pre némți, să-l facă vizir mare. Și s-au tăbărit din sus de Belgrad, lîngă apa Drivei, fiind cu dînsul ajutor și Techeli groful, care s-au hainit de cătră creștini, cu cîtăva seamă de oaste a lui și cu tătari ca la 10.000. Némții încă au fost venit dincolo de Dreva. Deci fiind apropiiați unii de alții, făcură némții un meșteșug, că au fost ales o seamă de oști și i-au trimis pre apa Drevii în sus, iar cealaltă tabără s-au făcut a fugi, tăbărîndu-se la un loc unde au știut ei că va fi bine de războiu. Iar Naim bei și cu groful văzînd așa, numaidecît trecură apa cu toată tabăra lor, mergînd duple némți, pînă ajunseră unde era tăbăriți și îndată să ciocniră unii cu alții și făcură un războiu foarte mare. Atunce sosiră și némții cei pitiți și fără veste-i loviră dennapoi. Atuncia tur | cii foarte să spereară și dederă dosul. Și la acest războiu încă au perit de sabie mulțime de turci și de tătari, și mulți s-au închinat. Naim bei și groful numai ce au scăpat cu pușintei turci. Și au fost izbînda creștinilor, rămîind de la turci cu multă dobîndă.

25 Și numaidecît de acolo s-au rădicat toată tabăra nemțească; pogorîndu-se în jos, tăbăritu-s-au împrejurul Belgradului, fiind acolo în cetate

1—26 om. O Grigorașco gineri-său L cu multe și cu multe A mari suspinuri, suspinînd A, mari suspine C, mare suspin G, suspin K, multe suspini L 2 după cum]dupre cum G iaste]este ACL toată om. C obicinuită]obișnuită A, obiciuită K Și cu]Ce cu G acélea]aceia A, aceae K, acele L nimica AL 3 ci iaste om. AK iaste]este L omul]neamul A 4 De aicea]După aceia iar A, După aceastea iară K Începem de un]Începem anume iar de un G ce]care A mai om. AK 5 Naim]Iaviși A, Ialz GK mare om. A 6 s-au nevoit]să nevoiră K s-au]A Împăratul² om. GKL și nu putea]om. A, și nu-l putea G, și zioa și noapte K apoi om. A 7 să-i dea]ca să-i dea A, om. G toată oastea]oaste AK 8 ca om. A Suleiman L 9 lui om. C ca om. C 10 de]că de C bate]birui A mare om. C s-au]s-a G sus de]susul K 10—11 Belgradului AK 11 Drivei]Diuvrei A, Drevii GK dînsul]ei K ajutor om. A Techeli]Tuchel C, Tocoli G, Tuchiul LV groful]groful ajutor A care]carele AK 12 seamă de om. CG oaste a lui]oști ai lui AK ca la]ca A 13 fost om. C au fost venit]era K 14 meșteșug K 15 i-au trimis]i-au fost trimis AK pre]pe A Drevii]Divrei A, Drivii C în sus om. A cealaltă]cealaltă ACL, celalaltă GK s-au]ce au G 16 ei om. G bine]bun A războiu]bătae AG, bătut K Naim]Iaisi A, Ialz GK 18 duple]după AGKL pînă]pînă A, pînă ei C, pînă să G plocniră V, scorniră G, ploconiră L 19 Atunci K 20 veste-i loviră]veste loviră-i C spereară]sperliară CK. spălmîntară L 21 dederă dosul]dcteră dos a fugirea A acest]acel G de sabie]de la beu C, de sabie KL au perit de sabie mulțime de turci]mulți turci au perit de sabie A, a perit de sabie mulți turci G 22 și de tătari]foarte și din tătari A, tătari G și om. A închinat]innicat K Naim]Iaisi A, Ialz GK groful]cu groful CK numai ce au]numai c-au G 23 pușintei]pușini AL cu om. A 25 s-au rădicat de acolo A tabăra]oastea C 25—26 pogorîndu-se]pogorînd K 26 tăbăritu-s-au]tirîndu-să A, tăbăritu-s-a G, tăbăritu-se K, tăbărit-au L Belegadului L

792
5508
1898

mulțime de turci și neguțători. Bătându-se acolo unii cu alții în puști și în tunuri și în tot felul de meșteșuguri, făcându-se multă vărsare de sînge într-amîndoa pârțile, zicînd turcii că tot sînt ei periți, ci să dăm război pînă la moarte, nîmțîi încă nu-și da mijlocul, ci ziua și noaptea tot să bătea, pîn s-au umplut zile 32. Iar cînd au fost la august 6 deni, 7196, au dat dumnezeu de au fost izbînda creștinilor. Dînd năvală mare, au spart cetatea și au intrat. Atuncea la acea năvală, au perit 2 ghenăralesi nemțești, anume Șafemberg și **. Atuncea nemții fiind foarte turburați, mai vîrtos pentru acei ghenăralesi mari, au tăiat pre turcii toți și cadinele lor, și mari și | mici. Perit-au și creștini mulți, fiind cu dînșii amestecați. Și toate trupurile lor le-au tras la marginea Dunării, pînă au măturat toată cetatea de spurcăciunea lor. Și nici așa nu i-au lăsat, ci i-au înfășurat cîte 2 și cîte 3 la o sfoară și i-au înecat în Dunăre, înotînd trupurile lor, cît la multe locuri să strîngea mulțime de trupuri, de să făcea năglabie, cît și apa mult să oprea. Și așa s-au preumblat acele trupuri fără caice, pîn ce vor fi dat și în Marea Neagră. Atuncea au rămas nîmților multă dobîndă.

Și trecură o seamă de oști dincoace de Dunăre, de au luat Caravan Sebeș și Logojul și Rușava și Cladova. De acolo au rădicat o seamă de oști nemțești, fiindu-le cap Viteranie ghenăralesul, de au trecut în Țara Rumînească și s-au tăbărit la Turnul Severinului.

Atuncea Șarban vodă de aceasta înțelegînd, degrab trimise pre nepotă-său, Costandin Brîncoveanu vel logofătul, cu cărți la Viteranie ghenăralesul, cu multă rugăciune și cu multe daruri scumpe, ca să să întoarcă înapoi iar, ca nu cumva, simțînd turcii, vor zice că iaste Țara haină | și vor porunci tătarilor de vor veni aici în țară să o robească. Atunci Viteranie ghenăralesul înțelegînd de aceasta, numaidecît s-au rădicat de acolo cu toată oastea lui, de au venit pre supt munte pînă la Cîmpul Lung. Șarban vodă iar au trimis pe frate-său, Mihai Cantacuzino

1-28. om. O Și bătîndu-se A acolo om. AC 2 In tot|tot C tot felul|multe feluri AK meșteșuguri K 3 Intr-amîndoa|Intr-amîndoa A, Intr-amîndoa L ei om. L să dăm|să-i dea A 4 la|în L ci ziua|și ziua A, ce zloa G 5 să bătea|bătea G umplut|plinut AK, în|ut G zile 32|zile 39 A au fost om. C la om. L deni|om. G, în 6 zile K deni om. ACL 7196|și cursul anilor 7196 AK, vîleatul 7196 G 8 au dat|a dat G 7 năvală|năvală mare AK ghenăralesi|ghinărăși A, ghinărăles C, ghenarali K 7-8 nemțești om. L 8 Șafemberg|Șafâtberghu A și ..|și alții C, i .. L 9 vîrtos|ales A acel|acești AL, cei G, om. K ghinărăși A, ghenarali L turcii toți|toți turcii AKL cadănele C 10 mici și mari G 11 Și om. L 12 cetatea|cetatea lor L spurcăciunile lor G nu l-au|nu s-au AK 13 sfoară|sfoară K înotînd|și înotînd CK 14 năglabie|năglabi AK, năglabi G 15 mult să oprea|să oprea mult AK, multă să oprea C preumblat|primblat AGKL, să preumbla C caice|de să oprea mult AK, multă să oprea C preumblat|primblat AGKL, să preumbla C caice|de să oprea mult AK, multă să oprea C 15-16 pin cel|pînă CL 16 vor|s-or L și om. K 17 dincoace de Dunăre|Dunărea dincoace AK 17-18 Cavarani Săbeș K 18 Cladova|Moldova C au|s-au ACGKL 19 Viteranie K ghenăralesul|ghenarariul K 20 s-au|au AG 21 Atuncea om. A înțelegînd de aceasta ACKL, înțelegînd aceasta G trimise|au trimis C 22 nepotă-său AGK 23 ghenăralesul om. G multe cărți la Viteranie ghenăralesul cu multă rugăciune și om. AK 23 ghenăralesul om. G multe rugăciuni C multe om. AK să să|să-l A 24 iar înapoi AKL iar om. G cumva|cîndva A, carecumva L vor|va C iaste|este AL 25 porinci AG de vor|și vor A vini K aici|om. AGK, ulcea L 26 Atuncea CGL Viterani G ghenăralesul om. G, ghenarariul K numaidecît|îndată K 27 pre|pe A 28 au trimis|mai trimise AGK frate-so A

biv vel spătarul și pre gineri-său, Costandin Bălăceanul vel agă, de s-au întâmpinat cu dinșii la Cîmpul Lung, fiind și Brîncoveanul acolo, tot cu ei, făcînd multă rugăciune, pînă s-au rădicat de acolo, de au trecut la Brașov și s-au așăzat acolo cu toate oștile, să ernéze.

5 Deci întorcîndu-se acești boiari înapoi, spuseră lui Șarban vodă de toate cite sînt mai sus scrise. Și îndată trimise la împăratul turcesc de-i spuse veste bună, cum au trecut némții la Ardeal. Ei încă să bucurară și făcură mare laudă lui Șarban vodă. Așijderea trimise și la pașa sarascheriul și la sultanul, de le făcu veste iar pentru némți, cum au trecut la Ardeal.

10 Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit.

K¹²¹⁹ După aceasta, temându-se Șerban vodă ca nu caré cumva în zilele lui să cază țara la vreo nevoe sau la vreo robie, au de cătră turci au de către némți, ci să lupta cu dinșii cu multe meșteșuguri în tot feliul și făcu sfat cu toți boiarii, alegînd 4 boiari mari anume: Iordache Cantacuzino marele spătar, fratele lui Șerban vodă și pre Costandin Bălăceanul marele agă, ginerile lui și pre nepotu-său Șerban Cantacuzino, feciorul lui Drăghici, ce au fost mare spătar Măgureanul și pre Șerban marele comis, feciorul Părvului ce au fost mare vistier, de la Aninoasa, pre acești 4 boiari i-au trimis soli la împăratul creștin Leopold de la cetatea cea mare ce să chiamă Beciul, cu cărți și cu daruri scumpe, făcînd Șerban vodă înaintea fétii lui mare rugăciune ca să tinză porunca lui asupra tuturor ghegeneraleșilor cîți sînt capete, asupra putérnicilor oști ale împărăției sale cite sânt trimise asupra păgînilor turci, ca, dînd dumnezeu izbîndă, să păzească și această Țară Rumînească ca să o scoată din gura lupilor turci

25 1—10 om. O biv vel]ce au fost vel A Mihai Cantacuzino (p. 187₂₈) biv vel spătarul]Mihai spătariul Cantacuzino K gineri-so A vel agă]marele agă K 2 întâmpinat]împinat K și om. AK tot om. AK 3 de acolo om. G de]și C trecut]întrat K Brașeu K 4 ernéze]iarnéze C 5 acești]acei A 6 cite sînt mai sus scrise]cite mai sus sînt scrise C, cite sînt scrise mai sus L turcesc]tureilor ACGKL 7 cum]că AKL încă om. K bucură L 8 făcu-ră]făcînd K 8 le făcu]ie-au făcut A, le făcură C la]iar la AG 10 toate le-au potolit]au potolit toate AL De aici pînă la sfîrșit textul de bază transcrie ms. K¹ 11 temându-să GS² caré]care GS² în]întru K zilele]zile G 12 la]în A¹ vreo² om. B cătră]cătore A¹K 13 către]cătore A¹K ci]ce G ci să lupta cu dinșii cu multe meșteșuguri în tot]earii totdeauna să lupta în tot B meșteșuguri K feliul GK și]ci B 14 sfat]sfat mare GK boiarii lui BGS² alegînd]și aléce 4 B, alegînd 4 S² mari om. B Iordachi K 15 marele]vel BG marele spătar, fratele lui Șerban vodă om. S² fratele lui]frate cu A¹BGK pre. om S² 16 marele]vel BGS² ginerile lui]ginerile lui G, ginere lui Șerban vodă K, om. S² nepotu-său]nepotă-său A¹, nipotu-seu K. Cantacuzino A¹KS² 16—17 feciorul lui Drăghici ce au fost mare spătar Măgureanul și pre Șerban om. K¹ feciorul lui]fecior lui A¹, sin BGS² 17 ce au fost mare]biv (ce au fost A¹) vel A¹GS², om. B pre]pe S² marele]vel BGS² 18 feciorul]fecior A¹, sin BGS² Părvului]Părvul B, Părvul S² ce au fost mare]marele A¹, om. BGS², ce au K vistiar mare K de la Aninoasa]de (de la KK¹) inima sa A¹KK¹, ot Aninoasa BGS² 19 soli om. S² creștin]creștinesc BG, nemțesc S² Leopold]Ignatie Leopold B 19—20 cea mare om. S² 20 ce să chiamă om. BS² 21 înaintea fétii lui]naintea (înaintea G) fétii (fețe G) lui A¹G, la împăratul S² rugăciune]rugămintă A¹ porunca G 22 ghegeneraleșilor]ghelnărarilor A¹K, ghegenerașilor B cîți]câte AGS² sânt G asupra om. B putérnicilor]tuturor putérnicilor GS², putérnicilor K oști]oștilor B ale împărăției sale]lui B 23 căte BS² păgănilor G dănd A¹G izbîndă]izbînda lor B, izbîndă G, dar izbîndă S² 24 și om. S² Țară Rumînească]Țară Rumînească A¹, sâracă de Țară Rumînească B o om. G gura turcilor AA¹KK¹

și a leilor tătari, precum au scos și Moisi proroc pre israiliténi din robia Egiptului, însă cu putéria dumnezeiască. Atunci și țara aceasta să fie închinată supt ascultarea împărăției sale cum au fost și mai denainte vreme.

Deci purcegînd acești 4 boiari, fiind în călătorie, iar în urma lor s-au războlit Șerban vodă. Plinindu-se doao săptămîni mesița octomvrie 29 de zile, cursul anilor 7197, luni dimineața la 2 ceasuri din zi, pristăvit-u-s-au Șerban vodă, dîndu-și fericitul suflet în mîna lui Dumnezeu. Dumnezeu să-l pomenească ! Deci întimplîndu-se la pristăvirea lui părintele mitropolitul Theodosie și frate-său Costandin Cantacuzino, ce-au fost mare stolnic, și toți boiarii, numaidecît merseră la sfînta mitropolie și porunciră de să strinseră toți căpitanii de pre la toate cetele și mulțime de boiari mari și mici den țară și toți neguțătorii. Atunci aduseră și pre un capegi bașa turcu, Hamet aga, care era venit aicea cu trebi împărătești și mai era și alți agalari turci ; aduseră și pre părintele Dionisie, patriarhul Țarigradului, și așa cu toții împreună merseră înaintea celui agă ture de-i spuseră de moartea lui Șerban vodă și-l întrebă de sfat, să-i învețe cum vor face. Atunci acel agă ture împreună cu alții dăderă răspuns întru auzul tuturor boiarilor și a tuturor slujitorilor la mari și la mici, ca fără zăbavă să-și rădice domn den țară să nu caré cumva să se prinză vreo zmintală, căci țara iaste ocolită de vrăjmașii împărăției.

1 a leilor tătari]ale tătarilor S² proroc]prorocul BGS² israiliténi]izrailiténi K¹ den BS² roblea B Egiptului K 2 putéria]putéria A¹BKS², puteare G dumnezeiască G Atunce] Atuncea A¹BG, Atunci KS² 3 ascultarea]scultarea G mai denainte]mai nainte A¹B, de mai nainte K 5 purcegînd]purcegînd BGS², purcezînd K acești]acel K și fiind B în călătorie]călători BG, încă călători S² iar om. A¹S² 6 războlit]bolnăvit B Plinindu-se]Plinindu-să G, și plinindu-să S² săptămîni GS² mesița oct.]la oct. A¹BS², la mesița oct. G, în luna lui oct. K 7 29 de zile]29 A¹S², 29 dni B, zile 29 G, în 29 de zile K cursul anilor 7197]7197 B, vlt. 7197 G, în anii 7196 K, lt. 7197 S² demineața G 2 ceasuri]ceas A¹, ceasuri K den S² 7—8 pristăvit-u-s-au]s-au pristăvit B 8 vodă]volvod A¹B dîndu-și]dăndu-și G fericitul suflet]sufletul B dîndu-și fericitul suflet în mîna lui d-zeu om. S² în mîna lui]la B, în mîna lui G Dumnezeu]dumnezeu G 9 Dumnezeu să-l pomenească]veclna ego pamet gg B, veacnoe ego pamet G, veacnoe pamlat S² De aici înainte S² continuă prin domnia lui Const. Brîncoveanu în redacția Istoriei Țării Românești de la 1683 la 1717 (Cronica anonimă) Decel]și K întimplându-se (... du-să G) A¹G 10 mitropolitul Theodosie]mitropolitul chir Theodosie B, Theodosie mitropolitul K Cantacuzino om. B 10—11 ce-au fost mare]vel A¹, om. B, biv vel G 11 stolnic]stolnicul B toți]cu toți B bolar]bolarul lui A¹BGK mersără K sfînta om. A¹ mitropolia G 12 porănciră G de să]de G strănsără G toți om. A¹ de pre]du pe B, de G 13 mici den țară și toți neguțătorii]mici și den slujitori căl (carli G) să întimplase (tămplase G) atuncea veniți den (dupre în G) țară și toți neguțătorii BG Atuncea A¹BG aduseră]să adunără A¹ 14 capegi baș]cablgi (caplgi BG)baș A¹BG turcu om. B Hamet]anume Ahmet (Hamet K) BK, om. G aga om. G care]carele BG venit aicea]alcea venit B, venit G, venit aice K 15 alți agalari turci]alte agale B aduseră]și aduseră B, adusără K 16 Țarigradului]Gradului G, de Țarigrad K toții]toți K împreună om. A¹ mersără K înainte]la G acelu]acel G, celui K agă ture]caplgu B 17 voevod A¹B și-l]să-l B să-l învețe]om. A¹B, să-l înveță G 18 Atuncea A¹BG acel om. G aga G ture om. A¹GK alalt]allalt A¹, alții BG dăderă]deteră A¹B, dădără K răspuns]răspunsul A¹B 19 într-]tr-]auzul BG slujitorilor]noroadelor B la mari]la mare A¹, a mari B și la]și a B 20 ca om. A¹ fără]fără de A¹K ridice A¹ den]om. G. de K caré om. K se prinză]să întimpla (întimpla K) BK 21 smintală A¹GK iaste]este A¹

Deci boerimea și cu alți cu toți nu avură cum face într-alt chip, ci cu toții făcură sfat și alăseră dintru dinșii pre un boiaru anume jupan Costandin Brîncoveanu, marele logofăt, de-l rădicară să le fie domn, că-l știa că iaste înțelept și să trăgea din odraslă domnească.

Atuncea cu toții să închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră : Într-un ceas bun să ne fii măriia ta domn până la adânci bătrânețe.

Și îndată-l duseră în sfânta mitropolie cu mare cinste, luundu-l de mână părintele Theodosie mitropolitul, până l-au băgat în sfântul altar, pre poarta cea mare împărătească și acolo l-au purtat înprejurul sfântului préstol, sărutând masa cea sfântă și evanghelia cea dumnezeiască și cinstita cruce. Și închinându-se, au ingenuchiat înaintea préstolului, de i-au citit deasupra capului molitvele de domnie patriarhul Dionisie și l-au blagoslovit. Și așa eșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc până i-au cântat mnoga léta, mergînd toată boerimea de i-au sărutat mîna.

După aceia eșind afară, numaidecât purcaseră cu toții de merseră la curtea domnească, eșindu-i nainte toți preoții cu litie și cu cântări dumnezești, până l-au băgat în biserică domnească, de au sărutat sfintele icoane și au șezut în scaunul cel domnesc.

Atuncea Costandin vodă au strigat cătră toți boiarii cu glas de bună cinste zicându-le : Iată, am ascultat eu rugăciunea dumneavoastră de mi-am lăsat toată odihna și toate moșiile mele și mai mult fără voia mea m-ați rădicat domn. Acum dară să cade și dumneavoastră să vă arătați credința cea adevărată, cum că vă veți afla în toată vrémia lângă noi cu slujbă dreaptă și credincioasă și veți face toate poruncile domniei

- 1 alți cu toți|ceálți toți B, alții toți K 2 toți|toți împreună BG alăseră|alésără A¹, allasară K dintru dinșii|dăntre dănșii A¹, dentr-ânșii B, dîntr-înșii K bolar BG jupan om. B 3 Brîncoveanu G marele|vel BG rădicară|rđdicară A¹ 4 că-l|căci li B, căci-l G știa|știea A¹, știa toți BG iaste|este A¹ înțelept|înțelept și bun B, înțelept K trăgea|trage BG odraslă|odraslea A¹G, odraslia K¹ *Între r. 4 și 5 introduce titlul Cap. 51. Domnia lui Costandin vodă Brîncoveanu K* 5 Atuncea A¹BG cu un|ca un G 6 bun¹ om. BG într-un ceas bun să ne fii|să fii A¹ fii|fie G măriia A¹ la om. K adânci|adâncle G 7 bătrânețe|bătrăniță K 8 îndată li A¹ în|la A¹BG mitropolie G luundu-l|luindu-l B, luundu-l G 9 Theodosie mitropolitul|Dionisie patriarhul și cu părintele Theodosie mitropolitul B altar|oltariu A¹BK 10 pre poarta|pre ușa A¹, pă dvera B, prin porta G cea om. G l-au purtat|purându-l BG 11 préstol|olătari G masa cea sfântă|préstolul B sfântă|sfântiță G evanghelia cea dumnezească|sfânta evanghelle BK dumnezească|dumnezăită G 12 închinându-să G ingenuchiat A¹BK, ingenuchliat G înaintea|denaiutea A¹ 13 cetit molitvele de domni asupra capului patriarhii|Dionisii G deasupra capului om. B molitva K 14 așa om. B scaunul A¹BK 15 mnoga léta|mulți ani A¹ de l-au sărutat|de-l sărutară K 16 După|Dupre G eșând B numaidecât eșind afară K purcaseră|purcesără A¹K, merseră B de merseră|om. B, de veniră G, de mersără K 17 nainte|înainte A¹BGK litie|litie (litii G) mare A¹BG, litii K 17-18 dumnezești G 18 l-au|s-au K biserică|biserica A¹BK, bisea-reca G 18 șezut|șezut iar G, șazut K cel om. K 20 Atuncea|Atuncea A¹BG, Atunci K voevod B către B 20-21 de bună cinste|de bucurie B 21 zicându-le|zicând B voastră K 22 odihna|odihna mea K moșiile BK fără|și fără A¹ 23 rădicat A¹ dară|dar A¹, dar vă B, dară K arătați|dați BG 24 că om. A¹ vă veți|viți K vrémia G 25 porâncile G

fără nici o îndoială, precum și noi ne făgăduim să aveți dumneavoastră și toată țara de la noi dreptate.

Așijderea și boiarii răspunseră : Cum de vrăme ce au dăruit dumnezeu pre măriia ta cu domniia după pofta noastră, săntem bucuroși foarte să ne dăm credința neclătită. Și câte unul, câte unul, pre rând, fiind sfânta evanghelie așezată în mijlocul bisericii, puseră mâinile toți pre dânsa, jurându-se și legându-se cu numele marelui dumnezeu, cum vor sluji domnului lor, cu credință și cu mare dreptate, dând la mână domnu-său și o scrisoare a lor încredințată, precum iaste mai sus scris.

Isprăvindu-se de aceasta, cu toți dinpreună să închinară și eșind din biserică, suindu-se toți în casele domnești, șezind în cinstitul scaun, alergară către dânsul toți boiarii mari și mici și toate gloatele sărutând mână zicea : Într-un ceas bun să ne fii măriia ta domnu și să ne stăpânești cu pace în toată viața măriei tale. Și aciaș porunci Costandin vodă tuturor logofeților domnești de scriseră cărți pre numele lui la toate târgurile și la toată țara, dând veste de pristăvirea lui Șerban vodă și de domnie noao a lui Costandin vodă.

Și tot într-acea zi au început a să griji de toate cele ce trebuiesc pentru îngroparea lui Șerban vodă. Iar a doa zi rădicat-au cinstitul trup și-l duseră cu mare cinste la sfânta mănăstire din Cotroceni, unde iaste hramul uspenie bogorodițe, care iaste făcută de el cu toată podoaba ei încă den temelie. Și fiind acolo adunați doi patriarși ai Țarigradului, anume Dionisie și Parthenie, dinpreună cu părintele Theodosie mitropolitul și cu mulțime de egumeni și de preoți, de-i făcură pogrebaniia cum

1 fără]fără de K 2 dreptate]milă și dreptate B, dereptate G 3 Așijderea]Atun- 25
cea B boiarii încă A¹GK dumnezeu G 4 domniia]domnie K după]dupre G pofta A¹GK
sântem]toți sântem B, sntem K foarte om. B 5 năclătit G pre]pe B pre rând om. K fiind
om. G 5-6 rând fiind sfânta evanghelie așezată în mijlocul bisericii puseră mâinile toți pre
dânsa]rând puseră toți mâinile pre sfânta evanghelie B 6 biserecei G pusără K mâinile
toți]toți mâinile (mâinile G) A¹G, toți pre rind minule K 7 jurându-să G legându-să G cum] 30
cum că B 7-8 cum vor sluji domnului lor cu om. A¹ 8 credință și cu mare dreptate om. A
mare credință B dereptate G mare om. B domnu-său]domnului său (lor B) A¹B, domnului K
9 încredințată]pentru credința B iaste]este A¹ scrisă A¹ iaste mai sus scris]s-au zis mai sus B
10 Isprăvindu-să G de om. BGK toții B dinpreună]denpreună B, Inpreună K eșind]
eșiră A¹GK, eșând B 11 biserecă G suindu-se]s-au suit B, suindu-să G cu toții B șezind] 35
șăzând A¹, șezând G, șăzind K în cinstitul]în B, domnul în cinstitul K 12 către dânsul
toți boiarii mari și mici și om. B mari și mici și toate gloatele om. A¹ toate gloatele]gloatele
toate B, toată gloata K sărutând]sărutându-i A¹GK, de-i sărutară B 13 zicea]zicându-i B
ne om. A¹ măriia ta om. BG 14 cu pace]cu bună pace BG viața A¹G aciaș porunci]
aceiș (aceiș K) porânci (poronci K) GK voevod BG 15 domnești om. A¹ scriseră]scrisă K¹ 40
lui]lui Costandin vodă K 16 și lași în BK dând]dându-le BG domniia G 17 vodă]
voivod G 18 într-acea]într-acea A¹B, într-aceia G, într-aceiaș K cele]de cele G trebuiesc]
au trebuit B, tribuesc G 19 voevod G doa]doao B rădicat-au]ridicat-au A¹, rădicatu-i-au B
cinstitul trup]cinstitul lui trup A¹, trupul B 20 dusără K în sfânta K Cotroceni]Cotră-
ceni A¹G, Cotroceni B este A¹ 21 hramulei G uspenie]uspenicia B, uspenii G, uspeniia K 45
bogorodițe]bogorodiți K iaste]este A¹ făcută]zidită K 21-22 cu toată podoaba ei încă den
temelie om. B 22 încă om. K din temeliia G ai]a K 23 și]i G dinpreună]denpreună B,
înpreună K 24 de-i]li B pogrebaniia K

să cade și toți blagoslovindu-l, dădă-l gropii în biserică după jețul cel domnesc, fiind mare jale și plângere de doamna lui și de coconii lor și de frații lui și de toate rudeniile, zicând toți: Dumnezeu să-l iarte! Și-i făcură păminte mare cu bani la săraci, cu bucate multe.

- 5 Și de acolo să întoarse Costandin vodă iar la scaunul lui, și tot într-acéia zi fost-au trimis la Poartă pre o seamă de bolari, pre altă i-au trimis la pașă, care au fost sarascheriu la Obluciță, unde-i zice Cartai, pre alții la hanul tătarăsc cu cărți scrise pentru moartea lui Șerban vodă, făcând mare rugăciune pentru Costandin vodă, să-l lase să le fie domn, precum l-au poftit țara.

- Oh, mare minune și mare milă făcu Dumnezeu cu dănsul, că preste 2 săptămâni sosiră la Costandin vodă de toate părțile veste bună. Întâi |
 225 de la împărăție veni Părvul logofătul Cantacozineanul cu veste bună, cum s-au tocmit domnia numai în 8 ceasuri și în urina lui au sosit un agă mare, turcu, împreună cu Dumitrașco Caramalăul, înbrăcând pre Costandin vodă cu caftan de la împărăție pentru domnie noao, și-l puse cu mână lui de șezu în scaunul cel de domnie, dând cu tunurile, făcut-au întru toți mare bucurie de domn tânăr.

- Când au șezut Costandin vodă domn, fost-au cursul anilor 7197, 1591
 20 mesia octombrie 29 de zile, luni la 10 ceasuri de zi, iar vârsta lui au fost de ani 34.

Trimis-au și la cei 4 bolari cari era trimiși la Beci pre Preda spatarul, văr primare cu Costandin vodă, de le-au făcut veste de această întâmplare.

- Șerban vodă au domnit ani 10, iar vârsta lui au fost, când au murit, 25 de ani 55.

- 1 dădă-l|deteră A¹B gropii|ingropări B, gropiei G bisărecă duple G după|despre B jețul|jățul A¹, jățul B, jețul G, jilțul K 2 fiind|făcându-se B și plângere om. A¹ lor|lul BG 3 și de frații lui om. B 3 rudeniile lui B Și-i|Șă-l B, Și GK 4 păminte|pomană A¹, păminte B cu bani la săraci|cu bucate la săraci A¹ cu bucate|și cu bucate BK, și bucate G 5 Și de|și G să întoarse|s-au întors B 6 într-acéia|într-aceia B, într-aceasta G, într-aceiași K samă GK bolari|boeri A¹G, bolari anume Ghinea vel vorneș, I Alexandru vel elucer, I Socol vel medelnicer, I Părvul Cantacozino, I Preda Brătașanul vel pitar B altă|altă seamă (samă G) A¹GK 7 pre altă i-au trimis ... la Obluciță|și au trimis pre alți bolari la Mustafa pașă sarascheriu, care au fost atunci la Obluciță B 7 Obluciță|Obluciță A¹, Obluciță G unde-i zice|unde il zice A¹, ce să cheamă B După Cartai ad. anume bolarii Dumitrașco Caramalăul vel post. I Vergo vel port. B 8 tătarăsc|tatărăsc Selim Gherel, bolarii anume Mihaleen, I Costandin elucer Clorogărlenul B, tătarăsc G 9 rugăciuni mari K rugămintă A¹ vorod B să-l|en să-l BG le om. A¹K 10 pohtil GK 11 Oh|O A¹BG Dumnezeu G dinul G preste|peste BK 12 de|din A¹G, den B veste bună|vești (vești GK) bune A¹BGK 13 Cantacozineanul|Cantacozino AB, Cantacozineanul G 14 s-au|s-au B, I s-au G în om. A și un agă A¹BG mare om. B 15 După turcu ad. de la împărăție B împreună cu|anume Izmail agă euplgilar, chebala sa, cu B Caramalăul|Caramalăul vel post. BG, Caramanliul K 16 împărăția G domnia G 17 șăzu B de domnie|domnesc BGK După tunurile ad. mână lui de șezu în scaunul cel domnesc, dând cu tunurile G făcut-au|făcutu-s-au A¹K. făcutu-se-au BG 17-18 bucurie mare B 19 șăzut A¹K domn om. A¹ cursul anilor|leat B. vîlelul ot Adama VII. G, cursul alior K 20 mesia|luna A¹, om. BG, în luna lui K 20 de zile|20 A, 30 din B de zi|din zi A¹ luni la 10 ceasuri de zi om. B au fost|era K 21 ani om. A¹ 22 pre|pă A¹K, pe B 23 primare|premare A¹, om. BG, primar K cu|lul K vorod G făcut|dat G 24 lui|și B au fost când au murit|când au murit au fost BG

Și cât au fost el domn mult au pătimit, mai vartos pentru țară, că
vrăjmașii nu-l lăsa. ci-l necăjia în tot felul ca să-l surpe din domnie, 334
să poată hrăpi țara, mai vartos grecii țarigrădeni; iar dumnezeu tot nu
l-au lăsat, nici-și da mijlocul, ci pre turci îi biruia cu banii, iar pre greci
îi biruia cu alte meșteșuguri; pre toți vrăjmașii lui i-au supus, pre unii 5
cu moartea, pre alții cu închisoarea, cât nu mai putea scăpa nici unul,
ci de frica lui să ascundea toți în toate găurile, că-i dedese dumnezeu
minte și chibzuială mare. Și chipul lui era groaznic, cât să sperea de el și
păgânii și alte țări.

Și în zilele lui nimeni n-an cutezat să-i calce țara, până la moartea lui. 10

Iar doamna lui, Mariia, cu fiu-său Iordache și cu patru cocoane, au
rămas în urma lui Șerban vodă cu mare jale și cu multe lacrimi vărsate.

Iar Costandin vodă încă nu i-au lăsat să fie atâta obidiți, precum au
fost mai nainte alte doamne rămase sărace de domnii lor, ci le-au dat
mare cinste. Și n-au lăsat pre doamna să o bântuiască cineva, ci o au lăsat 15
în casăle ei, să se odihnească cu coconii ei și să-și ție satele și moșiile
și tot ce va avea, cu bună pace. Așijderea și slugile ei câte au avut, le-au
făcut cărți de milă ca să slujească acei case până vor fi.

Iar când au fost cursul anilor 7197¹⁶ mēșița iunie 20 de zile, fiind
oastea nemțească la Belgradul sârbesc, iar sultan Suliman s-au rădicat 20
cu toată putēria lui cea turcească de au mers asupra nēmților până la
Sofia și acolo s-au tăbărât.

Atunce și Costandin vodă, din porunca împărătească, purces-au cu
toate oștile lui de au mers până la Rușavă și acolo s-au tăbărât, poruncin-
du-i turcul să dreagă cetatea de la Cladova și de la Rușavă. Fiind acolo, 25
venit-au la dānsul și Tuchili groful de l-au ospătat și l-au dāruit și iar

1 Și cât|Și (iar G) cind A¹GK mult|multe A¹, om. G 2 ci-|ci li B, ce-l G necă-
jia A¹K, năcăjia G feliul G den B 3 hrăpi|prăda B țarigrădeni B 4 nici-și|nici țs A¹,
nici-l G, nlce-și K nici-și da mijlocul|nici el nu să spālmānta B bani G 4-5 pre greci li
biruia cu alte meșteșuguri|pre greci pre toți i-au îngrozit B 5 meșteșuguri K și pre toți B 30
supus|spus G 6 moarte K închisoarea|închisorile A¹, închisoare K cât nu mai putea scăpa
nici unul om. B scăpa nici unul|nimea din vrăjmași A¹ 7 ci de|și de B in|prin A¹, pren B
toate om. B găuri B, gaurile K¹ că-l|că K dedese|dădese B 8 chipzuială A¹B chipul|cu
chipul A¹, la chipul B sperlea A¹, spārila K el și|dānsul toți B 8-9 sperea și păgānii și
alte țāră G 9 și alte țārī|dupe în alte țārī B 10 nimeni|nimea A¹G cutezat|căzut A¹KK¹ 35
n-au cutezat nimeni B să-l|să G lui om. BG 11 fiul său A¹ Iordache|Gheorghie G cocoa-
ne|coroni K 12 mare om. G lacrimi A¹K 13 Costantin G 15 n-au|nu o au G ci|ce GK
o au lāsāt|o să șază G 16 casăle|casele A¹, casa BG să să A¹K odihnească|odihnească în
casa ei G el|el în pace B, om. G satele|jale el satele A¹ 17 Așijderea|Așāiderea B, om. K
slugile|slugilor B câte au avut om. B 18 milă|milă tuturor B slujească|iaibă a slujī B 40
până vor fi|până vor fi cu zile B, până ce vor fi G Cu r. 19 B și G continuă expunerea după
«Viața lui Brincoveanu», B se ocupă de soția trimisă la Viena de Șerban vodă, de obăzătoarele în tim-
pinale de soție în Transilvania de la Veleani, de misiunea log. Const. Brincoveanu etc., iar G
Începe cu războiul dintre turci și nēmți. 19 fiind|făcând K 20 oaste K nemțească A¹ Bel-
gradul|Bālggradul A¹, Bēlggrad K sârbesc om. K Suleiman K rădicat A¹ 21 putērea A¹K 45
22 Sofia A¹ 23 Atuncea A¹ și om. A¹ poronca K 24 și acolo om. A¹ 24-25 s-au tăbărât.
poruncindu-l turcul să dreagă cetatea de la Cladova om. A¹ 25 dirlagă K 26 Tuchili|Tichili K

s-au învârtit înapoi de s-au dus la tabăra turcească, unde era toți adunați.

111 Iar când au fost la avguŝt 4 zile, făcut-au război mare de turci și de nemiți la apa Nișului și cu vrerea lui Dumnezeu fost-au biruința nemiților, 12 Iar tureii s-au întors înapoi cu mare rușine. Atunce au luat nemiții cetatea ce-i zice Nișul și Iar atunce au mers nemiții către Dunăre la cetatea Diului, de s-au bătut cu tureii și au luat cetatea Diului. Deci fiind cap un domn ce l-au zis prințepul, după ce au așezat oștile la cetatea de la Niși și de la Diu, s-au învârtit înapoi cu toate oștile lui de au venit până la Cladova, 13 scriind cărți la Costandin vodă de frăție și de prieteșug. Costandin vodă încă le-au primit și l-au trimis daruri și mulțemită. Și au pornit de la Cerneși să vie iar la scaunul lui. Ajungând la Olt, la casele lui din Brâncoveni, sosi-i veste cum au intrat prințipul cu oștile lui aicea în țară. Atunce Costandin vodă multă obidă și inimă rea avu pentru înșelăciunea 14 ce l-au făcut nemiții și îndată trimise niște boiari cu cărți de au eșit înaintea 15 nemiților, scriind la acel prințip gheneraleș cu mare rugăciune, făgăduindu-i dar mare, ca să facă bine să nu vie pentru-această țară că iaste săracă și prădată de turei și de tătari. Iar el nimic n-au băgat în seamă, ci au venit prin mijlocul țării de au făcut mare pradă și au căleat mănăstirile și au 16 stricat bisericile până au sosit la Rucăr. Acolo s-au întâmpinat cu alt gheneraleș ce l-au zis Aizer, cu multe oști nemițești, împreună cu Costandin aga Bălăceanul, trecând prinșipul în Ardeal, iar Aizer cu acel Bălăcean au trecut în țară.

Atunce și Costandin vodă sosind la scaunul lui în București, prinzind 17 de veste că au intrat acei nemiți în țară și până la Târgoviște au sosit, numai-decât au eșit din scaunul lui împreună cu doamna și cu părintele mitropolitul chir Theodosie și cu toți boiarii și cu toată curtea lui de au mers 18 în jos, către Podul Pitariului, tăbărându-se în lunca Plătăreștilor, lăsind la scaun ispravnicul pre Căratea marele vistier Popescu, poruncindu-i 19 ca după ce vor veni nemiții în București, să le dea zaharea cât le va trebui.

Deci Aizer gheneraleșul, înțelegând de aceasta, numai-decât trimise

1 s-au om. A¹ 2 4zile| 4 A¹, în 4 zile K 3—4 de turei și de nemiți|tureii cu nemiții K 4 și cușii A¹ 5 Atunce|Atunce A¹, Atuncel K nemiții A¹ 6 și om. A¹ atunce|atunce A¹, atuncel K 7 cetatea|nemiții A¹ Diulul|Diulul A¹ 8 prințip K oștile|oști K cetatea de la cetate la K de la la K 9 lui om. K 10 prieteșug|prietenle K 11 le-au|l-au A¹ le-au primit și l-au trimis daruri|l-au dăruit K daruri|dar A¹ mulțemită|mulțămiltă A¹, l-au mulțămil K pornit|poruncit A¹KK¹ 12 la Olt|până la Olt A¹ casele lui din|casele sale în K lui sale K 13 alui K 14 Atunce|Atunce A¹, Atuncel K au|au avut A¹ 15 l-au|au A¹ de au|de le-au A¹ înalutea|denalutea K¹ 16 ghluăraleș A¹ rugămintele K 17 dar mare|daruri mari K să facă bine om. A¹ printr-această A¹ laste|este A¹ 18 în seamă|samă K 19 Ituor|Ituor K 20 Aizer|Itizer K 21 Aizer|Itizer K ucel|cel A¹ 22 Atunce|Atunce A¹, Atuncel K prinzind|și prinzind A¹ 23 acel om. A¹ nemiții A¹ 24 scaunul lui|scaun A¹ împreună om. A¹ doamna|doamna sa A¹, doamnă-sa K 25 Plătăreștilor|Zlătareștilor K 26 ispravnicul|ispravnicul A¹K 27 nemiții|nemiții K cât|câtă A¹K 28 Aizer om. A¹ în|înțelegind K numai-decât|îndată K

carte la Costandin vodă, poftindu-l să vie la scaunul și să fie cu dășii
împreună, iar de pre ture să se hainească.

Atunce Costandin vodă înțelegând de aceasta, numaidecât au
chemat pre părintele vlădica Theodosie și pre toți boiarii marii și mici,
făcând mare sfat ce vor face de aceasta, mai vârtos arătând o seamă de
boieri ca să se lăpede Costandin vodă de turci și să fie cu nēmții; iar el cu
altă seamă de boiari, mai vârtos Costandin Cantacuzino, ce-au fost mare
stolnic și Mihai Cantacuzino marele spătar, socotiră că nu iaste acest
sfat bun, căci de vor face una ca aceasta, tătarăi sint aproape și numai-
decât vor veni cu putere mare de vor robi țara și o vor prăda și de către
nēmți nu vor avea nici un folos. Ci numaidecât s-au sculat de acolo
de au mers la sat la Ruși, unde sânt heleșteele domnești.

Atunce au venit și Aizer la Drăgănești, poftind pre Costandin vodă
de au venit de la Ruși de s-au împreunat amândoi acolo la Drăgănești,
arătând acel gheneraleși mare liubov cătră Costandin vodă, rugându-l,
cu toată credința, ca să-l învețe ce va face. Și au spus adevărul că această
venire a lui cu oștile o au făcut pre minciunile celui Bălăcean, că el
s-au lăudat cum după ce va veni aicea în țară, să va închina la dănsul
toată boerimea și toată țara, iar n-au fost așa.

Deci Costandin vodă încă i-au spus tot adevărul, cum că tătarăi vor
să vie în țară la dășii, și făcându-i mare cinste, l-au ospătat și s-au întors
iar la București cu mare frică. Iar tătarăi înțelegând de venirea nēmților,
numaidecât s-au sculat sultanul cu tatarăi și au trimis înainte soli la Cos-
tandin vodă, spuindu-i că sânt viitori aicea în țară asupra nēmților.

Deci Costandin vodă înțelegând de aceasta, foarte rău s-au întristat,
mai vârtos pentru săraca de țară și numaidecât s-au rădicat de acolo de

1 poftindu-l să vie | poftindu-l să-și vie A¹ 2 să să A¹K 3 Atunce | Atuncea A¹,
Atunci K înțelegind K 4 marii | cei mari K 5-6 samă de boiari K 6-8 iar el cu altă
seamă ... Mihai Cantacuzino marele spătar | deci neunindu-se unii cu alții, că unii pohtica să
fie nēmții, alții zicea că nēmții nu-i vor putea apăra de turci, ci vor cădea la robie A¹
7-8 stolnic mare K

Pentru p. 195 r. 8 — p. 196₁₂ e redacție redusă. Dar Costandin vodă văzând că într-alt
chip nu vor eși nēmții din țară de nu va veni putere înpărătească și fac atâtea răutate și atâtea
prăzi neuitându-se nici la un obraz, ci în tot chipul pe tot omul îl bătea și-l căznea pentru
zaherele și pentru altele ce le trebuia lor, Costandin vodă au trimis la tătari de l-au rugat să
vie să scoată pe nēmți și fiind și porunca înpărătească ca să vie, s-au pornit multă tătarime cu
Galga sultan, cu mărzaci și nohai de au venit pân la margine și și-au pohtit să meargă domnul
să se împreune cu dănsul. Atuncea domnul au pohtit pe Haizler să vie de la București să se în-
preune la Drăgănești fără de nici o oaste și au făcut așa, că au mers și s-au împreunat. Vorbele
ce vor fi fost, ei le vor fi știut, iar noi, ce am văzut, scriem.

Despărțindu-se de la Drăgănești, ghinăriului au mers la București, iar domnul s-au dus
la Buzău, la episcopie. Și fiind sultanul cu tătari până la oraș la Floci, au mers domnul de
s-au împreunat cu dănsul și tătarii au porces cătră București, răschirându-se prin țară după
obiceiul lor. Domnul încă au porces către București și dând știre lui Halsler ghinăriului că vin
tătarii și nu este într-alt chip, s-au sculat cu toate oștile lui din București și s-au dus în Ardeal.
Tătarii îi goniea, dar nimic nu le strica în A¹ 9-10 numaidecât | îndată K 10 putere
mare | puteri mari K și de | de K 10-11 cătră mămți K 12 hăleșteele K 13 pohtind K
14 împreunat | înprionat K amndoi K acolo om. K 15 liubov | drăgoste K rugindu-l K
16 învețe | învétă K 17 celui Bălăcean | Bălăceanului K 22 înțelegând K 23 numaidecât |
îndată K nainte | înainte K 25 înțelegând K 26 vârtos | mult K

s-au dus la Buzău. Și de acolo au trimis pre doamnă-sa și cu toate jupă-
nésele la mănăstire la Brad, iar el cu puținei oameni, au încălecat de au
eșit innaintea sultanului, inchinându-se lui cu mare plecăciune și cu mult dar.

Atunce au văzut sultanul că nu iaste Costandin vodă hain, ci iaste
5 slugă dreaptă împăratului, făgăduindu-se că nu vor robi țara, numai ci
merg asupra nēmților, care sânt vrăjmași lor.

Și de acolo Costandin vodă numaidecât s-au învărtejit de au venit
iar la Buzău, de au fost în zioa sfintei blagoiavleniei și de acolo, cu porunca
sultanului s-au sculat de au venit iar la scaunul lui la București, cu toată
10 boerimea și cu toată curtea lui. Iar Aizer | înțelegând de venirea tătarălor,
227^v de mare groază au dat dosul, fugind până în Tîrgoviște de n-au mai des-
călecat, la ghenarie 2 zile 7198.

2 putineilnutintei K încălicat K 3 mult dar|multe daruri K 4 și sultanul K
6 niamților K 7 numaidecât|indată K învărtejit|ntors K 8 zioa sfintei blagoiavleniei|
15 zua de bogoiavlenie K 9 lui|seu K 11 de mare groază om. K până în|prin K 12 la
ghenărie 2 zile 7198 om. K

III

A N E X E

1

Ms. O, f. 3 (vezi p. 3₂₂):

În zilele acestui domnu <Negru Vodă>, la leatul 6808, au rădicat tureli pe Osman și l-au pus să le fie împărat. Acesta fu întâiu împărat lor; și au luat multe cetăți și orașe preste Mare Neagră; și au împărățit ani 28; și au murit la leatul 6836. Și după dînsul au luat împărăția fiul său Orhan.

2

Ms. O, f. 3 — 3^v (vezi p. 3₂₂):

În zilele acestui domnu <Mihaile voievod>, venit-au craiul Carol ungurescu cu mulțime de oști ca să-l supue supt corona ungurescă; și au făcut mare război cu Mihaile vodă; și fu biruit Carol craiul, căci de able au scăpat cu puținii oameni în Țara Ungurilască cu mare rușine.

3

Ms. O, f. 3^v — 4 (vezi p. 3₂₂):

În zilele acestui domn <Dan voievod>, la leat 6858, sultan Orhan, împăratul turcescu, feciorul lui Osman, au luat Bursa de la greci cu mare război, în zilele împăratului grecescu Mihaile, întâiu Paleolog. Și au aflat trei turnuri pline de avuții: aur, argint, pietre scumpe de tot felul, mărgăritari, sabli, zale, steme de aur împodobite cu mărgăritari și cu pietre scumpe. Și atita avuțiile de multă au găsit, cît au încărcat 500 de cămile și le-au trimis la locul său. Și așa răutate și moarte făcu în creștini, cît unul dumnezeu știe, ca să spule avuțiile. Și adună toți pruncii cei mici a creștinilor și i-au pus la un loc limpede și au dat cu cai(e) peste dinșii de l-au omorît; pre unii l-au aruncat în apă, pre alții l-au pus de l-au ars soarele și mure de sete și l-au împreuna cu cetele mucinicilor. Dar alte munci și pedepsă ce-au făcut arherellor și călugărilor și oamenilor

miréni, c'ne poate să le spue : că pre unli li spînzura, pre alții lîneca, pre alții puneă pre foc de-î frigea ca pre niște pîști, altora ie deșchidea gura și le băga spuză de foc, pre alții lega de coadele cailor și-i tîrlîe de-î fîră bucăți și într-acesta chip îș da sufletele lor în mina lui Hristos dumnezeul nostru. Și la acest război rînindu-se păgînul de împărat, au murit și au luat împărăția fiulul său Murat, al trîile din ruda lui Osman.

4

Ms. A, f. 2^v — 3 (vezi p. 3₄₀):

Greșală și neștiință este alce al scriitorului de zice „Baezet belu de la Nicopoe”, că n-au
 3 fost Baezet belu, ci sultan împăratul turcilor, | căruia și lîdărim li zicea turcii, adică <loc alb>. Apoi, după cîtăva vreme, Temurleg, marele hanul tătărăscu de la Uzbic, vinînd la Anadolî și bătîndu-să, l-au prinsu în războiu pre acel Baezit.

5

Ms. O, f. 4—4^v (vezi p. 3₄₀):

În zilele acestui domnu <Alexandru volevod>, venit-au Laloș crailu unguresc cu mulțime de oști în Țara Rumînească. Iar Alexandru volevod văzînd că nu va pute sta împotriva-l, plecă capul și mersă la crailu cu mari daruri, cu mie de hîrvne de aur de s-au închinat și s-au făgăduit că-l va da dajdic pre an. De aceasta foarte bine păru crailului și-l dăru cu frumoasă daruri și-l slobozi ca să domnească cu paci.

În zilele acestui domn, la leat 6871, sultan Murat împăratul turcesc au strîns mare oști și au intrat în țînutul împărăției grecești de au luat multe locuri și cetăți, anume Calipole de lîngă Elespont și o parte de Machidonie și cetățile lei, Fillipon | și Udriul. Și s-au făcut loc ca să albă pe unde trece oaste din Asia la apus. Și au mersu robînd și prădînd țările pînă în Țara Sirbească; și au cuprinsu pre lăcutorii țărilor acelora mare frică, și să strînsără toți domnii la un loc de s-au sfătuit și au făcut legătură mare ca să fie toți una. Și au făcut mare război și urgila lui dumnezeu, pre toți l-au bătut Amurat și au prinsu și pre Lazăr, domnul sirbilor și îndată l-au omorît. Deci acel Lazăr domnul sirbilor ave slugă foarte credincioasă ce-l chema pre nume iar Lazăr; și dacă văzu că <au> omorît pe stăpînul său, foarte să scribi și căuta vreme cu prilej și socotie, cum ar face ca să omoară pre Amurat și să răscumpere moarte domnului său. Și țînă la dînsul armă mică, adică cuțit. Și într-o zi găsi vreme și dede cu cuțitul și-l înjunghie pre sultan Murat și-l omorî la leat 6881. Și stătu împărat, în locul lui, fiu-său Balazit, al patré-lea din neamul lui Osman.

6

Ms. O, f. 5—5^v (vezi p. 3₄₂):

În zilele acestui domnu <Mircea Bătrînul>, la leat 6904, sultan Balezit, feciorul lui Amurat, au luat multe țări de ale împăratului grecescu, anume Machedonia, Fochila, Voechila, Athina și luă și țara sîcilor care era supusă supt corona Țării Ungurești. Aceasta văzînd Jlemond crailu, împreună cu alți domni din Țara Nemțască, rădicară mari oști și vinîră asupra lui sultan Balzit și tăbăriră la Necopoe. Și la noemvri, în 29 la leat 6904, făcură mare război și fu bi-

50

7

În zilele acestui domnu<Vădislav volevod bătrînul>, sultan Murat, al şesăle din ruda lui Osman, fîciorul lui sultan Mehmet, au luat cu război ţările sîrbeşti şi au venit şi la Beligrad şi-l bătut şapte luni cu tunuri şi cu meterezuri şi cu năvală mare şi nu-l pûtu lua, ci să dusă cu ruşine de la Beligrad.

3

6976
5505
1421

180

19

14

și numaidecât s-au pornit asupra turcilor și atâta s-au rășchirat de lat, cât au cuprinsu tot Câmpul Rîgăi; iar deca văzură atâta mulțime de turci mai să sperilară și era la 8 ceasuri din zi. Iar deca văzu aceasta lancul vodă, că i s-au spălmăntat oastea de mulțimea de turci, el s-au coborât în jos la șăsu, iar în vârful dealului au întărit locul cu cară ca o cetate mare minunată și lăsă oameni păzitori și i s-au lovit și el cu turcii și să bătură 3 ceasuri foarte tare în toate părțile; apoi Lajonțu, Venedectu din aripa dreaptă, tare începu a oboră pre turci la o vale. Văzu aceasta și Banfi Ișfan din arepa stângă și începu și el a-l bate vitejaște. Iar sultan Murat deca văzu aceasta. Îndată înnoi războiul și-i porni într-amândoaă arepile, iar ungurii și rumânii foarte osteniră de război și să apropiară de stătură lângă cel înzoați, iar cei înzoați frumos sta ca un zid de piatră tare. Deci lancul vodă purcse din coastă cu cel odihniți și au înfrânt pre turci și i-au gonit până în tabăra lor, iar sultan Murat deca văzu aceasta, mai porni niște stolu și groase și le porunci atâta să să bată de mult până vor osteni creștinii și așa au fost războiul până în seară; apoi s-au așezatu noaptea amândoaă oștele, iar a doao zi, deca au început a lumina de zioă, îndată s-au început iarăș războiul tare peste seamă, iar sultan Murat au pornit pre cel 40000 de turci carii nu eșise la războiul până atunci și pentru acela nu le putea sta bine creștinii înpotrivă, iar turcii foarte s-au semețit și s-au luțit.

Deci lancul voevod alerga pân toată oastea de-i înbărbăta și le zicea: nu părășiți războiul și cinstea. Deci oștele iar s-au mai înbărbătat și au ținut războiul ca și eri. Ce turcii începură meșteșuguri: cându să lovia cu creștinii, ei îndată da dosul.

Deci creștinii li gonlia și-i strica și reagul, iar turcii să întorcea și, până a să tocmi, strica mulți din creștini și așa fu războiul până în seară. A treia zi dimineața iar s-au început războiul de iznoavă și dinaintea războiului, întâiu s-au lovit Ianoș Cekel, o rudă a lancului voevod și să bātu tare minunat și au perit tocma în fruntea oștilor. Apoi ocoliră turcii și pre Mezai Embre și pre Banfi Ișfan și i-au tăiat. Și văzând aceasta sultan Murat, cum dintru amândoaă arepile au căzut steagurile, chemă toată oastea ce era zăcătoare și porunci ca să ocolească oastea creștinească din toate părțile și să-i tae pre toți pentru că pricepă că de 3 zile sânt creștinii osteniți.

Atuncea turcii îndată ocoliră pre oastea ungu rească de toate părțile și sloboziră săgețile ca norul asupra creștinilor și-i rășchirară în toate părțile și-i tăiară și apucară steagurile.

Aceasta deca văzu lancul voevod, toate lăsă înapoi și au încălecat alt cal și începu a fugi înapoi să scape, iar turcii începură a-i goni și i-au gonit până în seară și s-au întors a doao zi.

Iar tabăra cea din deal încă o luară turcii și pre toți ungurii căți era într-ânsa li tăiară. Dar și până o luară prea mulți turci periră, că până au fost armă, prah și săgeți, tot s-au bătut până au perit toți.

Aceasta făcu Gheorghile Despot lancului voevod, că s-au acoperit toți Câmpii Rîgăi de trupuri creștinești.

Dar tot periră turci mai mulți cu 4 părți decât de creștini. Ce pentru sfiala trimise sultan Murat de au strânsu trupurile agalelor și le-au îngropat, iar pre cei proști i-au băgat în vale.

Multe oase și până în zioa de astăzi să tăvălesc acolo în Câmpii Rîgăi de nemiși ungurești ce au perit la acel război.

În zilele acestui domnu <Radul voievod cel Frumos>, la leatul 6958, au murit sultan Anurad și-l îngropară la Odriiu; și luă împărăția fii-său Meemet. Acesta fu al șeptile din niamul lui Osman, carele foarte îndemnă pre toț spre vărsare de sînge. Și făcu pace cu Costan- tin Paleologul, împăratul grecescu și cu Gheorghil Despot, domnul sirbilor; și-ș luă oști și purciasă spre Cărâman și au trecut preste mare <în> Asila, de bātu pre domnul Iconli și-și făcu loc mai

larg. După aceia iarăş trecu preste mări în Europa şi în Buaz, unde laste mare strîmtă, şi acolo făcu doao cetăţi şi cugeta să se apropie de Tarigrad şi să astupe căile despre amîndoa Misiile şi despre schithi, ca să nu-i vie ajutori de necăire. Iar împăratul grecesc tot trimetă soli după soli de-şi lăsa lucrul mai jos. Deci sultan Mehmet, după ce au sfîrşit cetăţile de zldit, au pus oşti într-insele şi tunuri, ca să le păzască, şi ei s-au dus la Udrii. Iar grecii ave nădejde zicînd: de să va face vrajbă, îndată vor lua acele cetăţi de la turci. Dar nădejdea lor au fost deşartă, căci cînd au fost la leatul 6961 aprilie întăi, veni sultan Mehmet cu mulţime de oşti, cît au umplut marea de corăbii şi de galloani, iar uscatul de pedestrime şi de călărime, cît nu-i lua pămîntul. Şi aşaocoliră Tarigradul şi începură a-l bate de toate părţile şi ziua şi noapte, pînă de la o vreme stătură grecii de ostinială multă; şi sfărmară turcii zidurile cetăţii despre Galata şi începură a intra prin spărturi, de robia şi tăie pre creştini. Iar Costandin Paleolog văzînd atîta stricăciune ce s-au făcut într-Inşii, s-au dus la sfînta Sofie şi s-au cuminicat cu sfintele şi de viaţă făcătoarele taini a lui Hristos şi lepădă hainile cele împărăteşti şi să îmbracă în haine proaste, ca un ostaş, şi au eşit la război cu cîţva boeri şi au dat război foarte tare, cît au depărtat şi au scos pre turci afară din spărtură. Şi s-au lovit de faţă şi cu un sarachin ce lera în oaste turcească, foarte mare şi groaznic ca un urieş; şi lovindu-l cu sabie, l-au tăiet drept în doao. Iar cînd au fost peste noapte, i s-au arătat vedenie de la dumnezeu, precum va să dă cetate în mîinile turcilor. Şi eşind la al doile război, au perit împăratul şi cîţiva din boierii lui. Şi aşe luară turcii Tarigradul bătîndu-l 80 de zile, cu multă vărsare de sînge, la leatul 6961, iar de la Hristos 1453 mai 29, într-o zi marţi, idictul 1. Făcutu-s-au într-ace zi şi eclipsis soarelui, ca să cunoască toată lumea că s-au dat împărătească cetate în mîinile păgînilor. Şi luă scaunul împărăţiei greceşti Meemet păgînul, spre mare scăderi şi jale tuturor creştinilor. Şi marc nemilostivire arată, dacă intră în cetate, că au tăiet toţi boeri şi toţi oamenii şi au spurcat sfintele beserici şi sfintele moaşti le arunca afară şi curvi cu toate fetele clte s-au aflat şi alte multe răutăţi care n-au văzut om pre lume pînă atunce. Şi dacă luă Tarigradul, puse oaste într-Insul păzitori, iar el veni la Udrii în scaun şi foarte s-au semeşit. Şi trimise iscoade ca să vază unde laste ţară slabă şi bogată, să să legi de ia şi să o la. Şi cînd veniră iscoade, li spuseră că despre apă, la frînci, laste putere marî şi pre uscat la unguri, iar la Ilirli şi la Dalmaţie lucru slab, numai sate multe şi tîrguri şi bilşug de toate. Deci el îndată lş porni oştile pre uscat şi luă Ilirli şi Dalmaţia şi Misilia, ţările strbeşti, şi le pustii cu foc şi cu sabie, de lo slăbiră foarte rău.

10

Ms. C, f. 4° (vezi p. 4₆₇):

Basarab, după cum zice istoricul care să chliamă Haicocondel, la al şaptelea carte a istoriei lui, fost-au pe vremea lui sultan Murat, tatăl lui Mahmet celui ce au luat Tarigradul, al doilea neam de domnile. De vreme ce acesta au adus pe Dan, feciorul lui Basarabă, domnu al doilea neam de domnile. De vreme ce acesta era după acestuia istorie ce scrie la al 9 Tări<i> Rumăneşti, că şi Basarabă, adică domnu era după acestuia istorie ce scrie la al 9 carte, cînd domnia Tări<i> Rumăneşti biruia pînă ia Marea Neagră, de vreme ce şi cetatea Chilia, parte de Ţara Rumănească.

11

Ms. B², f. 37-39 (vezi p. 82₆₄):

Şi-l rămase trupul lui <Mihai Viteazu> în pulbere gol, fără de cămaşă şi în sînge tăvălindu-se. Acestea le-au lucrat pizma; şi peri aşa, iar de vină, acest viteaz, cum pizma au pierdut pe mulţi bărbaţi fără vină, ca şi acesta, că era ajutoriu creştinilor. Să vă fie har nemilostiv şi toate cu osîndă. Dar cum aţi omorît acest viteaz, pe Miha! vnevod, care făcuse pe toţi de tre-

mura? Deci aflați și plingeți și suspinați, vitejilor, de acest tînăr frumos ce era vestit de la răsărit, pînă la apus. Cerul și soarele, cutremurați-vă de această silă și voi, munților, plingeți, că astăzi au căzut stîlpul creștinesc cu cinste pravoslavnicilor, prietenul [ui] Sfetagorilor, care s-au jurat pre cruce, pre turci să-i piarză și pentru creștini tare singele își vărsa, că ar fi intrat în Țara-Rumânească, cînd venia din Țara Nemțească. Împăratul turcesc nu sa va mai lăuda altă dată, pentru că vrea să meargă cu toată puterea lui să să bată cu el. Pentru acela să cade să-l jăluiescă boerii și săracii și toți voinicii, cu bărbații cei buni, că cinste nu vor mai avea ca de în Mihai voievod. Și să plîngă toată țara că au pierdut pre domnul lor cel viteaz care avea nume vestit, care era groaznec în turci și tătari. Unguri, sași, tremura toți de el. Deci de cînd s-au petrecut Mihailu voievod de atuncia să făcuse lipsă în Țara-Rumânească și-si găsise tătarii vreme de făcea pustilitate. Dar acum, unde iaste Mihailu voievod să izbăvească țara din mîinile păgînilor? Alt Mihailu voievod ca acesta nu va mai veni în Țara-Rumânească, să facă pre agareni să fugă. Pierdură pravoslavnicii pre cela ce-l avea nădejde să meargă să facă liturghie în sfînta Sofie, că prea cuteza.

Blestemați să fie ungurii și nemții, căci au ucis pre Mihailu voievod, fără de nici o vină. Anathima să fie Sechighi Mihail carele li fu nădejde să mînințe un bărbat ca acesta, care fusese mare ajutoriu în creștinătate. Adevăr, cum zice D<a> v<i>d : că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa. Iar voi, înțelepților, căutați de luați cu amănuntul, cînd le vorbiți prietenului credincios. Zic b<la>goslovii : nu iaste harnică lumea niciodată, pentru că alt nime<n>ea nu e cu cinste, decît să albă omul prieten credincios. Că nu plătește nimic aurul și argintul; înainte prietenului credincios să albă har prietenia, iar <nu> aurul și bogăția, cum zic cel înțelepți. Pentru acela fiind și mic dragă prietenia, am scriptura mea pentru numele tău să fie pomenire în ani netrecuți, să laude apoi mulți, pentru că să scrie, nici mai uită și să laudă și toți să miră, căci nu s-au mai uitat niciodată.

Cît au trecut cînd nu s-ar fi scriind, patimile tuturor, avuția și sculele și obiceiul împăraților! Cum ar fi tot și cum am fi noi, să nu cunoaștem sfîrșenila tuturor! Că scriptura iaste vie, că niciodată nu moare. Deci fiecare om ce va căuta, tot găsește, sau istorii vechi sau b<la>goslovie. Mîntea află dintr-acelea și spăsenie sufletului. De va fi cinevași slab, de nu va avea putere, atuncia se face viteaz în războiu, rîmnește numai să citească de toate oștile.

39 Istoria umple înema și minte<a> și vitejia, | ca și marele Omir, faptele elinilor cu acelea să laudă. Cîtă vreme au trecut de cînd el le-au scris, și-ți pare că au înflorit astăzi. Așa și eu, m-am brodit niște istorii să scriu, să se afle în multă vreme, domnilor Țării Rumînești, cîte s-au făcut cineși în vremea lui. Le scriem ca niște istorii și anii cum petrecură, cineși în scaunul lui și cît au trăit în veacul lui.

Am vrut să scriu intîiu ale lui Mihailu voievod. Și s-au scris, cum vor vedea și alții și vor ceti. — Amin.

Ms. V, f. 76—79 (vezi p. 117₃₇):

Aicea semnăm izvodul cărții lui Theofan, patriiarhul Ierusalimului, pentru minunea sfîntei lumini care să pogoară la sfîntele noastre Paști în sfînta cetate Ierusalimul, în biserică și la mormîntul domnului nostru Is.Hs. cum au vrut procleții armîni să pitule și să facă meșteșug, să zică că s-au arătat la pîngăritele lor Paști, iar nu la ale noastre, ceștea ce ținem credința cea dreaptă a marii biserici a răsăritului. Tălmăcită duple limba greciască pre limba rumânească de Simon al doilea lăgoînet. Și s-au făcut minunea aceasta, cînd au fost în Țara Muntenească domn și biruitor bunul credincios Mathei voievod Basarab, iar în Moldova au fost Vasiliu voievod. Anii domnului 1634.

Cu mila lui Dumnezeu patriiarh sfintei cetăți Ierusalimul și a totă Pallstina, Sirlea, Arablea și de ceăa parte de Iordan, Cana Gallileului și al sfântului Sion, Iproci.

Ceea ce vă aflați prin toate cetățile, orașele și satele și în toate laturile, sfințiți mitropoliți, de d-zeu iubitori episcopi, întru duhul iubiți frați dinpreună slujitori prealuminați și buni credincioși domni, buni cuvâșii preoți, precucuvâșii ieromonahi, bunli cuvântători slujitorli bisericilor, cinstiți și măriți boiari mari și mici, înpreună e toți slujitorli și a tot fericitul nărod, căți santeși adeveriți creștini și țări sfinte iubiți, fie ai smereniei noastre, dar fie voao tuturor și pace și milă de la Dumnezeu tatăl atotșitorul și de la domnul nostru Is. Hs. și de la sfântul și dătătorul de viață al lui mormânt cu bună socotință de mântuire, iar de la smerenia noastră rugă și blagoslovenie.

În știre să vă fie tuturor bunilor credincioși și <drept-rugă> torilor creștini că pângărita și răță<cita> rudă a nedrept-credincioșilor armeni, îndemnându-se cu pizmă rămnitoare, pierzându-l, pângăritele lor Paști neîntâmplându-se într-o zi cu noi, ci mai pre urmă de noi cu o săptămână, în anli ce au trecut, când au fost cursul anilor dela Hs. 1634, | mirându-se cum vor face acel de 3 ori blestemați eritici, făcut-au sfat nesuferit să fie batjocoriți de creștinii cei adevărați și au strâns 85.000 de talere spre stricarea legii lor cei rele, iar nu spre izbândă, cum au fost cugetați ei și au mers procleți de au dat acea sumă de bani belului de loc și cadiului de au închis mormântu domnului la ziua Paștilor noastre, vrând să ascunză sfânta lumină ca să nu să arate la noi creștinii, cum au vrut în vremea de demult și jidanii să ascunză învilara lui Hs. Și au pus acel eritici cu știrea belului, a cadiului, 300 de oameni înarmați înprejurul sfintei biserică ca să apere pre creștinii cei buni să nu-și aprinză lumânările din lumina cea sfântă, care lase la vremea ei.

Deci făcându-se ziua în sfânta și marea sâmbătă, poruncit-au belul și cadiul să nu cară cumva să-s apropie vreun creștin de mormântul cel sfânt al domnului nostru Is. Hs. să facă slujbă și sfântă rugă ca să-s arate sfânta lumină, precum era obiceiul. Iar bun îndurătorul și mult milostivul Dumnezeu vrând să nu lase în rușine pre cei ce nă | dăduesc într-ânsul, pre creștinii cei adevărați, au arătat mila sa adevărat spre noi creștinii (precum și mai de dămult s-au întâmplat cu papistașii). Deci creștinii strângându-se toți înpreună cu ispravnicul smerenii noastre și cu toți habegii, strigând toți dinpreună cu glas mare și zicând : doamne milulaște-ne, Dumnezeu cel adevărat cu bună vréré și cu mila sfinți sale dat-au de s-au făcut și s-au auzit întru auzul tuturor tunete și trăsnete și s-au văzut fulgerând în vrème de chindie atăta cât și biserică s-au cutremurat dinpreună cu toată cetatea Ierusalimului și înprejurul ei și au cuprins frică și groază pre tot norodul și au arătat Dumnezeu darul duhului sfânt și lumina cea dumnezeiască la noi creștinii și s-au strecurat acea sfântă lumină pren zidul biserică de s-au răvărsat în 3 locuri în bolta turnului, în sfântul mormânt al domnului nostru Is. Hs. Așijderea și în lăuntru în biserică și iar la stălpul biserică cel sfânt, mulțime multă de lumină.

Iar procleți de armeni, rădăcină arienească, văzând această minune, să strânsară toți | și alergară cu vase cu apă ca să stingă sfânta lumină.

Ci cât să nevoiea ei, beclnicli, să stingă lumină, atăta ea mai mult să adăgea și să vărsa în lăuntru biserică jos pre pământ, iar o bună creștină călugăriță, de neam caraimenească, alergând cu lacrăme, aprinse lumânările ei dintr-acea sfântă lumină și le băgă aprinse în sânul și iar arménii deaca o văzură, alergară să o uciagă, ci creștinii cu multă nevointă de-abea o mântuiră den moarte, din mâinile acelor procleți și s-au aprins toți creștinii lumânările, dintr-acele lumânări ale acei călugărițe care și le aprinse ea din sfânta lumină cu mare veselle și bucurie, dând laudă lui Dumnezeu. Iar eriticii rămasară rușinați.

Această minune s-au întâmplat la ziua Paștilor noastre, că Paștile lor era mai pre urmă decât ale noastre cu o săptămână. Deci neputând de rușine să rabde ocara și batjocura ce li să făcea acolo de la toate limbile câte să întâmplase acolo, iarăși făcură meșteșug ficlean ca să

78° zică că s-au arătat ~~sfânta~~ lumină și la Paștele lor. Iar au | mai strâns 20.000 de talere de au dat beului și cadiului ca să lase o candila aprinsă în biserică și să încue biserică și să o întărească cu pecetii.

Deacii ei să-si aprinză lumânările dintr-acea candilă și să zică că au eșit la ei sfânta lumină. Dăcil când au fost o săptămână în sămbăta Paștilor lor, mers-au fatrliarhul lor cel critic, cu toți eritici lui osebi de noi creștinii cei adevărați, de au luat lumină dintr-acea candilă și s-au aprins toți lumânările, zicând că li s-au ivit sfânta lumină. Iar într-acéea, străjariul care era portar la sfântul mormânt, fiind turc capigiu, îndemnându-se cu răvnă dumnezeiască, zise către fatrliarhul lor cel eritic : deaca de vreme ce iaste acea lumină sfântă precum zici tu, o fatrliarhule, la pune-o în barbă-ți, cum fac și creștinii grecii.

79 Deci acel eritic cu voe, fără de voe, fostu-i-au a-și pune lumânarea aprinsă în barba sa cea pângărită și îndată o arse barba și să făcu de ocara ingerilor și a oamenilor și să arătă acel eritic de batjocură cu tot neamul lui cel de la Amalic | și fu de ocara tuturor neamurilor și limbilor câte să aflare în cetatea a Ierusalimului. Aceasta așa au fost adevărat. Deci să vă întăriți toți și să vă adevăriniți căți slnteți adeveriți creștini întru credința noastră cea dreaptă și adevărată și să cade, oricare creștin va vedea această carte să să nevoiască să o prepue, și să o citească creștinilor ca să să laude și să să mărturisească dumnezeu cel ce au dat minune preaslăvită spre creștinii cei adevărați, iar darul lui d-zeu și la cea nemăsurata și ruga și blagoslovenia smerenii noastre să fie cu voi cu toți carii santeți creștini adevărați, amin !

Iar iscălitura din josul cărții era așa :

Theofan, cu mila lui d-zeu patriarh sfintei cetăți Ierusalimului.

13

Ms. G¹, f. 2-12;

1 ... o biserică mare și frumoasă, iar noroadale ce pogorî cu dînsul, uni s-au tînsu pre supu podgorie ajungînd pînă în apa Siretului și pînă la Brăilă, iar alți s-au tînsu în jos peste tot locul, dă au făcut oraș și sate pînă în marginea Dunării și pînă în Olt.

Atunci și Băsrăbești cu toată boerimea ce era peste Olt s-au sculat cu toții dă au venit la Radul vodă, închinîndu-i-se ca să-i fie suptu ascultarea și porunca lui și numai el să fie preste toți.

2° De atunci s-au numit dă-i zic Țara Rumînească, iar titulușul domnului s-au făcut după cum mai jos arat : vi H<ris>to boga blagovernii i blagocestivii i Hristo llubivi samodlrjavni Io Radul Negrul voevod bogiilu milostliu gospodari vesel zimmle Ungrovlahho, za planenscom i ot Amlași i Făgărași herțeg. Acest <e> să tilcuescu pă limbă rumînească : „întru Hristos dumnezeu, cel bun credincios și cel bun dă cinste și cel iubitoriu dă Hristos și singur birultoriu Io Radu voevod cu mila lui dumnezeu domnu a toată Țara Rumînească din | tru ungar dascălecat și de la Amlași și Făgărași herțeg”. Acesta este titilușul tuturor domnilor de atuncia începîndu, pînă acuma, păcum adevărat să vede că este scris la toate hrisoavele țării într-acești chip.

Tocmitu-ș-au Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era dă turci înpresurată. Și au domnit pînă la moarte, ani 24, îngropîndu<l> la biserica lui ot Argeș.

Dup<ă> Negrul vodă au domnit Mihail voevod ani 19.

Dan vodă au domnit ani 23. Acesta au fost frate cu Mircea vodă bătrînul și l-au ucis Șitman vodă, domnul sirbilor, cînd era cursul anilor dă la Adam 6864.

Alixandru vodă au domnit ani 27.

Mircea vodă bătrînu. Acesta au avut mure război pre apa Ialomiții. Biruit-au Mircea vodă ne turci și fără număr dă mulți au perit turci. Trecînd Balzet belu Dunărea, fără dă vad și alte multe războe au avut cu turcii.

Făcut-au și sfânta mănăstire Cozlia, cînd era văleatul 6891.

Vlad voevod Țepeluș. Acesta au făcut cetatea ~~dă la~~ Poenari și au făcut și sfînta mănăstire ~~dă la~~ Znagov. Mai făcut-au un lu | cru cu orășanii ~~dă la~~ Tirgoșuț, pentru căci dovedise că boerii tirgovișteni l-au îngropat pă un frate al lui ~~dă~~ viu. Și pentru ca s-află adăvărul, căutând pă frate, său în groapă, l-au găsit cu fața în jos.

Cî cînd au fost în zioa ~~dă~~ paste, fiind toți orășanii la ospăte. Iar cei tineri la nore. așa fără ~~dă~~ veste, pe toți l-au coprinsu. Deci cîți au fost oameni bătrîni, pe toți l-au înțepat, ~~dă~~ au ocolit tirgul cu ei, iar cîți au fost tineri cu nevestele lor, cu juni, cu fete mari, așa cum au fost împo- dobiți în zioa paștelor, pe toți l-au dus la Poenari, ~~dă~~ au tot lucrat la cetate pînă li s-au spart toate hainile pă dănșii și au rămas toți goli în piei. Pentru acela l-au scos numele Țepeluș. Domnit-au ani 15.

Vădislab vodă bătrînul au venit domnu cînd au fost cursu anilor de la Adam 6935. Aceasta au făcut biserica domnească din Tirgușor. Și au perit de sabie în mijloc Tirgușorului. Și au domnit ani 16.

Rad voevod cel frumos, aceasta au făcut mănăstire de la Tîngan și au domnit ani 15. |

Latotă Basarab voevod cel bătrîn, care au închinat țîara turcilor, domnit-a ani 17.

Dupe lei au domnit Țîpăluș voevod și au avut mare războiu la Rîmnecul Sărat, cu bătrîn Ștefan voevod, din țara Moldovei. Atuncia în oaste au perit și Țăpăluș vodă și au fost izbînda lui Ștefan voevod.

Și au șăzut alcea în țară de au domnit ani 16.

Rad voevod cel Mare, acesta au făcut mănăstirea din Dealu și au domnit ani 15.

Mihnea voevod cel Rău, fecior Dracii armașului de la Mănești, acesta au tăiat mulțime de boieri. Iar neamu Cralovescu, ce le-au zis Pîrvuleștii, au scăpat de au fugit peste Dunere, de s-au dus la Țarigrad. Iar Mihnea vodă au domnit 2 ani fără 3 luni.

Vlăduț vodă, pe acest <a> l-au adus Pîrvuleștii domnu, iar Mihnea vodă au fugit în Țar<a> Ungurească la Sibiu.

Atuncia Dumitru Iacșicu cu Danciu feciorul lui Țăpăluș au venit carte de la cralul și s-au întîmpinat cu Mihnea voevod pe trepte, mergînd în biserica papistași | lor că lei încă să lăpădase ~~dă~~ pravoslavnicii și să făcuse papistași; și acolo l-au tăiat lîngă zid. Apoi, cetățîliani încă s-au strînsu de a ucis pre amîndoi acolo.

Iar Vlăduța vodă au domnit un an cu pace.

Apoi Mircea vodă, fecior Mihnei vodă Dracii, au venit din Țara Ungurească cu mulțime de ungureni de au făcut cu Vlăduța vodă mare războiu la tirgu din Gherghița. Arătat-se-au Pîrvulești cu mare vitejie și au biruit pre Mircea vodă și mulți ungureni au perit.

Iar Mircea vodă au fugit peste Dunăre de s-au dus la Țarigrad.

Și au domnit Vlăduța vodă ani 2.

Deci fiind Pîrvuleștii zavidiți la Vlăduț vodă de oarecari pîzmași și ascultînd minciunile lor, cerca vreme să-i doblîndească; iar nevrînd dumnezeu, ei încă au prinsu de veste și au fugit peste Dunere, rădicînd domnu pre Neagoe voevod Basarabu și strînsă cîteva semă de oaste, luîndu într-ajutor pre Mahmet bel, ce-l zicea Mihaloglu, viînd cu toată oastea lui la București | <au> făcut cu Vlăduț vodă războiu mare. Iar niște boieri al lui l-au viclenit, de l-au tăiat cap.

Basaraba vodă au ~~șăzut în seon~~ februarie 8 vîleatul 7027. După acela Basaraba vodă tare s-au călît de moartea lui Vlăduța vodă; ei au cheimă patrilarșii, vîlădicii, episcopii, egumenii, preoții, călugărîi, dilaconi și s-au strîns toți în cetatea Tirgoviștii. de au făcut sfîntul mir cu multe rugăciuni și slujbe dumnezeiești, la sfînta mitropolie care feste făcut <ă> de dînsul.

Dupre acela Basarab voevod au început a face milostenii mari pre la mulți oameni.

Făcut-au și biserici și mănăstiri multe și ~~alcea în țară și în alte țări~~ și alte multe bunătăți au făcut în lume, care sînt scrise mai pă largu, la o carte ce o au făcut de toate Țîlile lui și s-au dat să fie stătătoare la sfînta mitropolie.

5 Mai pre urmă au făcut o sfîn<tă> mănăstire la Curt<ea> de Argeșu, foarte frumoasă și împodobit<ă> și | din lăuntru și din afară.

• Și tot au domnit cu bună pace, pînă au murit. Și l-au îngropat la mănăstirea lui din Argeș și au domnit ani 8 și luni 8.

Iar după moart<ea> lui Basarab voevod, lei s-au înălțat domnu Preda, fratele lui Basarab vodă, ca să fie domnia lui Theodosie, nepot-său, feciorul lui Basarab voevod. Iar boierii n-au vrut să-l iubească, ci au ridicat alt domnu pre anum<e> Rad voevod Călugărul despre part<ea> Buzăului.

Și nu venit Rad vodă cu boierii și c-o ost<e> ca să să lovească cu Pred<a>.

Intr-ace, Pred<a> au chemat pre Mehmet belu într-ajutor, iar Mehmet belu n-au vrut să vie la ost<e> curînd.

Deci Rad vodă, lei au venit cu boierii și cu ost<e> de s-au lovit cu Preda la Tîrgoviște și au biruit Rad vodă și au perit Pred<a>. Deci când au fost apol, au venit și Mehmet belu cu turcii și au avut războlu cu Rad vodă la Tîrgoviște și | au biruit Mehmet belu și au prinsu viu pe Rad vodă și pre alți boieri.

Intr-aceia Mehmet belu pentru moart<ea> Predii, lei au trimis turcii de au prădat pã Buzieni, fără dă vest<e> și au luat mulți oameni volnici, fete și dobitoace și multă pagubă au făcut în județul acei al Buzăului la me<se>ța mai în doaă. Și iar s-au întors turcii la Tîrgoviște și au șăzut Mehmet belu puțin<ă> vreme cu turcii și s-au întorsu iar innapoi în Necopole, cu Rad vodă și cu cîțiva din boieri. Iar Bădică comisul, văr primare cu Basarab vodă, au cerut voie la Mehmet belu de au tălat cu min<a> lui cap Rad<u>lui vodă Călugărul.

• Intr-aceia vreme și pã Tudose l-a ajunsu moart<ea> de au murit la Țarigrad. Iar după aceea Mehmet belu au cerut domnia la împărat, ca să fie domnu alcea | în Țar<a> Rumînească, zicînd că-l pohtește țar<a>. Intr-aceia împărat crezu pã Mehmet belu și l-au dat domnia.

Iar Stolca logofătul slîmî intr-aceia vreme la poart<ă> la Țarigrad, degrab au trimis cart<e> în țară la toți boierii, ca să ridice domnu pe Rad vodă de la Afumați, pentru că perea țar<a> de turci. Intr-aceia curînd s-au strinsu boier<i> cu toți și mari și mici și toat<ă> cur<ea> și au ridicat domnu pe Rad vodă de la Afumați, ginerile lui Basarab vodă.

Și au venit Mehmet belu cu steag de la Poar<tă> și cu mulți turci și au intrat în țară. Iar Rad vodă s-au gătit cu oaste și au ieșit în tîmpinarea lui și au avut războlu la sat la Globavil și au biruit Rad vodă pã Mehmet belu. Și au fugit Mehmet belu de s-au mai gătit de războlu.

Iar Rad vodă s-au înturnat îndărăt în scaun în București. |

• Deci pîste puțin<ă> vrem<e>, Mehmet belu au venit cu mulțime de turci și au intrat în țar<ă>. Iar Rad vodă l-au ieșit innainte cu oaste și s-au lovit la Clejani și au biruit pã Mehmet belu, înălău și mulți turci au perit.

Iar când au fost al dollea războlu, au biruit turcii și au perit Benga. Iar Radul vodă cu boierii au fugit în Țara Ungurească, iar Mehmet bel au pus oameni d-ai lui subași pîn toate orașele și s-au dus Mehmet bel peste Dunăre. Iar peste puțină vrem<e> au venit Radul vodă din Țara Ungurească cu toți boierii și cu mulți unguri și au trimis fără dă veste oameni aleși dă au prinsu pe toți subași din toate orașele și le-au tălat cap<e>t<i>le.

7 Și au strinsu Radul vodă oaste foarte mare și au venit și Mehmet bel gata dă oaste și au intrat în țară și iar l-au ieșit innainte Radul vodă cu boierii și cu oaste și au avut războlu mare la Grunazi. Și s-au lovit Radul vodă cu turcii dă fușă și au biruit dintilu Radul vodă și mult au stătut dă s-au | sfătuit dă dimineața pînă seara și mulțime multă dă turci au perit. Iar Mehmet bel dac-au văzut așa, au fugit.

Și Radul vodă încă s-au întorsu în scaun, iar procleții dă turci s-au întorsu innapoi și l-au lovit fără de veste. Și au fost izbî<n>da' a' turcelor, iar Radul vodă au fugit cu boierii în Țara U<n>gurească și s-au dus la Ianoș crăiu și au căzut la picioarele lui și s-au rugat să nu-l lase în mina păgînilor și să nu fie pre voae lor. Intr-aceia, Ianoș crăiu s-au milostivit asupra

creștinilor și s-au gătit dă oaste și au plecat cu 30.000 [dă mii] dă unguri, tot volnici aleși și s-au pogorît pã la Rucăr aici în țară. Și au venit Ianoș craiu pînã la oraș la Pitești. Iar Mehmet bei n-au cutezat a-l aștepta, ci au fugit peste Dunăre.

Deci Ianoș craiu s-au înturnat înapoi cu mari daruri. Dăruindu-l, s-au dus în Țara Ungurească.

Și au venit Radul vodă în Țirgovîște vesel și cu toți boerii și s-au sfătuit cum vor face să scoată țara din mîinile păgănilor. Și au plecat capul și s-au dus Radul vodă la Țarigrad, la împărăție. Într-aceia, împărăție au ținut pã Radul vodă multă vreme și nu vrea să-i dea domnie, pentru căci ave pîrã dă către Mehmet bei.

Deci împăratul au dat domnie lui Vădislav vodă; și au venit domnu Țării Rumînesti cu steagu și au venit și toți boerii dă s-au închinat lui Vădislav vodă. Și cînd au fost apoi, au venit și banul Pîrvul ot Craiuv cu mulți volnici aleși și s-au închinat lui Vădislav vodă. Într-aceia, Vădislav vodă s-au bătut joc de Pîrvul banul și i-au zis să fie postelnic în casă și pus ban mare alt boier în locu lui. Deci, cînd au fost pîste noapte, iar Pîrvul banul au fugit înapoi la voinicii lui. Și iar și curînd s-au întorsu înapoi către Vădislav vodă, gat dă oaste și lovîndu-se oștile, au biruit Pîrvul banul pã Vădislav vodă. Și au fugit Vădislav vodă pîste Dunere.

Dintr-aceia, împăratul s-au milostivit de au dat domnia iar Radului vodă și au venit Radul vodă de la Poartă domnu cu steag și au șazut în scaun în București, meseța | februarie 28 și au domnit Radul voevod ani 7.

Iar întru cea, Neagoe vornicul, i Drăgan postelnicul, ei au rădicat oaste în taină pre capul Radului vodă.

Deci cînd le-au prins de veste, el nu s-au putut strînge oaste îngrabă, el numai decît au fugit cu fie-său Vlad vodă la ban la Craiuv. Deci cînd au fost Radul vodă în oraș în Rîmnic, iar boieri l-au ajunsu de l-au legat și i-au tăiat capul și lui și fie-său Vladului vodă și au perit amîndoi împreună, în oraș în Rîmnic, cînd iera văleatul 7037.

Apoi au venit Moise vodă, feciorul lui Vădislav vodă de la Poartă, cu steag de domnie și au domnit un anu și jumătate. Și au tăiat pã boeri anume: Neagoe vornicul, i pã Preda postelnicul, iar alți boeri au fugit la Țarigrad și au adus domnu pã Vlad vodă. Și au fugit Moise vodă în Țara Ungurească.

Deci dacă au trecut 2 luni, au venit Moise vodă cu Ungurii pre Olt și au avut războiu la sat la Vîlșoară, cu Vlad vodă și au perit Moise vodă și banul Barbul dă la Craiova.

Și au domnit Vlad vodă | ani 2 pol, apoi s-au înecat în Dimbovița, la sat la Popești, iar boerii au rădicat domnu pã Vintilă vodă, din oraș din Slatină.

Și au făcut Vintilă vodă sfînta mănăstire de la Menedic și au tăiat mulți boeri.

Deci cînd au fost al treilea anu dă domnia lui, s-au dus Vintilă vodă la Craiova să vîneze cerbi preste Jilu și s-au sfătuit Vintilă vodă cu oamenii lui, pã taină, ca acolo să tue și alți boeri. Iar boerii prinzînd dă veste, încă s-au gătit și au grăbit dă au tăiat pã Vintilă vodă. Și au domnit Vintilă vodă ani 3 pol leatul 7040. Iar boerii au venit la mănăstire la Argeș și au luat pã părinte Paisie și i-au schimbat numele dă i-au zis Radul vodă și au făcut sfînta mănăstire Mîslea, hramul sfînta troiță.

După acela Radul vodă au tăiat pã banul Toma și pã Vlaico logofătul. Deci peste puțină vreme au venit Leaotă vodă Basarabă, cu niște pribegi anume: Stroe și Manole și Mihaico cu haiduci dîn Țara Ungurească și au avut războiu cu Radul vodă și au biruit Lalotă vodă și au fugit Radul vodă cu boerii la Nicopoe.

Iar Lalotă vodă au venit în Țirgovîște. Iar după 2 luni, Radul vodă au venit cu mulțime dă turci și au avut războiu la Flîntina țiganului și au fost izbînda Radului vodă Paisie. Atunci dă turci și au avut războiu la Basarabă în războiu și Stroe și Manole și Mihaico. Și au domnit Radul au perit Lalotă vodă Basarabă în războiu și Stroe și Manole și Mihaico. Și au domnit Radul vodă ani 9 pol și luni 2 și l-au mazilit turcii și mergînd la Țarigrad l-au făcut surgun la Eghipeț și acolo au murit.

Deci au venit Mircea vodă domnu dă la Poartă, cu steag și nu intrat în București, martie 17, leatul 7053. Și trecind 2 săptămîni, au tălat pă Coodă vorne<u>l, i pă frat<e>-său Radul comisu, i pe Dragul stolnicul, i pe Stroe spăt <arul>, i pă Vintilă comisu, i pre alți boeri carli nu sunt scriși. Iar cîți au scăpat, au fugit lu Tara Ungurească. Iar după<ă> ce au trecut 2 ani, au venit boerii pribegi cu oaste pre gura Praovii și au avut războiu mare cu Mircea vodă la sat la Periş și au fost izbînda Mircei vodă.

Atunci au perit Theodosie banul, i Udriște vîstierul.

Dup<ă> acela au venit Rădul vodă ce-l zicea Ilieș den Tara Ungurească cu boerii pribegi i cu mulți haiduci și făcură războiu la sat la Mănești și fu izbînda Radului vodă illași. Și au gonit pă Mircea vodă pînă la Giurgiu.

Dup<ă> acela, Mircea vodă iarăși au venit cu hanul și cu mulți turci dă au gonit pă Radul vodă peste munte. Și au domnit Mircea vodă ani 8 pol și s-au mazilit și l-au dus la Tarigrad.

Domnie lui Pătrașco vodă.

Pătrașco vodă au venit domnu dă la Poartă în sîmbăta Paștelor la leatul 7062. Deci trecind 2 ani din domnie lui, s-au dus peste munte în Tara Ungurească cu toți boerii lui și cu mul<tă> oaste, trimițînd pă Socol vorne<u>l în Tara Leșască, la cetatea din Llovu, dă au adus dă acolo pă Sabela cralasa și pre fili-său Ianoș cralu, așăzându-l pe crăle în cetatea Clujvar.

Dă acolo, Pătrașco vodă s-au întorsu iarăși înnapoi în țară și au domnit ani 4 și au murit în scaon, septemvrie 24 leatul 7066.

Mircea vodă iar au venit domnu al treilea rînd și au trimis la boerii ce era pribegi în Tara Ungurească dă l-au chemat făcînd mare jurămînt. Deci ei crezîndu-l, s-au sculat dă au venit Stănilă vorne<u>l și cu cellalalți cu toți boerii și cu toat<ă> curtea dă s-au închinat Mircei vodă și au făcut legătură dă credință.

Iar cînd au fost la mart<le>3 dni, cu meșteșug mare au chemat pă Stănilă vorne<u>l și pre toți boerii și pre amîndoi episcopii, cu mulți călugări, în cetate în București și așa fără dă veste, au năpustit într-înșii pă beșlii și pre mulți turci dă l-au tălat pă toți, vîrstă du-s<e> mult sînge nevinovat.

Da-va seama înaint<ea> lui dumnezău. Și au domnit Mircea vodă anu 1, pol și 2 luni murind în scaon. Îngropatu-s-au în biserica domnească, în București. Deci peste 2 săptămîni puțîntei boerice au fost scăpat peste munte, ei au venit cu puțînă oaste și au făcut războiu cu boerii Mircei vodă, la satul Rumînești. Și fu izbînda pribegilor, iar doamna Chiajna a Mircei vodă și cu fili-său Pătru vodă, au fugit peste Dunăre, iar boerii au rămas la Giurgiu și iar s-au întorsu înnapoi și s-au lovit cu pribegii și fu izbînda boerilor Mircei vodă și acolo au perit Badea elucer. Și iar au venit doamna Chiajna cu fili-său Pătru vodă în București. Și trecind o săptămînă, iar au venit alți boeri pre apa Oltului, anume Stanciul Bengăi, i Matei al Margăi, i Radul logof<ătul>, i Vilsan și alți boeri, făcînd războiu cu Pătru vodă la sat la Pocni; avînd lîngă dînsul mulțime de turci, fu izbînda lui Pătru vodă, perînd mulți oameni. Atunci au venit Stepan vel portar dă la Poartă, dă au adus steag lui Pătru vodă dă domnie nooă, să fie în locul tătăne-său.

Au adaos Pătru vodă cu mîna-sa la bir 5 aspri. Domnit-au 8 ani și mazilîndu-s<e> dusu-s-au la Tarigrad.

Alicsandru vodă, fecior Mircei vodă, frate lu Pătru vodă, au venit domnu cu steg dă la Poartă, mai 17 leatul 7076.

Dă atunci boerii cîți era pribegi, tîncă au venit dă s-au închinat lui Alicsandru vodă. Dup<ă> acela, trecînd două luni, iar Alicsandru vodă au început dă au tălat mulțime dă boeri, anume: pe Radul logof<ătul> din Drăgănești, i pă Mihnea ot Bădeni sin Udriște vîstierul, i pă Tudor ot Bucov, i pă Vladul Caplii, i pă Pătrașco, i pă Calotă, i pă Stan sin Drăgulețului, i pă Radul stolnicul ot Boldești, i pă Radul sin Socol vorne<u>l, i pe alți mulți, la luna lu septemvrie 1 dni. Și au a făcut Alicsandru vodă dănu jos dă București o mănăstire Sfînta Troiță.

Iar cînd au fost al patrilca an din domnie lui, luînd frate-său Pătru vodă domnie la Moldova, fost-au poroncît la toat<ă> boerimea Moldovii ca s<ă> vie înainte la Focșani.

Atunci | Alicesandru vodă au îșit întîmpinarea frăține-său Pătru vodă, dă au făcut ospăț la sat la Pățeni. Inr Dumbravă vornecul cu toat<ă> curt<ea> Moldovei au venit să să inchine lui Pătru vodă. Iar dacă s-au apropiat, au lovit pă Pătru vodă și pă Alicesandru vodă și au gonit pă Pătru vodă pină la Brăilă, iar Alicesandru vodă au fugit la oraș la Floci. Moldovenii făcînd aciastă izbîndă, s-au întorsu iarăși la Ionașco vodă, domnul lor.

11

Deci atunci Ionașco vodă au trimis pă Vintilă vodă cu mulți lotri, ca să fie domn Țării Rumînești și au intrat în cetatea din București, șazănd acolo 4 zile.

Alicesandru vodă încă au trimis pă o seamă dă boeri a lui cu o<a>ste, anume: Dragomir vornecul, Mitrea vornecul, Bratul paharnecul, Ion pircălabul, dă au lovit pă Vintilă vodă și pă acei lotri, fără dă veste. Și atunci au perit Vintilă vodă și acei lotri, toți.

Și iarăși au venit Alicesandru vodă în scaon în București și au adaos în țară un bir ce i-au zis oae seacă. Și au murit în scaonul lui la iulie 25, leatul 7085.

Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domnu și au trimis pă Mitrea vistierul la Poartă dă i-au adus steagu. |

Și au adaos în țară găleata. Deci cînd au fost al patrilea anu dă domnie lui, iar boerii mehedinți au rădicat un domnu dă i-au zis Radul Popa și au făcut războiu cu Mihnea vodă la Craiova și au fost izbînda Mihnei vodă. Făcut-au și o minăstire dă la Tutana. Domnit-au 6 an i și i-au mazilit turcii, dă s-au dus la Poartă.

110

Pătru vodă Cercel, feciorul lui Pătrașco vodă, au venit domnu dă la Poartă, intrînd în București avgust 29, leatul 7092. Și au făcut biserica ce iaste în cetatea Țirgoviștii și au tăiat pă Mihăilă vornecul, pă Dobromir banul, i pă Gonțea paharnecul și au pus bir[lui] curții foarte mare și au scos și goștina dă ol.

Deci trecănd 2 ani din domnia lui, venitu-i-au mazilie dă la Poartă și au trecut muntele, cu tot ce-au avut.

Mihnea vodă iarăși au venit domnu al dollea rînd și au mai adaos un bir dă i-au zis năpaste și au pus pre roșii | bir foarte mare și pă megilași i-au pus găleată de pline și dijmă din 5 stupi unul. Și au tăiat pă Stanciul logofătul.

Dup<ă> acela s-au mazilit dă la Țarigrad și ducîndu-l acolo, s-au lăsat legea creștinească și s-au făcut turcu, dă a lui bună voae. Și au domnit ani 5: 7099. |

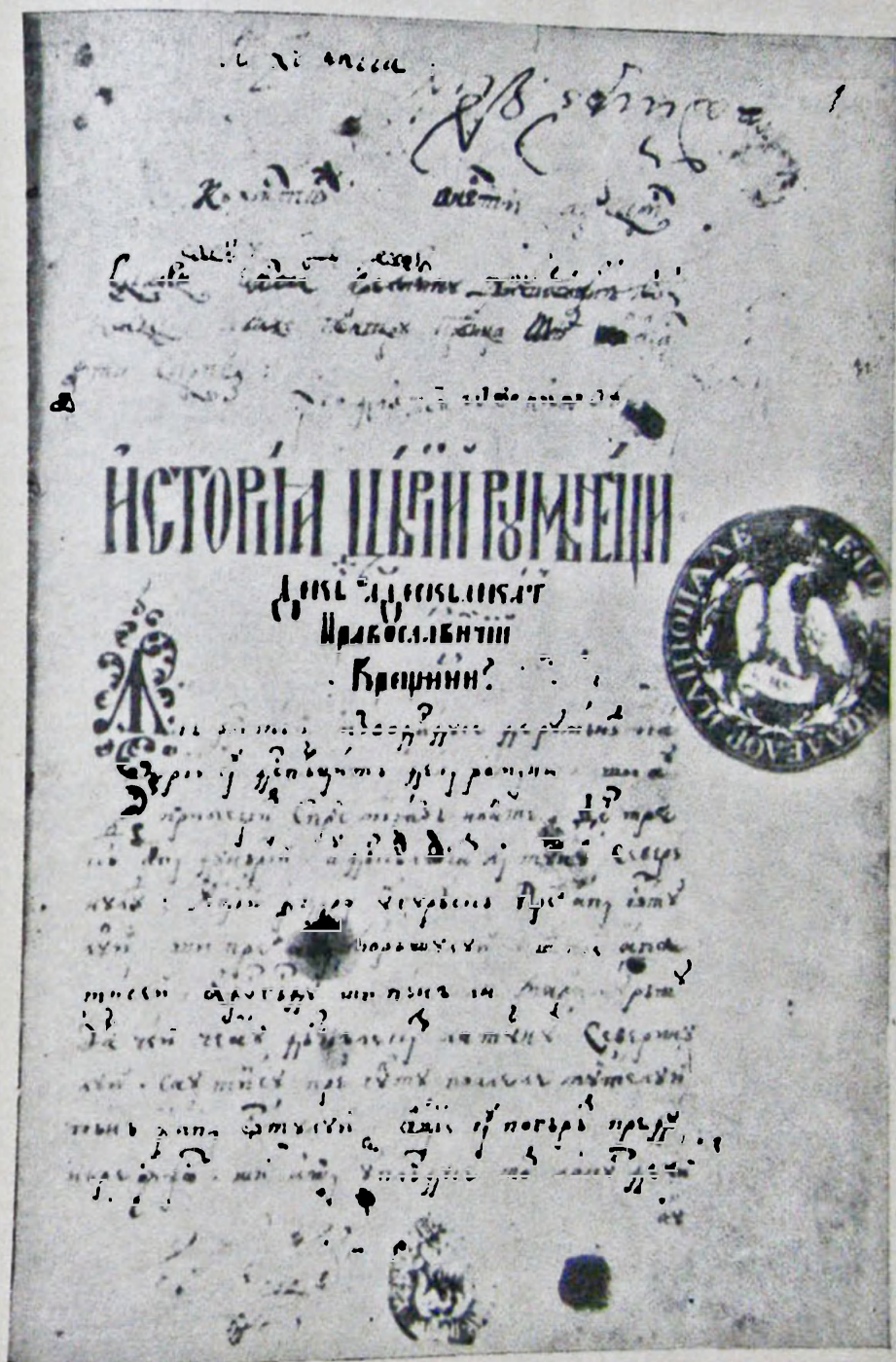
Ștefan vodă surdul au venit domnu dă la Poartă și au domnit un anu și jumă<tate>. Alicesandru vodă au venit domnu dă la Poartă și au domnit un anu și trei luni.

12

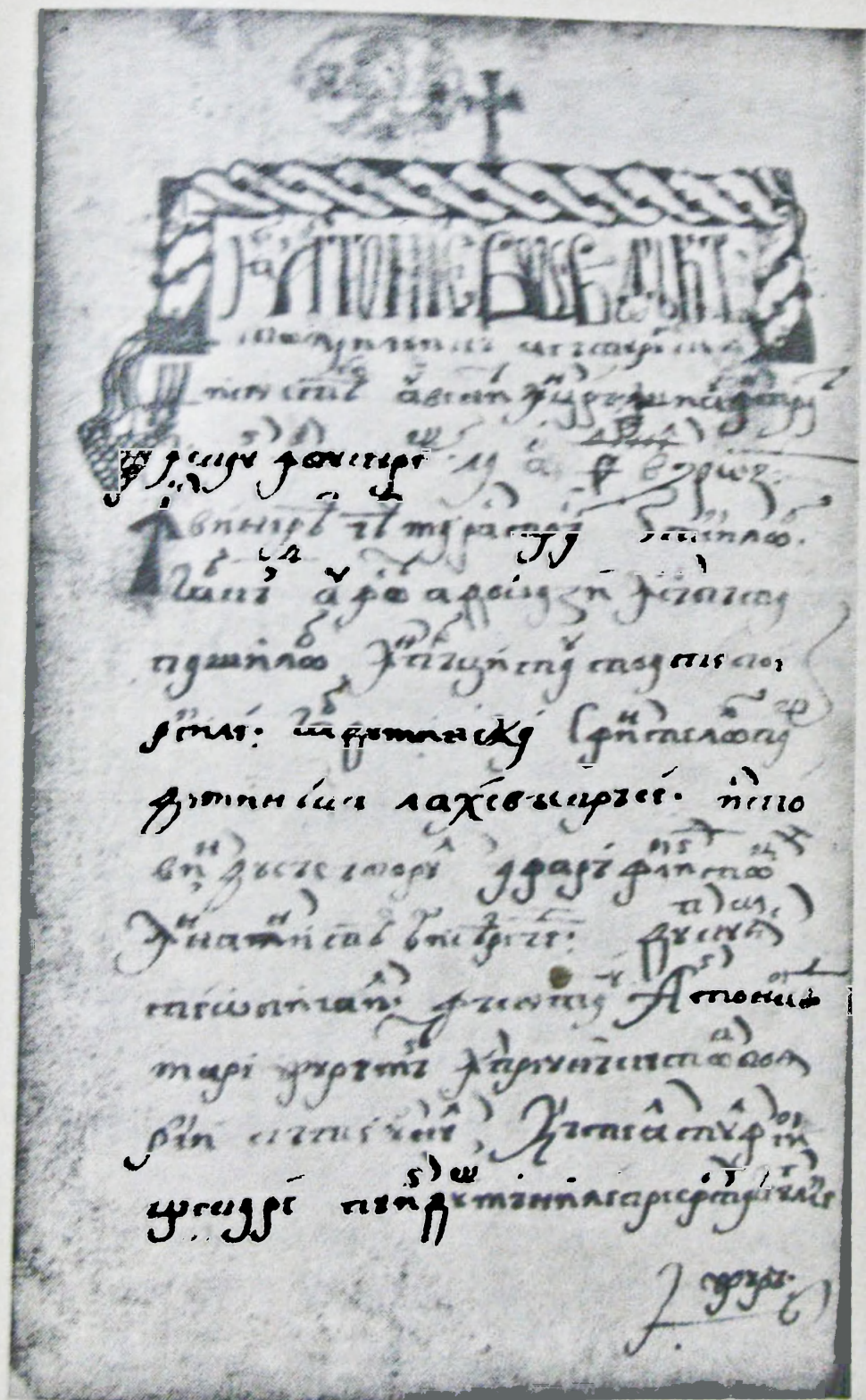
IV.

LISTA TEXTELOR FOTOCOPIATE

1. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.1 : începutul cronicii.
2. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.127 : sfârșitul cronicii (redacția scurtă).
3. — Ms 53, Cluj (Blaj), f.42^v : pagină interioară.
4. — Ms 59, Cluj (Blaj), f.123^v : sfârșitul cronicii (redacția scurtă); urmează cronică
lul Radu Greceanu, după cum anunță notița autografă a lui N. Bălcescu.
5. — Ms 5022, Biblioteca Academiei R.P.R., f.145^v : începutul domniei lui An-
tonie Vodă.
6. — Ms 1713, Biblioteca Academiei R.P.R., f.2 : începutul cronicii.
7. — Ms 3141, Biblioteca Academiei R.P.R., f. 37^v : pagină din interior, cu
începutul domniei lui Mihai Viteazul.
8. — Ms 180, Biblioteca Academiei R.P.R., f.7 : începutul cronicii.
9. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.
10. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.117 : ultima pagină a cronicii (redacția
completă).
11. — Ms 121, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.
12. — Ms 57, Biblioteca Muzeului regional din Craiova, f.1 : începutul cronicii.

1. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.1: începutul cronicii.

6. — Ms 5022, Biblioteca Academiei R.P.R., f. 145v: începutul domniei
lui Antonie Vodă

[illegible]

ИСТОРИИ ЕЖИГОМЖЕЧ:

Делъ и въведенъ въ Православнѣи Крещенъ.

Азъ та мнѣ проповѣда въ сѣмѣхъ, и въ сѣмѣхъ

[illegible][illegible]

M ... **T** ...

Am Mar 20. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850.

(Faint handwritten text at the bottom of the page)

[illegible]

Amor, en el amor a Dios y a los hombres.

[illegible]

fina, cōcipit sumūm An Tōpū. (Cēpanūān).

10. *ἰσχυρὸς καὶ σοφὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἰσχυρὸς καὶ σοφὸς*

ROMANIA

9. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : Inceputul cronicii.

INDICE

(nume de persoane și locuri) *

- A**
- Abaza Mehmed*, pașă, susține pe Matei Basarab 98, 100, 103, 105, 106.
Ac Mirzea, comandant tătar 143.
Adam, ban, tăiat 98.
Agar, strămoșul turcilor 131.
Ahlia, daruri mănăstirilor din — 33.
Ahlia, cetate 26.
Alba Iulia, vezi *Beligrad*.
Alexandru cel Rău, domnul Țării Românești 54, 209.
Alexandru <Coconul>, domnul Țării Românești 94—95.
Alexandru, fiul lui Mircea Ciobanul, domnul Țării Românești, 51—52, 53, (*Alizandru*) 208, 209.
Alexandru Iliaș, domnul Țării Românești 90—93, a doua domnie 95, domn în Moldova 99—101; 104.
Alexandru <Nicolae Basarab>, domnul Țării Românești 3, 198, 204.
Alexandru, vel clucer 192.
All, pașă, paznic al Tirgovistei 62.
Almaș 2,3. — Vezi și *Amlași*.
Amalic, neamul armenesc de la — 204.
Amlra, împărat sultan 5.
Amlași 204. — Vezi și *Almaș*.
Amural, vezi *Mural II*.
Anadoli, luptă 198.
Andrei, vornic (sec. XVII) 101.
Andreiaș, Andrei al III-lea Arpadianul, regele Ungarei 2.
Androne, vistier al lui Mihai Viteazul, locșilitor de domn la Iași 78.
Aninoasa 188.
Anilohla 118.
- Antoni*, izbaș 125, îi tale urechile 126.
Antonie din Popești, vornic, apoi domnul Țării Românești 159—164.
Apaffy (Apahi) <Mihal>, la asediul Vienei 178.
Arabiea 203.
Ardeal, 58, 68, 69, 72—77, 79, 83, 87, 90, 96, 99, 107, 108, 119, 124, 128, 129, 131, 133, 136, 152, 155, 185, 188, 194. — Vezi și *Transilvania*.
Argeș, mănăstirea 41, 84, 170, mitropolia 41.
Argeș, riul 106, 115.
Argeș, orașul Curtea de Argeș 37. — Vezi și *<Curtea> de Argeș*.
Arnola, mănăstire 106.
Aron <Petru>, domnul Moldovei 54, 55, 59, 60.
Ascalon, port în Athos 30.
Asila <Mică> 198—200.
Aslan, vornic, pribeag (sec. XVII) 96, ban 99.
Athanasie, sfânt, lavră la Athos 30, 31.
Athina, cucerită de turci 198.
Athos (Athos), munte 10, 13, 25, 29, 32. — Vezi și *Sfelagora*.
- Baba*, Babadag, cetate turcească 64, 70, 169.
Badea, clucer, mort în luptă (sec. XVI) 51.
Badea, vâtaf de pușcărie, omorât 134.
Baezel (Balazil), sultan 3, 4; polemică dacă a fost bei sau sultan 198; 199, 204. — Vezi și *Ilderim*.
Bahlui, riul 140.
Bulasache (Balasachie Muselim) 157—159.

* Cuprinde nume proprii din textul de bază și din aparatul critic al variantelor, fiind acestea adăugate și alte nume decât cele din textul de bază; firește, deformările variantelor nu au fost luate în considerație.

Bânfi István (Banfi Işfan) 200.
Harbul, ban, mort în luptă (sec. XVI) 47, 207.
Harbul din Polană, boler pribeag 99.
Barcsay Andrei (Bârcea Andreiaş), comandant ungar 59.
Bargadi, căpitan 125, spinzurat 126.
<Basarab cel Tânăr> Țîlăpăluş, domnul Țării Românești 205.
Basarab vodă, Neagoe Basarab 84. — Vezi și *Neagoe Basarab*, *Lăolă (Leolă) Basarab*.
Basarabi (Băsarăbești), primii 1, 2; se închină lui Radu Negru vodă 204; amăgiți de Miheea cel Rău 15, ajutați de Mehmet pașa 18; neam puternic 21.
Basta Gheorghe (Bașta Giurgiu, Bașta Giurgi), comandantul oștilor Imperiale 80—82.
Băihory Andrei (Băitr Andreiaş) 72, 74, 77; se închină turcilor 73; l se taie capul 75.
Băihory Gabriel (Băitr Gabor) 90; ocupă Țara Românească 3 luni 87—88.
Băihory Sigismund (Băitr și Băitr Ilmond) 54, 55, 59—62, 65—67, 71, 79, 80; luptă cu tătarii 64; închină Ardealul 68; are gînd viclean 72.
Bădeni 51.
Bădica, comis, văr cu Neagoe Basarab 43; taie capul lui Radu Vodă Călugăru 206.
Bălașa, soția lui Constantin Basarab vodă 119.
Bălăceanu Badea, postelnic, sol 109, 127.
Bălăceanu Constantin, vel agă, ginerele lui Șerban Cantacuzino Vodă 188, 194, lăudăros 195.
Băleanul Gheorghe (Gherge), sol 118; vornic, comandă oști 139; rob la tătari 140; dușman al Cantacuzinilor 163, 164, 167, 170, 171; locuitor de domn 166, 174. — Vezi și *Gheorghe din Băleni*.
Băleanul Gligorașco, ginerele lui Șerban Cantacuzino vodă 184—186.
Băleanul Ivașco, vornic, fiul lui Gheorghe Băleanu 102; pribeag în Moldova 175—176; fost mare logofăt 184—185.
Băncilă, căpitan, omorît 122.
Bărcan, din Bucșani 163.
Bărcan, mare stolnic 89.
Bârcea Andreiaș, vezi *Barcsay Andrei*.
Beca Preda, boler, omorît 121.
Becl (Beclu), Viena 82, 89, 178, 188, 192; asediu 178.
Békés István (Bechiş Işfan), comandant ungar 55, 58.
Beldy Paul (Beldea Pal), comandant ungar 128.
Beligrad, Alba Iulia 66, 67, 74, 75, 78, 79, 127.
Belgrad (sirbesc) 178, 179, 183, 186, 193; cucerit de turci 199.
Henga, boler, mort în luptă 44, 206.
Brud, mănăstire 195.
Bistrița, din Țara Românească, mănăstire 119, 128; distrusă 16.
Birsescu Preda, vel agă 134.

Birsescu Siroe, clucer, omorît 137.
Bogdan, cumnatul lui Radu vodă cel Mare 8, 10, 22, 24; intrigi împotriva lui Neagoe Basarab 21.
Bogdan, fiul lui Iancu Sasu vodă, pretendent 56—58.
Bogdănel, sat 125.
Bolani, luptă 51.
Boldescul, Radu, stolnic, din Boldești 51—52.
Boldești 52.
Boroș, comandant ungar 127.
Boleanu Nedelso, comanda oști 88.
Boul, banul 98.
Brancovici Gheorghe, despotul bosniacilor 199, 200.
Brașov, luncile Brașovului, lupte 73, 79, 88; oraș 87, 135, 172, 173, 188.
Bralul, paharnic, cap de oaste (sec. XVI) 52, 209.
Brătia, 2, 52, 58, 92, 107, 126, 127, 138, 209; hotarul țării 204.
Brădescu, Barbu, paharnic, pribeag (sec. XVII) 96—99, 102.
Brădăganul Preda, vel pitar 192.
Brădăganii, sat 153.
Brebu, mănăstire 106.
Broșteni, mahala în București 156.
Brîncoveanu Constantin, logofăt 176, 184, 187—189; domn al Țării Românești 190—196.
<Brîncoveanu Maria>, soția lui Const. vodă Brîncoveanu 196.
Brîncoveanu Papa, omorît 121.
Brîncoveanu Preda, vornic 97, 121, 128; vel ban, omorît 134.
Brîncovenii, satul 95, 96, 194; mănăstirea 106.
Brusa (Bursa), 136, cucerită de turci 197.
Buaz 201.
Bucoveanu — vezi *Tudor din Bucov*.
Bucșani, sat 89, 163.
Bucșan Preda (Bucșănescul), vel logofăt, sol 118; omorît 152.
Bucșănescu Pătrașco, boler, omorît 177.
Bucureștii 20, 22, 44—46, 49—51, 53, 56, 58, 62, 78, 88, 95, 101, 103, 105—107, 126, 132, 136, 141—144, 147, 149, 155, 156, 160, 164, 165, 175, 176, 181, 182, 194—195, 206—209; mănăstirea sf. Troiță (Radu Vodă) 52, 208; mănăstirea Gorganii 71; mitropolia 119; biserica Doamnei și m-reă Sărlindar 184.
Buda, cucerită de nemții 179.
Budum, pașă 143.
Buglac 105.
Bulcescu Dăicu, spătar 127, 128; vel clucer, omorît 137.
Buliga, vel agă, căpetenie de selmeni 124, 125.
Bunea, vîslar 177.
Buzău, regiunea 42; riul 43; episcopia 106; orașul 101, 107, 195, 196; prădat de turci 206; județul 205.
Buzdugan, căpitan, răsculat împotriva grecilor, omorît 93.

Buzescul Preda, postelnic, luptă cu tătarii 57; spătar, luptă cu turcii 58; salvează pe Mihai Viteazul 71; în Moldova 79, 86.
Buzescul Radu, clucer, sol 55; luptă cu tătarii 57; comis, luptă cu turcii 58; sol 59; însoțește pe Mihai Viteazul 66; comandă oștile Olteniei 73; în Moldova 78.
Buzescul Stroe, stolnic, sol 55; rănit 56; luptă cu tătarii 57; sol la nuntă 60; salvează pe Mihai Viteazul 71; rănit la cap 86; moare 87.
Buzeștii, cel 3 frați 83; vicleni lui Mihai Viteazul, apoi revin 83—84.

C

Cadtr (Cadâr), pașă 133, 134.
Calipote, Galipoli, cucerită de turci 198.
Calomfirescu Radu (Calofirescu), luptă cu tătarii 57; sol la nuntă 60.
Calotă, clucer (sec. XVII) 101.
Calotă (din Perleș), boier tăiat 51, 208.
Cambanila 33.
Camenia, cetate 64; luptă 105; 166, 169, 171, 179.
Candia, cucerită de turci 160.
Cantacuzino Alexandra (Manda, recte Smaranda), fiica lui Șerban Cantacuzino voevod, nunta ei 184—185; moartea ei 185—186.
Cantacuzino Constantin, postelnicul 134—137, 144—146, 148; omorirea și îngroparea lui 149—150; procesul morții lui 161—162; „Bătrînul” 181; 151, 152, 156, 157, 165, 166, 172.
Cantacuzino Constantin, cronicarul, vtor postelnic 148, 150, 164; la opreală mare 166; la Crit 168; eliberat din exil 170; la Cocorăști 171, 173, 174; fost mare stolnic 189; filoture 195.
Cantacuzino Drăghici, logofăt 135, 136, 148; vel paharnic 148, 150; vel spătar 156; otrăvit, moare 157; 170. — Vezi și *Măgureanul Drăghici*.
Cantacuzino Elena, postelniceasa, nașterea ei 89; 161, 162, 167, 172; la Ierusalim 180—181; moartea și îngroparea ei 181—182.
Cantacuzino Iordache 150, 164; la opreală mare 166; la Țarlgrad 168; la Mărgineni 172; la Varodln 180; mare spătar, sol 188.
Cantacuzino Maria, soția lui Șerban vodă Cantacuzino 184—185.
Cantacuzino Matei, 150; agă 164; la opreală mare 166; la Țarlgrad 168; 170, 172, 175; fost vel agă, moare 182.
Cantacuzino Mihai 150, 164; la opreală mare 166; la Țarlgrad 168; postelnic 169; la Mărgineni 172; salvat de un ostaș srb 173; la Ierusalim și muntele Sinal 180; spătar 181, 187; filoture 195.
Cantacuzino Pîrvu, fiul lui Drăghici Cantacuzino 170.
Cantacuzino (Cantacozineanu) Pîrvu 192.
Cantacuzino Șerban, fiul lui Drăghici, sol 188.

Cantacuzino Șerban, postelnic 135, 136; vtor logofăt 148, 150, 151; spătar 157, 162, 164—167; la Crit 168, 169; eliberat din exil 170, 171; la Snagov 172, 173; loștitor de domn 174; domn al Țării Românești 175—189; moartea lui 184 și 189—190; îngroparea 191—192; caracterizarea lui 193.
Canlemir Constantin, domnul Moldovei 179.
Cara Mehmed, pașă 178.
Caracal, lavră la Athos 38.
Caracal, oraș în Oltenia 69, 147; biserică și casă domnească 106.
Caraiman, pașă, tăiat 61.
Caramalăul Dumitrașco 192.
Caravan-Sebeș, Caransebeș 98, 100, 136, cucerit de nemți 187.
Carida Gheorghe, vistier, omorât 121.
Carol «Robert», regele Ungariei 197.
Carlai, vezi *Oblucița*.
Castamonit, lavră la Athos 38.
Calargiul Necula 101, 103.
Cathesca, munte 33.
Calon, filozof, citat 167.
Cazimir, Ioan II, regele Poloniei 127.
Căcala, vale și luptă 84.
Căldărușani, mănăstire 106.
Călinescul Iancu, căpitan, omorât 122.
Călinești 122.
Călugăreni, luptă 61; biserică 106.
Cărdiman, în Asia Mică 200.
Căzănescul Cazan, paharnic 125.
Ceahlăul, munții Ceahlăului 165.
Cehrin, cetate pe Nipru, luptă 173—174.
Cepariul Ivașco, boier 128; omorât 152.
Cerași, sat 134.
Cerneți 194.
Chiajna, soția lui Mircea Vodă Ciobanul 50, 51, 208.
Chim Ianoș, vezi *Kemény Ianoș*.
Chinan, pașă 107, 131, 143.
Chiupriuliul cel Bătrîn, vezirazem 130, 136, 139, 144, 145; fiul precedentului, vizir 148, 169.
Chiutvar, vezi *Cluj*.
Cincul, siliște 129.
Ciomrlan Tamaș — vezi *Csomarlány Tamas*.
Ciorogârleanul Costandin, clucer 192.
Ciuc, codrul Clucului 74.
Cinieni 84, 142.
Cimpii Rigăi, luptă 199—200.
Cimpineanu Vasile, vel căpitan, omorât 137.
Cimpul Lung, oraș și biserică 2, 204; mănăstirea 106; oraș 187, 188.
Cîndescul, Radu, vel vornic, omorât 137; *Negoiaș* și *Mois*, trei frați, omorâți 137. — Vezi și *Condescul Negoiaș*.
Cîrstea, vornic, tăiat (sec. XVII) 91.
Cîrstienești (Cîrstieni), sat 84.
Cîrstegii, luptă 67.
Cladova, cetate cucerită de nemți 187, 193, 194.
Clejan, luptă 44, 206.
Cluj (Clujvar) 49, 208; temelița Chiutvarului 63.

Coadă, vornic, tăiat 48, 208.

Cocorăști, conac 172—173.

Cocorăștii din Grind 171.

Coiani, conac 175.

Colintina, rlu 102.

Comana, mănăstire 157.

Comisul, localitate în Dobrogea, luptă 65.

Comișani, sat 140.

Comlaneanul, Badea, vel comis, omorât 137.

Condescul Negoia, sol 118. — Vezi și Cîndescul Radu, Negoia, Moisi.

Constantin Paleologul, împărat bizantin 200, 201.

Constandin Șerban «Basarab, zis Cîrnu», domnul Țării Românești 117—131; încearcă să reia domnia 139—143.

Cornășeanul Cîrstea, omorât 121.

Cornășeanul Socol, clucer, tatăl precedentului, omorât 115, 121.

Cornășei, sat 125.

Corneș Gașpar, vezi Kornis Gașpar.

Cornu, sat 100.

Collumuz, mănăstire, se cheamă și Hariton 30; lavră românească la Athos 38.

Colmeana, mănăstire 3, mănăstire și luptă 18. — Vezi și Ospățul cel de seară.

Cotroceni (Cotrăceni), morile 108; sat 159, 184; mănăstire 182, 184, 185, 191.

Coșoșeanul Mihai, spătar, pribeag (sec. XVII) 96—99, 101.

Cozia, mănăstire 1, 166, 204; mănăstire cu metoh 18; biserica mănăstirii 37.

Craiova, 47, 83, 99, 119, 163; Craiova 207; a treia reședință a Țării Românești 1; lupte 3, 53, 109; oștile 73; biserica domnească 106.

Craioveștii, boierii 205.

Crețulescu Pădure, vel pitar 168.

Crețulescu Radu, gînerul stolnicului Cantacuzino, logofăt 163—164; la opreală mare 166, 167; la Crit 168; eliberat din exil 170, 173.

Crimea «Anastase», mitropolitul Sucevei 89. Crit 159, 168, 170.

Crim, Crimela, hanat 138, 140.

Csomartány Tamas (Clomrtan Tamaș), sol ungar 72.

Cuceina, mănăstire 33.

Cuceu, localitate cu moaștele lui Ioan Hrlsostom 25.

Cupărescul Lașcarache, postelnic, locțiitor de domn 174.

Curl Celebi, grec, intrigant 104

«Curtea de» Argeș, scaun de domnie și biserică 2, 204; îngropat Radu Negru vodă 3; mănăstirea 23, 42, 48; mitropolia distrusă 35—36; descrierea bisericii lui Neagoe Basarab 35—36; 205, 207. — Vezi și Argeș, orașul.

Cusnă, mănăstire 33.

Cuștoreanul Sava, șofarlu, omorât 121.

Cuștoreanul Negoia, vistier, omorât 171.

Dalmafia, 33; cucerită de turci 201.

Damaschin, logofăt, susține pe Radu Iliaș 104.

Dan, volevodul Țării Românești, frate cu Mircea cel Bătrîn 3, 197, 201; ucis de Șisman 204.

Dan, vornic, ctitor de mănăstire 102.

Danciul, fiul lui Vlad Vodă Țăpăluș 20, 205.

Danciul, logofăt pe vremea lui Neagoe Basarab 26.

Danciul, logofăt, susține pe Radu Iliaș 103, 104.

Danciul, vornic, tatăl lui Matei Basarab 95.

Daniil, prorocul 9.

Dalco, moare în luptă 42.

Deal, mănăstirea de lângă Ilrșoviște 14, 23, 205; ceremonia dezgropării lui Radu cel Mare 26—29; îngropat Pătrașco cel Bun 50. — Vezi și Din-Deal.

Derviș, pașa, vizir 118.

Desa, sat 96, 97.

Despina, soția lui Neagoe Basarab 31, 39.

De-un lemn, mănăstire 106.

Diicul, vel spătar al lui Matei Basarab 109—110.

Diiu, Vidin, luptă 65; pașalic 69, 70; atacat de nemți 194.

Dima, bărbier 127.

Din-Deal, mănăstire unde-i capul lui Mihai Viteazul 83. — Vezi și Deal.

Diocleșian, împărat roman 167.

Dionisai, mănăstire la Athos, unde moare Nifon 11, 25, 29, 38.

Dionisie, patriarhul Țarigradului 176, 184, 185, 189, 191.

Dilga, sat 96.

Dimbovița, rlu 2, 47, 62, 71, 207.

Dîrștor (Dârștor, Durslor), Siliștra, ars 58; pașalic 69, 124, 127, 133; vad 125—126. — Vezi și Siliștra.

Dobromir, banul, tăiat (sec. XVI) 53, 209.

Dohan Ghecel, «cetate» 177.

Dohiar, biserică la Athos 38.

Doicescu Colțea, clucer și sol 136—137.

Doicescu Udrea, sluger, omorât 121.

Domnești, conacul lui Duca Vodă 179.

Dracea, armașul din Mănești 14, 205.

Dragomir, vornic (sec. XVI) 52; cap de oaste 209.

Dragul, stolnic, tăiat 48, 208.

Drăgan, postelnic, împotriva lui Radu de la Afumați 46, 209.

Drăgănescu Radu, logofăt din Drăgănești 51.

Drăgănești, conac 171, 172, 195.

Drăgănești, sat 51.

Drăgușin, sluga lui Matei Basarab 99.

Dreva (Drlva), rlu 182, 186.

Dridov, pod 126, 133.

Drinovul, plai 100.

Drosul, vezi Mehedințul Drosu.

Duca Gheorghe, domnul Țării Românești 169—176; domn în Moldova 176—179.
Dudescu Dumiltru, vistier, susține pe Radu Ilaș 101, 103, 104.
Dudescu Radu, ispravnic 119.
Dudeșli, în marginea Bucureștilor 102, 103.
Dumbavă, vornic (sec. XVI) 52, 209.
Dumitrașco, din Bogdănel, căpitan de selmeni 125.
Dumitrașco (Țarigrădeanu), vel vistier, intrigant 148—151.
Dumiltru, comisul, omorât (sec. XVI) 122.
Dumiltru, vornic, sol al lui Mihai Viteazul 59; comandă oști 69.
Dundrea 1, 3, 18, 20, 22, 24, 42—46, 50, 56, 57, 60, 61, 63, 65, 67, 69—71, 87, 92, 98, 101, 105, 122, 125—127, 129, 136, 139, 149, 168, 169, 175, 180, 187, 204—208; luptă crincenă 194.

E

«*Ecalerina*», soția lui Vasile Lupu 112, 113.
Efrem, lunca Efremului 22.
Egher, Agria, Erlau, cetate 66—67.
Egipt, moare Radu Paisie 48 și 207; 189.
Etada 33.
Elena, soția lui Matei Basarab 103, 152; moare 115.
«*Elena*», soția lui Radu Șerban voievod 89.
Eleon, munte 22.
Elispond (Ellspont) 26, 33, 198.
Eliu, localitate biblică 10.
Elpuh, lacul Ialpug 108.
Endul (Indul), cetate 136.
Enișer, oraș în Anatolia 159.
Epuliia, cetate 68, 69, 72.
«*Eugeniu de Savoia*», general austriac 194.
Eustratie Dabiia, domn în Moldova 148, 151.
Evdoxia, împărăteasă bizantină 25.
Europa 26, 33, 199, 201.
Euthimie, mitropolitul Țării Românești 59.

F

Farcaș, agă, căpitan de oști 65.
Făgăraș, herțeg de — 2, 3, 204; cetate și oraș 80, 81, 99.
Fărcășanul Radu, vistier 172.
Fărcășanul Barbu, vel stolnic 128; omorât 137.
Filipescu Pandă, sol 118; spătar 134—136.
Filipon, cetate 198.
Filișanul Dumiltru, sluger, pribeag (sec. XVII) 96, 98, 99.
Fillohei, patriarh, dă blagoslovenie Tismanei 40.
Finla, luptă 110—112.
Finltna Țiganului, luptă 48, 207.
Flocl, oraș 52, 195, 209.
Floricolul Preda, tăiat 98.
Fochiia, cucerită de turci 198.

Focșani 52, 84, 110, 209; biserică 131.
Folliceni 52.
Franși, numele de botex al lui Mihnea al III-lea, domnul Țării Românești 131.
Frâzești sat 141.
Frejureanu Dumitrașco, boier, omorât 122.

G

Gaia, sat 99.
Galați 52, 105, 112.
Galgă (Chalga), han al tătarilor 130, 140, 195.
Galipoli, vezi *Callipole*.
Gaud, căpitan neamț 140, 141.
Gavril Protul 38—41.
Geani Aslan, pașă 143.
Gheorghe din Băleni, vornicul Gheorghe Băleanu 184. — Vezi și *Băleanu Gheorghe*.
Gheorghe Ștefan, logofăt din Moldova 109, 112; domn în Moldova 113, 119, 120, 124, 126, 127, 129, 132, 133.
Gheorghe, vornic, socrul lui Matei Cantacuzino 164; la ocnă 166—167; omorât la Tismana 168.
Gheorma, căpitan 98.
Gherghie, spătarul lui Matei Basarab 102.
Gherghița, tirg și luptă 20, 126, 205; călărași de — 94; biserică 106.
Gheșea (Ghieșea), clucer 164; la ocnă 166; eliberat 168.
Ghica Gheorghe, domnul Moldovei 132, 133, 135, 139, 140; domn în Țara Românească 141—146.
Ghica Gligorașco 132, 146; părăște pe tatăl său turcilor 144; domn în Țara Românească 147—152, 155; a doua domnie 164—169, 172, 173.
Ghinea Țucală, povestea vieții lui 114—115, 152—155, 158.
Ghiorma, mare ban, omorât 121.
Giurgiov (Giurgiuu), Giurgiu 49, 50, 56, 60, 63, 92, 97, 127, 138, 139, 143, 175, 208; luptă 142; lunca Giurgiovilui, luptă 141.
Gideu, căpitan, omorât 122.
Gligore, comis, sol (sec. XVII) 99.
Glubavi (Globavi), sat, luptă 44, 206.
Gonșea, paharnic, tăiat 53, 209.
Gorgan, spătarul, pribeag (sec. XVII) 96, 98; omorât 99.
Gorgani, mănăstire în București 71.
Grădișteanu Vilcu, vornic, omorât 177.
Greceanu Drăghici, boier, omorât 121.
Greceanu Radu, cronicar, „Viața lui Brăncoveanu” 193.
Greclanu Pavel, vel vistier, omorât 171.
Greci, sat 103; baltă 127.
Grigore Decapolitul, sfânt 119.
Grigore, sfânt, moaștele lui 32; biserică în Athos 38.
Grigore, vlădica, sol 99; mitropolitul Țării Românești 103.
Grumazi, luptă 45, 206.
Gura Motrului, mănăstire 106.

B

Hadım, pașă la Vidin 69.
Halcocondel, cronicarul Laonic Chalcocondil, 201.
Hamel, agă și capegi-bașa 189.
Hangul 165.
Hariton, mănăstire, se cheamă și Cotlumuz 30, 38.
Hașag 96, 140.
Heissler (Aizer), general austriac 194—196.
Hilandar, lavră la Athos 31, 38.
Hirșova, luptă 58.
Hmielnișki Timuș (*Hmelenschi Temuș*), hatman căzăcesc 109—112; moare 113.
Hmielnișki (*Hmelenschi*), alt hatman căzăcesc 127.
Horváth, Mihai (*Harvai*), comandant ungur 55, 58.
Holin, cetate 72, 77, 78, 169.
Hrizea, ginerele lui Gh. Băleanu, vistiier 163, 164; locuitor de domn 166, 174; 170, 171; — *Popescu*, omorât 177.
Hrizea, vel spătar, căpetenie la selmeni 124—126; în Transilvania 127; i se face semn la nas, ca trădător 127; spinzurat 128.
Hrizea, vornic, sol 96, 101, 103, 104.
Hulubești, sat 57.
Husiin, pașă în Buda 151.

I

Iașici Dumitru, împușcă pe Mihnea cel Rău 20, 205.
Ialomita, riu și luptă 3, 204; riu și vad 110, 111; riu și munți 135.
Ianache, mare logofăt al bisericii <din Țarigrad> 176.
Iancul de Hunedoara, guvernatorul Ardealului, luptă cu turcii 4, 199—200.
Iancu Sasu, domnul Moldovei 56.
Iane Surdul, tatăl lui Mihnea III domnul Țării Românești 131.
Ianoș crail, vezi *Ioan Zapolya*.
Ianova, cetate 63.
Iași, 62, 79, 113, 179; luptă 140.
Ibraim, sultan 124.
Ibrein, sultan, tatăl lui Mahomed IV 178.
Iconia, cucerită de turci 200.
Idicula, Edicule, închisoare la Țarigrad 113.
Ieremia, prorocul 22.
Ierusalim 107, 180, 181, 202, 203; ctitorii ale lui Neagoe Basarab 30, 32.
Ignatie, mitropolitul Țării Românești pe vremea lui Matei Basarab 117, 118.
Ignatie (*Strbul*), sol 99.
Ilderim (*Baezel*), sultan 198.—Vezi și *Baezel*.
Iliria, cucerită de turci 201; (*Iliric*) ctitorii ale lui Neagoe Basarab 33.
Io Basarabă, titlu domnesc 23, 42. *Io Radul voevod* <*Șerban*>, titlu după hrisoave 84.

Ioan Zapolya (*Ianoș crail*) regele Ungariei, susține pe Radu de la Afumați 45, 49, 206—208.
Ion, pircălab, cap de oasle (sec. XVI) 52, 209.
Ionașco din Gala, boier pribeag 99.
Ionașco vodă, Ioan vodă cel Cumplit, domnul Moldovei 52, 209.
Iordanul, fluviu 22, 203.
Iosaf, slujitorul sf. Nilon 11, 13.
Iosif, primul egumen al mănăstirii din Curtea de Argeș 40.
Isabela (*Sabela*, *Izabela*), mama lui Ioan Zapolya 49, 208.
Isar, logofătul, sol 59.
Istoria lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă, 54—83.
Istoria Țării Românești de la 1688—1717. Cronică anonimă 189.
Israelie, vel postelnic, omorât 134.
Istvánfi Nicolae (*Ișfânsin*), comisar imperial 68.
Iullan, împărat bizantin 19, 20.
Iulian al doilea, poreclă dată lui Mihnea cel Rău 20.
Iustinian, împărat bizantin 36.
Ivan, căpitan, omorât 122.
Ivașco, vornic, sol (sec. XVII) 99.
Iver, lavră la Athos 31, 38.
Izmail 131.
Izvarna, sat 98.
Izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului 117, 202—204.
Izvor, sat 163.

J

Jajcea, luptă 77.
Jărauni, cetate 171.
Jdegla, localitate la Dunăre 65.
Jicmond — vezi *Sigismund*.
Jilu, riu și vinătoare de cerbi, 47, 207; oștile Jilului 73; riul 119.
Jillianul, mănăstire 119.
Josika <*Ștefan*> (*Jufenca*), cancelar 68.

K

Kemény Ianos (*Chim Ianoș*), comandant ungur 128; răscumpărat de la tătari 138.
Kendera, Scanderbeg, în luptă cu turcii 199.
Kirdly Albert, comandant ungur 58.
Kornis Gaspar (*Corneș Gașpar*), sol 79; comandant ungur 128.

L

Ladislau (*Latoș*), Ludovic Angevinul, regele Ungariei, i se închină Nicolae Alex. Basarab 198.
Laiolă Basarab cel Bătrîn, domnul Țării Românești (sec. XV) 4, 201, 205.

Laiold Băsrabă-vodă (Leaotă), luptător împotriva lui Radu Palsie, 48; moare în luptă 207.

Lajonfu Venedect, Losontzi Benedict 200

Lazăr, domnul sîrbilor, omorît 198.

Lazăr, servitor sîrb, omoară pe Murat sultan 198.

Leca, agă, comandant de voinici 69.

Leon Ștefan <Tomșa>, domnul Țării Românești 95–96; 155, 156.

Leopold, fiul lui Gligorașco Ghica vodă 152.

Leopold, împăratul Austriei 152, 188.

Leurdeanul Stroe, vornic, sol 148; intrigant 148–151, 159, 161; în călugărie: Silvestru 162; poreclă: Regep, 162; lasă călugăria 164; locuitor de domn 166 și 174.

Leva, cetate 151, 152.

Liov (Lvov), 49; cetate 208.

Lipova, cetate 63.

Lipovești, sat 124.

Logoj, 136; cucerit de nemți 187.

Losontzi Benedict, vezi **Lajonfu Venedect**.

Ludescu Constandin, sluger, pus în butuci 170.

Ludescu Stoica, logofăt, în ocnă 166–168, 170.

Lugduniia 33.

Lunca Mare, pe Teleajen, luptă 89.

Lupul, căpitan 102.

Lupul, logofăt 102.

Lupul Mehedințului (Mehedințeanul), paharnic, luptător contra grecilor 91–93.

M

Macarie, mitropolitul Țării Românești 23, 40, 41.

Macarie, mucenicul sf. Nifon 11.

Macarie, patriarh de Antiohia 118.

Machedoniia (Machidoniia), cîltorii ale lui Neagoe Basarab 33; cucerită de turci 198–199.

Machidon Alexandru 82.

Mahomed (Mehmet), întemeietorul religiei mahomedane 136, 146.

Mahomed I (Mehmet), sultan, fiul lui Balazid 199.

Mahomed II (Meemet, Mahmet), sultan, cuceritorul Țarigradului 200–201.

Mahomed III (Mehmet), sultan, declară război creștinilor 66–68; tratează pace cu Mihai Viteazul 76.

Mahomed IV (Mehmet), sultan 124, 126, 130; declară război Poloniei 166; apoi nemților 182, 184.

Maia, sat 121.

Manole, boier pribeag (sec. XVI) 48; împotriva lui Radu de la Afumați 207.

Mania, ban, biruitor în luptă 57, 58.

Maramonia, vladica de la —176.

Maramurș 1.

Marco vodă, fiul lui Petru Cercel 79.

Marea Neagră 187, 197, 201.

Mareș, banul 163, 164; la opreală mare 166; moare 168.

Mariia, soția lui Gligorașco Ghica voievod 149, 152.

Marolin, localitate pe Dunăre 57.

Malei Basarab, agă 95–100; domn al Țării românești 101–117; rănit la pieilor 111; înfruntă răscoala dorobanților și seime-nilor 114–116; moare 117; înmormîntarea 118; 121, 152–155, 202.

Malei al Margăi, boier pribeag (sec. XVI) 51, 58.

Mazimilian, împărat roman 167.

Mazimilian (Mazimilian), arhiduce, fratele

împăratului german Rudolf II 66–68.

Măgureanul Drăghici <Cantacuzino>, mare spătar 188. — Vezi și **Cantacuzino Drăghici**.

Mănești, satul lui Dracea armașul 4; luptă 49, 208; călărași de la — 94.

Mărgineni, mănăstire 150, 181; conac 172.

Mășcan, voievod sîrb 3.

Mătieș <Corvinul>, regele Ungariei 20.

Măzineni, mănăstire 106.

Medianul, țară 20.

Mediaș, cetate 72.

Mehedinși, oștile Mehedințului 73, 83.

Mehedințul Drosu, armaș 166; omorît 177.

Mehmet bei (Mahmet, Mecmet, Meemet), pretendent la domnia Țării Românești, 18, 22, 42, 43–45, 205–207; zis și **Mihaiolu** 20.

Mahomet, Meemet, Mehmet, vezi și **Mahomed**.

Mehmet, pașă și vezirazem 68.

Mehmet, pașă de Dirstor 69.

Mehmet, pașă calmacam 169.

Mehmet, pașă, vizir cu oaste spre Țara Căză-cească 173.

Menedic, mănăstire 47, 207.

Menorlița, mănăstire 32.

Merişani 89.

Meleor, mănăstire 33.

Mezal Embre, comandant ungur 200.

Midia, mitropolit de — 38.

Mihai, cămăraș, propus domn Țării Românești 90.

Mihai, clohodar, omorît 122.

Mihai Paleologul, împărat bizantin 197.

Mihai Viteazul, domnul Țării Românești 54–83; caută prietenia turcilor 66–68; prietenie cu Rudolf II și convoacă sfatul boierilor 73 și al nemeșilor ardeleni 76; în Moldova 77–78; problema Ardealului 79; moartea lui 82; plîns la moartea lui 201–202; 84.

Mihai vodă, mănăstire în București 97, 152.

Mihail voievod, urmașul lui Negru Vodă 3, 197, 204.

Mihaiolu, vezi **Mehmet beg**.

Mihalcea, banul, arde Dirstorul 58; însoțește pe Mihai Viteazul 66; sol 66 și 76.

Mihalcea, sol la tătari 192.

Mihalco, boier pribeag (sec. XVI) 48; împotriva lui Radu de la Afumați 207.

Mihăilă, vornic, tăiat (sec. XVI) 53, 209.
Mihnea <cel Rău>, domnul Țării Românești 14, 17; catolic 19; împușcat 20, 205.
Mihnea <III, Radu>, domnul Țării Românești 130—141; rămas dator 147.
Mihnea din Bădeni, boier, tăiat (sec. XVI) 51, 208.
Mihnea <Turcîlul>, domnul Țării Românești 53—54, 209; turcul 87; 131.
Mihul, spătarul 97, 103.
Millie, mitropolit de — 38.
Mikeș Clement (Micheș), comandant ungur 139.
Mira-Lichia 71.
Mircea Bătrînul (— cel Mare), 3, 198, 204.
Mircea Ciobanul, domnul Țării Românești, fiul Radului vodă Dracea 48—50; a doua domnie 51, 208; a treia domnie 208; îngropat în Bucu- rești 208.
Mircea, fiul lui Mihnea cel Rău 18; în luptă cu Vlăduț cel Tânăr 20, 205.
Mirislău (<Mirăslău>) 80, 81.
Misia, măgură 32.
Misiia 33, 199; cele două — 201.
Mislea, mănăstire 48, 207.
Mitrea, comis (sec. XVI) 52; vistier 53; aduce steagurile de domnie lui Mihnea Turcîlul 209.
Mitrea, pitar 103, 104; din Stănești, susține pe Radu Iliaș. 122.
Mitrea, vistier, pribeag, susține pe Matei Basarab 96.
Mitrea, vornicel, sol 59; cap de oaste 209.
Mitrea Orac, hanul tătarilor 102.
Moghilă Ieremia, domnul Moldovei, 62—64, 72; blestemat 74; în luptă cu Mihail Viteazul 77—79, 83.
Moghilă Simion, domnul Țării Românești 79, 82—84; domn în Moldova 86.
Moise voievod, fiul lui Vladislav III, domnul Țării Românești 47, 207.
Moldova, invadată de turci 4; 52, 54, 55, 59, 60, 62, 63, 72, 77—79, 87—90, 95, 99—101, 103—105, 107, 112, 122, 127, 132, 135—137, 139, 146, 155, 165, 167, 175, 176, 184, 185, 205, 209.
Movilă Gavril, domnul Țării Românești 93.
Movilă Moise, domnul Moldovei 105.
Movilă, sat 101.
Mural, II, sultan, fiul lui Mehmet, 198; cucerește țările strabești 199, 200; 201. (<Amural>), tatăl lui Mahomed cuceritorul, moare 200;
Mural, III, sultan, 54, 56; moare 60.
Mural, IV, sultan 104.
Mureșul (<Morășul>), rlu 1, 80.
Mustafa, pașa (sec. XVI) 56—58.
Mustafa, aga 118; pașa (sec. XVII) 145.
Mustafa, pașa, calmacam 160.
Mustafa, pașa, vezir-razem la asediul Vlenel 178; omorît 179.
Mustafa, pașa, serascher 192.

Naim, bel, pașă, răsculat împotriva sultanului 186.

Nan, căpitan, rob la tătari 140.

Năndșori, luptă 107.

Năsturel Radu, ban 170.

Neagoe <Basarab>, domnul Țării Românești. Vătaf de vinători 9; zugrăvește mănăstirea Dealului 13; comandă oști 18; domn 20—28, 34, 37—39, 41, 205—206; îngropat la Curtea de Argeș 42; 17, 43. — Vezi și *Basarab Vodă*.

Neagoe, spătarul, moare în luptă 45.

Neagoe, vornicul, împotriva lui Radu de la Afumați 46, tăiat 47 și 207.

Neagul, aga (sec. XVII) 101.

Neajlov, rlu 61.

Necula, vistier (sec. XVII) 101.

<Nedelea>, soția lui Constantin Șerban Basarab Voievod 143.

Negoștii, mănăstire, pe Argeș 106.

Negre, spătar, locțiitor de domn 78.

Negrul vodă, 3; mănăstirea C-Lung 106.

Neofil, din Ahila, 26, 29.

Nicodim, de la Tismana 33, 158.

Nicolae vodă (<Nicula, Neculae>), fiul lui Mihail Viteazul, domn în Țara Românească 75, 76; domn în Moldova 78; la Făgăraș 80; 81—83.

Nicopoe (<Necopoe>), Nicopol, 42—44, 68—70, 99, 100 206; vad 67; luptă 198—199;
Nifon, patriarh al Țarigradului 5, 8, 13, 15, 17, 18, 20—22, 24—29, 42; moaștele 23; icoană 39; slujbă, 40.

Nipru 174.

Nistru 91, 105, 169.

Niș, rlu și cetate 194.

Nucel, mănăstire 34.

O

Obilești, pod la — 102.

Oblucița, vad 101, 108; — „unde-i zic Cartal” 192.

Ocele Mari (<Vel Ocnă>) 166.

Odor, căpitan 135.

Odriiu (<Udriiu>), Adrianopole, închis Nifon 5; 144, 164, 165, 167, 175, 176, 200. — Vezi și *Udriiu*.

Olănescul Goran, sol 118.

Oll, rlu, 1, 2, 46, 47, 51, 83, 94, 95, 97, 98, 100, 106, 194, 204, 208; pe — vin ungurii cu Moise vodă 207.

<Ollenia>, biruri grele 96.

Olteș, rlu 153.

Omîr, poetul elin 202.

Oprea, agă 102.

Opulia, vezi *Epulia*.

Oradea, cetate 68; bombardată 144.

Orșic, mănăstire în Misia 32.

Orhan, sultan 197.

Orșova, vezi Rușava.
 Osec, cetate 182.
 Osman <I>, sultan 4, 54, 60, 197, 198, 199, 200.
 Osman <II> *Mehmet*, sultan (sec. XVII) 94.
 Osnu David, sol imperial 76.
 Ospățul cel de seară, nume dat mănăstirii Cotmeana 18.

P

Pahomie, patriarhul Țarigradului 23.
Paisie, egumen și domn, vezi *Radu Paisie*.
Paisie, pretendent la domnie, omorât 94.
Paleologul — vezi *Constantin Paleologul*, și *Mihai Paleologul*.
Palistina 202.
Pand, vistier, ctitor de mănăstire 97.
Panonia, Țara Românească 8, 13, 15, 17, 26, 37, 41, 42.
Pantocrator (Pandocrator), mănăstire la Athos 31; lavră rusească 38; icoană 39.
Papa, din Greci, logofăt 101, 103; vistier 121.
Parthenie, patriarh al Țarigradului 191.
Patoc, moșia și mormintul lui Gh. Rákoczy 144.
Pavel, sfântul, mănăstire la Athos 32, 38.
Pârvi cerni (slavonește) — vezi *Ospățul cel de seară*.
Pătrașco, boler, tălat (sec. XVI) 51, 208.
Pătrașco cel Bun, domnul Țării Românești 49—50, 53, 54, 208—209.
Pășeni, sat 209.
Periș, luptă 49.
Perișanul (Calolă din Periș), tălat 51.
Pethlagontia 33.
Petru <cel Tîndr>, (*Pătru*), fiul lui Mircea Ciobanul și al Chiajnel, domnul Țării Românești 50—51, 208; domn în Moldova 52, 209.
Petru Cercel (Pătru), domnul Țării Românești, 53, 79, 209.
Petru, sluger, pribeag 98, 99.
Pietri, sat 56.
Piscani, sat 48.
Pitești, 45, 106, 170; <schitul din Trivale> 176; vin ungurii 207.
Pirliianul Danciu, sol 118; vel postelnic, omorât 137. — *Preda*, fiul celui precedent, omorât 137.
Pitrul <Craiovescu>, vornic 20; ban, degradat postelnic, 46, 207.
Pitrul, vistier, omorât (sec. XVII) 134; din Aninoasa 188.
Pitrulcelii, nume dat Băsarăbeștilor 18; vitejia lor 20; boierii craiovești 205. — Vezi și *Basarabi, Craioveștii*.
Pătărești, mănăstire 106; luncă 194.
Plocești, călărași din — 94; 106, 154.
Plumbuita, mănăstire 102.
Poartă, Țarigradul, 43, 44, 46, 47, 48, 51, 53, 54, 89, 90, 93, 95, 103, 113, 114, 130, 144, 156, 192, 208, 209.

Podul Pîlarului, lângă București 194.
Poinari, cetate 4, 205.
Poeni, sat și luptă 208.
Poiand, sat 99.
Poncrăț Jenea, demnitar ungar 66.
Popescu Cîrșlea, mare vistier 194.
Popești (Îlfov) sat 47, 207; sat în Prahova 160.
Poprincani, sat și luptă 109.
Praova, rîu 49; pod peste — 126; rîu și munți 135; județ 160, 172.
Preda, banul, fratele lui Neagoe Basarab, 13, 42; mort în luptă 43, 205.
Preda, postelnic, tălat 47, 207.
Preda, spătar, văr cu Const. Brîncoveanu 192.
Preșna, seliștea Preșnii 100.
Prisiceni, sat 97.
Prul, rîu 113, 140.
Pusa, armaș, tras în țepă 98.
Pulinei, luptă cu tătarii 57.
Pulna, <rîul> 107.

R

Radu de la Afumași, domnul Țării Românești, 43—45; a doua domnie 46; 206—207.
Radu Călugărul, domnul Țării Românești, 42—43, 206.
Radu, fiul lui Alexandru Iliaș, domnul Țării Românești (1632) 100—103.
Radu cel Frumos, domnul Țării Românești 4, 200, 205.
Radu Ilie (Iliași), domnul Țării Românești 48—49, 208.
Radu Leon, domnul Țării Românești 155—160.
Radu cel Mare, domnul Țării Românești 5, 8—10, 13—14, 17, 22, 25, 35—36, 40, 205; dezgroparea lui 26—29.
Radu Mihnea (— *Mihni*), domnul Țării Românești, 87, 89—90; a doua domnie 93; domn în Moldova 94—95; 131.
Radu Negru, voievod 2, 3, 204.
Radu Paisie, domnul Țării Românești 48, 207.
Radu Popa, pretendent domnesc 53, 209.
<Radu> Șerban (Șarban), domnul Țării Românești 84—87; pribeag 88; moare 89; 117.
Radu vodă Dracea, tatăl lui Mircea Ciobanul 48.
Radu Vodă, mănăstire în București <sf. Troiță> 52, 95, 132, 208.
Radu, boler pribeag (sec. XVI) 51.
Radu, comis, tălat (sec. XVI) 48, 208.
Radu, fiul lui Socol vornicul (sec. XVI), tălat 52, 208.
Radu, logofăt, din Desa 96—98, 101.
Radu, logofăt din Drăgoești, tălat (sec. XVI) 51, 208.
Radu, paharnic, căpetenie la selmeni 124.
Radu, stolnic din Boldești, tălat (sec. XVI) 51, 208.
Radu, vâtaful, susține pe Alexandru Iliaș 104.
Rákoczy Gheorghe (Racoți), crailul Ardealului 96, 98, 100, 107—109, 112, 119, 120, 124, 126—129, 133, 136, 139, 141; rănit, moare 143; *Rákoczy <Ghe. II> (Racoți)* 155.

Ramadanofchi, hatman căzăcesc 174.
Răcăciuni, sat și conac 109.
Răzvan Ștefan, agă, apoi domnul Moldovei 60, 62; tras în țepă 64.
Regep — vezi *Leurdeanu Ștroe*.
Rîmna, localitate 101.
Rîmneal Săral, luptă 4, 205.
Rîmnicul Vilcea 96, 207; (*Rîmnicul Dulce*) 46.
Rîmnic (?), biserică de Pătrașco cel Bun 50.
Roma (Rim) 1, 19, 152.
Romanași, județ 95, 153.
Rucăr, 45, 139; se retrag nemții 194; trec ungurii 207.
Rudeanu Tudosie, logofăt, sol 79.
Rudolf <al II-lea> (Rodoful), împăratul Germaniei 66, 76, 89; pretinde Ardealul 78; pedepsește pe Ghe. Basta 82.
Rumelia (Rumele) 90, 153, 157.
Rumînești, sat și luptă 50, 208.
Rușava, Orșova 71, 80, 100, 143, 193; cucerită de nemți 187.
Rușciuc (Ruși) 56—58, 60, 92, 93, 103, 139, 175.
Ruși, sat cu heleștee domnești 195.
Rușii de Vede, călărași de la — 94.
Rușii, căpitan cazac 127.

S

Sacmar, Satu Mare 68.
Sadova, mănăstire 106.
Sardia, mitropolit de — 38.
Sava, armaș, lociilor de domn 78.
Săcucanul Neagoe, vornicul 170, 175.
Sărindar, mănăstire în București 184.
Săpășeni, ospăț 52.
Scanderbeg — vezi *Kendera*.
Secleni, sat 79.
Scărllel, saigiu, nunta lui 94—95.
Schinder, pașa 90, 91, 93.
Sechighi Mihai — vezi *Székel Mihai*.
Sechil Moș — vezi *Székel Moise*.
Seedi, pașa 143.
Seghedin, cetate, cucerită de nemți 179—180.
Selim Gherei, han tătarec 192.
Selim <II>, sultan 54, 56, 60.
Severinul, mitropolia 23.
Sfelagora, 25, 30, 32, 39, 41, 107, 120, 202.
 — Vezi și *Alhos*.
Sibiul, refugiul Mihail 19, 205; cetate 20; luncile —, luptă 73; 88, 135, 170.
Stigismund (Jicmond, Jăcmon), regele Ungariei și împ. Germaniei (1387 — 1437) 198, 199.
Silauș, pașa 125.
Siliadra, pașalic 144. — Vezi și *Dirstor*.
Silvestru — vezi *Leurdeanu Ștroe*.
Simenca, lavră la Athos 38.
Simon, logothetul, traducător din grecește 202.
Simon Petra, biserică la Athos 38.
Sinal, munte sfânt 32, 180.

Sinan, pașa 60—63.
Sionul, biserică la Ierusalim 32, 36, 203.
Sires, mitropolit de — 38.
Siretul, rlu 2, 94, 101, 106, 204.
Siria (Siriea) 199, 203.
Siuș, pașă, vizir 183.
Siverie, fiul împăratului Traian 1.
Strbul Dinca, vel armaș 134.
Strbul Dumitru, vel spătar 139.
Slatina 47, 207.
Slănic, rlu 47.
Slobozia, — Iul Enache, sat cu mănăstire 106.
<Smaranda>, fiica lui Alexandru Coconul, nunta el 94—95.
Snagov (Sneagov, Znagov), mănăstire 4, 149, 162, 172, 205.
Sobieschi <Ioan III> (Sobieschi), regele Poloniei 169, 171; la asediul Viena 178.
Socol, vel medelnicer 192.
Socol, vornic (sec. XVI) 49, 52; sol în Polonia 208.
Sofia, biserică zidită de Justinian 36, 201, 202; orașul 193.
Sofitaiul Necula (Sofitaiul Nicola), grec din Țarigrad 137, 157—159.
Solomon, zidește biserica Sionului 36, 147.
Solun, Salonic, cetate 11.
Someșul Mic (Șomușuiul), rlu, 143.
Staiico, paharnic, fiul lui Bărcan 163, 164; zis și Bucșanul 170, 175, 176; în Moldova 184; în Ardeal 185.
Stan al Drăguleșului, boier, tăiat 51, 208.
Stan, pircălab 140.
<Stanca>, soția lui Mihai Viteazul 80, 81, 83.
Stanciu al Bengăi, boier pribeag (sec. XVI) 51, 208.
Stanciu, logofăt, tăiat (sec. XVI) 53, 54, 209.
Stanciu, portarul, moare în luptă 45.
Stanciu, postelnic, din Dilga 96.
Stănești, luptă cu tătarii 57; 122.
Stănești, mănăstire cu hrisov despre Radu Paisie 48.
Slănilă, vornicul, tăiat (sec. XVI) 50, 208.
Stepan, vel portar (sec. XVI) 51, 208.
Stoenești, retragerea lui Mihai Viteazul 62.
Stoian, comisul (sec. XVII) 164.
Stoica cel Bătrîn (Stari), (sec. XVI) 98.
Stoica, logofăt pe vremea lui Radu de la Afumați, tăiat 43, 48, 206.
Stoica, logofăt, solul lui Mihai Viteazul 76; postelnic, merge în Moldova 78.
Stoican, sfetnicul lui Mihnea cel Rău 15, 16, 18, 19.
Strehala, a doua reședință a Țării Românești 1.
Strimba, luptă și vad 124—126.
Ștroe, împotriva lui Radu Paisie 48, 207.
Ștroe, spătarul, tăiat (sec. XVI) 48, 49, 208.
Ștroești, sat 126.
Ștrungă, luptă 132, 133.
Ștudenifa, luptă 106.
Suceava, luptă 64, 89, 112, 113.
Suleiman, sultanul Soliman II 54.
Suliman, agă 103.

Suliman, pașă, vizir, la asediul Budel 179.
Suliman, vizir, 182; omorât 183.
Suliman, fratele lui Mahomed IV, sultanul Soliman III 183—185.
Székely Ianoș (*Ianoș Ceket*), comandă oști 200
Székely Mihai (*Sechighi Mihai*), sol imperial 76, 202.
Székely Moise, 85—86.
Szuhay (*Suhai*), comisar imperial 68.

S

Safemberg, general neamț 187.
Șărpătești, luptă cu tătarii 51, 57.
Șerban, mare comis din Aninoasa, sol 188.
Șerban (*Șărbănu*) *vodă* — *Vezi Radu Șerban*.
Șişman (*Şuşman*), țar sîrb, ucide pe Dan, voievodul romînilor 3, 204.
Soplea, luptă 110; luptă cu semelii 124—125; 133.
Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, 4, 5, 205.
Ștefan, mitropolitul Țării Romînești 150.
Ștefan din Răcăciuni, tatăl lui Gheorghe Ștefan *vodă* 109.
Ștefan Surdul, domnul Țării Romînești 54, 209.
Ștefăniță (*Ștefănuță*), fiul lui Vasile Lupu 112—113.
Știrbei Radu 164, 164.
Sufariul Gherghie, ispravnic 19.

T

Tănasi, căpitan de selmeni 124, 125.
Tazlăul, munții Tazlăului 165.
Teezani, luncă, luptă 86.
Teleajen (*Teleajin*), rîu 67, 86, 89, 110, 124, 125, 133, 172.
Teleorman, rîu 67.
Theodosie, banul, moare în luptă 49, 208.
Theodosie cel mic, împărat 25.
Theodosie, fiul lui Neagoe Basarab 42—43, 206.
Theodosie, mitropolitul Țării Romînești 159—162, 181, 185, 189, scos din scaun 166, 169; reinstalarea lui 176—177, 190, 191, 194.
Theofan, patriarhul Ierusalimului, 117; izvodul lui 202—204.
Theofil, episcopul Rîmnicului 96—103.
Theolipt, patriarhul Țarigradului 38, 40, 41.
Thelulita 10.
Thrachlia 33.
Tighina (*Tighenea*) 140.
Timișoara, se refugiază Radu *Vodă* Popa 53; cetate turcească 64; 79, 80.
Timur Lenk (*Temurleg*, *Țambirlan*), han tătar 198, 199.
Tisa, rîu 1, 179.
Tismana (*Tismeană*), mănăstire 33, 98, 158, 168, 176; arhimandrie 40.
Tîngan, mănăstire 4, 205.

Tîrgoviște, pedepsită 4, 205; mănăstirea *Deal* 5; scaun mitropolitan 37, 40, 41; biserica sf. Gheorghe 37; biserică zidită de Petru Cercel 53, 209; cetatea reparată 106; 23, 36, 42, 43, 45, 62, 71, 84—87, 89—91, 93, 94, 107, 108, 110, 112, 115, 117, 119, 126, 127, 130, 131, 134, 138, 140, 141, 147, 194, 196, 205, 206, 207.
Tîrgul Bengăi, învinși selmenii 128, 129.
Tîrgul Frumos, luptă 132.
Tîrgu Jiu 97.
Tîrșor (*Tîrgușor*), biserici 4, 106; ucis *Vădila* *Vodă* bătrînul 4, 205.
Toma, banul, tăiat 48, 207.
Tokai (*Tocaia*) 100.
<Tomșa> Ștefan, domnul Moldovei 90.
Tokölli <Emeric> (*Tucheli*, *Techelt*), grof, la asediul Vînel 178; 186, 193.
Traian, împăratul romanilor 1.
Transilvania 193. — *Vezi și Ardeal*.
Trascauța, mănăstire 33.
Trotuș, rîu 167.
Tudor (*Bucoveanu*) din Bucov, boier, tăiat 51, 208.
Tudosie, (*Teodosie*) spătar pe vremea lui *Matel* *Basarab* 98, 102.
Turda 80, 81.
Turnul, Turnu Măgurele, cetatea 67.
Turnul Severin, prima descălecare, primul scaun domnesc 1; 187.
Turturea, postelnicul lui *Mihai Viteazul* 82, 83.
Tutana, mănăstire 53, 209.

T

Țara Bîrsii 74.
Țara Căzăcească, Ucraina 112; în război cu turcii 173—174.
Țara Leșească, 49, 72, 74, 75, 78, 90, 93, 105, 179, 208; susține pe *Radu Șerban* 88—89; invadată de tătari 128; în război cu turcii 166 și 168—169.
Țara Nemțească 66, 152, 164, 198, 202; refugiu lui *Radu Șerban* 89; prădată de tătari 178.
Țara Romînească, 5, 8, 13, 14, 23, 26, 43, 45, 54, 63, 75, 78, 79, 82—85, 90, 100, 101, 105, 116, 117, 120, 124, 131, 132, 141, 144—146, 148—159, 169, 185, 187, 188; — *dintru Ungurii* 3; invadată de unguri 198; întinderea ei în sec. XV 201; de turci 202; închinată turcilor 205. — *Țara Muntenescă*, 6, 14, 19, 21, 30, 33, 35, 38, 40, 41, 58, 60, 62, 63, 67, 76, 82, 124. — *Vezi și Panonia, Ungrovlahia*.
Țara Sîrbească 198, 199, 201.
Țara Sicșilor (a sicșilor?) cucerită de turci 198.
Țara Turcească, 70, 71, 199. — *Vezi Poartă și Țarigrad*.
Țara Ungurească, 1, 2, 4, 49, 50, 51, 53, 54, 62, 74, 75, 98, 197—199, 205—208; refugiu lui *Mihnea cel Rău* 19—20; al lui *Mois Vodă* 47; ajută pe *Lalotă Basarabă*

48; pribeag Ștefan Răzvan 64; refugiu
 lui Lupu Mehedințeanu 91; al lui Gavril
 Movilă; susține pe Matei Basarab 96;
 refugiu în timpul răscoalei selmenilor 122;
 refugiu lui Ghe. Ștefan vodă 132–133;
 lupte cu turcii și tătarii 143, 148; refugiu
 boierilor dușmani ai Cantacuzinilor 170;
 al lui Șerban Cantacuzino 172; — *de sus* 178.

Tarigrad, 4, 5, 13, 17, 20, 23, 25, 32, 34,
 35, 38, 40, 42, 43, 45, 48, 49, 51, 53, 54,
 66, 90, 93, 95, 99, 104, 105, 124, 130, 131,
 136, 152, 157, 159, 160, 164, 167, 170,
 182–185, 189, 191, 205, 207–209; salvat
 de Tamerlan 199; cucerirea lui de turci
 200–201.

Țepeluș <cel Tîndr>, domnul Țării Românești
 4–5.

Țușora, întîmpinare cu tătarii 63; 140.

U

Udrea, banul, comandă oștile Olteniei 73;

hatman, locuitor de domn, la Iași 78.

Udriiu (*Udrii*), Adrianopol, cetate în Mace-
 donia 198, 199, 201. — Vezi și *Odriiu*.

Udriște, vel spătar, omorît 137.

Udriște, vîstler, moare în luptă 49, 208; 51.

Ulcăr, cetate bombardată 148, 151.

Ungroplahia (*Țara Românească*), 2, 23, 37,
 40, 41.

Ungurei, sat, luptă 97.

Uzbie, reședința hanului Timur Lenk 198.

V

Vaida Bun, căpitan de oști 100.

Varlaam, episcop, apoi mitropolit al Țării
 Românești 169; scos din scaun 176.

Varodin, cetate 180.

Vasilache, agă 103, 104.

Vasile Lupu, domnul Moldovei 107–114,
 155.

Vatoped, lavră la Athos 10, 31, 38.

Văcărești, lingă București, luptă 22; margi-
 nea Bucureștilor 108.

Vădistan Bărluiu, domnul Țării Românești,
 I se tale capul 4, 205; 199.

Vădistan <al III-lea>, domnul Țării Romi-
 nești 45–46; I se închină craloveștilor 207.

Vărzariul Costandin, vel paharnic 151. 161.

Vărzariul Radu, armaș, povestea vieții lui
 114–115, 152–155; 151, 161.

Vel Ocnă — vezi *Ocele Mari*.

Velicico, comandant de haiduci 64, 65.

Veliculu, cetate 72.

Veneția (*Vineștie*) 152.

Vergo, vel portar 192.

Veșlem, sat, tabăra lui Mihai Viteazul 73

Veterani (*Viteranici*), general neamț 187, 193

Viața lui Nișon 23.

<*Victoria*>, soția lui Leon Tomșa 97.

Viena 178, 193. — Vezi și *Heci*.

Vilșoară, luptă 47, 207.

Vintilă, căpitan de roșii 134.

Vintilă, comis, tăiat (sec. XVI) 49, 208.

Vintilă, din Slatina, domnul Țării Românești,
 ucis 47, 207.

Vintilă vodă, pretendent, fiul lui Pătrașcu
 cel Bun, ucis 52, 209.

Vintilă, vornic 102.

Vinș, temniță 60.

Vilhanilia 105.

Vilceanul, plai 96, 97.

Vîlsan, boier pribeag (sec. XVI) 51, 208.

Vlad Vodă <*Călugărul*>, tatăl lui Radu cel
 Mare 5.

Vladul Vodă (*Vlăduță cel Tîndr*), domnul Țării
 Românești 17–19; luptă cu Mihnea cel
 Rău, apoi e ucis 20–23; 205.

Vlad <*Înecalul*>, domnul Țării Românești,
 47, 207.

Vlad Țepeș (zis și *Țepeluș*), domnul Țării Romi-
 nești 4, 205.

Vlad, comisul 171.

Vlad, fiul lui Radu de la Afumați, ucis 46,
 207.

Vladul Capii, boier, tăiat 51, 208.

Vlaicu, logofătul, tăiat 48, 207.

Voechia, cucerită de turci 198.

Voicina, căpitan de strbi 98.

X

Xeropolam, lavră la Athos 31, 38.

Xenof, biserică la Athos 38.

Y

Zapolya Ioan, vezi *Ioan Zapolya*.

Zolyomy David (*Zolomi*), susține pe Matei
 Basarab 96.

Zugraf, lavră bulgărească, la Athos 38.

INDICE DE MATERIE

(*teme și fapte principale caracteristice orînduirii feudale*)

- aprozii**, zoresc încasarea birurilor 96.
arbănași, albanezi 199.
ardelenii, ostili lui Mihai Viteazul 79—81.
arhimandritii, românești : mănăstirile Curtea de Argeș și Tismana 40.
armași, executau ordinele de ucidere 152.
arme, de foc 19, goale 110.
armenii, considerați eretici 12, 202—204.
avuțiile, Bizanțului, prădate de turci 19/.
- bărbier**, tale nasul trădătorilor (hiclenilor) 127.
beștii, turci, omoară boierii români 50.
bîr, mărimea lui 51; numit „oale seacă” 53;
 — curții 53; năpaste 53; — pe roși 53;
 aceleași informații 208—209; biruri grele
 în Oltenia 95—96; apasă greu pe țărani
 120; scădere de—142; se strînge greu 144.
biserici, românești, ridicate în nume-
 roase orașe, uneori li se arată și hramul;
 citeva exemple : sf. Apostoli 17; sf. Eca-
 terina 97; sf. Constantin și Elena 119;
 etc. în orașele : București, a Doamnei 184;
 domnească 208; Caracal 106; Climpulung
 (sec. XIII—XIV) 2, 204; Curtea de Argeș
 (sec. XIII—XIV) 2, 204, 207; Focșani 151;
 Gherghița 106; a papistașilor, din Sibiu
 205; Tîrgoviște 37, 205 etc.; **străine** :
 sf. Evlîmie 31, Dohlar 38, sf. Gri-
 gore 38; sf. Filothei 38; Hariton 38;
 Simon Petra 38 — toate la Athos; sf.
 Sofia (la Țarigrad) 201—202 etc. — **Vezi**
 și **arhimandritii**, **mănăstiri**, **lavre**.
- bosneni**, bosniaci 199.
brașovenii, fac daruri lui Mihai Viteazul 73.
buzoienii, prădați de turci 43.
- cadine**, mari și mici, tălate 187.
carle, de jurămint și afurisanie 15; scrisoare
 25, 96, 99; — de piră 104; cărți bisericești
 prădate și vindute 123.
- calastih**, pribegi scoși de la — 142.
cazaci, în oastea lui Mihai Viteazul 65; al lui
 Timuș Hmielnițki 109—113; 127—128.
călărași (**ostași cālări**), turci 81; nemți 81.
 poloni 88; — din Mănești, Gherghița, Rușii
 de Vede și Ploiești 94; lertați de dăjdl
 119;
călugări, tălați (sec. XVI) 208.
căpitani, de dorobanți 120.
cēle, ostășești 142
chinuri, aplicate boierilor și feciorului ar-
 mașului Drosu 166—167, 177; în butuci
 170. — **Vezi** și **roald**.
etumă, timp de 3 ani 147.
etnări, bisericești 13, 39. ș. a.
clerici, omorîți de turci 197.
- dajdnic**, Mihai Viteazul împăratului Rudolf
 II 76; **dăjdi**, grele 171.
daruri, de nuntă 60; lui Székely Moise 85;
 pașii 108; lui Veterani 187; împăratului
 Leopold 188 etc.
dezgroparea, osemintelor lui Radu cel Mare
 26—29.
dijmă, lertată 119; din cinci stupi unul 53,
 209.
domnia, ceremonia instalării în domnie 190 —
 191.
dorobanți, soldați români plătiți 102; răscoala
 lor în vremea lui Matei Basarab 114—116;
 scutiți de dăjdl 119; răsculați în vremea
 lui Constantin Basarab Cîrnul 120—131;
 din nou răsculați 142; 138, 139, 141;
- eclipsis**, de soare, semn rău 201.
eghipleni 124.
egumeni, se plănuiește arderea lor 17.
episcopia Buzăului 106, 195.
episcopi, tălați (sec. XVI) 208.
evangelie, citat 150.

filosofi, cel trei magi 165.
foamele, mare, timp de 2 ani 147.
frincl, venețienl 160, 201.

găleata, — de pline, daide pe megilași 53, 209.
grasilna, de ol 53, 209.
greci, 90 — 93, 100, 105, 146, 155—160, 193, 197, 204.

halducl, ostași din Țara Ungurească 48, 49, 207, 208.
haracul, turcilor 85, 132, 142; se adună greu 144; — de domnie nouă 118.
harfeș, de Amlași și Făgăraș, titlu al lui Radu Negru Vodă, 2, 3, 204.
hore, de Paști 4. 205.
hrisoave, consultate de autorul și copiii cronicii 3, 23, 42, (*carte*) 48.

icoane, făcătoare de minuni 31, 34—35; de la mănăstirea Pantocrator 39; a sf. Nifon 39, 123 ș.a.

isrăildănti 23, 120, 145, 189; (*ovrēt*) 20.
istoria, foloasele ei 202.

jitile (opere despre viața) lui Neagoe Basarab, adunate într-o carte 23, 205.

judcății, drepte, săracilor 161.

jurămint, între Mihai Viteazul și Sig. Báthory 59; al lui Mihai Viteazul 72; al acelulași cu postelnicul Turturea 83; fac bolerii lui Radu Mihnea 89; călcat de Alexandru Iliaș 92; între Leon Tomșa și pribejii lui Matei Basarab 96, 99; al lui Mihnea III 132; călcat de Gligorașco Ghica vodă 149; ceremonia jurămintului dintre Antonie vodă și bolerii 160—161; acest jurămint călcat de partida Bălenilor 163; între Duca Vodă și Cantacuzinl 170.

laură, mare așezămint mănăstiresc, la Athos. Citeva exemple : a Țării Muntenesti (Cotlumuz) 30, 38; a sf. Athanasie 30—31; a Iverului 31, 38; Hllandar 31, 38; Castamonit 38 etc. — Vezi și Indicele de nume proprii, la localitățile respective.

legătura, între Gligorașco Ghica vodă și postelnicul Constantin Cantacuzino 146; — de credință fac bolerii 58, 208.

lefi, — silmenești 120; (*simbril*) oprite de domn 92.

leșegii, ostași plătiți 132.

leși, poloni, ajută pe Ieremia Movilă 63—64; ostași al lui Mihai Viteazul 65; mor în luptă 77; ajută pe Gheorghe Ștefan 112; biruitori 169; 83, 91, 127, 171.

lelopliseșul slovenesc, utilizat de un copist al cronicii 5.

logoșești, domnești, scriitorii în cancelaria domnească 191.

măndăsliri, românești : Cozia 3, 18, 17; Cotmeana 3, 18; Tismana 33 34, 40; Dealulul 5, 14, 25, 205; Curtea de Argeș 34—35; Tinganul 4, 205 etc.; *străine* : Ierusalim 30, 32; cea Săbornică din Țarigrad 32; la muntele Sina 32 — etc. — Vezi și Indicele de nume proprii, la localitățile respective.

mehedinși, bolerii — 53, 209.

moldovenii ca ostași, 52, 77, 83, 102, 104, 105, 107—110, 112, 124, 128, 133, 140, 151, 177, 178 — Vezi și Indicele de nume proprii (*Moldova*).

munteni, ca ostași 56, 74, 109, 112, 128, 133, 139, 140, 143, 151, 177, 178.

năpnaste, *năpăști* 53, 209.

neguțători, trebuie să plătească leftele ostașilor unguri 93; greci, să fie tăiați 93; prădați 138.

nemșii, ca ostași 66, 83, 100, 113, 202; biruitori 151; la Viena 178—179; la Buda 179; la Seghedin 180; în război cu turcii 182—184, 186—188; luptă la Sofia 193; la Niș 194.

nunță, sora împăratului Rudolf cu Sigismund Báthory 60—61; a lui Alexandru Coconul 94—95; domnească 185.

Oaste, ungurească 80, 97; călări și cu foc 110; căzăcească și moschicească 174; *oști* Imperiale, nemțești 80; *oștile* rumânești ale Mehedinților 83—84; *oști* grele ungurești, 127, 128; *oști* tătarăști 140.

obiceșuri, în general 6, 8; la moarte 12 — 13, 185—186, 191—192; stricate de Alexandru Iliaș 92.

orășanli, trgoviștenii, pedepsii 4, 205.

ospeșe, de Paști 4; la sfințirea mănăstirii Curtea de Argeș 40; la întâlnirea fiilor lui Mircea Ciobanul, Alexandru și Petru 52, 209; de păstori 75; al dorobanților și selmenilor 121; între domni 126.

papa, de la Roma 152.

papistași, catolicii 2; eretici 12; la Sibiu 20, 205; la Ierusalim 203; domni trecuți la catolicism : Mihnea cel Rău 19, 205 și Gligorașco Ghica 152.

pedeștri, *pedestrime*, turci 65; nemți 81, 183; poloni 88; 92, 110, 138, 140, 201.

plăc, *plăcuri*, — de oaste 18.

plăiași, ostași la granițe muntoase 135.

poala, — sultanului, sărutată la confirmare în domnie 156, 160; la fel și poala vizirului calmacam 160.

poclon, dar 100; la domnie nouă 118; sultanului, vizirului și calmacianului 156.

pravila, aplicată în procesul lui Stroe Leurdeanul, vornicul 162.

preoți, li se tale nasul 17. — Vezi și *clerici*.

pribeag, *pribegi*, persecutați, fugeau în Țara Ungurească 64, 105; se întorc în țară 208.

Vezi și *Indicele de nume proprii*, la Țara Ungurească.

prunci, omoriți de turci 197.

pucioasă, piatră — 7, 37.

pungă, — de bani, împărțită soldaților 92.

pușcă, luptă în puscă 111, 187.

raioaa, — Țării Românești 159.

roată, spinzurare la — 128. — Vezi și *chinuri*. *romani*, descendenți din — 1.

roși, ostași romini, plătiți 53, 88, 100, 102, 103, 120, 142; din Oltenia 97; plătesc bir mare 53, 209.

rumini, în vremea lui Radu Negru 2; rumini vinduți 165; 200.

sabie, luptă în — (corp la corp) 111.

sași, în vremea lui Radu Negru 2; în vremea lui Mihai Viteazul 202.

săcui, din Țara Birșii 74; păcurar — 75.

săgeți, luptă în — 111.

scaun, reședința domnească, la Turnu Severin 1; la Strehala 1; la Cralova 1; la Clmpulung și la Curtea de Argeș 2.

scii (*schilhi*) 201.

scriptura, foloasele ei 202; scriptura veche (biblia) citată 67, 75.

sfințirea, — mănăstirii din Curtea de Argeș 38—40.

slimeni, ostași sârbi (și de alte naționalități), plătiți 102, 110; răscoala lor sub Matei Basarab 114—116; sub Const. Basarab Cîrnul 120—130; turci 136; din nou răsculați 142; 131, 159.

slrbi 3, 98.

steag, turcesc, de domnie nouă 51, 76 208, 209 — *passim*.

sticle, — la ferestre 30.

sfal, al domnului cu boierii 61, 195; cu marii Ardealului 66; pentru alegere de domn 117; — mare, împotriva grecilor 159; — viclean, împotriva Cantacuzinilor 163.

țălari, în luptă cu Mihai Viteazul 56—57; ajută pe turci 64; împotriva nemților 66; asupra Oradiei 68; ajută pe Simion Movilă 86; susțin pe Radu Mihnea 89; jefuiesc

țara 63, 95, 102, 107, 108, 202; susțin pe Vasile Lupu 113, 117; invadează Polonia 128; sprijină pe Mihnea III 131, 133, 134, 142; *lădărlimea* aliată cu turcii 174, 177; pradă Țara Nemțească (Austria) 178; în război cu nemții (austriecii) 186; sînt ca leli 189; amenință din nou țara 195.

titluș, titlul domnului Radu Negru, în slăvonește 2, 204; în românește 2—3; moștenit prin hrisoave și de alți domni 23, 42, 84.

Urgoviștenii 4, 135.

tunuri, folosite de Mihai Viteazul 61; căpturate de la turci 69, 178; lupte cu — 70, 111, 113—115, 130 132, 182, 183, 187.

turci, cînd nu impresurau țara 3; în luptă cu Mircea cel Mare 3; li se închină țara 4;eretici 12; ard pe loasaf 13; ocrotesc pe Basarab 18; pradă pe buzoleni 43; împotriva lui Radu de la Afumați 44; biruiți la Grumazi 45; susțin pe: Radu Paisie 48; pe Mircea Ciobanul 49; pe Petru cel Tânăr 51; pe Radu Mihnea 89; pe Mihnea III (la începutul domniei) 134; mazilesc domni 48, 49, 51, 53, 54, 90, 91 etc.; în luptă cu Mihai Viteazul, sînt măcelăriți 55—57, 59 și 69; nimiciți în luptele lui Sinan pașa 62—63; în luptă cu nemții 66—67; la Oradea 68; împrumută bani boierilor 96; arată prietenie lui Constantin Basarab Cîrnul 119; cuceresc Banatul 136; biruiți de leși 169—171; în război cu cazaicii 173—174; apasă țara cu dări 177; bătăuți la Viena 178—179; mor 40 000 în luptele de la Buda 179; de asemenea, biruiți la Seghedin 179—180; războiul cu nemții 182—184, 186—188; sînt ca lupii 188; îmbilnziți numai cu bani 193; pierd țara sub — 206; alte mențiuni 83, 108, 142, 199—202, 204, 209.

țigani, vinduți 165.

unguri, sprijină pe Mihnea cel Rău 19—20; pe Moise vodă 47, 207; pradă Moldova 107; ajută pe Matei Basarab 109; pe Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei 112; pe Mihnea III 136. — Vezi și *Indicele de nume proprii*, la Țara Ungurească.

vătaș, — de vînători (Neagoe Basarab) 19.

vieși, răscumpărate 98.

vinătoare, de cerbi 47.

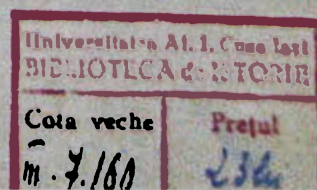
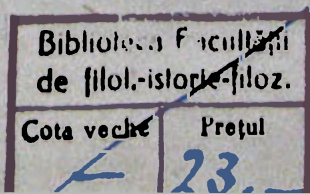
vinători, ca unitate militară 9, 19.

voinici, ostași, al Banului Pîrvu 46; al lui Mihai Viteazu 65; al lui Matei Basarab 111, 112; mențiuni: 69, 74.

voibozii, — Ardealului 58, 66, 69, 72.

CUPRINSUL

	<u>Pag</u>
I. Introducere	V
II. Istoria Țării Ruminești de când au descălecat pravoslavnicii creștini (textul și aparatul critic)	1
III. Anexe	197
1. Despre împăratul Osman, căruia îi urmează fiul său Orhan	197
2. Biruința lui Mihail volevod asupra crahului unguresc Carol	197
3. Despre sultanul Orhan, căruia îi urmează fiul său Murat	197
4. Corectare cu privire la „Baezet belu de la Nicopoe”.	198
5. Completări la domnia lui Alexandru volevod și la a lui Murat „împăratul turcesc”	198
6. Completări la domnia lui Mircea Bătrînul: lupta de la <u>Necopoe</u> (29 noiembrie 6904). Moartea lui Balazlt, urmează fiul său Mehmet	198
7. Sultanul Murat, fiul lui Mehmet, atacă zadarnic Belgradul srbesc	199
8. Lupta creștinilor împotriva turcilor, de la Cimpili Rigăi sau Cosova (17, 18, 19 oct. 1448)	199
9. Cucerirea Țarigradului în timpul împărăției lui Mehmet (Mahomet)	200
10. Corectare cu privire la Lalotă Basarab cel Bătrîn (după „Halcondel”)	201
11. Completări cu privire la cele întimplate după uciderea lui Mihail Viteazul	201
12. „Alcea semnăm izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului”	202
13. Vechile anale ale Țării Românești, de la zidirea bisericii la Curtea de Argeș pînă la domnia lui Mihail Viteazul (exclusiv) ;	204
IV. Lista textelor fotocopyate (1—12 facsimile)	211
INDICE (nume de persoane și locuri)	237
INDICE DE MATERIE (teme și fapte principale caracteristice orînduirii feudale)	249

E R A T Ă

<u>Pagina</u>	<u>rîndul</u>	<u>în loc de :</u>	<u>se va citi :</u>
XLVII	2 de sus	Dacălul	dascălul
XLVII	25 „ „	nr. 180	nr. 8
LIV	18 „ „	nr. 6	nr. 8
200	6 de jos	(vezi p. 4 ₆₇)	(vezi p. 4 ₆₀)
204	22 de sus	f. 2-12 ;	f. 2-12 (vezi p. L și LX) :
238	12	Nedelso, comanda oști 88	Nedelco, comandă oști 98.
247		Știrbel Radu 164, 164	Știrbel Radu, 163, 164.
247		Șufarul Gherghie, isprav-	Șufariul Gherghie, isprav-
		nic 19	nic 119.
248	3	Movilă ;	Movilă 93 ;

c. 2679 — Letopisețul Cantacuzinesc

Redactor de carte: Gr. Popescu

*Dat în cușcă 15.12.1968. Bun de tipar 07.12.1968. Tiraj 1 900 ex.
Hîrte netind 80 g.m². Format 16/70 x 100. Căli editoriale 27,2.
Căli de tipar 20 A. 0880/1968.*

*Indicele de clasificare pentru biblioteci mari: 8 (498.1) «1630» 10031,
Indicele de clasificare pentru biblioteci mici: «9 (E) «...16»*

Tiparul executat sub com. nr. 2679 la întreprinderea poligrafică nr. 2,
strada Băseianu nr. 22-25, București, R.P.R.